John Updike

Rabbit se odihneşte

roman

HUMANITAS fiction

JOHN UPDIKE

Rabbit se odihneşte

Traducere din engleză şi note de
VIORICA BOITOR şi GEORGE VOLCEANOV

HUMANITAS
fiction

Rabbit stă întins la soare, deasupra acelei vechi lumi
devenite amintire, bogat, nici capul nu-l doare.

Rabbit e bogat

Pentru persoanele indolente, mâncarea
nu este hrană, ci otravă.

Viața și epoca lui Frederick Douglass

I. FL

La Aeroportul Regional Southwest Florida, pierdut în mulţimea bronzată, însufleţită, ce tocmai a serbat Crăciunul, pe Rabbit Angstrom îl încearcă brusc sentimentul bizar că nu cu fiul său, Nelson, cu Pru, noră-sa, şi cu cei doi copii ai lor a venit să se întâlnească, ci cu ceva mult mai sinistru şi mai apropiat lui, care pluteşte nevăzut, gata-gata să aterizeze: propria-i moarte, cu o formă ce aminteşte vag de cea a unui avion. Senzaţia asta îi dă fiori mai abitir şi mai dihai decât aerul condiţionat din aerogară. Nu-i de mirare, căci înfruntarea cu Nelson îl face să nu se mai se simtă în apele lui de vreo treizeci de ani încoace.

Aeroportul este relativ nou. Se ajunge la el pe Exit 21 de pe Şoseaua Interstatală 75, parcurgând cinci kilometri de autostradă care, cu toţi palmierii piperniciţi şi cu iarba prea verde de pe margine, tunsă scurt de tot, nu pare să ducă nicăieri. Nu există nici panouri publicitare, nici firme amplasate lângă şosea, numai bine ca să-şi facă reclamă, nici case din acelea scunde, cu acoperişuri termoizolante din ţiglă albă, care se construiesc pe-aici la hectar. Ai impresia că n-ai luat-o pe unde trebuie. Un Chevrolet Camaro roşu decapotabil, nerăbdător, dă năvală în oglinda retrovizoare.

— Harry, nu-i nici o grabă. Oricum ajungem devreme.

Asta i-a zis Janice, nevastă-sa, în drum spre aeroport. Ce l-a enervat a fost tonul tolerant, grijuliu, pe care-i vorbeşte ea în ultimul timp, de parcă s-ar fi senilizat înainte de vreme. S-a uitat la ea, cum îşi dă după ureche o şuviţă rebelă de păr grizonat ce-i flutura pe feţişoara arsă de soare, smeadă, încăpăţânată.

— Iubito, ăsta mai are puţin şi dă peste noi, i-a explicat el trecând pe banda din dreapta, şi acul vitezometrului a poposit sub o sută de kilometri la oră.

Camaro-ul decapotabil i-a depăşit în goană, la volan era o negresă, o gagicuţă cu pielea ciocolatie, cu o pălărioară gri, de fetru, de

stewardesă, cu bărbia și buzele proeminente – nu l-a învrednicit nici măcar cu o privire aruncată cu coada ochiului. Și chestia asta l-a bășicat. Privite din spate, portbagajul și bara de protecție ale Camaro-ului au un design de zici că arată ca o gură cu două buze groase, metalice, ce parcă îți fac „ş̦ş̦ş̦t". Pesemne că acesta a fost momentul în care Harry a simțit că-i intră un morcov.

Când, în sfârșit, zărește aerogara, constată că aceasta e o clădire albă, scundă și lungă, zici că-i versiunea mai mare a clinicilor înfierbântate de soare – clinici de stomatologie, chiropractică, artrită, cardiologie, legale, medico-legale – și înșirate pe bulevardele acestui stat american dedicat celor vârstnici. Îți lași mașina într-o parcare situată la doar câțiva pași de ușa glisantă cu geamuri fumurii: statul te dădăcește la tot pasul. Sus, la etaj, sălile de așteptare de la sosiri sunt lungi, scunde și capitonate cu pâslă în tonuri gri, de bun-gust, ca și pălărioara stewardesei cu nasul pe sus, cu o muzică de fundal a cărei prezență n-o conștientizezi decât atunci când cobori din lift sau când dentistul își oprește freza. Orchestră de coarde, fără soliști vocali, genul de muzică ignorată, de regulă, de toată lumea, un fel de covor fermecat menit să acopere liniștea ce te-ar putea duce cu gândul la moarte. Aceste săli scunde, lungi, mobilate cu gust care, asemenea autostrăzii, nu sunt deloc invadate de reclame, îi amintesc de ceva. Țevi de aer condiționat, își zice el la început, apoi cripte. Sunt spații futuristice aidoma acelor tuneluri pătrățoase care, printr-un truc al camerei de filmare, intră într-o accelerație de ordinul warpilor ca să ne sugereze călătoria de la o stea la alta. *2001*: oare o să-l mai apuce? O atinge pe Janice, care-i așezată lângă el, pe bumbacul alb, transpirat al rochiei ei de tenis, în dreptul taliei, să-și alunge senzația subită a sfârșitului iminent. Talia i s-a mai îngroșat, nu mai e suplă acum, începe și ea să capete forma aceea ca de butoi a femeilor ajunse în pragul bătrâneții, cu picioarele ca niște scobitori și cu carnea de pe brațe fleșcăită, de-atârnă precum carnea de pui fiartă la capac, gata să se dezoseze. Peste rochia de tenis, pe umeri, are o jachetă tricotată, galbenă, descheiată, s-o apere de răcoarea ce se revarsă din instalația de aer condiționat. Îl încearcă un sentiment de mândrie nevinovată că în ținuta asta, bronzată, inclusiv cu urmele lăsate de ochelarii de soare în jurul ochilor, arată și ea ca toate celelalte bunici americane care își permit să trăiască în acest ținut veșnic însorit, al tinereții fără bătrânețe.

— Poarta A5, îl anunță Janice, de parcă gestul lui ar fi fost o întrebare punctuală. De la Cleveland via Newark, zice ea cu tonul

sigur al femeii de afaceri pe care l-a adoptat la vârsta mijlocie, mai ales după moartea maică-sii, acum şapte, când a moştenit salonul auto, Springer Motors, cu toate activele lui, una din doar cele două reprezentanţe Toyota din zona oraşului Brewer, statul Pennsylvania: familia continuă să se refere la ea cu termenul de „salon", fiindcă la început a fost doar un salon unde se vindeau maşini la mâna a doua, salon aflat în proprietatea şi sub conducerea lui Fred Springer, care, în mintea văduvei lui, Bessie, şi a fiicei sale, Janice, s-ar fi reîncarnat în Nelson, amândoi fiind nişte ţâri vânoşi, cu un caracter lunecos.

Din acest motiv îşi petrec Harry şi Janice o jumătate de an în Florida – pentru ca Nelson să aibă deplină libertate în conducerea salonului. Harry, directorul Departamentului Vânzări mai bine de zece ani alături de el şi Charlie Stavros, cu care a împărţit conducerea firmei, nici măcar n-a fost pomenit în testamentul bunicii Springer, în ciuda anilor petrecuţi în casa ei sumbră din Joseph Street şi a faptului că a trebuit să-i asculte toate bazaconiile despre sfinţenia răposatului Fred şi toate văicărelile în legătură cu gleznele ei umflate. Totul i-a revenit lui Janice, ca şi cum el n-ar fi fost decât o întâmplare de neconsemnat în cronica dinastiei Springer. Casa de pe Joseph Street, în care trebuie să stea Nelson cu familia lui ca să poată suporta cheltuielile de regie şi impozitele pe profit probabil că, la ora actuală, valorează vreo trei sute de mii de dolari, când tinerii aflaţi într-o rapidă ascensiune profesională s-au pornit să traverseze muntele din partea de nord-est a Brewerului spre orăşelul Mt. Judge, ca să nu mai pomenim de casa de vacanţă din Pocono, unde până şi o căbănuţă din pădure a ajuns să coste o avere, iar salonul auto, care ocupă aproape două hectare de-a lungul lui Route 111, la vest de râu, le-ar putea aduce el singur aproape un milion de dolari dacă ar fi preluat de vreuna dintre companiile puternic dezvoltate care au venit în zonă în ultimul deceniu profitând de spaţiul oferit de fabricile închise, de mâna de lucru calificată şi ieftină şi de costurile reduse ale vieţii, întocmai ca pe vremuri. Janice e bogată. Lui Rabbit i-ar plăcea să simtă şi ea fiorii care l-au trecut din senin, umbra vagă a unui avion celest, dar ei parcă i-ar fi crescut o crustă care-l respinge. Pe talie, unde a atins-o, rochia ei i-a părut o piele jilavă, groasă şi insensibilă. Îşi rumegă de unul singur presimţirea.

În această zi de marţi de după Crăciun, din ultimul an al domniei lui Ronald Reagan, un puhoi de omenire s-a adunat în întâmpinarea

celor dragi. Un omuleț cu spinarea gheboasă și cu o sprinteneală dizgrațioasă care pare să fie caracteristică evreilor țâșnește în spatele lor și de-acolo strigă în gura mare la nevastă-sa, de parcă familia Angstrom nici nu s-ar afla acolo, „Hai *odată*, Grace!".

Aha, Grace, își zice Harry. Uite un nume ciudat la o evreică. Sau poate că nu. Au nume biblice, ca Rachel și Esther, dar nu întotdeauna: Barbra, Bette. Încă nu s-a obișnuit de tot cu evreii de-aici, continuă să învețe de la ei, încearcă să le asimileze filozofia datorită căreia au ajuns stăpânii lumii. Moșul cocoșat, cu cămașa lui cu pătrățele roz și pantalonii de-un roșu aprins, gonește de parcă avionul ce sosește ar fi ultimul tren ce pleca din Varșovia înainte de sosirea nemților. Pe vremea când Harry și Janice își plănuiau mutarea în Florida, sfătuitorii lor, mai cu seamă Charlie Stavros și Webb Murkett, le-au spus că zona Golfului Mexic e coasta populată de creștini, spre deosebire de coasta evreiască a Atlanticului, dar lui Harry nu i se pare că lucrurile ar sta așa; judecând după cunoștințele pe care și le-a făcut el, în Florida e la fel de plin de evrei ca în New York, Hollywood și Tel Aviv. În blocul în care locuiesc, el și Janice sunt priviți ca niște animăluțe ciudate, fiindcă sunt singurii locatari creștini: sunt niște drăgălași. Uitându-se la omulețul care are pe puțin șaptezeci de ani și care o zbughește țopăind în zigzag printre scaunele înalte, tapițate, să ajungă cel dintâi la poarta de sosire, Harry își simte plin de remușcări corpolența ce s-a așezat pe el la vârsta de cincizeci și cinci de ani ca niște pături așternute una peste alta de-a lungul mai multor decenii, până și cântarul cel mai binevoitor indică nu mai puțin de o sută cinci kile. Doctorul lui de-aici îi spune tot timpul să renunțe la bere și la rontăială și, în fiecare seară, după ce se spală pe dinți, își jură că o să se lase, dar urmează o nouă zi însorită și iar îl pălește foamea și-i vine să rontăie orice-i sărat și ușor de mestecat. Păi, nu i-a spus și Marty Tothero, bătrânul lui antrenor de la baschet, spre sfârșitul vieții, că atunci când îmbătrânești mănânci ca spartu', dar niciodată ceea ce-i sănătos? Câteodată spiritul lui Rabbit simte că-l ia cu leșin când se gândește că trebuie să-și târâie după el, peste tot, corpul mătăhălos. Simte câte o strânsoare discretă în zona intercostală, îi urcă pe brațul stâng. Are scurte momente când i se taie respirația și simte cum pieptul parcă îi dă pe-afară, îmboldit de-o esență apăsătoare. În copilărie, când simțea că-l doare ceva tot mai tare, se speria și cei mari îi alungau temerile cu o glumă; acum, când, în mod indubitabil, e un om în toată firea, trebuie să și le alunge singur.

Într-un colț, un magazin octogonal cu de toate pentru toți, unde se vând ziare, reviste, dulciuri, suvenire din coral și tricouri caraghioase, în culori pastelate, care povestesc ce tărâm de vis e sud-vestul Floridei, curmă sobrietatea și atmosfera cenușie a sălii de așteptare din aeroport. Janice se oprește și-i spune:

— N-ai vrea să aștepți o clipă aici, să văd dacă au primit ultimul număr al revistei *Elle*? Și poate că n-ar strica să mă-ntorc și să intru la WC femei cât mai am ocazia, s-ar putea ca la întoarcere să se circule groaznic de greu, cu vremea asta care-i în continuare atât de bună de plajă.

— *Acum* te-ai trezit și tu, răspunde el. Păi, *du-te* odată, dacă te duci.

Are în continuare bretonul acela *à la* Mamie Eisenhower; i s-a mai rărit odată cu trecerea anilor și i s-a ondulat din cauza umidității și a apei sărate, făcând-o să pară o copiliță încăpățânată și drăgălașă, cu fața ridată de expunerea prelungită la soare.

— Mai avem cel puțin zece minute, nu-ș' ce dracu' se grăbea așa ăla.

— Era și el îndrăgostit de viață și nimic mai mult, zice Harry și o așteaptă cuminte.

În timp ce ea intră la WC femei, el nu rezistă tentației de-a intra în magazin să-și cumpere ceva de ciugulit, un baton de arahide Planter's, de patruzeci și cinci de cenți. Pe ambalaj scrie Planter's Original Peanut Bar. Batonul s-a rupt în două undeva în timpul transportului și se gândește să păstreze o jumătate și să le-o ofere celor doi nepoți ai săi în mașină, în drum spre casă. I-ar impresiona. Prima jumătate este însă așa de gustoasă, că o mănâncă și pe a doua, ba, pe deasupra, își răstoarnă în palmă și firimiturile dulci din ambalaj și le lipăie cu limba, zici că-i un furnicar. Apoi se gândește să se-ntoarcă și să mai cumpere un baton pe care să-l împartă cu nepoții în mașină – „Uite ce are bunelu'!" la intrarea pe Șoseaua Interstatală 75 –, dar nu-i deloc convins că n-o să-l mănânce și pe acela, așa că își impune să stea locului și să se uite pe fereastră. Aeroportul a fost proiectat cu ferestre mari, care dau spre pistele de aterizare și decolare, pentru ca în cazul vreunui accident aviatic toată lumea să se distreze pe cinste. Mingea de foc, fuzelajul care se rotește încet, derapând necontrolat, aripile care se frâng. Pe când încearcă să-și curețe cu vârful limbii resturile lipicioase, zahărul caramel și siropul de porumb dintre dinți – care, slavă Domnului, sunt încă ai lui, iar cei din față nici măcar nu sunt

îmbrăcați –, Rabbit se holbează pe geam la după-amiaza ștearsă, care nu se mai termină. Pista de-afară se îngustează într-un triunghi, iar șesul Floridei devine brun ca papura dincolo de verdele câmpiei udate de un sistem de irigații. Iarna, în măsura în care se poate vorbi de așa ceva pe-aici, încă nu s-a pogorât. Temperatura zilnică s-a situat în jurul a douăzeci și șase de grade Celsius. După patru ierni petrecute în Florida știe că vântul care bate dinspre golf te șfichiuiește tăios dacă te-apuci de-o partidă de golf de dimineața devreme și că nu-ți poți da jos puloverul decât spre amiază, când soarele urcă pe cer, dar acest decembrie, cu excepția acelei răbufniri de frig de la jumătatea lunii, aduce cu un început de septembrie din Pennsylvania – e călduros și doar castanele care cad din copaci, aerul oarecum uscat, obosit, și țârâitul cicadelor sugerează că vara-i pe sfârșite.

În timp ce dulciurile i se așază în stomac, senzația sfârșitului iminent revine ca niște gheare ce îi cuprind inima: ca niște gheruțe ce țin un diamant în montură. În ultima vreme, în ziare au fost o mulțime de anunțuri mortuare. Max Robinson, primul și singurul prezentator de știri de culoare, Roy Orbison, care purta întotdeauna ochelari cu ramă și lentile negre și cânta „Pretty Woman" cu glasul acela cu ambitus de femeie și, chiar înainte de Crăciun, cursa Pan Am 103 care a explodat ca un pepene putred la opt mii de metri deasupra Scoției, de s-au prăbușit toate cadavrele alea și bucățile de fuzelaj în flăcări pe terenul de golf și străzile acestui orășel cu un nume ca de Glockamorra[1], cum îi zice, zi să-i zic, Lockerbie. Imaginează-te așezat pe locul tău, legănat de zumzetul uriașelor motoare Rolls Royce, cu însoțitoarele de bord care-ți aduc cutiuța clinchetitoare cu băuturi, îți zici bine că ai prins avionul și de-acum nu-ți rămâne decât să te relaxezi și, deodată, cu un vuiet și-un bubuit uriaș, asurzitor, cu țipete de groază spulberate, această lume de vis se prăbușește în hău și n-ai sub tine decât spațiul negru și pieptul strivit de frigul cumplit, irespirabil, frigul de-a dreptul incredibil din jur și pe care, în realitate, câteodată îl și percepi împachetat în valizele din cala depresurizată, când îți despachetezi hainele, lenjeria de corp și prosoapele de plajă murdare încă îmbibate cu răcoarea necruțătoare a morții din spațiul aerian. Nu mai departe decât ieri, unui avion care zbura de la Manchester la Atlanta i-a crăpat

1 Sat irlandez imaginar care apare într-un popular cântec de cabaret compus de Burton Lane și E.Y. Harburg în anul 1946.

fuzelajul la înălțimea de zece mii de metri, ziarele scriu că avea o gaură cu diametrul de treizeci și cinci de centimetri, au avut noroc că au apucat să aterizeze în Virginia de Vest. Praful se alege de toate, și de avioane, și de poduri, în cei opt ani în care la putere a fost Reagan nu i-a păsat nimănui de țară, toată lumea a făcut bani din ce-a putut, datoria publică a crescut, cu Dumnezeu înainte.

La viața lui, Harry s-a deplasat și el cu avionul la diferite întruniri ale dealerilor Toyota, iar acum nouă ani, tot cu avionul a ajuns în Caraibe când s-au distrat pe cinste cu celelalte două cupluri, însă când vin în Florida, el și Janice nu călătoresc decât cu mașina, așa că o au aici. Probabil că Nelson o să facă spume pe chestia că nu-i decât o singură mașină, deși e un Camry break în care încap lejer șase persoane. Lui Nelson îi place să șofeze și să dispară câteva ceasuri bune bătând drumuri numai de el știute. Nelson. O adevărată belea. Harry simte că începe să-l înțepe vârful limbii, așa că se oprește din rașchetarea unei fărâme dulci, ascuțite, ce i s-a lipit de partea din spate a unui canin.

Și tot în *News-Press*-ul de Fort Myers de azi-dimineață e un articol despre o femeie gravidă care a fost împușcată ieri în Fort Lauderdale în timpul unei tentative de jaf. O fi fost o negresă, dar ziarul nu precizează, în ziua de azi nu se mai detaliază chestiunile astea. Femeia a murit, dar bebelușul a fost salvat printr-o operație cezariană. Iar pe prima pagină era interviul cu individul care e condamnat pentru că a adunat de pe drumuri o puștoaică de doișpe ani, pe care a pus-o să fumeze iarbă și a violat-o, iar apoi i-a dat foc de vie și acum se plânge de gândacii și șobolanii din celula în care își așteaptă execuția și-i spune reporterului: „Mereu am încercat să fac tot binele din lume, dar nu-s vreun înger. După cum nici criminal nu sunt". Vorba asta l-a făcut pe Harry să râdă, parcă i-a amintit vag de ceva. Nici înger, dar nici criminal. Nu ca individul acela, Bundy, care a ucis zeci de femei pe teritoriul mai multor state și care de zece ani își tot amână data execuției în închisoarea din Tallahassee, de-aici, din Florida. La fel trage de timp și Hirohito. Harry își mai amintește de vremurile când Hirohito apărea în propaganda de război alături de Hitler și Mussolini.

Și n-a uitat niciodată cum, în iunie se vor împlini treizeci de ani de atunci, micuța lui fetiță Rebecca June s-a înecat și, când s-a întors singur acasă, a găsit în cadă apa călduță, cenușie, care o omorâse. Dumnezeu nu scosese dopul. Lui, Celui Care orânduise stelele în

univers. I-ar fi fost atât de ușor să facă gestul ăsta. Să facă să nu se întâmple asta. Ori să elimine din cosmos lucrul acela care dusese la explozia Boeingului 747 al companiei Pan Am deasupra Scoției. Când se gândește la trupurile alea în care bat inimi în timp ce se prăbușesc în beznă... Ce-or fi simțit în timp ce se prăvăleau prin aerul dens ca apa călduță, călduță și cenușie ca această aerogară prin care oamenii trec asemenea firelor de praf printr-o instalație de ventilație; pentru o companie aeriană nu suntem decât niște numere într-un calculator, unul în plus sau în minus, nu-i pasă nimănui... O luminiță pe ecranul radarului, apoi nici o luminiță. Când te gândești la trupurile alea căzând grămadă, ca niște semințe de pepene ude.

O stea se itește pe bolta diurnă, pe albastrul de sub fâșiile de nori cirostratus, un avion care sclipește, coboară, vine drept către ei. În sclipirea aia, își zice în sinea lui, se află cei dragi lui: fiul său, Nelson, nora lui stângace, pe care o cheamă Pru, deși numele ei de botez e Teresa, apoi, Judy, nepoțica lui de opt ani, și Roy, nepoțelul lui de patru ani, născut în toamna în care Harry și Janice au început să-și petreacă o jumătate de an în Florida. Micuțul a fost botezat ținând cont de numele ambilor bunici, Harold Roy, dar toată lumea îi spune Roy, chestie care pe Harry ar trebui să-l oftice, fiindcă Roy Lubell e un capsoman de instalator din Akron dat afară din serviciu, care nici n-a catadicsit să vină la nunta fiică-sii și pe care toată viața l-a durut în cur de cei șapte copii flămânzi ai lui. Pru până-n ziua de azi pare să fi rămas flămândă, iar asta îi amintește lui Harry de propria-i persoană. Steaua e tot mai mare, ia forma unei farfurioare ce sclipește în mai multe puncte, e o mașină de aluminiu ce planează și ia proporții deasupra câmpiei posomorâte, cu arbuști, și a orizontului punctat de siluetele palmierilor. Își imaginează avionul explodând la contactul cu solul, luând foc de la una dintre sclipirile lui, transformându-se într-o minge de flăcări roșii cu umbre negre, așa cum vezi tot timpul la televizor, și descoperă șocat că, imaginându-și toate astea, nu simte cine știe ce, doar emoția rece a martorului ocular, un fel de uimire provocată de furia chimicalelor și ușurarea pricinuită de gândul că nu s-a aflat și el la bordul avionului, ci că se află în siguranță, dincoace de geam, cu senzația aceea vagă de înțepătură ce-i sugerează sfârșitul iminent.

Janice reapare lângă el. Gâfâie emoționată.

— Harry, *grăbește-te*, îl îndeamnă ea. Au *ajuns* cu zece minute mai devreme, trebuie că au avut vânt din spate de la Newark. Am

ieşit de la toaletă şi m-am dus la poartă, şi nu te-am găsit, nu erai *acolo. Unde* ai fost?

— Nicăieri. Am stat aici, la fereastră.

Avionul pe care îl buşise de pământ în mintea lui nu fusese avionul lor.

Cu inima bubuindu-i să-i sară din piept, cu răsuflarea tăiată, porneşte cu paşi mari după soţia lui minionă pe mocheta gri, largă. Fustiţa plisată de tenis îi şfichiuieşte pulpele bronzate, iar pantofii ei albi Nike, cu talpa stratificată, par absurd de mari în capătul picioarelor subţiri ca nişte grisine, zici că-i Minnie Mouse cu încălţările ei voluminoase, dar ţinuta lui Janice nu-i mai absurdă decât a multora dintre cei ce se înghesuie să întâmpine pe cineva: bărbaţi cu tunsoarea căruntă, îngrijită, ca de bancheri şi cu feţe prelungi, serioase, reţinute, tot ca de bancheri, poartă maieuri galben-verzui fluorescente, inscripţionate cu CORAL POINT sau CAPTIVA ISLAND, şi şorturi roşii mulate sau bermude cu un model ce aduce cu nişte ouă jumări; soţiile lor cu permanent şi talia groasă au nişte costume de gimnastică ridicole, dintr-o bucată, aduc cu lenjeria de corp din flanel roz sau bleu, sunt culori ca pentru bebeluşi, pe nişte forme ca de păpuşi Kewpie[1], costumaţia lor face reclamă tinereţii eterne pe care au descoperit-o asemenea schiorilor şi jucătorilor de tenis sau golf din ziua de azi, care apar la televizor încărcaţi de sigle, de zici că-s panouri de reclamă ambulante. Evreul cocoşat, atât de zorit ceva mai devreme, şi-a întâlnit deja făptura iubită, o femeie înaltă, toată numai un zâmbet, o Rachel sau o Esther cu părul cârlionţat şi profilul palid, cabalin, pe un braţ îşi poartă hanoracul de la Newark, bondoaca de maică-sa o încadrează de cealaltă parte, pe ea o cheamă Grace, iar bătrânelul despică aerul cu gesturi furioase, oferindu-le femeilor ultima lui mostră de pălăvrăgeală persuasivă. Ele îi ascultă din două-n două flecuşteţul pe care el îl pune la suflet atât de mult. Pe Rabbit îl intrigă faptul că această fiică adultă, cu un cap mai înaltă decât părinţii ei, pare să nu aibă şi ea o pereche. Un negru înalt, care arată chiar bine în costumul lui gri la trei piese, fără să fie un filfizon, şi care afişează o indiferenţă ca de afacerist anglo-saxon în timp ce cară o geantă din alea mari, flasce, folosite de călătorii deştepţi, de ocupă tot compartimentul pentru bagaje de deasupra capului, se târăşte nefiresc de aproape în urma lor. Nu

1 Păpuşi de plastic bucălate, cu o şuviţă de păr ondulat pe creştet.

poate să aibă însă nici o legătură cu ei, o fi încercând doar să-i depășească, la fel ca fătuca aia neagră în Camaro-ul roșu care venea spre aeroport de pe 75. Fiecare se împinge în cel din fața lui, așa ne deplasăm cu toții în ziua de azi.

Harry și Janice ajung la Poarta A5. Oamenii coboară din avion în grupuri mici, un individ cu trei valize, care își dă prea multă importanță sau vreo cucoană bătrână, cu baston, care pășește greoi, îi încetinește pe cei din urma lor. Ajungi să te-ntrebi dacă n-am sărit calul cu grija asta exagerată acordată infirmilor.

— Uite-i, exclamă Janice într-un târziu, după care îi spune în șoaptă lui Harry: Nelson pare epuizat.

Mai degrabă lunecos decât epuizat, își zice Harry. Fiu-său își poartă băiatul pe brațul stâng; ochiul drept al lui Nelson e mijit, pleoapa pare să-i tremure de parcă s-ar aștepta la o lovitură din partea aceea, descoperită. Roy trebuie să fi adormit în avion, fiindcă își ține capul rezemat de gâtul lui taică-său, parcă în căutarea unei perne, în ochii deschiși i se vede acea copilărească beznă fluidă, însă gurița cu buze pline îi tace strălucind de salivă, năucă. Harry înaintează de-ndată ce cordonul îi permite să ridice povara din brațele fiului său, dar Nelson nu pare dispus să-l cedeze, de parcă bunicul micuțului ar fi răpitor; Roy se agață și el de taică-său. Harry dă exasperat din umeri, se dă bătut și se apleacă să pupe obrăjorul catifelat al lui Roy, mai suav decât catifeaua, încă îmbujorat de somn, și să strângă mânuța jilavă a lui fiu-său. De câțiva ani, Nelson și-a lăsat mustață, un smoc maroniu, nu cu mult mai larg decât nasul. Buzele delicate de sub ea nu par să zâmbească niciodată. Degeaba caută Harry pe chipul acesta temător, cu ochi căprui, vreo urmă din propriul lui chip cu ochi albaștri. Nelson a moștenit încordarea și trăsăturile fine ale lui Janice, cu privirea ei evazivă sau derutată; privirea nedumerită îi stă mai bine unei femei decât unui bărbat. Mai rău, fruntea înaltă și părul fin, rar, moștenit de la Janice, au devenit la Nelson o chelie pe zi ce trece mai vizibilă. Tâmplele dezgolite au între ele un triunghi transparent de fire rărite, care în curând va deveni o insulă, un petic și, când se întoarce s-o sărute pe maică-sa, în vârful capului i se vede o brazdă pe zi ce trece mai largă. În avion a purtat o geacă de blugi uzată peste o cămașă apretată, pretențioasă totuși, cu dungulițe roz, cu manșetele și gulerul alb, așa că pare pe jumătate arogant, ca un star de muzică rock însurat sau un gangster de weekend. Într-una din urechi poartă un cercelus de aur.

— Moa-*moa*! face Janice vrând să dea mai multă greutate sărutului ei de bun venit; zgomotele astea le-a învățat aici, de la evreicele exagerat de expresive.

Harry le salută grijuliu pe Judith și Pru. Fetița slăbuță va împlini nouă ani în mai puțin de-o lună și e un crochiu de femeie, subdimensionată și încă neîmplinită. E roșcată ca maică-sa. Are un ten delicios, obrăjorii rozii sub pistrui, iar detaliile feței – genele, sprâncenele, urechile, nările, buze gata să-i dezvelească dinții – îi sunt înspăimântător de perfecte, parcă prea fragile, gata-gata să se spargă. Când se apleacă s-o sărute, îi zărește lângă ureche splendoarea pufului invizibil al copilăriei. Are ochii verzi, limpezi, ai lui Pru, și părul de culoarea morcovului, dar silueta ei delicată, dreaptă și fețișoara ei lunguiață, calmă, n-au încă nimic din dispoziția pe care, la un moment dat, i-a dat-o viața lui Pru, făcându-i frumusețea, chiar și la numai douăzeci și patru de ani, ușor stângace, deja neajutorată, stângăcie ce a devenit tot mai accentuată și mai chinuitoare în cei nouă ani de căsnicie cu Nelson. Ține la Harry și el ține la ea, deși, prinși între toți ceilalți, n-au găsit niciodată modalitatea de a-și exprima această simpatie reciprocă.

— O pereche de frumuseți, le complimentează el pe mamă și fiică.

Micuța Judy strâmbă din nas și spune:

— Bunelu' iar a mâncat dulciuri, să-i fie rușine. L-am mirosit eu, ceva cu alune, vă spun eu. Chiar i-au rămas niște bucățele între dinți. Să-i fie rușine.

Îi vine să râdă de reproșul acesta, de faptul că l-a nimerit la marele fix și de accentul nemțesc de Pennsylvania cu care fetița a spus „să-i fie rușine". Accentele locale sunt pe cale de dispariție, dar asta se-ntâmplă încetul cu încetul, copiii îi imită cu atâta precizie pe cei mari. Judy i-o fi auzit acasă pe Nelson și Pru și, poate, și pe Janice discutând despre kilele lui și despre regimul lui alimentar catastrofal. Dacă au discutat despre asta, poate că problemele lui de sănătate sunt mai grave decât crede. O fi arătând rău.

— Rahat, exclamă el oarecum jenat. Nu mai pot să fac nici o mișcare fără să mă prindeți. Pru, care mai e viața ta?

Noră-sa îl ia prin surprindere; când se apleacă îndatoritor, să o pupe pe obraz, ea îl sărută drept pe gură. Colțurile buzelor ei sunt ușor lăsate în jos, exprimând o timiditate plină de regret, dar, după ce l-a sărutat, lui îi par calde, calde și moi și pufoase ca niște perniițe. De când a cunoscut-o în casa umbroasă a bunicii Springer, în vara

aceea de demult – o siluetă zveltă, gârbovită, vârâtă cu de-a sila în vâltoarea vieților lor, prietena romano-catolică gravidă a lui Nelson din Ohio, o secretară de la Universitatea Kent, pe nume Teresa Lubell, devenită dintr-odată purtătoarea genelor lui Harry întru eternitate –, Pru s-a mai lățit, fără să ajungă o umflată în stilul grăsanelor din Pennsylvania. Arată de parcă niște pârghii i-ar fi îndepărtat nițel oasele și acestora li s-ar mai fi adăugat niște calciu, iar carnea i s-ar mai fi întins un pic, pe măsura lor, acum e mai trupeșă. Chipul ei, odinioară îngust ca al lui Judy, aduce câteodată cu o mască netedă. Dintotdeauna înaltă, în anii în care a devenit o soție și matroană oțelită a renunțat la părul lung, drept, și l-a tapat în aripioare stufoase ce seamănă vag cu pieptănătura Sfinxului. Și șoldurile și umerii îi sunt mai lați sub modelul complicat – cu pătrate și romburi maro, albe și negre aranjate astfel să creeze iluzia spațiului tridimensional – al costumului în carouri pe care l-a îmbrăcat pentru călătoria cu avionul, un costum ușor, șifonat după cele trei ore de stat pe scaun și de dădăcit copii. Pe un umăr îi atârnă o geantă albastră, iar pe brațe și în mâini are un pardesiu gri de lână, gecile copiilor, mai multe cărți de copii, cu coperte lucioase, bazate pe show-uri de televiziune matinale, o păpușă Cabbage Patch cu fața bej, dolofană, și un dinozaur de plastic gonflabil. Are mâinile mari, iar încheieturile degetelor îi sunt roz, crăpate. Mama lui Harry avea mâinile tot așa, de la spălat rufe și vase. Oare cum de-a ajuns și Pru să aibă așa mâini în epoca echipamentelor casnice de tot felul? Se uită o fracțiune de secundă, buimac după sărutul primit. S-a obișnuit rapid cu ideea de-a avea nevastă și copii, dar gândul că are o noră în carne și oase îl entuziasmează de fiecare dată.

Ea i se adresează vulgar, vrând să-și mascheze stânjeneala pricinuită de întâlnirea lor:

— Arăți mișto, Harry. Văd că-ți prieește sudul însorit.

Ce-o fi vrut să însemne sărutul ăsta pe gură? Insistența lui discretă. O fi un mesaj trist. Ea și Nelson niciodată n-au făcut o pereche potrivită.

— Ești singura care crede asta, spune el apucându-i geanta de umăr. Lasă-mă să car și eu câte ceva din lucrurile astea. Duc eu geanta, îi propune el dând s-o ia.

Pru își mută pardesiul și jucăriile în cealaltă mână, să-și întindă brațul, să i-o poată lua, dar, în același timp, îl întreabă:

— Ai voie?

— De ce mă tratează toată lumea ca pe un olog? întreabă el.

Nimeni n-are urechi pentru întrebarea lui; Janice și Pru se îmbrățișează cu un entuziasm fals, iar Nelson se târâie pe coridorul gri, lung, cu Roy, care a adormit din nou pe umărul lui. Pe Harry îl enervează faptul că, deși Nelson are o tunsoare îngrijită, recentă, făcută acum câteva zile, frizerul i-a lăsat o codiță ca de șobolan, ce-i atârnă peste guler, sub chelia tot mai mare. Câți ani o fi crezând că are, șaptesprezece? Micuța Judy îl urmează pâș-pâș pe taică-său, dar Nelson n-o așteaptă și nici nu se uită înapoi. Fetița este destul de mare să-și dea seama că nu-i cazul să-și sacrifice toată demnitatea și să alerge după el în ținuta ei elegantă purtată în timpul călătoriei cu avionul. Poartă un paltonaș bleumarin de iarnă peste o rochie de vară roz; de sub palton se văd tivul ei roz, apoi picioarele goale, care par lungi, mai lungi decât la începutul lui noiembrie, când a văzut-o ultima oară. Ceafa ei, însă, este cea care îl face praf, cu părul ei morcoviu, strălucitor, împletit într-o codiță și prins cu o fundă albă, rigidă, elegantă. Funda aia are ceva din educația catolică a maică-sii, o face să pară împodobită ca Fecioara, sau pruncul Isus, sau Oricine gata de paradă, de-o plimbare în ceruri. Părul lucios al lui Judy, codița ce-i saltă în timp ce se stăpânește să nu alerge, poartă atât de docilă și nepăsătoare funda elegantă făcută de maică-sa, încât lui Harry îi mijește un zâmbet. Lungește pasul, o ajunge din urmă, se apleacă și-i spune:

— Hei, frumușico.

Apucă mâna pe care ea i-o întinde cu un gest reflex, de copil. Surprinzător, are mâna la fel de umedă pe cât de calde au fost buzele maică-sii. Capul ei, cu cărarea albă ca osul, îi ajunge mai sus de talie. I se plânge maică-sii, a aflat Harry de la Janice, că-i cea mai înaltă fată de la ea din clasă, într-a treia. Băieții răutăcioși râd de ea.

— Cum merge școala? o întreabă el.

— Nu pot s-o sufăr, îi mărturisește Judy. Toți copiii se dau rotunzi. Fetele sunt cele mai rele.

— *Tu* te dai vreodată rotundă?

Ea îi cântărește bine întrebarea.

— Unii băieți se țin după mine, dar eu le zic să plimbe ursu'.

El țâțâie.

— Ăsta-i un limbaj destul de nepotrivit pentru clasa a treia.

— Nu tocmai, îl contrazice ea, chiar și profesoara mai zice din când în când „la naiba" când o scoatem din pepeni.

— Cum o scoateți din pepeni?

Lui Judy îi mijește pe chip zâmbetul larg al maică-sii, fără să i se încrețească, însă, pielea deasupra gurii.

— Câteodată zumzăim cu toții fără să mișcăm din buze. Acum câteva săptămâni, când a încercat să ne facă pe toți să cântăm colinde de Crăciun, unul dintre băieții de care-ți ziceam că se dau rotunzi a spus că treaba asta-i împotriva religiei părinților lui, că taică-său e avocat și că o să dea în judecată pe toată lumea.

— Ce căcănar! remarcă Rabbit.

— Bunelu', nu vorbi urât.

— N-am vorbit urât. Era urât dacă ziceam că-i băşinos. Hei, de aici mi-am cumpărat batonul cu arahide pe care l-ai mirosit. Vrei și tu unul?

— Mai bine întreab-o pe mama dacă am voie.

Harry se întoarce și așteaptă să fie ajuns din urmă de cele două mame, care înaintează umăr la umăr, sfătuindu-se cu capetele înclinate.

— Pru, o întreabă Harry, e vreo nenorocire dacă-i iau lui Judy un baton de alune?

Ea își ridică privirea răvășit, dar își amintește să-i zâmbească:

— Bănuiesc că n-o să se-ntâmple nimic de data asta, deși Nelson și cu mine încercăm să-i ferim pe-ăștia mici de alimentele nesănătoase.

— Orice-i iei, Harry, intervine Janice, s-ar cuveni să-i cumperi și lui Roy.

— Bine, dar Roy doarme și e cu mult mai mic.

— Și totuși, o să afle că-i tratezi preferențial, spune Pru. E la vârsta când nu mai vrea să stea în umbra surorii lui.

Micuța Judy îl ține în umbră? Oare și el a ținut-o în umbră pe Mim? Mim a șters-o, clar de tot, cât mai departe de Diamond County, dacă ăsta a fost cumva un gest de protest. A dat de viața din Las Vegas, trăită la intensitate maximă, și a rămas acolo.

— Să nu stai prea mult, îl roagă Janice pe Harry. Sau dă-mi mie cheile, să putem urca în mașină. Mai au două valize care au intrat în cală la Newark. Nelson probabil e deja la bagaje.

— Mda, ce-o fi în mintea lui de-a luat așa viteză? Pe cine-i supărat?

— Probabil pe mine, răspunde Pru. Dar nu mai încerc să-mi dau seama ce-i cu el.

Harry se scotocește într-un buzunar al pantalonilor săi de golf ecosez, dar nu găsește decât niște suporturi pentru mingile de golf și

un steguleț de plastic cu două V-uri albastre, de la Valhalla Village, apoi în celălalt își găsește brelocul cu legătura de chei.

— Șase! strigă el și le aruncă spre Janice.

Mâinile ei zvâcnesc cuprinse de-o panică feminină, iar cheile zboară pe lângă ele și o lovesc în stomac. Până și acest efort infim, căutarea și aruncarea cheilor, îl istovește, de parcă brațul pe care l-a ridicat i-ar fi fost cufundat în apă. S-au dus dorința spontană și plăcerea de a-i lua nepoată-sii ceva dulce. Judy nu-și alege un baton cu arahide Planter's Peanut, cum a prevăzut el, ci un baton Sky, care, crede el, chiar că i-ar putea face rău la dinți, cu cele cinci creme cleioase din cele cinci segmente ca niște cocoașe de ciocolată pură. Caută în buzunărașul de la șold al pantalonilor atât de vechi, încât țesătura i s-a decolorat de la soare, iar bordura fiecărui buzunar i s-a înnegrit de-a lungul anilor de la sudoarea mâinilor, scoate portofelul și zăbovește un timp în fața raftului cu dulciuri, nehotărât dacă să-și mai ia sau nu încă un baton dulce cu alune, întrebându-se dacă de data asta va fi norocos și va căpăta unul care să nu se fi spart în ambalaj, apoi se decide să nu-și cumpere, căci mănâncă prea multe, prea multe chestii nesănătoase, după cum i-au spus Pru, Pru și medicul lui de-aici, bătrânul doctor Morris, apoi, în ultima secundă posibilă, când negresa de la tejgheaua magazinului octogonal îi numără deja restul la dolarul pentru batonul Sky, se hotărăște, în cele din urmă, să-și cumpere batonul fărâmicios. Nu atât înghițitul sau ingestia îi fac plăcere, cât senzația pe care i-o dă primul colț grunjos pe care-l bagă în gură, primul fragment cu unghiul lui drept, care se dizolvă încetișor. Spre mirarea și indignarea lui, nu numai că nu mai capătă nici un rest de la dolar, ci îi datorează negresei – de o culoare aspră, mată, nediluată, cum rar ți-e dat să vezi în SUA, ștearsă ca ardezia; o fi o haitiancă sau o dominicană, Florida e plină de refugiați – o monedă de cinci cenți pentru taxa statală. Așa-s prețurile de aeroport – acolo unde nu-i concurență, te sparg. Fără concurență, te alegi cu socialismul, consumul deșănțat al resurselor publice și o economie ca în Cuba sau Haiti. Se oprește să se uite la revistele din stand. Raftul de sus găzduiește revistele porno, sigilate în plastic, cu bucăți de hârtie tipărită care ascund detaliile fetelor cu gura căscată, căscată de parcă ar fi tot timpul uluite de nurii lor tangibili, *Hustler*, *Gallery*, *Club*, *Penthouse*, *Oui*, *Live* și *Fox*. Se imaginează cumpărând una, înfruntând dezaprobarea haitiencei – toate tipele astea provenite

din Caraibe sunt evangheliste fundamentaliste, frecventează bisericuțe cu acoperișul din tablă unde strigă în gura mare cerând să vină sfârșitul lumii – și băgând revista în casă pe furiș, apoi, în timp ce Janice doarme, gătește sau e în oraș cu o gașcă de-a ei, studiind pe săturate fotografiile cu picioare răscrăcărate și labii roz și țâțe supradimensionate și buci săltate astfel încât să se vadă pizda epilată, cu micuța ei anatomie tristă, ca de scoică, și prevăzând cu tristețe că n-o să-l excite, sentimentele predominante vor fi plictiseala și jena că a dat banii pe prostii. În ziua de azi una costă patru dolari și douăzeci și cinci de cenți și are titluri promițătoare ca *Sirene sexy la saună*, *Cara Lott se încinge* și *Sex oral: Ghidul gurmandului*. Ce scârboși suntem, dacă stai să te gândești – carne disponibilă, dar dedată plăcerilor diabolice.

— *Haide*, bunelu', de ce-ți ia atâta timp?

Iuțesc pasul după ceilalți care s-au topit. Capul strălucitor, împodobit cu fundă, al lui Judy îl neliniștește, răsare dinaintea lui ba într-o parte, ba în cealaltă, ca și cheile de la mașină pe care le-a găsit destul de greu, Janice zice că s-a ramolit, deși ea nici măcar să le prindă nu-i în stare, a naibii mută neîndemânatică. Dacă cineva o să-i răpească nepoata de sub nas, chiar că o să-l facă ramolit.

— Ușurel, o sfătuiește pe Judy când ajung în capătul scărilor rulante, alege-ți o treaptă și rămâi pe ea. Nu păși pe crăpătura dintre ele. Iar când ajung jos, adaugă: Bun, ia-ți piciorul de pe ea, dar nu prea devreme, nu te speria, o să fie bine, așa, bravo.

— La mall întotdeauna folosesc scările rulante, îi povestește ea, strâmbându-se la el cu gura ușor țuguiată, dojenitoare, mânjită pe la colțuri de picături de ciocolată topită.

— Unde mama naibii au dispărut cu toții? o întreabă el, deoarece în toată mulțimea gălăgioasă și bronzată care forfotește la nivelul inferior, cu tavanul mai înalt, al Aeroportului Regional Southwest Florida, care are mai puțin aspectul acela de tub și de criptă, dar, totuși, îi reverberează senzația înăbușită, oțelită de sfârșit iminent ce îi dă fiori la stomac, nu zărește nici un cunoscut, ci numai și numai străini, de parcă ar fi coborât în iad.

— Bunelu', ne-am rătăcit?

— Nici vorbă, o asigură el.

În această măruntă încercare prin care trec pe nepusă masă, el are din nou revelația cât de mult înseamnă ea pentru el, cu ochii și

genele ei şlefuite ca pietrele preţioase, cu luciul pufos de lângă urechi şi cu licărul fiecărui filament al părului ei luxuriant, prins strâns într-o coadă groasă, împodobită cu o fundă albă ireal de rigidă. Abia acum observă că are şi două clame simetrice, în formă de fluturaşi. Judy se uită la el şi cu greu îşi stăpâneşte lacrimile văzând confuzia aşternută pe chipul lui.

— Paltonul ăsta-i prea gros, se plânge ea.

— Ţi-l duc eu, se oferă el.

Îl împăturreşte şi îl pune pe braţ; acum, în rochia ei roz, ea însăşi zici că-i un fluturaş. Ochii ei verzui s-au făcut mari de frică în purgatoriul fremătător al acestui aeroport cenuşiu, sub sprâncenele maroniu-roşcate, din care una, lângă baza plată a năsucului ei pistruiat, are un vârtej micuţ ce-i îndreaptă firele în sens opus; şi Nelson are acest vârtej, l-a moştenit de la Harry, care în liceu îşi lingea degetul mijlociu şi încerca să-l netezească în oglinda din WC-ul băieţilor. E uimitor faptul că ceva atât de mărunt se poate transmite de la o generaţie la alta. Poate că-i singurul lucru care ne face nemuritori, un mic accident genetic perpetuat la nesfârşit, ca un număr computerizat din extrasele bancare lunare. Siluete spectrale, şterse, oameni pe care nu-i cunoaşte îi împing şi trec şuvoi pe lângă ei. Sunt o insulă într-un ocean de glume şi veşti gălăgioase şi îmbrăţişări; oameni bronzaţi, cu nuanţa aceea de acaju pe care o capeţi numai după luni şi luni de zile petrecute în Florida, îmbrăţişează nou-veniţii de culoarea pastei de lipit tapetul. Harry spune, ca să-l audă şi Judy pe bunelu' spunând ceva, doar să-l vadă stând acolo amorţit:

— Or fi la bagaje.

Ridică privirea şi vede deasupra lor indicatorul cu BAGAJE, îi apucă mânuţa reavănă şi o trage spre mulţimea din jurul benzii rulante de la bagaje, care deja s-a pus în mişcare. Dar, constată ei, nici Pru, nici Janice, nici Nelson, nici Roy nu-s acolo. Toate chipurile, luate la rând, refuză să se închege într-o faţă familiară. Vederea lui, altădată bună, acum îi dă bătăi de cap în locurile luminate artificial. Geanta de umăr bleu pe care Pru l-a lăsat să i-o ducă e mai grea decât şi-a închipuit; zici că-i plină de cărămizi. Îl dor şi umărul, şi ochii.

— Bănuiesc, zice el, deşi asta-i pare puţin probabil, că au ajuns deja la maşină.

Își pipăie buzunarul în căutarea legăturii de chei, n-o simte la locul ei, intră în panică, apoi își amintește că i-a azvârlit-o lui Janice. Firește. Recăpătându-și încrederea, se apropie de ușa de sticlă fumurie de la ieșire, dar, când ajunge în raza ochiului electronic, se trezește că nu ușa lui, ci alta glisează și se deschide. Greșeala e doar în capul lui; Judy îl trăgea în direcția corectă, unde o felie de aer cald, de-afară, se lățește rapid. Razele soarelui și-au croit drum prin norii cirostratus lăptoși. Țopăie de pe frunzele ca de ceară ale plantelor tropicale fără nume, care se înalță lângă genunchii lui. Îi fac cu ochiul, orbindu-l, din capotele unui puhoi de mașini aflate în mișcare, un șuvoi brutal, într-un iureș continuu pe drumul spre aerogară, chiar lângă bordură. Apucă mai strâns mâna lui Judy, nu cumva să sară de pe trotuar – cu toții avem câteodată niște impulsuri nebunești. Traversează spre un lac de mașini sclipitoare, spre locul unde a parcat. Da' unde oare? Își dă seama că a uitat. Habar n-are unde și-a lăsat mașina.

O Toyota Camry Deluxe break, gri-sidefiu metalizat, cu un motor V-6 puternic, cu 24 de valve și capacitate de 2,5 litri. Era încă șucărit pe Camaro-ul roșu care se băgase peste el și pe Janice, care se criza din cauză că șofează aiurea, așa că n-a fost deloc atent unde parchează. Își amintește de zebră și de movilița aceea îngrijită de pe fâșia de pământ ce separă benzile șoselei, pe care și-a sprijinit rucsacul un puștan de colegiu flămând de soare, întinzându-se cu capul pe el, să prindă și el câteva raze de soare, și de bătrânul agitat care se dădea mare mahăr, arătându-i ieșirea și ghereta unde trebuie să plătească taxa de parcare, prea se zbuciuma, ca și soțul din aeroport care o cicălea pe nevastă-sa, pe Grace, de parcă ea n-ar fi știut pe ce lume se află și care a întâmpinat-o pe prințesa aia evreică, cu părul cârlionțat, zâmbitoare, cu dinții lungi, mai înaltă decât ei doi, dar nu-și amintește pe care dintre șiruri și-a parcat mașina. A lăsat-o în partea cu celule moarte, goale ale creierului, așa cum vor fi toate creierele noastre când vom muri, dacă universul nu ne pregătește vreo surpriză cu adevărat uluitoare. *The National Enquirer* pe care Janice îl aduce uneori acasă de la Winn Dixie relatează întruna experiențele prin care au trecut oamenii ajunși în pragul morții, dar lui Harry i se par la fel de gogonate ca și omuleții verzi din OZN-uri. Chiar dacă sunt adevărate, nu-s cine știe ce consolare. Mâna lui

Judy a alunecat dintr-a lui în timp ce încremenește năuc pe fâșia de gazon de la marginea parcării, pe iarba cu firul lat care aici crește în tot locul, stropită de aspersoare, și căreia i se zice Sf. Augustin[1]. Lui nu i se pare iarbă adevărată, e prea mată și lată, și oarecum sfărâmicioasă când calci pe ea. Începe să-l doară pieptul. O durere vicleană, difuză, ca un fel de chingă vârâtă sub piele, cusută sub ea.

Glasul lui Judy plutește spre el ca o frânghie de salvare subțire.

— Ce culoare are mașina, bunelu'?

— A, răspunde el cât mai scurt, să nu i se amplifice durerea. Gri-pal. Metalizat. Culoarea pe care o au jumătate dintre mașinile de pe pământ. Nu te speria. O să-mi amintesc unde am parcat.

Bietul copil nu izbutește să-și mai stăpânească lacrimile.

— Tati o să plece fără noi! izbucnește ea.

— Și-o să ne lase aici? Cum să facă asta? N-o să ne lase aici, Judy.

— Câteodată îi sare țandăra rău de tot, fără nici un motiv.

— Probabil că are vreun motiv pe care nu ți-l spune. Dar tu? Ție-ți sare țandăra vreodată?

— Nu ca lui tati. Mami spune c-ar trebui să meargă la doctor.

— Cred că din când în când ar trebui să ne ducem cu toții la doctor.

Senzația de moarte iminentă i se prelinge lui Rabbit prin stomac ca un firicel de apă rece. Doctorii. Propriul lui doctor își aduce fiul să lucreze pentru el, așa că, dacă o să moară subit, puștiul o să preia afacerea imediat, n-o să rateze nici un pacient Medicare[2]. O vreme ocupi un spațiu, apoi ieși din peisaj; e singurul lucru decent pe care se cuvine să-l faci: să le faci loc altora. Scrutează cu privirea șirurile de metal sclipitor de pe locurile lor, în căutarea unei fâșii gri care să-i spună ceva și se întreabă dacă nu cumva își amintește greșit culoarea – a avut atâtea mașini la viața lui și de vândut a vândut cu mult mai multe.

— Cred că am lăsat-o acolo, în stânga, anunță el. Cam în al treiea rând. Am dat peste un bătrân care cică dirija circulația și făcea semne tuturor pe unde s-o ia, și nenorocitul mi-a distras atenția. N-ai

---

1 *Stenotaphrum secundatum*, specie de iarbă din sudul Statelor Unite, cultivată pentru peluze.

2 Program guvernamental de asigurări de sănătate destinat persoanelor vârstnice din SUA.

și tu boală pe tipii care se dau mari, care se pricep la toate mai bine decât tine?

Căpșorul roșu-lucios al fetiței se mișcă aprobator, fără o vorbă, prea îngrijorat să și vorbească.

Rabbit îi dă înainte, să alunge norii:

— Ori de câte ori cineva îmi spune să fac ceva, instinctul îmi dictează să fac exact contrariul. Asta m-a și băgat într-o grămadă de belele, dar m-am și distrat. Moșneagu' ăsta care făcea pe șefu' mi-a indicat o direcție, așa că eu am luat-o în sens opus și am și găsit un loc de parcare.

Și vreme de-o clipă, într-un fel de fereastră situată între două strânsori ale chingii ce-i încinge pieptul, *vede* locul cu pricina: e lângă o dubă crem, un Ford Bivouac cu plăcile alea de înmatriculare albastru-verzui, din Minnesota, parcată neglijent peste linia albă, un alt motiv de oftică. A trebuit să se strecoare cu grijă, să-i lase lui Janice suficient loc să-și poată deschide portiera din dreapta și să nu se frece de bara de protecție a Fordului Galaxy maro din stânga. Iar acum vede de la depărtare, prin arșița unduitoare a Floridei, o dungă crem ce se înalță deasupra celorlalte capote metalice. În rândul al treilea, ca un ic. Anunță triumfător:

— Judy, o *văd*. Să *mergem*!

O ia din nou de mână, nu cumva să-i strivească perfecțiunea miniaturală vreunul dintre automobilele aflate în căutarea unui loc de parcare. În câte un Cadillac sau Oldsmobile alb, voluminos, un moșulică de-abia poate să vadă prin parbriz și altceva decât capota, ține volanul crispat, cu trupul împuținat și gârbovit de osteoporoză; el deocamdată nu are probleme, din câte știe, încă are un metru nouăzeci și trei, măcar nu mătură podeaua cu manșetele pantalonilor, dar o aude pe Janice discutând pe tema asta, se vorbește mult și la televizor, mai e și reclama cu cele două femei din tren; pe femei le afectează mai mult decât pe bărbați, au oasele mai fine, ea ia calciu și tot felul de vitamine pe lângă paharul cu suc de portocale de la micul dejun. Dumnezeule, ce sănătoasă e! O să trăiască o veșnicie doar ca să-i facă lui în ciudă.

Împreună cu micuța Judith, traversează asfaltul fierbinte plin de primejdii și ajung la Camry-ul lui gri-sidefiu, îl recunoaște după racheta de tenis a lui Janice și husa de pe bancheta din spate, aruncate acolo separat – a naibii prostovană, la ce-ți mai trebuie husă dacă nu-ți pui racheta în ea? Aici însă nu-i nimeni, mașina e încu-

iată, iar Harry şi-a azvârlit cheile. Fetiţa începe să plângă. Din fericire, are o batistă în buzunarul de la şold al pantalonilor săi de golf decoloraţi. Pune geanta albastră a lui Pru, cu cărămizile din ea, pe asfalt şi aşază paltonaşul cărat de el pe capotă, vrând parcă să-şi revendice maşina, îngenunchează şi îi şterge lui Judy fărâmele topite de ciocolată Sky de pe buze, iar apoi lacrimile de pe obraji. Nici el nu s-ar da în lături să se smiorcăie stând ghemuit aici, lângă aripa metalică a maşinii încinse de soare, cu genunchii care-l dor ca naiba şi cu răsuflarea fierbinte, panicată, a fetiţei care se adaugă la vipia de-afară. De-atâta amărăciune, năsucul pistruiat începe să-i curgă, iar guriţa îi este bosumflată, buza de sus îi înţepeneşte într-o expresie pe care el o asociază cu Nelson când băiatul e speriat sau furios.

— Ori stăm aici şi-i lăsăm pe ceilalţi să ne găsească, îi explică Harry nepoată-sii, ori ne întoarcem să-i căutăm. Dar suntem prea obosiţi şi înfierbântaţi ca să mai facem altceva decât să stăm aici. Am putea juca un joc, să vedem câte plăcuţe de înmatriculare găsim din alte state.

Ideea transformă suspinele fetiţei într-un râs firav, amestecat cu plâns.

— Atunci ne-am rătăci din nou.

Pleoapele i s-au înroşit de-atâtea lacrimi şi în irisurile ei verzi strălucesc luminiţe ca faţetele microscopice care dau strălucirea vopselei metalizate.

— Uite, îi spune el, aici e Minnesota, cu pâlcul ei micuţ de pini. Aici scrie Ten Thousand Lakes. Unu-zero pentru bunelu'.

Judy schiţează doar un zâmbet de data asta, nu-i oferă un râs, ştie că încearcă s-o facă să-l ierte că s-a rătăcit de ceilalţi.

— Nu noi ne-am rătăcit, îi spune el, noi ştim unde ne aflăm. *Ei* s-au rătăcit.

Nu mai stă ghemuit lângă ea, mucea asta care se rupe în figuri, ci se ridică în picioare să-şi dezmorţească genunchii şi să mai scape de senzaţia de apăsare din piept.

Îi zăreşte. Au traversat deja zebra, vin spre ei, se opintesc din greu cu căratul valizelor. Întâi îl zăreşte pe Nelson, cu Roy pe umeri, arată ca un monstru cu două capete, apoi vede capul lui Pru cu părul roşu înfoiat ca al Sfinxului şi rochia albă de tenis a lui Janice. Acoperit până la piept de capotele maşinilor, Harry dă din mână ca un naufragiat de pe o insulă pustie. Janice îi răspunde dând scurt din mână, de parcă el ar fi prea departe de conversaţia lor.

Totuşi, când se adună cu toţii, Nelson e furios. E palid, cu buza de sus încordată şi zbârlită.

— Doamne Dumnezeule, măi, tati, unde ai dispărut? Când am văzut că nu vii la bagaje, am bătut tot drumul înapoi la etaj, la magazinul ăla de dulciuri.

— Păi, am fost la bagaje, nu-i aşa, Judy? răspunde Harry, minunându-se de chelia tot mai mare a lui fiu-său, dată în vileag fără milă de soarele puternic al Floridei, ale cărui raze îi pătrund printre firele rărite, şi de mustaţa lui, o brumă de peri de culoarea şoarecelui, zici că-i un ghemotoc de praf din alea de se adună sub mobilă.

A observat transformările astea în ultimii ani, dar tot mai au darul să-l uimească, la fel ca şi laba gâştii şi ridurile de expresie gravate de trecerea timpului pe chipul copilului, atât de vizibile în lumina soarelui.

— N-am stat mai mult de un minut la magazinul de dulciuri, apoi am coborât pe scările rulante până la bagaje, le explică Rabbit încântat că-şi aminteşte totul cu atâta exactitate, că revede cu ochii minţii cele două batoane, cei cinci cenţi în plus după care a trebuit să se scormonească prin buzunare ca să-i pună în palma de culoarea prafului de curăţat argintăria a vânzătoarei negrese, revistele porno cu fetele alea cu gura căscată, treptele pliante ale scării rulante în care se temea să nu-şi prindă piciorul Judy. Trebuie să fi trecut unii pe lângă alţii în aglomeraţie, adaugă el, încercând să fie îndatoritor şi inofensiv.

Fiu-său îl sperie.

Janice descuie Camry-ul. Dogoarea din interior, eliberată ca o fantomă, se strecoară afară mângâindu-le feţele. Aşază valizele în portbagaj. Pru saltă băieţelul adormit de pe umărul lui Nelson şi-l culcă la umbră, pe bancheta din spate; Roy ţine degetul mare în gură, iar ochii negri i se deschid o fracţiune de secundă fără să vadă nimic. Cu mâinile în sfârşit libere, Nelson loveşte capota Camry-ului şi urlă în culmea enervării:

— La *naiba*, tati, ne-ai băgat în *sperieţi*! Ne-am gândit că, poate, ai *pierdut-o*!

Când e nervos sau speriat, Nelson are o mutră care lui Rabbit dintotdeauna i-a sugerat ideea de „paloare până-n vârful urechilor" – încordarea face să-i piară culoarea din obraji şi ochii i se înfundă în orbite. A moştenit moaca asta de la maică-sa, iar Janice a moştenit-o de la ai ei, de la baba aia bruneţă, umflata de Bessie, care a fost o Koerner dată dracu', aşa li se tot lăuda.

— Am fost tot timpul împreună, spune Rabbit calm. Şi, futu-i mama mă-sii, nu-mi îndoi maşina. Ai paradit o grămadă de maşini la viaţa ta.

— Da, iar tu ai paradit destule vieţi. Iar acum, fir-ar să fie, îmi răpeşti fiica.

— Nu-mi vine să cred, începe Harry.

Dintr-odată simte un junghi rece coborându-i în braţul stâng prin subsuoară. Clipeşte.

— Pe propria mea nepoată, e tot ce izbuteşte să bâiguie.

Janice se uită la el şi-l întreabă:

— Ce-ai, Harry?

— Nimic, răspunde el tăios. Doar ţâncul ăsta nebun. Îl supără ceva şi nu-mi vine să cred că eu sunt ăla.

După junghiul neaşteptat, are senzaţia că o greutate gazoasă îi apasă capul şi pieptul. Se aşază sleit la volan, uşor dezorientat, dar hotărât să conducă. Când ieşi la pensie, ai tabieturile tale şi toţi ceilalţi, până şi cei aşa-zişi dragi, devin o pacoste. Această întreagă cealaltă familie se aşază pe locurile din spatele lui. Pru îşi balansează curul drăgălaş şi lătăreţ, în costumul ei în carouri tridimensionale, pe bancheta din spate, lângă Roy cel adormit, iar Nelson urcă pe cealaltă parte, drept în spatele lui Harry, astfel încât el simte răsuflarea puştiului în ceafă. Întoarce capul cât poate şi-i spune lui Nelson, pe care-l vede cu coada ochiului:

— Îmi displace profund cuvântul „răpire".

— N-are decât să-ţi displacă. Am spus ce-am simţit. Ne-am uitat în jur şi, dintr-odată, nu erai nicăieri.

La fel ca Pan Am 103 pe ecranul radarului.

— Am ştiut unde ne aflăm, nu-i aşa, Judy? strigă Harry spre partea din spate a maşinii.

Fetiţa s-a strecurat dincolo de părinţii şi fratele ei, până lângă bagaje. Harry distinge în oglinda retrovizoare conturul capului ei cu coada de cal şi funda în unghiuri.

— Eu n-am ştiut unde sunt, dar ştiam că tu ştii, răspunde ea loială, cu glăsciorul ei subţirel.

Nelson încearcă să-şi ceară scuze:

— N-am vrut să mă şucăresc în halul ăsta, zice el, dar dac-ai şti ce bătaie de cap e să ai *doi* copii, să stai pe drumuri o zi întreagă, apoi propriul tată să ţi-l fure pe unul din ei...

— N-am *furat*-o, ce Dumnezeu, ripostează Harry. I-am cumpărat un baton *Sky*.

Simte că inima i-a luat-o razna, parcă ar galopa cu o bătaie în plus într-unul din picioare. Învârte cheia în contactul Toyotei Camry și îl pune în mișcare, apoi frânează când mașina se smucește înainte, o bagă în marșarier, încercând să nu atingă, când iese de pe locul de parcare, aripa Bivouacului din Minnesota, cu oglinda laterală proeminentă și cu dunga de decor în trei nuanțe de maro.

— Harry, nu vrei să conduc eu? îl întreabă Janice.

— Nu, o refuză el, de ce să vreau?

Ea ezită; fără s-o privească, el îi vede ezitarea, o vede scoțându-și limbuța ascuțită și atingându-și buza de sus, așa cum face când încearcă să chibzuiască – o cunoaște atât de bine. O cunoaște atât de bine încât o conversație cu ea echivalează cu o luptă cu sine.

— Ai făcut o mutră adineauri, spune ea. Păreai...

— Palid până-n vârful urechilor, o ajută el.

— Cam așa ceva.

Bătrânul care se dă mare sculă de basculă le face semn s-o ia în direcția indicată de săgețile pictate pe asfalt, spre ghereta unde se achită taxa de parcare. În mașina care așteaptă la coadă în fața lor, o Honda Accord aurie cu număr de New Jersey, GARDEN STATE, distinge niște cefe care-i par familiare: e tipul ăla agitat care a țopăit printre scaunele din sala de așteptare, lângă el stă scumpa lui Grace, iar pe bancheta din spate, fiica cu părul cârlionțat și un alt pasager, cu un cap mai înalt decât ea și cu cârlionții și mai ondulați – e negrul spilcuit, la patru ace, despre care Harry crezuse că nu are nimic de-a face cu ei. Bătrânul dă din gură ca o moară stricată și gesticulează întruna, iar negrul dă din cap aprobator, exact cum făcea Harry cu Fred Springer. E destul de rău chiar și când socru-tău e de-aceeași culoare cu tine. Pe Harry scena asta îl fură atât de mult, încât aproape că bușește spatele Hondei.

— Iubitule, *frânează*, îl atenționează Janice.

Din pâcla rochiei albe de tenis pe care o vede cu coada ochiului, ea îi întinde cincizeci de cenți pentru taxa de parcare. Un puștan asiatic surd de-a binelea sub căștile walkmanului ia cele două monede de douăzeci și cinci de cenți, dansând în ritmul unei melodii pe care numai el o aude. Bariera dungată se ridică, iar ei sunt liberi, liberi să meargă acasă.

— Ei bine, spune Harry când se vede din nou pe autostrada ciudată, scurtă, e de-a dreptul formidabil să fii acuzat de *răpire* de

către propriul tău fiu. Cât despre marea scofală de-a avea doi copii, nu poate fi cu mult mai rău decât să ai unul singur. Oricum ai lua-o, s-a dus cu libertatea ta.

De fapt, în mod inconştient sau nu, Nelson i-a atins un punct nevralgic, pentru că Harry şi Janice au avut şi ei doi copii. Copilul lor mort continuă să trăiască în minţile lor ca un adeziv fabricat din vină şi ruşine, ca o inexpugnabilă sursă de amărăciune pentru toate câte s-au adunat la viaţa lor. Iar Rabbit se suspectează că ar avea o fiică nelegitimă, cu trei ani mai mică decât Nelson, cu o femeie pe nume Ruth, care nu a recunoscut acest lucru când a întâlnit-o ultima oară.

Nelson îi dă înainte, neizbutind să se debaraseze de resentimentele acumulate în timp:

— Ştergi putina cu Judy, ca doi prieteni la cataramă, şi lui Roy nu-i zici nici măcar bau.

— Să-i spun bau? L-aş trezi dacă i-aş spune, a dormit tot timpul. Parcă-ar fi drogat. Şi cât ai de gând să-l mai laşi să-şi sugă degetul? N-ar trebui să renunţe de-acum la obiceiul ăsta?

— Şi ce-ţi pasă ţie că-şi suge degetul? Ce te doare pe tine chestia asta?

— O să-i iasă dinţii în afară.

— Tati, asta-i o superstiţie băbească. Pru l-a întrebat pe pediatrul nostru şi-a zis că nu cu dinţii îţi sugi degetul.

— A spus că o să-i treacă în curând, intervine Pru calmă.

— De ce le vezi pe toate în *negru*, tati? miorlăie Nelson, incapabil, pare-se, să adopte o altă intonaţie. Puştiul are mâncărimi, iar glasul lui îi zgârie timpanele întruna: Odinioară erai un *hombre* destul de relaxat; acum tot ce spui e, cumva, negativ.

Rabbit vrea să-l ducă de nas, să vadă cât de mult îl poate ponegri în ochii femeilor.

— Sunt rigid, îi dă el dreptate zâmbind. Cu cât îmbătrâneşti, cu atât ai mai multe tabieturi. La Valhalla Village nimeni nu-şi suge degetul. S-ar putea să fie interzis printr-un regulament, ca şi înotatul în piscină fără cască. Ca înotatul cu un cercel în ureche. Spune-mi, ce semnificaţie are cercelul când eşti însurat şi ai doi copii?

Nelson îi ignoră întrebarea, tace cu demnitate, făcându-l pe taică-său să pară un caraghios.

Rulează în siguranţă pe autostradă, printre rambleuri cu iarbă ireală, palmierii se succed ca stâlpii de telegraf. De pe bancheta din spate, Pru spune ca să schimbe subiectul:

— Ce plată e Florida! N-am să mă obișnuiesc niciodată cu chestia asta.

— Când te depărtezi de coastă, o lămurește Harry, peisajul devine mai vălurit. E ținutul ranch-urilor și al crângurilor de portocali. Cu țărănoi și-o grămadă de mexicani. Am putea face o plimbare cu mașina, spre interior, să vedem adevărata Florida.

— Judy și Roy de-abia așteaptă să vadă Disney World, zice Nelson încercând să devină rezonabil.

— E prea departe, îi spune taică-său repede. Ar fi ca și cum ai merge cu mașina de la Brewer până la Pittsburgh. Ăsta-i un stat cu o suprafață mare. Ai nevoie de rezervare din timp, să stai acolo peste noapte, iar în perioada asta a anului nu găsești locuri libere. E absolut imposibil.

Acest refuz categoric îi amuțește pe toți. Prin vâjâitul iute al ventilatorului de la instalația de aer condiționat și fâșâitul roților, Harry aude tocmai din spatele mașinii că, pentru a doua oară în numai o jumătate de oră, o face pe nepoată-sa să plângă. Pru se întoarce și-i șoptește ceva fetiței. Harry strigă într-acolo:

— Sunt o mulțime de alte lucruri de făcut. Am putea vizita din nou muzeul circului din Sarasota.

— *Nu-mi place* muzeul ăla, îi ajunge la urechi firicelul de voce a lui Judy.

— N-am fost niciodată la casa lui Edison din Fort Myers, propune el, adresându-se acum ca un patriarh tuturor ocupanților mașinii. Vecinii noștri spun că-i fascinantă; se pare că Edison ar fi inventat până și televizorul.

— Și-o să mergem și la plajă, iubito, adaugă Pru cu blândețe. Știi cât de mult îți place plaja de la The Shore.

Cu o voce mai puțin maternă, le spune lui Janice și Harry:

— A ajuns o înotătoare minunată.

— Drumul cu mașina până la Jersey Shore era de departe cea mai plictisitoare chestie din viața noastră, le mărturisește Nelson părinților săi, încercând să coboare din norul lui întunecat într-o dispoziție familială, dornic acum, prin această amintire, să redevină copil.

— Șofatul e plictisitor, declară Rabbit în chip irefutabil, dar uite că asta facem. Cea mai mare parte a vieții unui american constă în mersul cu mașina până undeva și înapoi, urmat de întrebarea de ce mama naibii m-am dus acolo.

— Harry, îl dojenește Janice. Iar mergi prea repede. Vrei s-o iei pe 75, sau să ieși pe 41?

Dintre toate șoselele pe care le-a văzut la viața lui, Route 41, fostul Tamiami Trail, i se pare lui Harry cap-coadă cea mai deprimantă. E mai lată decât autostrăzile de uz comercial și cu acces nelimitat din nord și, într-un fel, firmele prospere de pe marginea drumului arată mai rău sub razele constante ale soarelui, ca și cum, aidoma pungilor de gunoi din plastic, nu se vor mai degrada niciodată. WINN DIXIE. PUBLIX. Eckerd Drugs. K. Mart. Wal-Mart. TACO BELL. ARK PLAZA. Joy Food Store. Starvin' Marvin – alimente, vin și bere la preț redus. Printre francizele care se repetă și care vând benzină, alimente, băuturi și medicamente, toate amestecate între ele în acel mod ilegal specific zonei, sunt și niște clădiri scunde, șterse, destinate în special bolnavilor și persoanelor în vârstă. Centrul de Recuperare a Bolnavilor de Artrită. Infirmiere SRL. Centrul de Recuperare a Cardiacilor. Chiropractică. Birou de Avocați – specializați în Medicare și Cazuri de Malpraxis. Proteze Auditive și Lentile de Contact. Centrul West Coast pentru Afecțiunile Genunchiului. Proteze Universale. Societatea Națională a Crematoriilor. Pe firele de telefon, în loc de vrăbiile și graurii pe care-i vezi în Pennsylvania, aici poposesc șoimii și vulturii hoitari singuratici. Băncile, construcțiile masive, elegante, cu geamuri fumurii, se ridică mai înalte decât cablurile cu reclamele strălucitoare făcute propriilor afaceri. First Federal. Southeast. Barnett Bank cu Supercasierul ei. C&S, care proclamă Servicii Totale, având grijă de milioanele și miliardele aduse de oameni în regiune laolaltă cu trupurile lor boșorogite, prada de-o viață a tuturor celor ce dau năvală spre ținutul de șes nisipos, la bordul uriașelor vase de croazieră cu geamuri fumurii.

De-a lungul Route 41, printre bănci, magazine, furnizori de hrană și accesorii pentru animale de companie, și instalatori de aspersoare, kilometri întregi de case scunde au acoperișuri de țiglă albă, groasă, termoizolantă. La două-trei cvartale de autostrada înecată în pâcla de monoxid de carbon, blocurile roz, înalte, ce imită castelele spaniole sau pagodele chinezești, se ramifică în fel și chip, ca smochinii indieni. Smochinii indieni de aici îl fascinează pe Harry prin felul în care se înmulțesc, rădăcinile lor aeriene coboară și se fixează în sol. Îi par ca o gigantică gumă de mestecat lipită de pantof. Easy Drugs. NU-VIEW.

Ameri-Life and Health. Starlite Motel. ISUS CHRISTOS E DOMNUL. Familia adunată în mașină se cufundă uluită în tăcere în timp ce el îi poartă pe kilometri de șosea, oprindu-se din când în când la semafoarele care semnalează o intersecție, un drum secundar ce duce spre vest, către plaje și mangrovele care au supraviețuit până azi și spre est, către preeria sărăcăcioasă, desțelenită pe suprafețe mari, pătrate, pentru noi investiții imobiliare. Investiții! Investim de ne sar capacele. Fiecare drum lateral ce se desprinde din Route 41 îi duce acasă pe unii, în micul lor cotlon din labirint, la parcarea și la locșorul lor sub soare, agonisit cu trudă. Soarele este de-acum destul de jos, învăluind totul într-o nuanță roz, făcând roșul semafoarelor aproape invizibil. De la drumul pe care coteşte familia Angstrom mai sunt vreo trei kilometri de străzi, unele drepte, altele curbate, printre cvartale cu case locuite de câte o singură familie, cu grădinițe pe jumătate moarte, ornate cu smocuri de iarbă de pampas și arbuști cu inflorescențe ce nu înfloresc niciodată în perioada secetoasă de la sfârșitul anului. Janice și Harry au crezut la început că vor putea cumpăra una dintre casele astea cu un singur nivel zugrăvite în culori pastel, care se ițesc de după arbuștii tropicali și portocali, grote de răcoare și întuneric, cu piscinele lor secrete din spatele garajelor cu uși automate, dar ele le aminteau, din nefericire, de casa pe care au avut-o în Penn Villas, martoră a atâtor nenorociri și ciudățenii conjugale până când jumătate din ea a ars din temelii, așa că s-au hotărât să-și ia un apartament de bloc cu două dormitoare, cocoțat la etajul patru, cu un balcon îngust, ascuns de crengile de sus ale unui pin de Norfolk, cu vedere spre un teren de golf. Dintre toate adresele la care a locuit Harry la viața lui – Jackson Road nr. 303; Btry A, FA Bn 66, Fort Larson, Texas; Wilbur Street nr. 447, Ap. 5; Summer Street naiba știe la ce număr s-o fi pripășit cu Ruth Leonard în primăvara aia de demult; Vista Crescent nr. 26; Joseph Street nr. 89, timp de zece ani, prin bunăvoința bunicii Springer; Franklin Drive numărul 14½ – aceasta are de departe cel mai mare număr: Pindo Palm Boulevard nr. 59600, Corpul B, Ap. 413. Nu s-a prea omorât după treisprezecele acesta, de fapt, chiar credea că constructorii nu folosesc acest număr la clădiri, dar poate că astăzi oamenii sunt mai puțin superstițioși decât pe vremuri. Când era mic, existau tot felul de motive de îngrijorare, nu tocmai plăcute, legate de pisicile negre, sarea vărsată și umbrelele deschise în casă,

găleata lovită cu piciorul sau mersul pe sub scară. Pe atunci se credea că văzduhul are ochi și urechi și că trebuie îmbunat.

VALHALLA VILLAGE: un indicator mare, prins cu mortar, cu cele două cuvinte curbate în jurul unui inel auriu, confecționat, în realitate, din alamă, încrustate și fixate cu rășină epoxidică, pentru descurajarea hoților cu apucături de vandali. Intri pe la ghereta paznicului, bărbatul de acolo te recunoaște, apoi parchezi într-unul din cele două locuri cu numărul apartamentului tău inscripționat direct pe asfalt, descui ușa exterioară a Corpului B, introduci codul de acces pentru deschiderea ușii interioare, urci cu liftul și o iei la stânga. Coridorul e acoperit cu mochetă de culoarea piersicii și miroase a deodorant de cameră, pentru a masca mirosul mucegaiului care se strecoară în fiecare spațiu închis din Florida. De trei ori pe săptămână se face curat, se dă cu aspiratorul, se șamponează covorul, iar pereții se curăță de praf o dată pe lună. Lângă fiecare ușă numerotată se află niște buchete de flori din plastic așezate în niște chestii micuțe, ca inelul coșului de baschet, iar vizavi de ușa liftului există o oglindă plus o vază mare, marmorată, verde-aurie, pe o masă de marmură ca o semilună, dar tot nu-i un spațiu în care să vrei să petreci prea mult timp.

Înaintează bușind valizele de pereții în culori argintiu-piersică, Janice și Pru continuă să sporovăiască, iar micuțul Roy este obligat să meargă pe jos acum, că-i în sfârșit treaz, dar se smiorcăie pe chestia asta la fiecare pas. Harry are sentimentul că sosirea lor deranjează o liniște mortuară, deși, de fapt, aproape toți cei din spatele acestor uși au găsit ceva cu care să-și umple după-amiaza, fie o partidă de golf sau tenis, fie o programare la cosmeticiană sau o călătorie cu autobuzul până la Everglades. La stilul de viață de aici, apartamentul în care locuiești pare doar o bază de unde pornești în diferite expediții, un soi de anticameră cu aer condiționat ce dă spre conacul însorit din exterior. Dacă stai prea mult înăuntru, s-ar putea să mucegăiești. Pe la cinci și jumătate se lasă o tăcere nefirească, toată lumea trage simultan un pui de somn, dar la ora patru e prea devreme pentru asta.

Ușa de la intrarea în apartamentul 413 are o încuietoare dublă, cu două chei, din care una deschide și ușa de la exterior de la parter. Împins de la spate de masa nerăbdătoare a întregii familii și a bagajelor, Harry se moșmondește puțin, mâna îi tresaltă așa cum i se întâmplă când simte apăsarea aceea în piept, cheia zimțată zgârie broasca îngustă, oscilantă, dar apoi intră, se învârte și clic, ușa se

deschide și iată-l din nou acasă. Locuința asta ar putea să aparțină unuia dintre milioanele de locuitori cu o jumătate de normă ai Floridei, însă, de fapt, este a lui și a lui Janice. Intră într-un fel de hol, cu o ușă de debara la stânga, iar în dreapta sunt niște rafturi de lemn vopsite, încărcate de Janice cu păsărele și flori confecționate din scoici la un curs pe care l-a urmat în primul an al șederii lor aici, când încă o entuziasmau scoicile. Entuziasmul pentru scoici nu ține cine știe cât, după cum nici entuziasmul pentru lecțiile de spaniolă, să te poți înțelege cu personalul. E doar o fază prin care le este dat să treacă celor parașutați din nord, începătorilor veniți aici să-și încălzească ciolanele peste iarnă. Din scoicile mititele, brune, rotunde se fac pene și petale, melcișorii cu cochilia ascuțită sunt buni pentru ciocul păsărilor, iar scoicile mari sunt ca niște bărcuțe. Rafturile, pe care mai sunt și câteva dintre bibelourile bunicii Springer, inclusiv un ou mare, din sticlă verde, cu o bulă de aer la mijloc, separă holul de bucătărie, iar dincolo de aceasta se află sufrageria; drept în față este livingul, unde au un televizor și fotoliile confortabile, din răchită, și o măsuță joasă, rotundă, din sticlă, la care adesea iau cina, dacă e cumva o emisiune care-i interesează. În stânga este o canapea de culoare deschisă cu brațe pătrățoase, ce poate fi deschisă și folosită ca pat, de aici, pe sub o arcadă fără ușă, se trece în dormitorul principal, cu o baie și o cămăruță unde Janice ține o masă de călcat pe care n-o folosește niciodată și o bicicletă medicinală pe care, când i se pare că a pus pe ea prea mult, o folosește pe muzica Bee Gees de pe fostele casete ale lui Nelson, de care el s-a săturat de mult. În dormitorul pentru oaspeți se intră din living, e în dreapta, și are baia lui, cu instalația racordată la cea din bucătărie. Până acum, Nelson și Pru stăteau în camera asta, cu un pătuț pentru bebeluș, iar Judith dormea pe canapeaua desfăcută, însă Harry nu-i sigur că aranjamentul de-atunci merge și-acum. Micuții au mai crescut: Roy este, probabil, prea mare și prea pe fază ca să mai împartă dormitorul cu părinții, iar fetița e de-acum o domnișoară ce merită și ea un pic de intimitate.

Le explică planul lui:

— Anul ăsta m-am gândit că i-am putea pune pătuțul lui Judy în cămăruță, să folosească baia noastră și să închidă ușa, și să-i lăsăm lui Roy canapeaua din living.

Băiețelul se uită lung la bunicu-său și își vâră discret degetul mare în gură. Are o guriță ca de cauciuc pe care Rabbit o asociază cu fami-

lia Lubell; nici Angstromii, nici Springerii n-au buzele aşa de groase, pline, ca un şir de bobiţe dolofane lipite una de alta, aşa le are tatăl Teresei. Harry ştie asta de când l-a întâlnit singura dată în timpul unei vizite la Akron, în drum spre o conferinţă a dealerilor, organizată la Cleveland, aşa le are dacă apuci să i le vezi în spatele bărbii nerase de două zile şi a ţigării pe care o molfăie tot timpul. E ca şi cum jigodia aia de babac al lui Pru s-ar fi deghizat în copil şi ar fi venit să-i spioneze. Puştiul aude totul, dar nu spune nimic. Harry îi vorbeşte dur:

— Mda, care-i treaba?

Degetul se afundă şi mai adânc în guriţa copilului, iar ochii lui, mai negri şi decât ai lui Nelson şi Janice, strălucesc a neîncredere. Judy îi explică:

— Îi e frică să stea singur în camera asta.

Pru încearcă să-i vină în ajutor:

— Scumpişor, mămica şi tăticu' vor fi în camera de alături, unde dormeai şi tu până să creşti aşa mare.

— Ai fi putut să discuţi întâi cu noi, tati, îi reproşează Nelson, până să faci toate schimbările astea.

— Să discutăm, păi, am eu vreodată ocazia să discut ceva cu tine? De fiecare dată când sun la salon, ba nu eşti acolo, ba sună ocupat. Înainte, măcar stăteam de vorbă cu Jake şi Rudy, dar acum nu-mi răspunde decât prietenul tău cu voce mieroasă, angajat de tine.

— Ăhă, Lyle îmi povesteşte cum îl descoşi în legătură cu toate celea.

— Nu-l descos deloc. Încerc să par interesat de ce se-ntâmplă acolo. Încă deţin o parte acolo, chiar dacă tu ai impresia că eşti şefu' o jumătate de an.

— *Jumătate* de an! *Tot* anul, din câte am înţeles de la mami.

— Mami zice că o dor picioarele de-atâta stat în maşină şi că se gândeşte să lase cocteilul pe mai târziu dacă o să vorbim d-astea cinci zile de-acu' înainte, intervine Janice. Nelson, tatăl tău încerca să fie amabil în legătură cu cine unde doarme. Împreună am discutat chestiile astea. Judy, tu ce preferi? Canapeaua, sau camera de călcat?

— Nu m-ar deranja să dorm ca şi până acum, răspunde ea.

Micul Roy încearcă să urmărească firul conversaţiei şi scoate degetul din gură cât să mormăie cu buzele lui pline ceva ce Rabbit nu înţelege. Cuvintele rostite de el, oricare ar fi acelea, îl fac pe Roy să lăcrimeze.

— Iiii, e tot ce aude Harry la sfârşitul propoziţiei.

Pru îi traduce:

— Zice că ea vrea să se uite la televizor.

— Ce scârbos e bebe pârâcios, zice Judy şi, cu iuţeala unei libelule ce survolează suprafaţa apei, traversează covorul din doi paşi şi îi trage o palmă zdravănă frăţiorului mai mic peste ţeasta lui sferică.

Pru îl tunde castron, dar, cumva, pe invers.

Injuria suferită îl reduce la tăcere o clipă, deşi are gura deschisă, e ca un robinet ce reţine jetul de apă vreme de o secundă după ce a fost deschis. Când începe să curgă din el, urletul lui are volumul dat la maximum; pe acest fundal sonor, Judy le explică tuturor cu vizibilă condescendenţă:

— Doar uneori la Johnny Carson, când toată lumea doarme, şi, din câte-mi amintesc, o singură dată m-am uitat la *Saturday Night Live*.

— Deci mai curând ai sta aici cu spanacul ăsta de televizor decât să ai propria ta cămăruţă cochetă? întreabă Harry.

— N-are ferestre, remarcă ea timid, nevrând să-i rănească sentimentele.

— Bine! *Bine!* exclamă Harry. Nu-mi pasă care unde o să dormiţi.

Ca să demonstreze că nu-i pasă, porneşte cu paşi mari spre dormitorul lui, trece pe lângă patul dublu pe care l-au cumpărat aici, cu tăblia capitonată cu satin matlasat şi cu o cuvertură asortată verde-jad, la fel de greu de împăturit ca alea de prin hoteluri, intră în cămăruţa fără ferestre, ridică pătuţul pliant, cu cearşafurile lui şi cu păturica lui din fibră acrilică bleu, dă să iasă pe uşă şi loveşte tocul uşii şi unul din fotoliile de răchită din living, apoi intră în dormitorul oaspeţilor. E stânjenit: nu şi-a închipuit că Judy e încă aşa de copilăroasă, ar fi vrut să-i ofere cuibuşorul ei ca de prinţesă, nu se pricepe la fetiţe, unica lui fiică a murit, iar cealaltă nu-i a lui.

— Harry, îi spune Janice, doctorul a spus să nu să te agiţi prea mult.

— Doctorul a spus, o maimuţăreşte el. Nu consultă decât oameni săriţi de şaptezeci şi cinci de ani şi-mi spune şi mie exact ce le spune lor.

Şi totuşi, respiră greu, iar Pru porneşte în grabă după el, să-l scutească de efortul de a îndrepta piciorul rabatabil, un tub metalic în formă de U, care s-a închis şi s-a pliat sub el, apoi netezeşte cearşaful şi păturica. Întors în living, Harry îi spune lui Nelson, care-l ţine din nou pe micuţul Roy în braţe:

— *Acum* sunteţi mulţumiţi, tu şi răzgâiatul ăsta mic?

Drept răspuns, Nelson se întoarce către Janice şi-i spune:

— Dumnezeule, mami, nu ştiu dacă o să suport să fiu tocat în halul ăsta cinci zile.

Însă, când ajung să se instaleze cu toţii – cu hainele din valizele aranjate în dulapuri, cu Judy şi Roy hrăniţi cu lapte şi prăjiturele, echipaţi în costume de baie şi duşi la piscina încălzită din Valhalla Village de mama lor şi de Janice, care trebuie să le treacă pe lista de oaspeţi –, Harry şi Nelson stau aşezaţi fiecare cu câte o bere la masa rotundă din sticlă şi încearcă să se comporte ca doi prieteni.

— Ei, îl întreabă Harry, cum mai merge afacerea cu maşinile?

— Ştii la fel de bine ca mine, răspunde Nelson. Doar vezi registrele în fiecare lună.

Şi-a făcut obiceiul enervant de a se strâmba şi de a-şi gârbovi umerii neliniştit, de parcă are în spate pe cineva care vrea să-i dea la cap. Trage din ţigară de parcă s-ar hrăni printr-un tub şi se joacă tot timpul cu forma scrumului de pe marginea scoicii albe împrumutate din colecţia lui Janice.

— Cum ţi se par modelele din '89? îl întreabă Harry, hotărât să nu abandoneze subiectul acum, că e singur cu băiatul. Încă n-am văzut maşinile, ci doar broşurile. Frumoase broşuri. Câte milioane crezi că încasează agenţiile de publicitate pentru broşurile astea? Mă uitam la cea de la Corolla şi încercam să-mi dau seama dacă chiar au dus *cu adevărat* berlina şi breakul ăla sus pe munte sau totul e doar o mânăreală. M-a pufnit râsul. Maşinile erau pe zăpadă, dar nu se vedeau deloc urme care să arate cum au ajuns acolo! Să te uiţi şi tu.

Pe Nelson treaba asta nu-l amuză prea tare. Îşi aranjează scrumul într-un con perfect şi, dintr-odată, îl străpunge, răsucind chiştocul violent. Mâinile îi tremură mai mult decât ar trebui la vârsta lui. Ia o gură de bere, care-i lasă firicele de spumă pe smocul lui de mustăcioară, se uită calm la taică-său şi-i spune:

— M-ai întrebat ce părere am despre modelele '89. Aceeaşi părere pe care am avut-o şi despre cele din '88. Îs proaste, tati. Pătrăţoase. Continuă să ne dea maşini prăpădite, economice, de zece ani încoace, avem benzină gârlă. Americanii vor să se întoarcă la maşinile cu aripi la spate, la decapotabile şi la aspectul de limuzină, iar gălbejiţii ăştia tot încearcă să-şi vândă cutiuţele astea curăţele. Nici măcar nu sunt ieftine. Aici e buba. Rahatul ăsta de dolar contra yenului. De ce să dea lumea şapteşpe mii de parai pe un GTS când, în aceeaşi gamă poţi să-ţi iei un Mustang, o Beretta GT sau o Mazda MX-6?

— O Celica nu costă șapteșpe mii de parai, îl contrazice Harry. Aia a mea de-acasă e mai puțin de cinșpe mii.

— Adaugă-i câteva accesorii și-atât o să te coste.

— Nu le băga pe gât accesoriile – o să ți se ducă vestea că le-ncarci nota de plată. Oamenii vin hotărâți să ia un model cât mai simplu, ar trebui să le vinzi unul fără să-i faci să se simtă zgârie-brânză.

— Spune-le asta celor din California, zice Nelson. Practic, nu vor decât să vindem modele cu tot felul de accesorii. Geamurile electrice, motorul turbo cu tracțiune integrală. Dacă vrei un model ST sau GT clasic, trec luni de zile până să-ți sosească comanda. Profitul mai mare din lux se scoate, pe tot traseul, până la Tokyo. Trebuie să încerci să vinzi ce ne trimit ei – singura lor mașină care merge ca lumea, Camry-ul, nici de-al naibii nu ți-o livrează nemernicii în cantitățile cerute. Ne tratează ca pe niște gunoaie, tati. Ne iau de nătăfleți. Niște nătăfleți americani leneși, depășiți de vremuri. În zece ani or să ne cumpere toată țară. Am văzut într-o emisiune, la televizor, că deja au pus mâna pe Hawaii și pe jumătate din L.A. și Nevada. Cumpără mii de pogoane de deșert în Nevada! Ce au de gând să facă acolo? Să detoneze bombe japoneze?

— Nu te lua de japonezi, Nelson. Ne-a mers bine cât am fost în aceeași căruță cu ei.

— În căruță, că bine zici. Ca pe bancheta din spate a unui Tercel. Vorbești întotdeauna despre ei cu atâta evlavie, de parcă ar fi niște supermeni. Nu sunt! O parte din designul lor, dacă faci abstracție de mașinuța ieftină, de familie, sigură și demnă de încredere, este un dezastru total. Land Cruiserul e de tot căcatul, nici nu se compară cu Cherokeeul, după cum nu se compară nici 4-Runnerul, e așa de slab că au trebuit să-i pună un motor V-6 care consumă benzină în draci – șapteșpe litri la suta de kilometri, am citit în *Consumer Reports*. Și dubița! E ridicolă! Cu motorul ăla montat sus, între scaunele din față, nu poți să ajungi din spate în față decât dându-te jos din mașină și urcând din nou prin față. La iernile din Pennsylvania, oamenilor nu prea le place chestia asta. Mi se plâng atât de mulți clienți, că mai zilele trecute m-am așezat și eu la volanul uneia, să văd care-i treaba, și, deși nu sunt un uriaș, măiculiță, tare înghesuit m-am simțit – n-ai deloc spațiu să-ți întinzi picioarele și nici loc să-ți rezemi cotul. Și accelerația, canci: dacă intri pe-o autostradă de mare viteză, se face coadă în urma ta. M-a împins vântul pe Route 422 și-a dracu' rablă, e așa de înaltă, de-abia am putut să urc la volan.

Că bine zici, își zice Harry în sinea lui, *nu ești un uriaș*. Nelson îi pare ciudat cu precizia, indignarea și agitația lui, ca un ceas bine făcut, dar cu un dinte lipsă pe-o rotiță dințată sau cu o pată lipicioasă la lubrifiere. Puștiul continuă să fornăie, își aprinde altă țigară după ce n-a savurat-o pe cealaltă, pe care tocmai a stins-o. Își tot duce mâna la nas, de parcă l-ar durea mustața.

— Păi, spune Harry pe un ton destins, încercând să-și relaxeze fiul, nu dubițele ne-au pus pâinea pe masă, iar cei de la Toyota știu că nu fac doi bani. Până în '91 o să fie complet modernizate. Dar de noua Cressida ce zici?

— După umila mea părere, e un jaf. N-aduce nimic nou. Ah, e un pic mai mare, iar motorul a săltat de la 2,8 la 3,0 și are douăzeci și patru de supape în loc de douăsprezece, așa că are ceva mai mult zvâc, dar pentru douăzeci și unu de mii de parai te și *aștepți* să aibă niscai zvâc – *zău*! Tabloul de bord e o nenorocire. Panoul de climatizare culisează ca un sertar și nu se mișcă decât dacă-i cheia în contact, ceea ce-i ridicol, una la mână, iar doi, au păstrat de la modelul de anul trecut ideea aia tâmpită cu două seturi de control audio, așa că ai toate butoanele alea în plus când ai deja la butoane cât pentru un cockpit de avion. Are preț de lux, tati, și ai putea spune că-i o mașină luxoasă, dar are un interior banal și un exterior de imitație Audi. Ăștia de la Toyota, hai să fim cinstiți, au imaginația și gustul unui popândău. Mașinile lor nu *exprimă* nimic. Mașinile bune, clasice – Packardurile din anii '30, micuțele Jaguaruri cu capota lungă și roțile cu spițe, mașinile din anii '50, cu aripile lor, până și broscuța Volkswagen –, *exprimau* ceva, aveau ceva de spus. Toyotele nu exprimă nimic, nu riscă nimic, nu fac decât să fure ideile altora. Uită-te la furgoneta lor. Furgoneta era marfă, dar acum i-au lăsat pe cei de la Ford și GM să le fure piața. Uită-te la MR-2. Nu se vinde nici de-al naibii.

— Cei care au mașini cu două locuri plătesc asigurare mare, îi explică Harry. Toyota le oferă o mașină bună, solidă. Sunt ușor de condus și durabile. Oamenii știu treaba asta și de-aia respectă firma.

Nelson îl întrerupe:

— Și sunt atât de-al naibii de *dictatoriali* – îți spun prețul exact la care trebuie să vinzi, ce să expui în vitrină, cum să se îmbrace personalul de la vânzări, câți metri pătrați de una-alta trebuie să ai ca să fii îndeajuns de bun să le vinzi rablele. Când am preluat afacerea, am rămas uimit de cât rahat ați înghițiți tu și cu Charlie în toți anii ăștia. Ăștia vor să fii *robotul* lor.

Acum Rabbit se simte jignit la culme.

— Bun venit în lumea reală, puştiule. În viaţa asta faci parte dintr-o organizaţie sau alta. Toyota a fost bună cu noi şi cu bunicu-tău, nu uita asta. Îmi amintesc că Fred Springer, când a primit franciza Toyota, a zis că tot anul se simte ca un copil în ziua de Crăciun.

Femeile din familie spun tot timpul că Nelson e bunicu-său bucăţică ruptă, iar Harry speră că pomenindu-l pe răposatul Fred o să-l aducă la ordine pe băiat. Toată blasfemia asta la adresa companiei Toyota îl face pe Harry să nu se simtă în largul său.

Nelson o ţine însă pe-a lui:

— Bunicu' a fost *dealer*, tati. Îi plăcea să facă afaceri. Spunea: cu unii te-ai fript, pe alţii i-ai pârlit şi asta se cheamă *distracţie*. Era un fel de loterie în toată situaţia asta, era loc şi pentru creativitate. Vânzarea de second-handuri e aproape singura chestie spontană, creativă, care a mai rămas în toată afacerea, iar cei de la Toyota îţi spun că nu vor nişte rable americane urâte în faţa salonului, mai că trebuie să vinzi pe şest maşinile la mâna a doua. Dacă dai peste un fraier, măcar te scoţi şi tu cu un miar în plus; vânzarea de maşini noi înseamnă să nu faci nimic, decât să stai la casă. Asta nu se cheamă vânzare, ci doar stat toată ziua în spatele tejghelei.

— Nu-i tocmai rău pentru patruzeci şi cinci de mii plus beneficiile.

Atât câştigă Nelson pe an. Harry şi Janice se ciondănesc mereu pe chestia asta; el zice că-i prea mult, ea zice că are şi el o familie de întreţinut.

— Când eram de vârsta ta, îi spune băiatului, poate nu pentru prima oară, câştigam doar treişpe mii pe an ca linotipist şi în fiecare seară ajungeam acasă murdar. Slujba aia îmi dădea dureri de cap şi mi-a nenorocit ochii. Înainte aveam vederea perfectă.

— Asta s-a întâmplat *atunci*, tati, vorbim despre ce se-ntâmplă *acum*. Erai încă în epoca industrială. Erai muncitor, sclav. Oamenii nu mai câştigă bani în plata cu ora; e destul să prinzi locul potrivit şi-ţi *curg* banii. Cunosc tot felul de tipi, avocaţi, agenţi imobiliari, nici mai vârstnici decât mine, nici mai deştepţi, care scot două-trei mii de parai dintr-o singură tranzacţie. Probabil că aici ai cunoscut o droaie de pensionari bogaţi. E *uşor* să fii bogat, aşa stau lucrurile în ţara asta.

— Ăştia or fi tipii care vând Nevada japonezilor pe care eşti atât de supărat. Şi, mă rog, de ce eşti aşa de ahtiat după bani? Locuieşti într-o casă lăsată de maică-ta, fără ipotecă, pesemne că pui bani gârlă deoparte. Apropo de maşinile second-hand...

— Tati, îmi pare rău că trebuie să ți-o spun, dar patruzeci de mii nu-i cine știe ce sumă dacă vrei să-ți trăiești viața cu stil.

— Doamne sfinte, da' de cât stil aveți nevoie tu și Pru? Casa e pe gratis, nu trebuie decât să plătești căldura și impozitele...

— Impozitele pe șandramaua aia au urcat la peste patru mii de parai. Investițiile imobiliare din Mt. Judge au crescut *enorm* de când cu noua explozie a natalității, chiar și o semidecomandată de la mahala, din capătul lui Jackson Road, unde ai copilărit tu, a ajuns să coste șase cifre. În plus, reforma federală a taxelor nu a făcut nimic pentru cei din grupa mea de venituri. Trebuie să fii bogat ca să primești beneficii. Lyle îmi arăta pe o foaie de calcul...

— Asta-i altă chestie pe care voiam s-o discutăm. A cui a fost ideea s-o înlocuiești pe Mildred Kroust cu tipul ăsta?

— Tati, ea lucra pentru Springer Motors de când lumea...

— Știu, exact asta vreau să zic și eu. Ținea contabilitatea și-n somn.

— De fapt, n-o mai ținea, deși *dormea* pe ea mai tot timpul. În primul rând, nu le avea deloc cu calculatoarele. A, desigur, și-a dat silința, dar la orice aiureală sau mesaj de eroare care-i apărea pe ecran dădea vina pe aparat și suna la firmă, să vină un depanator cu un tarif de-o sută douăzeci de dolari pe oră, când, de fapt, era vina ei că nu era în stare să înțeleagă cartea tehnică și că apăsase tasta greșită. Era *depășită*. Ar fi trebuit s-o pensionezi la termen.

Ușa de la intrare se deschide cu un declic discret:

— Eu sunt, îi anunță Janice. Pru și copiii au vrut să mai rămână la piscină și m-am gândit să mă întorc și să pregătesc cina. M-am gândit să ciugulim una-alta în seara asta; să văd dacă avem supă, să o pun la încălzit. Voi continuați-vă șueta, băieți.

Probabil își imaginează că au o conversație sănătoasă, ca de la tată la fiu. De fapt, Harry se uită la Nelson de parcă băiatul ar fi un calculator. Are o hibă, un defect, un secret al lui. Vorbește prea mult, prea repede. Înainte era taciturn și ursuz, iar acum nu-i mai tace gura, răspunsurile nu i se rezumă strict la întrebările puse de el. Parcă ar fi un motor supraturat, ceva nu-i în regulă cu el.

— Nu era așa de bătrână, de fapt, nu-i așa? spune Harry despre Mildred Kroust. Cât avea, șaizeci și opt de ani? Șaizeci și nouă?

— Tati, avea peste șaptezeci de ani. Lyle face tot ce făcea și ea, dar nu vine la lucru decât două-trei zile pe săptămână.

— Face cu totul altfel, se vede după balanțe. Asta voiam să te întreb, cum e cu cifrele de la second-hand pe luna noiembrie.

Dintr-un motiv sau altul, puştiul păleşte iar până în vârful urechilor. Îşi strecoară ţigara prin gaura cutiei de bere şi apoi striveşte cutia cu o mână, nu-i mare scofală acum, că le fac din aluminiu subţire ca foiţa. Se ridică din scaun şi pare să se îndrepte spre maică-sa, care zăngăneşte vasele din bucătărie.

— *Janice!* urlă Harry, întorcându-şi cu greu capul din cauza cefei înţepenite de grăsime.

O vede în pragul uşii de la bucătărie, e în costumul de baie negru, ud, şi cu o fustă parte peste parte purpurie înfăşurată în jurul taliei, pentru o ţinută decentă în ascensor. Pare un pic ciupită: a deschis sticla de Campari înainte să coboare cu ceilalţi la piscină şi s-o fi întors fuguţa să mai tragă o duşcă. Părul rărit îi este ud şi-i stă vâlvoi.

— Ce-i? face ea, răspunzând pe un ton vinovat la răcnetul imperativ lui Harry.

— Unde e ultimul teanc de balanţe de la salon? Nu erau pe birou?

Biroul este o piesă de mobilier cumpărată aici la un preţ de nimic, în graba de a-şi mobila locuinţa, este în acelaşi stil cu măsuţele care flanchează canapeaua extensibilă de culoare deschisă şi cu noptierele din dormitorul lui – din lemn vopsit în alb, cu picioare brăzdate ici-colo cu vopsea aurie, ce imită nodurile de bambus. Nu are decât trei sertare puţin adânci, lipicioase din cauza umidităţii şi nişte compartimente în partea de sus, unde stau azvârlite note de plată şi invitaţii. Tăblia, dintr-un material marmorat, neted, de zici că-i din îngheţată de vanilie cu caramel pietrificată, este, de obicei, acoperită de un teanc de scrisori care aşteaptă un răspuns, extrase de cont, dări de seamă de la agenţii lor de bursă, şi fondul de administrare a banilor, cartonaşe de ţinut scorul la golf şi anunţuri xeroxate primite de la Comitetul de Activităţi Village, numit CAV, de vreme ce viaţa de-aici e un fel de vacanţă continuă. Janice are şi ea obiceiul să decupeze articole din revistele de sănătate şi din *The National Enquirer* şi *News-Press*-ul care apare la Fort Myers, iar apoi uită cui avea de gând să le trimită. Pare înspăimântată.

— Serios? îngaimă ea. Le-oi fi aruncat. Ai mania asta, Harry, să pui peste ele alte chestii şi să le găseşti tot acolo la anul, când o să ai nevoie de ele.

— Astea de-abia au venit săptămâna trecută. Erau balanţele contabile pe luna noiembrie.

Ea se bosumflă, iar chipul ei, devenit ermetic, pare să îmbrățișeze o hotărâre de care nu se va dezice pentru nimic în lume, așa cum fac toate femeile.

— Habar n-am unde sunt. Nu pot să sufăr cum îți împrăștii peste tot cartonașele de golf. De ce le păstrezi atâta?

— Îmi fac notițe cu învățămintele trase din fiecare joc. Nu schimba subiectul, Janice. Vreau balanțele alea nenorocite.

Nelson apare lângă maică-sa în pragul bucătăriei, are în mână cutia de bere pe care a strivit-o. Fără geaca de blugi, cămașa lui pare și mai de poponar, cu dungulițele roz, delicate, cu manșetele albe și gulerul alb, rotund. Băiatul și Janice au aproape aceeași înălțime, fețele mici, încordate și posomorâte. Amândoi îi ocolesc privirea.

— Nu-i mare scofală, tati, zice Nelson pe-un ton sec. Peste două săptămâni o să primești rapoartele pe decembrie.

Când se întoarce spre frigider să-și ia altă bere, îi oferă lui Rabbit priveliștea zdrobitoare a cefei sale – cu codița de șobolan îngrijit tunsă, cerceluşul rotund de argint și chelia tot mai vizibilă.

Iar când Pru se întoarce de la piscină cu copiii, cu toții în șlapi, cu prosoapele purtate în jurul umerilor, cu părul lipit de cap, cei doi micuți dârdâind voioși, cu buzele învinețite de frig și cu degețelele albite și încrețite de apă, ea îi apare lui Harry într-o nouă lumină, drept veriga slabă dintr-o conspirație îndreptată împotriva lui. Sărutul ăla molatic, pe gură, pe care i l-a dat la aeroport... Pelvisul care în costumul de baie alb răscroit, dar altminteri sobru, pare lățit cu delicatețe de trecerea anilor...

Sunt la a cincea iarnă petrecută aici, iar dimineața Harry încă se trezește uimit să constate că-i cu adevărat în Florida, lângă Golful Mexic. Dacă nu chiar lângă el, în orice caz cu vedere spre el, asta cel puțin până când șirul acela nou de blocuri cu șase etaje, cu turnulețe ornamentale și acoperișuri din olane spaniole, le-a ascuns și ultima geană de apă de la orizont. Când el și Janice au cumpărat apartamentul în 1984, de pe balcon încă se mai zăreau fâșii de golf, o margine netedă a lumii deasupra acoperișurilor, întreruptă de șiruri de noi turnuri – păreau punctele și liniuțele din alfabetul morse – și, cuprinși de entuziasm, au cumpărat un telescop și un trepied de la un magazin de articole maritime de la mallul situat la un kilometru și ceva mai încolo pe Pindo Palm Boulevard. În cerculețul lui tremurător, în acea primă iarnă, vedeau câte o iolă cu

vela dungată umflată de vânt sau câte un iaht de lux cu bordul alb, înalt, tăind valurile în tăcere, sau câte un pescador cu platformele lui de lansat harpoane ca niște aripi, sau, hăt departe, ca de pe altă lume, câte un petrolier gri, ruginit, care, aparent nemișcat, se îndrepta spre Mobile sau New Orleans, sau făcea cale întoarsă către Panama sau Venezuela. În anii următori, priveliștea aceasta a fost acoperită, de-a lungul țărmului s-au înălțat hoteluri zgârie-nori, construcții de culoarea terciului de ovăz, a spumei de zmeură sau, pur și simplu, din sticlă, distilate verticale, reci și pure, ale culorii albastru-verzui a golfului.

Pe locul unde se înalță turnuri, odinioară nu erau decât nisipuri, terenuri mlăștinoase și golfuri șerpuitoare săpate de maree, ale căror unde se strecurau prin împletitura rădăcinilor și în adânciturile cărora aluneca vreun aligator sau vreun mocasin de apă; apoi, spre nord, câteva case răzlețe, văruite și șandramale netencuite, o palidă copie a Sudului, cu recolta lui anemică de bumbac și cu cirezile de vite scoase la păscut pe solul nisipos, mânate apoi spre miazănoapte, carne de vită trimisă pe picioare trupelor rebele, înfometate, din Războiul Civil; apoi, case cu spații mai mici între ele, unele din cărămidă și fier forjat, calcar și granit transportat cu barjele din carierele de piatră ale Alabamei. Apoi, în epoca de după Reconstrucție, în acest apendice al Sudului au sosit căile ferate, bogătanii, bolnavii și neadaptații plini de speranțe, aceasta fiind frontiera către o direcție neașteptată. Perioadele de declin au alternat cu cele înfloritoare; optimismul a continuat să sosească în valuri-valuri. Acum, cu avioanele cu reacție și asigurările sociale și cultul național al soarelui, nu sunt în stare să construiască îndeajuns de repede orașul ăsta, Deleon, numit astfel în amintirea unui explorator spaniol care, deși purta o superbă platoșă neagră, a murit ucis în 1521 de săgeata otrăvită a unui seminol viclean, undeva pe aici, sau într-un loc asemănător, căruia localnici îi zic *Diilaiăn*, de parcă te-ar pofti la masa lor de poker[1]. Trecutul licărește ca un vis în subconștientul lui Harry în timp ce se trezește; de când e semi-pensionat, s-a apucat să citească istorie. Istoria l-a interesat dintotdeauna vag, stratul acela sinistru de fapte din care răsar viețile noastre neînsemnate înainte de-a se alătura și ele însele stratului respectiv, păturilor

1 Joc de cuvinte bazat pe omofonia între pronunția toponimului Deleon și cea a verbului *deal in*, însemnând „a include un jucător la masa de joc".

maro, fragile, putregăite ale deceselor anterioare, straturi de sol care, suficient de adânci și de bine presate, produc cărbune, exact ca în Pennsylvania. În serile liniștite, în timp ce Janice stă pe canapea și se cufundă în tâmpenia vreunei emisiuni de televiziune pentru tembeli, el stă în pat, rezemat de tăblia capitonată cu satin, cu o carte în mână, privind amețit spre trecut, de parcă ar fi cocoțat într-o căsuță din vârful unui copac verde ca jadul.

Zvonul care-i pătrunde în vise și i le spulberă este zumzetul mașinilor care tund gazonul de pe terenurile de golf, urmat de hărmălaia plângăreață, aproape la fel de mecanică, a pescărușilor ce se adună pe pajiștea proaspăt tunsă și udată, unde râmele ies să bea apă. Căpătâiul patului e lângă ușa mare, glisantă, din sticlă, crăpată de-o palmă, cât să intre răcoarea dimineții de iarnă în aceste câteva luni când nu au nevoie de instalația de aer condiționat. Așa se face că aerul rece, sărat, îndulcit de mireasma terenului de golf proaspăt tuns, îi amintește unde se află, în acest paradis de serie unde l-au adus banii lui Janice. Ea nu-i în pat, deși căldura trupului ei îi salută genunchii când se întinde pe locul ei. Din respect pentru înălțimea lui de un metru nouăzeci și trei, și-au cumpărat, în sfârșit, un pat dublu uriaș, astfel încât, pentru prima oară în viață, nu-i mai atârnă picioarele din el și nu mai e nevoit să doarmă pe burtă ca un înecat. I-a luat mult timp să se obișnuiască cu el, acum labele nu i se mai încârligau ca înainte pe saltea, fiind, dimpotrivă, forțat să și le îndoaie din gleznă sau să și le îndepărteze în lateral. Mai nou, are cârcei. Încearcă să doarmă pe-o parte, ușor încovrigat; astfel, poate să și respire, iar burta are loc să i se reverse și reprezintă o amenințare mai mică pentru inima lui slăbită decât dormitul cu fața în jos, cu burta lipită de salteaua groasă. Habar n-are însă ce să facă cu brațele. Dacă stă cu mâna îndoită sub cap, circulația sângelui i se blochează în zona articulației și se trezește cu ea amorțită, îl furnică asemenea unor șocuri electrice. Dacă stă pe spate, Janice zice că sforăie. De-acum sforăie și ea, de când se apropie de vârsta a treia, dar încearcă să n-o condamne pentru asta: biata prostovană n-are de unde să știe ce face în somn, sforăie și câteodată se bășește atât de naspa, de trebuie să-și îngroape nasul în pernă și să-și amintească că și ea-i doar o muritoare de rând. Bietele femei: au tot felul de scurgeri acolo, jos, trupurile lor sunt prea complicate. Acum o aude în bucătărie, vorbește pe un ton nefiresc de ridicat, ascuțit, tonul pe care le vorbim copiilor.

Rabbit ciulește urechea, doar-doar o auzi vocea mai blândă și mai tânără a mamei copiilor, dar, în locul ei, aude chiar lângă cap o păsărică ciripind în pinul de Norfolk ale cărui crăci le poate atinge din balcon. Încă nu s-a obișnuit cu pinii de Norfolk, cu aspectul lor de pomi de plastic pe care-i cumperi de Crăciun, cu crengile ca niște șipci, și fiecare ramură seamănă perfect cu o pană de pasăre și copacul luat în întregul lui e absolut conic. Ciripitul păsării aduce cu scârțâitul scos de o bucată de lemn umed care se atinge ritmic de-o altă bucată de lemn. Cea mai mare parte a naturii din Florida este transformată de mâna omului. Mochete din perete în perete, covoare verzi de exterior pe aleile de ciment, iarbă cu frunze late, casante pe spațiile dintre alei, toate astea așternute deasupra nisipului, nisipului gri-murdar ce îți pudrează pantofii de fiecare dată când îl stârnești cu crosa de golf.

Azi e miercuri, a aranjat o partidă de golf, în patru, ca de obicei, cu începere de la ora nouă și patruzeci: gândul ăsta îi oferă un motiv să se dea jos din pat și să nu zacă acolo la nesfârșit, încercând să-și amintească visul pe care l-a avut. În vis, întindea mâna spre ceva ce ochii lui adormiți nu-l lăsau să vadă prin pleoapele coborâte, ceva rotund, nedeslușit, trist, încărcat de senzația funestă, vagă, pe care încearcă să și-o suprime peste zi.

Odată sculat, Rabbit examinează ramurile ca de plastic ale pinului de Norfolk, uitându-se după pasărea gălăgioasă. După insolența trilului, se așteaptă să fie cel puțin un cacadu sau un tucan, vreo pasăre tropicală, țipătoare, cu coada lungă de juma' de metru, care să atârne în jos, dar nu zărește decât o păsărică maro din alea cum vezi la tot pasul în Pennsylvania. Poate chiar *e* o pasăre din Pennsylvania, una care a migrat până aici, exact ca el. O presură.

Intră în baie, se spală pe dinți și urinează. Ciudat, odinioară țâșnea din el un jet sănătos în vasul toaletei, acum îi iese un firicel ofticos, anemic, trebuie să se scoale o dată sau chiar de două ori pe noapte, se așază pe toaletă ca o femeie; cu glandul în prepuț, adormit, nu știe niciodată în ce direcție o să țâșnească, e la fel de rău ca la femei, nici ele n-au țintă. Se bărbierește și se cântărește. A mai pus pe el o jumătate de kilogram. Batoanele alea de ciocolată Planter's Peanut, bată-le norocul să le bată. Dă să iasă din dormitor și își dă seama că nu poate. În Florida doarme în chiloți; pijamaua i se răsucește pe corp, iar pe la ora două noaptea îi este atât de cald în ea, că îl trezește împreună cu presiunea acumulată în vezică. Cu Pru și copiii în casă,

nu poate intra în bucătărie în chiloți. Îi aude cum se ciocnesc de lucruri. Ori o să-și pună pantalonii de golf și un tricou, ori o să-ncerce să-și găsească halatul de baie. Alege halatul de baie, de un roșu-vișiniu cu revere gri, pentru că este mai – care-i cuvântul ăla care se tot repetă în istoria medievală? – seniorial. De gazdă. De bunic. Spune ceva, cum ar zice Nelson.

Până să deschidă Rabbit ușa, prima bătălie a zilei a și început în bucătărie. Prețioasa, micuța Judy e nefericită; lacrimi sărate îi înroșesc marginile pleoapelor, deși, cu glasul tremurând, se forțează să nu plângă.

— Dar jumătate dintre copiii de la mine de la școală au fost. Unii au fost de două ori și nici măcar n-au bunici în Florida.

N-are cum să ajungă la Disney World.

— E o călătorie cu totul aparte, iubito, îi explică Janice. Ar trebui să iei avionul până în Orlando dacă vrei să mergi acolo. Să pleci de aici...

— ...ar fi ca și cum ai merge cu mașina până la Pittsburgh, îi termină Harry fraza.

— Tati mi-a promis! protestează copilul cu atâta patimă, că până și frățiorul de patru ani, ținând o lingură suspendată deasupra unui castronel de cereale din care molfăie fără să înghită, suspină solidar cu ea.

Cum stă cu gura căscată, două picături de lapte i se preling de pe buza de jos.

— Și mai e și un drum plictisitor, adaugă Harry. E plin de semafoare pe Route 27. Câteodată o luăm pe-acolo când ne ducem în sud.

— Tati nu s-a referit la vizita asta de-acum, ci la o altă ocazie, când o să stăm mai multe zile, intervine Pru.

— Ba *acum* a spus, insistă copila. Nu se ține niciodată de cuvânt.

— Tati e foarte ocupat, câștigă bani să ai tu tot ce-ți dorești, îi spune Pru, pe tonul prețios al unei femei care-și pierde răbdarea cu o surată de-a ei.

Și ea poartă un halat, unul micuț, matlasat cu un model de zorele violet și curpenii lor. Coapsele ei pistruiate au acea netezime lată, molcomă pe care o au aripile automobilelor. Are labele picioarelor lungi și osoase, roz la încheieturile degetelor și albe ca hârtia în vârf, poartă saboți roșii ca rujul, cu talpă de plută. Oja de pe degete i s-a cojit, iar lui Rabbit până și asta i se pare destul de sexy.

— A, *daaa*! exclamă copila, cu un amestec de furie și sarcasm pe care Harry nu-l pricepe.

Viața de familie, viața cu copii ține de trecutul lui, de care s-a despărțit fără părere de rău; pentru el, ea a fost ca un tufiș dintr-un colț neîngrijit al grădinii, unul care a crescut fără să fie tuns la timp, un arbust de liliac sau lemn-câinesc invadat de volbura de dedesubt cu frunze atât de asemănătoare și cârceii atât de strâns împletiți, încât pe grădinar îl apucă durerea de cap stând în soare și încercând să separe planta bună de cea dăunătoare. Mă rog, el, practic, n-a avut decât un singur copil, pe Nelson, un copil ca vai mama lui, deși deunăzi a citit undeva că un mascul din specia umană produce suficientă spermă nu numai pentru popularea Pământului, ci și a planetelor Marte și Venus, dacă viața ar fi posibilă și acolo. E un gând deprimant, prea planetar, ca obiectul acela rotund la care nu poate ajunge în visele sale, ca gândul că tot rostul existenței sale pământești a fost să-l producă pe micuțul Nellie Angstrom, pentru ca acesta, la rândul lui, să-i producă pe Judy și Roy, și așa mai departe, până s-o stinge soarele.

Acum se ambalează și Nelson și vine în bucătărie atras de zarvă. O fi auzit că-i pomenit în discuție și intră dinspre dormitorul oaspeților, nebărbierit, cu pieptul gol, în pantalonii lui de pijama bleu-fumuriu, șifonați, și care par să fi costat o grămadă. Neliniștea se infiltrează în abdomenul lui Harry în timp ce observă gusturile costisitoare ale lui Nelson, în timp ce încearcă să-și amintească ceva despre cifre, ceva ce nu-i vine în minte. Janice spunea că băiatul pare istovit și chiar arată jigărit, cu umbre neclare licărindu-i între coaste. Pieptul dezgolit are o tentă agresivă, sugerând dominația teritorială în combinație cu halatul scurtuț al lui Pru. Jocul pijamalelor. Doris Day și, cine să fi fost, oare, John Raitt?[1] Cu toată calitatea pijamalei, Nelson pare buimac, neîngrijit, arată nasol de tot cu perciunii lui nebărbieriți, cu mustața aia mică și stufoasă, ca a răposatului Fred Springer, și cu părul rărit, zburlit, cu niște țepi umezi. Rabbit își amintește ce somn adânc avea Nelson când era mic, cât de fierbinte și umed îi era capul pe pernă.

— Ce-i tot dați înainte cu promisiunile? întreabă furios, cu privirea ațintită în gol, în spațiul dintre Judy și Pru. N-am promis c-o să mergem la Orlando la acest drum.

---

1 Aluzie la filmul muzical *Jocul pijamalelor* (*The Pajama Game*, 1957) cu John Raitt și Doris Day în rolurile principale.

— Tati, n-avem ce *face* în partea asta tâmpită a Floridei. Anul trecut nu mi-a plăcut *deloc* muzeul circului, iar la întoarcere circulația a fost atât de oribilă, că Roy a dat la rațe în parcarea de la Kentucky Fried Chicken!

— Cam așa se-ntâmplă pe Route 41, recunoaște Harry.

— Sunt *mii* de chestii de făcut, ripostează Nelson. Du-te și înoată în piscină. Joacă *shuffleboard*.

Intră în pană de idei aproape imediat și se uită panicat la maică-sa. Janice îi spune lui Judy:

— Village are terenuri de tenis unde am putea merge să schimbăm câteva mingi.

— Va trebui să vină și *Roy*, iar el mereu strică *totul*, se plânge fetița, iar gândul ăsta îi readuce lacrimile în ochi.

— ...și mai e și plaja, continuă Janice.

Judy îi răspunde pusă de-acum doar pe obiecții:

— Învățătoarea noastră zice că soarele dăunează pielii și, cu cât mai devreme ți-o vatămă, cu atât e mai mare riscul să te îmbolnăvești de cancer mai târziu.

— Ia nu mai face atâta pe deșteapta, o apostrofează Nelson. Bunică-ta încearcă să fie drăguță cu tine.

Remarca lui o face pe fetiță să izbucnească în plâns, lacrimile i se preling printre genele curbate pe obraji ca urmele argintii, vibrante, lăsate de ploaie pe geamuri.

— *N-am* făcut pe... încearcă ea să dreagă busuiocul.

La vârsta ei, fetița asta ar trebui să fie mai fericită decât este, își zice Harry.

— Ba da, îi spune el. Și de ce nu? E *plictisitor* să mergi undeva cu familia, departe de prieteni. Toți ne amintim cum stau lucrurile, pe vremuri îl târam pe tăticul tău la Jersey Shore, apoi îl făceam să meargă la munte în Pocono și să facă alergie printre nenorociții ăia de pini negri. Curată tortură! Nu-ți vine să crezi ce ne facem unii altora în numele distracției! Bine. Am un plan. Vrea cineva să-mi audă planul?

Fetița dă din cap. Ceilalți, inclusiv Roy, care cu dosul lingurii și-a aranjat cu grijă terciul în formă de piramidă, se uită la el de parcă ar fi un scamator. Nu-i așa de greu să te întorci la ritmul vieții de familie. Trebuie doar să ai un pic de curaj. La fel cum era la baschet, în acele prime două-trei minute, când în îmbulzeală, cu strigătele și căldura trupurilor și zgomotul mulțimii, îți dădeai seama că *va trebui s-o faci de unul singur*, nimeni n-are s-o facă în locul tău.

— Azi trebuie să joc golf, începe el.

— Grozav! face Nelson. Halal ajutor! Doar n-ai s-o pui pe Judy să-ți care crosele, în caz că ăsta ți-era planul. O să-i îndoi spinarea.

— Nellie, hai că devii paranoic, îi spune Harry.

De când cu treaba aia cu Jill, de acum douăzeci de ani, băiatul încearcă să apere toate femeile de taică-su. Fiul lui este singura persoană din lume care-l percepe ca pe un om periculos. Harry simte în piept primul junghi al zilei, o scurtă arsură jucăușă, ca flacăra unui chibrit cu care se joacă un copil.

— Nu ăsta era planul meu, nu, dar de ce nu, într-o bună zi? Ar putea să-mi care geanta mai ușoară, o să scot două crose de lemn și una de fier și-o să jucăm împreună la câteva găuri într-o după-amiază, mai pe seară, după ce se termină partidele. Aș putea să-i arăt cum se lovește mingea. Dar la un joc în patru, de fapt, mergem cu mașinuțele. Eu aș fi preferat să mergem pe jos, să mai facem mișcare, dar ceilalți fraieri o țin pe-a lor. De fapt, sunt cu toții niște tipi formidabili, au nepoți, le-ar plăcea de Judy. Ar putea să conducă mașinuța în locul meu.

O și vede stând acolo ca o mică prințesă zveltă, luându-i locul lui Bernie Drechsel, cel cu trabucul în gură, la volanul mașinuței electrice.

Gândind cu glas tare, își pierde publicul de iluzionist. Roy scapă lingura, Pru se ghemuiește s-o ridice și halatul îi dezvăluie o coapsă. Zărește dantela bikinilor negri ca tușul și ovalul ușor strălucitor al unui vaccin sus de tot. Nelson mormăie:

— Dă-i drumul, tati, hai, că trebuie să mă duc la *toaletă*.

Își suflă nasul într-un șervețel de hârtie. De ce i-o fi curgând nasul tot timpul? Harry a citit undeva, poate în *People*, la moartea lui Rock Hudson, că ăsta-i unul dintre primele simptome ale îmbolnăvirii cu SIDA.

— Am terminat cu muzeul circului, spune Harry. De fapt, e și închis pentru renovare.

Observase un articol pe tema asta în ziarul de Sarasota cu o săptămână în urmă, intitulat *Circus Redux*. Urăște cuvântul acesta, îl vezi pretutindeni, iar el nu știe cum se pronunță. Ca *arbitrageur* și perestroika.

— Iată cum arăta planul meu. Azi trebuie să joc golf, dar diseară se pune de un bingo la restaurant și m-am gândit că puștilor,

sau măcar lui Judy, le-ar plăcea treaba asta. Şi am putea mânca şi noi, o dată, o masă adevărată. Mâine am putea să mergem fie la Lionel Train şi Muzeul Scoicilor, despre care Joe Gold zice că-i formidabil, fie în direcţia opusă, la sud, la casa lui Edison. Am fost dintotdeauna curios s-o văd, însă copiii sunt, poate, prea mici pentru asta, nu ştiu. Poate că inventarea telefonului sau a fonografului n-o să le pară cine ştie ce unor copii crescuţi în lumea rahaturilor computerizate de acum.

— Tati, zice Nelson cu vocea lui iritată, fornăită, nici măcar *pe mine* nu mă încântă aşa ceva. Nu există vreun loc pe Route 41 unde să se joace jocuri video? Sau minigolf? Sau să se stea la plajă şi piscină, ce dracu? Am crezut că venim aici să ne relaxăm, iar tu ne transformi sejurul într-un calvar educativ. *Haide. Scuteşte-ne.*

Rabbit se simte lovit.

— Ba tu să mă scuteşti, încercam şi eu să încropesc un program cu cap şi coadă, zice el.

Pru îi ia apărarea:

— Nelson, copiii nu pot sta toată ziua în piscină, s-ar expune la prea multe ultraviolete.

— Arşiţa trebuie să se mai domolească în această perioadă. Avem baftă.

— E vorba de efectul de seră, zice Nelson şi porneşte spre baie, arătându-şi codiţa scârboasă de şobolan de pe ceafă şi licărul cercelului. (Cât de poponar *o fi* copilul ăsta?) Societatea de consum lacomă a nenorocit ozonul, aşa că vom fi prăjiţi cu toţii până în anul 2000, continuă Nelson. Uite! arată spre *News-Press*-ul din Fort Myers, pe care cineva l-a pus pe masa din bucătărie.

Titlul editorialului este: *1988:o imagine a secetei*, iar o caricatură înfăţişează soarele galben, sleit, storcând nişte nori, doar-doar or da un strop de apă. Janice o fi fost cea care a adus ziarul de pe coridor, deşi pe ea nu o interesează decât secţiunea de lifestyle. Cine cu cine se fute, cine divorţează de cine. În mod normal, ea stă în pat şi-l lasă pe bărbatu-său să-i aducă ziarul de pe coridor. Este o cititoare perseverentă.

Pru îi dă lingura lui Roy şi îi ia castronelul oribil cu terci, îngheţat ca mâncarea de câini lăsată afară peste noapte.

— Vrei o 'nană? îl întreabă ea cu glas gângurit, linguşitor, sexy. O 'nană bunuţă, pe care ţi-o cojeşte mami şi ţi-o taie feliuţe?

Janice mărturisește:

— Teresa, nu sunt sigură că avem banane. De fapt, știu că n-avem. Lui Harry nu-i plac fructele, deși ar trebui să mănânce, și ieri aveam de gând să fac niște cumpărături serioase pentru tine și Nelson, dar meciul meu de tenis s-a prelungit până-n trei seturi și apoi a trebuit să plecăm la aeroport după voi.

Se luminează la față, glasul îi urcă cu o octavă; încearcă să fie ea scamatorul:

— Uite ce putem face în dimineața asta cât e bunelu' la golf. Putem merge cu toții la Winn Dixie și să facem cumpărături *babane*!

— Nu contați pe mine, strigă Nelson din baie. Aș vrea să împrumut mașina, totuși, la un moment dat.

La ce i-o fi trebuind mașina, iar se dă mare sculă de basculă?

Lui Judy i s-au uscat lacrimile și fetița s-a strecurat în living, unde emisiunea *Today* reia pentru ultima oară știrile pe scurt și rubrica meteo. Willard Scott[1] apare cu un zâmbet larg din Nome, Alaska, și-i face pe Jane[2] și Bryant[3] să se tăvălească de râs.

Pru aruncă o privire în bufet și-l imploră pe Roy:

— Ce zici de niște Sugar Pops, iubitule? Bunelu' și buni au o grămadă de Sugar Pops. Și borcane cu alune prăjite și caju. Harry, știi că alunele sunt pline de colesterol?

— Mda, aud asta tot timpul, dar am citit undeva că trupul are nevoie de colesterol și că toată campania bau-bau a fost lansată de cei care fac lobby consumului de carne de pui.

Într-o bluză roz și cu o pereche de papuci purpurii cum poartă femeile de aici când se duc la cumpărături, Janice stă așezată la masa din bucătărie cu un *News-Press* desfăcut, o chiflă tăiată pe din două și o cutie de plastic cu brânză tartinabilă. În perioada petrecută în Florida s-a îndrăgostit de chifle. Și de somon afumat. Extrage secțiunea de lifestyle, iar Harry, care încă e capabil să citească un text din orice unghi, o reminiscență a anilor în care a lucrat ca linotipist,

---

1 Willard Herman Scott (n. 1934) este creatorul personajului Ronald McDonald și un cunoscut reporter de televiziune.

2 Margaret Jane Pauley (n. 1950), jurnalistă TV cunoscută mai ales pentru emisiunile de știri realizate timp de treisprezece ani pe canalul NBC.

3 Bryant Charles Gumbel (n. 1948), personalitate TV, a fost timp de cincisprezece ani coprezentator al emisiunii de știri The Today Show de pe canalul NBC.

citeşte dintr-o parte titlul (folosesc stilul verticalizat şi multe imagini color în stilul celor de la *USA Today*)

Comisiile electorale
numesc oamenii
cu cele mai multe

apoi cu majuscule, sus de tot, PIERDERI MASIVE şi „LUCREAZĂ" LA O ALTĂ NUNTĂ. Îşi întinde gâtul să se uite la pagină ca lumea şi vede că titlurile se referă la vedeta din *O femeie face carieră*[1], Melanie Griffith, şi la supraviețuitorii tragediei din Armenia[2], cu „durerea lor cu totul specială". Ce ciudat, citit de soția ta, ziarul pare să aibă numai articole fascinante, iar apoi, când te uiți singur, totul devine anost. Filtrul Braun Aromaster, cu puțină cafea călâie în cafetiera de sticlă, e la capătul blatului, dincolo de locul în care Pru, încă în picioare, încearcă să-i găsească lui Roy ceva de mâncare. Ca să-l lase pe Harry să treacă pe lângă ea cu burdihanul lui, se ridică în vârful picioarelor şi, bombănind în surdină, îşi lipeşte coapsele de marginea blatului. Toată apropierea asta familială aproape că-i aminteşte de-o colibă africană unde fiecare doarme şi se fute în văzul tuturor. Şi-atunci, se întreabă Harry, ce-a făcut omul occidental cu toată intimitatea lui prețioasă? Dacă e să judecăm după cărțile de istorie, mai nimic, cu excepția faptului că a inventat armele de foc şi psihanaliza.

Aici, în Florida, trebuie să ții pâinea şi fursecurile într-un sertar cu o cutie mare, de tinichea, să le protejezi de furnici, chiar şi sus la etajul patru. I se pare ciudat să tragă sertarul, iar apoi să ridice capacul, dar n-are încotro, găseşte două pungi de fursecuri goale, una de Double-Stuf Oreos şi una de Fruit Newtons, în care nepoțeii lui n-au lăsat decât firimituri, şi o gogoaşă şi jumătate veche, pudrată cu zahăr, pe care până şi ei au refuzat s-o mănânce. Rabbit o ia şi, cu cana plină de cafea îngroşată de zaț, se strecoară înapoi pe lângă Pru, concentrându-se asupra senzației dintre picioare când se freacă de halatul ei scurt şi, mânat de o pornire răutăcioasă, se împinge cu fesele,

---

1 *Working Girl* (1988), cu o distribuție din care au făcut parte Melanie Griffith, Sigourney Weaver şi Harrison Ford.

2 Aluzie la cutremurul cu o magnitudine de 7,2 grade pe scara Richter, care a provocat moartea a douăzeci şi cinci de mii de oameni în 1988.

anume, în masa de bucătărie, iar cana plină de cafea a lui Janice se clatină și cafeaua din ea vălurește și se varsă.

— *Harry*, îl apostrofează ea prompt, ridicându-și ziarul. Mama mă-sii de treabă!

Zgomotul făcut de duș ajunge până în bucătărie.

— De ce dracu' e Nelson așa de zbuciumat? le întreabă el cu voce tare pe femei.

Pru, care o fi știind de ce, nu-i răspunde, iar Janice zice, în timp ce șterge cafeaua vărsată cu un prosop de hârtie dat de Pru:

— E *stresat*. Concurența din lumea afacerilor cu mașini e mult mai mare decât acum zece ani, iar Nelson se descurcă singur, nu-l are pe Charlie, să se ascundă în spatele lui, cum făceai tu.

— L-ar fi putut păstra în echipă, dar n-a vrut. Charlie a vrut să rămână cu jumătate de normă, zice Rabbit, dar nu-i răspunde nimeni în afară de Roy, care se uită la el și-i spune:

— Bunelu' arată caraghios.

— Halal vocabular, o felicită Harry pe Pru.

— Nu știe ce vorbește, aude toate expresiile astea la televizor, răspunde ea pieptănându-și părul de pe frunte cu ambele mâini, un gest pe care și l-a format odată cu noua ei pieptănătură.

Pereții din bucătărie sunt albastru-verzui, o culoare cremoasă, frigidă, care părea ceva mai subtilă în catalogul de vopsele pe care l-a consultat cu Janice acum patru ani, când au zugrăvit apartamentul. La data aceea s-a întrebat cum o să se reziste în timp, dar Janice a zis că o să fie o culoare veselă și ușor îndrăzneață, în ton cu noul apartament. Până și frigiderul și furnirul mobilei sunt albastru-verzui, iar când se uită la ea și la creaturile și florile confecționate din scoici, îngrămădite de Janice pe rafturile deschise dinspre antreu, intră în panică, i se taie răsuflarea. Unul dintre coșmarurile lui e să fie prins sub apă. Un simplu alb-gălbui ca al familiei Gold, de vizavi, ar fi fost mai puțin apăsător. Își duce în living cana de cafea, gogoașa și jumătate și restul ziarului *News-Press* și se așază pe sofa, la măsuța rotundă, cu tăblia de sticlă, căci Judy i-a ocupat fotoliul din răchită din fața televizorului. Fotografiile de pe prima pagină sunt ale lui Donald Trump (*Atracția masculilor: cel mai sexy bărbat al anului*), soarele care face mutre și stoarce norii (*Precipitațiile, cu 33% sub media anuală; cel mai secetos an din 1927 încoace*) și primarul Fort Myersului, Wilbur Smith, care arată ca un puști pletos, mai tânăr și decât Nelson, și care a afirmat că vinovată de recenta arestare a unei vedete de fotbal american, Deion Sanders, pentru ultraj și lovirea unui polițist, ar putea fi

și mulțimea turbulentă care s-a adunat să urmărească incidentul cu pricina. Mai este și un articol despre un raport anual guvernamental, de grosimea unei cărți, despre automobile și plângerile clienților: într-o casetă gri, scoase în evidență, sunt *Cele mai bune modele*, în nici una dintre cele patru categorii, mașini mici, medii, intermediare și dubițe, nu-i menționată nici măcar o singură Toyota. Simte că stomacul îi tresaltă discret, dureros.

— Harry, *trebuie* să iei un mic dejun consistent, îi strigă Janice, dacă o să joci golf până la prânz. Doctorul Morris ți-a zis că nimic nu face mai mult rău la hipertensiunea ta decât cafeaua băută pe stomacul gol.

— Dacă am tensiunea mare, îi răspunde el, de vină sunt femeile care-mi spun tot timpul ce să mănânc.

Când mușcă din gogoașa uscată, zahărul i se scurge răpăind pe ziar și-i pudrează reverele vișinii ale halatului său seniorial.

Janice își continuă discuția cu Pru:

— Te preocupă dieta lui Nelson? Arată de parcă n-ar mânca nimic.

— N-a mâncat niciodată prea mult, răspunde Pru. Probabil că pe el l-a moștenit Roy de-i atât de mofturos.

Judy a găsit pe unul dintre canalele prin cablu un film vechi cu Lassie; Harry se mută pe marginea canapelei, să arunce și el o privire. Cățeaua collie îl trezește cu botul pe băiețelul adormit în căpiță și-i arată drumul spre casă, pe un drum colburos, spre un apus de soare scoțian, roșiatic. Acordurile de final se dilată ca o durere de gât; printre lacrimi, Harry îi zâmbește jenat lui Judy. Ochii ei, ceva mai devreme înlăcrimați, sunt uscați. Lassie nu face parte din copilăria ei trecută, pierdută pentru totdeauna.

După ce îi trece nodul din gât, îi spune:

— Trebuie să plec la partida mea de golf, Judy. Crezi c-o să te descurci singură aici, cu mitocanii ăștia?

Ea îl studiază cu o mină serioasă, nu tocmai sigură că glumește.

— Cred că da.

— Sunt oameni de treabă, spune el, nu tocmai sigur că-i adevărat. Ți-ar plăcea să ieșim în larg cu o iolă?

— Ce-i aia?

— E o ambarcațiune mică. Am porni de pe una din plajele care țin de hotelurile din Deleon. Teoretic, sunt numai pentru oaspeți, dar îl cunosc pe tipul care deține concesiunea afacerii. Joc golf cu taică-său.

Ea nu-și dezlipește privirea de pe chipul lui.

— Tu ai ieşit vreodată cu iola, bunelu'?

— Sigur că da, de câteva ori.

De fapt, o singură dată; dar a fost o lecţie plină de viaţă. Cu Cindy Murkett într-un bikini negru, prin care i se vedeau firele de păr pubian. Sânii îi tresăltau în sutienul negru, minuscul. Vântul îi mâna, valurile se loveau de bordaj, soarele îi înţepa cu săgeţile lui albe, tăcute, erau doar ei doi, şi aproape goi.

— Sună mişto, se hotărăşte Judy, apoi adaugă: am câştigat un premiu la cursul de înot din tabără, pentru că am stat sub apă cel mai mult.

Îşi reia holbatul la televizor, trecând rapid de pe un canal pe altul, cu telecomanda – *zapare*, aşa îi spun copiii.

Harry încearcă să-şi imagineze lumea văzută prin ochii ei verzi, limpezi, fiecare lucru cât de mărunt trebuie că-i apare plin de viaţă, pregnant şi nou, plin de sine, ca o felicitare de satin, de Sfântul Valentin. Vederea lui este înceţoşată indiferent de ochelarii pe care şi-i pune, pentru citit sau de distanţă. Pe aceştia din urmă îi poartă doar când se uită la un film sau conduce noaptea, refuză să-şi cumpere lentile bifocale; dacă-i poartă mai mult de-o oră, ochelarii îi rănesc urechile. Iar lentilele îi sunt întotdeauna murdare şi lucrurile la care se uită par obosite; le-a văzut de prea multe ori. Un soi de secetă s-a abătut asupra lumii, se decolorează aidoma fotografiilor color mai vechi, chiar şi a celor ţinute într-un sertar.

Excepţie face, în chip ciudat, gazonul de pe terenul de golf, înainte de prima minge jucată. Panorama asta nu-şi pierde niciodată prospeţimea. Acolo, pe pajiştea verde, încălţat cu pantofii de sport mari, albi, cu crampoane, marca Footjoys, în şosetele lui albastre, flauşate, în timp ce-şi scoate din geantă crosa de oţel lungă, conică, marca Lynx Predator, se simte din nou înalt, înalt ca pe terenul de baschet cu podeaua din lemn tare, când, după primele minute de joc, înflăcărarea lui tot mai mare, săriturile şi salturile lui tot mai înalte reduceau terenul de baschet la dimensiuni copilăreşti, la dimensiunea unui teren de tenis, apoi la aceea a unei mese de ping-pong, picioarele lui devorau distanţa pe negândite, înainte şi înapoi, iar inelul, cu plasa lui delicată ca o fustiţă atârnată în jos, parcă anume îl aştepta să arunce de sub panou. Şi la golf, distanţele mari, sutele de metri, se topesc din câteva lovituri efectuate fără nici un efort dacă le găseşti magia interioară, cheia. Pentru el, golful menţine veşnic trează speranţa perfecţiunii, a unei imponderabilităţi perfecte şi unei uşurinţe desăvârşite, pentru că uneori chiar i se întâmplă, i se întâmplă în spaţiul tridimensional,

lovitură după lovitură. Pe urmă redevine, însă, uman și încearcă să-și forțeze limitele, să o facă să devină realitate, să câștige încă zece metri, să o dea cotită și atunci dispare ceea ce ai putea numi harul, sentimentul colaborării, al faptului că-i mai mare decât este în realitate. Când te afli în fața primei lovituri, te însoțește harul acesta, revine la tine de oriunde ar fi în tot restul vieții tale posibilitatea nesfârșită a unei runde fără cusur, a unei runde fără urmă de greșeală, fără vreo lovitură ratată de la jumătate de metru sau vreo zvâcnire necontrolată a cotului drept, fără vreo crosă de lemn împinsă aiurea sau vreo crosă de fier trasă anapoda; prima peluză se întinde dinaintea ta, cu palmieri la stânga și un ochi de apă la dreapta, plat ca o fotografie. Nu trebuie decât să lovești mingea simplu, fără complicații, și să străpungi fotografia la mijloc cu o minge care se comprimă într-o secundă până la dimensiunea unei înțepături de ac, devenind un tunel infim în absolut. Cam asta ar *fi*!

La loviturile de încălzire, simte, însă, un junghi în piept, iar asta îl face să se gândească, dintr-un motiv sau altul, la Nelson. Puștiul i se tot învârte în minte. Stând aplecat deasupra mingii, se simte înghesuit, dar n-are răbdare și o lovește în afară, forțându-și prea mult mâna dreaptă. Mingea pornește pe o traiectorie promițătoare, dar deviază tot mai mult spre dreapta și dispare prea aproape de marginea iazului lung, murdar.

— Mă tem c-ai dat-o pe teritoriul aligatorilor, îi spune Bernie cu tristețe în glas.

Bernie e coechipierul lui la runda asta.

— Ne lăsați s-o repetăm? întreabă Harry.

Urmează o pauză. Ed Silberstein îl întreabă pe Joe Gold:

— Tu ce zici?

— Nu țin minte ca *noi* să fi cerut vreodată repetarea unei lovituri.

— Voi, boșorogilor, nu aveți lovituri lungi, ca să dați de bucluc, zice Harry. Noi întotdeauna dăm șansa unei reluări la prima gaură. Așa-i pe la noi.

— Angstrom, cum ai de gând să te ridici la înălțimea potențialului tău dacă te dădăcim întruna cu repetări? îl întreabă Ed.

— Ce potențial crezi că are un tip cu burdihanul lui? se bagă în discuție Joe. Cred că tot potențialul i s-a scurs în colon.

În timp ce ăilalți fac mișto de el, Rabbit scoate o altă minge din buzunar, o pregătește de joc și, cu o lovitură scurtă, țeapănă, o trimite în siguranță, dar fără glorie, în partea stângă a peluzei. Poate nu

tocmai în siguranță: pare să lovească un loc dur și continuă să țopăie spre un palmier.

— Scuze, Bernie, spune el, am s-o las mai moale.

— Par eu îngrijorat? îl întreabă Bernie punând piciorul pe pedala mașinuței electrice cu o fracțiune de secundă înainte ca Harry să se așeze pe locul de lângă el. Cu mușchii tăi și cu creierul meu îi facem praf pe fraierii ăștia.

Bernie Drechsel, Ed Siberstein și Joe Gold sunt cu toții mai în vârstă decât Harry și mai scunzi și, de regulă, îl fac să se simtă bine. În compania lor, e un suedez înalt, cu toții îi spun Angstrom, e un animăluț de companie comic, creștin, o bucată zdravănă de franzelă americană, necircumcisă. La rândul lui, le apreciază perspectiva; pare mai bărbătească decât a lui, mai tristă, mai înțeleaptă și mai puțin șubredă. Lunga lor istorie a vârât toate suferințele ancestrale în buzunar și merge mai departe. Harry îl întreabă pe Bernie, în timp ce mașinuța li se deplasează pe iarba presată și lucioasă spre mingile jucate de ei:

— Ce zici de toată tevatura asta cu Deion Sanders? În ziarul de azi-dimineață l-a pus până și pe primarul din Fort Myers să ceară scuze in numele lui.

Bernie își mută trabucul din gură doi centimetri mai încolo și-i răspunde:

— Știi, e o cruzime să-i iei pe puștanii ăștia negri de te miri unde, să le faci atâta publicitate și să-i transformi în milionari. Nu-i de mirare că o iau razna.

— Ziarul spune că mulțimea a fost cea care i-ar fi împiedicat pe polițiști să-i facă loc. Cică îi sărise țandăra când o vânzătoare l-a acuzat c-ar fi furat o pereche de cercei. Ba chiar i-a și tras una.

— Nu știu ce să zic de Sanders, spune Bernie, dar de multe ori vinovate-s drogurile. Cocaina. O găsești peste tot.

— Te-ntrebi ce-or fi văzând unii la ea, zice Rabbit.

— Păi, fericirea instantanee, îl lămurește Bernie, oprind mașinuța și punându-și trabucul pe marginea poliței de plastic pentru băuturi sau cutii de bere.

Se pregătește de-a doua lovitură, cu ținuta lui îngrozitoare, cu picioarele prea apropiate, cu capul chelbos lăsat în jos, să-i contrabalanseze greutatea, și lovește mingea cu crosa de fier numărul patru, doar din brațe și încheieturi. Și totuși, mingea ia o traiectorie dreaptă și se oprește la doi pași de gaură.

— Fericirea poate fi atinsă pe două căi, continuă el, urcând din nou la volanul maşinuţei. Fie muncind zi de zi, cum am făcut noi doi, fie luând-o pe scurtătura chimică. În lumea asta care e aşa cum e, copiii de azi o iau pe scurtătură. Calea cea lungă le pare prea lungă.

— Mda, păi, chiar *e* lungă. Şi-apoi, când ajungi la destinaţie, unde-i fericirea?

— Rămâne în urma ta, recunoaşte celălalt bărbat.

— Ce mă interesează la Sanders şi la alţi puştani ca el, zice Rabbit în timp ce Bernie ia viteză pe terenul pârlit de soare, ocolind frunzele de palmier maro şi nucile de cocos căzute la pământ, e că am gustat şi eu un pic din modul lor de viaţă. Am făcut şi eu sport de performanţă. Toată lumea te ovaţionează, te iubeşte. Vrea o bucată din tine.

— Sigur că ai făcut. Se vede de la o poştă. Până şi din felul cum răsuceşti crosa. Mi-a fost frică, totuşi, că o dai în palmieri. Eşti apucat rău de tot, amice.

Vrând să-i facă un hatâr lui Harry, Bernie opreşte maşinuţa un pic prea aproape de minge.

— Cred că pot să bag o lovitură ocolitoare.

— Să nu-ncerci aşa ceva. Fă-i vânt peste peluză. Vorba lui Tommy Armour: într-o situaţie ca asta, joacă cu boltă şi atacă gaura la lovitura următoare. Nu încerca să faci minuni.

— Păi, tu deja ai toate şansele să prinzi cu una mai mult decât avem voie. Lasă-mă să încerc o ocolită.

Palmierul este unul dintre aceia ale căror trunchiuri arată ca o uriaşă panglică împletită. Îşi revarsă adierea asupra lui, cu foşnetul lui stins şi mirosul lui nedesluşit, asemănător cu al unui pod prietenos, plin de hârţoage şcolare şi scrisori de dragoste îngălbenite de vreme. Dacă stai să priveşti cu atenţie, vezi peste tot moarte în Florida. Palmierii se înalţă fiindcă le mor ramurile de jos, care cad la pământ. Soarele dogoritor accelerează ciclul vieţii. Când ia poziţia de lovire a mingii, Harry aproape că atinge cu şoldul trunchiul aspru, crestat, înclină crosa de fier numărul cinci şi îşi imaginează arcul descris de lovitura sa miraculoasă şi chiotul de bucurie scos de Bernie, care-l felicită.

Când-colo, faptul că-i prea aproape de copac şi, poate, şi de Bernie, care-i în maşinuţă, îi inhibă balansul şi îi atenuează lovitura, aşa că mingea nimereşte vârful următorului palmier de pe teren şi aterizează drept în bălării. Totuşi, bălăriile din Florida nu sunt ca alea din nord; sunt nişte fire de iarbă de-un verde-deschis, afânate, cu un centimetru mai lungi decât cele de pe terenul de golf propriu-zis. Terenurile astea-s gândite pentru bătrâni şi infirmi. În Florida toată lumea te răsfaţă.

Bernie oftează.

— Catârule, îi zice el lui Harry când acesta urcă în maşinuţă. Voi, ăştia, aveţi impresia că puteţi face rahatul bici în orice împrejurare.

Harry ştie că „ăştia" e un eufemism folosit pentru *goyim*[1]. Gândul că s-ar putea să se-nşele, că nu poate face rahatul bici, îi reînvie durerea surdă, lăuntrică, asociată cu gândul sfârşitului iminent, pe care a simţit-o la aeroport. Când se pregăteşte pentru a treia lovitură, cu o crosă de fier numărul opt, dezaprobarea lui Bernie îi îngreunează braţele şi-l face să lovească mingea un pic cam prea în plin, cât să-i taie din înălţimea traiectoriei, iar aceasta aterizează cu aproape zece metri înaintea găurii.

— Îmi pare rău, Bernie. Trimite-o scurt, cu boltă, şi intră în joc.

Bernie ratează, însă, bolta – iarăşi a lovit doar din încheietură şi a făcut-o prea rapid –, şi amândoi o dau în bară, pierzând gaura în favoarea lui Ed Silberstein, care câştigă cu o simplă lovitură suplimentară. Ed este un contabil ieşit la pensie, numai fibră, originar din Toledo, cu păr negru, ţepos şi o falcă subţire, împinsă înainte, care îţi dă iluzia că zâmbeşte tot timpul; niciodată nu pare să salte mingea la o înălţime mai mare de trei metri, dar, cum-necum, tot se apropie de gaură.

— Voi, băieţi, la faza asta mi-aţi amintit de Dukakis[2], croncăne el. Aţi făcut-o de oaie.

— Nu te lua de Duke, zice Joe. Măcar ne-a dat o guvernare onestă. Fripturiştii din Boston nu-l pot ierta pentru asta.

Joe Gold are câteva magazine de băuturi alcoolice într-un oraş din Massachusetts, numit Framingham. E bondoc şi blonziu şi are ochelari cu lentile atât de groase, de zici că ochii lui ar vrea să evadeze din două acvarii micuţe, ţâşnind de colo-colo. El şi nevastă-sa, Beu, Beu de la Beulah, sunt vecinii foarte liniştiţi de vizavi; te întrebi ce-or fi făcând tot timpul, de nu se aude nici un zgomot.

— Şi-a pierdut curajul când avea mai multă nevoie de el, spune Ed. Ar fi trebuit să declare sus şi tare: „Bineînţeles, sunt liberal şi sunt al naibii mândru de asta".

— Mda, cum le-ar fi picat asta celor din Sud şi din Vestul Mijlociu? întreabă Joe. Sau celor din California sau Florida, cu toţi băşinoşii ăştia bătrâni, care nu vor să audă decât „Fără noi impozite"?

---

1 Termen peiorativ folosit de evrei pentru desemnarea ne-evreilor.

2 Michael Dukakis (n. 1933), guvernator al statului Massachusetts şi contracandidat democrat al lui George Bush la alegerile prezidenţiale din 1988.

— Nasol, recunoaşte Ed. Da' oricum nu le-ar fi obţinut voturile. N-a sperat decât să-i entuziasmeze pe săraci. Bagă-n gaură mingea aia de la un metru, Angstrom. Ţie ţi-am trecut deja ratarea.

— Trebuie să mai exersez, spune Harry lovind mingea, apoi se uită la ea cum se prelinge pe marginea stângă şi se îndepărtează de gaură.

N-are o zi fastă. Oare o să mai aibă vreodată o zi fastă? Are cincizeci şi cinci de ani şi se ofileşte. Propriul lui fiu nu suportă să stea în aceeaşi cameră cu el. Ruth l-a numit odată Domnul Moarte.

— Voia să se dea cu democraţii care gândesc ca Reagan, le explică Joe pe mai departe. Doar că nu există deloc democraţi cu ideile lui Reagan, toţi sunt doar nişte ţărănoi sadea. De când sunt aici, în Sud, înţeleg mai bine cum stă treaba. E vorba doar de negri. La o sută treizeci de ani după Abe Lincoln, republicanii au obţinut votul împotriva negrilor şi nici un candidat democrat la preşedinţie n-are cum să-i facă faţă, decât dacă se lasă cu o criză economică masivă sau cu un haloimăs de dimensiunea scandalului Watergate. Ollie North[1] nu-i de-ajuns pentru aşa ceva. Reagan, fiind un tip cu capul în nori, n-a fost nici el de-ajuns. Hai să spunem lucrurilor pe nume: cea mai mare parte a acestei ţări moare de frica negrilor. Totul e o chestiune de curaj.

După episodul cu Skeeter, de-acum douăzeci de ani, Rabbit are sentimente amestecate faţă de negri şi, de fiecare dată când e adus în discuţie acest subiect, are tendinţa să-şi pună lacăt limbii, să nu se dea de gol într-un fel sau altul.

— Bernie, tu ce zici? îl întreabă Harry în timp ce-i urmăresc pe ceilalţi doi executând prima lovitură la a doua gaură, o lovitură lungă de-o sută douăzeci de metri, peste acelaşi iaz bâhlit.

Bernie îi pare cel mai înţelept dintre cei trei, e cel mai flegmatic şi mai domol la vorbă. Nu şi-a mai revenit complet după operaţia pe cord deschis suferită acum câţiva ani. Se mişcă greoi, are emfizem şi un pic de cocoaşă, plus aspectul puhav al unui tip dolofan care a dat jos din greutate la sfatul medicului. Culoarea tenului nu este normală, buza de jos, din profil, pare desprinsă.

— Cred, răspunde el, că Dukakis a încercat să-i vorbească inteligent poporului american şi noi n-am fost pregătiţi pentru asta. Bush ne-a vorbit de parcă am fi o adunătură de cretini şi i-am înghiţit

---

1 Oliver Laurence North (n. 1943) în timpul guvernării Reagan, într-un scandal politic de proporţii, ca participant la traficul ilegal cu armament livrat Iranului.

găluşca. Îţi poţi imagina jurământul de credinţă, uite-ncoa' la mine, îţi poţi imagina aşa un căcat în zilele noastre? Ailes[1] şi toţi ceilalţi l-au transformat într-o reclamă la bere – cu apă de munte.

Bernie şi-a rostit ultima parte a frazei pe un ton cântat, cu glasul tremurător, dar înduioşător de sincer. Rabbit e impresionat de abilitatea pe care se pare că o au evreii, de-a cânta şi de-a dansa, de-a se abandona clipei. Cântă la *seder*[2], ştie asta, pentru că Bernie şi Fern i-au invitat la *seder* într-un rând, în aprilie, chiar înainte să se pornească spre nord. Paştele evreiesc. Au scăpat de îngerul morţii. Harry nu înţelesese semnificaţia acestui cuvânt. Primeşte cupa asta de la mine. Bernie conchide:

— După părerea mea, cu Bush avem două posibilităţi – sau a crezut ce-a spus, sau nu. Nu ştiu care din cele două variante e mai înspăimântătoare. Omul e ceea ce noi numim un *pisher*[3].

— Dukakis tot timpul avea o moacă de parcă-i părea rău de ceva, zice Rabbit.

Mai mult de atât, nu îndrăzneşte să recunoască că-i singurul dintre cei patru care a votat cu Bush.

Bernie pare să-i citească gândurile. Spune:

— După opt ani cu Reagan, aş fi crezut că vor fi mai mulţi cei care vor avea păreri de rău. Dacă i-ai putea face vreodată şi pe săraci să voteze în ţara asta, te-ai trezi în socialism, dar oamenii se gândesc numai la bogăţie. În asta constă genialitatea sistemului capitalist: ori eşti bogat, ori vrei să fii, ori crezi că s-ar cuveni să fii.

Lui Rabbit i-a plăcut de Reagan. I-au plăcut timbrul lui voalat, zâmbetul, umerii lui laţi, felul în care clătina din cap în timpul pauzelor lungi, felul în care plutea pe deasupra faptelor, ştiind că guvernarea nu se reduce la fapte, şi felul în care ştia să o cotească în timp ce susţinea că merge neabătut înainte, felul cum s-a retras din Beirut, cum s-a dat bine pe lângă Gorby, cum a sporit datoria naţională. Ciudat, dacă nu-i punem la socoteală pe boschetarii disperaţi, lumea a devenit un loc mai bun în timpul guvernării sale.

---

1 Stephen Ailes (1912-2001), membru marcant al baroului din Districtul Columbia, fost secretar de stat al armatei americane din anii 1960.

2 Cină festivă din prima seară a Paştelui evreiesc, prilej de comemorare a exodului din Egipt.

3 Pişăcios (idiş).

Comuniştii, cu excepţia celor din Nicaragua, s-au prăbuşit, dar până şi acolo au pierdut teren. Tipul a avut o mână de aur. A fost un om de vis. Harry îndrăzneşte să spună:

— Sub Reagan, parcă eram anesteziaţi.

— Ai făcut vreodată o operaţie? Una adevărată?

— Nu tocmai. Doar de amigdalită, când eram mic. De apendicită, în armată. Mi-au scos apendicele în eventualitatea că mă trimiteau în Coreea, dar nu m-au mai trimis.

— Eu am avut un bypass cvadruplu acum trei ani.

— Ştiu, Bern. Ţin minte că mi-ai povestit. Dar acum arăţi minunat.

— Când ieşi de sub anestezie, te doare ca naiba. Nu-ţi vine să crezi că poţi trăi cu aşa o durere. Ca să-ţi ajungă la inimă, îţi despică cuşca toracică. Te taie ca pe-o nucă de cocos. Şi-ţi scot cele mai bune vene pe care ţi le găsesc pe coapse. Aşa că, atunci când ieşi de sub anestezie, te doare între picioare la fel de tare ca şi pieptul.

— Hă, hă! râde Harry total aiurea, fiindcă, în timp ce Bernie îi vorbea în maşinuţă, Ed, cu poziţia lui afectată, studiată, apucând crosa cu deget după deget, de parcă ar fi făcut un aranjament floral, scrutând apoi gaura de cinci-şase ori înainte să-şi ia elan, de parcă ar fi încercat să scape de nişte pânze de păianjen sau de-o căpuşă de sub guler, s-a uitat în sus în timpul loviturii, aşa că mingea nimerită prea sus a ajuns în apă şi a ţopăit de trei ori la suprafaţă înainte să se ducă la fund, lăsând în urmă trei seturi de cercuri succesive. Hrană pentru aligatori.

— Şase ore am stat pe masa de operaţie, îi spune Bernie la ureche. M-am trezit şi nu mă puteam mişca. Nici pleoapele nu puteam să mi le deschid. Te *îngheaţă*, aşa că circulaţia sângelui se reduce aproape la zero. Parcă aş fi fost închis într-un coşciug negru. Nu. M-am simţit de parcă chiar *eram* într-un coşciug. Apoi, din bezna aia numai ce aud un glas ciudat, cu un accent indian puternic de tot – era anestezistul pakistanez.

Văzând mingea coechipierului în apă, Joe Gold încearcă să o lovească pe-a lui rapid, să aibă o minge în joc, smuceşte crosa înapoi în două etape, în stilul lui, apoi loveşte cu elanul plat pe care au tendinţa să-l aibă tipii solizi. Mingea zboară strâmb, ajungând în groapa de nisip din dreapta.

Bernie imită un glas pakistanez pițigăiat, tărăgănat:

— Ber-nie, Ber-nie, îmi spune vocea asta, așa că jur pe tot ce-am mai sfânt, mi-am zis că poate-i glasul lui Dumnezeu, o-pe-ra-ți-a a re-u-șit!

Harry a mai auzit povestea, însă tot izbucnește în râs. E o poveste bună, de groază, despre cum e să fii la un pas de moarte.

— Ber-nie, Ber-nie, repetă Bernie, se auzea parcă din nori vorbindu-i lui Avraam, să meargă și să-i taie gâtul lui Isaac.

— Păstrăm ordinea de până acum? întreabă Harry.

Simte că s-a făcut de râs la gaura anterioară.

— Dă-i tu primul, Angstrom. Am impresia că te tulbură rău de tot ideea de-a juca ultimul. Dă-i bătaie. Arată-le nesăraților ăstora cum se face.

Este ceea ce spera Rabbit să audă. Scoate o crosă numărul șapte, de fier, și încearcă să se gândească la cinci lucruri: să-și țină capul în jos, să nu se lase prea mult pe spate, să nu-și clintească șoldul în timp ce crosa este încă în aer, să se lase în jos lin și să țintească cu crosa mingea în punctul unde cadranul ceasului arată ora 3:15. Din felul în care mingea se face nevăzută ca prin farmec, șuierând, din raza lui vizuală, în timp ce-i cu privirea ațintită în jos, știe că lovitura i-a ieșit a-ntâia. Privesc cu toții punctul negru ce se ridică, planează o clipă fantomatică în plus, cât să ia distanță, apoi cade chiar pe pajiștea din jurul găurii, un pic la stânga, dar aproape de fanion, mingea rostogolindu-se la dreapta pe panta gazonului în formă de castron.

— De toată frumusețea, se vede Ed nevoit să recunoască.

— Ce zici de-o reluare? îl întreabă Joe. De data asta îți dăm voie.

Bernie îl întreabă dându-se jos din mașinuță:

— Ce crosă ai folosit?

— Numărul șapte.

— Dacă vrei să-i bați la fundu' gol, amice, ar trebui să folosești optul.

— Crezi că am trecut cu mult de gaură?

— Oho, cu mult de tot. Ești pe marginea din spate.

Halal coechipier. N-ai nici o șansă să-l mulțumești. E la fel ca Marty Tothero acum aproape patruzeci de ani. Înscriai douăzeci și cinci de puncte într-un meci, Marty voia treizeci și cinci și-ți ținea o predică despre o ratare de sub panou. Soldatul din Harry, creștinul masochist, respectă oamenii de acest fel. Iubirea complet lipsită de reproșuri, în genul celei oferite de femei, este cea care te moleșește și te blegește.

— În ceea ce mă privește, mă gândesc la un șase atenuat, zice Bernie.

Dar când încearcă să mai atenueze din forța loviturii, exagerează și îi iese prea scurtă, mingea zboară peste apă, însă aterizează pe mal, de unde e greu să găsești o poziție ca lumea.

— Va fi greu s-o trimiți cu boltă de-acolo, îi spune Harry, neputându-se stăpâni să nu-l împungă discret.

Încă îl învinovățește pe Bernie că a parcat mașinuța prea aproape de el la încercarea acelei lovituri salvatoare.

Bernie îi primește cu seninătate împunsătura.

— Mai ales după ultima mea lovitură cu boltă de tot rahatul, nu? face el, săltându-și hoitul hăcuit, flasc, cocoșat, boșorogit în mașinuță după ce Harry s-a așezat pe locul șoferului.

Tipul care-i cel mai aproape de gaură are dreptul să stea la volan. Harry se simte tot mai în formă, o să-i facă arșice pe fraierii ăștia. Traversează iazul pe un pod arcuit din lemn, cu o pistă de rulare roșie, din cauciuc, așternută peste scânduri.

— Din locul unde ești tu, îi spune Bernie în timp ce se dau jos din mașinuță, terenul coboară în pantă. Dacă lovești prea tare spre fanion, o să ajungă la câțiva kilometri-n vale.

Cu o minge căzută în apă, Ed a ieșit din joc. Poziția lui Bernie pe malul abrupt e atât de incomodă, încât atinge mingea o dată încetișor, apoi o șterge cu capătul crosei când își ia din nou elan și o ridică. Blonziul de Joe Gold, aflându-se în elementul lui, se hâțână pe picioare, să se fixeze bine în sol, și reușește să trimită mingea ca pe o ghiulea în afara gropii de nisip. Obsedat de sfatul lui Bernie, care interferează cu propriul lui instinct, Harry lovește nesigur spre fanion, iar mingea se oprește la un metru și un pic de gaură. Marchează locul cu un fanion Valhalla Village în timp ce Joe își introduce mingea în gaură din două lovituri. Joe nu se grăbește și-i lasă lui Harry prea mult timp să-și studieze lovitura de un metru și ceva. Vede o soluție, apoi n-o mai vede. Încercând să evite rostogolirea mingii spre stânga, ca la gaura dinainte, ratează lovitura foarte ușoară, mingea trecând la doi centimetri prin dreapta găurii.

— Futu-i să-i fut mama *mă-sii* de treabă, exclamă el, frustrarea e atât de apăsătoare în spatele ochilor, încât are senzația că o să izbucnească în lacrimi. Te-apropii din prima și pe urmă ratezi din trei încercări.

— Se mai întâmplă, îl consolează Ed, notându-și un 4 cu eleganța îndelung exersată a contabilului. Urmează gaura decisivă.

— Îmi pare rău, Bern, spune Harry reluându-și locul de pasager din mașinuță.

— Eu ți-am tras-o, îi zice coechipierul său. Ar fi trebuit să fac ciocu' mic, să nu zic nimic de pantă.

Desface un alt trabuc și, apăsând pe pedală, se lasă pe spate, având înaintea lui o zi lungă.

Nu-i ziua norocoasă a lui Harry. Soarele din Florida nu pare o unică minge pe cer, ci un set de fascicule luminoase care te urmăresc pretutindeni cu lumina lor albă, constantă. Până și sub palmieri, până și lângă gardul de pini înalt de aproape patru metri care separă Village-ul de restul lumii, soarele îți ia urma, îi înroșește lui Rabbit vârful nasului și-i arde antebrațele și dosul palmelor neprotejate de mănuși, care deja sunt pătate cu mici umflături albe, de cheratină. În geanta de golf are un tub cu cremă cu factor de protecție solară 15 și se tot unge cu ea, dar ultravioletele pătrund oricum prin ea, arzându-i celulele epidermei, gata să-i provoace cancerul de piele. Cei trei bărbați cu care joacă golf nu se dau niciodată cu nimic și se aleg doar cu un bronz confortabil, lucru valabil până și pentru creștetul chelbos al lui Bernie, neted ca un ou de struț, cu doar câțiva pistrui pe el, care se văd când se apleacă să lovească mingea cu poziția lui îngrozitoare, cu picioarele apropiate și capul într-o parte. Harry îi simte neîndemânarea constantă, care se repetă în mod mecanic – loviturile prea scurte, loviturile cu boltă retezate –, ca pe o povară astăzi, când nici el nu-i mai breaz, și se întreabă de ce o persoană ca Bernie, care emană înțelepciune obținută prin suferință, nu învață în ruptul capului nimic despre jocul de golf și nici măcar nu pare să încerce acest lucru. Pentru el, bănuiește Harry, ăsta nu-i decât un joc, un mod de a-și petrece timpul în aer liber în această etapă a vieții. Bernie a fost cândva un băiețel, apoi un bărbat care a făcut bani și copii (o afacere cu covoare în Queens; două fiice care s-au măritat cu bărbați cumsecade și bogați și un fiu care a absolvit Princeton și Wharton School din Philadelphia și a ajuns pe Wall Street, specialist în preluări ostile) iar acum e la capătul opus al curcubeului vieții. Așa se procedează: Bernie își îndură distracțiile vieții de pensionar din Florida la fel cum și-a îndurat întreaga viață, trăgând în piept același gust acru de trabuc ud al existenței. Nu vede același lucru ca Harry în jocul acesta – infinitul, prilejul perfecționării infinite. Astăzi, nici Rabbit nu mai vede lucrurile la fel. Cam pe la gaura a unsprezecea – unde face praf o lovitură de peste o sută de metri, lovește

razant a doua oară cu o crosă de lemn numărul patru, atât de aiurea, încât mingea ajunge în curtea laterală a unui bloc, între niște pubele din material plastic și o lespede de beton, cu niște stâlpi de oțel ruginiți, de care-s agățate sârme de uscat rufele (un ciobănesc german legat de sârmă latră și se năpustește la el, de zbârnâie sârmele, Gold și Silberstein, care o freacă în mașinuța lor, chicotesc, iar Bernie își molfăie trabucul și pare morocănos), trimite mingea în afara terenului de joc în timp ce câinele latră întruna, încearcă să joace cu o crosă de fier numărul trei, lovește atât de tare, încât face o groapă de cincisprezece centimetri în spatele mingii și își pulverizează nisip peste pantofi și pe șosete, apoi cu o crosă de fier proiectează mingea la stânga, într-un strat de azalee arse de soare, cu petalele căzute lângă peluza găurii a douăsprezecea, la următoarea lovitură iar mușcă pământul, trimițând mingea cu boltă cu mult dincolo de teren (toți cei trei parteneri de joc au amuțit înspăimântați, șocați, plini de regrete pentru el, sau și-or fi mascând doar bucuria răutăcioasă?), apoi plesnește zgomotos mingea din nisip direct în buza gropii, așa că de-acolo aceasta se prelinge înapoi, o ridică în silă și își lovește involuntar genunchiul când, după ce a greblat suprafața de nisip, azvârle grebla cât-colo – după gaura asta, jocul și ziua încep să-i macine nervii, să-l deprime. Iarba pare unsuroasă și ireală, jumătate din palmieri mor din cauza secetei, le cad frunzele maro, rigide, de-a lungul fiecărui teren de golf se înșiră blocurile ca niște private înalte, din stuc, până și cerul, unde ochii, de regulă, își caută alinarea, e mânjit de dârele lăsate de avioanele cu reacție care se lățesc și hoinăresc până ce nu le mai poți deosebi de norii puri lăsați de Dumnezeu.

Orele trec, amiaza vine și se duce, fasciculele solare încep să pălească, dar arșița se întețește. Termină la trei fără un sfert, Harry și Bernie pierd douăzeci de dolari – câte cinci dolari pentru primele nouă găuri jucate, cinci pentru următoarele nouă și scorul final, și încă cinci pentru o rundă suplimentară de nouă găuri.

— Îi radem data viitoare, îi promite Harry coechipierului său, nici el prea convins de propria-i afirmație.

— N-ai prea fost în apele tale azi, amice, recunoaște Bernie. Ai necazuri cu amanta sau vreo altă problemă?

Măi, da' tot timpul îi mănâncă bâzdâcul pe evreii ăștia: a citit mai de mult o istorie a Hollywoodului despre cât de fustangii sunt. Harry Cohn, Groucho Marx, frații Warner, toți au luat-o razna acolo

cu soarele, piscinele și toate *shiksele*[1] din Vestul Mijlociu, care erau în stare de orice ca să devină vedete de cinema – participau la orgii, i-o luau în gură unui mogul în timp ce acesta vorbea la telefon –, și totuși, partenerii lui de golf sunt cu toții însurați cu aceleași femei de patruzeci, cincizeci de ani, femei cu părul vopsit, înfoiat, cu brățări groase și brațe rotunjite, bronzate, care trăncănesc întruna când le vezi în ținută de seară la cină, Bernie, Ed și Joe stau lângă ele și zâmbesc tăcuți, de parcă toată pălăvrăgeala asta a femeilor ar fi sex, ceea ce o fi – vigoare, viață. Oare cum de reușesc? Poartă viața ca pe un costum de-a gata, care le vine perfect.

— Cred că ți-am spus, îi răspunde Harry lui Bernie, a venit fiu-meu în vizită, cu tot familionul.

— Aici era buba, Angstrom: te-ai simțit vinovat că arzi gazul de pomană cu noi, în loc să-i faci să se simtă bine pe-ai tăi.

— Mda, să-i fac să se simtă bine. Abia au sosit ieri și deja se poartă de parcă s-ar plictisi de moarte. Ar vrea să locuim ușă-n ușă cu Disney World.

— Du-i la Jungle Gardens. La Sarasota, pe Route 41, mai jos de Ringling. Mă duc acolo cu Fern de două-trei ori pe iarnă și nu ne plictisim niciodată. Aș putea să mă uit ore întregi la păsările alea flamingo cum dorm – oare cum de reușesc? Stau într-un picior, lung de șaizeci de centimetri și mai subțire decât degetul meu. (Ridică un deget care pare gros.) Mai subțire de-atât, se jură el.

— Nu știu, Bernie. Când sunt prin preajmă, băiatul meu se poartă de parcă ar vrea ca nepoții mei să aibă cât mai puțin de-a face cu mine. Băiețelul, de patru ani, e mai mult un străin, dar cu fetița m-aș putea înțelege. Are aproape nouă ani. Chiar mă gândeam că aș putea s-o aduc într-o zi aici, s-o plimb cu mașinuța, s-o las să încerce să dea în minge. Sau, poate, să închiriez o iolă, Ed, dacă fiul tău de la Bayview m-ar putea trece pe lista de invitați.

Cei patru beau o bere și ronțăie niște gustări gratuite la Clubul Nineteen, de lângă magazinul de golf, la demisolul Corpului A din Valhalla Village. Întunericul dinăuntru – lambriurile închise la culoare și grinzile în stilul puburilor englezești – e potențat de strălucirea subtropicală de afară, de la măsuțele albe, rotunde, de sub umbrelele inscripționate cu numele berii Coors. Se aude clipocitul

1 Femei creștine (în limba idiș în original).

apei din piscina dintre Corpurile A și B, și pulsația unui generator amplasat de cealaltă parte a peretelui, dincolo de toalete și sălile de darts și jocuri video. Câteodată, noaptea, lui Harry i se pare că aude generatorul vibrând prin toate apartamentele, covoarele, instalațiile de aer condiționat, conversațiile, saltelele și tapetele de culoarea piersicii de pe hol. Zgomotul face ce face și se arcuiește, se agață de pereți și intră pe fereastra lui uriașă, glisantă, prin crăpătura lăsată pentru aerul Golfului Mexic.

— Nici o problemă, zice Ed în timp ce calculează scorul final. Nu trebuie decât să te prezinți la recepție și să întrebi de Gregg Silvers. Așa își spune, nu mă-ntreba de ce. O să te lase să traversezi holul și să cobori la vestiare. Nu te sfătuiesc să porți costum de baie în hol; nu se-ncurajează deloc ținuta asta. Știi în ce zi te duci, să-l anunț să te aștepte?

Harry are impresia că asta-i o favoare mai mare decât și-a închipuit, că-i mai mare daraua decât ocaua.

— Vineri, dacă o fi să ajungem acolo, răspunde el. Gregg chiar trebuie să știe sigur? Mâine mă gândeam s-o luăm spre Sarasota.

— La Jungle Gardens, insistă Bernie.

— La Muzeul Trenulețelor, contribuie și Joe Gold la lista de propuneri. Și chiar vizavi de Muzeul Ringling e Bellm's Cars și Muzica de Ieri, cred că așa-i zice. Peste o mie de mașinării muzicale, îți imaginezi? Automobile de epocă, din 1897, habar n-aveam că au existat mașini pe vremea aia. Faci afaceri cu mașini, nu-i așa, Angstrom? Și tu, și fii-tu. O să rămâneți tablou.

— Știu și eu, începe Harry, căznindu-se să exprime cumva norul curios în care pare învăluit Nelson și care-i strică orice ieșire cu ai lui.

— Harry, ce interesant! exclamă Ed. Dacă-ți dau șapte puncte de penalizare, cu două peste scorul normal, ca handicap, la gaura unsprezece, unde ți-ai revenit, și alte șase din oficiu la gaura șaisprezece, unde ai băgat două mingi în apă, chiar și așa, tot îți ies fix nouăzeci de puncte. N-ai jucat chiar așa de prost cum ni s-a părut nouă. Dacă ai irosi mai puține lovituri decisive cu crosa de lemn și mai puține lungi cu crosele de fier, ai avea tot timpul în jur de optzeci de puncte.

— Am fost cu curu-n două luntri, n-am putut să mă *relaxez*, le explică Harry. N-am putut să mă destind.

Are o întrebare de nerostit pentru acești trei evrei înțelepți: ce ziceți de moarte? Îi întreabă:

— Hei, ce ziceți de avionul ăla Pan Am?

Urmează o pauză.

— Precis a fost o bombă, își dă Ed cu părerea. Când ai schije metalice care au pătruns prin bagajele de piele și fragmentele de epavă împrăștiate pe-o distanță de optzeci de kilometri în Scoția, precis a fost o bombă.

— Sunt ei, din nou, oftează Bernie. Șiiții ăia căcăcioși.

— Arabii, zice Joe Gold și un licăr patriotic îi animă privirea împăienjenită. De-ndată ce-o să avem dovada, avioanele noastre F-111 vor ataca din nou Libia. Ar trebui să ne ducem glonț până în Iran și să i-o tragem bătrânului ayatollah.

Sunt însă mai puțin volubili decât de obicei; Harry reușește să-i facă să nu se mai simtă în largul lor, deși n-a vrut ca întrebarea lui să pară atât de politică. Pentru evreii ăștia, tot ce scriu ziarele se reduce la situația Israelului.

— Vreau să zic, îi lămurește el, ce mama naibii or fi simțit? Cum o fi să te trezești că-ți explodează avionul?

— Păi, pun pariu că așa ceva chiar că te trezește, răspunde Ed.

— N-au simțit nimic, zice Bernie prudent, intuind frământarea lui Harry. Zero. Atât a durat totul.

— Știi ce zic israelienii, nu-i așa, Angstrom? îl întreabă Joe. Dacă e să avem dușmani, slavă Domnului că sunt arabi.

Harry a mai auzit bancul ăsta, dar se silește să râdă. Bernie spune:

— Cred că lui Angstrom i-ar trebui alt coechipier. Eu îl deprim.

— Nu tu m-ai deprimat, Bernie. Am venit gata deprimat.

Club Nineteen oferă o gamă largă de gustărici în castronele de porțelan inscripționate cu monograma Valhalla Village, două V-uri bleumarin întretăiate. Nu doar arahide, migdale și alune prăjite, ci și covrigei și semințe de dovleac sărate, și niște spirale asemănătoare cu chipsurile de porumb, însă mai fine și mai picante în gură în clipa de extaz când limba împinge una spre molari, s-o ronțăie. Ceilalți bărbați ciugulesc doar din an în Paște din salata asta sărată, crocantă, dar curând castronelul e gol, Rabbit a consumat de unul singur optzeci la sută din el.

— Rahaturile astea-s sărate ca dracu', îl previne Bernie.

— Mda, dar fac bine la suflet, remarcă Harry, mai religios de-atât nu îndrăznește să fie. Cine vrea să mai bea o bere? îi întreabă el. De data asta face cinste cine a pierdut.

Începe să se înveselească: posomoreala i se dizolvă ca un jet de cerneală în solventul fin al alcoolului. Îi face semn ospătarului și-l roagă să aducă patru beri și încă un castronel cu gustările. Chelnerul, un

tinerel hispanic cu aspect de faun, cu un cercel mai mare decât al lui Nelson şi cu brăţări de aur la ambele mâini, dă din cap cu un aer timid; pesemne că Harry îi pare uriaş, ameninţător de alb şi roz şi umflat de apa reţinută de sare în ţesuturi. Pesemne că tot grupul lor îi pare gălăgios şi posibil recalcitrant: nişte *gringos* bătrâni şi urâţi. Un alt jet de cerneală. Harry iarăşi se simte greoi. Viaţa lejeră din Florida nu se compară deloc cu băutele alea din după-amiezile târzii petrecute la clubul The Flying Eagle din ţinutul Diamond, înainte ca Buddy Inglefinger s-o ia de nevastă pe hipioata aia nebună şi deşirată de Valerie şi să se mute la Royersford, şi înainte ca Thelma Harrison să se îmbolnăvească prea rău de lupus ca să mai poată ieşi în lume, atunci au renunţat la club, iar Cindy Murkett s-a îngrăşat şi Webb a divorţat de ea, aşa că nu mai vedeai pe nimeni cu anii. Aici, în Florida, oamenii sunt atât de precauţi, de parcă după două beri ar putea cădea laţi şi ar putea să-şi fractureze şoldul. Tot statul e fragil rău de tot.

— Băiatul tău joacă golf? îl întreabă Joe.

— Nu tocmai. Nu are temperamentul pentru aşa ceva. Şi nici timp n-are, răspunde el.

În plus, ar fi putut adăuga Rabbit, nu l-a invitat niciodată.

— Şi cum se distrează? îl întreabă Ed.

Oamenii ăştia, îi pică fisa lui Harry, sunt politicoşi. Comandând încă un rând de bere, duce amiciţia lor de-a nouăsprezecea gaură[1] într-un punct unde se simt cu toţii în largul lor. Babetele sexy ale acestor tipi îi aşteaptă acasă. Trebuie să afle ultimele bârfe. Au de citit scrisori de la copiii lor îndatoritori şi prosperi. De calculat dobânzi. De studiat Torah.

— Habar n-am, recunoaşte Harry. Freacă menta cu un grup de ciudaţi din Brewer, cu nişte burlaci neisprăviţi, nu l-am văzut niciodată să se distreze cu adevărat. Niciodată nu s-a dat în vânt după sport.

— Vorbeşti de parcă el ar fi tatăl şi tu fiul, remarcă Bernie.

Rabbit îl aprobă entuziasmat; însufleţit de-a doua bere, aproape că are o viziune.

— Da, un fiu delincvent, pe deasupra. Aşa mă percepe el, ca pe un delincvent juvenil bătrân. Nevastă-sa pare nefericită.

---

1 În jargonul jucătorilor de golf, „a nouăsprezecea gaură" este o expresie glumeaţă ce desemnează barul unde se duc să bea după o partidă de optsprezece găuri.

De unde i-o fi venit ideea asta? Așa să fie, oare? *Ajutați-mă, băieți. Povestiți-mi cum ați reușit să dominați sexul și moartea, de nu vă mai sâcâie deloc*. Continuă:

— Toată familia, inclusiv cei doi copii, zici că mai au puțin și-o iau razna. Habar n-am care-i treaba.

— Dar nevastă-ta știe cum stă treaba?

Toanta aia! Harry ignoră întrebarea.

— Nu mai departe decât aseară am încercat să am o discuție amicală cu el, iar el n-a făcut decât să bage strâmbe în legătură cu Toyota. Compania care ne pune pâinea pe masă, datorită căreia el, taică-său și șmecherașul dubios de bunicu-său n-au ajuns niște coate goale, iar el se plânge întruna că Toyotele nu sunt Lamborghini! Doamne, ce repede s-a topit berea asta. Parcă aș fi avut Deșertul Gobi în stomac.

— Harry, n-ai nevoie de încă o bere.

— Trebuie să te duci acasă, să le povestești alor tăi despre Bellm's. B, E, L, L, M, apostrof S. Știu că sună de parcă n-aș ști cum se scrie. Au toate mașinile de epocă pe care ți le poți imagina. De dinainte de apariția volanului. Ba chiar dinainte de apariția cutiei de viteze.

— Sincer să fiu, băieți, nu mă omor chiar așa de tare după mașini. Le conduc, le vând, dar n-am înțeles niciodată cum funcționează drăciile astea. Pentru mine, toate-s la fel. Minunate – dacă pornesc – de tot rahatul – dacă nu pornesc.

Ceilalți bărbați se ridică în picioare.

— Mâine după-amiază vreau să te văd aici cu nepoțica ta. Învață-o elementele de bază. Capul aplecat, mișcare lentă.

Ăsta a fost Bernie; iar Ed Silberstein îi spune:

— Mai exersează scurtarea elanului, Harry. N-ai nevoie să te agiți atâta deasupra umerilor. Lovitura pornește chiar de-acolo, chiar de lângă cocoșel. Cel mai bun sfat pe care l-am primit vreodată de la un jucător de golf profesionist a fost „Imaginează-ți că lovești cu cocoșelul".

I-au simțit țipătul tăcut prin care le cerea ajutorul, alinarea, iar acum devin mai evrei de dragul lui, așa i se pare lui Harry în timp ce șade încă pe scaun.

Bernie s-a ridicat de la masă și se apleacă deasupra lui Harry cu paloarea lui cenușie, cu gușa flască, plină de umbre.

— Avem o expresie de-a noastră, îi spune el. *Tsuris*[1]. Mi se pare, amice, că tu ai niște *tsuris*. N-a copt încă de tot, nu-i *gehoketh tsuris*, ci doar *tsuris*.

---

1 Belea (idiș).

Abțiguit la modul plăcut, cu o înțepătură discretă în piept, începând să-și simtă arsura de pe vârful nasului, Harry n-are chef să se clintească din loc, deși lumea din jur e în mișcare. Doi puștani de facultate, mari scule, care toată după-amiaza i-au împins de la spate, și-au terminat partida, iar acum fac să ciripească, țiuie, fluiere și behăie jocurile video din hol. Roboți animați, multicolori apar și dispar de pe ecran. Își vede degetele albe, cu semilunile mari de la baza unghiilor, bătând darabana cu un gest absent pe fundul castronelului cu aperitive, de parcă ar încerca să apuce V-urile întrepătrunse. A terminat toată mâncarea nesănătoasă. Nu-și mai amintește deloc dacă ospătarul a adus un al doilea castronel.

Joe Gold, cu coama lui nisipie, cu ochii măriți, agitați în spatele ochelarilor săi pătrățoși, se apleacă puțin, ca și cum și-ar propti piciorul, din nou, într-o groapă cu nisip și-i spune:

— Să-ți zic un banc evreiesc. Ștrul se întâlnește cu Ițic după un car de vreme și-l întreabă: „Câți copii ai?" Ițic îi răspunde: „Niciunul". La care Ștrul se minunează: „Nici unul! Și-atunci, ce faci ca să-ți sară țandăra?"

Râsul lor pare dat cu repezitorul, ca într-o reclamă la bere; ironia lor, deși la unison, e artificială, îl face pe Harry să presimtă că și-a irosit ziua, că a sosit momentul să se grăbească, să recupereze timpul dus, ca atunci când întârzia la școală și simțea în stomac o fluturare apoasă. Ceilalți trei bărbați, în drum spre tihna solidă a vieții lor domestice, își iau la revedere bătându-l pe umăr prietenos, chiar îl ciupesc de ceafă, ca și cum ar vrea să-l scoată din toropeala spirituală ce l-a cuprins. În Florida, îi trece lui prin cap, până și prietenia e superficială, provizorie, de vreme ce oamenii își pot cumpăra oricând un alt apartament și se pot muta sau pot muri.

Îți lași crosele și pantofii la magazinul de golf. Rabbit traversează în mocasinii lejeri, în care picioarele nici nu-i simt atingerea pielii, parcarea, o bucată de alee marcată și unul dintre rondurile complexului acoperite cu mochetă de exterior, verde, către intrarea în Corpul B. Își folosește cheia și introduce codul în panoul electric din spațiul îngust, unde e urmărit de două camere de luat vederi cu circuit închis, împinge ușa – aceasta nu bâzâie, face doar *clinc, clinc, clinc*, aidoma unei mașini de pompieri ce dă în marșarier – și ia liftul până la etajul patru. În apartamentul 413, în casa lui situată departe de căminul lui, Janice și Pru și copiii joacă cărți, de fapt, trei dintre ei joacă iar Roy ține în

mână niște cărți în timp ce maică-sa îi spune ce are de făcut și pe care s-o pună pe masă. Are fețișoara buhăită de parcă ar avea parte de-o după-amiază plină de frustrări și dezamăgiri. Cu toții îl întâmpină bucuroși, de zici că o să-i salveze de la moartea prin plictiseală, dar el se simte atât de dărâmat, încât nu-și dorește decât să se întindă și să-și lase trupul să se îmbibe de neființă.

— Unde-i Nelson? întreabă el.

Nu-i o întrebare fericită, cel puțin de față cu copiii. Janice și Pru schimbă priviri între ele, apoi Pru răspunde:

— A ieșit cu mașina să facă niște drumuri.

Aici nu au decât o mașină, Camry-ul, Celica lui Harry a rămas în Penn Park. Se descurcă așa, din moment ce în complexul Valhalla au aproape tot ce le trebuie – medicamente, reviste, frizerie, costume de baie, mingi de tenis. Mica băcănie din Corpul C are prețuri de aeroport, așa că, de regulă, Janice face cumpărături masive, o dată pe săptămână, la Winn Dixie, la mai puțin de un kilometru, pe Pindo Palm Boulevard. Și, cam tot o dată pe săptămână, fac o vizită la bancă, în centrul orașului, într-o piață situată la două cvartale de faleză, unde răsună tot timpul muzică ambientală, și în bancă, și afară; or fi având niște boxe ascunse în copaci. De vreo două ori pe lună se duc să vadă un film la cineplex, într-un mall gigantic de pe Palmetto Palm Boulevard, la trei kilometri de casă. Trec însă și zile în șir când mașina stă locului în parcare, nu face decât să ruginească, să se umple de pete albe de găinați.

— Ce drumuri are de făcut?

— Of, Harry, intervine Janice. Oamenii au nevoie de lucruri. Lui nu-i place berea pe care-o cumperi tu. Preferă un anume fel de ață dentară, cu banda mai lată, nu simplă ață. Și-i place să meargă cu mașina prin jur; suferă de claustrofobie.

— Cu toții dăm în claustrofobie, îi spune el, dar nu ciordim mașini pe chestia asta.

— Pari rupt de oboseală. Ai pierdut?

— Cum de-ai ghicit?

— Tu pierzi tot timpul. Joacă cu niște evrei, îi explică noră-sii, și de fiecare dată îi umflă douăzeci de dolari.

— Mai renunță la prejudecăți, parc-ai fi maică-ta. Și, dacă vrei să știi, de cele mai multe ori câștig.

— Nu mă anunți niciodată când câștigi. Ăștia-ți tot spun ce bun ești și pe urmă îți iau banii.

— Fraiero! Unul dintre ei a pierdut douăzeci de dolari *cu mine*, a fost coechipierul meu!

Senină, vorbeşte exact ca maică-sa, fără să se adreseze cuiva anume:

— Probabil că-i dau banii înapoi; sunt cu toţii în cârdăşie.

Se prinde că ea îi spune chestiile astea dezagreabile şi absurde ca să-i abată atenţia de la absenţa nepoliticoasă şi misterioasă a lui Nelson.

— Bunelu', îl invită Judy, vino, ia cărţile lui Roy şi joacă cu noi. El nici măcar nu ştie să ţină cărţile şi se tot smiorcăie.

Roy se şi grăbeşte să-i dea dreptate trântind cărţile pe măsuţa rotundă de sticlă, la fel cum a aruncat de dimineaţă lingura.

— Nu-mi plac jocurile, spune el cu o precizie ciudată, ca o păpuşă de pe vremuri care spunea câteva cuvinte când îi trăgeai de sforicica de la spate.

Judy îl pocneşte rapid cu mâna în care nu are cărţi de joc. Îl trosneşte cu pumnul în umeri şi peste ceafă, iar când el începe să se apere zbierând, îi explică:

— Ai făcut cărţile varză, nu mai putem continua partida. Şi eram pe cale să dau lovitura!

Pru aşază elegant pe masă cărţile cu faţa în jos, iar cu celălalt braţ, un braţ cu păr fin şi oase lungi, drăgăstoase, îl trage la piept pe băieţelul văicăreţ; văzând-o, Judy se înroşeşte de gelozie, pleoapele i se fac rozalii, cum li se-ntâmplă femeilor înainte de-a se hotărî să izbucnească în plâns, şi porneşte valvârtej spre dormitorul lui Harry şi Janice.

Pru schiţează un zâmbet şters, părând şi ea epuizată.

— Toată lumea e obosită şi ţâfnoasă, îngână ea cu un glas cântat, peste capul lui Roy, s-o audă şi Judy.

Janice se ridică, o clipă se clatină. Loveşte măsuţa de sticlă cu fluierul piciorului, iar lângă cărţile lăsate din mână se clatină un pahar de suc de portocale umplut până la jumătate cu Campari, lui Harry cerculeţul purpuriu de la suprafaţă îi aminteşte de iazul pe care a ţopăit mingea lui Ed. Iar poartă rochia de tenis. Petele de sudoare uscate de pe şolduri şi de la subraţ se disting asemenea continentelor de pe o hartă foarte ştearsă.

— Poate i-am solicitat prea mult, îi explică ea lui Harry. Am făcut cumpărături ca lumea, am luat prânzul la Burger King, ne-am întors acasă, Pru i-a dus la înot şi *shuffleboard* vreo două ceasuri, apoi m-am dus cu Judy la tenis şi am schimbat câteva mingi.

— Cum s-a descurcat? se interesează el.

Janice pufnește în râs, parcă surprinsă de întrebare.

— Minunat, de fapt. O să fie o sportivă de mare clasă, exact ca tine.

Rabbit se duce în dormitor. Dacă n-ar fi acasă decât Janice, s-ar întinde pe pat, ar citi câteva pagini din cartea de istorie pe care i-a făcut-o cadou de Crăciun, ar închide ochii ascultând ciripitul vesel al păsării din pinul de Norfolk și s-ar lăsa pradă măreței înrâuriri a existenței. Dar Judy a ajuns înaintea lui la patul dublu, uriaș, acoperit de cuvertura lui verde-jad. Stă ghemuită și își ascunde fața. El se întinde aproape de margine și o lasă să-și lipească genunchii de el. Îi admiră părul, perfecțiunea lui proteică uimitoare, șuvițele lungi, palide, care la soare se închid până la un portocaliu strălucitor.

— Ar fi mai bine să ne odihnim pentru bingoul din seara asta, propune el.

— Dacă merge și Roy, eu nu vin, îl anunță ea.

— Nu fi rea cu Roy, o sfătuiește el. E un băiat de treabă.

— Ba *nu*! Era cât pe ce să câștig. Luasem deja dama de pică și aveam asul de cupă și valetul și câteva dintre celelalte cărți, iar apoi el strică totul, iar lui mami i se pare nostim. Toată lumea e atentă cu el și-i caută-n coarne încă de când s-a născut, și asta numai pentru că-i băiat!

— E greu, recunoaște el. Am fost și eu în situația ta, doar că a fost invers. Eu aveam o soră, nu un frate.

— Și n-ai urât-o?

Își ridică fața din brațele încrucișate și se uită la el cu ochii ei verzi înroșiți de plâns.

— Nu, răspunde el. Cred, sincer să fiu, că am iubit-o. Am iubit-o pe Mim.

Adevărul acestei afirmații îl șochează: își dă seama pe cât de puțini i-a iubit la viața lui atât de direct, fără pic de dispreț, ca pe micuța, vânoasa lui Mim. Chipul ei părea o versiune mai îngustă, mai dură a feței lui, cu aceeași buză de sus scurtă, doar că ea era brunetă și era fată. El însuși transpus într-o altă cheie și, totuși, o melodie recognoscibilă. Își amintește strânsoarea lipicioasă a degetelor ei când mami și papsi îi luau la plimbarea de duminică, sus pe munte, la Hotelul Pinnacle, iar la coborâre treceau pe lângă cariera de piatră; Mim s-a agățat de el și l-a făcut să fie ocrotitor, pesemne că i-a consumat toate sentimentele protectoare, pe care ar fi trebuit să le aibă toată lumea, pentru toate femeile. Mim, ca soră bună, avea la el niște pretenții firești, pe care nici o altă femeie n-a reușit să i le impună de-atunci.

— Era mai mică sau mai mare decât tine?

— Mai mică. Mai mică decât mine, cu o diferenţă de vârstă mai mare decât cea dintre tine şi Roy. Dar ea era fată, iar fetele sunt mai puţin căpoase decât băieţii. Şi totuşi, cred că Mim era şi ea căpoasă, în felul ei. De-ndată ce a împlinit şaisprezece ani, a fost vai şi-amar de părinţii mei.

— Bunelu', ce-i aia căpos?

— Ei, ştii tu. Nasol. Încăpăţânat. Rebel.

— Ca tati?

— Nu cred că taică-tău e căpos, ci... cum să-i zic? – inflexibil. E mult mai vulnerabil decât alţii. E sensibil.

Numai ce a rostit ultima frază şi simte cum i se împleticeşte limba şi i se încetoşează mintea.

— Judy, hai să facem o întrecere. Tu te-ntinzi acolo, iar eu aici, şi hai să vedem care adoarme primul.

— Şi cine-o să fie arbitrul?

— Maică-ta, răspunde el.

Îşi lasă mocasinii să-i cadă din picioare, pe podea, lângă pat. Închide ochii în soarele de Florida strălucitor ca într-o reclamă şi în roşul intim al creierului său se vede pedalând pe Jackson Road, apoi pe Potter Avenue, cu Mim pe ghidonul vechii lui biciclete albastre Elgin, care se hurducă, ea să tot aibă şase ani, iar el doisprezece, dacă s-ar lovi de-o piatră sau ar nimeri într-o groapă, ea ar zbura şi s-ar trezi cu el şi cu bicicleta peste ea, ar face-o chiseliţă în asfalt şi i-ar nenoroci chipul frumuşel pentru totdeauna, chipul este averea unei femei, dar ea are încredere în el şi cântă, nu-şi mai aminteşte ce anume cântă, ci doar frânturi de text ce-i ajung la urechi în timp ce părul ei îi biciuieşte ochii şi gura, făcând ca plimbarea cu bicicleta să fie şi mai periculoasă. I-a pus lui Mim viaţa în pericol, dar a şi ajutat-o întotdeauna să iasă la liman. Plăcinta cu melasă[1]. Era una dintre melodiile pe care ea le fredona prin casă, zi de zi, până ce-i scotea pe toţi din minţi. *Plăcinta cu melasă şi-o tartă cu mere, îţi luminează privirea, burtica-ţi strigă: „Ce plăcere!"* Apoi îşi dădea ochii peste cap, de-i făcea să izbucnească în râs.

O simte pe Judy dezlipindu-se de el, se furişează cu o prudenţă exagerată, scârţâitoare, ca de copil mic, ocoleşte piciorul patului şi

---

1 *Shoo-Fly Pie and Apple Pan Dowdy*, melodie lansată de June Christy şi Stan Kenton în anii '40.

iese din cameră. Ușa se-nchide, se aud șoaptele femeilor. Șușotitul lor se împletește cu un vis cu acțiunea plasată într-un spațiu imens, în formă de cupă, un amfiteatru, un auditoriu în fața căruia se produce, deși în vis nu apare nici o altă persoană, are doar senzația unei prezențe, a unei prezențe răsunătoare, auguste, înspăimântător de grave. Se trezește speriat, cu o șuviță de salivă prelingându-i-se în colțul gurii. Se simte ca o tobă care tocmai a fost lovită. Își dă seama că spațiul pe care l-a visat e chiar cușca lui toracică, ca și cum ar fi devenit propria-i inimă, un bărbat care gâfâie, pufăie, palpită la mijlocul terenului, așteptând fluierul arbitrului, să sară pentru câștigarea mingii de început. La un moment dat, în somn, l-a luat cu dureri de piept, o durere stătută, întristătoare, pe care o asociază cu randamentul lui penibil la golf în după-amiaza asta, când a fost incapabil să se concentreze, incapabil să se relaxeze. Se întreabă cât o fi dormit. Posterul însorit cu vârfuri de palmieri și cu clădiri cu acoperiș roșu in zare, lipit de geamul exterior al ferestrelor glisante s-a decolorat, a devenit șters, iar zgomotul de pe terenul de golf, cu loviturile zdravene, calculate, alternând cu tăcerea încordată și țipetele involuntare de triumf sau dezamăgire, s-a mai domolit. Iar în văzduh, pe lângă foșnetul betelii de deasupra unei parcări cu mașini vechi, răsună chemările păsărilor de tot felul la sfârșit de zi. Pe vremuri, când juca obligata la coșul de lângă garaj, de pe alee, joaca atingea nivelul cel mai intens cu o oră-două înainte de cină, iar acum, când se îndreaptă încet-încet spre groapă cu mușchii tot mai flasci și tot mai grăsan, acest moment a devenit ora la care trage un pui de somn. Trebuie să mai slăbească.

În living nu-i decât Judy. Schimbă canalele cu telecomanda, dând înainte și-napoi. Chipurile, negre în *The Jeffersons*, albe în *Family Ties*[1], apar parcă imploratoare, apoi dispar printre cutiile de bere care plonjează în cascade date cu încetinitorul, George Bush cară o pușcă printre ciulinii din Texas, un fermier din Florida gesticulează arătând spre lanurile lui mistuite de foc, un detectiv de la Scotland Yard ține o scurtă prelegere, are și schița unei cale de avion.

— Ce zice? întreabă Harry.

Nici n-apucă să termine întrebarea, că imaginea dispare, înlocuită de alta, cu un lamantin căruia un obsedat de conservarea

1 Seriale TV de comedie difuzate între 1975-1985, respectiv 1982-1989, pe canalul NBC, respectiv CBS.

lamantinilor, cu părul strâns în coadă de cal, îi implantează un dispozitiv de urmărire electronică. Furia nerăbdătoare a copilului, foamea insațiabilă de imagini mătură animalul de pe ecran.

— Dă cu două canale înapoi, o imploră Harry. La avionul Pan Am.

— A fost o bombă, fraiere, îl asigură Judy. Asta trebuie să fi fost.

Copiii! Își închipuie că titlurile din ziare sunt legate întotdeauna de alți oameni.

— Las-o mai moale cu telecomanda, ce Dumnezeu. Stai să-mi aduc o bere și te-nvăț un joc de cărți ca lumea. Unde-s ceilalți?

— Buni s-a dus la întâlnirea cu grupul ei, iar mami l-a dus pe Roy la culcare.

— Și tati... ?

Își dă seama din mers că n-ar trebui să aducă vorba, însă cuvintele i-au scăpat deja de pe buze. Judy ridică din umeri și termină propoziția:

— Încă n-a dat nici un semn de viață.

Constată că ea știe deja să joace rummy. De fapt, chiar îl prinde cu trei piese de-aceeași culoare pe care aștepta să le dea jos când avea un gin. L-a prins. Râsetele lor o fac pe Pru să iasă din dormitor într-un șort alb, minuscul, pe care șoldurile ei îl întind în cute orizontale. Pe chip i s-au întipărit ridurile feței de pernă și fața îi pare un pic năucă și umflată de somn sau de-o repriză de plâns. Cât de impresionabilă este carnea femeii. Picioarele îi sunt lungi și desculțe, cu oja roasă pe unghii. O întreabă pe noră-sa:

— Care-i treaba?

Și ea ridică din umeri.

— Bănuiesc că o să mergem la cină după ce se întoarce Janice. O să-i dau lui Roy niște suc de mere să-i țină de foame.

Joacă împreună cu Judy o nouă rundă de rummy, în timp ce Pru se duce la bucătărie tropăind, apoi îl cocolește pe Roy. În Florida seara se lasă fără prea mare ceremonie; dintr-odată, aerul de dincolo de balcon devine gri, ca năpădit de-o ceață fină, mirosul mării pătrunde prin ușile glisante și zvonul păsărilor și al jucătorilor de golf se stinge. Se lasă calmul. Nu-i place deloc când Janice revine acasă cu strălucirea agresivă pe care i-o dă grupul ei de femei.

— Ah, Harry, voi, bărbații, sunteți de groază! Nu numai că am fost considerate niște sclave, dar toate religiile patriarhale au încercat să ne culpabilizeze pe chestia menstruației. Ziceau că nu suntem *curate*.

— Îmi pare rău, spune el. Ce să zic, nasol din partea lor.

— Ăsta era păcatul originar al Evei, așa ne-a spus profesoara, continuă Janice, pe jumătate pentru Pru. Ceva cum că merele-s de culoarea sângelui, n-am prea înțeles.

— Nu cumva vă e și vouă foame, Evelor? le întrerupe Harry.

— Ți-am cumpărat o grămadă de gustări sănătoase, spune Pru. Caise confiate fără sulf, banane prăjite fără sare.

— Asta era în punguliițele alea de plastic? Am crezut că-i ceva pentru mâncare chinezească și că n-ar trebui să mă ating de ele.

— Da, se hotărăște Janice. Să mergem să cinăm. O să-i lăsăm un bilet lui Nelson. Pru, ia o rochie, acolo. Seara nu se iese în pantaloni scurți și nici bărbații nu umblă fără sacou.

Mead Hall[1], situat la parterul Corpului B, deasupra Clubului Nineteen, este o combinație între un restaurant și o sală polivalentă. Pe de o parte, au liste de bucate cu prețuri și chelnerițe în costume aurii, scurte, ce reiau tema aurului din Valhalla, care apare ici-colo în decor, după cum i-a cășunat decoratorului, și există chiar și un ospătar în smoching de vară, cu un soi de lacăt de bicicletă în jurul gâtului, care servește exclusiv băuturi; pe de altă parte, de cum intri, dai peste un avizier plin de anunțuri, pliante și fluturași despre tot felul de lecții, prelegeri, concerte sau dansuri populare, sau impresii de călătorie la care poți participa în timp ce mănânci, în serile de miercuri și sâmbătă, iar în cealaltă parte a sălii se joacă bingo, jocul e condus de pe o estradă, de la un microfon ascuns întru câtva privirii de o coloană enormă, canelată, care susține tavanul boltit, înstelat. Tavanul este, în parte, un luminator. Spațiul acela boltit, personificat, din visul lui: să fi fost, pur și simplu, această sală, care i-a apărut în vis fiindcă i s-o fi făcut foame? Rabbit se simte ca Marty Tothero, se uită la meniu, se confruntă pentru a mia oară cu aceeași veche dilemă, dacă să aleagă o friptură de vită sau vițel, de porc, sau șuncă, creveți sau scoici, pește spadă preparat după o rețetă cajun din Louisiana, sau filé de calcan umplut cu midii, ciuperci și anghinare.

Coloana, pe două din laturile ei largi, are o ceramică murală neclară, despre vikingi: săbii late, coifuri cu coarne și corăbii cu capete de dragon la prova răsar în tot felul de culori din masa emailată, dar bărbații care mânuiesc, poartă și pilotează aceste protuberanțe sunt

1 Sala Miedului (engl.).

înghițiți într-un talmeș-balmeș de brațe, picioare și fulgere, un soi de sângeroasă împletitură dedicată istoriei.

— Șaptezeci și unu, intonează lugubra voce bărbătească ascunsă în spatele coloanei. Repetă: Șapte unu.

E greu să porți o conversație cu toate numerele astea trâmbițate de boxe. Pru îl dezmiardă pe Roy și-l convinge cu binișorul să mănânce un cartof copt și un crevete prăjit. Janice o convinge pe Judy să comande homar, după care este nevoită să-i arate cum se mănâncă, cum se împinge bucata mare, curbată, de carne albă, cu degetul prin curul bietei creaturi date în clocot, cum se sug segmentele de codiță, întocmai ca și frunzele anghinarei. Rabbit, care a comandat un biftec, nu suportă nici să privească acest spectacol; pentru el, mâncatul homarilor – cu picioruşele lor subțirele, cu ochii lor bulbucați și cu antenele înroșite ca tot restul corpului – e un coșmar, o întoarcere la originile fojgăite, prizărite ale vieții. La fel e și cu crabii, stridiile și scoicile: pretutindeni în Florida vede bătrâni ce se îndoapă cu chestii de-astea scârboase, cleioase, de nedescris. Mai mult chiar, ți se spune că-ți fac bine, că-s mai sănătoase decât friptura și hamburgerii, ceea ce comandă el de obicei, deși nu se dă în lături nici de la un șnițel de porc sau de vițel, de la o felie de șuncă cu rondele de ananas sau câteva felii de măr copt, în formă de semilună, iar garnitura lui preferată sunt cartofii prăjiți olandezi, unsuroși, ca niște jetoane de poker alunecoase. Așa se mănâncă șunca în Pennsylvania. Pe aici nu găsești cârnați, în nici un caz cârnații de porc picanți cu care a crescut de mic, nici drob înecat în sirop de arțar, nici plăcintă de mere cu destulă scorțișoară în ea, nici plăcintă de melasă. Acum câteva ierni, Janice a frecventat un grup pe probleme de dietă și apoi i-a povestit că el nu face decât să-și înfunde arterele cu toate grăsimile și aluaturile pe care le bagă-n el. Așa că, o vreme, i-au dat înainte, la ei acasă, cu salatele și pastele cu puține calorii, cu pește și carne de pasăre; de fiecare dată când ajunge, însă, la Mead Hall, comandă tot ce vrea. La friptură trebuie să specifici că o vrei bine făcută, altminteri ți-o servesc de zici că-i o bucată de cauciuc în sânge. Dezgustător. Toate lucrurile care te satură și par atât de frumoase sunt dezgustătoare când n-ai poftă de mâncare. Carne de unică folosință.

Mânuțele perfecte ale lui Judy sunt lucioase de la contactul cu homarul. O întreabă ceva pe maică-sa și vede buzele lui Pru mișcându-se a răspuns, dar vocea atotputernică le acoperă cuvintele cu anunțul ei solemn, „Douăzeci și șapte. Doi șapte".

— Ce spuneai, drăguțo? întreabă el rușinat.

Îl lasă pe el auzul sau oamenii vorbesc puțin mai altfel, mai rapid și cu glasul mai coborât decât pe vremuri? În emisiunile TV cu actori britanici, sunt unele porțiuni de dialog, mai ales cele în care se imită accentul claselor sociale inferioare, din care nu înțelege o boabă. La fel și în filme, mai ales în scenele de dragoste în care starurile urmăresc să-i impresioneze pe spectatorii adolescenți și parcă își scuipă replicile.

— E îngrijorată că tati n-o să apuce să mănânce nimic, îi explică Pru cu obișnuita ei grimasă.

O fi grimasa asta un mesaj, o mică plângere prin care-l invită să comploteze cu ea împotriva lui Nelson?

Judy își îndreaptă privirea cu ochii ei verzi, strălucitori către bunicu-său, de parcă s-ar aștepta la un răspuns malițios din partea lui, însă el, dimpotrivă, îi spune:

— Stai liniștită, Judy. Cina se servește aici până la nouă, iar apoi, la Clubul Nineteen, de jos, au sendvișuri până la miezul nopții. Și ai văzut cum arată Route 41: în Florida sunt jdemii de locuri pentru bietul tău tati flămând.

Fetiței începe să-i tremure buza de jos și răbufnește:

— S-ar putea să n-aibă deloc bani.

— Cum să n-aibă deloc bani?

Fetița explică:

— S-a-ntâmplat de multe ori să n-aibă bani. Primim facturi, ba chiar vin și oameni la noi acasă, iar mami nu-i poate plăti.

Privirea i se mută spre chipul maică-sii când își dă seama că a vorbit prea mult.

Pru îi evită privirea, șterge o firimitură de cartof de pe buzele lui Roy.

— A cam trebuit să strângem cureaua, recunoaște ea cu glasul stins.

Harry vrea să afle mai multe.

— Serios? Nu se poate. Cu beneficiile și primele, scoate cincizeci de miare pe an. Taică-meu ne întreținea pe toți cu mai puțin de două miare.

— Harry, intervine Janice pe un ton care aduce cu al maică-sii spre sfârșitul vieții, când bătrâna văduvă își luase obiceiul să le spună totul verde-n față, astăzi oamenii au nevoie de mult mai multe lucruri decât cele de care avea nevoie tatăl tău. Lumea de-atunci era

mai simplă. Amintește-ți, am prins-o și eu. Cu ce ne distram când ne dădeam întâlnire? Vedeam un film cu șaptezeci și cinci de cenți biletul sau poate scăpam și mai ieftin la terenul de minigolf de pe 422. Apoi luam un suc cu sifon la Pensupreme și ziceam, mamă, ce bine ne-am distrat.

Mai mult decât bine, își amintește el, dacă în mașină, după toate săruturile și mozolul la țâțele goale, de care avea Janice nevoie ca să se încălzească, îl lăsa să intre în ea, înlăuntrul ei fierbinte, umed și ușor granulat, ca un papuc de mătase. Dacă era la ciclu sau făcea pe virtuoasa, i-o lua în mână, iar el se hâțâna până-i dădeau lapții, albi precum carnea de homar. Un alb șocant, pe bune, și greu de curățat. Dar ce-i plăcea lui cel mai mult cu Janice în mașină era când îl încăleca, stătea cu fundul în palmele lui și cu țâțele în nasul lui. Și îi lua mujdeiul frumușel cu ea. Era și cum ar fi expediat o scrisoare.

Cu gândul la cu totul altceva, ea continuă:

— Nelson trebuie să aibă costume bune, să aibă prestanță la salon, iar copiii din ziua de azi nu se mulțumesc cu un panou și o minge, neapărat trebuie să aibă jocuri video...

— Dumnezeule, cu cincizeci de mii poți cumpăra o grămadă de jocuri video, o să aibă destule să deschidă o sală de jocuri, dacă pe asta aruncă toți banii.

— Bine-bine, tu glumești, dar hambarul ăla imens al maică-mii e ca un sac fără fund, nu-i așa, Pru?

Readusă cu picioarele pe pământ din buimăceala ei politicoasă, surâzătoare, Pru zâmbește și recunoaște:

— Papă dolari.

Lui Harry îi e limpede că-i ascund ceva. Bărbatul nevăzut intonează pe un ton profetic:

— Cincizeci și șase. Cinci șase.

Iar o voce tremurătoare, care aproape se înează în frenezia ei, croncănește:

— Bingo!

Ef unu unsprezece, îi spusese Joe Gold. O să le trimită în Libia.

— Habar n-am ce mama naibii se întâmplă, zice Harry.

Nu-l contrazice nimeni.

Roy adoarme cu o bucățică de crevete lipită de buza de jos. Dintr-odată, lui Harry i se face o poftă nebună de plăcintă cu nuci. Încearcă s-o convingă și pe Judy să comande ceva la desert, să-i țină companie.

— Plăcintă cu lămâi verzi, îi propune cu un glas cântat. Așa ceva găsești doar în Florida. E șansa vieții tale.

— De ce-i așa deosebită?

Nu știe nici el foarte sigur. Minte:

— Lămâițele micuțe, delicate, cresc doar pe Florida Keys. În altă parte, clima-i prea aspră pentru ele, prea rece și prea urâtă.

Ea încuviințează, dar apoi îi ciugulește doar glazura, așa că tot el, cel care i-a vândut pontul, trebuie s-o mănânce în locul ei, pe lângă plăcinta lui cu nuci, cu o cupă mare de înghețată topită, cu caramel și nuci, drept topping. Absența lui Nelson devine tot mai apăsătoare pe măsură ce se prelungește cina. Janice și Pru beau cafea decafeinizată și, preocupate, crăpând de nerăbdare să discute între ele, se uită la Harry, cum termină desertul lui Judy. Într-un fel, lăcomia este o performanță sportivă, un exercițiu de stretching. *Îți face burtica să strige: „Ce plăcere!"* Chelnerița cu faldurile ei aurii le aduce, în sfârșit, nota de plată, iar când el o semnează cu numărul apartamentului lor, se simte ca un zeu, care împrăștie fulgere așa, într-o doară. Suma de-acum va apărea pe declarația lui lunară abia la anul, când lumea va fi evoluat mult. Ce plin se simte când iese în aerul nopții! Plutește maiestuos, în parada dependenților de el. Harry îl cară pe Roy, care a adormit în timpul desertului. Janice și Pru o țin de mână pe Judy și, pentru că a fost cuminte în timpul cinei lungi și plicticoase, îi dau voie să se dea huța între ele și să chicotească în timp ce ele icnesc de-a-tâtea eforturi.

Între Corpurile A și B, câteva felinare cu sodiu de pe stâlpii lor de aluminiu înalți, lustruiți, au fost sparte în chip misterios: sunt acolo, infractorii, stau la pândă și așteaptă semnalul gardienilor, să poată lua cu asalt fortăreața pensionarilor adormiți. În acest gol neluminat, stelele țopăie până la ei din înaltul cerului negru, cald. Pe timp de noapte, Florida își recapătă ceva din fostul său sine subtropical, de dinainte de vremurile când oamenii i-au domesticit șesul luxuriant. E minunat să fii aici, e ca și cum te-ai afla pe puntea unui vapor; aerul miroase a sare, a frunze de palmier intrate în putrefacție, a mlaștină. Aici, stelele sunt mai umede, mai viorii. Iarba Sfântului Augustin are o textură ciudată, spongioasă, cu smocuri compacte, și fiecare fir pare metalizat într-o nuanță închisă la culoare; peluza ascunde protector capetele rotunde ale aspersoarelor. Pielea pe care oamenii au impus-o naturii este atât de subțire, încât mereu apar găuri în care se strecoară tatuul, chestia aia jalnică, complicată, care apare în mijlocul Pindo

Palm Boulevard în zori și e făcută piftie de traficul de la prima oră, nici măcar nu se încolăcește instinctiv, ci sare drept în sus. Cu răsuflarea umedă a lui Roy pe gât și cu capul lui greu ca un bolovan pe umăr, Harry își ridică privirea spre cerul puzderie de stele și își zice: *Nu există îndurare*. Stelele viorii, țepene, apasă cosmosul și adâncimea vidului galactic îl face să se simtă o clipă suspendat cu capul în jos. Intrarea în Corpul B se iveşte atrăgătoare cu strălucirea ei gălbuie, ca de cabină. Cei cinci Angstrom se împacă fiecare în felul său propriu cu golul dureros resimțit de fiecare în parte, absența lui Nelson, care îi roade. Bâjbâie prin intrările cu sisteme de protecție, iau liftul, coboară în holul de culoarea piersicii și argintiu, evită jenați să se uite unii la alții.

În timp ce maică-sa îl culcă pe frate-său, Judy se așază în fața televizorului și trece de la *The Wonder Years* la *Night Court*, apoi la un film francez, cu deșiratul ăla de Depardieu în rolul principal, ăsta apare în toate filmele, de data asta e vorba despre un tip care vine într-un sat, se dă drept altul, luându-i respectivului până și nevasta. Într-o decizie de moment, tânăra văduvă, calomniată și singuratică, îl acceptă drept soțul ei, iar asta îl încântă pe Harry; ar trebui să existe o lege care să ne permită schimbarea identității și familiei la fiecare zece ani, sau așa ceva. Dar Judy continuă să se joace cu telecomanda, lăsând în urmă povestea asta, iar Pru, în sfârșit, țipă la fetiță și-i spune să se pregătească de culcare pe canapea, se vor retrage cu toții din living de dragul ei, deși Pru tot nu pricepe de ce n-a acceptat ea propunerea atât de drăguță a lui buni și bunelu', de-a se culca în cămăruța ei. Fetița izbucnește în lacrimi, iar asta vine ca o ușurare pentru toți, ca o supapă a sentimentului nedeclarat de abandon care-i copleșește.

Janice îi spune lui Harry:

— Du-te la culcare, iubi. Pari frânt. Eu sunt prea vioaie din cauza cafelei ca să pot adormi. O să stau cu Pru în bucătărie.

— Am crezut că ai băut decafeinizată.

Își pusese în gând s-o posede, cu trupul ei smead, ferm, întins lângă al lui; înconjurați de toți ceilalți, n-au o clipă de intimitate. Amintirile i-au ațâțat poftele. La cincizeci și doi de ani, încă are curul ca lumea. Nu ca Thelma, care în ultimul timp a cam pierdut războiul.

— Așa am comandat-o, spune Janice, dar zău că n-am încredere în ei. Cred că de multe ori îți spun că-i decafeinizată doar ca să-ți închidă gura.

— Să nu stai până târziu. Instinctiv, adaugă anume, s-o liniștească: Puștiul e bine, o fi la o băută.

Pru se uită la el uimită, de parcă ar fi vorbit gura fără el.

El se simte obligat să-i explice:

— Dintr-un motiv sau altul, și eu și Toyota îi suntem dragi ca sarea-n ochi.

Nu este contrazis nici de data asta.

Fanteziile legate de America au generat două concluzii profund contradictorii, care, până la urmă, au ajuns să inoculeze aceeași precauție idealurilor, citește el în pat. E o carte de istorie făcută de Janice cadou de Crăciun, scrisă de o femeie istoric, despre rolul jucat de olandezi în Revoluția Americană, despre care, până acum, el crezuse că n-a fost cine știe ce. *În opinia uneia dintre școli, America era prea mare, prea divizată pentru a putea deveni vreodată o singură țară, comunicațiile îi erau prea dilatate ca să poată fi vreodată unificată.* E de-ajuns această frază ca să se simtă enorm, lălău, dilatat. Chestia frumoasă este că istoria te adoarme imediat. Se uită în urmă să găsească un pasaj nostim pe care își amintește că l-a citit ieri seară. *Clima din Lumea Nouă, susținea un tratat francez de mare succes tradus în limba olandeză în 1775, i-a făcut pe oameni neliniștiți și indolenți; ar putea ajunge fericiți, dar niciodată devotați unei cauze. America, afirma acel om de știință, „s-a format pentru fericire, dar nu pentru a deveni un imperiu"*. Alt om de știință european consemna faptul că *indienii nativi „au organele de reproducere mici" și „o capacitate sexuală redusă"*.

Poate că dacă Nelson ar fi fost mai lungan, ar fi mai fericit. Dar înălțimea nu te face automat fericit. Harry e destul de înalt și uită-te la el. Câteodată, mărimea trupului său reflectat în oglinda vreunui magazin de confecții sau într-o vitrină de sticlă îl face să tresară. Îl sperie, de-a dreptul: ocupă atât de mult spațiu pe lumea asta. Se chinuiește să mai parcurgă câteva pagini: *Așteptările comerțului lucrativ... Bătăliile navale... problemă încâlcită... tensiunea crescândă... ape neutre... francezii au reacționat vehement... dezbaterile din statele provinciale... Convoiul nelimitat ar deveni o altă piatră de încercare drept* casus belli. Recitește de două ori această ultimă frază până să-și dea seama că habar n-are ce vrea să zică, creierul lui face câte un scurt-circuit ca în vis. Stinge lumina. Ca urmare, pe sub ușă apare o fâșie îngustă de lumină, ca un transmițător fosforescent ce emite sunete. Le aude pe Janice și pe Pru șușotind, un clinchet de pahare, un pas, apoi țârâitul unei sonerii și pași grăbiți, glasul unei femei, cu tonul

neliniştit folosit când vorbeşti într-o instalaţie de amplificare în care n-ai încredere, apoi într-o falie ulterioară a conştiinţei sale agitate, dilatate, aude cum se deschide uşa, glasul lui Nelson, grav printre cele ale femeilor, şi, lucru mai feeric decât orice, îi aude râzând.

Un scrâşnet, nişte copii tund peluza cu maşini din alea de tuns iarba, mari şi urâte, cu tambur. Pescăruşii entuziasmaţi plâng. Pinul de Norfolk are ramurile la fel de regulat spaţiate ca şi baluştrii subţiri, de metal, ai balconului. Uimitor. E încă în Florida şi e încă viu. Aerul sărat, răcoros al dimineţii pluteşte dinspre golf şi pătrunde prin crăpătura de trei centimetri a uşii glisante. Janice doarme în pat lângă el. Căldura trupului ei are o duhoare discretă; transpiraţia de peste noapte i-a lipit fire de păr negre, cârlionţate, pe ceafă. Părul ei e mai puţin cărunt la ceafă, un cuib secret al bătrânului ei sine întunecat, mătăsos. Doarme pe burtă, cu spatele la el, dacă noaptea e răcoroasă, trage pledurile de pe el pe ea, iar dacă e cald, le aruncă peste el, toate astea, cică, în somn. Rabbit se strecoară din patul uriaş, se duce în baia lor cu cada şi duşul rozalii, din fibră de sticlă, şi urinează în vasul de porţelan de aceeaşi culoare. Se aşază, deoarece face mai puţin zgomot dacă jetul împroaşcă partea frontală a vasului. Se spală pe dinţi, dar e prea curios să se şi bărbierească; dacă-şi pierde timpul cu bărbieritul, Janice ar putea s-o şteargă şi să se ascundă printre ceilalţi, cum face de la sosirea lor. Se furişează la loc în pat, cu grijă, dar sperând că fâşâitul inevitabil al aşternutului şi înfoierea saltelei ar putea-o trezi. Văzând că asta nu se întâmplă, o înghionteşte în umăr.

— Janice? şopteşte el. Iubito!

— Ce-i? Lasă-mă-n pace! îi răspunde ea cu glas înăbuşit.

— La ce oră te-ai culcat?

— N-am îndrăznit să mă uit. Pe la unu.

— Unde-a fost Nelson? Ce ţi-a zis?

Ea nu-i răspunde. Vrea să-l facă să creadă c-a adormit la loc. El aşteaptă. Îi mângâie tandru umărul. Frântura din filmul francez de seara trecută i-a dat ideea unei soţii văzute ca o străină, de a intra direct înăuntru, lângă trupşorul ei smead, fierbinte. O soţie poate fi la fel de străină ca o curvă, asta-i frumuseţea relaţiei femeie-bărbat. Ea îi spune fără să-ntoarcă capul:

— Harry, dacă mă mai atingi o dată, te omor.

El chibzuieşte şi se hotărăşte să contraatace:

— Unde dracu' a fost? întreabă el.

Ea se dă bătută și se întoarce cu fața la el. Răsuflarea îi miroase a tutun stătut. Cică s-a lăsat de fumat, dar, de fiecare dată când este în preajma lui Nelson cu Camelurile lui și Pru cu Pall Mallurile ei, se apucă din nou.

— N-a știut să-mi spună exact. S-a plimbat cu mașina de colo-colo. A zis că avea nevoie de-o ieșire, Florida îl îmbolnăvește de claustrofobie.

Puștiul are dreptate: aici viața se reduce la aceleași drumuri previzibile. La Winn Dixie, la cineplexul Loew și la magazinele din Palmetto Palm Mall, la doctor, la magazinul de golf și înapoi. Între drumurile astea nu-i mai nimic, doar o mulțime de palmieri identici și cactuși și peluze însetate și soare dogoritor, hoteluri în care nu locuiești și plaje la care n-ai acces și zone continentale pe care n-ai nici un motiv să le vizitezi. În Pennsylvania, cel puțin în Diamond County, fiecare stradă este solid pavată cu amintiri și, în orice direcție ai lua-o, ai mai trecut pe-acolo.

Janice își linge buzele, face o mutră de parcă ar durea-o gâtul și continuă:

— A mers pe 41 până într-un loc, parcă Naples îi zicea, și s-a oprit la un restaurant când i s-a făcut foame și ne-a sunat, dar nu i-am răspuns. M-am întrebat atunci dacă n-ar fi trebuit să așteptăm înainte să plecăm, dar tu ai spus că mori de foame...

— Ei, da, bravo, dă vina pe mine.

— N-am dat vina pe tine, iubitule. N-ai fost numai tu. Copiii n-aveau stare, erau îngrijorați și mi-am zis „Viața trebuie să meargă înainte, cina o să ne abată gândurile"; dar el o fi sunat chiar când ieșeam pe ușă și știi cum e, o bere duce la alta și pe drumul de întoarcere s-a rătăcit puțin, știi și tu că dacă ratezi drumul secundar care se face de pe Pindo Palm, totul pare identic kilometri întregi.

— Nu-mi vine să cred, zice Harry, simțind cum îi clocotește mânia în piept și se scoală în capul oaselor să-și mai atenueze din presiune. Dispare fără o vorbă, căcăciosu', cât timp, opt ore? A înnebunit de-a binelea. Dintotdeauna a fost capricios, dar acum chiar se comportă nebunește. Puștiul ăsta are nevoie de ajutor.

— Era cât se poate de treaz când s-a întors și a adus câțiva aligatori de pluș din ăia care se vând ca suvenire; m-am tăvălit de râs cu Pru. A luat câte unul pentru fiecare copil și unul chiar și pentru tine, pe ăsta l-au pus în picioare, cu o crosă de golf între lăbuțe.

Îi dă la o parte pătura de pe poale și îi atinge penisul adormit prin șlițul desfăcut al pijamalei.

— Cum mai stăm aici? Nu prea mai facem dragoste.

Acum, însă, i-a pierit lui cheful. O loveşte peste mână ţâfnos şi se înveleşte la loc.

— Abia *am făcut* dragoste. Înainte de Crăciun.

— *Cu mult* înainte de Crăciun, îl contrazice Janice fără să-şi mişte capul.

O clipă îl animă speranţa nebună că ea o să-l dezvelească din nou şi, pur şi simplu, o să-i ia rapid cariciul în gură, aşa cum făcea Thelma aproape din prima când se întâlneau pe şest în ultimii zece ani. Lui Janice nu i-a plăcut, însă, niciodată să i-o sugă. Pentru asta, trebuie să fie foarte beată, iar lui nu i-a plăcut nicicând beată, ţâşneşte din ea un fel de haos care îl ameninţă, care ameninţă să cuprindă întreaga lume.

— E OK pentru tine, nătântocule, îi aruncă ea, să ţină minte c-a respins-o, în caz că o s-o vrea mai târziu şi se dă jos din pat pe partea ei.

Cămaşa de noapte umedă i se ridică până în talie şi, până să şi-o tragă în jos, el îi admiră fesele ferme, palide deasupra coapselor bronzate. Cu un sentiment de vinovăţie, o aude trăgând apa la baie şi intrând sub duş cu un zăngănit nervos şi un jet de apă ce se porneşte brusc. Şi-o închipuie întocmai cum arată când iese de sub duş cu părul într-o cască transparentă, cu fundul roz, cu păsărica înrourată, şi îi pare rău că le e scris să trăiască, el şi bruneta lui micuţă, muta asta încăpăţânată din neamul Springer, într-o lume de semnale în cea mai mare parte ratate. În Florida s-au trezit laolaltă mai mult decât oricând în mariajul lor şi au făcut faţă situaţiei întorcându-şi fundul unul altuia şi îngroşându-şi obrazul. Joacă golf de trei sau patru ori pe săptămână, iar ea îşi vede de tenisul ei, grupurile ei de dialog şi drumurile ei. Când se întoarce de la baie într-un halat flauşat, el e tot în pat, citeşte din cartea lui despre atacurile britanicilor asupra vaselor comerciale olandeze şi despre nevoia Franţei de a-şi reface flota învechită cu cherestea baltică livrată de corăbiile olandeze, în caz că Janice ar vrea să mai dea o şansă sexului, însă acum, din partea cealaltă a apartamentului, se aud chiotele copiilor şi vocea maternă, chinuită a lui Pru, care încearcă să-i liniştească.

Harry îi spune lui Janice:

— Hai să încercăm să ne dedicăm ziua de azi lui Judy şi Roy. Par cam trişti, nu-i aşa?

Precaută, ea nu-i răspunde. Vede în această remarcă o palmă dată lui Nelson ca tată. Poate că asta şi e. Nelson e cel care are nevoie de

îndrumări părinteşti, dintotdeauna a avut nevoie de ele şi nu le-a primit niciodată. Rabbit a citit undeva că dacă, la momentul biologic potrivit, nu capeţi în proporţie suficientă ceea ce-ţi trebuie, tânjeşti după lucrul acela până la moarte.

— Ce tot şuşoteşti cu Pru cât e ziulica de lungă? întreabă el.

Îi răspunde iritată:

— Ei, chestiuni femeieşti, care ţie ţi s-ar părea plictisitoare.

Când se îmbracă, Janice are întotdeauna o mutră caraghioasă, încruntată. Chiar dacă-şi pune doar pantalonii şi o bluză, să iasă la Winn Dixie, se holbează acuzator în oglindă, ca pentru a înfrunta tot ce-i mai rău.

— Aşa o fi, îi dă el dreptate şi pune capăt conversaţiei, dar ştie că asta o va îmboldi pe Janice s-o continue.

Şi, într-adevăr, aşa se şi întâmplă:

— E îngrijorată de Nelson, zice ea, apoi şovăie, îşi caută cuvintele cu limba scoasă din gură şi presată de buza de sus în efortul ei de-a gândi.

Dar Rabbit i-o taie scurt:

— Cine n-ar fi?

Se întoarce cu spatele, să-şi pună chiloţii. Poartă tot din aceia cu crac. Ruth s-a amuzat pe seama lor în noaptea aceea, cu secole în urmă, şi îşi aminteşte asta tot timpul. Azi vrea să fie bunic şi încearcă să se îmbrace ca pentru acest rol. Cu pantaloni de in lungi, de culoarea oului de rată, cu manşete, în loc de vechii lui pantaloni de golf în carouri, murdari, evazaţi, iar în loc de tricou polo, o cămaşă adevărată, sută la sută bumbac, cu dungi subţirele, albastre, şi mâneci scurte. Se priveşte în oglinda golită de imaginea lui Janice şi rămâne uluit, în sinea lui, de matahala pe care o vede – cu faţa umflată ca luna plină, cu năsucul ars de soare şi ochii de gheaţă, cu guriţa mititică înfiptă la mijloc, deasupra maxilarului, cu fălcile parcă lipsite de oase, care se ridică şi îi pun o perniţă de grăsime chiar şi în dreptul urechilor, acolo unde lui Judy pielea îi luceşte mătăsos. Ce să mai zică de Nelson – până şi părul lui Harry, cu firele lui de-un blond murdar, încărunţite, se răreşte la tâmple. Deşi înalt, nu are cum să-şi ascundă burdihanul sub cămaşă, are un pântece flasc, o burtă care singură o fi trăgând cât un copilaş etiopian înfometat. Trebuie s-o lase mai moale. Simte la fiecare mişcare cum greutatea îi zdruncină inima – are o senzaţie de arsură, de parcă un copil dinlăuntrul lui s-ar juca aprinzând chibrituri.

Pe masa cu micul dejun, *News-Press*-ul de azi are o fotografie color cu o fetiță de un an, bolnăvicioasă, care a murit aseară fiindcă nu i s-a făcut transplant de ficat. O chema Amber. Mai e și un titlu care anunță că, potrivit Scotland Yardului, cursa aeriană Pan Am 103 a fost, categoric, victima unui atentat cu bombă, după cum susțin și Ed Silberstein și Judy. Fragmente de metal. Compartimentul bagajelor. Exploziv plastic, poate fi turnat în orice formă, probabil un tip cehesc de înaltă performanță, numit Semtex: Harry de-abia suportă să citească despre asta când se gândește la toate trupurile alea conștiente, ajunse dintr-odată fără nimic în jurul lor, înghețând, *Ber-nie, Ber-nie*, cu Lockerbie o spuzeală ștearsă de stele dedesubt, totul s-a făcut praf într-o secundă și a urmat hăul nemilos. Iar primarul din Fort Myers este acum de părere că poliția a procedat corect la arestarea lui Deion Saders. Și mai e *Poluarea mortală contaminează lacul Okeechobee*. Un alt titlu: *Parțial noros, temperaturile maxime în scădere până la 29 de grade Celsius.*

— Azi e ziua cea mare, îi anunță el pe copii. Bunelu' o să vă ducă în niște locuri uimitoare!

Judy și Roy îl privesc neîncrezători, dar nu chiar de tot.

— Harry, îl invită Janice, mai ia o plăcintă din astea cu vișine până nu se învechesc. Le-am luat mai mult pentru copii, dar ei spun că nu le plac chestiile astea roșii, cleioase.

— Ce, vrei să mă omori cu carbohidrați? o întreabă el, însă mănâncă plăcinta și culege firimiturile de glazură cu vârfurile degetelor.

Pru, care din locul unde șade Harry pare înaltă, cu șoldurile la nivelul ochilor lui, îi întreabă șovăind:

— N-ați vrea să vă bucurați singuri de nepoței în expediția asta? Nelson n-a putut să adoarmă azi-noapte și nu m-a lăsat nici pe mine să dorm. Pur și simplu, nu pot face față unei zile întregi petrecute în mașină.

Chiar arată palidă și trasă la față, puștiul a ținut-o trează toată noaptea cu văicărelile lui și el mai știe ce. Până și pistruii îi par șterși, iar buzele, care la aeroport îi erau moi și fierbinți, sunt resemnate, strânse și înțepenite într-un rictus trist.

— Sigur că da, scumpo, o asigură Janice. Încearcă să dormi, iar mai încolo tu și Nellie v-ați putea găsi o ocupație sănătoasă și distractivă. Dacă mergeți la piscina de la Valhalla, amintește-i că trebuie să facă duș înainte *și* după baie, și să nu facă scufundări.

Judy râde și intervine:

— Tati ia burți.

— Tati *nu* ia burți. Tu le iei, o contrazice Roy.

— Hei, Dumnezeule, îi potolește Harry, n-o luați de la capăt cu cearta. Nici măcar n-am urcat în mașină.

Urcați în mașină până-n nouă și jumătate, aprovizionați cu o cutie cu trei pachete de biscuiți cu cremă Oreos și un bax de Classic Coke, încep lunga zi care ani întregi de-acum înainte va figura în amintirile dragi de familie drept Ziua În Care Bunelu' A Mâncat Grăunțe Pentru Papagali, deși nu erau tocmai pentru papagali și nici n-a mâncat prea multe. O iau pe Route 41 (PATIOLAND, Kissin' Kuzzins, Medicamente ușoare, TĂRÂMUL SOMNULUI) spre Fort Myers, vizitează Reședința de Iarnă a lui Thomas Alva Edison, care aproape că-i termină. Parchează Camry-ul și trec pe sub un smochin indian imens, un pom (îi înștiințează o tăbliță serviabilă) dăruit lui Edison când era doar o rămurică de către un mahăr financiar al timpului, Harvey Firestone sau Henry Ford, și care de atunci a devenit cel mai mare smochin indian din afara Indiei, unde un singur arbore gigantic de acest gen poate adăposti un întreg bazar. Smochinii indieni se înmulțesc prin rădăcini aeriene, care dau naștere unor trunchiuri noi, care ajung ca niște cârje în timp ce răsar noi și noi ramuri – copacii ăștia târători cresc kilometri întregi dacă nu-i oprește nimeni. Harry se întreabă: *Ăștia cum or fi murind?*

Reiese că n-ai voie să te plimbi în jurul casei și prin curte, trebuie să te alături unui grup organizat, pentru cinci parai de persoană, pe Judy și Roy îi apucă năbădăile când aud chestia asta. Se și văd înconjurați de o liotă de pensionari bătrânei cu șepci de baseball și ochelari de soare cu lentile rabatabile, cu bețișoarele alea care se desfac într-un fel de șa, dovedindu-se a fi scăunele cu un singur picior. În timp ce așteaptă începerea turului, câteva epave în scaune cu rotile se alătură grupului tot mai mare. Judy, care la vârsta ei pare o lungană în pantalonașii scurți, roz, le spune:

— Nu-mi *pasă* de tâmpenia asta de curte, vreau să văd mașina care face fulgere.

Iar Roy, cu guriță lui răsfrântă, mânjită cu ciocolată Oreo, se zgâiește cu ochișorii lui căprui, inexpresivi, de zici că o să se topească de căldură.

— Nu cred că au vreo mașină care face fulgere, îi spune Harry lui Judy, ci doar primul bec inventat. Iar lui Roy îi promite: Te duc eu în cârcă dacă obosești.

La un semnal care lui îi scapă, astfel încât sunt prinşi în coada grupului, toată lumea, inclusiv cea de pe scaunele cu rotile, năvăleşte din şopron într-un spaţiu cu pământ gri, prăfos, în zăpuşeala ca de junglă de-afară, la umbra frunzelor ca nişte cuţite. Ghid le este o fată bătrână mironosiţă, cu părul albastru sub o şapcă cu cozoroc, care turuie textul învăţat pe de rost. În primul rând le arată *Kigelia pinnata*, copacul-cârnat din Africa.

— Fructul seamănă cu un cârnat, de aici îi vine şi numele. Nu-i comestibil, dar e folosit ca medicament de către băştinaşi, care, superstiţioşi, venerează copacul pentru proprietăţile lui tămăduitoare. Vizavi de Memory Garden se află copacul-ochiuri. Floarea aduce foarte bine cu ouăle ochiuri prăjite cu gălbenuşul în sus. A fost plantat acolo în caz că la cârnaţi doriţi şi nişte ochiuri.

Grupul râde mai mult de complezenţă. Câţiva bătrânei râd mai mult decât din politeţe, de parcă ăsta ar fi cel mai nostim lucru pe care l-au auzit vreodată la viaţa lor. Oare când încep celulele cenuşii să dea colţul în cantităţi însemnate? Oare când o să înceapă să i se-ntâmple şi lui chestia asta? se-ntreabă Harry. Sau a şi început? Nu ştii ce nu ştii. Vid şi pe dinăuntru, vid şi pe dinafară. Ghida, însufleţită de reacţia pozitivă a auditoriului, le arată şi alţi copaci caraghioşi – copacul-dinamită, *Hura crepitans*, al cărui fruct explodează când se coace, şi foarte rarul *Cecropia* din America de Sud, arborele-leneşului, într-adevăr, singurul *Cecropia palmata* matur de pe teritoriul Statelor Unite, ale cărui frunze au textura pielii de capră sălbatică şi nu se dezintegrează *niciodată*. Harry se întreabă de ce s-o fi chinuind Dumnezeu să facă asemenea şmecherii, departe, de unul singur, în jungla Amazonului?

— Sunt maro-ciocolatii pe o parte şi albe pe cealaltă, iar din cauza formei lor neobişnuite sunt foarte căutate pentru aranjamentele florale cu imortele. Puteţi să cumpăraţi aceste frunze la magazinul nostru de suvenire.

Vasăzică El l-a creat pentru ca oamenii să aibă ce cumpăra din magazinele de suvenire.

— Ajungem apoi la *Enterolobium cyclocarpum*, cunoscut sub denumirea de copacul-ureche. Păstaia cu seminţe, le recită ghida, seamănă cu urechea umană.

Încălzită, mulţimea râde acum de aproape fiecare lucru ridicol creat de Dumnezeu, chicoteşte, iar ghida schiţează un zâmbet parcă felicitându-se. Cunoaşte copacii, cuvintele astea şi pe turiştii ăştia docili şi senili ca pe propriile buzunare.

O mânuță umană îl trage de mânecă pe Harry cu o moliciune ca de capră sălbatică. Se apleacă spre fețișoara desăvârșită, boită a lui Judy, cu ochii ei verzi. Observă că Pru i-a permis să se dea și cu un pic de ruj. Să-i îndulcească excursia asta, s-o facă să pară ceva special. Pentru călătoria cu bunelu' și buni. O să-ți aduci întotdeauna aminte de ea când ei vor ajunge pe lumea cealaltă.

— Roy vrea să știe, spune Judy cât poate de încet, însă nerăbdarea îi amplifică glasul, când se termină.

— De-abia a început, o lămurește Harry.

Janice începe să șușotească cu ei. Capacitatea ei de concentrare e la fel de slabă ca a lor.

— N-am putea face o pauză înainte să ne ia să traversăm strada?

— Nu-i un tur dus-întors, le explică Harry. Haideți, să-i dăm bătaie. Să ne ținem de grup.

Îl culege de jos pe micuțul Roy, a cărui masă corporală e dublată de plictiseala ce l-a cuprins, și-l duce în cârcă. Traversează cu toții strada, o stradă care pe vremuri era doar o cărare pentru vite și pe marginea căreia „Domnul Edison", cum îi tot zice femeia, fandosindu-se de parcă ar fi prietenul ei pulărău, și-a pus în gând să planteze palmieri regali. Acești palmieri regali cresc în sălbăticie la doar o sută de kilometri de noi, la marginea rezervației naturale Everglades; și totuși, în anul 1900 erau mult mai ușor de adus din Cuba, la bordul unor corăbii mari, în loc să fie târâți de boi de prin mlaștinile practic impenetrabile ale Floridei.

Se târâie pe cărări întortocheate, se feresc de scaunele cu rotile, evită straturile de cactuși și flori de pe marginea drumului, se căznesc să audă glasul când mai sonor, când mai stins al femeii care le zgârie urechea cu automatismul lui, încearcă să fie interesați de enigmele verzi, boltite, aduse de Edison de departe în tentativa lui finanțată ca lumea de-a găsi un înlocuitor al cauciucului natural. Iată arborele de capoc și mirtul, arborele-ghiulea din Trinidad și mangoul din India, copacul *annato* și arbustul ochii-broaștei, cactusul orhidee, care *nu-i*, așa cum crede lumea, un parazit, și *litchi*, al cărui fruct este foarte căutat în China. Pe Harry îl dor picioarele, șalele și zona aceea suspectă din spatele coastelor din stânga, care îl înțeapă, dar nu poate să-l pună jos pe Roy, pentru că micuțul a adormit: trebuie să fie unul dintre cei mai somnoroși copilași de patru ani din lume. Janice și Judy s-au separat pe furiș de grup și se îndreaptă agale spre casa Edison, o casă adusă cu patru goelete din Maine în anul 1886, prima casă

prefabricată din lume, am putea spune, o casă fără bucătărie, fiindcă lui Edison nu-i plăcea mirosul de mâncare gătită, o casă cu verande largi pe toate cele patru laturi și cu prima piscină modernă din Florida, din ciment albastru, armat nu cu oțel, ci cu bambus și care până în ziua de azi n-are nici o crăpătură și nici o fisură. Uimitor! Câtă strădanie, ingeniozitate, extravaganță și bravură au devenit istorie: Harry de-abia se ține pe picioare sub greutatea ei, îi îndoaie oasele, îi topește mintea, îi presează ca o menghină segmentele craniului, îi dă o mâncărime strașnică sub omoplați, unde cămașa lui de bumbac sută la sută cu dunguliițe albastre s-a năclăit, iar apoi s-a uscat. O ajunge din urmă pe Janice, cu inima bătându-i mai să-i sară din piept și o roagă în șoaptă să nu trezească copilul:

— Scarpină-mă.

— Unde?

Își mută țigara, un Pall Mall pe care trebuie să-l fi împrumutat de la Pru, în mâna cealaltă și îl freacă pe spate în sus, în jos, la stânga, la dreapta, după cum îi cere el, până ce demonul pare exorcizat. Grădina asta luxuriantă ca o junglă a lui moș Edison e un loc diabolic. Respiră greu; se silește din răsputeri să nu dea în hiperventilație. Agitația îl trezește pe Roy, care îi anunță somnoros:

— Vreau pipi.

— Cred și eu, spune Harry, și-i zice: Nu poți să faci în spatele acestor tufișuri, sunt prea rare.

— *Scarlet dombeya wallichi* este cunoscut drept copacul-cu-mingiroz din India, le spune ghida pe un ton cântat elevilor mai puțin indisciplinați. Are o mireasmă foarte grea. Doamna Edison iubea păsările și avea întotdeauna canari și papagali, mici și mari. Aceste păsări trăiesc tot anul în aer liber și le place foarte mult aici.

— De unde știe că le place aici? își întreabă Judy bunicii un pic cam tare, făcând să se întoarcă spre ea câteva capete venerabile. Doar nu-i papagal.

— Cine zice că nu-i? șoptește Harry.

— Vreau pipi, repetă Roy.

— La dracu', nevoia ta de-a face pipi nu reprezintă centrul universului, îl repede Harry.

Și-a pierdut antrenamentul de tată și, de fapt, n-a fost niciodată unul prea grozav.

— Mă-ntorc cu el pe cărare, se oferă Janice. Erau niște toalete în clădirea prin care am intrat.

Pe Judy o neliniștește gândul că cei doi vor să evadeze.

— Vreau să vin și eu! țipă ea atât de tare, încât ghidul se întrerupe o clipă din recitat. Poate că și eu vreau să fac pipi!

Harry o apucă de mână și i-o ține strâns, ba chiar la modul sadic.

— Sau poate că nu, spune el. Hai, curaj. Lasă-te purtată de val, ce Dumnezeu. O să pierzi cel mai vechi bec din lumea asta de doi bani.

O femeie în scaun cu rotile, nu chiar atât de infirmă încât să n-aibă părul vopsit în portocaliu, și făcut permanent, cu mai mulți cârlionți decât un cur de maimuță, întoarce capul și le aruncă o privire fioroasă. *Trebuie să știi când să renunți*, îi trece prin cap lui Harry, *nimeni nu știe când să renunțe*. Ghida a ridicat glasul cu o octavă și spune:

— Iată *sapodilla* din zona tropicală americană. Din seva acestui arbore se obține guma *chicle*, folosită la fabricarea gumei de mestecat.

— Ai auzit? o întreabă Harry pe Judy, cu răsuflarea tăiată de tensiunea socială a acestui tur nesfârșit, regretând c-a strâns-o fără milă. Ăsta-i pomul de unde provin Chiclets.

— Ce-s alea Chiclets? îl întreabă Judy, privindu-l cu o nouă mijire a ochilor ei verzi.

O doare puțin mâna și acum suflă și-n iaurt în ceea ce-l privește. I-a rănit inocența. Chiar să nu fi auzit de Chiclets? Chiar s-au pierdut, ca și bombonelele de-un sfanț, gogoșile Fosnacht pudrate cu zahăr, micuțele cartele roșii pe care trebuia să le folosești în timpul războiului? Toate astea, pentru Harry, sunt la fel de reale ca și ziua de ieri. Ba chiar mai reale.

— Domnul Edison a plantat acest copac de gumă de mestecat pentru copii, continuă ghida. Și-a iubit copiii și nepoții foarte mult și petrecea ore întregi cu ei, deși, din cauza surzeniei, el era cel care trebuia să vorbească cel mai mult.

Urmează niște râsete stinse, iar ea se umflă în pene, întinde gâtul și își țuguiază buzele, de parcă nu s-ar fi așteptat la asta, și totuși, s-o fi așteptat, doar a pus placa asta atât de des, încât o fi având reacțiile publicului înregistrate până la ultimul chicotit. Acum își conduce cireada de bătrânei, care se târâie și se fâțâie solemn în hainele lor de joacă colorate, spre un gard de legătură și o nouă etapă a pelerinajului lor de cinci dolari. Sunt pe cale să traverseze drumul străjuit de trunchiurile nefiresc de drepte, de culoarea cimentului, ale palmierilor aduși de Edison, marele american, pe calea apei, hăt din Cuba, pe

când secolul era un bebeluş. Dar nu-i poate lăsa să traverseze fără să le bage pe gât încă o plantă drăguţă.

— Arbustul cu ciucurii lungi, roşii, este coada-vulpii, sau janilia din Insulele Bismarck. Janilia vine din franceză şi înseamnă omidă. Vă daţi seama imediat de ce a fost denumită aşa.

— Câh, *omizi*, se miră Judy către Harry.

El recunoaşte în asta o tentativă feminină de reconstruire a unei punţi între ei şi se simte mai prost ca niciodată pentru că i-a strâns mâna fără pic de milă. Se întreabă de ce-a făcut asta, de ce are tendinţa să facă gesturi de om obtuz, mai ales cu femeile, de parcă le-ar ţine vinovate că lumea-i aşa cum e, plină de janilia şi lipsită de îndurare. Se simte vulnerabil, aproape mizerabil. Copilul poznaş din pieptul lui continuă să se joace cu chibriturile.

— Acum vom traversa strada, spre laboratorul unde domnul Edison şi-a efectuat ultimele experimente, îi anunţă ghida.

Traversează, în sfârşit, iar în vechile laboratoare bine ventilate ale lui Edison, printre pahare Berzelius, decantoare, alambicuri şi maşinării mari, negre, cu benzi de transmisie, toate prăfuite, se reunesc cu Janice şi Roy. Ghidul le arată patul de campanie folosit de Edison pentru câte un pui de somn de zece minute ce-i permitea să stea şi să viseze cu ţeasta lui mare şi surdă ore în şir, cu ochii deschişi, şi radiera din splinuţă de pe birou, confecţionată din splinuţă care creşte chiar aici, la Fort Myers, radieră ce încă nu şi-a pierdut flexibilitatea după toţi aceşti ani. În cele din urmă, ghida îi lasă să-şi vadă de drum, să se minuneze şi să evadeze. În maşină, în drum spre nord, Harry îi întreabă pe ceilalţi trei:

— Ia ziceţi, ce v-a plăcut cel mai mult?

— Că am făcut pipi, răspunde Roy.

— Eşti tâmpit, i-o taie Judy şi, ca să-i demonstreze că ea nu-i ca el, răspunde: Cel mai mult mi-a plăcut fonograful pe care, din cauza surzeniei, trebuia să-şi proptească dinţii în rama aia de lemn şi încă se mai văd urmele lăsate de dinţii lui. Chiar a fost interesant.

— Pe *mine* m-au interesat, spune Harry, toate eşecurile pe care le-a înregistrat în proiectarea acumulatoarelor. Nu-ţi vine să crezi c-a fost o treabă atât de grea. Câte au fost la număr... nouă *mii* de experimente?

Route 41 se scurge pe lângă ferestrele automobilului. Bănci. Restaurante fast-food şi benzinării. Clinici de artrită. Janice pare îngândurată:

— Ah, spune ea încercând să li se alăture, cred că vechile aparate de proiecție. Și prăjitorul de pâine și mașina de făcut vafe. N-am știut că el le-a inventat. Te întrebi cum ar fi arătat lumea dacă n-ar fi existat el. Un singur om.

Harry vorbește autoritar, el și Janice fiind așezați pe scaunele din față ca niște bunici-marionete, nu li se văd decât capetele, jucându-și rolul pentru publicul de două persoane de pe bancheta din spate:

— Ar fi arătat la fel. Toate astea erau acolo, în tehnologie, așteptând să fie adjudecate de cineva. Dacă n-o făceam noi, o făceau elvețienii sau altcineva. Am citit undeva că singura invenție modernă care n-a fost inevitabilă e fermoarul.

— Fermoarul! chiuie Judy, de parcă s-ar hotărî, dacă ziua asta cu bunicii tot pare interminabilă, să se amuze.

— Îhî, zău că-i foarte complicat, îi spune Harry, toate acele mici pante și curbe, felul în care se potrivesc. E pe principiul unei pene, al planului înclinat, folosit și în construirea piramidelor.

Simțind că, poate, s-a aventurat prea departe, hazardându-se în teribilul spațiu gol unde au fost construite piramidele, le comunică:

— Edison a și fost susținut ca lumea. Uitați-vă și voi cine erau prietenii lui. Ford. Firestone. Marii mahări. Invențiile și le vindea lor. Îmi venea să râd când am auzit toată poliloghia aia despre dragostea purtată omenirii.

— Aaa, da, face Janice, mi-a plăcut mașina aia veche cu anvelope din narcise.

— Splinuțe, o corectează Harry, nu narcise.

— Asta am vrut să zic și eu.

— Îmi plac mai mult narcisele, spune Judy de pe bancheta din spate. Bunelu', ți-a plăcut cum vorbea tipa care era ghid? Se strâmba de parcă ar fi băut zeamă de lămâie.

— Mie mi s-a părut destul de sexy, îi răspunde Harry.

— Sexy! chiuie micuța Judy.

— Mi-e foame, îi anunță Roy.

— Și mie, Roy, zice Janice. Mulțumesc că ne-ai amintit.

Mănâncă la McDonald's unde, din vreun motiv legal – teama de procese, așa crede casiera indolentă când ei o întreabă de ce –, ușa către locul de joacă cu toboganul în spirală și cu ademenitorul om din plastic cu o țeastă mai mare și decât a lui Edison, în formă de hamburger, e încuiată. Roy face o criză de isterie în fața ușii încuiate și, cât ține prânzul, își tot trage înapoi mucii lichizi care i-au apărut

de necaz. Îi place să toarne sarea din solniță până când își face o moviliță, iar apoi își freacă de ea, unul câte unul, cartofii prăjiți. Cartofii prăjiți și ca la vreo jumătate de kilogram de sare constituie toată mâncarea copilului. Harry îi termină Big Macul, deși nu se prea omoară după lichidul vâscos, multicolor, pe care McDonald's îl pune pe toate alea – chimicale curate. Oare ce s-o fi întâmplat cu vechiul hamburger? O fi luat calea Chicletului. Într-un colț e în curs de desfășurare un mic joc de bingo; în drum spre WC, trebuie să treci printre participanți, bătrânii ăștia din separeuri aplecați asupra cartoanelor în timp ce o tânără de culoare într-o uniformă McDonald's maro citește numerele cu un fonfăit: Douăhzeci și șaphte... patruhzeci și uhnu...

Întorși în mașina încinsă de soare, Harry se uită pe furiș la ceas. E abia amiaza. Nu-i vine să creadă, se simte de parcă ar fi ora patru după-amiaza. Îl dor oasele, adânc în carne.

— Ei bine, îi anunță el, avem de ales dintre mai multe variante.

Despătureşte o hartă pe care o ține în torpedo. *Lămurește-te încotro o apuci înainte să pornești la drum*: așa a fost el sfătuit odată.

— În sus spre Sarasota e Muzeul Ringling, dar e închis, e o chestie numită Bellm's, Mașini de Altădată, dar poate ne-am săturat de automobilele de epocă la casa Edison, și mai e și acest Jungle Gardens pe care mi l-a recomandat călduros un tip cu care joc golf.

Judy mormăie, iar micul Roy, inspirându-se de la ea, își începe fițele cu tremurul buzei de jos.

— Te rog, bunelu', spune ea, pe un ton aproape matern, nu mai vreau copaci-omidă!

— Nu-i vorba doar de plante, plantele sunt cel mai *puțin* interesante, au leoparzi și păsări fistichii. Leoparzi adevărați, Roy, care ți-ar scoate ochii dacă i-ai lăsa, și păsări flamingo care adorm într-un picior – Bernie, prietenul meu, nu se mai satură de ele, de felul cum adorm stând într-un singur picior, numai piele și os.

Ridică un deget să le sugereze minunăția. Ce urât și ciudat poate fi un singur deget – încrețiturile de la încheieturile falangelor, amprenta învolburată, unghia destul de nefolositoare. Cei doi copii de pe bancheta din spate s-au împurpurat, la fel ca Nelson când îl păștea o răceală – în ochi le mocnește patima înăbușită.

— Sau, continuă Rabbit, consultându-și harta, mai e un loc, ruinele castelului Braden. Ce părere aveți de niște ruine, vitejii mei?

Știe dinainte răspunsul, așa că-și întărește propunerea spunând:

— Sau ne-am putea întoarce cu toții acasă, să tragem un pui de somn.

Din vânzarea mașinilor a învățat și el măcar atâta: oferă-i clientului ceva ce nu vrea, ca să-i pară mai atrăgător ceea ce-și dorește doar pe jumătate. Îi aruncă o privire lui Janice, un pic iritat de aerul ei detașat. De ce-l lasă doar pe el să facă jocurile? Doar și ea e bunică.

Ea se dezmeticește și spune:

— Nu ne putem întoarce așa devreme – poate că încă se odihnesc.

— Sau cine știe ce fac, spune el.

Poate se ceartă. Poate și-o pun. Există un ceva aprig și distrugător la Nelson și Pru care îi sperie pe ceilalți. Cuplurile tinere emit dogoarea asta; ele sunt încă în miezul afacerilor din lumea asta, ele fac copii. Cuplurile în vârstă, ca el și Janice, emană o miasmă de tije de flori moarte, care putrezesc în vază.

— Hai să mergem la un *film*, le sugerează Judy.

— Îhî. La film, o îngână Roy. Pentru aceste trei cuvinte, întâmplător, imită destul de bine glasul unui adult, de-ai zice că pe bancheta din spate au un autostopist.

— Hai să facem un târg, propune Harry. Ne ducem și aruncăm o privire prin Jungle Gardens și, dacă dăm peste vreun tur cu ghid sau o să vi se pară deprimant, ne ușchim pe loc, dă-le dracu' de grădini. Altfel, rămânem și vedem păsările flamingo, după care cumpărăm un ziar de Sarasota și vedem ce filme rulează. Roy, ești destul de mare să vezi un film întreg?

Pornește motorul și demarează.

— Atâta s-a mai smiorcăit în timpul lui *Dumbo*, le povestește Judy, că mami a trebuit să-l scoată din sală.

— Mămica lu' Dumbo... începe să le explice Roy, apoi izbucnește în lacrimi.

— Ei da, spune Harry, luând-o din nou pe 41 și vorbind spre bancheta din spate în timp ce rulează pe șosea. E o chestie dură să fii ținut în cușca aia pe roți. Și chestia cu trompele, ți-o mai amintești? Dar toate se rezolvă până la urmă. Roy, ar fi trebuit să stai până la sfârșit. Dacă nu stai până la sfârșit, rămâi cu sufletul împovărat de tristețe.

— Ajunge mare *vedetă*, îi povestește Judy, să-i facă în ciudă. Trage cu arahide în toți clovnii răi. Ai pierdut toate astea.

— Disney ăsta, spune Harry, pe jumătate lui Janice, jumătate tânărului lor auditoriu, a vrut să exprime ceva. Trebuia să fii crescut

în timpul Marii Crizei ca să înțelegi povestea. Nici măcar Nelson, tati al vostru, n-a suportat să se uite la *Albă ca Zăpada* când a fost la televizor.

— Lui tati nu-i place nimic, mărturisește Judy, în afară de prietenii lui tâmpiți.

— Care prieteni? o întreabă Rabbit.

— Ei, nu știu cum îi cheamă. Slim și alții. Mami îi urăște și nu vrea să mai iasă în oraș.

— Nu mai iese, hm?

— Zice că i-e frică.

— Frică! Frică de ce?

— Harry, îngaimă Janice lângă el. Nu-i trage de limbă pe copii.

— Frică de Slim, se bagă Roy, să zică și el ceva.

Judy îi trage una.

— Nu, lui tati nu i-e frică de Slim, fraiere, îi e frică de ceilalți.

— Care ceilalți? întreabă Harry.

— *Harry!* exclamă Janice.

— Hai s-o lăsăm baltă, strigă el spre bancheta din spate, dar cuvintele lui se pierd într-un val de țipete, căci Roy o apucă pe Judy de păr și nici că-i mai dă drumul.

Janice se întoarce să-i despartă și i se descoase o cusătură a bluzei; Harry aude cum se rup firele, deși exact în clipa aceea este depășit de un tir ale cărui margini albe, trepidante sunt inscripționate cu MAYFLOWER ÎNSEAMNĂ MIȘCARE și creează un tunel aerodinamic ce îl aspiră pieziș, așa că trebuie să se lupte cu volanul Camry-ului. Japonezii nu construiesc pentru toate situațiile ce se ivesc pe șoselele americane. Exact cum zicea și Nelson despre dubiță, vântul mai că îl împingea de pe Șoseaua 422. Și totuși, trebuie să vinzi ceva în viață. Nu poți să stai cu mâinile în sân și să te târăști. Nu putem vinde cu toții Lamborghini.

La Jungle Gardens treaba iese mai bine decât au îndrăznit să spere. Un magazin imens, plin cu scoici și chestioare banale, ca alea ale lui Janice de pe rafturile de-acasă, dă într-un spațiu exterior miniatural. Poți s-o iei pe un drumeag spre *Spectacolul reptilelor* și *Grădinile lui Christos*, iar pe celălalt spre *Spectacolul păsărilor*. Pornesc pe cărarea ce duce spre *Spectacolul păsărilor* și se uită la niște papagali amărâți, îmbufnați, care merg pe bicicletă, se dau în leagăn și sar prin cercuri. Apoi, o cărare cimentată, arcuită, numită *Poteca junglei*, îi poartă mai departe: treci cuminte pe lângă rădăcinile acoperite de

muşchi şi rocile pe care se preling firicele de apă şi, la fiecare cot, dai de câte o nouă minune blajină – un trio de maimuţe-păianjen cu braţe lungi, păroase, şi feţişoare îngrijorate, apoi o cuşcă plină de cintezoi care zburătăcesc în toate direcţiile, de pe o stinghie pe alta, ca mecanismul neobosit al unui ceas complicat, apoi un smochin sfânt asemănător cu Buddha, luminat de dedesubt. Rabbit se întreabă ce-o mai fi făcând Dalai Lama după atâta amar de vreme în exil. Oare mai crezi în Dumnezeu dacă oamenii îţi spun că *tu* eşti Dumnezeu?

Cei patru Angstrom ajung la Lacul-Oglindă, pe care plutesc lebede tăcute, şi la *Laguna Flamingo*, unde, aşa cum le-a promis Bernie Drechsel, stoluri întregi de păsări flamingo, colorate într-un roz-portocaliu ireal, dorm în picioare, ca nişte uriaşe acadele cu fulgi, fiecare trup e o minge, piciorul leneş, gâtul şi capul parcă se împletesc, cumpănindu-se într-un singur picior, subţire ca un creion, cu o labă lată, ciudată, învelită într-o membrană groasă. Altele, aproape la fel de minunate, sunt treze şi se mişcă încolo şi incoace, călcând delicat.

— Uitaţi-vă cum beau, îşi invită Harry nepoţii, coborând glasul, de parcă s-ar afla în prezenţa unui lucru sacru. Cu fundul în sus. Au ciocul ca un polonic ce funcţionează pe invers.

Stau şi se minunează, cele patru fiinţe umane, de parcă spaţiul dintre planetele îndepărtate ar fi fost abolit, atât de diferite de ei le par aceste făpturi. Pământul înseamnă, de fapt, mai multe planete care se intersectează doar câteodată. Până şi între ei înşişi mai apar unele diferenţe, deşi vorbesc aceeaşi limbă, n-au pene şi cu toţii beau normal, nu cu capul în jos.

După păsările flamingo, cărarea îi poartă către un snack-bar dintr-un pavilion şi o expoziţie de scoici şi fluturi, un iaz cu peştişori aurii şi o cuşcă cu pantere negre, exact cum i-a promis Harry lui Roy. Copilaşul cu ochi negri se zgâieşte la mersul tăcut al animalelor, de parcă ar fi în mijlocul unui vârtej ce l-ar putea absorbi. Un automat micuţ, ca alea care în tinereţea lui Harry serveau un pumn de arahide sau fistic aproape în oricare benzinărie şi băcănie, e prins de un stâlp al pavilionului, în apropiere de locul unde păunii îşi târăsc neobosiţi, prin praf, penajul extravagant. Aici comite el gafa aia istorică. Pe când ceilalţi trei membri ai familiei o iau înainte, caută în buzunar o monedă de zece cenţi, o vâră în fantă, capătă o mână de biluţe maronii, uscate, şi începe să le mănânce. Nu-s tocmai arahide, însă or fi vreo delicatesă de prin Florida şi au un gust atât de sec şi stătut, că-i par de-a

dreptul amare; cine ştie cât or fi aşteptând automatele astea până apare vreun client... Totuşi, când îi oferă câteva şi lui Judy, ea se uită la ele, le miroase şi îl priveşte uluită.

— Bunelu'! strigă ea. Astea-s de dat la păsări! Buni! Bunelu' mănâncă grăunţe de păsări! Nişte chestii maro ca rahatul de iepure!

Janice şi Roy se strâng în jurul lui să vadă, iar Harry desface pumnul, să le arate dovada ruşinoasă.

— N-am ştiut, bâiguie. Nu-i nici un afiş, nimic.

Îl năpădeşte o senzaţie ciudată; simte o uşoară amorţeală şi greaţă, dar, dincolo de asta, dincolo de volumul fierbinte căptuşit în pielea lui, aerul este parcă brusc înlăturat de o depreciere universală; o clipă, viaţa îi pare o chestie prostească, de care va fi fericit să scape.

Judy e singura care chiar râde, are un râs ce-i iese forţat din feţişoara cu trăsături fine şi dinţi perfecţi; Janice şi Roy par trişti şi un pic nedumeriţi.

— Bunelule, asta-i cea mai mare *tâmpenie* pe care am văzut-o în viaţa mea.

El zâmbeşte şi dă din cap de la înălţimea lui buhăită; are răsuflarea tăiată şi junghiurile îi pulsează de-a curmezişul pieptului prinzându-l ca în nişte chingi strânse. În gură simte tot mai tare gustul de acid. Răstoarnă mâna umflată, cheratinoasă, cu degete destul de lungi să poată ţine o minge de baschet de sus şi împrăştie biluţele într-un loc de unde le pot ciuguli păunii. Unul alb-murdar, care-şi târăşte prin praf coada aproape transparentă, ocheşte hrana ce aduce a cacăreze, dar nu ciuguleşte. Mai ştii, o fi fost hrană umană. Şi totuşi, şi-a stricat ziua, şi, în timp ce înaintează pe cărare, doar Judy e voioasă; sporovăiala ei eclipsează un ţipăt brusc, ascuţit, sunetul păunilor, din urma lor.

Plictisiţi de Jungle Gardens, o iau pe o cărare ce trece pe lângă încă un lac bun la toate şi pe lângă o cuşcă în care dormitează o pisică sălbatică solitară, grădini de cactuşi şi un iaz negru, unde ar trebui să fie un varan, dar ei nu văd nimic, probabil pentru că habar n-au ce-i acela un varan, şi colivii cu papagali şi papagali ara, ale căror penaje strălucitoare şi ciocuri ornate îi fac să se simtă mici. E lucru dat dracului să fii o făptură. Eşti prins în tine însuţi, în codul tău genetic mai rău decât într-o colivie. În ultima cuşcă, un emu înalt şi ciufulit şi un nandu muşcă din firele îngrăditurii clămpănind lugubru din cioc. Ochii lor mari, cu gene lungi, se holbează prin pătratele de sârmă în diagonală. *Cioc. Boc. Cioc,* spun ciocurile lor triste, perseverente,

dar fără nici un rezultat. Or fi prinzând niște insecte pe care ochiul uman nu le poate percepe? Or fi beți de fericire, ca doi vechi prieteni?

Harry simte cum îi urcă în gât bobițele acre, mâzga galben-roșiatică pe care cei de la McDonald's o pun pe hamburgeri, cu bucățica de murătură verde fleșcăită, și își dorește să nu mai bage în el atâta. Janice se oprește lângă el și îi atinge dosul palmei.

— A fost o greșeală firească, spune ea.

— Numai de-astea fac, zice el, firești.

— Harry, nu mai fi atât de posomorât.

— Chiar sunt?

— Te gândești întruna la Nelson.

Deci asta o preocupă. Pe ea, nu pe el.

— Mă gândeam la emu, mărturisește el.

— Hai să vedem dacă ăștia mici vor ceva de la magazinul de suvenire și apoi să cumpărăm un ziar. De-abia aștept să ajung undeva unde-i aer condiționat.

În magazinul de suvenire îi cumpără lui Judy o adorabilă cochilie sidefată, iar lui Roy o cochilie de melc murex alb-negru, cu țepi duri, cu care se apucă îndată să zgârie toate suprafețele moi – balustrada vopsită care duce în parcare și chiar și Camry-ul, dacă Harry nu s-ar apleca la timp, să-l prindă pe micul derbedeu de brațul lui gingaș. Harry detestă scoicile. Ori de câte ori le vede, nu se poate abține să nu se gândească la făpturile buzate, flămânde, vâscoase care le locuiesc, cu inimi, guri, anusuri, tentacule și ochi ce abia văd, sub mare, o lume rece, tenebroasă, situată la jumătatea drumului spre moarte. Nu suportă ideea lumii submarine, vietățile care bântuie pe acolo, se mănâncă una pe alta, sfredelesc cochilii și își sug una alteia mațele ațoase.

În absența lor, aerul din interiorul mașinii s-a copt. Soarele Floridei a ars norii subțiri ca niște dâre lăsate în urma lor de avioanele cu reacție și n-au rămas decât niște deșeuri de albastru pur deasupra palmierilor și a țiglelor spaniole. Arșița și presiunea vieții de familie i-a năucit pe copii; de-abia dacă cer să le ia ceva bun când opresc la Joy Food and Gas să cumpere ediția de Sarasota a ziarului *Sentinel*. Filmul pe care-l aleg cu toții este *O femeie face carieră*, de la ora două și patruzeci și cinci de minute, dintr-un „parc" ce se dovedește a fi la kilometri distanță, kilometri de șes aburind plini de automobile americane mari, albe, cremoase, cu servodirecție, conduse de băbălăi atât de pipernicați, încât de-abia dacă ajung să vadă

ceva peste bordul maşinii. De fiecare dată când ajungi la destinaţie, prin părţile astea, fără să ai parte de-o coliziune frontală, e meritul geriatriei de pe-aici, al pilulelor energizante, al injecţiilor cu vitamine şi al medicamentelor anticoagulante.

Deşi Judy se jură că Roy a mai fost la film, el nu pare să înţeleagă că n-ai voie să trăncăneşti ca şi cum ai fi în livingul de la tine de-acasă. Întreabă întruna de ce, pe un ton plângăreţ: „*De ce* se dezbracă tanti?" „*De ce*-i tanti aşa supărată pe nenea ăla?". Lui Harry îi place în film scena cu Melanie Griffith în lenjeria ei de bordel, are şi un pic de slăninuţă pe ea, nu ca majoritatea vedetelor sfrijite de la Hollywood, şi scena când dă buzna peste prietenul ei, prinzându-l în pat cu tipa în pielea goală, care, ca şi ea, e italiancă, dar nu şi aspirantă la o slujbă pe Wall Street, şi-l călăreşte pe tip, cu profilul ei lung lucios ca suprafaţa unei cochilii sidefate şi cu ţâţele ei cu sfârcuri maronii proiectate pe ecran vreme de cinci secunde. Dar intriga şi farsa aia din final, când eroul şi eroina se strecoară printre participanţii la nunta din înalta societate, parcă le-a mai văzut în urmă cu vreo patruzeci de ani, cu Cary Grant sau Gary Cooper şi Irene Dunne sau Jean Arthur. Când Roy întreabă în gura mare „*De ce* nu plecăm acum?", e dispus să iasă cu el în hol, pentru ca Janice şi Judy să poată vedea liniştite filmul până la sfârşit.

Împarte cu Roy o cutie de popcorn şi încearcă să joace un joc video numit Anihilare. Deşi dintotdeauna a crezut despre sine că are o coordonare ochi-mână destul de bună, Harry nu e în stare să nimerească nici măcar un singur monstru extraterestru când se smuceşte şi îşi schimbă brusc direcţia de deplasare pe ecran. Roy, mărunţel, trebuie ţinut în braţe să ajungă la manetă, până ce pe Harry ajung să-l doară umerii de-atâtea smucituri şi zvârcoleli, nu-i cu nimic mai bun ca el.

— Ei bine, Roy, conchide el după ce îşi trage sufletul, dacă ar depinde numai de noi, lumea ar fi cucerită de monştri extratereştri.

Băiatul, care de-acum s-a mai obişnuit cu bunicu-său, stă lângă el şi răsuflarea îi miroase a unt de la floricelele de porumb, provocându-i lui Harry o uşoară stare de greaţă: această adiere inconştientă a unei respiraţii de copil îi aminteşte de firicelul de aer ce intră în avion prin supapele din tavan.

Când mulţimea iese din sală, Janice îi anunţă:

— Cred că ar trebui să-mi iau o slujbă. Nu ţi-aş plăcea mai mult, Harry, dacă aş fi o femeie cu carieră?

— Şi în ce stat ai lucra?

— În Pennsylvania, firește. Florida e făcută numai pentru vacanțe.

Nu-i place ideea. Are ceva dubios și incomod, ca și balanțele pe luna noiembrie de la Springer Motors.

— Şi ce fel de muncă ai presta?

— Nu știu. N-aş lucra la salon. Lui Nelson nu-i place să se împiedice de noi. Aş vinde ceva, poate. Taică-meu a fost vânzător, la fel și fiul meu, de ce n-aş fi și eu?

Rabbit nu știe ce să răspundă. După toți acești ani în care a strâns din dinți și a rămas alături de ea, îi vine greu s-o implore să rămână lângă el, deşi exact asta-i vine să facă. Îşi schimbă partenerul de conversație:

— Judy, cum s-a terminat filmul?

— Cu bine. Tipul de la nuntă i-a luat de bună povestea și ea s-a ales cu un birou numai al ei, cu ferestre mari, iar şefa ei nesuferită și-a rupt piciorul și l-a pierdut pe bărbatul care le plăcea lor.

— Biata Sigourney, exclamă Harry. Mai bine rămânea la gorile.

Se înalță cu mult deasupra micuței lui turme din holul cinematografului, unde plasatoarele mişună cu saci verzi de gunoi și frânghii de catifea roșie, pregătindu-se pentru spectacolul de la ora cinci.

— Ia ziceți, dragilor, ce facem acum? Ce ziceți de o partidă de minigolf? Sau să mergem la St. Petersburg, să traversăm podul ăla fantastic de lung?

Lui Roy începe să-i tremure buza de jos și îi vine atât de greu să-și găsească cuvintele, încât Judy îi traduce gândul:

— Zice că vrea să meargă acasă.

— Da' cine nu vrea? îi sare în ajutor Janice. Bunelu' doar glumea. Încă n-ai ajuns să-ți cunoști bunicu', Roy? Aşa e el, glumeț de felul lui!

Aşa o fi? Harry nu s-a perceput niciodată în felul ăsta. Uneori aruncă o pastilă doar aşa, de fentă, să-și facă loc.

Judy zâmbeşte atotştiutoare:

— Face pe nasolul, spune ea.

— Grrr, face bunelu'.

După patruzeci de minute de circulație la oră de vârf în sud-vestul Floridei, ajung la ieşirea de pe autostradă în dreptul localității Deleon, pe Pindo Palm Boulevard și la intrarea straşnic păzită în Valhalla Village. Sus în 413, Pru și Nelson arată proaspeți ca după baie

și se comportă de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. Ascultă poveștile excursioniștilor, în primul rând incredibila poantă cu bunelu', care a mâncat grăunțe câh de-alea pentru păsări, apoi Pru se apucă să pregătească cina, spunându-i lui Janice să-și tragă sufletul, Nelson se așază pe canapea cu câte un copil pe fiecare genunchi, să se uite la știrile serii de pe un post local, lăsându-l pe Harry să fiarbă de gelozie, cu senzația că i se face o nedreptate. Copilul ăsta ursuz petrece toată ziua punându-i-o acestei roșcate babane, iar apoi e tratat ca un erou de țâncii ăștia pentru care Harry s-a dat peste cap toată ziua.

Rabbit se așază pe fotoliul de vizavi de canapea, în fața măsuței de sticlă și îl împunge delicat pe fiu-său.

— Ai reușit să adormi până la urmă? îl întreabă el.

Nelson se prinde cum stă treaba și îl privește cu ochii lui întunecați, agitați, un pic piezișii, ca ai unei pisici supărate.

— Aseară am intrat într-un local să bag ceva la ghiozdan și am stat prea mult la bar, îi spune el lui taică-său.

— Faci des chestia asta?

Nelson îi face semn din ochi spre capetele copiilor, care sunt chiar sub bărbia lui, se uită la televizor și, probabil, îi și ascultă. Ai nabii bulangii.

— Ei, recunoaște el, doar când sunt încordat mă ajută să mă uit de necazuri. Pru mă înțelege. Nu se-ntâmplă nimic.

Rabbit ridică o mână generoasă.

— Nu-i treaba mea, nu-i așa? Ești major și ești vaccinat, doar că puteai să dai și tu un telefon. Vreau să zic că o persoană manierată ar fi sunat. Nici unul dintre noi nu și-a putut savura cina, neștiind ce se întâmpla cu tine. De-abia am putut să mâncăm.

— Dar am *încercat* să sun, tati, însă n-am numărul de-aici în memorie, iar o jigodie furase cartea de telefon din localul la care am poposit.

— Asta-i povestea ta de astă-seară? Azi-dimineață maică-ta mi-a zis că ai sunat aici, dar că noi eram deja la cină.

— Și asta-i adevărat. Am încercat o dată de la un telefon de pe autostradă și apoi din localul ăla unde nu aveau nici o carte de telefon.

— Și unde s-a întâmplat asta? Crezi că-i posibil să cunosc locul respectiv?

— Habar n-am, răspunde Nelson zâmbind în pâlpâitul luminii de pe ecranul televizorului. Pe-aici mă rătăcesc ușor, totul se rezumă

la o uriașă fâșie comercială. Iată o chestie drăguță la Florida, pe lângă ea, Pennsylvania e un tărâm feeric.

Prezentatorul știrilor locale le oferă noutăți despre lamantini.

— Grupurile mari de lamantini continuă să populeze atât zonele care le asigură hrana pe vreme călduroasă, cât și pe cele unde se refugiază de obicei iarna în timp ce vremea se menține frumoasă, cu temperaturile de treizeci de grade Celsius. A fost emisă o avertizare generală pentru deplasările pe apă: navigatori, reduceți viteza la jumătate. În weekend puteți întâlni lamantini în diferite habitate din zona de sud-vest a Floridei.

— Așa zic mereu, intervine Rabbit, dar n-am întâlnit nici unul.

— Asta pentru că nu ieși niciodată în larg, spune Nelson. Ce tâmpenie, să stai aici și să n-ai și tu o barcă.

— La ce-mi trebuie mie barcă? Urăsc apa.

— Cu timpul te-ai îndrăgosti de ea. Ai putea să pescuiești în tot golful. Nu prea ai ce face pe-aici, tati.

— La ce-ți trebuie pescuitul dacă ești o persoană cât de cât civilizată? Să zgâlțâi niște carne moartă în botul unei biete făpturi tembele și apoi s-o tragi la suprafață cu un cârlig înfipt în cerul gurii? Pescuitu-i cea mai crudă chestie cu putință.

Crainicul blond cu părul dat cu gel, țeapăn ca o perucă, îi anunță:

— Un lamantin adult cu pui a fost văzut miercuri la amiază îndreptându-se spre inima continentului pe Canalul Bimini de pe Cape Coral, la circa o milă și jumătate de la Bazinul Bimini. Asemenea reperări atestă faptul că, în timp ce un mare număr de specimene din cârdul de pe râul Caloosahatchee s-au întors spre estuarul acestuia și în golfurile din jurul lui, unele animale încă mai pot fi întâlnite pe căile de apă navigabile și în apropierea acestora. Dacă vedeți lamantini morți sau răniți, sunați la numărul 1-800-342-1821.

Numărul de telefon este afișat peste niște imagini cu o familie de lamantini care se rotesc alene în apă.

— Și, încheie el cu glasul sonor al crainicilor de televiziune care observă că se apropie pauza publicitară, în caz că zăriți un lamantin, sunați la Linia Fierbinte Lamantini 332-3092.

Ca să-și relanseze relația cu Judy, Rabbit îi strigă:

— Ți-ar plăcea să ai un singur dinți mare ca mămica aia de lamantin?

Fetița, însă, nu pare să-l audă, urmărește radioasă, cu fețișoara ei blondă, dintre reclamele cu stafide californiene care cântă și dansează

ca niște negri. Aliniați, ca șoriceii mușchetari de altădată.[1] Unde or fi acum? Or fi și ei părinți de vârstă mijlocie. Își amintește că a citit undeva că Jimmie a murit cu ani în urmă. A murit tânăr. Se mai întâmplă. Roy își suge degetul mare și moțăie la pieptul lui Nelson. Nelson poartă tot cămașa cu guler alb și dunguliițe roz din avion, de parcă n-ar avea în garderobă chestii aiurea ca, de pildă, o cămașă cu mânecă scurtă.

— Mâine, promite Rabbit cu voce tare, nici el nu știe cui anume, ieșim în larg. Mă duc cu Judy să închiriez un Sunfish. Am aranjat cu fiul lui Ed Silberstein, de la Bayview Hotel.

— Nu știu ce să zic, spune Nelson. Cât de *sigure* sunt chestiile astea?

Rabbit se simte ofensat.

— Sunt ca niște jucării, ce Dumnezeu. Dacă se răstoarnă, te cațări pe derivor și revin la poziția normală. Puștimea de zece-unșpe ani se plimbă tot timpul cu ele prin golf.

— Da, dar Judy n-a împlinit nici măcar nouă ani, mai are câteva săptămâni. Și nu te supăra, tati, dar ai și tu o vârstă de-acum. Și chiar adineauri ziceai că nu te omori după marinărie.

— Bun, atunci fă *tu* mâine ceva cu micuții. Distrează-i *tu*. Eu am petrecut cu ei peste opt ore azi și am cheltuit la vreo optzeci de dolari.

— Ar trebui să *vrei* să faci chestii de-astea, îi răspunde Nelson. Tu ești scumpul lor *bunic*, ai uitat? Apoi o lasă un pic mai moale: Plimbarea cu iola e o idee bună. Dar vezi să poarte vestă de salvare.

— De ce nu veniți cu toții? Tu, Pru și Frumoasa din pădurea adormită. E o plajă mișto de tot. E curată-lună.

— Poate venim, dacă pot. Aștept niște telefoane.

— De la salon? Nu se descurcă fără tine nici măcar o jumătate de săptămână?

Nelson evită să-i răspundă, prefăcându-se că-i absorbit de televizor. Tocmai se dă una dintre noile reclame la Toyota, cea cu vânzătoarea de mașini negresă. La sfârșit, ea și clientul sar în sus și rămân suspendați într-un stop-cadru.

— Nu, răspunde Nelson atât de încetișor, încât Rabbit abia îl aude. E vorba despre un contact pe care l-am stabilit aici.

---

1 Aluzie la serialul *The Mickey Mouse Club* lansat de Walt Disney pe canalul ABC în 1955, în care evoluau echipe de cântăreți și dansatori adolescenți în cadrul „echipei" de Mouseketeers (joc de cuvinte între „șoarece" și „muschetar").

— Un contact? Despre ce-i vorba?

Nelson își duce degetul la gură, făcându-i semn să nu-l trezească pe Roy.

Rabbit se hotărăște să-l împungă din nou:

— Apropo de cifre, încerc să-mi aduc aminte ce mi s-a părut aiurea la balanța pe noiembrie. Poate că numărul de mașini second-hand mi s-a părut prea mic pentru perioada asta a anului. De regulă, este mare, comparabil cu al modelelor noi.

— Banii rămân la ciorap acum, că Reagan nu mai e președinte, îi răspunde Nelson cu glasul la fel de stins. Și-apoi, Lyle folosește un nou sistem contabil, poate că au fost reportate la luna următoare și vor apărea în balanța pe decembrie. Nu-ți face probleme, tati. Bucură-te de Florida cu mami. Ați muncit din greu toată viața. V-ați câștigat dreptul la odihnă.

Iar băiatul, vrând parcă să înăbușe posibilitatea unei interpretări ironice, o sărută pe micuța Judy pe creștet, pe părul de culoarea morcovului, strălucitor și lins. Lumina albastră a televizorului penetrează petecul triunghiular de păr rărit dintre tâmplele lui Nelson. Un ostatic pe care el l-a oferit sorții. Bătălia cu timpul pierdută de copiii tăi pare mai tristă decât a ta.

— Băieți, fetelor, cina e gata, îi anunță Pru din bucătăria bleu a lui Janice.

Cina ei e pregătită cu mult mai mult dichis decât cele ale lui Janice, constă într-un fel de supă de legume cu fidea, cu mirodenii, la felul întâi, apoi o salată servită pe-o farfurie separată și un pește alb, proaspăt, fript pe grătarul aragazului, pe care Janice nu se obosește niciodată să-l folosească. Janice a devenit o mare specialistă în încălzirea resturilor de mâncare la microunde și o mare cumpărătoare, de la Winn Dixie, de fleici congelate, ardei umpluți și caserole cu fructe de mare, în niște tigăițe de aluminiu, ce pot fi aruncate murdare în dispozitivul de tocat gunoiul. Niciodată n-a fost mare gospodină, iar acum tehnologia a ajuns-o din urmă. Legumele servite de Pru, orez sălbatic, mazăre nouă și arpagic, au un gust delicat, pătrunzător, pe care Harry îl percepe ca fiindu-i adresat lui, un mesaj personal pe care ceilalți îl consumă în necunoștință de cauză.

— Delicios, îi spune el lui Pru.

Janice îi explică lui Harry:

— Pru a intrat într-o pescărie micuță, îngustă, la Eckerd's în spate, unde mie nu mi-a dat niciodată prin minte să intru. Generația noas-

tră, îi explică lui Pru, n-a prea avut de-a face cu peștele. Îmi amintesc doar că tati își aducea acasă, din când în când, un sfert de kil de stridii de Chesapeake, ca pe-o delicatesă.

Pru îi vorbește lui Harry cu glasul ei ușor hârâit, cu accent de Ohio, care-l vizează personal:

— Peștii din apele de mare adâncime, mai ales lufarii, au mult Omega 3, e un fel de acid care subțiază sângele și scade nivelul trigliceridelor.

Ea ar avea grijă de mine, îi trece prin cap lui Harry. I se plânge încântat:

— De ce-o fi toată lumea îngrijorată de nivelul colesterolului meu? Pesemne că arăt îngrozitor.

— Ești un tip masiv, îi explică Pru, iar aprecierea asta îl străpunge ca o săgeată plină de dragoste, și pe măsură ce îmbătrânim proporția de grăsime din trupurile noastre crește, iar cantitatea de LDL, adică lipoproteine de densitatea joasă, colesterolul rău, crește, iar cel de densitate mare, colesterolul bun, bate pasul pe loc, așa că raportul dintre ele se dezechilibrează și, totodată, crește pericolul ca apoproteinele B să-ți atace arterele. Iar noi nu mai facem mișcare ca înaintașii noștri, când toată lumea avea o fermă, așa că nu ardem grăsimile.

— Teresa, știi atât de *multe*, spune Janice, nu tocmai încântată că nu-i ea în centrul atenției, și folosește numele de botez al lui Pru vrând parcă s-o țină în frâu, în banca ei.

Cealaltă femeie își apleacă privirea și coboară glasul:

— Ți-i minte că am făcut cursul ăla la fără frecvență la Brewer Penn State. Mă gândeam să fac și eu ceva când Roy o să-nceapă școala, și mi-am zis să mă ocup, poate, de nutriție și dietă...

— Și *eu* vreau să-mi iau o slujbă, spune Janice, enervându-l pe Harry, pentru că a întrerupt prelegerea serioasă a lui Pru despre ceea ce lui i s-a părut că ar fi chiar propriii lui bojoci grăsuni. Filmul pe care l-am văzut azi după-amiază, cu femeile astea care lucrează în zgârie-norii din New York, m-a făcut atât de *invidioasă*.

Pe vremuri Janice nu se dădea în spectacol. De când a murit maică-sa și au cumpărat apartamentul ăsta, are o încredere de sine enervantă, și-a băgat în cap că lumea e scena ei și că își joacă rolul destul de bine. În Valhalla Village, ea este una dintre cele mai tinere femei și face parte din mai multe comitete. În Florida ești grozav și numai pentru faptul că nu ești senil. Când, de Paștele evreiesc, au fost la cină

la familia Drechsel, ea s-a dovedit a fi cea mai tânără și a trebuit să pună cele patru întrebări.

Gelos, Harry o întreabă pe Pru:

— Nelson beneficiază din plin de alimentația asta sănătoasă?

— El n-are nevoie de ea, zău, răspunde Pru. Serios, de-abia ciugulește una-alta și e plin de-o energie nervoasă. Ar avea nevoie de *mai multe* lipide. Dar copiii... se spune că, după vârsta de doi ani, cei mai mulți copii americani au nivelul colesterolului prea mare. Când s-a făcut autopsia tinerilor uciși în Războiul din Coreea, trei pătrimi dintre ei aveau prea multă grăsime în arterele coronariene.

Harry începe să simtă o apăsare, o durere în piept. Măruntaiele îi sunt ca marea, întunecate și ude, pline de lucruri la care nu vrea să se gândească.

Nelson nu face nici un efort să participe la conversație, doar își trage nasul din când în când. Puștiului s-ar zice că-i curge nasul tot timpul, iar fâșia de piele de deasupra mustății de culoarea șoarecelui pare iritată. Acum se depărtează de peștele din care a mâncat jumătate și îi anunță cu un aer satisfăcut:

— Din câte-mi dau eu seama, dacă nu te omoară o chestie, până la urmă tot se găsește alta care s-o facă.

Deși își ține palmele pe marginea mesei, mâinile îi tremură, îi cedează nervii.

— Nu ne îngrijorează *ce* ne omoară, ci *când*, îi spune taică-său.

Janice pare alarmată, își mută privirea de la unul la altul.

— Haideți să fim veseli, propune ea.

La desert, Pru le servește iaurt înghețat – mult mai sănătos decât înghețata, fără colesterol. Când termină masa, Harry se învârte pe lângă tejgheaua din bucătărie cât să bage mâna în sertarul cu fursecuri și să se îndoape cu trei Cameos cu vanilie și un covrigel rupt. Pe aici nu au genul de covrigei din Brewer, dar au covrigei Sunshine, mai groși, la cutie, care nu sunt tocmai răi la gust. O clipă se gândește s-o ajute pe Janice să spele vasele, dar se răzgândește; n-are decât de aruncat farfuriile în mașina de spălat vasele – cu ce mare brânză a contribuit ea la cină? Îl dor picioarele de la cât au mers pe jos; două degete la picioare i s-au răsucit de-a lungul anilor în pantofi, cât să-și înfigă unghiile unul într-altul dacă nu și le taie scurt. Pru, Roy și Nelson se retrag în camera lor, iar el stă un timp și se uită la televizor în timp ce Judy, cu telecomanda în mână, trece de la *The Cosby Show* și

niște spectacole pe gheață la un documentar panicard despre străinii care cumpără afacerile americane, apoi de la *Cheers* la o dramă despre o fată de paisprezece ani, salvată la timp să nu devină prostituată ca maică-sa. Atâtea urgențe, își zice Harry, atâtea râsete înregistrate, atâtea lacrimi de actori, atâtea eforturi ca să fii fericit, curajos, iubit, atâtea eforturi irosite aiurea. Îl roade energia asta inepuizabilă a televiziunii. Oftează și se ridică greoi. Trupul i se încovoaie în jurul inimii ca un cort în jurul stâlpului ce-l susține. Îi spune lui Judy:

— Ar fi bine să te culci, scumpișor. Mâine ne așteaptă o nouă zi măreață: mergem la plajă să ne plimbăm cu barca.

Glasul îi sună însă indiferent, probabil că asta-i cea mai tristă pierdere pe care o aduce trecerea timpului, diminuarea entuziasmului în legătură cu orice. Cei patru musafiri sunt o povară; de-abia așteaptă să-i vadă plecând sâmbătă, în ultima zi a anului 1988.

Judy continuă să se zgâiască la ecran și să frece telecomanda.

— Mă uit doar la prima parte din *L.A. Law*, îi promite ea, dar, în loc de asta, trece la o știre specială ABC despre „Copiii americani – Dieta lor periculoasă".

În dormitor, Janice citește *Elle*, se uită la fotografii cu manechine supersfrijite care par drogate.

— Janice, îi zice el, vreau să te întreb ceva.

— Ce? Să nu-mi dai o stare de agitație, citesc să-mi vină somnul.

— Azi, o întreabă el, în mulțimea aia care vizita reședința lui Edison, păream și eu unul dintre tipii ăia?

Ei îi ia ceva timp să se adune, apoi înțelege ce vrea să spună.

— Bine-nțeles că nu, Harry. Arătai mult mai tânăr decât ceilalți. Păreai un fiu venit în vizită.

El își zice că nici nu putea spera la un răspuns mai liniștitor decât acesta.

— Cel puțin, e și el de acord, nu am fost într-un scaun cu rotile.

Citește câteva pagini de istorie, despre lupta dintre *Bonhomme Richard*[1] și *Serapis*[2] și cum, în toiul exploziilor asurzitoare, când

---

1 *Bonhomme Richard*, inițial botezată *Duc de Duras*, a fost o fregată franceză oferită lui John Paul Jones (celebru comandant naval american care a luptat împotriva englezilor) în februarie 1779 de către regele francez Ludovic al XVI-lea.

2 Fregată britanică pe care John Paul Jones a capturat-o pe 23 septembrie 1779 în largul coastelor irlandeze.

artileristul-şef a strigat „Îndurare! Îndurare! Pentru numele lui Dumnezeu!". John Paul Jones *a aruncat pistolul şi l-a doborât. Ţipătul fusese auzit însă de Pearson, comandantul lui* Serapis, *care a strigat: „Ceri îndurare?" Prin vacarmul luptei, şuierul gloanţelor şi pârâitul limbilor de foc i-a ajuns la urechi faimosul răspuns: „Încă nici n-am început lupta!"* Nava americană victorioasă a fost atât de grav avariată, încât s-a scufundat a doua zi, iar Jones a capturat *Serapis* şi l-a dus, cu catargul retezat, în Olanda, *exacerbând resentimentele britanice deja existente.* Toată furia şi bravura asta îi pare o risipă de efort. Rabbit are senzaţia că rasa umană-i o uriaşă paradă viu colorată, competitivă, vivace, în care el şchiopătează şi pierde teren. Pune cartea pe noptieră şi stinge veioza. Fâşia de lumină de sub uşă transmite nişte împuşcături şi strigăte îndepărtate dintr-o emisiune TV, oricare ar fi aceasta. Adoarme neobişnuit de rapid şi doarme buştean. Braţele, care de regulă îl încurcă, i se pliază ca nişte bucăţi de pătură. Printre visele lui e şi unul în care ajunge la o uşă cu partea de sus rotunjită şi se împinge în ea. E ca uşa de sticlă de la McDonald's, doar că prin aia se vede capul de hamburger-reclamă. În vis ştie că de partea cealaltă a uşii e ceva, ceva flămând şi tăcut, de care îi este frică, şi totuşi se împinge în ea, iar spaima îi creşte odată cu apăsarea, până când se trezeşte, cu o durere în vezica urinară, care se cere la baie. Nu mai rezistă toată noaptea. De vină o fi prostata sau vezica, îşi pierde elasticitatea asemenea radierei făcute din splinuţe. A făcut greşeala să bea un Schlitz în timp ce se uita cum schimbă Judy canalele. Nu-i prea uşor să adoarmă la loc, cu răsuflarea şuierată a lui Janice, care, câteodată, se transformă într-un sforăit chinuitor taman când începe şi el să se relaxeze şi creierul să-i emită aiureli. Fâşia luminoasă de sub uşă a dispărut, dar un fel de lumină generalizată, de culoarea levănţicii, lumina la care văd să ucidă bufniţele şi celelalte prădătoare de noapte, îi reliefează planurile şi obiectele mai mari din dormitor. Pe un scrin pătrat e fotografia înrămată cu Nelson la absolvirea liceului; pe un braţ al unui fotoliu pal, masiv, sunt pantalonii de in aruncaţi vraişte de Harry, cutele ţesăturii par să descrie un craniu cu orbitele goale, întins ca guma de mestecat. Aerul care pătrunde din balcon pe sub faldurile draperiei trase îi mângâie chipul. O metodă de-a adormi este să te întinzi pe spate şi să-ncerci să-ţi aminteşti visul pe care-l aveai. Neliniştea îl cuprinde ca o gheară de papagal uriaş cu picioare solzoase şi-l face să se întoarcă din nou cu faţa la cearşaf. Următorul lucru pe care-l con-

ştientizează este zgomotul maşinilor de tuns iarba de pe terenul de golf şi ţipătul pescăruşilor agitaţi.

Holul de la Omni Bayview, în care se intră pe sub o marchiză maronie, pe uşi de sticlă glisante, fumurii ca parbrizele limuzinelor, te dă pe spate, practic te orbeşte cu spaţiul şi lumina lui magnifică, cu candelabrul prismatic şi fântâna arteziană, şi cu peretele înalt din spate, din sticlă securit inundată de panorama lui Deleon Bay, cu plaja pe fundal şi cu marea ca o draperie albastru-verzuie, strălucitoare, atârnată de linia orizontului între două fâşii de pământ, insule ale bogătanilor.

— *Mamma mia*, exclamă Judy de lângă Harry.

Pru şi Roy, care intră după ei, rămân tăcuţi; dar sandalele li se târâie tot mai încet, apoi nu se mai aud deloc. Se simt ca patru intruşi. Femeia de la recepţia de marmură neagră are o culoare exotică, pielea ei are nuanţe de negresă, indiancă sau orientală şi e bine întinsă peste oasele obrajilor şi nasului. Are pleoapele vopsite cu un verde metalizat, iar lobii urechilor îi sunt acoperiţi de scoici nervurate din aur.

Harry e atât de impresionat de cele văzute, încât pronunţă greşit numele fermecat care-i deschide porţile, zicând „Silberstein".

Femeia clipeşte cu uimitoarele ei pleoape metalizate, apoi îl corectează graţios:

— Vreţi să spuneţi domnul Silvers. E supraveghetorul plajei din dimineaţa asta.

Cu un dispreţ îndurător, îi îndrumă să traverseze holul, dă din mâna ei încărcată de inele ca o dansatoare din Bali, fără să pună jos un stilou subţire din aur. Harry îşi conduce grupuşorul în spaţiul vast, cu aer condiţionat, traversează podeaua de marmură neagră cu inserţii de alamă ce strălucesc ca razele soarelui dintr-o arteziană de aluminiu asemănătoare cu o orgă, sub un plafon înalt, din care atârnă dreptunghiuri de metal aurit ca benzile lucioase folosite de fermieri să sperie păsările. O scară coborâtoare are indicaţia SPRE PISCINĂ ŞI PLAJĂ cu litere solemne, ca alea de pe faţadele oficiilor poştale. După ce o iau greşit pe coridoarele de mozaic verde-lăptos de la parter şi se trezesc în faţa unei uşi cu inscripţia ACCESUL PERMIS DOAR PERSONALULUI, Harry şi grupul lui îl găsesc pe Gregg, fiul lui Ed Silberstein, într-o zonă acoperită cu sticlă, aşternută cu rogojini, ce duce spre piscina hotelului – piscinele, Harry observă că-s trei la număr, sunt legate între ele ca petele de cerneală dintr-un test de inteligenţă; una-i pentru cei care

se bălăcesc, alta pentru cei care sar de la trambulină, iar o a treia, lungă, e împărțită în culoare. Gregg e un tip cu părul ondulat, smead ca un arab, căci stă aproape toată ziua pe plajă. Într-un slip negru, mulat, în stil european, și o bluză de trening cu glugă, cu emblema Omni cu cele cinci fațete ale ei, e ceva mai scund decât taică-său, iar falca de contabil evreu, cu bărbia ascuțită, moștenită tot de la taică-său, i-au mai îndulcit-o sângele mamei și slujba dintr-o stațiune turistică. Le zâmbește, dezvelindu-și dinții la fel de albi ca ai lui Ed, dar mai rotunzi: ai lui Ed sunt atât de pătrățoși, încât par falși, dar Harry nu i-a surprins niciodată alunecându-i din gură. Când vorbește, glasul îi sună prea tinerește pentru vârsta lui; buclele îi sunt ușor grizonate, iar când zâmbește, pe fața bronzată îi apar riduri. La vârsta lui, n-ar trebui să mai frece menta pe plajă.

— Tata mi-a spus că o să veniți. Văd că a venit și doamna Angstrom cu dumneavoastră...

Se referă la Pru, care a venit în locul lui Janice, care, după escapada de ieri, a preferat să rămână acasă și să-și vadă de tabieturile ei, să meargă la ședința de aerobic și la grupul de bridge, și să petreacă nițel timp și cu Nelson până să se întoarcă acasă. Harry e consternat că fiul lui Ed a putut comite o asemenea gafă, dar apoi își dă seama că o fi având de-a face tot timpul cu bărbați săriți de vârsta mijlocie care au soții tinere. Și, oricum, Pru nu mai e chiar așa de tânără. Înalt și cu pielea albă, cum e el, chiar i-ar putea fi bărbat.

— Mulțumesc pentru compliment, Gregg, răspunde Harry destul de blând, ținând seama de circumstanțe, dar aceasta-i nora mea, Teresa.

Teresa, Pru – seamănă cu el până și prin faptul că are două nume, unul pentru cei apropiați și altul pentru străini.

— Iar aceștia sunt nepoțeii mei frumușei, Judy și Roy.

Gregg i se adresează lui Judy:

— Vasăzică tu ești cea care dorește să fie marinăriță.

Când își ridică privirea către chipul lui Gregg, aici, lângă piscine, ochii ei se umplu de-o lumină albăstrie ca bolta cerului, care îi spală verdele irisului și îi fac pupilele mici cât vârful unui creion.

— Oarecum.

Mișcându-se și vorbind complet relaxat, într-un mod ce sugerează că bucuros le-ar putea dedica întreaga zi, fiul lui Ed îi conduce înapoi pe coridoarele cu mozaic și aranjează cu un băiat de la vestiare – un tânăr de culoare cu părul ras și cu moț în vârful capului, la modă acum,

un stil oribil, cu lateralele pleşuve – să le dea chei, apoi îi conduce la uşa vestiarelor şi le arată cum să iasă direct pe plajă, unde se vor întâlni cu el şi-o să se ocupe de închirierea iolei Sunfish.

— Cât îţi datorez pentru toată treaba asta? îl întreabă Harry, aproape sperând că Ed a aranjat să fie gratis, în compensaţie pentru bancnota de douăzeci pe care i-a dat-o la partida de golf de miercuri.

Gregg lasă însă un pic la o parte amabilitatea şi spune:

— Bărcile sunt pentru folosinţa exclusivă a turiştilor cazaţi în hotel şi intră în nota lor de plată, dar cred că vreo sută douăzeci e numai bine pentru patru persoane, cu vestiar, acces la plajă şi două ambarcaţiuni Sunfish închiriate pentru câte o oră.

Pru zice:

— Nu avem nevoie de două. Mi-ar fi groază.

O măsoară din cap până-n picioare şi-i spune cu o nouă inflexiune în voce şi o uşoară aplecare prietenească spre ea, de la un tip care are de-a face cu o grămadă de femei în meseria lui:

— Nu-i cazul să-ţi fie groază, Teresa. N-au cum să se scufunde, iar purtarea vestelor de salvare este obligatorie. În cel mai rău caz, dacă simţi că pierzi controlul, dă drumul pânzei şi noi venim imediat după tine cu şalupa.

— Nu, mulţumesc, refuză Pru înviorându-se un pic, aşa i se pare lui Harry, dar, la urma urmei, ea şi tipul ăsta sunt aproape de-aceeaşi vârstă.

Copii din anii exploziei demografice. Rock-and-roll, iarbă, *Leave It to Beaver*[1], gimnastică de întreţinere. Şi stai numai să-i vezi când vor descoperi că amândoi sunt din Ohio.

Gregg Silvers se întoarce spre el şi-i spune:

— Atunci, nouăzeci ar trebui să fie de-ajuns.

Suma asta parcă-i o invitaţie să-i lase zece dolari bacşiş, dar Harry se întreabă dacă n-ar lua-o ca pe-o insultă, de vreme ce se află aici ca prieten de familie şi-l aşteaptă pe Gregg să-i aducă bancnota de la tipul cu moţ, de la vestiare. Când Rabbit şi Roy rămân singuri în vestiar, îi spune copilului:

— Dumnezeule, Roy, chestia asta aproape că i-a golit portofelul bietului tău bunel!

---

1 *Leave It to Beaver* (*Lasă totul în seama lui Beaver*), serial de televiziune din anii 1950-1960, în care familia Cleaver devine simbolul familiei din suburbiile americane.

Roy se uită la el cu ochii tulburi, înspăimântați.

— O să ne bage la închisoare? îl întreabă cu glas subțirel și clar, ca de clopoțel.

Harry pufnește în râs.

— De unde ți-a mai venit și ideea asta?

— Tati urăște închisoarea.

— Păi, cine n-o urăște! spune Harry, întrebându-se dacă puștiul e întreg la minte.

Roy nu înțelege că, pentru ca să-ți pui chiloții de baie, trebuie să le slăbești șnurul și, în timp ce-și face de lucru și se luptă cu ei, penisul mititel îi iese afară, n-are lungimea mai mare decât grosimea, drăguț ca o ciupercuță. E circumcis. Rabbit se întreabă cum ar fi decurs viața lui dacă ar fi fost și el circumcis. Subiectul este reluat din când în când prin zare. Unii susțin că prepuțul e ca o pleoapă; fără ea, glandul expus constant devine mai puțin sensibil, pielea i se îngroașă și se freacă întruna de țesătura chilotului. A citit odată într-o revistă porno o scrisoare de la un tip care își făcuse circumcizie la vârsta mijlocie și constatase că plăcerea sexuală și sensibilitatea i-au scăzut atât de mult încât viața lui de bărbat circumcis de-abia mai merita trăită. Dacă Harry ar fi fost mai puțin sensibil, ar fi putut deveni o persoană pe care lumea s-ar fi putut bizui mult mai mult. Când ți se scoală, simți cum ți-o ia prepuțul mișto de tot la vale, tot așa cum caimacul înghețat sălta capacul de hârtie de pe sticlele de lapte de-altădată. După aspectul amorțit al cariciului său, Roy va fi un cetățean de nădejde. Bunicu-său îi întinde o mână, să-l ducă pe plajă.

După vreo doi ani petrecuți în Florida, când, entuziasmați de mutarea lor aici, au cumpărat o lunetă de balcon și parcurgeau cu mașina de trei-patru ori pe săptămână cele două mile care-i despart de plaja publică din Deleon, ca de-o plimbare și-un picnic, dacă nu și pentru înot, Harry și Janice au ajuns, treptat, să nu mai viziteze golful, așa că acum îi pare ceva inedit, neprevăzut, cu această imensitate de apă, aer, suprafață a fluxului taluzată în milioane de creste oscilante. Gloria asta brută îi anihilează pentru o clipă durerile și spaimele sâcâitoare din piept și, eliberat, îl face să uite de sine. Această grandoare însorită și calmă nu seamănă cu nimic din peisajul cunoscut lui din Pennsylvania, tivit de păduri, dealuri și acoperișuri de case, un pământ întinat de secole de folosință, unde până și peticele sălbatice, carierele și pădurile ajunse la a doua generație, fabricile și minele părăsite fuseseră exploatate de oameni și apoi abandonate. Aici totul pare virgin, deși, de fapt, și aceste locuri își au o istorie a lor, cu indieni și conchis-

tadori, și poștași desculți, aflați în serviciul așezărilor de pe coastă bântuite de țânțari. La dreapta și la stânga orizontului sunt insulele unde milionarii veneau cu vagoane de cale ferată private, să pescuiască tarpon[1] în luna aprilie. Pirații spanioli și francezi se ascundeau odinioară printre insulele astea. Și-n ziua de azi mai au aur îngropat în nisipul lor. Sunt plate și par foarte depărtate privite de pe faleză, de unde stau Harry și Roy. Totul este atât de strălucitor, atât de deschis, lumea pare creată din nou, din elemente sintetice. Iolele, planșele de surfing, jet-skiurile care bâzâie pe suprafața apei, hidrobicicletele din material plastic, saltelele gonflabile împestrițează apa de lângă mal în culori țipătoare, ca de supermarket. Ceva mai încolo, pe plajă, în fața unui alt hotel, cineva înalță un zmeu – o pereche de zmeie pătrate, ce intră în picaj, apoi se înalță din nou la unison, cu funde portocalii, lucioase. Pe-o lungime de-un kilometru jumate în ambele direcții nu vezi decât piei bronzate, licăritoare, și petice de țesătură adunate la un loc, ca firele de nisip, trupuri vii întinse pe plaja de nisip.

Pru și Judy ies din hotel să li se alăture și coboară cu toții treptele de beton. Ceasul arată zece trecute și, în spatele lor, hotelul înalt, în forma unui S de cincisprezece etaje, cu fiecare etaj tivit cu balcoane ce par dinții subțiri ai unui pieptene roșu, încă are fațada în umbră, deși umbra i s-a retras până la piscina interioară. Nisipul de sub picioarele lor este proaspăt greblat; urmele pașilor de ieri, paharele de plastic și sticlele de loțiune solară goale au fost îndepărtate, iar șezlongurile din lemn au fost adunate unele peste altele. Lumea ieșită la plajă azi își aranjează costumele de baie și echipamentul, prosoapele, romanele polițiste (Ruth citea din astea, cu ce s-o fi ales din ele rămâne tot un mister) și loțiunile de plajă de diferite numere, fiecare altfel colorată. Cuplurile se ung cu cremă. Craii bătrâni de culoarea pielii tăbăcite se freacă cu ulei pe țestele chelboase, au părul de pe piept de un alb pur. Mirosul de loțiune se înalță și se împletește cu cel al aerului sărat, de crabi morți, de alge. În timp ce își dirijează micul grup pe plajă, Harry observă capetele ridicate în jur și privirile furișe din spatele ochelarilor de soare; îl încearcă un sentiment de mândrie, ciudat, să fie văzut alături de femeia asta mult mai tânără și de doi copii mici. A doua lui familie. Sau a treia, sau a patra. Viața trece prin noi, familie după familie.

---

1 Specie de pești din Golful Mexic și din largul coastelor Floridei, cu o lungime de până la doi metri și o greutate de până la 90 de kilograme.

La marginea clipocitoare, sâsâitoare, spumegândă a apei, fluierarii pășesc zoriți și se opresc, împung spuma cu ciocul în căutarea unui dumicat, apoi pleacă rapid mai departe. Au picioare și capete atât de vioaie, încât mișcările lor par mecanice. Roy nu-i poate prinde, deși arată ca niște jucării. Când Harry își descalță pantofii Nike, care aveau șireturile desfăcute, nisipul îi mușcă picioarele goale cu o răcoare neașteptată – mareea nopții este încă rece sub stratul însorit de nisip. Pe partea de sus a labelor are vinișoare albastre, subțiri ca niște viermișori, iar gambele îi sunt cretoase și crăpate, de parcă până la genunchi ar fi deja atins de bătrânețe. Un tremur de spaimă îi cuprinde picioarele. Marea, soarele sunt atât de mărețe: roți cosmice între care ar putea fi măcinat. Se joacă cu focul.

Gregg îi așteaptă la un chioșc din fibre de sticlă ondulate de pe plajă, plasat ceva mai departe de apă, lângă niște palmieri cu rădăcinile ieșite la suprafață. A scos din chioșc o cârmă, un derivor și două veste de salvare din cauciuc spongios negru. Lui Rabbit nu-i place culoarea, textura; vrea din alea fluorescente, din fibre de arbore de bumbac, extrase din copacii lui Thomas Edison. Gregg îl întreabă:

— Ai mai făcut asta vreodată?

— Desigur.

Tonul lui Harry are însă ceva ce îl îndeamnă pe Gregg să-l instruiască:

— Împinge echea cât mai departe de pânză. Urmărește creasta valurilor, să știi în ce direcție bate vântul. Când vântul ajunge în spatele tău, lasă parâma moale.

— Da, sigur, spune Harry, fără să-l asculte prea atent, gândindu-se, în schimb, indignat la lovitura suplimentară a lui Ed Silberstein de la prima gaură, de ieri, și cum i-a ajuns să și câștige, iar asta a făcut ca toată rundă să înceapă nasol de tot.

Gregg se întoarce spre Pru și o întreabă:

— Micuța ta știe să înoate?

— A, da, sigur, răspunde ea, preluând tonul leneș al lui Harry. A fost campioana grupei de înot în tabăra de vară.

— *Mami*, o corectează fata, am luat locul *doi*.

Gregg se uită la Judy, soarele e atât de strălucitor în spatele lui, încât umbra de pe chipul său are o lumină albastră, proprie.

— Locul doi e aproape totuna cu campionul.

Simțind nevoia să mai stea de vorbă cu Pru, Gregg adaugă:

— Nu l-aș sfătui pe băiețel să meargă și el. Astăzi briza adie spre larg, nu se simte aici, la adăpostul hotelului, dar acolo, în larg, te

duce destul de repede. N-aveţi cabină, puteţi aluneca uşor de tot de pe iolă.

Îi surâde lui Gregg Silvers cu zâmbetul ei strâmb, schimonosit şi se lasă de pe un picior pe altul, de parcă proximitatea acestui bărbat de vârsta ei ar face-o să-şi dea seama, în chip stânjenitor, de ţinuta ei seminudă. Poartă o tunică maro cu imprimeu peste costumul de baie alb dintr-o bucată, cu marginile înalte, care expun piciorul până la pelvis. Cu o croială ca asta trebuie să-ţi razi melcişorii din marginea fofoloancei. Cât au de tras femeile. Există până şi un soi de epilare cu ceară care-ţi îndepărtează flocii permanent. Dar dacă se schimbă, din nou, moda la costumele de baie? Rabbit prefera moda dinainte de epoca Reagan, cu costumele din două piese, la care chiloţeii păreau un scutec infim strecurat sub abdomen, ca acela în care se fâţâia Cindy Murkett. Totuşi, acest nou stil lungeşte frumos picioarele şi aşa lungi ale lui Pru şi îi subţiază mijlocul gros.

— O să rămână cu mine pe plajă, îl anunţă ea pe Gregg Silvers, şi ca să-şi sublinieze spusele, se înclină, iar pletele roşcate îi cad în faţă şi tunica i se desface, lăsând să i se vadă bretelele şi umerii albi, laţi, acoperiţi de pistrui palizi.

— Cât timp e-a mea? îl întreabă Harry, care se simte ignorat, pe fiul lui Ed.

Prin chiloţii de baie în stil european, mulaţi pe trup, se vede clar conturul unui carici zdravăn.

— O oră, domnule.

Acest „domnule" i-a scăpat băiatului din neatenţie şi încearcă să revină la un ton relaxat, prietenos.

— Nu-i nici o problemă dacă n-o aduci la fix. Azi nu-i cine ştie ce vânzoleală, pe-aşa un vânt, sunt mulţi care preferă să nu iasă în larg. Luaţi numărul nouăsprezece de-acolo, din capăt.

În timp ce se îndepărtează, Harry îl aude pe Gregg întrebând-o pe Pru:

— Din ce parte sunteţi voi, din nord?

— Din Pennsylvania. De fapt, eu sunt din Akron, Ohio.

— Hei! N-o să ghiceşti nici într-o mie de ani unde am crescut... În Toledo!

Bărcile sunt aliniate pe nisipul uscat, lângă alte jucării de apă mari – hidrobiciclete şi bărci pătrăţoase, cu vâsle. Harry trage de parâma de nailon prinsă de provă, iar carena se dovedeşte a fi mai grea decât şi-a imaginat; după ce o târâie pe nisip vreo doisprezece metri, simte că i se taie răsuflarea şi senzaţia aia supărătoare de apăsare începe să-i

zvâcnească sub coastele din partea stângă. Îi dă bărcii un ultim brânci și se așază pe nisip, lângă Pru, care se întinde pe un șezlong de plajă adus de Gregg din grămadă special pentru ea. Pe moment, el este solicitat de un alt turist venit la plajă.

— Îți plac astea? o întreabă Rabbit gâfâind. Nu-ți place să simți nisipul sub... știi, ca pe-un fel de cuib?

— Îți intră în costumul de baie, Harry, răspunde ea. Intră peste *tot*.

Această subliniere inutilă, făcută când el s-a prins deja de poantă, îl excită aici, în strălucirea asta orbitoare. Își amintește vag un banc vechi, din liceu, despre cum fac femeile perle. Au pizda ca stridiile din Chesapeake. Mare coțcar mai era bătrânul Fred.

— Lasă-mă o clipă să-mi trag sufletul, te rog, scumpo, îi spune el lui Judy. Du-te și înoată un pic, să nu ți se pară apa prea rece când intrăm. Vin și eu într-un minut.

Ar trebui să-ncerce să-i vorbească lui Pru despre Nelson. E ceva putred acolo. Roy deja sapă în nisip cu o lopățică de plastic pe care Janice s-a gândit să i-o cumpere de la Winn Dixie. Încruntat, copilul îndeasă nisipul într-o găletușă de forma unui Garfield răsturnat cu capul în jos. Cum Harry pare incapabil să înceapă, Pru e cea care zice:

— Ești superdrăguț că ai aranjat toată excursia asta. Am rămas tablou când am auzit cât ți-a cerut.

— Păi, spune el, simțindu-se ceva mai bine pe măsură ce picioarele goale îi absorb căldura nisipului de la suprafață, doar o dată în viață ești bunic. Sau de două ori, în cazul meu. Aveți de gând să mai faceți și alții?

E o întrebare directă, dar nu se compară cu chestia cu nisipul care intră peste tot.

— Ah, nu, Dumnezeule, răspunde ea în pripă, în liniștea dintre două valuri lungi și joase ce se succed spărgându-se într-o creastă înspumată, scânteietoare, punctată de pașii agili, mecanici, ai fluierarilor. Nu suntem pregătiți să mai facem și alții.

— Nu sunteți, ai? face el, neștiind cum să-i interpreteze răspunsul.

Ea îl ajută, îi aude glasul în timp ce rămâne cu privirea ațintită asupra golfului. Nu îndrăznește să întoarcă capul și să-i privească picioarele goale, încheieturile roz ale degetelor și oja ciobită, pulpele și gambele lungi întinse pe șezlong, cu contrastul dintre albul spandexului dintre picioare și pielea molcută din interiorul coapsei. Aceste costume de baie noi nu prea țin ascuns fundul unei femei. Ea i se confesează lui Harry:

— Nu cred că ne ocupăm îndeajuns nici de cei doi pe care-i avem, la halul în care-i Nelson.

— Mda, şi cum e? Pare agitat şi dus de-acasă.

— *Exact*, îi dă ea dreptate mult prea entuziasmată.

Asta-i tot ce spune. Încă un val se sparge şi se prelinge pe nisip. Ea dă înapoi, aşteptând ca el să ghicească de ce stau lucrurile aşa.

— Urăşte automobilele Toyota, îşi dă el cu presupusul.

— Aş, s-ar plânge şi dacă ar fi Jaguar, spune Pru. Nu l-ar mulţumi nimic la halul în care-i acum.

Halul în care-i acum. Aici e secretul, în fraza asta. Te pomeneşti că bietul copil palid până-n vârful urechilor o fi murind de ceva, de leucemie, ca fata aia din *Love Story*? De SIDA, pe care a luat-o cumva – cum, Harry nici nu-ndrăzneşte să se gândească – din gaşca lu' poponaru' ăla de Slim din care face parte şi Lyle, noul contabil. Dar chestiile astea par la fel de îndepărtate ca insulele unde piraţii şi-au ascuns aurul, iar bogătanii pescuiesc tarpon, doar nişte îngroşări ale orizontului privit din unghiul acesta, de la un metru deasupra nivelului mării. Cu soarele care-l arde în cap, nu-şi poate aduna gândurile. Poate că ar fi trebuit să-şi cumpere o şapcă, să-şi protejeze tenul de suedez. I s-a părut dintotdeauna că arată prost cu şapcă, şi aşa are capul prea mare. Roy a umplut găletuşa şi, destul de grijuliu, dacă ţinem cont că n-are decât patru ani, o răstoarnă cu fundul în sus şi o ridică. Se aşteaptă să obţină un Garfield de nisip, dar forma e prea complicată şi se surpă într-o parte. Ce principiu prost şi formele astea complicate. Mai bine rămâi la castelele simple şi lasă copiii să-şi folosească imaginaţia. Harry se oferă să găsească o explicaţie, vorbind în aer, nu îndrăzneşte să-şi întoarcă privirea şi să dea cu ochii de pubisul lui Pru şi de bucăţelele alea fără nume expuse de poziţia picioarelor ei.

— N-a fost niciodată un copil extrem de fericit. Cred că-i vina mea şi a lui Jan.

— Mereu dă vina pe voi, recunoaşte Pru cu vocea ei monotonă, cu accent de Ohio. Dar nu cred c-ar trebui să-i daţi nas învinuindu-vă la tot pasul.

De data asta, limbajul ei, la fel ca şi aseară, când a vorbit despre colesterol, îi pare neplăcut de profesional, sugerându-i blana unui animal de companie care-i mai aspră şi mai ţepoasă decât te-ai aştepta.

— Eu una aş refuza, spune ea ferm, să-l las pe vreunul din copiii *mei* să mă facă să mă simt vinovată de ceva.

— Nu știu ce să spun, zice Harry cu îndoială în glas. L-am expus unor scene destul de nesăbuite pe la sfârșitul anilor șaizeci.

— Sfârșitul anilor șaizeci pentru toată lumea a însemnat scene nesăbuite, spune Pru și își reia tonul aspru, semi-medical. Dacă acceptați pe mai departe vina pe care dorește să v-o pună în cârcă, tu și cu Janice nu faceți decât să-i prelungiți comportamentul infantil. De la vârsta de treizeci de ani, n-ar trebui să fim cu toții răspunzători de viețile noastre?

— Habar n-am, îi mărturisește el, nu știu cine-a fost răspunzător de-a mea.

Se ridică din adâncitura pe care a încălzit-o cu trupul în nisip, dar nu înainte de a se uita pe furiș la fâșia de spandex întins, flancată de bucățele molcuțe din Pru, care n-au avut niciodată parte de soare cât să apuce să se pistruieze. Micuța Judy se întoarce de la înot cu părul ei roșcat ud fleașcă, lipit de țeastă, și cu costumul de baie bleumarin mulat pe sfârculețele ei mititele ca gămăliile de ac.

— Ai zis un *minut*, îi amintește ea, cu apa șiroindu-i pe față și perlându-i-se pe gene ca lacrimile.

— Așa-i, recunoaște el. Hai să mergem cu barca!

Se ridică în picioare, iar briza de Florida îi mângâie toată suprafața pielii, de parcă el ar fi zmeul înălțat de pe plajă. Se simte falnic sub bolta senină, înaltă; elementele revărsate în jurul lui – apa și nisipul, aerul și focul soarelui, substanțe dăruite în cantități uriașe, totuși departe de-a umple spațiul infinit – redeșteaptă în el o ancestrală nesăbuință animalică. Pielea lui, inima lui nu se mai sătură de toate astea.

— Pune-ți vesta de salvare, își sfătuiește nepoțica.

— Mă face să par grasă, se împotrivește ea. N-am nevoie de ea, pot să înot kilometri întregi, pe cuvânt. În tabără traversam lacul dus-întors. Când obosești, te-ntorci pe spate și faci pluta. În apă sărată e și mai ușor.

— Pune-o, scumpo, repetă el senin, mulțumit că sânge din sângele lui a învățat să se simtă în largul său într-un element care pe el întotdeauna l-a înspăimântat.

El își pune vesta și se simte ca într-o armură, efeminat și, așa cum zicea puștoaica, gras. Picioarele și brațele nu i s-au îngrășat prea tare, doar abdomenul și, ciudat, fața; în fiecare dimineață, când se bărbierește, i se pare că are pogoane întregi de piele de ras, iar când se zărește în vreo vitrină din centrul plin de sticlă al Deleonului, este uluit de tipul înalt, palid și umflat cu câlți.

— Să te uiți după noi, îi spune el lui Pru, care s-a sculat în cinstea lansării la apă.

Aproape goală, cum e, îi ajută să împingă coca la marginea agitată, șopotitoare a apei. Reduce la tăcere vela ce fâlfâie în vânt și vrea să răsucească micul catarg, în timp ce el descurcă odgoanele, mai complicate decât își amintea de pe vremea când, în urmă cu ani de zile, în Caraibe, a ieșit în larg împreună cu Cindy Murkett și bikiniul ei negru, și fixează cârma. O saltă pe Judy la bordul iolei. Micuțul Roy, când o vede pe soră-sa gata să pornească undeva fără el, începe să țipe și calcă într-un val care-l dărâmă. Pru îl ridică și-l ține la șold. Aerul este atât de strălucitor, încât toate contururile par decupate, cu nimbul acela violet pe care-l vezi în filme când peisajul e o butaforie. Harry intră în apă până la brâu să împingă barca în larg, apoi se saltă la bord, își juleşte țurloiul de un tachet și apucă odgonul prins de catargul din aluminiu. Cum îi zicea Cindy funiei din nailon? Parâmă. Draga de Cindy, ce păpușică a fost odată. Îndreaptă cârma și întinde pânza. Ambarcațiunea se afundă și mângâie valurile unul după altul în timp ce briza dinspre uscat, cu tăcerea de vis ce însoțește vântul, împinge ambarcațiunea departe de pământul tare, de plajă, de Pru, în costumul ei alb cu marginile răscroite, cu Roy, care urlă, lipit de șoldul ei.

Judy stă pe partea dinspre țărm a catargului, pregătită să fixeze derivorul în fanta lui. Harry stă incomod, cu picioarele îndoite pe fibrele de sticlă, cu o mână, dusă la spate, apucă echea și cu cealaltă ține strâns parâma. Mintea lui începe să recompună imaginea vectorilor, iar vântul intens pune presiune pe partea de sus, dungată a pânzei întinse. Mâinile încep să-i simtă tensiunile înclinate, care se extind spre orizont și zenit. *Ca o foarfecă*, îi spusese Cindy, și se simte încărcat de-o energie canalizată, invizibilă.

— Jos derivorul, ordonă el, ajuns în sfârșit căpitan, la numai cincizeci și cinci de ani.

Gamba zgâriată îl ustură, iar fesele, în costumul de baie subțire și ud, nu se împacă deloc cu duritatea băncii din fibre de sticlă. Fiind cu mult mai greu decât Judy, botul bărcii cu coca scobită se ridică în sus. Valurile sunt mai tăioase, smuciturile velei devin mai aspre, iar apa e de un verde mai murdar decât în amintirea înflorită a acelei aventuri din Caraibe, de la începutul acestui deceniu.

Și totuși, tovarășa lui e fericită, cu chipul ei radios îmbrobonit cu stropi de apă. Pe brațele ei micuțe, subțirele, ce-i ies din vesta de cauciuc negru-mat, i s-a făcut pielea de găină și tremură toată la fiecare

imersiune în mișcare, speriată de noutate, de diferența dintre uscat și apă. Rabbit se uită înapoi spre țărm: Pru, cu soarele în spate, e o siluetă pe fundalul plajei orbitoare. Peste încă un minut, nu îi va mai putea distinge trupul dintre toate celelalte amestecate pe nisip, din alfabetul supraimprimat al siluetelor. Până și hotelul s-a micșorat pe măsură ce distanța s-a mărit, pare o dală înaltă printre numeroasele hoteluri și blocuri pe care le cuprinde cu privirea în ambele direcții pe această fâșie de coastă a Floridei. Puterea pe care și-o află în mâini, de-a schimba perspectivele, îl apasă pe piept și stomac. Vederea micuțelor vele triunghiulare din larg zărite în timp ce trecea cu mașina, împreună cu Janice, pe traseul de pe țărm sau în timp ce mergeau la banca din centru, din Deleon, nu l-a pregătit pentru imensitatea perspectivei sale mai mult decât te pregătește vederea unor oameni de pe un acoperiș sau o schelă pentru groaza care-ți face genunchii să tremure când calci pe-o scândură la înălțimea aia.

— Ei, Judy, spune el, încercând să alunge orice urmă de spaimă din glas, însă vorbind cu voce tare, pentru ca amplitudinea năucitoare a spațiului să nu-i absoarbă sensul cuvintelor, nu putem s-o ținem la nesfârșit în direcția asta, c-o să ne trezim în Mexic. Ce am de gând să fac eu se numește voltă. Eu te previn – știu că sună caraghios – „Voltă, capul la cutie!", iar tu îți lași capul jos și ai grijă să nu cazi în apă când barca își schimbă direcția. Gata? Voltă, capul la cutie!

Nu-i suficient de ferm când împinge echea cât mai departe de el, și vreme de prea multe secunde, cu Judy ghemuită într-o mingiuță acrobatică, deși brațul velei a trecut deja de capul ei, intră neîndemânatici în bătaia vântului, într-o nemișcare în care clipocitul apei răsună alene, iar el simte că sunt târâți înapoi. Apoi, însă, o inerție nu tocmai irosită de timiditatea lui balansează prora dincolo de linia vântului, iar pânza se oprește nerăbdătoare din balans, se umflă cu o unduire morocănoasă în direcția orizontului și se întinde la maximum, iar Judy nu mai pare îngrijorată, ci izbucnește în râs când simte că ambarcațiunea o ia din loc, înaintează peste valurile tăioase, opace. Trage de parâmă și navighează la nouăzeci de grade față de direcția vântului, paralel cu țărmul pestriț. În clipa aceea de nemișcare, imensitatea din jur parcă i-ar fi străpuns cu săgeți pornite din fiecare colțișor gol, strălucitor de aer și de apă, dar prin mișcare evadează și ajung să se folosească de spațiu; golful, iola, vântul, soarele care le arde vârfurile expuse ale urechilor și le usucă picăturile de pe firele de păr palide, zburlite de pe brațele pe care li s-a făcut pielea de găină,

toate formează la un loc un climat izolat, o vizuină de împrejurări exacte, la care Harry se adaptează treptat. Începe să știe de unde bate vântul fără să se uite cu ochii mijiți la semnalizatorul decolorat din vârful catargului și să simtă instinctiv vectorii controlați de mâinile lui, exact ca într-un contraatac declanșat după o deposedare sau recuperare la baschet, în vremurile de demult, când vedea cu ochii minții, fără să se gândească prea mult, traseul pe care curgeau pasele, de la un coechipier la altul, cu mingea care ricoșa din panou în coș. Acum, că e mai încrezător în sine, intră din nou în voltă și se îndreaptă spre o insulă verde îndepărtată, care are în vârf o casă roz, o vilă de lux, probabil, dar care, de la distanța asta, pare o biată colibă, ajustează vela și nici măcar nu clipește când iola își schimbă cursul.

Ca un bunic de treabă, îi explică lui Judy toate mișcările în timp ce înaintează pe apă, și teoria, și practica, amândoi se molipsesc de încrederea de sine, de ușurința cu care această jucărie plutitoare poate fi făcută s-o ia când într-o direcție, când în alta, sub un anumit unghi, tachinând vântul și apa, furându-le o fărâmă din imensitățile lor scânteietoare.

— Vreau să țin eu direcția, îl anunță Judy.

— Nu-i ții *direcția*, scumpișor, ca unei biciclete. N-o poți pune, pur și simplu, pe direcția dorită, trebuie să ții cont de vânt, din ce direcție bate. Da' treacă, hai, apleacă-te, adică vino cu spatele spre mine și apucă echea. Ține barca cu prora îndreptată spre insulița aia cu o casă roz. Foarte bine. Perfect. Acum te-ai abătut un pic de la curs. Trage echea puțin spre tine, s-o ia la stânga. Asta se cheamă babord. Stânga e babordul, iar dreapta tribordul. Acum voi slăbi nițel pânza, iar când strig „Volta!", să împingi echea spre mine cât de tare poți. Nu intra în panică, e o chestiune de-o secundă să reacționezi. Gata? Ești gata, Judy? Bine. Volta, capul la cutie!

O ajută să împingă echea până la capăt, brațul ei micuț nu ajunge până acolo. Vela se destinde și flutură în vânt. Catargul din aluminiu se balansează nervos înainte-înapoi. Catargul de aluminiu scrâșnește în locașul lui din fibre de sticlă. Un cargou din depărtare stă pe linia orizontului ca o monedă pe-o tejghea. Un pescăruș cu aripile îndoite stă nemișcat în aer, cu vânt din față și întinde gâtul, vrând parcă să-i întrebe ce caută atât de departe de uscat. Apoi, vela se umflă; Harry trage de parâma ei; punându-și mâna peste mânuța lui Judy, reglează unghiul echei pentru cursul dorit. Greutatea lor, concentrată spre pupă, ridică prora în aer, iar din cauza asta iola înaintează încet. Răpăitul

valurilor ce lovesc bordajul i se instalează în urechi ca un fel de surzenie. Ea mai schimbă cursul de câteva ori, apoi, văzând că asta-i toată treaba, se plictisește. Căscatul ei de fetiță mică dezvăluie o floare de dinți fără cusur (cu chimicalele care se bagă în pasta de dinți de acum, copii ăștia nu vor cunoaște niciodată chinurile prin care a trecut pe scaunele dentiștilor) și-o limbă de pluș arcuită. Într-o bună zi, un bărbat va profita de limba asta.

— Pe-aici cam pierzi noțiunea timpului, îi spune Harry. Dar, judecând după poziția soarelui, trebuie să fie aproape de amiază. Cred că ar trebui să ne întoarcem. Asta o să ne ia ceva timp, căci o să avem vântul din față. Hai să n-o lăsăm pe mami să-și facă griji.

— Omul ăla a zis c-o să trimită o șalupă după noi.

Harry râde să se elibereze de tensiunea tandreții pe care i-o inspiră această copiliță perfectă, toată arămie, strălucitoare și deocamdată neîntinată.

— Asta doar în cazul unei urgențe. Singura urgență pe care-o avem este aceea că ni se prăjesc nasurile. Putem să navigăm spre țărm, mergem în voltă. Menții cursul cât mai aproape de direcția din care bate vântul. Uite cum facem, eu strâng pânza, iar tu încerci să menții prora spre hotelul acela. Nu cel din dreapta de tot. Cel de alături, în formă de piramidă.

Trupurile amestecate de pe plajă și-au pierdut, privite de la distanța asta, petele de culoare, nuanțele costumelor de baie și par o frânghie gri, lungă, care vibrează de-a lungul golfului pe kilometri întregi. Apa de aici are o culoare mai urâtă decât privită de pe mal, e de un verde-pal așternut deasupra unui verde ca fierea mai la fund.

— Bunelu', ți-e frig?

— E cam frig, recunoaște el, dacă tot mă întrebi. E cam răcoare aici în larg.

— Păi, da.

— Nu-ți ține de cald vesta de salvare?

— E lipicioasă și scârboasă. Vreau să mi-o dau jos.

— Să n-o dai.

Timpul trece, valurile plescăie leneșe, pescărușul curios continuă să-i urmărească, dar țărmul nu pare să se apropie, iar locul unde Roy și Pru îi așteaptă pare mult în urma lor.

— Hai să intrăm în voltă, spune el.

De data asta, împins de plictiseala crescândă a fetiței și de dorința lui de-a ajunge la țărm și de-a pune capăt acestei aventuri,

încearcă să intre prea direct în bătaia vântului. O pală de vânt vine dintr-o direcție neașteptată, dinspre insulele joase ale piraților, în loc să adie direct dinspre țărm și, în loc ca iola să intre într-un unghi îngust față de direcția în care se deplasau, aceasta se înclină și se tot înclină, carena pierde contactul cu suprafața apei, se saltă în aerul albastru. Catargul trece de un anumit punct de sub soare și, de neoprit, ca împins de-o mână uriașă, malițioasă, se răstoarnă în apa golfului. Rabbit simte cum trupul lui masiv și cel micuț, mlădios al lui Judy cad cu picioarele înainte în abisul de apă, cuprins de panică, ține pe mai departe parâma în mână și își juleşte încă o dată gamba de marginea din fibre de sticlă. Un element criminal, dens, rece îi cuprinde capul într-un verde-închis irespirabil, care-i închide ermetic gura și ochii, apoi își slăbeşte strânsoarea și îi dă drumul la aer, la soare și în tăcerea sinistră a mişcării curmate.

Creierul lui își dă seama ce s-a întâmplat. Își amintește cum, data trecută, Cindy s-a urcat cu picioarele pe derivor și iola a revenit la poziția normală, cu catargul împroşcând arcuri de picături în aer. Așa că nu-i cine ştie ce problemă. Ceva însă nu-i în regulă, ceva ce-i face inima să stea în loc. Judy. Unde-o fi?

— Judy? o strigă el.

Parcă nici n-ar fi vocea lui aici, între orizonturi, fără nimic solid sub picioare și cu valurile care-l plesnesc peste față cu o răutate provocatoare, cu coca iolei înălțându-se într-o rână, cu o umbră îngustă, cu pânza dungată plutind pe apă ca o mâzgă multicoloră.

— *Judy!*

Acum glasul său aparține în întregime văzduhului pustiu, înălțimilor ce vibrează teroare; urlă atât de tare, încât înghite apă, trupul scufundat neoferindu-i nici un reazem de pe care să urle; pe gâtlej i se scurge un plumb topit, amar, în loc de aer, iar bătăile puternice ale inimii fuzionează cu smuciturile și unduirile mării. Tuşeşte iar și iar, și ochii i se împăienjenesc de lacrimi. Ea nu-i aici. Nu sunt decât valuri de un verde-murdar, apa care-l plesnește, jadul prin care răzbate strălucirea soarelui, stratificat peste verdele ca fierea. Și norii subțiri și piezişi de la apus, care prevestesc schimbarea vremii. Și coca scobită, mută, a iolei de lângă el. Vezica îl imploră să se pişe și, probabil, asta și face.

Pe partea cealaltă. Acolo trebuie să fie. El, barca și vela există într-un spațiu de câțiva metri pătrați și, totuși, i se pare că are de parcurs distanțe enorme. Trebuie să se scufunde sub cocă, imediat. Fiecare secundă scufundă totul. Vesta de salvare îl ține la suprafață,

dar îl împiedică să înainteze. Curenții din apă îi opun rezistență. N-a fost niciodată un înotător remarcabil. Aerul, lumina, apa, tăcerea, toate se izbesc înlăuntrul craniului său într-o bubuitoare demonstrație de neîndurare. Chiar și în această secundă de iluminare perfect densă e loc și pentru dezgustul animalic, vechi de-o viață, de a-și băga capul sub apă, și pentru gândul că încă o secundă de pasivitate ar putea aranja totul în mod miraculos; chipul zâmbitor al copilului va ieși la suprafață cu picăturile de apă sărată sclipindu-i pe gene. Dar soarele amiezii îi spune acum ori niciodată și ceva sacru, din străfundul ființei sale, îi urlă că totul poate fi salvat, așa că deschide gura și, cuprins de panică, înghite aer prin sita durerii instalate în piept și încearcă să se strecoare printr-o opacitate rezistentă în care nu poate nici să vadă, nici să respire. Capul i se împinge în sus, dă de ceva dur, în timp ce mâinile îi bâjbâie prin apa vâscoasă după un trup agățat și nu găsesc nici măcar o singură protuberanță de care s-ar putea agăța un trup. Încearcă să iasă la suprafață. Fibrele de sticlă îi apasă spinarea ca o piele de rechin, apoi lemnul rabatabil al echei, care atârnă în apă, îl zgârie pe față.

— Judy!

Când îi strigă numele a treia oară, bolboroseşte; picăturile de apă descriu dinaintea lui cercuri în culorile curcubeului în timp ce se întoarce cu fața spre soare; în aceste momente, barca se răsucește ușor, iar raportul ei cu soarele, umbra pe care o aruncă pe apă, se schimbă.

Sub velă. Trebuie să fie sub velă. Pare imensă așa, căzută în apă, un giulgiu de nailon lung, cu cusături diagonale, cu numerele cusute pe pânză și forma de pește. Trebuie s-o găsească. Mațele îi ard cuprinse de-o vină acidă; se căznește din nou să intre într-un fel de argilă de-un verde-murdar, în care bulele lui de aer sunt giuvaiere. Încearcă să înainteze ca într-un tunel, cu spatele lipit de pânza alunecoasă. În acest tunel, dă de un șarpe, un membru flexibil, flasc, pe care atingerea lui îl înspăimântă, așa că încearcă să-l strângă de gât și să-l tragă în adâncuri. Îl apucă de ureche; capul i se saltă în velă, peste ochi i se răsfrânge o lumină albă, tensionată și la nări îi ajunge un miros secret, de nailon umed, însă nu și aer respirabil. Încearcă spasmodic să se elibereze din acest mormânt; înaintează greoi, cu ochii închiși; până la urmă, iese de sub marginea velei când mai are puțin până să se înece și o trage și pe Judy la lumină.

Părul ei ud, arămiu, luceşte la doi centimetri de ochii lui; chipul ei îi face o impresie vagă, năclăită, dar e vie şi agitată. Tot încearcă să se cațere pe el şi-i prinde capul în brațe. Trupul îi pare fierbinte sub glazura lui alunecoasă. Apa întunecată îi împroaşcă întruna ochii şi gura, de parcă un păianjen ieşit la atac tot încearcă să se interpună între el şi soare. Îşi întinde brațul lung, alb şi se prinde de catargul de aluminiu; deşi acesta se cufundă într-un unghi mai mare din cauza greutății suplimentare, pânza şi coca scobită refuză să-l lase să se cufunde de tot. Harry gâfâie şi, din două smucituri, se trage mai sus cu aia mică cu tot, spre locul unde catargul iese din apă. Simte cum îi inundă inima bucuria că Judy trăieşte, o bucurie care se contractă şi-l doare ritmic, ca o mână care strânge-n palmă o mingiucă de cauciuc. Spațiul dinlăuntrul lui s-a comprimat, aşa că, stând agățat, se chinuieşte să inspire firişoare subțiri de aer, să le introducă într-o congestie dureroasă. Judy rămâne agățată de gâtul lui şi tuşeşte întruna, eliminând apa şi spaima care au intrat în ea. Mişcarea aspră a trupşorului ei provoacă junghiuri în pieptul lui fragil, în stare de şoc, unde ceva viu îi palpită şi-l doare. De parcă, în mijlocul acestei uriaşe întinderi de apă, pieptul lui e un recipient cu apă de mare în care se agită o sepie captivă.

Să fi trecut un minut de când s-au răsturnat. După încă un minut, ea îşi recapătă suflarea cât să-ncerce să-i zâmbească. Albul ochilor i s-a înroşit de la lacrimile provocate de tuse. Feţişoara prelungă îi sclipeşte toată, de parcă i-ar fi presărată cu beteală, dar apoi iola se răsuceşte lin, plasându-le capetele în fâşia îngustă de umbră vâscoasă a carenei. Lui i se pare că, cu paloarea asta, provocată de spaimă, şi cu răsuflarea tăiată, seamănă mai puţin cu Pru decât cu Nelson, cu oscioarele ei delicate, albă până-n vârful urechilor şi cu cearcăne, de parcă ar fi după o noapte albă.

Deşi sub apă continuă să simtă durerea, poate vorbi:

— Hei! exclamă el. Mamă! Ce s-a-ntâmplat, mai exact?

— Nu ştiu, bunelu', răspunde Judy politicoasă.

Rostirea acestor cuvinte îi provoacă un alt acces de tuse.

— Am ieşit la suprafață şi deasupra mea era chestia asta şi, când am încercat să mă-ndepărtez înot, n-am putut să ies de sub ea.

Îşi dă seama că frica ei are limite. Crede că aici, în larg, nu i se poate întâmpla nimic mai grav decât disconfortul. E stăpânită de senzația de nemurire pe care-o au copiii, iar el este protectorul ei.

— Hai că ne-am descurcat, gâfâie el. Nu s-a-ntâmplat nimic.

Pe lângă durerea care nu-i mai trece și îi cuprinde brațul agățat de catarg, simte că nu poate respira ca lumea, iar mai de jos îl încearcă senzația de greață, o fi de la răul de mare, iar peste toate astea se suprapune starea de sfârșeală, nevoia profundă de odihnă.

— Vântul și-a schimbat direcția, îi explică el lui Judy. Chestiile astea prea se răstoarnă cu una, cu două.

Acum începe s-o subjuge uriașa ciudățenie a locului unde se află, la sute de metri de țărm și la sute de metri de fundul mării. Ochii cu genele perfect spațiate i se fac mari și conturul buzelor subțiri, perfect simetrice, începe să se schimbe și să se estompeze. Zice cu un tremur în glas:

— Cum o ridicăm la loc?

— Simplu, răspunde el. O să-ți arăt o șmecherie.

Și-o fi amintit cum se procedează? Cindy a ridicat-o în doi timpi și trei mișcări, a plonjat direct sub barcă, în apa străvezie din Caraibe. O parâmă, pesemne a tras de-o parâmă.

— Ține-te lângă mine, dar nu te mai agăța de mine, scumpișor. Vesta de salvare te ține la suprafață.

— Mai devreme nu m-a ținut.

— Ba te ținea, doar că erai sub velă.

Au glasurile atenuate aici, în apele golfului, își iau zborul în spațiu fără să mai zăbovească în aer, asemenea vorbelor rostite într-o cameră. Călcatul apei îi taie răsuflarea. Nu trebuie să-și piardă cunoștința. Nu trebuie să lase ziua asta însorită să-și tragă obloanele peste capul lui. Se gândește că dacă o să scape întreg din povestea asta, o să se întindă pe o fâșie solidă, uscată, de iarbă – vede cu ochii minții firele verzi, peticele de pământ golaș, ca pe vremuri pe terenul de joacă de la Mt. Judge – și n-o să se mai miște în veci. Dă drumul încetișor catargului și, cu mișcări atente, de bicicletă, încercând să nu supere chestia aia anapoda din pieptul lui, apucă cele două parâme de nailon care plutesc libere și, cu un efort al cărui recul îi împinge fața sub apă, le aruncă pe partea cealaltă. Valurile sunt destul de puternice, așa că Judy i se agață de umăr, deși a rugat-o să nu mai facă asta. Îi explică:

— Bun. Acum o să înotăm câinește în jurul bărcii.

— Poate vine după noi cu șalupa tipul ăla căruia îi place de mami.

— Poate. N-ar fi, însă, rușinos să fii salvată sub ochii lui Roy?

Judy e prea speriată să râdă sau să-i răspundă. Trec pe lângă eche, chestia aia urâtă, din lemn, care i-a zgâriat fața. Pescărușul nu mai e

în văzduh, dar bucăți de alge maro, plutitoare, ca niște pămătufuri sau peruci de clovni, le oferă dovada altor forme de viață. Coca albă, mânjită cu mâzgă, ce zace într-o rână în apă, pare un cadavru pe care n-are cum să-l readucă la viață.

— Dă-te un pic înapoi, îi spune copilței agățate de el. Nu știu sigur cum o să meargă treaba.

Câtă vreme e în apă, măcar nu cântărește mult; dar când, apucând parâma ce trece prin vârful catargului de aluminiu, se chinuiește să-și plaseze greutatea pe derivor, mai întâi cu brațele, apoi cu picioarele, se simte strivit de propria-i povară bleagă de mușchi fleșcăiți, osânză și măruntaie. Durerea din piept atinge o strălucire de-un roșu intens, încât își ține strâns închiși ochii, să uite de ea, iar apoi simte, orbește, ca pe-o eliberare, că pânza se ridică din apă, iar derivorul de sub el plonjează în poziție verticală. Barca îl trântește pe spate când revine la normal, iar vela udă, laxă, își balansează ghiul înainte și-napoi printre parâmele încâlcite, șfichiuitoare. Simte că se sufocă și îi vine să se lase in voia apei, a apei care-l urăște și totuși îl vrea.

Când-colo, copilul de lângă el chiuie:

— Uraaa! Ai reușit! Bunelule, te simți bine?

— Minunat. Poți să te urci tu prima, scumpișor? O să țin eu barca, să nu se clatine.

După câteva tentative ratate de a sări din apă, Judy se saltă cu burta pe puntea curbată, funduleț ul ei albăstriu-negru lucind ca două arcuri, și se căznește să se ghemuiască lângă catarg.

— Iar acum, o anunță el, vine balena!

Și, dând uitării apăsarea pulsatilă, striată din cușca toracică, se saltă din apă cât să-și lipească abdomenul de bordajul care se hâțână pe valuri. Se agață de un tachet. Granulația falsă a fibrelor de sticlă își lipește rețeaua fină de pomeții lui. Apa flămândă continuă să-i sugă gambele și labele, dar el îi dă un șut și, clătinându-se, își reia poziția de lângă eche.

— Suntem aproape gata, domnișoară, îi spune el lui Judy.

— Te simți bine, bunelu'? Vorbești cam ciudat.

— Nu prea am aer. Dintr-un motiv sau altul. S-ar putea să vărs. Lasă-mă să-mi trag sufletul un minut. Și gândește-te. Asta ne-ar mai lipsi. Să răsturnăm din nou nenorocirea asta.

Durerea i-a coborât în ambele brațe și i-a urcat până la falcă. Odinioară Rabbit i-a spus cuiva, unui cleric băgăreț, *undeva, dincolo de toate astea, se află ceva ce-așteaptă să-l găsesc.* Orice-ar fi, acel ceva l-a găsit pe *el* primul și-l torturează nemilos.

— Te doare?

— Bineînțeles. Urechea de care m-ai tras. Piciorul, acolo unde m-am zgâriat.

Vrea s-o facă să zâmbească, dar privirea ei, cu ochișorii strălucitori, rămâne solemnă. Ce ciudat, își zice Rabbit, cu gândurile bizar iluminate de chinurile lui, copiii au forma noastră, cu trunchi, picioare, urechi și toate alea, totuși, la o scară a lor – ființe subdimensionate plămădite pentru o planetă mai bună, dar și mai mică. Judy se uită la el neștiind cât de mult să-l ia în serios, ca ieri, când a mâncat grăunțele alea ca niște alune.

— Stai locului, îi spune el. Nu mai face valuri, cum se spune.

Echea îi pare ciudat de mare, frânghia de nailon ireal de aspră și groasă. Trebuie să manevreze toate astea. Nepilotată, barca a plutit în derivă. Cum îi zicea Cindy? *Cu prova în vânt.* E cu prova în vânt. Clatină echea, într-o parte cu putere și în cealaltă ușurel, să prindă vântul dintr-un unghi, apoi, timid, trage de velă, temându-se să nu răstoarne din nou iola cu mâinile lui uriașe. Surprinzător, mai sunt și alte Sunfish-uri ieșite în larg și doi băieți cu jet-skiuri, săltând brutal pe valuri, la o distanță destul de mare, căci țipetele lor și plesnetul impactului cu apa îi ajung la urechi cu întârziere. Soarele a trecut de zenit, razele îi cad pe fațadele hotelurilor înalte. Ferestrele licăresc, balcoanele lor par dinții unui pieptene, mulțimea de pe plajă licărește, a mai apărut și altcineva care înalță un zmeu. Suprafața de apă de aici până la țărm este ciobită întruna de sulițele de lumină scânteietoare. Rabbit se simte înghețat în pielea care i se usucă. Se simte cuprins de-o nelinişte cenușie ce vrea să-i supureze otravă prin toți porii. Își întinde picioarele în față și se lasă pe spate, într-un cot, într-o aproximare stângace a statului pe spate. Ar fi o idee bună să-l fure somnul dacă n-ar fi aici, cu micuța pe care trebuie s-o ducă nevătămată înapoi între oameni.

Vorbește rapid, printre junghiuri și, în mod clar, nedorind să se repete.

— Judy. Uite ce-o să facem frumușel, o să schimbăm cursul de două ori și-o să ajungem la țărm. Poate nu fix în locul unde-i mama, dar trebuie să ajungem la mal. Mă simt foarte obosit și mă dor toate, iar dacă o să adorm, să mă trezești.

— Să te trezesc?

— Nu mai fi așa îngrijorată. E-o aventură nostimă. De fapt, am și pentru tine o sarcină nostimă.

— Ce sarcină?

Glasul îi sună pițigăiat; își dă seama că nu-i nimic nostim.

— Cântă-mi.

Când trage parâma să aducă vela în vânt, parcă ar trage ceva dinlăuntrul lui; durerea îi străpunge partea moale, interioară a brațului respectiv până la cot.

— Să cânt? Eu nu știu nici un cântec, bunelule.

— Toată lumea știe un cântec sau altul. Ce-ai zice să-ncepi cu „Vâslește, vâslește, vâslește"?

Își închide ochii intermitent, ascultând de instinctul animalic care-ți spune să te târăști în peșteră cu durerea ta, iar glasul ei subțirel, acoperind clipocitul valurilor și pârâiturile catargului, își croiește ezitant drum printre cuvintele canonului cântat de el în clasa a doua, demult, în zilele pantalonilor reiați și ale codițelor lui Margaret Schoelkopf și ale cizmulițelor. Mintea lui se alătură fetiței, dar nu reușește să-și activeze corzile vocale. *Lin pe firul apei, Vesel, vesel, vesel....*

— Viața-i doar un vis, încheie Judy.

— Frumos, spune el. Ce zici de „Mary avea un mieluțel?" Se mai învață la școală? Ce mama naibii vă mai *învață* la școală în ziua de azi?

Faptul că stă întins atât de jos i-a mai dezlegat limba, i-a dezlănțuit nevoia primară de-a înjura și latenta indignare politică. O ține tot așa, zicându-și că asta o să-l facă mai puțin de speriat în ochii nepoțelei, dar mai vivace și mai hazliu.

— Știu că suntem de tot rahatul în materie de educație, așa susțin ziarele. Trăiască orientalii. Fără toți refugiații ăștia chinezi și vietnamezi, am fi o națiune de idioți patentați.

Judy știe „Mary avea un mieluțel" și „Trei șoricei orbi" și versurile de la „Fermierul din vâlcea" până la „soția ia o vacă", dar apoi amândoi pierd șirul.

— Hai să mai cântăm o dată „Trei șoricei orbi", îi ordonă el. *Vezi* cum *fug. Șoriceii* fug după soția *fermierului*...

Ea nu continuă cu versul următor și lui îi piere glasul. Schimbarea cursului îi poartă departe, spre nord, spre Sarasota și Tampa și insulele bogătanilor, unde odinioară erau piații, dar oamenii de pe plajă aduc mai puțin cu o frânghie gri, culorile costumelor de baie licăresc ceva mai aproape și distinge chiar și zborul ca de săgeată, chinuit, al unei mingi de volei. Apăsarea din mijlocul pieptului e

tot mai mare, iar greața îi e dublată de-o dorință irezistibilă de-a vomita. În încercarea de a-și schița viața reală, viața confortului simplu și a provocărilor modeste, lăsată în urmă când picioarele lui au părăsit nisipul, îi apare-n minte, în primul rând, vasul de toaletă roz, de porțelan, de-acasă, cu căptușeala asortată a colacului și cu micul teanc de *Consumer Reports* și *Times*, ce-l aștepta pe raftul de jos al măsuței de bambus vopsite în alb, pe care Janice își ține produsele cosmetice, lângă chiuveta în nuanțe roz. Pare să fi fost un loc în paradis.

— Bunelule, nu-mi mai vin în minte alte cântece.

Ochii verzi ai copilei, mai verzi decât ai lui Pru, au o tentă apoasă de panică.

— Nu te opri, mormăie el, încercând să țină situația sub control. Tu ești cea care face barca să înainteze.

— Nu, nu-i adevărat, schițează ea un zâmbet voalat. Vântul o face.

— Într-o direcție total aiurea, fir-ar să fie, spune el.

— Aiurea? întreabă ea repezit, mânată de frică.

— Nu, doar glumesc.

Asta-i amintește de ziua de ieri, de sadismul cu care i-a strâns mânuța. Trebuie să înceteze odată cu chestiile astea. Când ai copii în jurul tău, trebuie să-ncerci să te ridici la înălțimea situației.

— Totul e-n regulă, o liniștește. Hai să intrăm în voltă. Gata? Capul la cutie, scumpo.

Nu mai folosesc jargonul marinăresc. Trage puternic de eche, barca se smucește, vela se arcuiește, soarele strălucește în golul creat de tăcerea lor, izbind apa cu scântei. Prora deviază spre o linie imaginară, pânza se înfoaie la început ezitantă, apoi tot mai hotărâtă, schimbă cursul, o iau spre sud, spre cel mai îndepărtat hotel din sticlă și Naples, și spre celălalt pâlc de insule ale bogătanilor. Micul efort și neliniștea provocată de manevră îi înjunghie pieptul atât de tare, încât, pesemne, i-au dat lacrimile. Și totuși, în adâncul sufletului său, se simte bine. E satisfăcut la gândul că inamicul lui semeț, în sfârșit, l-a găsit. Sentimentul acela al sfârșitului iminent, care plana deasupra lui în aceste ultime zile, a devenit realitate, tot așa cum norii se preschimbă într-o ploaie binefăcătoare. Odată cu nenorocirea, vine și o ușurare, o înseninare: porțiuni vaste ale vieții tale sunt date la o parte, devin dintr-odată neînsemnate. Devii, pur și simplu, un bagaj fizic ce urmează a fi livrat în mâinile altora. Întins pe puntea din fibre de sticlă, e țintuit de

învelișul realității. Senzația de apăsare, de plenitudine insuportabilă dinlăuntrul său capătă de-acum un ritm, o zvâcnire excentrică, de parcă un volant s-ar fi desprins de piston. Îl doare până și când își saltă un pic capul; mai mult îl preocupă respirația, senzația că accesul la aer ii este ingustat până la o fantă ce i-ar putea fi astupată de muci și, mai rău și decât respirația, de care, dacă uiți, pare să-și mai dea drumul, este amestecul mațelor, ghemul cenușiu, unsuros, care ți se pune în stomac și dorința de-a vomita și de-a te căca și, totuși, de-a te abține, și broboanele reci, care îl răcoresc în bătaia vântului și pe care soarele i le usucă rapid.

— Pleosc, pleosc, făceam o baie, cântă Judy cu vocea stinsă, mici fulgi muzicali ce se pierd în zbor, într-o sâmbătă seară...

A trecut de la cântecele de leagăn la cântecele din reclamele TV, cântă primele versuri, cât își mai amintește din ele.

— Vremuri frumoase, gust minunat la McDonald's... Ce n-aș da să fiu un cârnăcior Oscar Mayer. Asta mi-aș dori să fiu cu-adevărat. Fiindcă, dacă un cârnăcior Oscar Mayer aș fi, toată lumea m-ar iubi.

Apoi vine rândul celui cântat de hârtia igienică și imitația de „Stand by Me" a stafidelor de California, apoi „Mack the Knife" al lui Ray Charles pe post de omul din lună, și asigurarea că dacă o vreți, noi o avem, „Toy-o-ta... Cine și-ar putea dori mai mult de-atât?". E ca și cum ar da înainte și înapoi canalele, glăsciorul ei se înalță și adie spre fața lui cu ochii închiși, în timp ce mintea îi vizitează pe furiș întunericul, nepotrivirea chinuitoare, galopantă, asimetrică din piept, apoi și-i deschide din nou, să verifice dacă vela-i umflată ca lumea, să examineze iluzia cerului albastru și credința lui nestrămutată că glasul ei mână iola spre țărm.

— Cola are, cântă Judy, gustul cel mai revigorant, Cola este cea care nu te lasă niciodată la greu, Coca are gustul cel mai apetisant!

Este nevoit să schimbe cursul de încă două ori, iar între timp nepoțica a descoperit că-i posesoarea unui tezaur de cântece din videoclipurile pe care le-a văzut de multe ori, din filmele clasice pentru copii, vizionate de Rabbit pe vremea când erau noi, în cinematografele vechi cu decoruri arabe și draperii de pluș, care se trăgeau peste uși, și cu oglinzi uriașe în foaier, cântece de despărțire, „Am plecat să-l vedem pe vrăjitor, pe minunatul vrăjitor din Oz" și „Hai-ho, hai-ho, la lucru noi plecăm", și cântece triste, despre ceva din cer, care să ne distragă atenția de la Criza Economică, „Undeva, dincolo

de curcubeu" sau „Când îți pui o dorință", cu greierașul Jiminy cu joben și cu umbrela închisă pe pervazul scăldat în razele lunii. *Disney ăsta chiar a avut de spus ceva.*

— Drăguț, Judy, mormăie Rabbit. Grozav. Le ai pe-astea de-adevăratelea.

— A fost nostim, cum ziceai. Uite-o pe mami!

Harry dă drumul la parâmă și eche. Iola se hâțână pe valurile care se sparg în apa mică de la mal, iar Judy ridică derivorul, sare în apa ce-i vine până la șoldurile lucioase și trage barca ca pe o barjă pe ultimii câțiva metri, până ce prova dă de nisip.

— Ne-am răsturnat și lui bunelu' i s-a făcut rău! strigă ea.

Nu doar Pru și Roy, ci și Gregg Silvers îi întâmpină, cam la distanța la care lovești mingea cu o crosa din fier numărul șase de locul de unde au pornit. Pe chipul prea bronzat al lui Gregg se așterne o grimasă la vederea lui Harry, care a rămas întins lângă echea inutilă, și a unui detaliu pe care Harry nu-l poate vedea – probabil, culoarea feței. Cât de rău i-o fi? Își privește palmele; sunt pline de pete galbene și albastre. Gregg preia rapid parâma de la Judy și-l întreabă pe Harry:

— Vrei să mai stai acolo un timp?

Harry așteaptă până ce-i mai slăbește un junghi și-i răspunde:

— Ba mă dau jos din cada asta nenorocită și dacă ar fi să mușc țărâna.

Faptul că se ridică, se dă jos din iola înclinată și face câțiva pași împleticiți le face rău măruntaielor, care nu-s în largul lor. Până și prin aer are senzația că înoată, că pe plaja aglomerată ceva pare să-i opună o rezistență puternică. Se întinde pe nisip la picioarele lui Pru, picioarele ei lungi, desculțe, cu unghiile date cu ojă purpurie, crăpată, și cu încheieturile degetelor la fel de roz ca degetele de la mâini ale maică-sii, de la spălat prea mult vasele. Zace pe spate și se uită în sus la bucata de spandex alb dintre picioarele ei. Lui Roy i se pare că Harry e pus pe glumă, se apropie și, stând deasupra capului său, toarnă fire de nisip în urechi, peste gura încleștată, pe ochii deschiși; Rabbit închide ochii strâns.

Cerul e de un roșu mat din care vocea clară a lui Pru, cu accentul ei de Ohio, se pogoară pe un ton îngrijorat:

— Am văzut că v-ați răsturnat, dar Gregg zice că asta se-ntâmplă mai tot timpul. Pe urmă ni s-a părut că a durat prea mult până v-ați redresat, așa că era cât pe ce să vină după voi cu șalupa.

Roșeața pulsează cu o durere spațiată aidoma coastelor, fâșii de durere cu intervale de neant îndurător intercalate între ele. Sus de tot, în văzduh, un avion trece încetișor, trăgându-și după el zgomotul.

— Judy a nimerit sub pânză, se aude vorbind. M-a speriat.

Zace ca o meduză aruncată pe mal, umflată, tremurătoare, dornică să se întoarcă în elementul ei. O altă chestie complicată, călduță, cu degete, îi atinge încheietura și-i ia pulsul. Acordarea primului-ajutor o fi făcând parte din îndatoririle lui Gregg. Vrând să-l ajute cu diagnosticul, Harry îi povestește:

— Îmi pare rău că sunt așa slăbit. Acolo, în larg, am simțit dorința impetuoasă de-a sta întins.

— Rămâi întins aici, domule Angstrom, îl sfătuiește Gregg, cu glasul dintr-odată sonor, rece și un pic prea autoritar, ca taică-său când ține scorul la golf. O să te ducem la spital.

În lumea lui roșie, oarbă, vestea asta îi aduce o ușurare enormă, așa că deschide ochii. O zărește pe Judy stând deasupra lui uriașă, cu razele soarelui încadrând-o ca o aureolă, cu frânturi de curcubeu în șuvițele de păr încâlcite, pe cale să se usuce. Rabbit încearcă să-i zâmbească liniștitor și-i spune:

— De vină or fi grăunțele alea de păsări pe care le-am mâncat.

La ora unsprezece Nelson încă dormea, însă Janice nu ardea de nerăbdare să-nceapă confruntarea. Rămase o vreme pe balcon după ce Harry, Pru și micuții au plecat și s-au întors de două ori după lucrurile uitate și, până la urmă, tot au uitat două labe de cauciuc și un flacon cu loțiune de plajă, și descoperi că există un loc, la un pas de pinul de Norfolk, în stânga, de unde se zărește, între turnulețul ornamental al unui bloc și un acoperiș de țiglă spaniolă, un petic, un peticuț pătrățos, scânteietor, de apă albastru-verzuie din golf. Firește, însă, că n-are nici o șansă să vadă tocmai vela lor; de la distanța asta ar trebui să fie ditamai iahtul, cât ăla care a luat startul din San Diego în luna septembrie, americanii au fost isteți, bătându-i cu un catamaran pe concurenții din Noua Zeelandă, cu frumoasa lor ambarcațiune imensă, lipsită de orice șansă. Priveliștea ce i se oferă din balconul lor întotdeauna o întristează puțin, îi readuce la viață ceva îngropat în sufletul ei, perspectiva pe care o aveau de la fereastra apartamentului lor de pe Wilbur Street asupra întregului oraș, cu străzile abrupte ale Mt. Judge întinzându-se

fremătătoare și inocente sub ei. Atunci, ca și acum, Harry era plecat, iar ea era singură cu Nelson.

Când Nelson iese, în sfârșit, din dormitor în pijamaua lui albastru-fumurie, scumpă, prezența ei îl surprinde și-l irită, deși încearcă să-și înăbușe sentimentele.

— Credeam c-ai plecat cu ceilalți. Să dea naiba dacă n-au făcut scandalul de pe lume până să se care.

— Nu, îi răspunde fiului, nu duc lipsă de soare și am vrut să stau un pic și cu tine înainte s-o ștergi înapoi.

— Drăguț, zice el, întorcându-se în camera lui, de unde revine peste un minut îmbrăcat în halatul de baie, din pudoare presupune ea, față de maică-sa.

Când stai să te gândești de câte ori le-ai schimbat scutecele și i-ai îmbăiat, iar apoi, într-o bună zi, te trezești exclusă. E un halat de vară cu model mov, care îi amintește de halatele purtate de bogătanii din filmele văzute în copilărie. Halate, smochinguri, jobenuri și cravate albe, rochii albe, vaporoase, dacă te chema Ginger Rogers, cu pene de struț până la bărbie, sau o fi fost o blană de vulpe argintie? Tinerii din ziua de azi nu au un model de urmat, vedetele rock poartă blugi slinoși, jerpeliți și nici măcar jucătorii de baseball, a observat ea uitându-se la televizor peste umărul lui Harry, nu catadicsesc să se bărbierească, zici că-s teroriști arabi. Când era ea mică, nimeni n-avea bani, dar oamenii aveau vise.

Se oferă să-i facă lui Nelson ceea ce odinioară era micul lui dejun preferat, frigănele. În anii petrecuți pe Vista Crescent, până să dea cu toții de necazuri, își făcuse un obicei din a găti frigănele duminică dimineața, înainte ca Nelson să plece la școala de duminică. Fusese cu adevărat un copil atât de încrezător, atât de ușor de mulțumit, cu vârtejul lui din sprânceană și cu ochii lui căprui pendulând neliniștiți între ea și Harry.

— Nu, mulțumesc, mami, răspunde el. Lasă-mă să beau o cafea și nu mă hărțui cu mâncarea. Îmi vine să vomit numai când mă gândesc la pâinea prăjită plină de sirop.

— În ultima vreme chiar că ți-a pierit pofta de mâncare.

— Ce vrei, s-ajung un umflat ca tati? Ar trebui să slăbească vreo douăzeci și cinci de kile, c-o să-l omoară grăsimea.

— E mort după snackuri. De-acolo i se trage greutatea. Sarea reține apa în organism.

În Aromaster sunt niște urme de zaț, destul cât să-și umple o jumătate de cană. Janice își amintește că a cumpărat un filtru de la K Martul de pe Route 41 când tocmai s-au mutat aici; ea fusese atrasă de Brewmasterul de zece cești Krups, însă Harry s-a luat după reclamele din *Consumer Reports* și i-a zis că Aromasterul de douăsprezece cești Braun e mai bun. Nelson face aceeași mutră pe care o făcea când era mic și trebuia să ia ulei de ficat de cod și toarnă ceașca a unsprezecea și jumătate în chiuvetă. Își trage nasul o grămadă și ia *News-Press*-ul de pe bufet, de sub fereastră. Citește cu glas tare:

— Primăria reduce acuzațiile împotriva vedetei din fotbal. Decontaminarea Lacului Okeechobee s-ar putea dovedi greu de înghițit.

Dar amândurora le este clar că trebuie să stea de vorbă.

— Stai în living și citește și tu o clipă ziarul până pun de-o cafea proaspătă. Nu vrei să mănânci pateul care a mai rămas? Dacă nu vrei tu, o să-l mănânce taică-tău.

— Nu, mami, ți-am mai spus, nu vreau să mănânc nimic nesănătos.

Până să ajungă apa din filtru la punctul de fierbere, el râde de unul singur în living:

— Auzi ce fază, strigă el și citește cu glas tare: „Șeful brigăzii antidrog de la poliția din Cape Coral va fi concediat în urma unei investigații care a relevat faptul că a dovedit neglijență cu cocaina în valoare de aproape o mie de dolari pe care a împrumutat-o de la Departamentul de Poliție din Sanibel. Potrivit poliției, cocaina împrumutată a dispărut, fiind înlocuită cu un pumn de bicarbonat de sodiu într-o cutie din sediul poliției".

Nelson adaugă de parcă ea ar fi prea toantă să înțeleagă poanta:

— Toată lumea prizează și fură pe-aici, până și șeful de la antidroguri.

— Dar tu? îl întreabă Janice.

El crede că se referă la cafea și-i răspunde:

— Bine-nțeles, și-i întinde ceașca fără să-și ridice privirea de pe ziar. Cică sud-vestul Floridei a fost ieri cea mai fierbinte zonă a țării.

Janice îi aduce cafetiera și o pune pe măsuța de sticlă, pe o secțiune a ziarului, împăturită pe post de fund izolator. Are o spaimă superstițioasă, să nu crape sticla din cauza fierbințelii, deși Harry râde de ea și-i spune că n-ar putea s-o spargă nici cu lampa de sudat. Bărbații râd de chestii din astea și de electricitate, dar nici ei nu știu

întotdeauna cum stă treaba. Se mai întâmplă și lucruri rele, iar atunci bărbații se fac că nu s-au întâmplat sau că altcineva-i de vină. Se tolănește pe canapeaua deschisă, lângă fotoliul din răchită în care stă Nelson, și își depărtează coapsele, să-și lărgească poala, cum a văzut-o procedând nu o dată pe maică-sa când ținea să fie fermă, și-i spune:

— Nu, m-am referit la cocaină. *Care-i* treaba, puiule?

Privirea lui de-acum îi amintește de căutătura speriată, șireată, pe care a avut-o o vară întreagă la vârsta de doisprezece ani. Printre lucrurile pe care nu și le poate ierta niciodată este și faptul că micuțul venea cu bicicleta până pe Eisenhower Avenue și stătea în fața locuinței lui Charlie, doar-doar are s-o zărească o clipă pe ea, mama fugită de acasă cu un alt bărbat.

— A zis cineva că-i vreo treabă? întreabă el.

— Soția ta zice, Nelson. Zice că ești dependent și că arunci cu lopata niște bani pe care nu-i ai.

— A dracu' ștoarfă mincinoasă. Știi că-i în stare să zică orice ca să se rupă-n figuri. Când a mâncat căcat?

— Nu vorbi urât. Se vede de la o poștă că lucrurile nu-s tocmai în regulă. Teresei i-a mai scăpat una-alta alaltăseară când ai venit acasă după miezul nopții și ieri am avut prilejul să discutăm de mai multe ori în timp ce taică-tău mergea cu copiii înaintea noastră.

— Mda, apropo, ce vrea să demonstreze cu rolul ăsta de bunic formidabil de ți-e mai mare dragul de el, pe care-l joacă cu ăia mici? *Cu mine* nu s-a purtat niciodată așa.

— Nu mai schimba subiectul. Poate că, prin ei, încearcă să-și repare greșelile făcute cu tine. Oricum, deocamdată, nu taică-tu mă îngrijorează. Când eram tineri, a avut o perioadă mai grea, i-a fost greu să renunțe la libertate, dar acum pare să se fi împăcat cu gândul ăsta. Ceea ce nu pot să spun și despre tine. Ești impulsiv și bădăran, și mintea nu-ți stă la nimic din ceea ce se petrece în camera asta sau are de-a face cu familia ta. Tot timpul te gândești la altceva și, din câte am citit și am auzit la televizor, nu mă pot gândi decât la droguri. Pru zice că-i vorba de cocaină și, mai nou, *crack*[1], ea crede că n-ai dat-o pe heroină, deși, evident, cele două se-amestecă în chestia aia numită *speedball*.

— Chestia aia se injectează, mami, iar eu nici mort nu mă apropii de ace. Poți fii sigură de asta. Dumnezeule, păi așa se ia SIDA.

---

1 Cocaină cristalizată care induce rapid dependența, lansată pe piața ilicită a drogurilor în anul 1983.

— Păi, da, SIDA. Cu toţii trebuie să ne temem de ea.

Închide ochii şi se gândeşte fără nici un cuvânt la toată nenorocirea provocată de sex acestei lumi, cu scurtele clipe preţioase, de plăcere, oferite în compensaţie. O fi având şi Nelson slăbiciunile lui, dar instinctul ei îi spune că n-a fost niciodată la fel de înnebunit după sex ca taică-său – că generaţia lui a avut parte de suficient sex de la o vârstă încă fragedă pentru ca farmecul lui să se piardă. Sărmanul ei Harry, până s-o lase mai moale, în fiecare seară sărea în pat sperând să aibă parte de minuni. Şi poate că şi ea, la o altă vârstă, a fost la fel de nesăbuită. Atunci chiar a simţit că l-a readus pe Charlie, care trăgea să moară, la viaţă. Iubindu-l, pur şi simplu. În asta stă puterea femeii, singura putere de care te lăsau să dispui până de curând.

Nelson profită de tăcerea ei şi lansează un atac.

— Şi ce dacă mai prizez şi *eu* un pic de praf în weekend? Nu-i cu nimic mai rău decât toată pileala pe care-o sugi tu. De când te ştiu, mereu aveai un păhăruţ lângă tine în bucătărie sau te miri unde. Ştii, mamă, până la urmă, alcoolul te ucide. Există studii care demonstrează că cocaina e mai puţin dăunătoare decât pileala.

— Ei, bine, spune ea, trăgându-şi fusta kaki scurtă în jos pe coapse, o fi ea mai puţin dăunătoare, dar se pare că-i mult mai scumpă.

— Asta fiindcă nişte legi idioate o fac ilegală.

— Da, exact – oricâte rele ai putea înşira despre alcool, măcar e legal. Când bunicul tău Springer era tânăr, era interzis şi el nu i-a prins gustul, altfel, n-ar fi avut parte de-o viaţă faină, de ale cărei roade să ne bucurăm cu toţii.

Observă că-şi mişcă buzele vrând s-o întrerupă, aşa că continuă ridicând tonul:

— Şi semeni cu el în foarte multe privinţe, Nelson. Ai energia lui nervoasă, întotdeauna te preocupă ceva, tot timpul, şi nu-mi place deloc să văd cum îţi iroseşti energia pe-o chestie care te distruge.

Vede că încearcă să intervină şi conchide:

— Ei bine, trebuie să-mi spui totul despre cocaină, Nelson. Trebuie s-o ajuţi pe-o doamnă bătrână să te-nţeleagă. Merită preţul? Pru spune că facturile tale neplătite se adună cu fiecare zi ce trece, aşa că trebuie să fie un preţ foarte mare.

În exasperarea lui, Nelson se trânteşte la loc în fotoliu, de se-aude cum scârţâie răchita; ei i se pare că ceva s-a rupt.

— *Mami!* Nu vreau să vorbesc despre viața mea personală. Am treizeci și doi de ani, ce Dumnezeu!

— Și la optzeci și doi, tot copilul meu o să fii, i-o întoarce ea.

— Încerci să te comporți și să vorbești ca maică-ta, dar amândoi știm că nu ești la fel de afurisită, la fel de dură.

Și totuși, aceste vorbe îl fac să se simtă atât de vinovat, încât își întoarce privirea spre ziua strălucitoare, vântoasă din Florida, de dincolo de balcon, cu ciripitul de păsărele și zvonurile estompate ce răzbat dinspre golf, spre ziua ce se apropie de amiază și de temperaturile de peste treizeci de grade Celsius, zona cea mai fierbinte din toată țara. Maică-sa își menține privirea pe chipul lui. Scăldat de lumină, tenul îi pare transparent, subțiată de boală, de alimentația anormală. Jenat, își pipăie cercelul și își netezește fiecare jumătate a mustăcioarei pământii cu arătătorul.

— Mă relaxează, îi spune el într-un târziu.

Janice vrea să audă mai mult și-l îmboldește:

— Nu pari chiar așa de relaxat. Adaugă: În copilărie erai veșnic încordat, Nelson. Puneai totul la suflet.

— Și ce-ai fi vrut să fac? o întreabă el scurt. Să iau totul în glumă, ca tati, de parcă lumea asta de căcat n-ar fi decât o scrisoare de dragoste adresată mie?

— Haide să-ncercăm să vorbim despre tine, nu despre taică-tu. După cum spui, sunt o femeie simplă. Nici afurisită, nici dură. Sunt o ignorantă în foarte multe privințe. În privința celor mai simple lucruri ce țin de chestia asta, ca, de pildă, cât timp îți ia și cât costă. Nici măcar nu știu cum o consumi – pe nas, sau o fumezi sau în ce-o pui ca s-o fumezi, nimic din toate astea. Tot ce știu despre cocaină este ce-am văzut în *Miami Vice* și în talk-show-uri, fără prea multe explicații. Pur și simplu, n-am crezut că o să conteze vreodată în viața mea.

Ea observă că el se simte tot mai jenat, ca la șase ani, când îi era rău și ea îi punea întrebări în legătură cu burtica. Sau ca la paisprezece ani, când i-a pomenit de petele de pe așternut. Dar, mai observă ea, e dispus să vorbească despre aceste detalii, să se dea mare cu cunoștințele lui de adult. Se dă bătut, oftează, închide ochii și zice:

— E greu de descris. Ai auzit expresia aia despre bețivi, cum că „nici capul nu-i doare"? După un praf, nici capul nu mă doare. Bănuiesc că de-aici reiese că mă doare în tot restul timpului. Totul se preschimbă din alb-negru în color. Totul e mai intens și mai plin

de speranță. Lumea-ți apare așa cum ar trebui să fie în realitate. Te simți *puternic*.

Această ultimă confesiune e atât de intimă, că băiatul clipește cu genele lui lungi ca ale unei fete și roșește.

Janice se simte ușor scârbită, adusă atât de aproape de acel ceva neutru și neclar din sexualitatea fiului ei – ceva scos cu de-a sila din el – și își trage picioarele sub ea, pe canapea, cu fusta scurtă ridicată mult deasupra genunchilor. Are picioarele încă ferme, îi arată bine la cincizeci și doi de ani, au fost și rămân punctul ei forte ca fată și femeie, dintotdeauna a avut părul rar, sânii mici și o figură ștearsă. Își iubește picioarele mai ales aici, în Florida, unde i se bronzează frumos și arată bine pe lângă ale celorlalte femei, care și-au ieșit din formă sau n-au avut niciodată cine știe ce forme. Evreicele de-aici au coapse groase, gambe subțiri și șolduri joase. Lăsându-și băiatul să-i savureze ignoranța, Janice îl întreabă:

— Și de câte ori trebuie să tragi pe nas ca să-ți apară culorile astea strălucitoare?

El pufnește în râs cu un aer de superioritate.

— Le zice linii, mami, dacă le tragi pe nas. De obicei, întinzi pulberea cu o lamă de ras pe-o oglindă și obții niște linii late cam de trei milimetri și lungi de cinci centimetri. Le inhalezi cu un pai sau cu un tub de sticlă pe care-l poți cumpăra în magazinele din Brewer, de lângă pod. Unii folosesc o bancnotă răsucită; dacă hârtia-i de-o sută de dolari, e o chestie marfă.

Zâmbește la amintirea procedurilor clare, fițoase, practicate între prieteni, în blocurile și apartamentele lor din partea de nord-est a Brewerului, nu departe de Mt. Judge.

— Și Pru face treaba asta? îl întreabă maică-sa.

Chipul lui se înnegurează.

— O făcea și ea, dar s-a lăsat când a rămas gravidă cu Roy, iar apoi nu s-a mai apucat. A devenit cam scorțoasă. Zice că-i termină pe oameni.

— Și are dreptate?

— Pe unii, da. Dar nu-i chiar așa. Pe oamenii ăia tot îi termina *ceva*. Cum spuneam, din punct de vedere fizic, e mai bun decât alcoolul. Poți să tragi o linie rapid, la serviciu, în closet, și nimeni nu-și dă seama, doar că te simți ca Superman. Și ai vânzările unui superman. Când te simți irezistibil, cu greu îți rezistă cineva.

Râde din nou, dezvăluindu-și dinții mici, gri, ca ai ei. Are fața mică, tot ca a ei, de parcă n-ar vrea să iasă în evidență, de teamă să n-o distrugă lumea. În schimb, la vârsta mijlocie, Harry a ajuns un umflat, cu o față ca o lună plină. Oamenilor de-aici, evreilor ăstora deștepți, le place să facă mișto de el și să profite de pe urma lui, ca și cei trei din gașca de patru.

Își linge buza de sus, neștiind pe ce făgaș să aducă discuția. E conștientă că n-o să-l mai poată face pe Nelson să-și verse oful din nou prea curând. Mâine după-amiază zboară acasă pentru petrecerea de Anul Nou. Îl întreabă:

— Consumi și *crack*?

El devine mai circumspect. Își aprinde un Camel și își dă capul pe spate, să soarbă și ultima gură de cafea. Pe tâmplă, sub pielea gri, transparentă, i se zbate un nerv.

— *Crack*-ul nu-i decât cocaină curățată de impurități – niște granule numite pietre. De regulă, se fumează cu un soi de pipă.

Dă din mână, iar fumul descrie un rotocol în jurul feței.

— E o prăjeală rapidă și plăcută, mai rapidă decât prizatul, dar îți trece rapid. Pe urmă iar îți trebuie. Te tot ține pe drumuri.

— Vasăzică asta faci. Fumezi *crack*.

— Se știe. Care-i diferența? Se găsește pe toate drumurile, în ultimii ani o găsești la orice colț de stradă, e ieftină ca braga, de când cu concurența dintre bande. O piatră-i cinșpe, chiar și zece dolari. I se zice fulg de nea. Mami, nu-i mare *lucru*. Oamenii de vârsta ta au prejudecăți în legătură cu drogurile, dar nu-s decât un mijloc de relaxare, de a te simți mișto de tot. De pe vremea când trăiau în peșteri, oamenii au simțit nevoia să se simtă mișto. Opiul, berea, calul alb, iarba – toate-s la îndemână de secole. Coca e cea mai curată dintre ele, iar oamenii care o folosesc sunt, în general, cei care reușesc în viață. Îi *ajută*, de fapt, să reușească. Îi menține în formă.

Mâna ei poposește pe piciorul gol de pe pernița canapelei. Își strânge degetele de la picioare, apoi le desface, să simtă aerul dintre ele.

— Ca să vezi ce proastă sunt, spune ea. Și eu care credeam că asta se-ntâmplă în cartierele sărace și că e cauza celor mai multe infracțiuni despre care citim în ziare.

— Ziarele exagerează. Exagerează totul, doar ca să aibă vânzare. Guvernul exagerează ca să nu ne dăm seama ce cretini sunt.

Ea dă din cap posomorâtă. Tăticul ei îi detesta pe cei care dădeau vina pe guvern. Își întinde mai întâi un picior, sprijinindu-și călcâiul pe măsuța rotundă, de sticlă, apoi îl întinde și pe celălalt, paralel, astfel încât gambele goale i se ating. Își arcuiește labele vânoase, bronzate, parcă spre a-i fi admirate. Picioarele încă îi arată tinere, iar chipul nu i-a părut niciodată tineresc. Își încrucișează picioarele și le coboară pe covor, gata să reia discuția.

— Hai să-ncălzesc cafeaua. Nu vrei să facem pe din două pateul ăla de ieri? Doar ca să n-ajungă-n stomacul lui taică-tu.

— Poți să-l mănânci tu pe tot, îi răspunde el. Pru nu mă lasă să mănânc chestii de-astea nesănătoase.

Janice ia asta ca pe-o mitocănie. Ea e maică-sa, nu Pru. În timp ce-i dusă la bucătărie să înfierbânte cafeaua, Nelson îi strigă relaxat, găsind un alt subiect de discuție:

— Cică un locțiitor al comandantului de pompieri, ieșit din tură, a lovit o motocicletă în timp ce mergea cu girofarul și sirena pornite – probabil era drogat. Și se anunță ploaie în ajun de Anul Nou.

— Chiar avem nevoie de așa ceva, spune Janice întorcându-se cu Aromasterul și pateul tăiat în două pe o farfurie. Îmi place vremea caldă, dar în decembrie a fost prea de tot.

— Te-ai uitat în bucătărie cât e ceasul?

— Se face de prânz. De ce?

— Mă gândeam ce neplăcut e să ai aici o singură mașină. Dacă n-aveți nimic împotrivă, după ce se întorc acasă, aș avea și eu de făcut niște drumuri.

— Ca de exemplu?

— Știi... să iau niște chestii de la farmacie. Mi-ar trebui niște Sominex. Roy are o iritație de la slipul ud, nu și l-a dat jos după ce-a înotat în apa aia plină de clor; ce alifie i-aș putea lua?

— Nu te-ai duce să te întâlnești cu tipii cu care ai fost alaltăseară la restaurantul pescăresc? Ăia care ți-ar vinde niște linii sau pietre, sau cum le zici tu?

— Ei, hai, mami, nu mai face pe detectivul. Nu mă mai interoga, sunt un om în toată firea. Îmi pare rău că ți-am povestit și numai jumătate din tot ce ți-am zis.

— Nu mi-ai spus ce mă interesează, de fapt, și-anume, cât te costă obiceiul ăsta al tău.

— Nu foarte mult, pe bune. Știi, calculatoarele și cocaina sunt singurele lucruri din toată economia cărora le scade prețul. Pe vremuri

costa o avere, nu și-o putea permite nimeni în afară de muzicienii pop, iar acum poți să cumperi un gram întreg cu numai șaptezeci și cinci de dolari amărâți. Firește, n-ai cum să știi cât e de pură, dar așa înveți să te lipești de un traficant de încredere.

— Ai luat și azi-dimineață? Înainte să ieși din dormitor și să dai cu ochii de mine?

— Hei, slăbește-mă. Încerc să fiu sincer, dar ești ridicolă.

— Eu cred c-ai luat, zice ea încăpățânată.

Este dezamăgită că n-o contrazice. Copiii, de ce s-or fi temând de noi?

— Oi fi prizat resturile din plic, să turez motoarele. Nu-mi place că tati iese cu Judy în larg într-o iolă minusculă – habar n-are să navigheze și zilele astea îmi pare cam amețit de cap. Pare deprimat, ai observat?

— Nu pot să observ totul odată. Ceea ce observ, însă, la tine, Nelson, este faptul că nu mai ești tu însuți. Ești, vorba maică-mii, într-un hal fără de hal. Dealerului în care ai atâta încredere... îi datorezi ceva bani? Cât?

— Mamă, ce te privesc pe tine chestiile astea?

I-a trântit asta cu plăcere, remarcă ea necăjită; e bucuros că s-a descărcat și i-a aruncat în cârcă povara lui rușinoasă. Se vede că se simte ușurat până și din vocea lui relaxată și din umerii lăsați să-i cadă sub halatul elegant.

— Banii îți vin de la salon, iar salonul încă nu-i al tău; e al meu. Al meu și al lui taică-tu.

— Da, pe dracu-i al lui.

— Câți bani, Nelson?

— Mda, am luat un credit.

— De ce nu-ți poți plăti facturile? Ai patruzeci și cinci de mii pe an, plus casa.

— Știu că, după mintea ta, asta-i o grămadă de mălai, dar tu gândești în dolarii dinainte de inflație.

— Zici că cocaina asta te costă șaptezeci și cinci de dolari gramul sau zece dolari piatra. Câte grame sau pietre iei pe zi? Spune-mi, scumpule, vreau să te ajut.

— Serios? Cum?

— Nu pot să-ți spun dacă nu știu în ce belea te-ai băgat.

El ezită, apoi îi mărturisește:

— Am în jur de douăsprezece mii datorie.

— Doamne sfinte!

Janice simte cum se cască o prăpastie la picioarele ei; își închipuise conversația asta ca pe-o confesiune plină de regrete, urmată de gestul ei generos, salvator, de a-i da o mie sau două mii de dolari. Ușurința cu care el a numit o cifră cu mult mai mare îi indică o cu totul altă proporție a lucrurilor.

— Cum ai putut să faci așa ceva, Nelson? îl întreabă ea cu glas leșinat, pierit, uitând să mai arboreze mina scorțoasă și indignată a lui Bessie Springer.

Simțindu-i consternarea, fețișoara palidă a lui Nelson începe să intre în panică, căpătând nuanțe roz.

— Ce mare scofală? Douăsprezece mii nu-s nici cât face un Camry fără accesorii. Cât crezi că te costă pileala voastră pe un an de zile?

— Nu se compară sumele. Taică-tu n-a băut niciodată prea mult, deși, pe vremea lui Murkett, a încercat și el s-o dea pe ulei.

— Vremea lui Murkett – știi ce-a însemnat ea pentru el, nu-i așa? Nu-l interesa decât cum să ajungă în chiloțeii lui Cindy Murkett.

Janice face ochii mari și aproape că izbucnește în râs. Ce tânăr e, ce mult e de-atunci și cât de altfel decât își închipuie Nelson. Simte un gol căscându-se înlăuntrul ei. Tare ar mai vrea să aibă ceva de sorbit, un păhărel de suc de portocale cu Campari roșu-sângeriu, nu îndoit cu sifon, cum le place femeilor de pe-aici să bea un șpriț la masa de prânz sau la piscină. Jumătatea ei de plăcintă cu vișine i-a căzut greu, iar acum, în agitația ce a cuprins-o, nu se poate stăpâni să nu ciugulească glazura de pe jumătatea lui Nelson. Refuzul lui de a mânca – aerele lui de superioritate față de otrăvurile ușoare care le plac ei și lui Harry – o deranjează cel mai mult. Îi spune bățoasă:

— Oricât ne-ar costa, o să plătim. Avem banii și ne putem permite acest lucru.

Întinde mâna spre el și-i face semn cu două degete.

— Pot să te tapez de-o țigară?

— Tu nu fumezi, i-o întoarce el.

— Nu fumez decât atunci când vă am în preajmă pe tine și pe nevastă-ta.

El ridică din umeri, ia pachetul de Camel de pe măsuță și i-l aruncă. De-acum, complicitatea lor este pecetluită. Trivialitatea

întregii situații – țigara, gâdilătura uscată pe care o simte în nări când dă afară fumul – readuce lucrurile la proporții cărora le poate face față. Întreabă:

— Ce fac indivizii ăștia, traficanții, dacă nu plătești?

Îi vine să-și muște buza de sus – a pătruns pe teritoriul lui, unde el este o victimă inocentă.

— Ei, zice el, făcându-i plăcere să ia o mină de tip curajos, destins, plimbându-și scrumul țigării pe marginea scoicii minunate pe care o folosește drept scrumieră, bagă texte. Cică îți rup picioarele. Te-amenință că-ți răpesc copiii. Poate din cauza asta îmi fac griji în legătură cu Judy și Roy. Dacă te tot amenință, până la urmă trebuie să-ți facă ceva. Și totuși, nu le place să piardă un client bun. E ca la bancă. Dacă le datorezi destul de mult, vor să te mențină pe linia de plutire.

— Nelson, îi propune Janice, dacă-ți dau cele douăsprezece mii, îmi juri că te lași de droguri pentru totdeauna?

Se căznește să-i prindă privirea.

Se așteaptă să-l audă măcar jurându-i plin de zel, drept mulțumire pentru cadoul pe care i-l face, dar băiatul are îndrăzneala, neruşinarea să-i zică fără s-o învrednicească măcar cu o privire:

— Aș putea încerca, dar, sincer, nu-ți promit nimic. Am mai încercat și până acum, să-i fac pe plac lui Pru. Îmi place cocaina, mamă. Iar ea mă iubește pe mine. Nu știu cum să-ți explic. Îmi cade bine. Mă face să mă simt *valabil*, cum nu reușește nimic altceva.

Ea se trezește plângând fără hohote, doar cu o senzație de durere uscată în gâtlej și cu obrajii umezi, de parcă ar fi soția cuiva care i-a mărturisit calm că iubește altă femeie. Când își recapătă graiul cât să poată vorbi, îngaimă destul de inteligibil:

— Păi, în cazul ăsta, aș fi o proastă să contribui la distrugerea ta.

El întoarce capul spre ea și o privește drept în ochi:

— Bine-nțeles c-o să mă las. N-am făcut decât să gândesc cu glas tare...

— Dar, puiule, o să *poți*?

— Nici o problemă. Am zile întregi în care nu prizez deloc. N-am momente de sevraj, ăsta-i unul dintre lucrurile minunate – nu tu recidivă, nu tu *delirium tremens*, nimic. Nu-i decât o chestiune de voință.

— Dar vrei să te lași? N-am senzația că ai vrea.

— Ba da. Ai zis bine, nu-mi dă mâna să continui. Salonul este al tău și al lui tati, iar eu sunt sclavul vostru plătit.

— Ăsta-i doar un fel de-a pune problema. Un alt fel ar fi că noi doi ne-am spetit să-ți putem oferi o slujbă cu răspunderi, să conduci afacerea fără amestecul nostru. Taică-tău se plictisește rău de tot aici. Până și eu mă plictisesc nițel.

Nelson schimbă brusc subiectul.

— Știi, Pru nu mă ajută deloc, mărturisește el.

— Nu?

— Crede că-s un mototol. Așa m-a crezut dintotdeauna. M-a folosit cât să scape din Akron și și-a atins țelul. Nu-mi dă nimic din ce-ar trebui să capete un bărbat de la o femeie.

— Adică? îl întreabă Janice manifestând un interes sincer; până acum n-a auzit niciodată un bărbat numind chestiile astea.

El face o mutră supărată, se eschivează de la răspuns.

— Știi... nu mai face pe naiva. Încurajare. Afecțiune. Să-l faci pe om să se simtă formidabil chiar și atunci când nu e.

— Oi fi eu naivă, Nelson, dar nu sunt unele lucruri pe care le putem face doar pentru noi? Femeile au și ele mândria lor, au și ele problemele lor.

Doar nu degeaba participă la întrunirile săptămânale ale unui grup de discuții cu femeile de-aici. Se simte destul de indignată, destul de independentă să se scoale și să se ducă la bucătărie, să deschidă ușa bufetului și să scoată sticla de Campari și un pahar de suc de portocale. Ceasul emailat de pe aragaz arată 12:25. Telefonul de lângă ea, de pe perete, începe să sune brusc, o sperie de-i saltă sticla în mână și o parte din Campari se varsă roșu-apos pe blatul furniruit, ca sângele subțiat.

— Da... da... ah, Dumnezeule...

Nelson, care stă în fotoliul de răchită și își plănuiește următoarea mișcare, întrebându-se dacă nu cumva a făcut o greșeală cerând doar douăsprezece miare, e al naibii de sigur că-i o sumă mai mică decât datorează; aude glasul maică-sii răspunzând de fiecare dată cu răsuflarea tăiată și citește pe chipul ei, când o vede punând telefonul în furcă și venind grăbită spre el, că lucrurile iarăși au căpătat alte proporții; a apărut o nouă ordine. Bronzul de Florida al maică-sii a dispărut, chipul ei e acum cenușiu-verzui.

— Nelson, o anunță ea vorbindu-i cu eficiența unui prezentator de știri, era Pru. Taică-tău a suferit un atac de cord. L-au dus la spital. Se întorc acasă imediat, să-mi pună mașina la dispoziție. N-are nici

un rost să vii și tu, n-are voie să primească alți vizitatori în afară de mine, și asta numai câte cinci minute pe oră. E la reanimare.

Spitalul din Deleon e un complex modern de clădiri albe, scunde, adăugate unui edificiu maro-rozaliu, datând din anii '30, cu un acoperiș de țiglă spaniolă și cu zăbrele curbate din fier forjat la ferestre. Complexul se întinde cale de două cvartale în partea de sud a Tamarind Avenue, care-i paralel cu Pindo Palm Boulevard pe-o distanță de vreun kilometru și jumătate spre nord. Janice a petrecut cea mai mare parte a zilei de ieri aici, așa că știe drumul către parcarea acoperită și ce săgeți vopsite pe jos trebuie să urmeze ca să iasă din parcare, pe un pod pentru pietoni acoperit cu sticlă, de la etajul doi, care îi duce deasupra gheretelor pentru tichete de parcare și a unei fâșii de asfalt aglomerate și a unei curți interioare cu dale hexagonale, cu arcade de oleandri și convalescenți așezați în scaune cu rotile, din oțel sclipitor, de unde coboară o jumătate de etaj într-un hol unde oamenii străzii, de toate rasele, dar cu albii pigmentați pe mâini și cu fețele tuciurii de-atâta stat afară, moțăie lângă bunurile lor legate cu grijă și sacii de gunoi din plastic, ce conțin toată averea lor. Holul miroase a oleandru, urină și substanțe odorizante.

Îmbrăcată într-un trening roz-portocaliu cu manșete bleu și pantaloni în dungi, Janice le arată drumul, iar Nelson, Roy, Pru și Judy, cu toții echipați pentru drumul cu avionul, o urmează grăbiți, să țină pasul cu ea. Într-o singură zi, Janice a căpătat mersul vioi al unei văduve, viteza unei femei lipsite de un bărbat care să-i impună un ritm anume. Iar rămășița vagă a iubirii de altădată – a unui magnetism animalic de altădată reînviat în acest decor instituțional aglomerat, nu foarte diferit de coridoarele din liceu, unde l-a remarcat întâia oară pe Rabbit Angstrom, el un elev faimos, înalt și blond, din ultimul an, iar ea o umilă boboacă, brunetă și banală – o atrage către omul ei acum, când fragilitatea lui animalică i-a trezit din nou conștiința trupului său. Al său și al ei. De la căderea lui încoace, ea se mândrește încontinuu cu sănătatea trupului ei elastic, cu verticalitatea lui sfidătoare, cu miracolul încăpățânat al funcționării lui.

Copiii sunt speriați. Roy și Judy nu știu ce vor vedea în timpul acestei vizite. Poate că bunicul lor a fost transformat în chip monstruos, ca de-o vrăjitoare rea dintr-un basm, într-o broască râioasă sau într-o băltoacă puturoasă. Sau poate că tot timpul a fost un monstru, sub masca lui prietenoasă și cumsecade, cu glasul lingușitor pe

care le vorbea, ca lupul îmbrăcat în hainele bunicuței, care voia s-o mănânce pe Scufița Roșie. Mirosurile antiseptice dulcege, mulțimea de lifturi, uși închise, indicatoare și oameni în halate albe, cu șosete, pantofi și ecusoane albe, sunetul sec, hotărât, scos de puzderia de picioare pe linoleumul podelelor, frecat și ceruit atât de strălucitor de zici că se-ncrețește ca apa, toate astea le sporesc senzația de spaimă din stomacurile lor copilăroase, bănuiala că au pătruns într-un labirint din care nu mai există scăpare, că au căzut într-o capcană lustruită, costisitoare, ale cărei uși și supape nu se deschid decât într-un singur sens. Lumea pe care și-o construiesc adulții pare o creație așa de extravagantă, încât temeiul ei ar putea fi însăși răutatea. Într-un spital, simți că nu există nici o altă lume. Palmierii, dârele lăsate de avioanele cu reacție, firele atârnate și bolta albastră pe care le vezi pe ferestre par doar elemente ale geamurilor, ale capcanei.

Holul boltit de la intrare are două picturi murale – la un capăt, oameni fericiți, de toate culorile, muncesc în crânguri de portocali deasupra cărora soarele pare tot o portocală rotundă, iar la capătul celălalt, spanioli bărboși, în armură, schimbă cu gesturi stângace nu se știe ce daruri cu indienii aproape goi, unul dintre ei stă ghemuit cu arc și săgeată în dosul unui tufiș spinos, din junglă. Indianul ăsta îi privește cu gânduri necurate. Exploratorul va fi ucis.

O femeie slabă, cu o mină severă, de la recepție consultă o listă tipărită și le spune la ce etaj să meargă și ce lift să ia. Cei cinci membri ai familiei se înghesuie în el alături de un bărbat cu un buchet de flori, ce își tot drege glasul, un tânăr hispanic cu o tavă de eprubete clinchetitoare și o femeie între două vârste, fălcoasă, cu coamă bogată, care împinge într-un cărucior cu rotile versiunea decrepită a propriei persoane, fără o coamă bogată și atât de viu colorată. O trage pe maică-sa afară, să-i lase pe alții să coboare și să urce, apoi înghesuie căruciorul înapoi. Judy își dă peste cap ochii limpezi, verde-deschis, în semn de protest față de cât de îngrozitori și neîndemânatici sunt adulții.

Coboară la etajul patru, ultimul. Janice e uimită să constate cât de nesofisticată e camera asistentelor de aici în comparație cu cea din secția de terapie intensivă de la cardiologie. Acolo, femeile în uniformă stau baricadate în spatele unui banc de monitoare, fiecare arată cu o linie portocalie fremătătoare bătăile imperfecte ale inimilor: rezervele înșirate pe trei părți, cu pereții lor de sticlă ce dau spre coridor, unele au ușile deschise, lăsându-te să vezi câte un pacient năucit

stând în capul oaselor sub tuburile alea ca niște spaghete, altele au ușile închise, dar cu draperia netrasă, așa că ți se oferă privirii două nări cianozate și gura triangulară, muribundă, a câte unui cap leșinat, iar altele au draperiile trase, semn că e de rău, pentru a ascunde vreo procedură medicală disperată în curs de desfășurare acolo. A născut doi copii și și-a condus ambii părinți la cimitir, așa că nu-i cu totul străină de spitale. Aici, la etajul patru, nu-s decât un singur birou de recepție, câteva pupitre și o sală de așteptare cu o banchetă din lemn tare și o măsuță de cafea, cu reviste intitulate *Modern Health*, *Woman's Day*, *The Watchtower* și *The Monthly Redeemer*. O negresă solidă, cu niște codițe lucioase strâns împletite și adunate într-un coc sub bonețica albă, oprește cu un zâmbet turma neliniștită a Angstromilor.

— Doar doi vizitatori o dată, vă rog. Domnul Angstrom a ieșit de la terapie intensivă azi-dimineață și încă nu-i pregătit de prea multă *disthracțihie*.

Ceva de pe chipul ei lat, lucios, și din părul ei împletit cu migală îl paralizează pe micuțul Roy; dintr-odată, stresat de-atâtea ciudățenii, izbucnește în plâns. Face mari ochii negri ca tușul, apoi îi închide strâns; buzele elastice îi atârnă în jos de parcă ar fi dat peste un gust oribil. La primul hohot, mai multă lume întoarce capul pe coridor, unde infirmierele și doctorii își execută programul de la începutul după-amiezii.

Pru îl ia din brațele lui Nelson și-i lipește fața de gâtul ei. Îi spune soțului ei:

— Ce-ar fi să intri *tu* cu Judy?

Și Nelson face o față lungă, alarmată, deloc încântată.

— Nu vreau să fiu *eu* primul. Dacă delirează sau mai știu eu ce? Mami, tu ar trebui să intri prima.

— Pentru numele lui Dumnezeu, i-o taie ea, de parcă toată exasperarea lui Harry provocată de unicul lor copil în viață ar fi trecut asupra sa. Am vorbit cu el la telefon acum două ore și era perfect *normal*.

Și totuși, ia fetița de mână și pornesc pe coridorul strălucitor, vălurit, în căutarea rezervei cu numărul 326. Lui Janice numărul îi amintește vag de ceva. Unde l-o mai fi auzit? În ce viață anterioară?

Pru șade pe banchetă – netapițată, probabil, pentru a-i descuraja pe pierde-vară – și încearcă să-l calmeze pe Roy în șoaptă, legănându-l. În cinci minute, cu un suspin ce aduce cu un sughiț, copilul adoarme, lipindu-se de ea greu și fierbinte, șifonându-i costumul în

carouri îmbrăcat pentru debarcarea în iarna din nord și făcându-l să pară și mai zăpușitor. Aerul condiționat de aici parcă n-ar funcționa; temperatura locală a urcat din nou spre douăzeci și șapte de grade Celsius, sunt trei-patru grade peste temperatura normală în perioada asta a anului. Au cumpărat ediția de dimineață a *News-Press*-ului să i-o ducă în dar lui Harry și, în timp ce așteaptă pe banchetă, Nelson se apucă să citească. *Reagan, Bush primesc citații*, citește Pru peste umărul lui. *În 1988 a scăzut numărul crimelor. Proprietarul echipei plătește înmormântarea lui Amber.* Spre deosebire de *Standard*, care apare în Brewer, acesta are întotdeauna pagini color, iar astăzi prezintă o hartă verde a Marii Britanii, cu localitatea Lockerbie și cu un insert înfățișând o servietă și un avion ce explodează în aer. *Raportul descrie bomba sofisticată.*

— Nelson, zice Pru coborând glasul, să nu-l trezească pe Roy și să n-o audă asistentele, nu-mi dă pace un gând.

— Da? Bine-ai venit la bord.

— Nu mă refer la noi doi, de data asta. Crezi că-i cu putință... ? Nici nu-mi vine să-l rostesc.

— Ce să rostești?

— Ș-ș-ș-t. Nu vorbi așa tare.

— Ce dracu', încerc să citesc ziarul. Ăștia cică știu exact ce fel de bombă a explodat în avionul ăla Pan Am.

— Mi-a venit în minte imediat, dar am tot încercat să-l scot din minte, iar aseară ai adormit până să stăm de vorbă.

— Am fost dărâmat. E prima noapte în care am dormit ca lumea în ultimele săptămâni.

— Știi de ce, nu? Ieri a fost prima zi din ultimele săptămâni când n-ai mai luat cocaină.

— N-are nici o legătură cu asta. Corpul meu și praful alb se înțeleg de minune. M-a dărâmat faptul că taică-miu era să moară așa, pe nepusă masă, și treaba asta-i al naibii de deprimantă. Vreau să zic, dacă se duce el, cui îi vine rândul după aia? Sunt prea tânăr să n-am tată.

— Te-a dărâmat faptul că te-ai trezit fără chimicalele alea în corp. Ești tot timpul sub o tensiune neurologică îngrozitoare și asta de la droguri ți se trage.

— Mi se trage de la căcatul ăsta de viață neurologică pe care o duc încă de când m-am încurcat cu tine; de la nevasta sfântă, ușă de biserică, cu apetitul sexual al unui iaurt înghețat de când s-a văzut cu toți pruncii pe care și i-a dorit.

Când e furioasă, Pru devine crispată, așa că buza de sus îi înțepenește și-i apar riduri verticale, aproape că aduc cu o mustață. Se vede că are, într-adevăr, o mustăcioară discretă, ca de puf; devine mustăcioasă. Când e ofuscată, chipul ei devine un fel de scut împotriva lui, cu pielea creponată de sub ochi de-un alb morbid ca și cărarea din păr, iar șușotitul furios îi este de-acum îndelung exersat. El a mai auzit placa asta:

— De ce mi-aș risca viața să mă culc cu tine, drogatule, crezi că am chef să iau SIDA de la acele tale murdare cu care te prăjești sau de la vreo curvă vărzuită, de doi bani, cu care te cordești când lipsești de-acasă până la două dimineața?

Roy scânceşte la gâtul ei, iar cele două asistente tinerele de la recepție, din zona birourilor, foșnesc ostentativ niște hârțoage, parcă anume, să nu audă nimic din discuția lor.

— Ştoarfă de căcat și prostovancă, spune Nelson în șoaptă, zâmbind discret, de parcă ar spune ceva plăcut, nu folosesc ace și nu mă cordesc cu curve vărzuite. Nici măcar nu știu ce-i aia o curvă vărzuită și nici tu nu știi.

— Spune-le cum vrei, dar nu mă îmbolnăvi și pe mine cu viruşii lor.

Continuă cu glasul coborât, aproape mângâietor.

— Aş vrea să știu de când ești așa mare și tare, rogu-te frumos. Ce te face al dracu' de pură, că doar n-ai fost prea pură când a fost să calci pe bec la momentul potrivit! Și-apoi s-o trimiți pe Melanie acasă la Brewer, cu mine, să am cui să i-o trag, vezi Doamne, nu cumva să dau bir cu fugiții. Atunci chiar că ai dat dovadă de sânge rece, s-o codoșești pe prietena ta.

Nelson găsește oarece alinare cronică în fața blondă, lăbărțată de timp, a neveste-sii, cu mustăcioara ei de riduri iscate de mânie și cu fruntea ei triunghiulară plină de pliuri de supărare, îndreptată spre el, limitându-i câmpul vizual. Marginile ei ascund vederii lui toate lucrurile amenințătoare. Ea bâiguie de parcă ar ști că-i pusă la o încercare deosebită:

— Am mai discutat asta de-un milion de ori, Nelson Angstrom, și nu mi-am închipuit o clipă că ai să sari în pat cu Melanie, am fost destul de fraieră să cred că ești îndrăgostit de *mine* și că încerci să-ți rezolvi problemele cu *părinții*.

Ciclul acesta de lamentări e răsuflat și-l scoate din sărite și, totuși, e ceva familiar, în care se poate cuibări. Noaptea, când amândoi

dorm, ea este cea care își trece brațul molatic și lung peste pieptul lui năclăit de sudoare și el e cel care se ghemuiește în poziție de fetus, lipindu-și posteriorul de poala ei păroasă.

— Asta am și făcut, spune el tachinând-o vizibil, i-am dat pe brazdă. Ia zi, ce voiai să-mi spui?

— Despre ce?

— Ce voiai să-mi zici, dar n-ai putut din cauză că am adormit deoarece, după părerea ta, n-am fost la fel de ciudat ca de obicei.

Își reazemă capul de spătarul banchetei și oftează cuprins de acest nou tip de oboseală ce-l încearcă acum că are sângele curat. Când revii cu picioarele pe pământ, îți dai seama cât ești de dus de-acasă din cauza drogurilor.

— Dumnezeule, exclamă el, o să fie minunat să revenim în lumea reală. Ieri ai avut și tu dreptate, am rămas blocat când mami a umflat mașina de-ndată ce te-ai întors. Iar în Valhalla Village băieții nu vând decât vitamine.

Ea își înmoaie tonul plină de înțelegere maritală:

— Îmi placi așa cum ești, îi mărturisește ea. Tu însuți, fără aditivi.

E aproape chipeș, cu profilul îngrijit și încordat, măcinat de gândurile lui obosite, cu tâmplele rărite compensate de mustăcioara proeminentă. Firele cărunte răspândite ici-colo o tulbură, parcă ar fi răsărit din vina ei.

Plictisit, o aude pe Pru, cu tonul ei iertător, spunându-i că încă n-are de gând să renunțe la căsnicia lor. Are tot timpul să se redreseze.

— Sunt tot timpul același, o contrazice el. Pot să iau marfa și să mă las cu ușurință de ea. Ieri, poate că ai dreptate, din respect față de bătrânu', sau așa ceva, m-am hotărât să mă descurc fără. Ceea ce nimeni nu pare să înțeleagă e faptul că nu dă dependență.

— Minunat, spune Pru cu un glas tot mai puțin blajin. Soțul meu este excepția care confirmă regula.

— Nu putem să discutăm despre altceva?

— Povestea asta, se hotărăște ea să înceapă, cu Judy prinsă sub velă. Pânzele astea nu-s foarte mici? Și știi ce bine înoată. Crezi cumva că... ?

— Ce să cred?

— Că doar s-a prefăcut, s-a ascuns de taică-tău în joacă, iar gluma s-a îngroșat?

— Și aproape că l-a ucis? Ce idee. Bietul tati.

Profilul lui Nelson zâmbeşte; mustaţa i se ridică mai aproape de marginea de jos a nasului mic, drept şi iritat.

— Nu cred, zice el. N-ar avea atâta stăpânire de sine. Gândeşte-te cât de departe trebuie să-i fi părut că se află de mal, înconjurată de rechinii din mintea ei. Nu i-ar fi ars de joacă.

— N-avem cum şti ce s-a întâmplat acolo, în larg, sau câte secunde a durat totul. Mintea copiilor nu funcţionează la fel ca a noastră, iar taică-tău o tachinează tot timpul. Ar fi putut să i-o coacă nu din răutate, ci dintr-o pornire copilărească... ştii tu, ca să-i răspundă cu aceeaşi monedă.

Acum zâmbetul îi dezveleşte lui Nelson dinţii mici şi încovoiaţi, care întotdeauna par niţel gri, oricât i-ar peria şi ar folosi aţa dentară sau beţişoarele alea mici cu vârf de cauciuc de-ndată ce îşi pune pijamaua.

— Am ştiut eu că-i o idee proastă să iasă în larg cu ea, când habar n-are de bărci, spune el. Zici că era mândru că i-a salvat viaţa?

— Pe plajă, până să ajungă paramedicii – mie mi-a părut o veşnicie, dar cică au apărut în şapte minute –, părea fericit, oarecum uşurat, în ciuda durerilor groaznice şi a senzaţiei de sufocare. Se tot ţinea de glume şi încerca să ne facă să râdem. Mi-a zis c-ar trebui să-mi dau cu ojă proaspătă unghiile de la picioare.

Nelson deschide ochii şi se holbează, nu la peretele de vizavi, de care este agăţat portretul în ulei al unui binefăcător răposat, plin de sine, ci în trecut, fără să vadă nimic.

— Ştii, am avut o surioară care s-a înecat, povesteşte el.

— Ştiu. Cum am putea să uităm aşa ceva?

El continuă să se holbeze şi spune:

— Poate a fost fericit c-a salvat-o pe fetiţa asta.

Şi, într-adevăr, pentru Harry, care zace pe spate sedat şi ţintuit de pat cu tuburi şi sârme în ceea ce-i apare ca un câmp alb, lipsit de orizont, vederea micuţei Judy, vie şi desăvârşită cu fiecare fir de păr roşcat şi fiecare pistrui, cu genele ei lungi parcă spaţiate de linotip la 0,35 de milimetri una de alta, e o bucurie pură. S-a jucat cu destinul şi a supraviţuit. Părăseşte Florida, statul preferat al morţii, vie.

Căderea lui de acum douăzeci şi şase de ore şi-a avut partea ei bună: din clipa când zăcea neajutorat, ca o meduză, sub cerul roşu, senzaţia că se află pe mâinile altora, că-i punctul focal orb, îndurerat, al unei lumi preocupate şi experte, a fost, dintr-o anumită perspectivă, ca o întoarcere acasă, după o viaţă de hoinăreală nesăbuită.

Prăbușindu-se, lumea din jur i-a părut gazoasă și în expansiune, cu fețele serioase și călduroase ale paramedicilor, doctorilor și asistentelor medicale adunate pentru urgența lui aidoma unui nor de baloane înălțat de sărbători. În acest spital scăldat în lumină, în acest antrepozit unde practic minunile sunt la ordinea zilei, chiar dacă nu-s și ieftine, se simte despovărat de grijile lui nenumărate. I-au scos sonda și nu-l mai sâcâie decât nevoia continuă de-a urina – de la toate lichidele astea pe care le bagă în el – pe-o parte, într-o ploscă, fără să-și scoată perfuzia sau firele de la monitorul cardiac și tuburile de oxigen din nări.

O altă chestie minoră care-l sâcâie este ceața: un meci de fotbal american pe care de-abia aștepta să-l vadă, meciul *playoff* din NFC dintre Eagles și Bears, de pe stadionul Soldier Field din Chicago, e transmis chiar acum la televizorul care iese din perete fixat de un braț metalic vopsit în culoarea bronzului la nici șaizeci de centimetri de chipul lui, dar meciul, care a început la douăsprezece și jumătate, devine tot mai șters, învăluit de o ceață cum nu s-a mai văzut, ce s-a lăsat dinspre Lacul Michigan. Transmisia TV se rezumă la imaginile camerelor de pe marginea terenului; publicul din tribună și crainicii din cabina de transmisie nu văd nici măcar cât Rabbit, care zace îndopat cu medicamente pe patul de spital.

— Ce preluare formidabilă a cuiva, spune unul din comentatorii de culoare, de fapt, Terry Bradshaw, cel care în Super Bowl[1]-ul de la începutul deceniului a fost salvat de-o preluare acrobatică a norocosului de Stallworth.

Mulțimea de la cucurigu, pierdută în ceață, mormăie și bombăne nesincronizându-se deloc cu ceea ce se vede la televizor, încercând să deducă desfășurarea meciului de pe tabela de marcaj electronică. Crainicii – un negru cu ochi mari, ca de broscoi, poate același care s-a însurat cu nevasta lui Bill Cosby din serialul TV[2], și un alb cu o față plină de gâlme – par indignați că Dumnezeu le-a făcut una ca asta, și-a bătut joc de CBS și a pus pe butuci o transmisiune TV pentru care sponsorii plătesc milioane de dolari pe minut și care este urmărită de milioane de telespectatori. Se tot întreabă cu voce tare de

---

1 Finala campionatului național de fotbal american din SUA.

2 Aluzie la *The Bill Cosby Show*, cel mai bun serial TV american al anilor '80, și la actrița Phylicia Rashad, soția comentatorului de fotbal american Ahmad Rashad.

ce oficialii nu întrerup meciul. Lui Harry ceața asta i se pare milostivă, căci până să se lase pe teren, cei de la Eagles au jucat ca vai de mama lor, cu două pase decisive date de Cunningham anulate din cauza unor faulturi tâmpite comise de Anthony Toney, iar apoi debutantul ăla, Jackson, a scăpat mingea din mână când era singur-singurel la finalizare. Meciul pâlpâie în ceață, cu jucătorii care apar de te miri unde, în echipamentul lor căptușit cu bureți, iar apoi dispar din nou, are o frumusețe aparte, influențând în mod personal noua poziție a lui Rabbit în centrul static al unei lumi noi. Crainicii repetă întruna că n-au mai pomenit așa ceva.

La început nu-și dă seama că trebuie să se întrețină cu oaspeții săi, că nu-i de ajuns să zacă acolo și să accepte apariția lor ca pe-un alt canal TV. În timpul reclamei la Miller, în care un negru mătăhălos ridică masa de biliard, astfel încât toate bilele se rostogolesc, vezi Doamne, în buzunar, își îndreaptă privirea spre fețișoara nerăbdătoare a lui Judy, strălucitoare și brici, ca un mecanism fără urmă de praf și rugină, și-i spune:

— Am învățat, nu-i așa Judy? Am învățat cum să navigăm în voltă.

— E ca un foarfece, spune fetița, arătând cu mâinile. Împingi spre velă.

— Exact, o aprobă el.

Sau în direcția opusă? Gândește ca prin ceață. Glasul, nazal și răgușit, parcă n-ar fi al lui; își simte gâtlejul iritat de la ce i-or fi făcut când l-au adus la spital, ceva cu oxigen, era pe jumătate leșinat, iar apoi a adormit de-a binelea de la o chestie administrată la repezeală.

— Harry, ce zic doctorii? întreabă Janice. Ce-o să se întâmple?

Se așază pe un scaun de lângă patul lui, un tip nou de scaun cu rotile capitonat cu vinil, ca o versiune îmbunătățită a fotoliului rabatabil Barcalounger al lui Fred Springer. Pare neliniștită, cu fruntea încrețită, iar gura îi este o fantă tembelă, neagră, crăpată cam un centimetru. În treningul bicolor și cu adidașii butucănoși în picioare, aduce cu o campioană la bowling din liga întâi, cu fața arsă de-atâta soare, cu două mici umflături, ca două vânătăi, care i-au apărut pe pomeți. Pielea delicată de sub sprâncene începe să i se cuteze. Odată cu vârsta ni se accentuează toate detaliile.

— Un doctor mi-a zis că am o inimă de sportiv, îi povestește el. E prea mare. Adică, prea mare pe dinafară și prea mică pe dinăuntru. Am mușchiul prea îngroșat. Se pare că inima nu-i ca-ntr-o felicitare

de Sfântul Valentin, cum ți-ai închipui, ci e un mușchi. Pompează cu un fel de mișcare răsucită, uite-așa.

Face o demonstrație micului auditoriu, făcându-și pumnul să zvâcnească: bătaie, pauză, bătaie, pauză. Judy e fascinată de ecranul monitorului cardiac, pe care el nu-l poate vedea; presupune, însă, că efortul depus pentru această mică demonstrație este vizibil pe cardiograma continuă. Janice se uită și ea, cei patru ochi reflectă lucioși tresăririle electronice, cele două guri se cască în două fante identice de întuneric. Până acum n-a mai observat nici un semn de ereditate între ele. Continuă:

— Vor să-mi bage în inimă o substanță de contrast, printr-un tub lung, introdus într-o arteră din partea de sus a piciorului, să vadă exact ce se întâmplă, dar, până una alta, cred că mi s-a înfundat cel puțin una din arterele coronare. Prea multe cotlete de porc după tot efortul ăla depus pe teren când eram doar un puștan. Totuși, nu-i nici o problemă. În ziua de azi se poate face un bypass oriunde, e la fel de simplu ca și cum ai face o reparație cu o țeavă de plastic. Cică în ultimii zece ani au făcut niște progrese uimitoare.

— O să-ți facă operație pe cord deschis? îl întreabă Janice alarmată.

Pumnul care a interpretat rolul inimii îi pare încețoșat și greu; și-l coboară precaut pe cearșaf, lângă corp, și, o clipă, închide ochii, să nu trebuiască să-și vadă nevasta îngrijorată.

— Deocamdată, nimic. Poate că într-o bună zi. E doar o opțiune. O altă opțiune ar fi un cateter cu un balon în el, o chestie care se umflă când e în artera înfundată. Sparge placa. Așa-i zic, placă. Am crezut că o placă sau plachetă e chestia aia dată unui campion.

Rabbit trebuie să-și înfrâneze impulsul de-a râde de neputința de a-i împărtăși lui Janice pacea indusă de medicamente în cușca toracică, senzația că, în sfârșit, e-n centrul atenției. Analgezicele, anticoagulantele, tranchilizantele, vasodilatatoarele și diureticele, toate îi picură de sus în sistemul circulator, pictându-i lumea spitalului în nuanțe roz, de bunătate și amuzament. Adoră constanța acțiunilor, vizitele ce i se fac pentru recoltarea sângelui și măsurarea tensiunii, instrumentele de monitorizare, perfuziile și parada tinerelor cu trupuri ferme, inodore, în bumbac apretat, cu pielea de toate culorile cu putință, de pe toate continentele, tinere ce-i îngrijesc trupul neputincios cu un amestec sexy de venerație și condescendență brutală, cu privirea aceea *instruită* pe fețele lor frumoase, ca de actrițe sau gheișe. În transa

de-acum, cămăruța lui cu pereți albi îi pare o scenă de teatru plină de ieșiri și intrări imprevizibile. Semiindividuală, are până și o cortină ce-i ascunde colegul de cameră, care azi-dimineață râgâia, vomita și gemea, dar între timp l-a pălit o liniște care ar putea fi chiar moartea. Pentru Harry, însă, piesa continuă și, la un semnal, intră alt actor.

— Uite și-un doctor, o anunță Harry pe Janice. Întreabă-l tot ce vrei. Eu mă uit la meci, iar Judy la monitorul meu. Să mă anunți dacă se oprește, Judy.

— Bunelule, nu glumi, îl ceartă draga de ea.

Cardiologul este un imigrant australian înalt, cu pielea roșie, pe nume dr. Olman. Are nasul acvilin, roz, dinții de un alb strălucitor și părul albit, cu fire subțiri, drepte. Anii de trai pe vătrai din Florida i-au suprapus peste accentul nativ, repezit, un stil de vorbire tărăgănată, sudistă. Apucă mânuța îngustă, bronzată a lui Janice cu mâna lui masivă, roșie și, în ochii lui Rabbit, devin părinții lui cardiaci – micuța mamă îngrijorată, smeadă și tatăl aparent calm și la obiect.

— E un băiat destul de bolnav de-o vreme încoa', îi spune doctorul Olman, iar noi trebuie să-l învățăm cum să aibă mai multă grijă de el.

— Care-i problema cu inima lui, mai exact?

— Nimic neobișnuit, doamnă. E obosită, rigidă și plină de grăsimi. E o inimă tipic americană, ținând cont de vârsta, statutul lui economic și așa mai departe.

Urmează reclama aceea ciudat de tulburătoare și un pic jenantă la vinul Gallo, cu tipul care are o întâlnire pe nevé cu o fată ce se dovedește a fi chiar vânzătoarea de băuturi alcoolice care l-a sfătuit ce sticlă să-i ducă în dar fetei cu care se întâlnește.

— Din câte ne dăm seama fără o cateterizare cardiacă, spune doctorul Olman, principala îngustare este una standard, pe ramura anterioară, din stânga, descendentă, calul de bătaie al întregului sistem. Din fericire, se pare că are colateralele destul de bine dezvoltate, ele l-au menținut pe linia de plutire. Vedeți, doamnă, de fiecare dată când are o nevoie acută de oxigen, inima încearcă să formeze trasee alternative de transportare a sângelui la mușchi. Și, judecând după murmurul pe care ni se pare că-l auzim, s-ar putea să fie vorba și de oleacă de stenoză în jurul valvei aortice. Nu-i o perspectivă prea roz, dar în nici un caz nu-i cea mai gravă situație cu care ne-am confruntat vreodată.

Janice se uită la bărbatu-său aproape cu mândrie.

— Ah, Harry! Mereu îmi pomeneai durerile alea mici şi de problemele cu respiraţia, şi eu nu te-am luat niciodată în *serios*. Nu te-ai plâns destul de tare.

— A fost *perfect*, spune oftând, la sfârşitul întâlnirii, fata din reclamă, cu ochi luminoşi în secvenţa difuză; e clar că o să şi-o pună, dacă nu la întâlnirea asta, atunci data viitoare, şi se vor căsători şi vor trăi fericiţi până la adânci bătrâneţi, şi asta datorită vinului Gallo.

Doctorul Olman a mirosit-o pe Janice drept o fiinţă educabilă şi trece la artileria grea:

— Ei bine, dacă-i norocos ca până acum şi leziunea nu-i localizată la o bifurcaţie, şi nu are arterele prea calcifiate, o grămadă de doctori v-ar sfătui s-o luaţi încetişor, să faceţi o angioplastie şi să vedeţi ce şi cum. După părerea mea, însă, trebuie să puneţi în balanţă lipsa relativă de traume şi cheltuieli – nu putem uita de cheltuieli, nu-i aşa, acum că Medicare îşi strânge baierele pungii şi tipul ăsta nou promite că nu vor mai fi alte impozite –, trebuie să punem în balanţă, pe de-o parte, aceste plusuri psihologice şi, pe de altă parte, minusurile reprezentate de ticăitoare, de posibilitatea unei stenoze recidivante şi de nevoia unei noi intervenţii, şansele de reuşită fiind, la drept vorbind, în cel mai bun caz de cincizeci la sută. Aş pune pariu, ca să nu ne mai învârtim în jurul cozii, că bypassul arterial e soluţia cea mai bună. Nu ziceţi pe-aici, în State, nu trimite niciodată un puştan când poţi trimite un bărbat? Şi-acum, doamnă dragă, cât de multe doriţi să ştiţi despre inimă?

— Totul, răspunde Janice, încântată de dorinţa acestui bărbat de a-i explica totul şi îşi scoate limba din gură în timp ce se pregăteşte să se concentreze.

— Aşa vă vreau, exclamă plin de viaţă doctorul Olman.

Strânge pumnul, iar cu degetele de la cealaltă mână începe să-i arate cum sunt dispuse arterele coronare pe suprafaţa inimii, cu ramurile lor adânc înfipte în muşchiul neobosit. Harry a mai văzut demonstraţia asta ceva mai devreme, aşa că-i face semn lui Judy să se apropie de patul lui. E îmbrăcată în rochia de gală roz pe care a purtat-o în avion la venire şi are funda albă, rigidă în codiţa împletită. Din aventura de ieri, de pe mare, s-a ales cu arsuri pe nas şi pe pielea de sub ochii ei verzi, limpezi, acolo unde are pistruii mai rari. Nu-şi poate dezlipi privirea de monitor.

— Ce vezi? o întreabă el cu glas răguşit.

— E ca un vierme care zvâcneşte şi merge şi merge...

— Așa-i viața. Ăsta-i bunelul tău.

Judy se lasă pradă unui impuls: se apleacă pe pat, încearcă să-l îmbrățișeze pe bătrân, deranjându-i și agățându-i tuburile și firele atașate de partea de sus a trupului.

— Ah, bunelu', mărturisește ea, e numai vina mea!

Îi simte răsuflarea fierbinte pe gât. O îmbrățișează cum poate mai bine cu brațul fără perfuzie.

— Nu fi prostuță. Ce vină ai?

— Te-am speriat ieri în larg.

— Nu tu m-ai speriat, scumpișor. Golful Mexic m-a speriat. Tu nu te-ai speriat?

Ea clatină din cap cu ochii în lacrimi.

Are parte de-o nouă minune.

— Cum așa? se interesează el.

Chipul ei micuț, neted, capătă un aer prudent, care la o femeie matură semnalează faptul că-i pe cale să mintă. Îi spune un pic afectată:

— Erai acolo cu mine, bunelule. Și erau o mulțime de bărci în jur.

El își reînnoiește îmbrățișarea stângace, iar trupșorul ei zvelt nu-i opune rezistență. îi lipsește ceva; Harry își simte gâtul iritat, probabil din cauza apei sărate înghițite ieri. Ochii i se împăienjenesc de lacrimile fierbinți ce-i aduc ușurarea. La televizor, niște bărbați cu umerii lați și șoldurile înguste se mișcă aidoma zeilor în Olimp, printre nori. Nici nu-ți mai dai seama care-i alb și care-i negru. Deși nu văd nimic, comentatorii continuă să urle entuziasmați, cu voci gâtuite de emoție. O reclamă arată cum un Subaru escaladează hurducându-se un munte de șasiuri de mașini vechi.

— Vrei să schimbi canalul? o întreabă pe Judy și-i împinge mâinuța de pe încheietura bandajată, care-l doare, spre butoanele televizorului de pe brațul metalic, bej.

Rămâne întins pe spate, are senzația că pereții albi din jur îl apasă, cum îl apăsa ieri, iar patul îi este o plută. Judy trece de pe un canal pe altul, de la lupte la o paradă, apoi la o reclamă de groază cu Karl Malden[1], care turuie că nu poți fi jefuit dacă ai cecuri de călătorie American Express, la un bărbat și o femeie în negru patinând pe-o gheață scânteietoare, o parodie de film horror despre un

1 Actor american (1912-2009).

vârcolac adolescent din Londra, un alt film intitulat, află ei din pauza pentru reclame, *Pumnii lui Bruce Lee*. Violența kung-fu e destul de interesantă să-i mențină trează atenția lui Judy câteva minute. Acțiunea se împletește cu frânturi din ce-i spune doctorul Olman lui Janice, pe un ton confidențial și, totuși, în stilul lui australian, energic, destul de audibil – lovituri mortale cu piciorul filmate cu încetinitorul la sugestia regizorului, pete grațioase de culoare orientală.

— ... testul preliminar... congestia pulmonară obișnuită după un infarct miocardic... banca de sânge, scurgeri în țesutul pulmonar... hidralazină... inflamarea pericardului... Dilantină... erupțiile cutanate, diareea, căderea părului... n-aș vrea să optez pentru un stimulator cardiac la un bărbat de vârsta asta...

Bruce Lee lovește cu piciorul o dată, de două ori, de trei ori și trei smardoi puși la patru ace frumos zboară cu încetinitorul spre colțurile camerei, mobila se face toată țăndări ca niște prăjiturele cu răvașe și, dintr-odată, Judy schimbă iar canalul, dă peste o reclamă pe care Harry o adoră, la o cremă hidratantă al cărei nume îi scapă mereu, însă n-ar putea uita expresia de pe chipul manechinului, felul în care zâmbește peste umărul dezgolit în timp ce se strecoară în spatele ușii de la duș și nici privirea satisfăcută, perversă, languroasă, când reapare cu părul ud strâns într-un prosop flaușat ca într-un turban, cu decolteul care-i dezvăluie sânii, dar cu sfârcurile fix sub ecran, ah, de-ar fi ecranul un pic mai lat, de i-ar putea încetini mișcările ca într-un film de kung-fu, vreme de-o fracțiune de secundă i s-ar ți un sfârc, și-apoi, cum se relaxează pe sofaua de catifea albastră, de parcă ar fi satisfăcută la culme, închizându-și ochii frumușei, cu genele smăcuite, cu sprâncenele puțintel cam groase, ca ale lui Cindy Murkett, iar apoi partea în care e îmbrăcată ca pentru o seară în oraș, hidratată toată sub rochia de lamé auriu...

— Nu, așteaptă, scumpo!

Simte că Judy dă să schimbe canalul și se întinde s-o oprească, dar eșuează în tentativa lui de-a o opri, a revenit la vârcolac, băiatului îi crește păr pe față în timp ce se ghemuiește în cabina telefonică, apoi reapar patinatorii, femeia alunecă pe gheață de-a-ndăratelea, cu fustița ridicată; apoi, Harry simte o înțepătură pe dosul încheieturii deoarece a smucit perfuzorul și o umbră pusă pe flirt a durerii de ieri îi traversează pieptul. Pesemne că Demerolul începe să-și piardă

efectul. I-au pus o sticluță maronie cu nitroglicerină pe noptieră, lângă telefon, și un pahar cu apă stătută, și, cu o mână tremurătoare, scoate o pastilă și o pune sub limbă, cum l-au învățat. Îl frige, iar apoi, ce ciudat, după un minut-două, îl gâdilă curul.

— Câtă mâncare nesănătoasă consumă? se interesează doctorul Olman.

— A, răspunde Janice cu entuziasm, e dependent de ea.

Nevastă-sa, îi trece prin minte lui Harry, e un canal pe care nu-l poate schimba. Are aceeași frunte un pic prea înaltă, aceeași gură ușor căscată a prostie și încăpățânare, zi de zi și ceas de ceas. Se uită la chipul lătăreț, al doctorului blond, roșcovan, de parcă ar privi un apus de soare de-o frumusețe instructivă. Cei doi formează un duo care-l împarte în două. Unul îi ia partea dinăuntru, iar celălalt partea dinafară.

Acum, un Subaru turcoaz gonește într-unul dintre peisajele alea vestice, cu serpentine abrupte, îndrăgite de realizatorii de reclame auto. Un manechin sclipitor, o scoabă cu gropițe în obrăjori și cu falca pătrățoasă, o versiune mai înaltă a lui Audrey Hepburn din zilele când juca în *Mic dejun la Tiffany*, coboară din mașină zâmbind șmecherește, cu o cască de pilot de curse în formă de ou și o rochie ce pare croită din fâșii de lumină scăpărătoare. Poate că Nelson are dreptate, Toyota e o companie plicticoasă. Reclamele ei prezintă oameni fericiți, care sar în sus de bucurie că au economisit un bănuț. Postul TV revine la Fiesta Bowl Parade. Tineri, flori, un uriaș motan Garfield clătinându-se maiestuos. Climatul intern al lui Harry asigurat de medicamente și de efectul acestora pare să treacă printr-o furtună la mare distanță, ca petele solare sau uraganele alea slabe, îndepărtate, de pe Jupiter. Pe lângă istorie, Harry are o pasiune superstițioasă pentru astronomie. Tatăl nostru, carele ești în Ceruri...

— ...trec tone de grăsime prin corpul lui, spune doctorul Olman, *râuri* de grăsime, o parte dintre ele n-au *cum* să nu se depună. Ceafa de porc, cârnații de porc, lebărvurștul, cârnații bolognezi, hot-dogul, untul de arahide, alunele sărate...

— Îi plac toate astea, ronțăie în draci, intră în vorbă Janice, nerăbdătoare să-i facă pe plac, curtându-l, trădându-și bărbatul. E mort după alune.

— E cel mai rău lucru pentru el, categoric, cel mai rău de tot, răspunde doctorul Olman iuțind vorba – nu mai vorbește tărăgănat –

sunt *pline* de grăsimi, ca să nu mai zic de sare, iar cajuul şi nucile de macadamia sunt cele mai rele, dar toate sunt rele, rele.

E atât de însufleţit, încât începe să se încovoieze deasupra ei, de parcă şi-ar pregăti o lovitură de golf în pantă.

— Orice produs cu grăsimi vegetale hidrogenate, uleiul de cocos, uleiul de palmier, untul, untura, gălbenuşul de ou, laptele integral, ingheţata, brânza topită, caşul, orice carne, toate semipreparatele, produsele de panificaţie din comerţ, aproape orice cumpăraţi ambalat, într-o pungă ceruită, toate, doamnă, sunt otrăvuri, nişte otrăvuri nenorocite. O să vă fac o listă pe care s-o luaţi acasă.

— Sigur, dar nora mea are studii de nutriţionism. Are deja o grămadă de liste.

Ca la un semnal, Pru apare ezitantă în uşă cu silueta ei lată, feminină, în costumul ei de călătorie, cu carouri tridimensionale. Fără s-o observe, Janice continuă să-l perie pe doctorul Olman:

— De ani de zile îi spune lui Harry tot ce ziceţi şi dumneavoastră, dar el n-o ascultă şi pace. Se crede deasupra acestor chestiuni, încă se crede adolescent.

Doctorul fornăie.

— Nici măcar adolescenţii, cu metabolismul lor rapid, nu reuşesc să ardă grăsimile şi zaharurile pe care le pompează-n ei industria alimentară din ţara asta. Ne confruntăm tot timpul cu atacuri de cord ale adolescenţilor... Glasul lui revine la tonul tărăgănat al sudiştilor: creaţia cea mai tânără a lui Dumnezeu.

Pru se apropie de ei tridimensională.

— Janice, scuză-mă, spune ea, încă sfiindu-se să-i spună soacrăsii pe numele mic. Ştiu că n-ar trebui să aibă prea mulţi vizitatori deodată, dar Nelson a început să se agite, îi e teamă să nu pierdem avionul.

Janice se ridică atât de brusc, de îi fuge scaunul cu rotile de sub ea. Se împleticeşte, dar rămâne pe picioare.

— Plec. Ia-ţi rămas-bun şi vino cu Judy când termini. Harry, trec pe la tine la întoarcere, după ce-i urc în avion. În seara asta, însă, e o demonstraţie de origami în Village pe care nu vreau s-o pierd. Omul a venit tocmai din Japonia.

Doctorul Olman îi strânge impetuos mâna lui Pru şi-i spune dezvelindu-şi dinţii albi ca de rechin:

— Doamnă, învăţaţi-l pe ticălosul ăsta încăpăţânat să *mănânce*.

Se întoarce şi-i dă lui Harry uşor cu pumnul în umăr.

— De-o jumătate de secol, amice, îi spune, îți torni gunoaie în mațe.

După care pleacă și el.

El și Pru, dintr-odată sunt singuri, se simt stingheri.

— Tipul ăsta, îi spune Harry, se tot ia de America. Dacă nu-i place mâncarea de aici, de ce nu se-ntoarce de unde-a venit, să mănânce canguri?

Nora lui înaltă își face de lucru cu mâinile lungi, roșii, rotindu-și verigheta pe deget și, totuși, înaintează până la piciorul patului.

— Harry, îi spune ea. Uite ce e. Ne *doare* ce ți s-a întâmplat.

— Pe tine și pe mai cine? se interesează el, hotărât să pară încrezător în sine – ca Bogie pe aeroportul din Casablanca, Flynn la Little Big Horn, sau George Sanders în templul lui Dagon, din care praful se alege după ce Victor Mature îi smulge coloanele de susținere.[1]

— Nelson, evident. Nu cred c-a lipit geană de geană astă-noapte, numai la tine s-a gândit. N-o poate spune, dar te iubește.

Harry râde încetișor, de vreme ce are o inimioară de Sf. Valentin în el care s-ar putea zdrențui în orice clipă.

— Între mine și puștiu' există o legătură, dar nu-s sigur că-i zice dragoste.

Cum ea ezită să-i răspundă și se uită la el cu ochii ei verzui cu firicele mâloase din care au fost distilați ochii mai pali ai lui Judy, continuă:

— Îl iubesc, firește, dar poate că-i vorba despre un el care a dispărut de mult. Despre un pici care se zgâiește la tine în timp ce tu-l dezamăgești... așa ceva nu se uită.

— E tot acolo, sub toate aparențele, îl asigură Pru, fără să specifice care-s „aparențele".

Coafura ei ca de sfinx e ușor ciufulită, observă Harry în lumina puternică de spital – firișoare incolore răzlețe îi stau zburlite de jur împrejurul capului. Simte că ea are multe să-i spună, dar nu îndrăznește. Își amintește cum a apărut șovăitoare deasupra lui când zăcea fără suflare pe plajă, în costumul de baie alb mulat între picioare, neliniștită și feminină, cu fața adumbrită, nu te puteai uita la ea, și, chiar lângă ea, a răsărit din senin capul fiului lui Ed Silberstein, cu

---

1 Aluzie la eroii interpretați de Humphrey Bogart în *Casablanca* (1942), Errol Flynn în *They Died with Their Boots On* (1941) și George Sanders și Victor Mature în *Samson and Delilah* (1949).

zulufii lui negri scorțoși de sare, cu pielea ca de unt de arahide, cu cariciul baban în chiloții de baie negri, mulați, lângă sigla Omni cu cele cinci laturi – un papițoi în ascensiune, pe cale să se ajungă. Diii, Silver[1].

– Povestește-mi despre tine, Pru, o îndeamnă Rabbit, cuvintele îi alunecă din gâtlejul răgușit de parcă faptul că-i la pat și e relaxat medicamentos îi plasează la un alt nivel de intimitate. Cum te descurci *tu* cu puștiu'? Cu Nelson.

Surprinzător, oamenii răspund la abordările frontale de parcă, stând în vizuinile noastre, abia am așteptat să fim scoși din ascunzătoare. Îi răspunde fără ezitare:

— E un tată minunat. Pot să spun asta cu toată sinceritatea. Îi ocrotește, se preocupă de ei și se implică. Asta atunci când se poate concentra.

— Și de ce nu se poate concentra tot timpul?

De data asta ezită, își tot răsucește verigheta pe deget fără să-și dea seama.

De parcă toată Florida ar fi alcătuită din piese interșanjabile, în fereastra spitalului se înalță un pin de Norfolk, în el e o pasăre invizibilă care scoate niște triluri ca un scârțâit de lemn ud. A auzit-o de dimineață și o aude și acum. Pieptul pare să-i transmită ecoul lor cu un junghi. Pentru mai multă siguranță, ia încă o nitroglicerină.

Pru izbucnește:

— Cred că-și face griji din cauza salonului. Vânzările au fost sub așteptări în ultimii ani, cu dolarul ăsta tot mai devalorizat și cu toate alea, susține că au modele nesărate. Și cred că se teme ca nu cumva Toyota să ne ridice licența de vânzare.

— Ar fi nevoie de-o bombă ca să ne facă așa ceva. Ne-am descurcat bine alături de Toyota în decursul anilor. Când Fred Springer a luat franciza aia, produsele japoneze încă erau considerate o glumă.

— Totuși, asta s-a întâmplat demult. Lucrurile se mai schimbă, spune Pru. Nelson nu-i răbdător din fire și, sinceră să fiu, cred că-l sperie gândul că nu mai are pe lângă el pe nimeni din vechea gardă, nici pe Charlie, nici pe Manny, iar acum nici pe Mildred, deși el a fost cel care a concediat-o, iar tu stai aici câte o jumătate de an; Jake

---

1 Aluzie (și joc de cuvinte) la un episod dintr-un serial de comedie vizionat de Rabbit cu douăzeci de ani mai devreme, în *Întoarcerea lui Rabbit*.

s-a dus la Volvo-Olds de lângă mallul ăla nou din Oriole și Rudy și-a deschis propriul salon Toyota-Mazda de pe 422. Se simte singur și e înconjurat numai de tipii ăia zăpăciți din nordul Brewerului.

La gândul „tipilor zăpăciți" i se mai zburlesc câteva fire de păr, strălucesc aidoma filamentelor electrice din felinarele cu lumină fluorescentă de-aici, din Florida. Încearcă să-i spună ceva, ceva ce lui îi scapă, dar cum s-o înțeleagă un om țintuit la pat, neajutorat? Rabbit trebuie să-și vadă de inima lui. E o chestiune pe viață și pe moarte. Efectul medicamentelor pare să fi trecut. Situația mortal de îngrozitoare în care se află începe să-i urce în gâtlej, îl arde ca refluxul esofagian. Curul îl mănâncă la minut. Are în el ceva rău și șubred, care l-ar putea trăda în orice moment, expediindu-l în bezna aia înghețată de care-i vorbea Bernie.

Pru ridică din umerii ei largi răspunzându-i cu întârziere la întrebarea lui despre cum merge treaba.

— Cum ar trebui să arate o viață? Nu ți se oferă alta, să poți face o comparație. Îmi plac și casa mare, și Pennsylvania. În Akron am locuit doar la bloc și întotdeauna aveam datorii la chirie, iar vasul de toaletă părea tot timpul fisurat.

Rabbit încearcă să se ridice până la nivelul ei, să lase în urmă teama de întuneric, de gustul ei, care-i urcă în gâtlej.

— Ai dreptate, zice el. Ar trebui să fim recunoscători, dar e greu să fii recunoscător. Parcă am fi puși de la început într-o situație fără ieșire, flămânzi și speriați, și nici singura cale de ieșire nu-i bună. Hei, ascultă. Ascultă-mă bine. Ești încă tânără. Arăți minunat. Zâmbește. Zâmbește-mi, Teresa.

Pru zâmbește, ocolește patul și se apleacă să-i dea un pupic, de data asta nu pe gură, ca la aeroport, ci pe obraz, evitându-i tuburile prin care-i intră oxigenul în nas. Prezența ei apropiată îi pare imensă, cadrilată, îmbrăcată, e un nor ce-l acoperă ca umbra pescărușului de-acolo, din golf, unde-i era și frig și cald în același timp. Îi e greață; sucul gastric îi tot urcă-n gâtlej, îl arde, aproape că-l face să vomite.

— Ești un scump, Harry.

— Îhî, bine-nțeles. Ne vedem la primăvară.

— E de-a dreptul groaznic că plecăm și te părăsim, dar Nelson ține morțiș să meargă diseară la nu știu ce petrecere din Brewer și, oricum, e imposibil să schimbi rezervările la bilete, totul e blocat în perioada asta a anului, chiar și cu destinația Newark.

— N-aveți încotro, zice el. O să mă descurc. Poate că-i mai bine așa. Mi-a mai venit mintea la cap. O să dau jos câteva kilograme. O

să fac plimbări, o să mănânc mai puține prostii. Doctorul zice că trebuie să devin un om nou.

— Iar eu o să-mi fac pedichiura, spune Pru îndreptându-se de șale, pe un ton echilibrat, grav, cum nu i-a mai fost dat să audă, adresat bărbatului din el. Nu te schimba *prea* mult, Harry. Ți-l trimit pe Nelson, adaugă ea.

— Dacă puștiul arde de nerăbdare să plece, zi-i să plece. O să discut cu el mai târziu, acasă.

Colțurile gurii i se lasă în jos, chipul ei se împietrește ușor la auzul sugestiei lui nepotrivite.

— *Trebuie* să-și vadă tatăl, zice ea.

Pru iese; lumea albă, curată, din jurul lui Harry se dilată. Când vor fi plecat cu toții, își va îngădui luxul să sune după asistentă, să-i mai ceară niște Demerol. Și să vadă cum se descurcă cei de la Eagles cu ceața aia. Și să închidă ochii vreme de-un minut binecuvântat.

Nelson intră cu micul Roy în brațe, deși vizitatorilor sub vârsta de șase ani nu li se permite accesul în salon. Băiatul îl poartă pe micuț ca pe-o armură, să se apere: câtă vreme își ține în brațe unul din copii, cât de mult îl poți bruftului? Roy se zgâiește la Harry indignat, de parcă, întins în pat și conectat la o grămadă de mașinării, bunică-său ar fi o trăsnaie amenințătoare. Când Harry încearcă să-i zâmbească și să-i facă cu ochiul, Roy își sucește capul brusc, ascunzându-se după ceafa lui taică-său. Și Nelson pare șocat; nu-și poate dezlipi privirea de monitorul cu zvâcnetul portocaliu ce arată viața în plină desfășurare, apoi, încetișor, se uită iarăși la fața lui taică-său. Ținând stângaci copilul holbat, greu ca un bolovan, Nelson pășește spre pat și pune un exemplar împăturit din *News-Press* pe noptiera cu margini cromate, pe care deja sunt paharul cu apă, telefonul și sticluța maronie cu nitroglicerină.

— Uite ziarul, pentru când o să ai chef să-l citești. Scrie o grămadă despre prăbușirea avionului Pan Am care te interesează atât de mult. Cică se știe cu precizie ce fel de bombă a fost – un tip cu un dispozitiv barometric care activează ceasul când se ajunge la o anumită altitudine.

Sus, mai sus; aerul se rarefiază, barometrul înregistrează acest lucru, ceasul începe să ticăie în timp ce avionul sfredelește tacticos întunericul, iar pilotul pălăvrăgește la radio în timp ce luminile din cockpit ard și clipesc în jurul lui, iar pasagerii se delectează cu băuturile din suporturile din plastic în culori pastel. Imaginea, ca o sămânță care, în sfârșit, își sparge învelișul în solul reavăn, îi provoacă

lui Harry revelația că, chiar acum, în timp ce zace aici, în ceața asta albă, antiseptică, în acest hățiș de tuburi și legături de sânge și de mariaj, împărtășește întocmai soarta celor pentru care i-a părut atât de rău, care au căzut din avionul făcut bucăți: și el cade, se prăbușește neajutorat spre moarte. Soarta care-l așteaptă în spatele acestui văl de atenție medicală este la fel de absolută ca și aceea care a întâmpinat trupurile ce s-au prăbușit pe solul scoțian, mlăștinos, ca niște pungi de gunoi pline cu apă. *Trosc, pleosc,* trupuri bușite de terenurile de golf și aleile mărginite de tătănească ale localității Lockerbie înecate în noapte. Le-a ieșit în cale nici mai mult nici mai puțin decât ceea ce îl așteaptă și pe el. Realitatea a năvălit peste acei pasageri în timp ce își tăiau puiul servit la bord, scos din folia lui de aluminiu sau moțăiau ascultând în cască muzica lui Barry Manilow, și aceeași realitate neagră, înghețată s-a abătut și asupra lui: moartea nu-i un animal de companie domesticit de viață, ci o bestie care a înghițit-o pe micuța Amber și pe micuța Becky, și pe toți studenții aceia din Syracuse, și pe soldații ce se întorceau acasă, și îl va înghiți și pe el, de fapt, chiar e acolo sub el, imensă ca o planetă pe timp de noapte, gigantică și toată numai a lui. Moartea lui. Proprie și personală. Arsura din gâtlejul iritat e tot mai puternică și simte că, pur și simplu, se sufocă de groază.

— Mulțumesc, îi spune răguşit lui fiu-său. O să-l citesc după ce pleci. Ai dracu' arabi! Mă tem să nu pierzi *tu* avionul.

— Nu-ți face griji. Avem o grămadă de timp. Nici măcar mami n-are cum să se rătăcească, nu-i așa?

— De-aici, luați-o la est, spre 75, iar apoi la sud, spre Exit 21. Ai impresia că drumul nu duce nicăieri, dar după cinci kilometri, o să apară și aeroportul.

Harry își amintește drumul făcut pe autostrada aia ciudată, fără panouri publicitare, cu palmierii subțiri ca niște picături de vopsea și cu pipița aia ciocolatie, dintr-un Camaro roșu decapotabil, cu pălărioară de stewardesă, care mai-mai că era să intre-n el, iar apoi nu l-a învrednicit nici măcar cu o privire aruncată cu coada ochiului, cu nasul cârn și buzele proeminente, și îi pare ireală, glazurată cu raze de soare false, ca de smalț, sau ca razele galbene proiectate în emisiunile TV de reflectoarele din studio. Pe atunci nici capu' nu-l durea. Era în paradis și nici măcar nu-și dădea seama. Simte că transpiră de frică, își miroase propria sudoare, vâscoasă aidoma unui lucru de pe fundul unui puț și-l vede pe Nelson stând acolo în lumina artificială a unei

lumi care încă n-a trecut pragul morții, e curățel și neșifonat în costumul gri-verzui pe care-l poartă în locul gecii de blugi purtate la venire, dar cu cămașa tot descheiată la ultimul nasture, așa că arată ca un cartofor nocturn care și-a scos cravata în timpul unei partide de poker, a stat aici aproape o săptămână și aproape că nici n-a dat ochii cu soarele. Caricatura aia de mustăcioară îl enervează pe Harry, iar puștiul îi tot atrage atenția asupra ei, fornăind și pipăindu-și vârful nasului de parcă ar adulmeca frica lipicioasă a lui taică-său.

— Și încă ceva, tati, spune el, am observat că scandalul cu Deion Sanders e băgat la spate, pe pagina de sport, iar în Secțiunea B e undeva un articol despre lupta cu osânza care o să te facă să râzi.

— Mda, osânza. Sunt plin de osânză până și pe dinăuntru.

Asta e o aluzie pentru fiu-său, ca el să pară sincer și să-l întrebe „Cum te mai simți?". Puștiul se albește până-n vârful urechilor, de parcă s-ar teme că taică-său chiar o să-i spună cum se simte. Și tunsoarea îi este enervantă – scurtă pe creștet și prea lungă la spate, cu coada aia de șobolan de tot plânsul. Și cercelul minuscul.

— Destul de bine, dacă stăm să ne gândim.

— Minunat. Doctorul ăsta mătăhălos, cu accentul lui caraghios, a ieșit și a discutat cu noi, ne-a zis că sunt mulți care nu supraviețuiesc la primul, dar în cazul tău, cel puțin deocamdată, totu-i doar o chestiune de schimbare minimală a stilului de viață.

— Tipul ăla are un dinte împotriva chipsurilor și a hotdogului. Dacă Dumnezeu nu voia să mâncăm sărat și gras, atunci de ce le-a mai făcut așa de gustoase?

Privirea lui Nelson se întunecă și devine agitată, ca de fiecare dată când taică-său îl pomenește pe Dumnezeu. Conversația trenează întruna, nu-i deloc fluentă, Harry nu-și scoate din cap ideea că se prăbușește în neant, puștiul e ca o greutate care-l apasă pe piept. *Haide*, își face curaj, *încearcă. Nu trăiești decât o dată.*

— Pru mi-a zis că n-ai dormit toată noaptea de îngrijorare.

— Mda, păi, exagerează, dar cam așa a fost. Nu știu de ce n-am somn aici. Totul îmi pare fals și mai e și toată treaba din Brewer de care ar trebui să am grijă.

— Te referi la salon? Între sărbători, de obicei, e o săptămână mai slăbuță. Tot omul se simte lefter după Crăciun.

— Păi, da, mai sunt și alte chestii. Tot timpul sunt tracasat.

— Asta-i viața, Nelson. Tracasare.

— Cred că da.

— M-am gândit la discuția noastră, spune Harry, despre Toyotele care sunt atât de nesărate. Acordă-le credit, încearcă să-și lărgească gama. Toamna următoare o să lanseze sedanul ăla de lux Lexus. Bașca o să-i bage un motor V-8.

— Da, dar n-o să ne lase pe noi, dealerii obișnuiți, să ne ocupăm de el. Organizează o întreagă rețea nouă de vânzare cu amănuntul. Treaba lor, o să dea chix oricum. Japonezii nu sunt ca italienii. Habar n-au ce-i ăla lux.

— Am uitat de rețeaua separată pentru Lexus. Sincer să fiu, Nelson, nu prea le mai am. Sunt în ceață.

— Bine-ai venit printre noi.

— Ah, da – balanțele alea. M-am gândit la ele. Ai probleme cu vânzarea mașinilor second-hand? Nu fi lacom. Să nu te-aștepți la mai mult de zece la sută profit. Mai bine reduci din profit ca să rulezi inventarul.

— Bine, tati. Dacă spui tu, o să-ncerc și așa.

Conversația iarăși trenează. Roy se zvârcolește în strânsoarea tatălui. Harry se prăbușește în gol, lumina nu-i decât o pojghiță a întunericului, mai subțire decât fuzelajul unui avion, mai subțire decât o cutie de bere din aluminiu. Agață-te de ceva, de orice.

— Pru a devenit o femeie în toată puterea cuvântului, remarcă el.

Băiatul pare surprins.

— Mda, nu-i rea deloc. Ar trebui să-ncerc să mă port mai drăguț cu ea, adaugă el.

— Cum?

— Ei... știi tu. Să mă las de prostii, să fiu mai matur.

— Mie întotdeauna mi-ai părut destul de matur. Poate prea de mic. Poate că nu ți-am dat un exemplu prea grozav de ce-nseamnă să fii matur.

— Iată un motiv în plus. Să fiu matur, vreau să zic.

I s-o fi părând lui Harry, sau din spatele paravanului de alături, din patul pe care nu-l poate vedea, se aude o mișcare, o tuse firavă, uscată? Colegul lui de cameră fantomatic trăiește. Spune:

— Chiar că-s îngrijorat să nu pierdeți avionul.

— Apropo, îmi pare rău. Mă simt naspa că plec. Astă-noapte am discutat cu Pru dacă ar trebui să mai rămânem câteva zile, dar nu știu ce să zic, îți faci planuri și ești prins la mijloc.

— Păi ce, eu nu știu? Ce-ai putea face dacă ai rămâne? Babacu' se simte bine. E pe mâini bune. Nu trebuie decât să-nvăț să trăiesc cu o

inimă nu tocmai grozavă. Cu o ticăitoare defectă. Charlie rezistă de douăzeci de ani, pot să rezist și eu.

Apoi, însă, Rabbit adaugă riscând să dea într-un ton sentimental, elegiac, de inimă albastră.

— Ei, dar el e un grecotei micuț, numai vână, pe când eu sunt un suedez umflat.

Nelson devine încordat. Emană o dorință îngrijorată de-a fi în altă parte.

— OK, tati. Ai dreptate. Ar fi mai bine s-o luăm din loc. Dă-i un pupic lui bunelu', îl îndeamnă pe Roy.

Lasă băiețelul în jos, parcă pasând o minge de fotbal american greu de prins, să-și sărute bunicul pe obraz. Roy, însă, în loc să-l sărute, apucă tubul de oxigen bleu bifurcat din nasul lui Harry și i-l trage afară.

— Doamne sfinte! strigă Nelson, părând, în sfârșit, tulburat. N-ai pățit nimic? Te-a durut?

Îi trage una la fund lui ăla micu' și-i dă drumul pe podea.

De durut, l-a durut nițel, a fost o mișcare violentă, neașteptată, dar lui Harry îi vine să râdă.

— Nici o problemă, spune el. Îmi stă acolo ca două pahare cu gura-n jos. Oxigenul ăsta, chiar n-am nevoie de el, nu-i decât un bonus.

Lui Roy i se înmoaie picioarele de furie și se prăbușește lângă pat, pe dușumeaua strălucitoare. Se zvârcolește și scoate niște zgomote stridente cu răsuflarea tăiată, iar Nelson se apleacă și-i mai trage una.

— Nu da în băiat, îl roagă Harry, dar nu pe un ton categoric. N-a vrut decât să-mi facă o favoare.

Atât cât poate cu mâna liberă, își pune cele două tuburi bleu-pal la loc, fiecare după câte o ureche, cum îi vin de la tubul de oxigen agățat pe peretele din spatele lui și își pune clama, cu susurul ei blând, consistent, în sept.

— O fi crezut că-i pus acolo să-mi sufle nasul.

— Măi, rahat cu ochi, era cât pe-aci să-ți omori bunicul, îi explică Nelson copilului care se zvârcolește și care trebuie tras de sub pat în timp ce dă din picioare.

— Acum cine exagerează, nu mă omoară el dintr-atâta, nu-s chiar așa mormoloc, spune Harry și chiar începe să ia de bune aceste vorbe.

Roy, alb până-n vârful urechilor exact ca tăticu-său, își recapătă graiul, scoate un urlet și încearcă să se smulgă din strânsoarea lui

Nelson. De pe coridor se aud tălpile de cauciuc ale asistentelor care zoresc spre ei. Deodată, colegul de cameră nevăzut scoate un geamăt în spatele paravanului alb, un fel de horcăit bolborosit, sugerând o problemă pulmonară serioasă. Roy dă din picioare zbătându-se ca un peşte pe uscat şi pesemne că i-a tras un şut lui Nelson în stomac. Lui Harry îi vine să chicotească la gândul acestei isprăvi. Dintr-un foc: i-a tras-o. În mintea lui de patru anişori o fi crezut că tuburile sunt nişte şerpi care-i mursecă faţa lui bunicu'; sau, poate, i-or fi părut prea urâte şi-atâta tot.

Deşi are braţele ocupate, Nelson reuşeşte să se aplece prin hăţişul de conexiuni ce-i ţin tatăl în viaţă şi-l sărută pe Harry pe obraz, scurt, aşa cum ar fi dorit s-o facă Roy. Atingerea caldă a unei mustăcioare. O înţepătură ca de arici de mare. Monstrul acvatic de după draperie scoate încă un bolborosit, un horcăit stins din adâncuri. Asistentele alarmate intră în cameră cu obrajii îmbujoraţi. Apare şi sora-şefă cu pletele ei împletite, date cu briantină, de zici că-i o claie de tăiţei negri sau un mănunchi de artificii mărunte.

— Ah, da, îi dă prin minte lui Harry să adauge în timp ce Nelson iese valvârtej pe coridor, pornind spre Pennsylvania cu povara care ţipă şi se zbate. Îţi urez un an 1989 fericit!

II. PA

Soarele şi luna, fluxul şi refluxul: roţile de-acum fumate ale naturii, care în Florida fac prăpăd în locul unde plaja se întâlneşte cu marea, în Pennsylvania sunt mult atenuate, potolite, sedimentate, poartă straiele familiarului. Pe sfertul de pogon din Penn Park achiziţionat de Janice şi Harry cu un deceniu în urmă există, înspre casa din vecini construită din cărămidă arsă, un cireş exotic şi lui Harry ii place să fie acasă să-l vadă înflorind, asta cam în jur de zece aprilie. Până atunci, începe şi sezonul de baseball în nord – în acest an Schmidt realizează două *home run*-uri în primele două jocuri, tăindu-le macaroana celor care spuneau că e deja terminat – iar pe pajişte răsar smocuri de usturoi. Magnoliile şi gutuii sunt în floare, apar şi mugurii de forsiţia, chemarea lor bucuroasă, răcoroasă din fiecare curte e aidoma unei declaraţii neaşteptate a vitalităţii secrete ce impregnează vieţile tuturor. Mugurii năpădesc ca o pâclă roşie coroanele arţarilor de pe trotuare şi străbat pădurile care mai există pe ici, pe colo, tot mai rare, la marginea investiţiilor imobiliare mai vechi sau mai noi.

În primele zile de la întoarcerea acasă, lui Rabbit îi place să se plimbe cu maşina, să-şi împrospăteze memoria şi să-şi facă rău cu crâmpeiele fostului său eu, care continuă să se agaţe cu disperare de fiecare colţişor al zonei Brewer. Străzile pe care a copilărit sunt la locul lor, deşi tramvaiele au dispărut. Podurile de fier, depourile de cale ferată ruginesc în laţul pasajelor rutiere ce înconjoară în prezent oraşul. Plăcuţele de înmatriculare continuă să aibă la mijloc o cheie de boltă portocalie, dar acum pe ele scrie *Ai un prieten în Pennsylvania*, o chestie care lui i s-a părut dintotdeauna o prostie, una mai mare şi decât imitaţiile alea de plăcuţe ce pot fi înşurubate pe bara de protecţie din faţă şi au mesajul *Ai un prieten în persoana lui Isus*. Copertele cărţilor de telefoane se mândresc cu *The*

UnCommonwealth of Pennsylvania[1]. La volanul maşinii sale, se lasă în chip inexorabil atras de Mt. Judge, orăşelul unde s-a născut şi a crescut, pe partea opusă a Brewerului privit dinspre Penn Park. În această biserică din gresie, cu aspect de fortăreaţă şi cu aripa ei nouă de-o arhitectonică total neadecvată, Biserica Evanghelică Luterană din Mt. Judge, a fost botezat şi a primit confirmarea, într-o cămaşă ce-i rodea gâtul de parcă ar fi fost apretată în leşie, şi tot pe Central, ceva mai încolo, în faţa unei prăvălii de dulciuri, acum un atelier de copiatoare, a simţit pentru întâia oară fiorul dragostei, s-a îndrăgostit de Margaret Schoelkopf, cea cu codiţe împletite şi ghetuţe. Îşi simţise inima paralizată, emoţionată deasupra dalelor de pe trotuar, ca un dirijabil din văzduh, iar pătratele de ciment păreau cvartalele unor oraşe cu mult sub inima lui copilăroasă, ce plutea departe. Fiecare a doua casă din acest orăşel drag lui păstrează stafia unei persoane pe care a cunoscut-o şi care, între timp, s-a dus. Pentru el goale ca şi scoicile de mare ale unui colecţionar, aceste domicilii urâte, cu verandele lor susţinute de coloane din cărămidă şi cu sufrageriile lor clarobscure din faţă, nu se schimbă prea mult; până şi casele de la mahala, lipite una de alta, ca aia în care a locuit el cu Janice pe Wilbur Avenue după ce s-au căsătorit, au aceeaşi formă, urcând la deal ca treptele unei scări, deşi tencuiala de ciment urâtă, sinistră, care părea zgâriată şi mânjită cu bălegar, a cedat locul unor substanţe ceva mai festive, ce imită piatra cioplită sau scândurile din lemn, aplicate în strat mai gros pe unele faţade decât pe altele, aşa că la margini apar mici denivelări când cuprinzi şirul de case cu privirea. Harry uită întotdeauna ceea ce-i şi greu de imaginat în Florida cea atât de plată, aglomeraţia pestriţă, înghesuiala arhitectonică bizară, dealurile albăstrii din zare, care împing în prim-plan casele cu frontoane, silindu-le să urce şi să se agaţe de partea de sus a străzilor, zidurile de sprijin ascuţite şi pantele abrupte încununate de garduri de magnolii sau straturi de lalele, povârnişuri pe care tot mai mult se plantează, în locul gazonului de altădată, iederă sau

1 Joc de cuvinte intraductibil. Pennsylvania este, alături de Massachusetts, Kentucky şi Virginia, unul dintre statele americane a căror legislaţie locală le defineşte statutul administrativ prin termenul de *commonwealth* (republică), în loc de *state* (stat). Prefixul *un-* sugerează insolitul, neobişnuitul din adjectivul *uncommon*. Aşadar, Pennsylvania ar fi un stat/o republică insolit(ă).

ienupăr, să nu mai trebuiască să tunzi iarba o dată pe săptămână cu cositorile alea antice și de demult. Unii își atașau o funie la cositoare și o lăsau să alunece la vale huruind, după care o trăgeau înapoi. Stând la volan, Rabbit zâmbește când își aduce aminte de vechile cositori cu mânere de lemn și de vecinul lor metodist, de mult răposat, de pe Jackson Road, cu care mami se ciondănea din cauza că tundea fâșia de iarbă de jumătate de metru dintre cele două alei betonate lipite de zidurile de fundație ale caselor lor. Bătrânul cuplu metodist cumpărase casa de la familia Zim când aceasta s-a mutat la Cleveland. Carolyn Zim fusese așa de frumușică – aidoma lui Shirley Temple, dar fără gropița ei, mai curând avea ceva din senzualitatea lui Deanne Durbin grefată pe trupșorul ei de copiliță –, de mami zicea că domnul și doamna se ceartă tot timpul, din cauză că doamna ar fi geloasă. Stătea la fereastră așteptând să o zărească fie și numai o clipită, în serile line, de la o distanță atât de mică, pe Carolyn dezbrăcându-se să se bage în pat. Camera lui: aproape că-și amintește tapetul, ceva mai îngălbenit deasupra caloriferului, polița lăcuită pe care ședeau ursuleții lui, coșul în care avea jucăriile mecanice, cu spițe și butuci, soldații de cauciuc și avioanele de plumb. Camera aia avea o aromă a ei, ca de mușama sau ca de vopsea de pervaz, sau ca de vanilie și nucșoară când mami făcea o prăjitură, aproape că o simte din nou, dar nu-i chiar așa, se retrage în penumbră, se furișează în spatele radiatorului argintiu, cu țepii lui ce descriau spirale într-un basorelief discret.

Și Brewer, acest cuib apatic, îi vorbește tot despre sine, despre trecutul lui, devenit venerabil de îndepărtat, astfel încât lucrurile de care-și amintește el unul, Ziua Victoriei sau duminica în care Truman a declarat război Coreei de Nord, sunt de-acum istorie, lucruri despre cei mai mulți oameni au aflat doar din cărți. Brewer a fost orașul copilăriei lui, singurul oraș pe care l-a cunoscut. Și azi e emoționat să se afle printre blocurile lui urâte, de culoarea ghivecelor de flori, fabricile lui din cărămidă, casele sordide de mahala și impozantele lui biserici sinistre, toate amestecate grămadă, solide, masive, construite cu un zel decorativ demodat. Centrul aproape complet abandonat, Weiser Street cea largă, pe care și-o amintește scăldată de lumina felinarelor și aglomerată ca bâlciul de la Crăciun, a devenit o cârpăceală de moloz și parcări și câteva clădiri cu ziduri de sticlă, tentative de reconstrucție ce găzduiesc mai ales bănci și agenții guvernamentale, magazinele refuzând să se-ntoarcă aici din mallurile de la periferie.

Vechiul Baghdad, odinioară cele cinci-şase cinematografe de pe Weiser unde rulau numai premiere, se întinde acum între două terenuri virane, dalele în stil arab au fost scoase iar marchiza, care ultima oară făcea reclamă unor filme porno, se scorojeşte şi ruginește, au mai rămas pe ea literele JUTOR şi, dedesubt, SALV – rămăşiţe haotice ale unui apel la restaurarea istorică. Cinematografele copilăriei, cu miresmele lor dulci şi catifeaua închisă la culoare, cu şuşoteli, chicote şi mâini înlănţuite, ţin tot de istorie. AJUTOR SALVEAZĂ-MĂ. În foaier exista un fel de havuz maur, pe apa zglobie săltau lumini colorate. Magazinul de muzică Chords'n'Records pe care îl ţinea Ollie Fosnacht cu douăzeci de ani în urmă la câteva uşi mai încolo de Baghdad şi care avea să se numească mai apoi Fidelity Audio, tot magazin e şi acum, îi zice The Light Fantastic, se vând pantofi de atletism şi are ditamai vitrina dublă. O fi o piaţă bună pentru minorităţi. Dă-i omului la cap şi ia-o la fugă.

Cu experienţa lui limitată în domeniu, Rabbit e de părere că, cu cât mai multe îmbunătăţiri s-au adus pantofilor de atletism, cu tot felul de branţuri, crampoane, tălpi multistratificate proiectate ştiinţific, cu atât mai rigizi şi mai incomozi au devenit aceştia, la fel de răi ca şi pantofii obişnuiţi. Şi colanţii ăia purtaţi de tinerele din ziua de azi, de zici că-s cosmonaute, de culoare zmeurie şi verde-metalizat, sunt atât de strâmţi, de se vede fiecare muşchi până-n crăpătura dintre buci, ce rost or fi având? Să vadă lumea. Animalele tinere au nevoie să-şi expună formele. Soţia înstrăinată a lui Ollie Fosnacht, Peggy, a murit acum opt ani de-un cancer la sân care a dat în metastază. Rabbit se gândeşte că, dintre femeile cu care s-a culcat la viaţa lui, e prima care a murit, care a dat colţul. Pe urmă, îşi dă seama că lucrurile nu stau aşa. A mai fost şi Jill. Lui Jill i-o punea în vara aia dementă, deşi îi era limpede că ei nu-i făcea cine ştie ce plăcere. Era prea tânără să-i placă. Şi poate că şi curva aia din Texas, cu politeţea şi glasul ei tărăgănat, care l-a dezvirginat, o fi de-acum moartă. Astea n-apucă să trăiască prea mult cu condicuţa, pileala şi bătăile pe care le-ncasează.

Ca să nu mai vorbim de drogurile pe care le consumă, şi de SIDA. Da', la urma urmei, cine trăieşte o veşnicie? Cu toţii luăm cafteală. Tre' să fie cum zic ele, ne vine rândul mai devreme sau mai târziu. Şi ele sunt ca noi, doar că şi mai şi. Mai sunt şi tipii ăştia din închisori, care-i muşcă pe gardieni, să-i îmbolnăvească de SIDA cu saliva lor. Ne-am transformat în nişte câini turbaţi – rasa umană e-o uriaşă mocirlă plină de virusuri.

Întorcându-se din centrul găunos al Brewerului, în șirurile înghesuite de case din cărămidă construite cu un secol în urmă, când marile fabrici, acum abandonate sau transformate în magazine unde marfa se vinde la preț de producător, încă fumegau și fremătau pline de viață, torcând textile și turnând oțel, viața merge înainte la fel de vivace ca întotdeauna, deși într-o nuanță ceva mai întunecoasă. Îi place să șofeze pe aceste străzi. Cel puțin în aprilie, dau pe-afară de-o energie inocentă. Patru tineri negri cu picioare lungi se-adună ciorchine în jurul unei biciclete, s-o repare. În razele piezișe ale amurgului, o fată hispanică iese din căsuța ei strâmtă în pantofi de mătase cu toc cui și o rochie de seară de culoare liliachie cu un brâu lat, purpuriu, petrecut în diagonală, și cu un trandafir mare de pânză în talie; clipa afirmă că ea e o floare și o liotă de băieți se-adună dându-și coate, trăncănind, toți îmbrăcați în canadiene de un gri metalizat și pantaloni verzi, ca de armată, un fel de uniformă a unei bande, își zice Harry. În Brewer, lumea tot mai iese pe stradă, se așază pe treptele și micuțele verande ale caselor, de zici că așteaptă ceva, ceea ce nu ți-e dat să vezi în Deleon. Iar casele astea tipizate din Pennsylvania îți oferă un adăpost simplu, direct, seamănă cu orașele pe care învățătoarea te punea să le construiești în clasa întâi din cutii de cereale, cu ușile decupate și ferestrele desenate cu creioane colorate; Harry e fericit să le revadă după iarna petrecută în Florida, cu blocurile ei rezidențiale întrețesute cu terenuri de golf, cu blocurile-turn cu acoperișuri de țiglă și apartamentele în coproprietate, cu satele care nu sunt sate, cu miile ei de găinării și cosmetizări ale prostului-gust.

În Celica gri-închis, cu două rânduri de portiere, pe care o încuie în garaj când, împreună cu Janice, urcă în Camry-ul gri-perlat și pornește spre sud la sosirea toamnei, se simte în siguranță înaintând lin, fără să atragă prea mult privirile semenilor săi, deși în zona rău famată, de lângă șine, pe treptele rotunde ale unei bombe închise peste iarnă, o bruneţică dolofană în trening stă în poala unui băiat care-i deja la bustul gol, deși aerul primăvăratic e încă destul de rece, fata îl sărută languros, deschizând ferm gura și oprindu-se în răstimpuri, timp în care se uită cu neruşinare la mașinile ce se succed una după alta. Băiatul pe jumătate gol e, probabil, prea mangă să se holbeze și el, dar ea îi aruncă pe geamul lateral o privire care, dacă ar putea, i-ar face felul. Dă-o-n mă-sa. Du-te-n mă-ta, par să-i spună ochii ei. Pare să-și fi dat seama ce face el, se plimbă să-și clătească ochii cu un pic de viață de pe scena din sudul Brewerului,

vieţile astea sunt tinere, se înalţă viguroase ca seva, pe când a lui e bătrână şi pe ducă.

Străzile astea obosite freamătă de viaţă. Vechile case cu ziduri comune au fost revăruite, reproiectate, modernizate cu marchize din aluminiu şi cu balustrade de fier forjat care au început şi ele să prindă patină. Sunt nişte fante umplute şi pe mai departe, constructorii prind numerele străzilor pe gemuleţele în formă de evantai de deasupra uşilor de la intrare. Blocurile erau construcţii solide, n-aveau nevoie de nici o renumerotare. Cândva a locuit şi el într-unul dintre astea – la numărul 326, şi-a amintit de asta de la numărul rezervei lui de la spital – împreună cu Ruth şi, când avea nevoie de ceva urgent, îşi făcea cumpărăturile la prăvălia de pe colţ, care acum se numeşte BĂCĂNIA LUI ROSA (*Tienda de Comestibles*), şi se uita pe fereastră la geamurile rozalii ale unei biserici de calcar transformate între timp în PAL[1], *Centru comunitar / Centro Comunidad.* Oraşul e mai rapid decât şi-l aminteşte el, cuprins de frenezie, cvartalele se succedă cu repeziciune, iar clădirile, care în copilărie îi păreau spaţiate, acum zici că-s adiacente. Fabrica de bombonele pentru tuse, tribunalul din blocul zgârie-nori şi Y-ul unde a încercat să ia lecţii de înot, dar s-a ales cu o pneumonie când a ieşit iarna pe stradă cu părul ud, sunt înşirate la primul colţ de stradă, una după cealaltă, aproape de oficiul poştal, cu holul lui straniu, lung şi pustiu, forfotitor şi luminat doar într-un capăt, unde se lucrează la un ghişeu sau două, şi de Benjamin Franklin, hotelul central, cu ştaif, devenit între timp Ramada Motor Inn. Acolo a avut balul de absolvire promoţia lui, Mt. Judge '51, el s-a dus într-un frac de vară, iar Mary Ann într-o rochie de satin de culoarea levănţicii, fără bretele, a cărei crinolină le-a şi dat bătaie de cap după aceea, în maşină, de le-a venit şi lor să facă haz de necaz, coapsele ei albe, rotunde se pierdeau în cutele şi tighelurile foşnitoare, erau ouă de Paşti într-un cuib de hârtie, cu chiloţii fleaşcă de-atâta dansat, ca o pernă de bumbac spongioasă, umplută cu flocii ei, cu o mireasmă puternică, umedă, de mosc, Mary Ann, prima femeie a cărei mireasmă şi-a însuşit-o, pe care a posedat-o în totalitate, bucurându-se de fiecare fisură, de fiecare sentiment al ei înainte de-a pleca să-şi satisfacă

1 Acronimul, ambiguu, se poate referi la liga poliţiştilor sportivi, o asociaţie de protecţie şi adopţie a animalelor, o organizaţie ce oferă consultaţii juridice părinţilor etc.

stagiul militar de doi ani, iar ea, fără să-l avertizeze cu un cuvânt măcar, s-a măritat pe urmă cu altul. O fi simţit ea ceva la el. Că-i un ratat. Deşi la optsprezece ani arăta mai curând a învingător. Ori de câte ori ieşea cu Mary Ann, ştiind că-i a lui, că el o să se bucure de nurii ei în automobilul încălzit, în Plymouth-ul albastru al familiei, se simţea învingător, dezinvolt, calm, cu viaţa intrată pe un făgaş promiţător.

La două cvartale de Ben Franklin, spre munte, sub Eisenhower Avenue, în locul unde bulevardul se cocoşează pe-un pod cu balustrada de lemn, muncitorii de odinioară au săpat cu cazmalele o tranşee uriaşă, să aducă şinele de tren în oraş, sunt şine lăsate în paragină, iar adâncitura asta, zidită cu calcar, a ajuns o groapă în care lumea aruncă cutii de bere, sifoane, ba chiar şi saci întregi de gunoi şi saltele; Brewer întotdeauna a fost un oraş dur, un oraş feroviar, cu străzile astea din vecinătatea şinelor locuite de oameni duri, cu vagabonzi de ultima speţă, care ţi-ar fi luat-o în gură pentru un sfert de dolar, cu hoteluri jegoase, în care jocurile de cărţi ţineau zile-n şir, cu baruri cu ferestrele crăpate de la trepidaţia trenurilor ce treceau prin imediata lor apropiere, trenuri lungi de kilometri întregi, cu vagoane pline de cărbuni, ce traversau Weiserul, blocând circulaţia, ca atunci când el şi Ruth au aşteptat să treacă unul în timp ce lumina împrăştiată de firma de neon a unui restaurant chinezesc de mult dispărut licărea jucăuş în părul ei multicolor.

Aceste cărămizi vopsite în roşu, aceste imitaţii de gresie au fost, fără să-şi dea seama, martorele multor întâmplări cutremurătoare. La un cvartal-două depărtare de vechea stradă a lui Ruth – se numea Summer Street, deşi ei au locuit împreună primăvara, iar vara a adus sfârşitul aventurii lor –, spre munte, Rabbit se trezeşte brusc trecând printr-un tunel alb, pe marginile străzii se-nşiră copaci în floare, îmbrăcaţi în alb, sunt pomi tineri, cu coroanele de formă ovală, ce se întrepătrund aidoma norilor, văzduhul e albastru în tării, împrumutându-şi nuanţa florilor din vârf, la fel ca şi luna vizibilă peste zi. Iar în vârf, unde lumina-i mai puternică, frunzele încep să răsară lucioase şi mititele, în formă de inimă – ştie asta fiindcă e suficient de impresionat ca să tragă pe dreapta şi să parcheze Celica lângă bordură, să coboare şi să rupă o frunzuliţă, pe care o studiază de parcă i-ar oferi un indiciu privitor la splendoarea asta toată. Pe trotuar, în acest lung crâng radios, lumea spectrală împinge cărucioare şi stă la şuete în prag, părând să nu observe frumuseţea aninată deasupra ei,

ce-i acoperă și ninge asupra ei confetti de petale: se află în Rai. Vrea să-ntrebe pe cineva ce denumire au pomii ăștia și cum de-au fost săditi în zona asta de blocuri din cărămizi a Brewerului, luxurianți ca ficușii aliniați pe marginea bulevardelor din Naples, din Florida, dar privirile oamenilor îl intimidează, el însuși e doar un spectru în acest tunel filtrat de lumină a pomilor în floare, un vizitator, un intrus venit din trecut, și își închipuie că nici ei n-ar ști ce să-i răspundă sau, dacă ar ști, li s-ar părea prea ciudat punând asemenea întrebări.

Janice, însă, știe. Când îi descrie experiența prin care a trecut, ea îi spune:

— Sunt peri de Bradford pe care primăria-i sădește în toate locurile unde ulmii și arțarii dau în primire. Înfloresc, dar nu rodesc deloc și-s foarte robuști, adaptați la mediul urban. Nu-i deranjează monoxidul de carbon și-alte chestii de-astea.

— De ce nu i-am mai văzut până acum?

— Ba, cu siguranță, i-ai văzut, Harry. Au început să-i sădească de cel puțin zece ani. S-a scris și în presă. Soțul uneia dintre fetele de la club face parte din Comisia de Îmbunătățire a Mediului.

— N-am mai pomenit ceva așa de frumos. M-au făcut praf.

Ea este ocupată cu instalarea lor în casa din Penn Park, curăță pânzele de păianjen adunate peste iarnă și lustruiește argintăria Koerner lăsată moștenire de către maică-sa, așa că pleacă nerăbdătoare de lângă el.

— I-ai mai văzut, doar că acum îi vezi cu alți ochi.

De la atacul de cord, vrea ea să zică. De când puțin a lipsit să moară. În compania lui Janice, mai că se simte ca unul dintre morții despre care ziceau ei că se-ntorc de pe lumea cealaltă și-i veghează pe supraviețuitori, trăind nevăzuți alături de ei, ca șoarecii ascunși în găurile din pereți. De multe ori, ea pare să nu-l audă sau să nu-l ia deloc în serios. Traversează Brewerul să-i viziteze pe Nelson, Pru și copiii lor din Mt. Judge sau să reia legătura cu amicele ei de la Flying Eagle County Club, unde terenurile de zgură sunt deja netezite și cu liniile trasate, iar terenul de golf este deja verde și se joacă pe el. Și unde mai pui că-și caută o slujbă. El credea că ea glumește, că i se trage de la filmul *O femeie face carieră*, dar nici vorbă, aproape toate femeile de vârsta ei au acum o ocupație – o amică de la tenis este fizioterapeută, are niște brațe și umeri musculoși, de nu-ți crezi ochilor când o vezi, iar alta, Doris Eberhardt, fostă Doris Kaufmann, a devenit expertă în diamante și merge cu autobuzul la New York,

practic, în fiecare săptămână, plimbându-se cu pietre prețioase în valoare de sute de mii de dolari, iar o a treia cunoștință a ei lucrează într-un domeniu nou, înfloritor, de îndepărtare a azbestului din locuințe și clădiri cum ar fi fabricile și școlile. Se pare că azbestul vechi e interminabil. Janice se gândește să se apuce de imobiliare. Prietena unei prietene lucrează mai ales în weekenduri și scoate comisioane de peste cincizeci de mii pe an.

— De ce nu te duci mai bine să-l ajuți pe Nelson la salon? o întreabă Harry. Ceva scârțâie acolo.

— Nu-i deloc nostim să mă angajez. Și știi și tu cât de tare-l deranjează pe Nelson să ne băgăm peste el.

— Mda... de ce-o fi așa?

Janice e pregătită să-i răspundă la orice întrebare acum că s-a alăturat din nou găștii de cucoane atotștiutoare de la Flying Eagle.

— Fiindcă a crescut în umbra unui tată dominator.

— Ba *nu* domin pe nimeni. Sunt o mămăligă de om, dacă vrei să știi.

— Pe el îl domini. Îl domini psihologic. Ești, categoric, mult mai înalt. Și ai un trecut de mare sportiv.

— Trecut, bine zis. Un mare sportiv ai cărui medici îl sfătuiesc să meargă cu mașinuța pe terenul de golf și să evite orice efort mai mare decât o plimbare la pas vioi.

— Și tu *nu* te ții de ele, Harry. Nu te-am văzut făcând o plimbare mai lungă decât până la mașină și-napoi.

— Am făcut un pic de grădinărit.

— Dacă poți să-i zici așa.

Îi place să iasă în curte spre sfârșitul zilei și să rupă tijele florilor moarte, de anul trecut, și bătrânele buruieni cu tulpini albe ca osul, și să le pună pe focul aprins cu ziarul zilei respective, *Standard*-ul de Brewer. La sosirea lor, gazonul avea mare nevoie de-un tuns, iar răzoarele de bulbi ar fi trebuit decopertate în luna martie. Ghioceii și brândușele au răsărit și au dispărut în timp ce ei erau în Florida; zambilele sunt în floare, iar lalele au răsărit, dar încă au corolele verzi, ascuțite. Rabbit are o senzație de tihnă în clipa când lumina zilei începe să pălească și cireșul exotic licărește în amurg, cu floricelele lui ca niște mici margarete roz, iar silueta lui feminină, iertătoare, cu crengile-i lăsate în jos, acumulează o paloare ca de neon pe măsură ce umbrele devin tot mai lungi și mai jilave; mișcarea de revoluție a

Pământului înaintează un pic și crâmpeiele de lumină solară zăbovesc mai mult sub cerul lui Prier brăzdat de dârele avioanelor și cozile de cai înghețate, cu doar câteva fâșii aurii înhățate de mițoasele tufe de forsiția dinspre casa învecinată, construită din cărămizi galbene, înguste, și cucuta care dă lupte grele, plus rododendronii cei mai înalți de lângă palisada ce se zărește pe fereastra de la bucătărie. Cu câteva toamne în urmă, Janice a pus o căsuță pentru păsărele în cucută, deși Doris Kaufmann sau altă băgăreață i-a spus că-i o treabă de-a dreptul câinoasă să pui o căsuță când nu ești acasă iarna; e o sferă de plastic înclinată ca Saturn, pe care o umple cu semințe de floarea-soarelui când își mai aduce aminte de ea. Și mama lui avea căsuțe pentru păsări, dar lui Janice nici prin minte nu i-ar fi trecut una ca asta în tinerețe, pe vremea când mai trăia bătrâna Bessie. Genele noastre își urmează cursul atâta timp cât trăim. Harry simte în dinți un gust acru care, pe vremuri, îl deranja în răsuflarea lui taică-său. Bietul papsi. Spre sfârșitul vieții, se făcuse galben la față ca o caisă. Bessie avea, în curtea din spate a casei de pe Joseph Street, toate căsuțele pentru păsărele cocoțate pe sârme prinse de stâlpi, ca să le facă în ciudă veveriițelor. Fagul arămiu de lângă dormitorul lor de altădată, cu jirul care cade grămadă din copac în toiul nopții, atrage veveriițele, le zicea ea, netezindu-și poalele rochiei și lăsându-și mâinile pe genunchi, de parcă Dumnezeu ar fi născocit veveriițele așa, de-al naibii. Lui Harry îi plăcuse de Bessie, deși ea i-a tras-o în testament. Nu i-a iertat niciodată escapada din '59. A murit de diabet și complicații circulatorii în ziua în care Lady Di a dat naștere micuțului prinț William, ultima făptură care a mai interesat-o pe Bessie – există oare un viitor rege al Angliei? –; asta și procesul lui Hinckley[1] – era de părere că băiatul ar trebui spânzurat pe treptele Capitoliului, la soare; era de-a dreptul scandalos că l-au lăsat să scape pe motiv că nu-i sănătos la cap. La sfârșit, bătrâna doamnă era îngrozită de ideea de a-și vedea picioarele amputate, așa cum pățise și maică-sa. Harry își amintește până și numele maică-sii, o chemase Hannah. Hannah Koerner. Greu de crezut că o să fie și el vreodată la fel de mort ca Hannah Koerner.

---

1 John Hinckley, jr. (n. 1955) a avut o tentativă eșuată de asasinare a președintelui Ronald Reagan în martie 1980. După un proces care a durat ani de zile, a fost declarat nevinovat și internat într-un spital de psihiatrie din Washington.

Până la căderea serii de aprilie, păsările, şi mari şi mici, atrase de căsuţă, zburătăcesc şi ţopăie, să bea o duşcă sau să-şi înmoaie penajul în micul havuz de ciment cu fundul albastru creat de un fost proprietar al acestei căsuţe dosnice din calcar, ascunsă printre casele mai mari din Penn Park. Havuzul are fundul crăpat, dar încă poate fi umplut cu apă. Întocmai ca el însuşi, îşi zice Rabbit pornind spre casa cu ferestrele luminate, care par atât de îndepărtate şi, în acelaşi timp, bizar de apropiate, aidoma casei părinteşti în copilărie, când juca „douăzeci şi unu" sau „obligata" cu Mim şi cu ceilalţi copii din vecini, la panoul de baschet montat pe zidul garajului de pe aleea din spatele curţii lor lungi şi înguste de pe Jackson Road. Atunci, ca şi acum, trezindu-se din câte o reverie diurnă la asfinţitul soarelui, se descoperea pe sine situat mai aproape de o prezenţă strălucitoare decât ar fi crezut, destul de apropiată ca să-şi arunce umbra aurie înaintea paşilor cu care traversa curtea; pe-atunci, era viitorul lui; acum e trecutul.

În timpul lunilor petrecute împreună cu Ruth pe Summer Street, se-ntreba cum ar fi să fugă până la capătul străzii, cât vedea cu ochii. În cei treizeci de ani care s-au dus de-atunci, a trecut adesea cu maşina pe-aici, la marginea de nord-vest a Brewerului şi chiar dincolo de ea, spre locul unde autostrada, cu motelurile ei (*Economy Lodge*, *Coronet*, *Safe Haven*), pătrunde în ţinutul rural şi încep să apară indicatoarele ce arată drumul spre Harrisburg şi Pittsburgh. Una câte una, fermele cu acareturile lor din piatră, hambarele etajate construite din bârne şi cuie de lemn şi casele pătrate ale fermierilor, cu ziduri groase de mai bine de-o jumătate de metru, sunt înghiţite de dezvoltatorii imobiliari. La vreo trei kilometri mai încolo de linia ferată spre Maiden Springs, unde locuiau soţii Murkett înainte să divorţeze, există o zonă cu construcţii recente numită Arrowdale, după vechea Fermă Arrowdale, vândută de nepoatele şi nepoţii fetei bătrâne care a locuit aici vreme îndelungată şi care dorise s-o lase moştenire unui evanghelist cu emisiune TV, ca pe un fel de parc de mântuire, un refugiu sfânt, însă avocaţii îi scoseseră din cap ideea asta. Odată cu trecerea acestor ani recenţi, Rabbit a văzut cum îşi pierde aspectul sălbatic pământul scurmat de buldozere şi cum aici cresc pomi şi arbuşti, aşa că aproape ai zice că aici au existat case dintotdeauna. Străzile sunt curbate ca în zona unde locuiseră soţii Murkett,

dar casele sunt mai anoste – case de fermă cu încăperi pe mai multe niveluri, cu ziduri exterioare acoperite cu şindrilă din aluminiu şi cu faţadele din cărămidă, cu mici verande cu dale şi bucăţi de zidărie nefuncţională. Aleile de beton traversează micile curţi din faţă cu azalee nu tocmai inflorite sub ferestrele uriaşe, cu un singur geam. Abundă compostul şi mobilierul asortat verandelor, şi o ordine tiranică absentă din mai vechile oraşe muncitoreşti precum Mt. Judge şi West Brewer.

Ronnie şi Thelma Harrison s-au mutat într-una dintre casele astea noi, modeste, când cei trei băieţi au crescut şi au plecat de-acasă. Alex, cel mai mare, este inginer electronist şi lucrează undeva la sud de San Francisco; cel mijlociu, Georgie, care avusese o problemă cu cititul în şcoală, încearcă să ajungă dansator şi muzician la New York; iar prâslea, Ron junior, a rămas în district, lucrează ca muncitor constructor cu o jumătate de normă, deşi a terminat doi ani de colegiu la Lehigh. Thelma nu se plânge nici de fiii ei, nici de noua ei casă, deşi lui Harry îi par dezamăgitoare, dezamăgitor de banale pentru o femeie inteligentă şi, ştie asta din propria experienţă, pasională ca Thelma.

Boala Thelmei, lupus eritematos sistemic, îi costă o avere în decursul anilor, chiar şi cu primele din asigurarea de sănătate oferite de compania de asigurări a lui Ronnie. Şi asta mai înseamnă că nici nu s-a putut întoarce să predea la şcoala elementară când băieţii au plecat de-acasă, aşa cum sperase ea. Sănătatea ei e prea fluctuantă; o ţine tot timpul în casă, unde Harry o poate găsi, de obicei. În ziua asta, la amiază, când a sunat-o de la un telefon public din Brewer, s-a aşteptat s-o audă răspunzându-i, şi aşa s-a şi întâmplat. A întrebat-o dacă poate să treacă pe la ea şi ea a fost de acord. Nu părea fericită la auzul glasului său, dar nici necăjită, ci doar resemnată. Îşi lasă Celica în faţa casei, în curbă, deşi, de regulă, în toţi aceşti ani, ea îi deschidea garajul şi închidea uşa cu telecomanda, din bucătărie, să ascundă probele incriminatoare. Dar acum, că-i şi el la fel de bolnav, dacă nu cumva şi mai bolnav decât ea, nu ştie dacă mai e cazul să ascundă ceva. La amiază, cartierul e pustiu până când autobuzele aduc copiii acasă de la şcoală. De undeva din Arrowdale, se aude huruitul îndepărtat al unui motor răzleţ, iar aerul păstrează vibraţia persistentă şi zumzăitul traficului de pe Maiden Springs Pike. Tot nevăzute, nişte păsărele ciripesc zgomotos cuprinse de frenezia cuibăritului, deşi în copaci nu prea înaintează cu treaba. Un măcăleandru ţopăie pe bucăţica de peluză de lângă aleea de beton a Thelmei şi ţâşneşte spre cer la

apropierea lui Harry. Nu-şi aminteşte ca aceste păsărele să fie atât de mari şi fioroase; asta-i părea mare cât o cioară. Urcă cele două trepte acoperite cu dale şi traversează o mică verandă; Thelma îi deschide uşa din faţă înainte să apese butonul soneriei.

Pare împuţinată la trup, cu părul mai cărunt. Chipul ei afectat, destul de şters, a avut dintotdeauna o nuanţă bolnăvicioasă, iar paloarea i s-a accentuat, sub fardul pe care-l foloseşte ca să-şi estompeze iritaţia de pe obraji, el observă o roşeaţă pe care boala i-a întins-o ca pe-o inflamaţie pe nas şi sub ochi. Şi totuşi, prezenţa ei atât de familiară îl stârneşte. Se sărută din vârful buzelor după ce ea închide uşa cu un transperant lung, verde, tras peste geamul oblic din mijlocul ei. Buzele ei sunt răcoroase şi un pic unsuroase. Rămâne un timp în îmbrăţişarea lui, de parcă ar aştepta să se mai întâmple ceva, cu trupul relaxat lipit de-al lui, într-o mărturisire inexprimabilă.

— Ai slăbit, spune ea, trăgându-se, în sfârşit, înapoi.

— Sunt ceva mai puţin gras, zice el. Mai am de parcurs o cale lungă până să-i fac fericiţi pe doctori şi pe Janice.

I se pare cât se poate de firesc s-o menţioneze pe Janice, deşi se sileşte să-i rostească numele. Thelma ştie cum stă treaba şi a ştiut de la bun început. Toată aventura asta a fost ideea ei, chiar dacă şi el s-a obişnuit cu ea în decursul anilor şi a devenit parte integrantă a vieţii lui. Mersul ei, când se depărtează de el şi-o ia spre camera de zi, îi pare ţeapăn, un pic legănat; lupusul duce şi la artrită.

— Janice, repetă ea. Ce mai *face* Femeia Fantastică?

El i-a mărturisit cândva că aşa-i zice lui Janice şi Thelma n-a uitat. Femeile nu uită, mai ales ceea ce ţi-ai dori tu să uite.

— Ei, nu s-a schimbat deloc. În Florida e ocupată cu toate grupurile alea de discuţii pe diferite teme, e un fel de mezină a blocului nostru, şi-o păgână neevreică pe deasupra. Nici nu ai mai recunoaşte-o, e pe val, cum s-ar zice. La tenis e formidabilă, aşa spune lumea.

Îşi dă seama că se entuziasmează prea tare.

— Totuşi, am fost bucuroşi să plecăm de-acolo. Se făcuse *frig*. Luna martie a fost oribilă. Cel puţin, aici te aştepţi la aşa ceva şi ai hainele pregătite.

— Nu ne-ai spus nimic despre atacul tău de cord.

Acest „ne-ai" este o mică răzbunare, pentru că a pomenit-o pe Janice. Îţi tragi nevasta după tine ca pe-o umbră, până-n pat; îţi innourează aşternutul.

— Nu mi s-a părut o chestie cu care să mă laud.

— Am aflat de treaba asta de la Ron ăl mic, care-l cunoaște pe-un băiat care-l știe pe Nelson. Radio Șanțul puștimii. Imaginează-ți cum m-am simțit când am aflat chestia asta pe ocolite. Iubitul meu e la un pas de moarte și nici măcar nu-mi spune.

— Cum să-ți fi spus eu, noi, oricine? Nu-i genul de chestie pentru care găsești cărți poștale la tutungerie.

În ultimii ani s-au văzut tot mai rar cu familia Harrison. Rabbit și Ron au copilărit împreună în Mt. Judge și au jucat baschet în echipa liceului care, antrenată de Marty Tothero, a fost campioana ligii în doi dintre cei trei ani de liceu. Lui, însă, nu i-a plăcut niciodată de Ronnie: gură-spartă, tupeist, brutal, se juca întotdeauna cu cariciul în vestiar, îi plesnea cu prosopul ud, îi învinețea pe toți, îi teroriza pe cei mai mici. Femeile îi suportă mai ușor decât el pe tembelii de genul ăsta. O parte din fascinația pe care o simte pentru Thelma se datorează faptului că ea a reușit să-l suporte pe individul ăsta, s-a împăcat cu aiurelile lui sexuale și, totuși, a rămas, în aparență, genul de învățătoare afectată și ștearsă. Nu tocmai ștearsă: fără haine, trupul ei arată, cumva, mai bine decât te-ar lăsa hainele să ghicești. Când s-au culcat prima oară, sânii ei îi păreau ca ai unei fete din *Playboy* – aveau sfârcurile perfecte, ca niște mici sonerii.

— Cu ce să te servesc? îl întreabă Thelma. Cafea? O bere?

— Ambele îi sunt contraindicate noului meu eu. Ai cumva o Coca-Cola sau un Pepsi fără zahăr?

Își amintește glăsciorul tremurat al lui Judy cântând *Coca-i băutura* în călătoria lor lungă, în zigzag, spre țărm.

— Sigur. Nici noi nu mai bem prea mult acum, că ne-am retras de la Flying Eagle.

— O să vă mai înscrieți?

— Nu cred. Am auzit că a crescut din nou cotizația, poate că nici n-ai remarcat, la cât de bogat ești, plus fondul de rulment pentru recondiționarea celor două terenuri de lângă drum, care sunt tot timpul vandalizate. Ronnie și-a făcut socoteala încă de acum trei ani că-l costă peste optzeci de dolari o rundă și că nu se merită. Iar acum la Eagle e-o gașcă nouă de tinerei care domină totul. E altă lume. Peste tot vezi numai puștime cu bani.

— Păcat. Mi-e dor de-o partidă cu bătrânul Ronnie.

— Cum așa, că doar nu-l suporți, Harry.

— Îmi place să-l bat.

Thelma dă din cap a încuviinţare, de parcă ar recunoaşte că are şi ea o contribuţie la victoriile lui Harry asupra lui Ronnie. Dar nu se poate abţine, îl iubeşte pe bărbatul ăsta, aiurit, hăbăuc, palid, cu inima lui impasibilă şi nesimţitoare, cu cârnatul lui necircumcis, cu felul lui de-a fi mârlan, şi în moartea ei lentă nu şi-a refuzat plăcerea de a-şi da frâu liber iubirii, atât i-a putut-o suporta Harry. Şi-a strunit sentimentele cele mai puternice, iar aventura lor i-a îmbogăţit relaţia cu Dumnezeu, oferindu-i ceva care s-o facă să se simtă păcătoasă, ceva despre care să discute cu El. Dacă-i adulterină, ar exista o explicaţie pentru lupus. Dacă merită să fie pedepsită, Îi uşurează situaţia.

Se duce la bucătărie după băuturile răcoritoare. Rabbit se învârte tăcut prin cameră. În aşteptarea lui, ea n-a coborât doar transperantul îngust de la uşa din faţă, ci şi pe cel lat, de la fereastra mare. Îi este milă de cameră – de întunecimea ei, de parcă până şi cea mai slabă rază de lumină i-ar pătrunde prin piele şi ar grăbi distrugerea celulelor ei, de zbuciumul ei calm, funebru. Deşi ştie să fie nesăbuită, uşor sfidătoare, de parcă ar avea îndrăzneala să fie damnată, Thelma păstrează un decor local convenţional. Fotolii cu tapiţeria înflorată, cu braţe de lemn late, o canapea de pluş maro-ciocolatiu cu perniţe brodate împrăştiate ici-colo şi huse de dantelă îngălbenite de vreme, rafturi şi stelaje lăcuite pline de bibelouri, un taburet pentru picioare pe care este înfăţişată o veche moară de apă, lampadare simetrice, ale căror picioare de porţelan au pictate ogari în ovale aurite, un tapet neocolonial tern, cu un model încărcat, iar pe fiecare suprafaţă plată, macrameuri cu franjuri şi semicristal, pitici şi papagali de porţelan, fotografii înrămate cu bebeluşi şi cu băieţii la absolvirea liceului, plachete şi cupe de aramă şi cositor, obiecte în jurul cărora să tot ştergi praful, dar să nu le rearanjezi niciodată. Camera asta din faţă, cu excepţia televizorului masiv din comoda de lemn de nuc, cu ecranul parcă pudrat gri-verde, acoperit cu un milieu cu ciucuri, ar fi putut proveni din adolescenţa lui Harry, când le făcea delicat vizite fetelor ale căror mame veneau din bucătărie, ştergându-şi mâinile de şorţ, să-l întâmpine în camere încremenite, aglomerate, ca asta. Casele în care a locuit cu Janice erau, prin comparaţie, caracterizate de dezordine şi bramureală, şi totuşi, i-au oferit spaţiu să respire. Camera asta este atât de finisată, încât se simte în ea de parcă ar trebui să fie mort. Miroase a toate poliţele de asigurare pe care Ron le-a vândut ca să cumpere toate decoraţiunile astea.

— Așadar, povestește-mi cum a fost, îi spune Thelma întorcându-se cu o tavă rotundă, pictată, cu două pahare înalte, pline cu băutură răcoritoare, neagră, cu bule, și cu două castronele din același serviciu, pline cu nuci.

Pune tava pe măsuța de cafea cu tăblia de sticlă ca o ramă de fotografie lungă și goală.

— Una la mână, îi spune el, n-ar trebui să mănânc chestii de-astea – alune sărate. Cu-atât mai puțin macadamia! E cel mai rău lucru cu putință, și mai și costă o avere. Thel, da' rea mai ești.

O face să se rușineze, tenul ei gălbejit încearcă să se-mbujoreze. Fața ei, de regulă ascuțită, azi pare umflată, pesemne din cauza cortizonului pe care-l ia.

— Ronnie le cumpără. S-a-ntâmplat să le am în casă. Nu le mânca dacă nu-ți fac bine, Harry. N-am știut. Nu mai știu cum să mă port cu tine, a trecut atât de mult timp.

— Câteva n-o să mă omoare, o asigură el și, din politețe, ia în mână câteva nuci de macadamia.

Pepite, sunt ca niște pepite mici, ușoare, cu un înveliș de sare. Adoră în special felul cum, atunci când ține una în gură vreme de câteva secunde, iar apoi o plimbă ușurel între molarii cu coroană, se sparge în două, iar suprafața fisurii pipăite cu limba e la fel de netedă ca sticla, ca pielea unui bebeluș.

— Și cajuul, spune el. E pe locul doi în clasamentul celor mai nocive chestii. Mai ales prăjit.

— Țin minte că-ți plăceau prăjite.

— Sunt multe chestii pe care pun pariu că ți le amintești, zice el, sorbind o Diet Coke insipidă.

Mai întâi i-au dat la o parte cocaina, apoi cafeina, iar acum zahărul. Se consolează cu un pumn de caju; când este prăjit, are un gust înțepător, acid, ca de otravă, care-i place. S-a așezat pe balansoarul vopsit în negru, imprimat cu desene roșii, cu o pernă plată, în culorile roșu-galben, legată într-o parte, pe care să te așezi, iar ea a ales sofaua maro de pluș; nu șade comod, ci stă ghemuită la marginea ei, cu genunchii lipiți unul de-altul, atingând tăblia înălțată a măsuței de cafea. S-au iubit pe sofaua asta, care nu-i destul de lungă să te întinzi pe ea, dar destul de lungă dacă ambii parteneri își țin genunchii îndoiți. Într-un fel, el o prefera în locul unuia dintre paturi, de vreme ce ea părea să se simtă mai vinovată și mai puțin expansivă într-un pat normal, unul folosit de membrii familiei, iar tensiunea asta a ei i

se transmitea și lui. Dacă mutau măsuța mai încolo, putea îngenunchea lângă sofa și avea unghiul perfect din care să-i sărute pizda. Și o pupa, mai adânc și tot mai adânc în întunecimea ei, până când începea să tremure și să reacționeze, până când asta a ajuns un scop în sine. Îi plăcea la nebunie când ea îi prindea fața între coapsele umede ca pe-o nucă într-un spărgător de nuci și juisa. Se întreba dacă vreun bărbat și-a rupt vreodată gâtul la datorie.

O umbră traversează chipul Thelmei, o tresărire, de parcă el ar condamna-o la a trăi doar din amintirile trecutului sigilat și irepetabil, asemenea fotografiilor de pe televizorul tăcut. El însă nu dorise decât să stea mai confortabil, așezându-se pe balansoar vizavi de persoana care în ultimii zece ani i-a oferit exact ceea ce i-a trebuit. Sex. Hrana sufletului.

— Sper că și tu ai destule amintiri, spune ea coborându-și privirea spre articolele de pe tavă, de care nu s-a atins.

— Asta și făceam. Îmi aduceam aminte. Pari tristă, spune el pe un ton acuzator, pentru că prezența lui ar trebui s-o bucure, în pofida tuturor necazurilor.

— Nu pari în apele tale. Pari... mai prudent.

— Doamne sfinte, la fel ai fi și tu. O să mai iau niște macadamia, dacă asta te face fericită.

Le mănâncă una câte una și, între două reprize de mestecat, când simte pepitele sărate despicându-i-se atât de ușor în gură, îi povestește despre atacul de cord – despre iolă, golf, micuța Judy, cum a zăcut pe plajă simțindu-se ca o meduză, despre spital, doctori, sfaturile lor, cum încearcă să le urmeze.

— Ard de nerăbdare să mă taie să-mi facă un bypass. Există însă și varianta asta mai puțin radicală care poate fi făcută la început și trebuie să iau legătura cu un doctor de-aici, de la Spitalul St. Joseph, să mă programeze pentru la primăvară. Se numește angioplastie. E un cateter lung de cel puțin un metru, cu un balon în capăt, ți se introduce în inimă printr-o tăietură în artera inghinală. Mi-au făcut cam aceeași treabă și în Florida, dar, în loc de balon, mi-au băgat o tonă de substanțe de contrast, să vadă cum arată biata mea ticăitoare. E o experiență stranie: nu te doare, propriu-zis, dar te simți ciudat, demoralizat în timpul procedurii, iar apoi te simți groaznic zile în șir. Când ți se bagă substanțele de contrast, îți ia foc pieptul, de parcă ai fi într-un cuptor. Adânc, ți-l simți prea adânc. Parcă ai naște un copil,

doar că nu iese din tine un copil, ci doar o grămadă de veşti proaste, computerizate, despre arterele coronariene. Şi totuşi, e un fleac pe lângă operaţia pe cord deschis, unde, mai întâi, îţi taie sternul cu fierăstrăul – îşi atinge mijlocul pieptului şi se gândeşte la sânii Thelmei, la sfârcurile lor minunate la supt, aşteptând sub bluză, aşteptându-l să ia iniţiativa –, după care îţi trec tot sângele printr-o maşină ore-n şir. Vreau să zic că, temporar, maşina aia eşti *tu*. Dacă se opreşte, mori. Un tip cu care joc golf acolo, în sud, a avut un bypass cvadruplu, o valvă schimbată şi implant de stimulator cardiac, dacă tot s-au pus pe treabă, şi zice că de-atunci nu mai e ca înainte, se simte de parcă un camion ar fi trecut peste el şi apoi s-a ridicat de jos. Până şi felul cum îşi ia elanul la golf e groaznic; nu şi l-a mai recăpătat. De-ajuns, nu? Tu ce mai faci? *Tu* cum mai stai cu sănătatea?

— Cum arăt?

Soarbe din Cola, dar îi lasă lui toate nucile din cele două castronele gemene. Modelul imită cusăturile tradiţionale, cu flori pătrăţoase albastre şi roz.

— Mie mi se pare că arăţi bine, minte el. Un pic cam palidă şi cu faţa un pic umflată, dar aşa arătăm cu toţii la sfârşitul iernii.

— Pierd bătălia, Harry, îi mărturiseşte Thelma, ridicând ochii până când el îi întâlneşte privirea.

Are ochii mai mâloşi decât ai lui Pru, dar aduc şi a ochi căprui, ochi care l-au văzut din cap până-n picioare, care-l cunosc mai bine decât orice altă femeie. O nevastă te pipăie pe întuneric; pe-o amantă o întâlneşti în plină zi, chiar pe sofa. Pe vremuri îl tachina în legătură cu cariciul lui cu scufiţă, pentru că prepuţul îi acoperea glandul.

— Stau din ce în ce mai rău cu rinichii şi doza de steroizi nu poate fi mărită. Sunt aşa de anemică că de-abia mă mai târâi prin gospodărie, să mai fac una-alta, şi trebuie să dorm în fiecare după-amiază – de fapt, ai picat chiar în toiul siestei mele de peste zi.

El are un gest instinctiv, îşi încordează mâinile pe braţele fotoliului, să se ridice, dar glasul ei devine furios:

— Nu. Nu pleca. Să nu care cumva să îndrăzneşti! Pentru numele lui Dumnezeu. Nu te văd deloc vreme de-aproape şase luni, iar apoi vii acasă şi trece o săptămână până să catadicseşti să-mi dai un semn de viaţă.

— Thelma, *ea*-i prin preajmă, nu pot să dispar aşa, pur şi simplu. Mă reaclimatizam. De-acum şi eu trebuie s-o iau mai încetişor.

— Nu m-ai iubit niciodată, Harry. N-ai iubit decât faptul că te-am iubit. Nu mă plâng. Asta merit. În viață, singur te pedepsești, jur pe Dumnezeu că așa cred. Primești exact ceea ce meriți. Are grijă Dumnezeu de-asta. Uită-te la mâinile mele. Cândva am avut mâini frumoase. Cel puțin, așa le consideram eu. Acum, jumătate dintre degete – *uită-te* la ele! – sunt deformate. N-aș putea nici măcar să-mi scot verigheta dacă aș vrea.

Se uită, aplecându-se în față, așa că balansoarul se înclină cu el, să-i examineze mâinile întinse. Are încheieturile umflate și lucioase, iar vârfurile unor falange cu unghii sunt nițel îndoite într-un anumit unghi, însă n-ar fi observat dacă nu-i atrăgea ea atenția.

— Nici n-ai nevoie să-ți scoți verigheta, îi spune el. Din câte-mi amintesc, tu și Ronnie sunteți lipiți ca marca de scrisoare. Uneori chiar înghiți lipiciul, parcă așa-mi spuneai.

Mâinile o înfurie pe Thelma, iar el se apără, de parcă ea l-ar învinovăți pe el de starea mâinilor ei.

— Mereu te-a deranjat că am fost nevasta lui Ronnie, pe lângă faptul că te-am servit când ai avut tu chef. Dar cine erai tu, să te deranjeze treaba asta? Doar ești strâns legat de Janice și de banii ei. N-am încercat niciodată să i te iau, deși uneori mi-ar fi fost tare ușor s-o fac.

— Chiar așa? întreabă el, lăsându-se cu balansoarul pe spate. Nu știu ce să zic, ceva încă mă impresionează la tăntăloaica aia mică. Nu se dă bătută. Habar n-are care-i mersul lumii, dar încă încearcă să-și dea seama. Acum și-a băgat în cap că vrea să muncească. S-a înscris la centrul teritorial al Universității Penn State de pe Pine Street, la cursurile alea pentru autorizația de agent imobiliar. În liceul Mt. Judge nu cred c-a avut vreodată o notă mai mare de șapte, nici măcar la lucru manual. De fapt, dacă stau să mă gândesc, precis a picat la lucru manual, a fost singura fată din istoria școlii.

Thelma zâmbește malițios; chipul gălbejit i se luminează în livingul umbros.

— Bravo ei, spune ea, dacă aș fi sănătoasă, aș ieși și eu în lume. Îți spun eu, o casnică – ne-au învățat o grămadă de chestii la orele alea de gospodărie.

— Apropo, *ce mai face* Ronnie?

— Cum îl știi, răspunde ea pe tonul cântat, apatic și plângăreț strecurat de femeile din comitat în cronica zilelor lor pline de stoicism.

De-acum nu se mai agită prea tare să-şi facă clienţi noi, se bazează pe cei vechi. A scăpat de întreţinerea copiilor pe perioada studiilor, singurele lui probleme financiare suntem eu şi notele de plată ale doctorilor. Nu că n-ar fi dispus să-i plătească micului Ron, să termine la Lehigh dacă ar vrea; ne-a dezamăgit, ajungând un fel de hipiot. Partea tristă e că la şcoală el era cel mai deştept dintre cei trei. Bănuiesc că prea a fost răsfăţat.

Harry a mai auzit povestea asta. Thelma vorbeşte pe un ton îndatoritor, molcom, calm, iniţiind discuţii despre familie, când, de fapt, amândoi ştiu că ea vrea să aducă pe tapet vechea ei problemă, cea care a răbufnit acum un minut, dacă el o iubeşte ori nu, sau, măcar, de ce el n-are nevoie de ea la fel de mult cât are ea nevoie de el. Relaţia lor însă, de la bun început, din noaptea aceea de-atunci, din Caraibe, când s-au culcat împreună pentru prima dată, a fost iniţiată de ea, iar toţi anii care au urmat, de întâlniri pe-ascuns, decizii înţelepte de-a le pune capăt şi recidive sexuale palpitante, abjecte, n-au curmat modelul fundamental în care ea e cea care dăruieşte şi el cel care primeşte, în care teama ei că întâlnirile se vor sfârşi e mai mare decât a lui, iar asta o făcea să se agaţe de el şi să se urască pentru această slăbiciune, să dorească să-l pedepsească pentru ura asta de sine, iar el dădea din umeri şi se încălzea pe mai departe la soarele iubirii ei, care răsare în fiecare zi, indiferent dacă-i el acolo sau nu. Lui chiar nu-i vine să creadă şi trebuie s-o pună la încercare.

— Copiii ăştia, spune el adoptând un ton de cacealma, de parcă ar discuta în public în loc să se bucure de-această intimitate ascunsă, din spatele storurile trase din Arrowdale, îţi frâng inima. Ar trebui să-l vezi pe Nelson când e-n sud, în Florida, şi trebuie să stea un pic la mine. Bietul băiat parcă era pe jar.

Thelma dă din mâini iritată.

— Harry, nu eşti chiar Dumnezeu, doar ţi se pare. Chiar crezi că Nelson era ca pe jar din pricina ta?

— Păi, de ce altceva?

Ea ştie ceva. Ezită, dar nu rezistă tentaţiei, poate că-i vorba şi de-un pic de răzbunare, fiindcă prea o tratează de sus, fiindcă a trecut o săptămână de când s-a întors în Pennsylvania până s-o viziteze.

— Trebuie să ştii adevărul despre Nelson. Băieţii mei zic că-i dependent de cocaină. Din generaţia lor toţi au încercat-o, dar mi-au

spus că Nelson se droghează rău de tot. Cică drogu-i stăpân pe el, în loc să fie el cel care-l consumă.

Harry se lasă cu balansoarul pe spate cât poate fără să i se ridice pantofii de pe covor și rămâne în poziția asta atât de mult, încât Thelma se sperie, știind că omul ăsta nu-i sănătos pe dinăuntru și poate să facă un infarct. Într-un târziu, se balansează iarăși în față și, privind-o gânditor, îi spune:

— Asta explică multe.

Caută în buzunărelul lateral al jachetei sport de lână gri, scoate o sticluță maro și, îndemânatic, lasă să-i cadă în palmă o singură pastilă, pe care o bagă în gură, sub limbă. Gestul lui are oarece grație dată de obișnuință.

— Cocaina costă, nu-i așa? o întreabă el pe Thelma. Vreau să zic, poți să ajungi și la sute. La mii de parai.

Ei îi pare rău că i-a spus, acum că i-a trecut satisfacția de a-l șoca, de a-l trezi încă o dată la o realitate în care există și ea. În adâncul sufletului, tot învățătoare a rămas; îi place să dea lecții.

— Nu-mi vine să cred că Janice nu știe și că n-a discutat chestiunea cu tine, sau că nevasta lui Nelson n-a venit să stea de vorbă cu voi doi.

— Pru știe să-și pună lacăt gurii, spune el. Nu-i văd prea des la față. Chiar când suntem cu toții în același district, locuim în capete opuse ale Brewerului. Janice petrece destul de mult timp în fosta casă a maică-sii, dar eu nu. Ea e proprietara, nu eu.

— Harry, nu mai fi așa de uluit. Nu-i decât un zvon și zău că-i treaba lui, a lui și a familiei lui. Cu toții facem lucruri cu care părinții noștri n-ar fi de acord, iar ei știu asta și nu vor s-o știe, dacă-nțelegi ce vreau să zic. Ah, Harry, *la naiba*! Te-am întristat când nu-mi doresc decât să te fac fericit. De ce nu ți-o plăcea ție să te fac fericit? De ce mi-ai opus mereu rezistență?

— Nu-i adevărat. N-am opus rezistență, Thel. Ne-am simțit minunat împreună. Doar că nu ne-a fost dat să avem parte de prea multă fericire, iar acum...

— Acum, dragule?

— Acum știu cum te-ai simțit în toți anii ăștia.

Ea așteaptă o explicație, dar el nu i-o poate da, subit, a dat tactul peste el. Ea îi sugerează:

— Muritoare?

— Da. Cam aşa ceva. Vreau să zic, lucrurile se subţiază până-ntr-atât încât aproape că vezi prin ele.

— Inclusiv prin mine.

— Nu prin tine. Termină odată, nu mă mai face să sar tot timpul prin cercul ăsta nenorocit, ca la circ. De ce crezi că-s aici?

— Să faci dragoste. Să mi-o tragi. Dă-i drumul. Vreau să zic, haide. De ce crezi că ţi-am descuiat uşa?

Ea se apleacă în faţă peste masă, genunchii i-s albi acolo unde se apasă de margine, iar chipul ei are acum expresia topită, dementă, pe care o au femeile când se hotărăsc s-o facă, să se fută cu orice preţ, iar asta îl sperie acum, fiindcă îi sugerează o alunecare voită spre moarte.

— Aşteaptă. Thel. Hai să ne gândim puţin.

Nitroglicerina îşi face efectul la ţanc, iar el îi simte gâdilătura. Se lasă pe spate, încercând s-o anihileze.

— Ar trebui să evit emoţiile puternice.

Ea îl întreabă, oarecum amuzată de faptul că-i nevoită să negocieze:

— Cu Janice ai făcut dragoste?

— De vreo două-trei ori, poate. Le cam uit. Ştii, e ca şi spălatul pe dinţi seara, uiţi dacă te-ai spălat sau nu.

Ea chibzuieşte un pic şi se hotărăşte să-l tachineze:

— Am pregătit pentru noi fostul pat al lui Alex.

— Nu-ţi prea plăcea s-o facem în pat.

— M-am emancipat şi eu, îi spune ea zâmbind, savurând la culme ezitarea lui.

El se simte ispitit, şi-o imaginează pe Thelma în pat goală, cu trupul ei palid ca ceara dornic, cu sânii ei care au alăptat trei băieţi şi cel puţin doi bărbaţi, dar care arată încă feciorelnici şi rozalii ca buricele degetelor de bebeluş – nu-s informi, fleşcăiţi şi întunecoşi ca ai lui Janice, cu fesele ei netede, nu uşor grunjoase ca ale lui Janie, cu pilozitatea pubiană roşcată şi destul de rară, prin care i se vede crăpătura, spre deosebire de flocăraia opacă, deasă a lui Janice, şi cu gura ei neruşinată şi practică, a Thelmei, cu foamea ei francă, mucalită, amuzată că-i prinsă iar şi iar în capcana desfrâului, fără a-l învinovăţi pe el în toţi anii în care s-au văzut când-cum, mai des ori mai rar. Pe urmă, se gândeşte însă la Ronnie – cine ştie pe unde-o fi umblat reteveiul gherţoiului ăluia enervant, lui Rabbit nu-i vine să creadă că-i chiar aşa fidel cum îl crede Thelma, nu dacă ar fi să judece după

cum se purta în vestiar, după cum i-a tras-o lui Ruth înaintea lui Harry și după cum a profitat de Cindy în Caraibe – și la SIDA. Virusul ăsta prea mic să ni-l imaginăm călătorind prin fluidele noastre, din două-trei picături de salivă sau mâzgă din pizdă îți și dă peste cap anticorpii cu gheruțele lui, de ți se face praf echilibrul intern și dai în pneumonie, în inaniție. Iubirea și moartea nici nu mai pot fi deosebite. Dar nu-i poate spune acest lucru Thelmei. Ar fi ca și cum ar scuipa-o în față.

Își dă și singură seama că n-are chef. Îl întreabă:

— Mai vrei Cola?

A băut-o pe toată, remarcă el, și a ras fără să mai stea pe gânduri ambele castronele de alune unsuroase, pline de sare.

— Nu. Trebuie să fug. Dar lasă-mă să mai stau puțin. Mă simt tare bine în compania ta.

— Cum așa? S-ar zice că și eu am pretenții, ca toată lumea.

Un fulger de durere îi brăzdează pieptul, îi taie respirația. E-mpresurat de pretenții, îl sufocă. Poftim, mai are și-o amantă nesatisfăcută sexual, altă belea. Totuși, o minte:

— Nu, tu n-ai. Tu ai fost mereu prima-ntâi, Thel. Știu că te-a costat, dar ai fost grozavă.

— Harry, *te rog*. Nu mai fi așa de smiorcăit. Ești încă tânăr. Cât ai? Cincizeci și cinci de ani? Nici măcar n-ai depășit limita de viteză.

— Am făcut cincizeci și șase acum două luni. Pentru unii, nu-i o vârstă înaintată – nu pentru bondocul și butucănosul de Ronnie, el o să reziste o veșnicie, însă când ai înălțimea mea și ești supraponderal de-atâta amar de vreme, inima obosește de-atâta pompat.

Își dă seama că a început să-și imagineze inima ca pe-un prizonier în cușca toracică, un sclav de la galere sau un cal din ăia cu ochii acoperiți, care se-nvârtesc în cerc la roata morii. Simte că Thelma îl privește cu alți ochi, ca pe un pacient, evaluându-l cu detașare – s-a zis cu privirea topită, dementă de mai devreme. A pierdut ceva refuzând s-o fută: a căzut de pe locul întâi și ea îl pune pe făraș fără măcar să-și dea seama. Destul de corect. Cu lupusul ei, el a pus-o pe făraș de mult. Dacă Thelma ar fi fost sănătoasă, ce l-ar fi împiedicat s-o părăsească pe Janice de dragul ei în acești ultimi zece ani? A preferat să se folosească de toate găurile ei, după care suia la volanul modelului de Toyota pe care-l conducea în anul respectiv și se întorcea la Janice, cu sănătatea ei încăpățânată și stupidă. Ce-o fi *fost* așa grozav la Janice? Legătura lor o fi religioasă, altfel n-ar avea nici o noimă.

Doi vechi prieteni bolnavi, el și Thelma stau împreună o jumătate de oră, discută despre simptome și copii, află ce mai e nou cu cunoștințele lor comune – Peggy Fosnacht a murit, Ollie s-ar fi mutat în New Orleans, așa a auzit ea, Cindy Murkett s-a îngrășat și e nefericită, lucrează într-un butic din mallul nou de lângă Oriole, Webb s-a însurat pentru a patra oară cu o tipă care are douăzeci și ceva de ani, s-a mutat din casa aia modernă din Brewer Heights, cu tot mobilierul ăla făcut chiar de el, într-o casă de fermă veche, din piatră, pe care a renovat-o complet, în sudul districtului, lângă Galilee.

— Mare figură Webb ăsta. Face tot ce vrea. Chiar știe să-și trăiască viața.

— N-aș zice, pe mine nu m-a impresionat niciodată ca pe voi, pe tine și pe Janice. Dintotdeauna mi s-a părut că prea se crede buricul pământului.

— Crezi c-a impresionat-o pe Janice?

Thelma dă în bâlbâială și-i evită privirea.

— Păi, cel puțin în noaptea aia. Nu ți s-a plâns, nu-i așa?

— Nici eu nu m-am plâns, răspunde el curtenitor, deși în minte i-a rămas mai ales cât de obosit a fost a doua zi dimineață și cât de bizar i-a părut jocul de golf, cu jungla aia imposibilă și cavernele de coral din imediata apropiere a terenului.

Janice s-a ales cu Webb, iar Ronnie cu scumpa de Cindy. În noaptea aceea, Thelma i-a mărturisit lui Harry că-l iubea de ani de zile.

Ea dă sarcastic din cap, acceptându-i complimentul, și spune, revenind la unul dintre subiectele lor anterioare de conversație:

— Apropo de faptul că suntem muritori – bănuiesc că asta-i afectează pe oameni în fel și chip, dar, în ceea ce mă privește, n-a existat o împuținare a poftei de viață. Senzația că trăiesc e absolută, oricât de bolnavă aș fi. Ești absolut viu, iar când nu vei mai fi, vei fi absolut altceva. Tu și Janice vă duceți vreodată la biserică?

Nu foarte surprins, de vreme ce Thelma a fost dintotdeauna, religioasă de fel – se potrivește cu stilul ei convențional și cu sexualitatea ei discretă –, îi răspunde:

— Rar de tot, dacă vrei să știi. Bisericile din Florida au stilul lor tradițional, sudist, iar majoritatea prietenilor noștri, întâmplător, sunt evrei.

— Ronnie și cu mine mergem de-acum în fiecare duminică. La una dintre confesiunile astea noi, care revin la fundamentalism. Știi... suntem și pierduți, și mântuiți.

— Nu zău?

Sectele astea marginale îl deprimă pe Harry. Confesiunile alea vechi, prăfuite, au măcar un pic de istorie.

— Am momente când cred, spune ea. Îți prinde bine când te cuprinde panica, când te gândești la toate lucrurile pe care n-o să mai apuci să le faci, lucruri pe care întotdeauna ai crezut, vag, că s-ar putea să le faci. De pildă, o călătorie în Portugalia sau un masterat.

— Păi, tu chiar ai făcut unele lucruri. Ne-ai făcut pe Ronnie și pe mine, pe mine cu dichis, aș spune, și ai crescut trei fii. Ai putea ajunge și-n Portugalia. Am auzit că-i relativ ieftin. Singura țară din lumea asta pe care mi-am dorit vreodată s-o vizitez e Tibetul. Nu-mi vine să cred că n-o să apuc ziua aia. Sau că n-o să ajung pilot de încercare, cum îmi doream la vârsta de zece ani. Cum zici tu, încă cred că sunt Dumnezeu.

— N-am vrut să te critic, Harry. Ești adorabil.

— Dar nu și după Nelson.

— Ba până și după el. Nu cred că ar vrea să fii altfel.

— Am o întrebare pentru tine, Thel. Tu ești fată deșteaptă. Ce s-o fi întâmplat cu Dalai Lama?

Cu dispoziția ei practică, evaluativă, pe Thelma n-ar trebui s-o surprindă nimic, dar izbucnește în râs.

— Încă trăiește, nu-i așa? De fapt, n-a fost dat un pic la știri acum, că tibetanii au pus de-o nouă rebeliune? De ce, Harry? Ai devenit un adept de-al lui? De-aia nu te mai duci la biserică?

El se ridică, nu-i place să fie tachinat pe tema asta.

— Dintotdeauna m-am identificat cu el. Suntem de-un leat, îmi place să-i urmăresc evoluția. Am senzația că ăsta va fi anul lui.

În timp ce stă în picioare, balansoarul revine la poziția inițială și-l lovește peste gambe, iar medicația îi dă o stare euforică.

— Mulțumesc pentru alune, spune el. Ar mai fi multe de spus.

Se ridică și ea, luptându-se anchilozată cu strânsoarea de pluș a canapelei și, cu mersul ei legănat, artritic, ocolește măsuța și se lipește de el, cu fața la nivelul reverului său. Se uită la el cu solemnitatea impertinentă a femeilor pe care le-ai futut.

— Să crezi în Dumnezeu, dragule, îl îndeamnă ea. Îți face bine.

El simte că dă în clocot.

— Nu că n-aș *crede*.

— Mă tem că asta nu-i de ajuns. Harry, dragule.

Ei îi place cum sună „dragule".

— Înainte să pleci, lasă-mă să ți-o văd, măcar.

— Ce să vezi?

— Pe ea, Harry. Pe tine. Cu scufiță.

Thelma îngenunchează acolo, în sufrageria ei cu brizbrizuri veșnic adumbrită și îi trage jos fermoarul de la pantaloni. El simte atingerea îndemânatică, răcoroasă a degetelor ei și-i vede firele cărunte din creștet, pornind din cărare; inima îi bate să-i sară din piept în așteptarea clipei când va simți, ca pe vremuri, atingerea gurii ei fierbinți.

Ea, însă, îi spune doar „De-a dreptul adorabil" și i-o bagă la loc, pe jumătate sculată, în chiloții cu crac și-i trage fermoarul la loc, după care se ridică cu greu. Răsuflă un pic mai greu, de parcă ar fi după o repriză de șmotru în gospodărie. O îmbrățișează și, de data asta, el este cel care rămâne agățat de ea.

— Motivul pentru care n-am părăsit-o pe Janice și pentru care nu mai pot nicicum, îi mărturisește el, dintr-odată în pragul lacrimilor, smiorcăit, cum i-a zis și ea, este că, fără ea, sunt un nimic. Nu m-ar mai angaja nimeni. Sunt prea bătrân. De-acum încolo nu mai pot fi altceva decât soțul ei.

El se așteaptă la compasiune, dar faptul că a menționat-o pe Janice a umplut, probabil, paharul. Thelma înțepenește în brațele lui.

— Nu știu ce să zic.

— În legătură cu ce?

— În legătură cu revenirea ta aici.

— Ah, lasă-mă să mai vin, o imploră el, simțindu-se, la modul pervers, în sfârșit consonant cu întâlnirea asta și excitat de Thelma. Fără tine, e ca și cum nici n-aș trăi.

— Poate că Natura încearcă să ne spună ceva. Suntem prea bătrâni să-i dăm înainte cu prosteala.

— Niciodată, Thelma. Nu noi doi.

— Nu pari să ai nevoie de mine.

— Ba da, am, dar nu și de vreo bubă de-a lui Ronnie.

Ea îl împinge la o parte să se elibereze din strânsoarea lui.

— Nu-i nimic în neregulă cu Ronnie. E la fel de sigur și curat ca și mine.

— Mda, păi, asta se-nțelege de la sine, de-ar fi să ne luăm după cum vă purtați voi doi. De asta mi-e frică. Îți spun eu, Thelma, nu-l cunoști. E un maniac. Tu n-ai cum să-ți dai seama, fiindcă ești nevasta lui loială.

— Harry, cred că am ajuns într-un punct în care, cu cât vorbim mai mult, cu atât mai rău se-mpute treaba. Sexul nu mai e ca pe vremuri, aici ai dreptate. Cu toții trebuie să fim mai atenți. *Tu* să fii atent. Spală-te și tu pe dinți, ca și până acum, și-o să mă spăl și eu.

Abia când ajunge pe aleea curbată a Thelmei, cu ușa închisă în urma lui, cu storurile trase și cu geamul ei oblic, își dă seama ce-a vrut să insinueze cu spălatul pe dinți. Încă o palmă la adresa lui și-a lui Janice. Cu femeile n-ai cum să fii sincer, gândesc ca ăia de la FBI. Măcăleandrul e tot acolo, pe peticul de gazon. O fi bolnav. Toate animalele astea din jurul nostru își au și ele bolile lor, au trecut și ele prin tot felul de molime. Îl privește pe Rabbit cu ochi sticloși și țopăie un pic mai încolo, în iarba ceroasă, de aprilie, de pe peluza Thelmei, dar refuză să-și ia zborul. Măcăleandrule, țop. Galbenul îndrăzneț al păpădiilor se alătură în această săptămână celui al narciselor și forsițiilor. E și acesta un semn. Florile atrag albinele cum suntem noi atrași unii de alții. Semnalele noastre. Mirosurile. De-ar fi din nou cu ea în casă, i-ar trage-o în ciuda oricăror primejdii. Totuși, se mulțumește cu siguranța de la bordul automobilului său gri Celica; în timp ce demarează lin, liniștea cartierului Arrowdale este curmată de întoarcerea autobuzelor școlare, galbene și greoaie, din care, la fiecare colț al străzilor curbate, coboară copiii cu țipete ascuțite.

SENZAȚIA TOYOTA, scrie pe un banner mare, albastru, în vitrina salonului auto Springer Motors de pe Route 111. *36 de luni / 60.000 de kilometri • Garanție limitată la toate modelele noi*, proclamă un afiș mai mic, iar altul *Automobile CRESSIDA noi-nouțe • Motor nou puternic de 3,0 litri • 190 de cai putere • Transmisie electronică cu 4 viteze • Mecanism de încuiere mai sigur*. Nelson nu-i la salon, spre marea ușurare a lui Harry. E o zi de marți neproductivă, iar cei doi angajați de la vânzări sunt niște tineri pe care nu-i cunoaște și care nu-l cunosc. S-au făcut schimbări anul trecut în noiembrie. Nelson a pus să se zugrăvească zona birourilor în culori mai vii, în roz și verde, ca într-o ceainărie chinezească, și a dat jos vechile fotografii mărite ale lui Harry din zilele lui de glorie, de vedetă la baschet, cu titlurile din ziare spunându-i „Rabbit".

— Domnul Angstrom a plecat în pauza de masă pe la ora unu și a zis că s-ar putea să nu se mai întoarcă azi, îl anunță un tip plinuț de la vânzări.

Jake și Rudy își aveau birourile la vedere, de-a lungul peretelui, în direcția clubului disco care a dat faliment și, când s-au dus anii '70,

a devenit un centru de închiriat aparate electrocasnice. Una dintre ideile măreţe ale lui Nelson a fost să scoată aceste birouri şi să înşire pe peretele opus nişte minibirouri ca separeurile dintr-un restaurant. Poate că astfel se creează o mai mare intimitate client-vânzător în momentul delicat al semnării actelor, dar aranjamentul pare departe de operaţiunile de afaceri generale şi expus zgomotului ce răzbate dinspre service. În direcţia asta şi în spate, spre râu şi spre Brewer, se întinde partea nepavată, neîngrijită a salonului, căreia Harry i-a zis dintotdeauna, el ştie de ce, Paraguay, ţară ce, în realitate, tocmai s-a debarasat de vechiul ei dictator cu nume german – asta a citit-o în ziare nu demult.

— Mda, păi, îi spune acestui necunoscut grăsan, şi eu sunt un domn Angstrom. E cineva pe-aici care ştie cât de cât cum stă treaba?

Nu vrea să fie nepoliticos, dar dezvăluirea Thelmei l-a necăjit rău de tot; îşi simte inima pornindu-i într-un galop nebun şi stomacul chinuindu-i-se să digere cele două castronele de alune.

Un alt vânzător tânăr, unul mai subţirel, se apropie de ei ieşind dintr-un separeu din capătul dinspre Paraguay şi observă că nu-i bărbat; l-au păcălit părul strâns la spate şi trenciul maroniu, îmbrăcat pentru o ieşire în parcare, la un cumpărător. E femeie. O femeie vânzătoare de maşini. Ca în reclama aia la Toyota, doar că-i albă. Încearcă să-şi controleze expresia feţei, să nu-şi trădeze misoginismul.

— Eu sunt Elvira Ollenbach, domnule Angstrom, spune ea, şi-i strânge mâna viguros, iar după atingerea rece, păstoasă, a Thelmei, de acum o jumătate de oră, mâna ei îi pare fierbinte. Aş ghici că sunteţi tatăl lui Nelson chiar şi fără fotografiile pe care le are pe peretele din biroul lui. Arătaţi exact ca el, în special în jurul gurii.

Puicuţa asta l-o fi luând peste picior? E o tânără suplă, musculoasă, superantrenată, aidoma multor femei din ziua de azi, cu orbite osoase, adânci, cu o voce profundă, plată, buze subţiri date cu un ruj roz-pal, luminos, ca benzile reflectorizante, şi un gât zvelt, de unde iluzia că are fălcile late, ascuţindu-se sub lobii urechilor albe, expuse, ieşite în afară. Poartă nişte cercei de aur în formă de cochilie.

— Bănuiesc c-ai fost angajată de curând.

— Din ianuarie, răspunde ea. Dar înainte de asta am lucrat trei ani la Datsun, pe Route 819.

— Şi-ţi place să vinzi maşini?

— Îmi place foarte mult, e tot ce-i răspunde Elvira Ollenbach.

Nu zâmbeşte prea mult, iar ochii îi sunt un pic prea insistenţi. Îşi taie singur craca de sub picioare spunându-i:

— De regulă, n-ai zice că-i o treabă pentru femei.

Ea se mai însufleţeşte niţel:

— Ştiu, nu-i aşa că-i ciudat, când, de fapt, e ceva atât de firesc? Femeile care ne vizitează nu se mai simt aşa de intimidate, iar bărbaţii nu se mai tem să-şi arate ignoranţa cum s-ar teme în faţa unui bărbat. Ador meseria asta. Tăticul meu iubea maşinile şi bănuiesc că-i calc pe urme.

— Ai dreptate, recunoaşte el, nu ştiu de ce-a trebuit să treacă atâta timp. Să apară femeile ca vânzătoare de maşini, vreau să zic. Cum merge treaba?

— Până acum avem o primăvară bună. Lumea adoră Camry-ul şi, fireşte, Corolla vine tare din urmă, dar am avut un noroc surprinzător cu modelele de lux, în comparaţie cu ce auzim de la alţi dealeri. Economia Brewerului e-n revenire, în sfârşit, după atâţia ani. Industriile moarte au fost scoase de piaţă, au apărut altele, noi, fabricile de nişă şi de înaltă tehnologie şi, desigur, magazinele de desfacere ale fabricilor s-au bucurat de-o primire fabuloasă. Ele sunt cheia întregii renaşteri.

— Minunat. Dar cum stăm cu maşinile la mâna a doua? Merg mai greu?

Ochii ei înfundaţi în orbite – umbroşi ca ai lui Nelson, dar nu ursuzi şi îndureraţi – îl privesc oarecum nedumeriţi.

— Ba nu, câtuşi de puţin. Unul dintre motivele pentru care Nelson a angajat încă un vânzător a fost acela că voia să se concentreze mai mult pe maşinile la mâna a doua şi să nu mai vândă aşa de multe angro. Era un tip care făcea treaba asta, unul cu un nume grecesc...

— Stavros. Charlie Stavros.

— Exact, de când s-a pensionat el, Nelson simte că second-hand-urile au trecut pe pilot automat. Filozofia lui Nelson este că, dacă nu serveşti publicul tânăr cu venit scăzut sau cumpărătorul minoritar cu produsul pe care-l poate cumpăra, ai pierdut un potenţial client pentru un model nou în următorii cinci sau zece ani.

— Sună bine.

Fata asta pare să-i tot dea înainte cu Nelson. Vorba vine, fată, poate să aibă ca la vreo treizeci de ani sau chiar mai mult, din câte îşi dă el seama, toată lumea sub patruzeci de ani îi pare puştime.

Vânzătorul dolofan, bărbatul – un tip italian simpatic, familiar; Brewer mai scoate la iveală câţiva, cu glasuri răguşite, încheieturi păroase şi tunsori demodate, puţin mai sus de urechi –, se simte obligat să-şi dea şi el cu părerea:

— Nelson chiar că a reuşit să vândă maşinile la mâna a doua ca pe pâinea caldă. Mai o reclamă în *Standard*, mai un preţ de pe parbriz micşorat la fiecare două-trei zile, reduceri pentru plata cu banii jos. Sunt unii care trec zilnic pe la noi, să vadă ce-ar mai fi de ciugulit.

Are un fel de-a fi zelos, de-a sta prea aproape şi de-a vorbi rapid; obrajilor lui le-ar prinde bine un bărbierit, iar răsuflării, o bomboană mentolată sau două. Italienii ăştia folosesc usturoiul la toate mâncărurile.

— Reducere pentru plata cu banii jos? se miră Harry. Dar Nelson unde-i?

— Ne-a spus că simte nevoia să se relaxeze, îi explică Elvira. Voia să scape de telefoane.

— De telefoane?

— Îl tot sună un individ, îi spune Elvira coborând glasul. Parc-ar fi străin.

Harry are impresia că nu-i chiar aşa de isteaţă precum i s-a părut la prima vedere. Privirea ei insistentă îi surprinde aluzia asta, fiindcă adaugă în apărarea ei:

— Probabil că n-ar trebui să suflu o vorbă, dar, din moment ce sunteţi tatăl lui...

— Ar putea fi un client nemulţumit, spune Rabbit, vrând s-o scoată basma curată.

— Toyota nu prea are din ăştia, intră în vorbă celălalt vânzător. An după an, scot pe piaţă maşinile cele mai uşor de întreţinut, cu o longevitate fără reparaţii absolut uimitoare.

— Nu-i vinde castraveţi grădinarului, îi spune Harry.

— Mă entuziasmez uşor. Numele meu e Benny Leone, apropo, domnule Angstrom. Benny de la Benedict. Mă bucur că aţi trecut pe la noi. Din câte ne-a spus Nelson, v-aţi spălat pe mâini de-afacerea cu maşini şi nu vă pare deloc rău.

— M-am semi-pensionat.

Oare ei ştiu, se întreabă el, că din punct de vedere legal totul e al lui Janice? Presupune că s-au prins cum stă treaba. Cei mai mulţi se prind. Oamenii ştiu mai multe decât lasă să se vadă.

— În branșa asta, primești o grămadă de telefoane aiurite. Nelson n-ar trebui să le pună la suflet, spune Benny.

— Nelson ia totul prea în serios, adaugă Elvira. Îi tot spun, nu le mai pune pe toate la suflet, dar nu poate. Uneori e-atât de crispat, de face urât de tot.

— Dintotdeauna a fost un băiat sufletist, le povestește Harry. Cine mai e aici în afară de voi doi? Apropo de pilotul automat...

— Mai e Jeremy, răspunde Benny, care vine, de regulă, de miercuri până sâmbătă.

— Iar Lyle e-aici, spune Elvira și se uită scurt într-o parte, unde un cuplu în blugi prespălați se plimbă prin marea sclipitoare de Toyote.

— Am crezut că Lyle e bolnav, spune Harry.

— Cică ar fi în remisiune, îi explică Benny și pe chip i se așterne dintr-odată o expresie prudentă, probabil la fel ca și lui Harry când a încercat să nu pară misogin în ochii Elvirei.

Cât despre ea, dă să iasă în trenciul ei primăvăratic în strălucirea de afară, unde perechea de cumpărători potențiali studiază oferta.

— Mă bucur să aud asta, zice Harry și simte că are mai puține rețineri și e mai puțin ceremonios discutând doar cu Benny. Nu știam că există remisiune la boala lui.

— Nu pe termen lung.

Glasul bărbatului a devenit mai răguşit, ca de gangster, de parcă prezența femeii l-ar fi făcut și pe el să aibă rețineri.

Harry dă din cap, scurt, spre cei de-afară.

— Cum se descurcă?

Benny se apropie și mai mult și-i mărturisește:

— Îi aduce până la un punct, apoi devine rigidă și lasă vânzarea să-i scape printre degete. De parcă s-ar teme că noi ăștilalți am zice că-i prea moale.

Harry dă din cap a aprobare.

— Femeile mereu sunt scârțare când vine vorba de bacșiș. Banii le sperie. Totuși, comentează el, loial față de vremurile schimbătoare și de inovațiile lui fiu-său, cred că-i o idee bună. Ca și cu femeile-preot. Au lipici la lume.

— Mda, admite prudent mărunțelul fălcos. Îi dă locului un strop de culoare. E mai altfel.

— Și unde-i Lyle?

Se întreabă câte i-or fi ascunzând ăştia doi ca să-l protejeze pe Nelson. A observat semnalele pe care şi le transmiteau din priviri în timp ce vorbeau. Un labirint de secrete – firma asta a construit-o după chipul şi asemănarea lui din 1975, când bătrânul Springer a pocnit dintr-odată, într-o zi de vară, ca un termometru supraîncălzit. În afacerile cu automobile se adună o grămadă de stres mocnit. Sunt riscuri multe şi, totuşi, ai un acoperiş ferm deasupra capului.

— Acum zece minute era în biroul lui Nelson.

— Nu îl foloseşte pe-al lui Mildred? Harry îi explică: Mildred Kroust a fost ani de zile contabila noastră, de pe vremea când tu nu erai decât un puşti.

În materie de Springer Motors, a devenit un istoric. Îşi aminteşte vremurile când magazinul de închiriat aparate electrocasnice de mai sus avea o firmă uriaşă D I S C O remodelată dintr-un Mr. Peanut cu ghetre şi joben[1], agitându-şi ostentativ bastonul de neon.

Benny pare să ştie, însă, tot ce vrea el să afle. Îi răspunde:

— Acum e un fel de sală de conferinţe, cu o canapea, în caz că cineva ar avea brusc nevoie să tragă un pui de somn. Lyle proceda aşa, dar acum lucrează mai mult acasă, din cauza bolii.

— De când e bolnav?

Benny iar face mutra aia prudentă şi-i răspunde:

— De cel puţin un an. Dar poţi să ai virusul ăsta HIV de cinci sau de zece ani până să-ţi dai seama.

Glasul îi devine mai răguşit şi se apropie şi mai mult.

— Vreo doi mecanici şi-au dat demisia când Nelson l-a adus să lucreze la contabilitate cu boala lui, dar trebuie să-l admiri pe Nelson, le-a zis foarte bine, să plece, dacă ţin neapărat să fie superstiţioşi. Le-a explicat că nu te poţi molipsi dintr-un contact ocazional cu un bolnav şi le-a spus să aleagă, ori-ori.

— Şi Manny ce-a zis de treaba asta?

— Manny? Ah, da, domnul Manning de la service. Din câte am înţeles, ăsta a fost motivul pentru care a şi plecat până la urmă. Am auzit că-şi caută de lucru pe la alte firme, însă la vârsta lui, greu îţi mai iese mişcarea.

— Că bine zici, face Harry. Hei, se pare că ne-a sosit un alt client. Mai bine ai ajuta-o pe Elvira.

---

1 Emblemă şi mascotă a firmei americane Planters, constând în reprezentarea antropomorfă a unei arahide în coajă.

— Lasă-i să se uite, ăsta-i mottoul meu. Dacă sunt serioşi, intră. Elvira prea se dă de ceasul morţii.

Rabbit traversează salonul, trece pe lângă panoul cu performanţe, vitrina cu piese de schimb şi uşa zăbrelită ce duce la garaj, spre uşa verde încastrată, din vechi plăci de masonit canelate aleatoriu, acum vopsite în roz-pal, care dă în fostul lui birou. Elvira a avut dreptate; fotografiile mărite cu titlurile despre cariera lui în baschet şi tăieturile din ziar îngălbenite de vreme n-au fost aruncate, ci doar mutate pe pereţii lui Nelson, unde puştiul le are în faţa ochilor zi de zi. Pe pereţi mai are plachete de la Kiwanis şi Rotary, o nominalizare din partea Camerei de Comerţ din Brewer şi Premiul President's Touch, acordat de Toyota salonului în urmă cu câţiva ani, plus un calendar *Playboy*, fata din această lună e îmbrăcată ca un iepuraş de Paşti cu fundul gol, Harry nu-i prea sigur că asta-i dă o notă bună, dar cel puţin e o declaraţie că nu toată firma a ajuns poponară.

Lyle se ridică de la biroul lui Nelson până să intre Harry în încăpere. E foarte slab. Poartă un pulover roşu, gros, sub costumul gri. Îi oferă o mână albăstrie, scheletică, şi un zâmbet neaşteptat de larg, dinţii îi par enormi pe chipul stafidit.

— Bună ziua, domnule Angstrom. Pun pariu că nu vă amintiţi de mine.

Lui Harry îi pare, totuşi, vag familiar, parcă ai reîntâlni pe cineva cu care ai jucat baschet acum patruzeci de ani. Are craniul foarte îngust, părut tuns periuţă îi este atât de uniform blond, de zici că-i vopsit, iar ochelarii de contabil bifocali au ramă aurie, subţire. E atât de palid, de zici că-i trece lumina prin piele. Cu ochii mijiţi, Harry acceptă mâna întinsă şi i-o strânge scurt, încercând să nu se gândească la virusurile alea micuţe HIV, complexe ca nişte nave spaţiale miniaturale, care i-ar putea aluneca pe palmă, spre încheietură, apoi în sus, pe braţ, în porii sudoripari de la subraţ şi i-ar pătrunde în fluxul sangvin pe acolo. Îşi şterge mâna de poala sacoului, sperând că gestul lui ar putea fi luat drept o simplă pipăire a buzunarului.

— Lucram la Fiscal Alternatives de pe Weiser Street când veneaţi cu soţia şi cumpăraţi aur şi argint.

Harry pufneşte în râs când îşi aduce aminte.

— Era să ne rupem cocoaşa cărând dolarii de argint la nenorocita aia de bancă.

— Aţi fost pe fază, îl laudă Lyle. Aţi vândut la timp. M-aţi impresionat.

Ultima remarcă pare ușor impertinentă, dar Harry comentează amabil:

— Am avut o baftă chioară. Chestia aia mai există?

— Într-un mod *foarte* restricționat, răspunde Lyle, accentuând acel „foarte", ca să se facă crezut de Harry.

Se pare că, dacă ești buzilău, trebuie să exagerezi totul ca să pară că vorbești normal.

— Speculațiile cu metale au fost doar o modă trecătoare, serios. Acum sunt *foarte* depășite.

— Era un locșor cochet. Frumusețea aia care făcea tranzacțiile, nu-mi dau seama, cum putea să lucreze la calculator cu unghiile alea lungi?

— Ah, Marcia. S-a sinucis.

Pe Rabbit vestea îl lasă perplex. Părea atât de angelică, în felul ei.

— Nu zău? De ce?

— Eh, din motivele obișnuite. Probleme personale, răspunde Lyle dându-le parcă la o parte cu dosul palmei lui străvezii; în ochii lui Rabbit, în jurul siluetei lui Lyle se mișcă niște globule de lumină difuză, ca la E.T. din film. N-a avut nimic de-a face cu declinul afacerilor cu metale prețioase. Ea era băgată în față, la vânzare, banii din spate proveneau din Philadelphia.

În timp ce Lyle vorbește degajat, Harry îl aude inspirând aerul cu o ușoară gâfâială în ton cu umbrele vineții de la tâmple, îi dă senzația c-a venit din spațiu și e pe cale să se-ntoarcă acolo. *Individul ăsta stă chiar mai rău decât mine*, își zice Rabbit și, pe chestia asta, îi place de el. Totuși, nu observă la el nici un semn de sarcom Kaposi, ci doar aura radiantă, generală, a unui trup ce se opune vieții, refuzând orice sprijin, refuzând să se lase pradă propriului sistem. În aer plutește un miros dulceag-putregăit, ca atunci când deschizi ușa unui frigider nefolosit dintr-o stațiune de odihnă, sau poate că doar i se pare lui Rabbit. Dintr-odată, vlăguit, Lyle se așază, de parcă statul în picioare ar reprezenta un efort prea mare pentru el.

Harry ia loc în fotoliul de pe partea cealaltă a biroului, în care, de regulă, stau clienții și imploră termeni contractuali mai lejeri.

— Lyle, începe Harry, aș vrea să verific registrele. Extrasele de cont, chitanțele, plățile, împrumuturile, inventarul, manopera.

— De ce naiba, de ce?

Ochii lui Lyle, pe măsură ce restul chipului i se topeşte, ies în afară, mai rotunzi decât cei ai oamenilor sănătoşi. Stă drept, rezemându-se pe un antebraţ descărnat în mâneca lui gri, paralel cu marginea biroului lui Nelson. Fie ca să facă economie de energie, fie ca să ascundă adevărul, s-a hotărât să-i dea răspunsuri minimale.

— Ah, din pură curiozitate. Sincer să fiu, e ceva dubios la balanţele pe care le primesc în Florida.

Harry ezită, dar nu crede că precizările pot face vreun rău în momentul de faţă. Continuă să spere că există o explicaţie pentru toate, că poate reveni la situaţia dinainte, când nu-şi făcea griji în legătură cu salonul.

— Nu apar, proporţional, destule vânzări de maşini la mâna a doua.

— Nu?

— Ai putea argumenta că-i o variabilă, iar cu economia înfloritoare din timpul lui Reagan, oamenii îşi pot permite să cumpere maşini noi, dar în toţi anii petrecuţi de mine aici a existat dintotdeauna o anumită proporţie, se ajungea la o medie pe mai multe luni, iar asta nu s-a mai întâmplat în scripte din noiembrie încoace. De fapt, e din ce în ce mai ciudat.

— Mai ciudat?

— Mai bizar. Mai dubios. Cum vrei să-i zici. Când pot să văd registrele? Nu-s contabil; vreau să le verifice Mildred Kroust împreună cu mine.

Lyle face un efort, îşi mută braţul de pe birou şi îşi lasă mâinile în poală, unde nu-i pot fi văzute. Felul lui de-a se mişca îi reaminteşte lui Harry de încetineala spectrală a cadavrelor apatice, fleşcăite de la Buchenwald mutate din lagăr, date la jurnalele de ştiri de după război. Goale, cu încheieturile bălăbănindu-li-se, cu pubisul la vedere, apropo de obscenitate, treaba asta era atât de obscenă, încât au trebuit să ne-o arate ca s-o credem. Lyle îi spune lui Harry:

— Am o grămadă de date la mine acasă, în computer.

— Avem un computer şi aici. Cel mai bun de pe piaţă, un IBM. Ţin minte când l-am instalat.

— Am unul compatibil. Un Apple micuţ, bun la toate.

— Pun pariu că aşa şi e. Ştii, la drept vorbind, doar pentru că eşti bolnav şi trebuie să stai acasă mai tot timpul nu înseamnă că balanţele

de la Springer Motors trebuie să fie împrăștiate în tot Diamond County. Am nevoie de ele aici. Mâine am nevoie de ele.

E prima oară când amândoi recunosc că Lyle e bolnav, că Lyle e pe moarte. Băiatul devine rigid și-și țuguiază un pic buzele. Zâmbește schițând rânjetul generos al unui schelet ambulant.

— Nu pot arăta registrele decât persoanelor autorizate, spune el.

— Eu sunt o persoană autorizată. Cine-ar putea fi mai autorizat decât mine? Eu am fost șeful aici. Ale mele-s fotografiile astea de pe pereți.

Pleoapele lui Lyle, cu genele mai închise la culoare decât părul de pe cap, se lasă peste ochii bulbucați. Clipește de mai multe ori și încearcă să fie delicat, să păstreze tonul curtenitor dintre ei doi.

— Înțeleg de la Nelson că maică-sa e proprietara companiei.

— Da, dar eu sunt soțul ei. Jumătate din averea ei e-a mea.

— În unele împrejurări, poate; și, poate, în unele state. Dar cred că nu și-n Pennsylvania. Dacă *doriți* să consultați un avocat...

De-abia mai respiră; Harry se arată aproape milostiv întrerupându-l:

— N-am nevoie să consult un avocat. Nu trebuie decât s-o pun pe nevastă-mea să te sune și să-ți spună să-mi arăți registrele. Mie și lui Mildred. Am nevoie de ea.

— Cred că domnișoara Kroust locuiește acum într-un azil. The Dengler Home din Penn Park.

— Minunat. E la cinci minute de casa mea. O iau cu mașina și venim aici mâine. Hai să stabilim o oră.

Lyle își coboară pleoapele din nou și își repozиționează stângaci cotul pe birou.

— Când și *dacă* primesc autorizația soției dumneavoastră și undă verde de la Nelson...

— Asta n-ai să primești. Aici Nelson e problema, nu soluția.

— Cum ziceam, chiar *dacă*, tot aș avea nevoie de câteva zile să pun cap la cap toate cifrele.

— Ca ce chestie? Registrele ar trebui să fie la zi. Ce se întâmplă aici, măi băieți?

Surprinzător, Lyle rămâne tăcut. Poate că-l dărâmă efortul de-a respira. Totu-i atât de istovitor. Tâmplele înfundate îi sunt și mai vineții. Harry simte că inima se pornește să-i bată rapid și simte un junghi în piept, dar rezistă impulsului de a mai lua o nitroglicerină, nu vrea să devină dependent. Se afundă și mai mult în fotoliul cum-

părătorului, de parcă negocierile ar fi ajuns în punctul terminus. Schimbă placa.

— Ia zi-mi, Lyle. Cum e?

— Cum e ce?

— Să fii, știi tu, cu funia atât de aproape de par. Te-ntreb pentru că am avut mici probleme cu inima în Florida și încă nu mă pot obișnui cu gândul c-am ajuns atât de aproape. Vreau să zic, în cea mai mare parte a timpului totul îmi pare ireal, sunt tot *eu* și-n jur totul decurge normal, apoi, dintr-odată, noaptea, când mă scol să dau calu' la apă, sau în toiul unui serial TV de tot rahatul, mă lovește nasol de tot. Ating fundul prăpastiei. Vreau să mă cațăr la loc, în părinții mei, dar ei au murit deja.

Buzele umflate ale lui Lyle tremură sau par să tremure când încearcă să-și clarifice de ce-a luat această turnură conversația lor.

— Te-mpaci cu gândul, răspunde el. Toată lumea moare.

— Dar unii se curăță mai devreme decât alții, nu?

Un spasm de indignare îl animă pe Lyle.

— Apar medicamente noi. Întruna. La francezi. La chinezi. Trichosanthinul. Derivatele TIBO. Până la urmă, cei de la FDA[1] vor fi nevoiți să le dea drumul pe piață, chiar dacă nu-s decât o adunătură de homofobi fasciști reaganiști, pe care nu i-ar deranja să ne vadă pe toți morți. E o chestiune de rezistență. Am mari speranțe.

— Păi, da, grozav. Îți pot oferi o putere mai mare. Dar asta-i tot ce pot face medicamentele. Învăț și eu chestia asta când am dat de greu. Știi, Lyle, nu că nu m-aș fi gândit niciodată la moarte sau că nu mi-ar fi murit nimeni apropiat, dar aș putea spune că nu i-am simțit niciodată gustul. Vreau să zic, cu moartea nu-i de glumit. Te vrea cu totul.

Are nevoie de pastila aia. Se întreabă dacă Nelson o fi ținând în sertar un tub de bomboane Life Savers, cum obișnuia el. Ceva de ronțăit când ești agitat. Harry constată că, de fiecare dată când se gândește la moarte, îi vine să mănânce – de-aia n-a slăbit mai mult.

Încercarea interlocutorului de a-l relaxa îl face pe Lyle să stea și mai țeapăn la birou, și mai ostil. Se holbează la Harry cu ochii lui încercănați, de sub sprâncenele la fel de blond-metalizate ca și părul.

---

1 Food and Drug Administration, organismul de stat abilitat cu controlul alimentelor și medicamentelor comercializate pe teritoriul SUA.

— Partea bună, spune el, e că devii mai greu de speriat. De fleacuri. De amenințări ca ale dumneavoastră, de exemplu.

— Eu nu te amenинț câtuși de puțin, Lyle, încerc doar să aflu ce mama mă-sii se-ntâmplă aici. Încep să cred că la firma asta se comit niște jafuri ca la drumul mare. Dacă mă înșel și totu-i parfum, chiar n-ai de ce să te temi.

Bietul băiat, are de luat o decizie strâns cu ușa fiind și n-are decât jumătate din vârsta lui Harry. La vârsta lui, Harry ce făcea? Aranja matrițe în stilul ăla de demult și visa câte un cur de gagică. Până la urmă, într-un fel sau altul, curul ne nenorocește: membrana celulară-i prea subțire, micuțele HIV-uri pătrund prin ea la marele fix. O cutie neagră de neant, asta a simțit când i-a pus-o Thelmei. Ciudat apetit, la o dietă constantă. Să fii poponar nu-i mare fâs.

Lyle își mută din nou brațele cu aceeași prudență fragilă. Trupul lui a devenit un mănunchi de vreascuri.

— Nu faceți afirmații nefondate, domnule Angstrom, pe care n-o să vreți le susțineți și în instanță.

— Păi, refuzul tău de-a mă lăsa pe mine și pe un contabil imparțial să-ți examinăm registrele e o afirmație nefondată, sau un fapt real?

— Mildred nu-i imparțială. E furioasă pe mine că i-am luat locul. E furioasă că eu și calculatorul meu putem face în câteva ore ceea ce ei îi lua o săptămână.

— Mildred e un suflet cinstit.

— Mildred e senilă.

— Nu despre Mildred e vorba aici. E vorba despre faptul că mă sfidezi ca să-mi protejezi fiul.

— Nu vă sfidez, domnule Angstrom...

— Poți să-mi spui Harry.

— Nu vă sfidez, domnule. Vă spun doar că nu pot primi ordine de la dumneavoastră. Trebuie să le primesc de la Nelson sau de la doamna Angstrom.

— Ai să le primești, domnule. Pe chipul lui Lyle se așterne un zâmbet provocator, care-l stârnește pe Harry să-l întrebe: Te îndoiești de treaba asta?

— Aștept să le aud, răspunde Lyle.

— Ascultă. Oi fi știind tu multe chestii pe care eu nu le știu, dar habar n-ai cum e o căsătorie. Nevastă-mea o să facă ce-o să-i spun eu. Ce am s-o rog eu. Într-o afacere ca asta, suntem ca unul.

— O să vedem, spune Lyle. De fapt, și părinții mei au fost căsătoriți. Am fost crescut într-o familie. Știu *foarte multe* despre căsătorie.

— Nu ți-a fost de mare folos.

— Mi-a arătat ce-am de evitat, îi răspunde Lyle zâmbind la fel de larg, la fel de nevinovat ca la intrarea lui Harry.

E tot numai dinți. Acum Harry și-l amintește de pe vremea când lucra la Fiscal Alternatives – cu mormanele de aur și argint și cu Marcia cea desăvârșită, cu unghiile ei lungi, roșii. Sărmana frumusețe, singură și-a făcut seama. Ea și Monroe. Rabbit recunoaște în sinea lui că poponarii au un anume farmec ciudat, o frivolitate băiețească, sunt mai presus de murdăria aia feminină din care ia naștere viața.

— Slim ce mai face? se interesează Harry ridicându-se din fotoliu. Nelson îl pomenea frecvent.

— Slim, răspunde Lyle prea istovit sau prea mitocan ca să se mai ridice, a murit. Înainte de Crăciun.

— Îmi pare rău s-aud asta, îl minte Harry.

Îi întinde mâna peste birou, dar interlocutorul ezită să i-o atingă, de parcă s-ar teme să nu se molipsească. Are oasele febrile, abia se mai țin în încheieturi. Rabbit i le strânge și zice:

— Spune-i lui Nelson, dacă-l întâlnești, că-mi plac noile decorațiuni. Parcă ar fi un butic. Drăguț. Se asortează cu noii vânzători. Stai liniștit, Lyle. Sper să ajungă chinezăriile la tine. Ținem legătura.

În drum spre casă, aude la radio că Mike Schmidt, care în urmă cu exact doi ani, pe 18 aprilie 1987, a înscris *home run*-ul cu numărul cinci sute din cariera sa împotriva celor de la Pittsburgh Pirates pe Stadionul Three Rivers, se apropie de recordul lui Richie Ashburn, de 2 217 lovituri reușite, devenind cel mai bun jucător la bătaie al celor de la Phillie din toate timpurile. Rabbit și-l amintește pe Ashburn. Unul dintre copiii-minune care i-au bătut pe cei de la Dodgers în finala campionatului din toamna anului în care Rabbit a ajuns în ultima clasă de liceu. Curt Simmons, Del Ennis, Dick Sisler în centru, Andy Seminick în spatele celei de-a patra baze. I-au bătut pe cei de la Dodgers în ultimul meci al sezonului, apoi au pierdut de patru ori la rând în fața celor de la Yankees. În 1950, Rabbit avea șaptesprezece ani și era vedeta ligii B a comitatului cu 817 puncte în primul lui sezon competițional. Amintirea acestor statistici îl ajută să-și mai domolească starea de agitație pricinuită de întâlnirea cu Thelma și cu Lyle, o stare ce poate fi descrisă drept o dorință ațâțată și nesatisfăcută, la marginea căreia clipocește ideea

deprimantă că nimic nu mai contează prea mult, că, în curând, cu toţii vom fi morţi.

Ideea lui Janice de regim hiposodic pentru el este să cumpere semipreparate congelate în punguţe de plastic pe care scrie Dietetic. Majoritatea acestor semipreparate cu carne de pui şi de vacă mustesc de chimicale, să nu se altereze în frigider. Ca să le poată digera ca lumea, bea, de regulă, încă o bere. În ultima vreme Janice e zăpăcită de cap, e încântată la culme de cursurile de imobiliare la care urmează să meargă la sediul local al Universităţii Penn State.

— Nu sunt sigură c-am înţeles totul clar, deşi tipa de la biroul din Pine Street – mamă, *tare*-a mai decăzut cartierul ăla faţă de cum arăta pe vremea când lucrai cu taică-tău la Verity! – mi-a răspuns foarte răbdătoare la toate întrebările. Voi avea trei ore pe săptămână timp de zece săptămâni, cu două examene la materii obligatorii şi patru la opţionale ca să primesc certificatul ăsta, dar nu cred că-i nevoie de el pentru obţinerea licenţei, pentru care un agent de vânzări – asta aş fi eu – poate da lunar examen, iar un broker – asta aş putea încerca să ajung mai încolo –, doar trimestrial. Dar poanta e că aş putea începe cu două materii în aprilie, iar apoi, între iulie şi septembrie, să mai fac încă două şi, dacă totul merge bine, să-mi iau licenţa în septembrie şi să încep să fac vânzări, la început exclusiv pe comision, pentru firma asta la care-i partener noul cumnat al lui Doris Eberhardt. Cică i-a povestit despre mine şi s-ar fi arătat interesat. Evident, e un atu să fii în floarea vârstei, clienţii îşi închipuie că ai experienţă.

— Iubito, ce rost are să te legi la cap dacă nu te doare? Doar ai salonul.

— N-am nici un salon. E al lui Nelson.

— Serios? Azi am trecut pe-acolo şi nici urmă de el. Nu erau decât copiii angajaţi de el. Un poponar, un macaronar şi-o fâţă.

— Harry! De unde-ai prejudecăţile astea?

El nu-şi continuă povestirea, vrea s-o lase pentru mai târziu când o pot urmări amândoi cu atenţie. După cină, lui Janice îi place să se uite la *Jeopardy!*[1] chiar dacă nu ştie niciodată vreun răspuns, iar apoi Phillies joacă cu Mets pe Le Channel 11. Căsuţa de piatră cu numărul ei cu fracţie de pe Franklin Drive atrage întunericul în jurul lor,

1 Emisiune-concurs de cultură generală.

doar al lor, seara, în timp ce amurgul nordic treptat (în Florida soarele se stinge brusc și luna îi ia locul) se prelinge prin pomii încă golași, retezând trilul păsărelelor, iar tenta limonie a cerului de la apus, dincolo de coșurile verticale ale caselor mari din cărămidă de zgură, devine tot mai închisă, până la un portocaliu incendiar, iar apoi stacojiul ca ultimii tăciuni din vatră. În câteva săptămâni pomii vor înfrunzi și n-o să mai vadă nici un asfințit pe geamurile romboidale ale bârlogului său când o să-și ia ochii de la ecranul televizorului.

În a treia repriză, cu doi oameni pe teren, Schmidt înscrie un *home run*, al patrulea al acestui început de sezon și al cinci sute patruzeci și șaselea din cariera sa. Cei de la Phils conduc cu cinci la zero, iar Rabbit începe să dea de pe un canal pe altul, nu găsește nici un meci de *play-off* la baschet, doar *Matlock*[1] și *The Wonder Years*[2]. Oricât de mult l-ar enerva Janice când e lângă el, când nu-i în aceeași cameră sau când n-o aude zdrăngănind prin bucătărie sau la etaj, nu prea e-n apele lui. Închide televizorul și se duce s-o caute, plin de vești tulburătoare, tot așa cum odinioară era plin de monede Krugerrand de aur.

E deja într-una dintre cămășile ei de noapte, la etaj, și poartă sandalele alea enervante din Florida, care fac *plici-plici* când se-nvârte prin jur când el mai încearcă să doarmă de dimineață. Nu că ar mai putea dormi până târziu, ca în tinerețe, sau chiar și la patruzeci și ceva de ani. Se trezește mereu pe la șase tresărind scurt și, de la atacul de cord încoace, simte niște junghiuri în stomac, nu știe de la ce i se trag până când își dă seama că-i vorba de groaza de-a fi prizonierul trupului său muritor, ca și cum ar împărți o celulă de închisoare cu un nebun care s-ar putea hotărî să-l omoare în orice clipă. Ea tipăie de colo-colo, *plici-plici*, cărând mici teancuri de haine împăturite, rufe pe care le aduce pe scara din spate; își dă seama că grămada pătrată-s batiste împăturite, iar în alta, mai puțin aranjată, sunt boxerii lui cu elasticul de la mijloc ușor lărgit, a treia conține lenjeria ei intimă, care încă-l excită, nu atât când e pe ea, cât atunci când e goală și proaspăt spălată. Nu știe cum să-nceapă. Se aruncă cu trupul lui de malac pe pat, în diagonală, și își freacă fața de gâlmele cuverturii. Vidul roșiatic

---

1 Serial TV lansat pe canalul NBC (1986-1992), continuat pe ABC (1992-1995).

2 Serial TV difuzat pe canalul ABC între 1988 și 1993, cu acțiunea plasată între 1968 și 1973.

din spatele pleoapelor închise e odihnitor după scânteile necontenite, derapante, ale televizorului.

— Harry, ce s-a întâmplat?

Janice pare alarmată. Fragilitatea lui îi oferă un nou avantaj în raport cu ea.

El se rostogolește pe pat și nu se poate abține să nu-i zâmbească siluetei plinuțe în cămașă de noapte. Nu pare mult mai altfel decât Judy în cămășuța ei și nici cu mult mai mare. Bretonul rărit nu prea-i ascunde fruntea înaltă, cu bronzul de Florida pe cale de dispariție și cu privirea ochilor obosiți dusă aiurea.

— Ceva e putred la salon, începe el. Azi, când am trecut pe-acolo, am cerut registrele și poponarul ăla bolnav de SIDA pe care Nelson l-a uns contabil în locul lui Mildred mi-a zis că nu mi le poate arăta decât cu aprobarea ta. După el, cică tu ești șefa.

Ea scoate vârful limbii și și-l împinge în buza de sus.

— Ce tâmpenie, comentează ea.

— Așa mi-am zis și eu, dar mi-am păstrat calmul. Amărâtul ăla nu face decât să-l acopere pe Nelson.

— Să-l acopere pe Nelson? De ce?

— Păi, oftează Harry din toți rărunchii și se întinde ca o odaliscă, răsucindu-și șoldul, chiar vrei să afli?

— Firește.

Și totuși, continuă să se învârtească prin cameră cu grămăjoarele de haine.

— Am o teorie nouă. Cred că Nelson ia cocaină și de-aia-i atât de imprevizibil și agitat și-un pic paranoic.

Janice se apropie cu grijă de scrin, *plici*, urmat de încă un *plici*, ținând ceva în care Harry recunoaște treningul ei roz cu mâneci și dungi albastre, pe care nu-l poartă niciodată pe stradă aici, unde cei de vârsta a doua sunt mai atenți să nu pară ridicoli.

— Cine ți-a zis asta? întreabă ea.

El se foiește în pat, își ridică picioarele și își dă jos pantofii din piele întoarsă, să nu murdărească cearșaful de olandă.

— Nu mi-a spus nimeni, protestează el. Doar am pus lucrurile cap la cap. Găsești cocaină pe toate drumurile și tocmai copiii ăștia de vârsta lui Nelson, plini de bani, sunt cei care-o folosesc. Și costă mult. O grămadă de bani, să-ți satisfaci năravul. Nu se plânge Pru tot timpul că n-au bani să-și achite facturile?

Janice se apropie de pat, dar rămâne în picioare; el îi întrezăreşte prin cămaşa de noapte din bumbac umbrele sfârcurilor şi pilozitatea pubiană. Din unghiul din care-o priveşte pare ciudat de enormă şi, stând întins pe diagonală, simte un puseu din alea de ameţeală ca atunci când se ridică prea repede în picioare; nu-i e prea clar cine-i la verticală şi cine nu. Trupul ei şi-a păstrat vitalitatea plăcută din tinereţe, de pe vremea când lucra la Kroll's, dar sub bărbie are nişte pliuri urâte ce i se ramifică în jos pe gât. Era hotărâtă să nu se îngraşe ca maică-sa, însă vârsta oricum te ajunge din urmă. Janice spune circumspectă:

— Cele mai multe cupluri tinere au facturi pe care nu le pot plăti.

El se ridică în capul oaselor, să-şi alunge ameţeala şi, pentru că trupul ei se află acolo, îi îmbrăţişează şoldurile. Se răzgândeşte, îşi vâră mâinile sub cămaşa ei de noapte şi-i cuprinde fesele ferme, un pic aspre. Îi spune, privindu-i chipul de jos în sus, peste sâni:

— Partea cea mai proastă, iubito: am impresia că jecmăneşte compania. Cred că fură, iar Lyle îl ajută, de-aia au concediat-o pe Mildred.

Bucile ei i se încordează în mâini: simte cum se întăresc şi devin mai sferice, ca nişte mingi de baschet umflate niţel sub standardele regulamentare. Simte în vintre licărul apos al aţâţării. Ea îl priveşte mohorâtă cu ochi înceţoşaţi, cu pielea feţei atârnându-i de pe maxilar. El îşi freacă nasul de un sân şi închide ochii din nou, amuşinând bumbacul vag transpirat, ascunzându-se de privirea ei încordată.

— Ce dovadă ai? întreabă ea.

Chestia asta îl enervează. E o mută.

— Doar ţi-am spus. Azi am cerut registrele şi extrasele bancare şi nu m-au lăsat să le văd decât cu permisiunea ta. Nu trebuie decât să-l suni pe Lyle ăsta.

Simte o încremenire ciudată în pieptul ei, o simte cum încearcă să-şi stăpânească tensiunea ce-i ia trupul în stăpânire. Cămaşa de noapte e transparentă, însă ea e opacă.

— Dacă ai vedea cifrele astea, îl întreabă ea, ai avea competenţa să le-nţelegi?

Îi linge sfârcul prin bumbac. Licărul din vintre a devenit o lumină incandescentă, o căldură inflamată.

— Poate nu chiar de tot, răspunde el. Dar nici măcar balanţele lunare pe care le primeam în Florida nu mi-au mirosit a bine. Aş lua-o pe Mildred cu mine, iar dacă ea-i prea dusă de-acasă – mi-a

zis c-ar fi senilă, internată la Dengler –, cred c-ar trebui să angajăm pe cineva, un contabil profesionist din Brewer. Ai putea să-l rogi pe avocatul nostru să ne recomande pe cineva. Ar putea fi o chestie pentru care, la un moment dat, va trebui să chemăm poliția.

Afară se pornește o ploaie torențială de aprilie, stârnită de asfințitul domol.

Trupul ei devine rigid și se trage înapoi cu doi centimetri.

— Harry! E vorba de fiul tău!

— Păi, zice el enervându-se din nou, e vorba de mama lui. Fură de la maică-sa.

— Nu știm nimic sigur, îi spune Janice. Asta-i deocamdată teoria ta.

— Ce altceva ar fi avut Lyle de ascuns azi? Acum știu că-s luați la ochi, așa că ar trebui să ne mișcăm repede, sau o să facă pierdute o grămadă de documente, ca Ollie North.

Acum Janice e cea care devine agitată, se retrage din brațele lui până în mijlocul covorului, și-și freacă pe rând dosul palmelor. El își dă seama că s-a zis cu sexul, a fost prima oară când a simțit nevoia după mai multe săptămâni. Lua-l-ar dracu' pe Nelson. Ea spune:

— Cred că mai întâi ar trebui să stau de vorbă cu Nelson.

— *Tu* ar trebui? De ce nu *noi*?

— După Lyle, eu sunt singura care contează.

Asta-l doare.

— Ești prea blândă cu Nelson. Te manipulează cum vrea.

— Ah, Harry, a fost îngrozitor când am fugit cu Charlie. Nelson avea doar doișpe ani, bătea cu bicicleta tot drumul până pe Einsenhower și stătea câte o oră vizavi, uitându-se sus la ferestrele noastre, iar de câteva ori l-am văzut și m-am *ascuns*, m-am ascuns în dosul perdelei și l-am lăsat să stea acolo până obosea și pleca.

Se uită în gol, peste capul lui Harry, revăzându-și băiețelul ei de peste drum, atât de răbdător, nedumerit și plin de speranțe, și ochii căprui i se umplu de lacrimi.

— Păi, ce dracu', spune Rabbit, nimeni nu-l *punea* să se ducă acolo și să te spioneze. *Eu* eram cel care avea grijă de el.

— Cu amărâta aia de fătucă nebună și cu negrul ăla hidos. Am avut un noroc chior că n-a ars și Nelson odată cu casa.

— L-aș fi scos afară. Dacă eram acolo, îi scoteam pe toți afară.

— Nu poți să *știi* asta, îl contrazice ea, nu poți ști ce-ai fi făcut. Iar acum nu știi care-i adevărul, n-ai decât niște bănuieli, cineva îți

bagă prostii în cap, te asmute împotriva lui Nelson. Pun pariu că-i vorba de Thelma.

— Thelma? Dar nu ne-am mai întâlnit de secole. Ar trebui să-i invităm la noi cândva pe soții Harrison.

— *Pfui!* își scuipă ea refuzul, iar el chiar îi admiră furia, felul animalic în care i se zbârlește părul. Nici moartă!

— Am zis și eu așa.

Nu-i un subiect bun de discuție. Revine la cel care doare:

— Eu nu știu care-i adevărul, dar tu-l știi, ai? Ce ți-a spus Nelson?

Ea își strânge gura până nu i se mai văd deloc buzele, așa cum făcea bunica Springer.

— Nu mare lucru, îl minte ea.

— Nu *mare* lucru. Păi, atunci e bine. Știi mai mult decât mine. Mult noroc. Pe tine te jefuiește. La urma urmei, compania lui taică-tău o fac praf el și amicii lui poponari.

— Nelson n-ar fura de la companie.

— Scumpo, tu nu-nțelegi ce putere au drogurile. Citește ziarele. Citește *People*, Richard Pryor[1] spune totul. Zilele trecute l-au săltat pe fiul lui Yogi Berra[2]. Consumatorii de cocaină și-ar omorî și bunica pentru o doză. Până acum, heroina era considerată fundul prăpastiei, dar crackul face ca heroina să pară sugiuc pe lângă el.

— Nelson nu consumă crack. Nu prea mult.

— I-auzi! Cine zice asta?

Ea e gata să-și dea drumul la gură, dar se sperie.

— Nimeni. Dar îmi cunosc băiatul. Și se mai scapă și Pru.

— Pru vorbește, nu-i așa? Ce zice?

— E nefericită. Și copiii la fel. Micuțul Roy se poartă foarte ciudat, pesemne c-ai observat și tu. Judy are coșmaruri. Dacă nu erau copiii, mi-a mărturisit Pru, l-ar fi părăsit pe Nelson de mult.

Harry se simte dus cu zăhărelul.

— Hai să nu schimbăm subiectul. Pru are problemele ei, tu le ai pe ale tale. Ai face bine să-ți scoți urgent copilul-bărbat de la Springer Motor.

— O să vorbesc cu el, Harry. Nu vreau să-i spui o vorbă.

---

1 Actor american de culoare (1940-2005), considerat unul dintre cei mai mari comedieni din toate timpurile, a fost și un consumator înrăit de cocaină.

2 Peter Lawrence „Yogi" Berra (n. 1925), celebru jucător și antrenor de baseball.

— De ce pizda mă-sii să nu-i spun? Ce mă-sa mare se-ntâmplă dacă-i spun!?

— O să intri prea tare-n el. O să-l faci să fie şi mai izolat. El... el te ia prea în serios.

— Şi pe tine nu?

— În mine are încredere. Ştie că-l iubesc.

— Şi eu nu-l iubesc?

I se umezesc ochii la gândul ăsta. Ploaia de afară a încetat deja, din jgheab se prelinge doar o şuviţă de apă.

— Ba da, Harry, dar mai e vorba şi de altceva. Tu eşti tot bărbat. Bărbaţii au chestia asta teritorială. Tu te gândeşti la salon ca la proprietatea ta. El o consideră a lui.

— O să fie al lui la un moment dat. Dacă n-o să fie în închisoare. Mă uitam la el în Florida şi brusc mi-a venit în minte cuvântul *infractor*. E o chestie care are de-a face cu forma capului. Nu-mi place deloc cum cheleşte. O să arate ca Ronnie Harrison.

— Îmi promiţi că mă laşi pe mine să stau de vorbă cu el şi tu nu faci nimic?

— Şi-o să-l laşi să-ţi alunece printre degete.

De fapt, n-are nici o tragere de inimă să-l confrunte el pe Nelson. Ea ştie asta.

— Nu, n-o să-l las, promit.

Încetează să-şi frece mâinile şi se duce spre el, *plici-plici*, în timp ce el şade pe pat. Îşi aşază degetele deasupra urechilor lui şi-l apucă de firele de păr scurte, trăgându-l încetişor spre ea.

— Îmi place cum mă aperi, spune ea.

El se lasă tras de degetele ei insistente şi îşi lipeşte din nou faţa de pieptul ei. Cămaşa ei de noapte are un punct umed acolo unde i-a lins sfârcul. Sfârcurile ei au un aspect molfăit, sunt mai imperfecte, mai reale decât ale Thelmei. Fiind mici, sânii lui Janice şi-au păstrat destul de mult fermitatea, împunsătura aceea semeaţă prin puloverele de angora la modă în anii patruzeci pe holurile liceului. Prin bumbac, trupul ei emană un miros, unul aţâţat, fumuriu.

— Şi eu ce am la afacerea asta? o întreabă el, cu gura lipită de ţesătura udă.

— Ei, un cadou, spune ea.

— Când îl primesc?

— În curând.

— Cu gura?

— Vedem noi.

Îi împinge fața de lângă trupul ei fierbinte, fumuriu, și-l împunge cu degetele în bărbie, silindu-l să se uite la ea.

— Dar dacă mai spui un singur cuvânt despre Nelson, mă opresc și nu mai primești nici un cadou.

El simte cum îi ard obrajii și inima îi pornește în galop, dar într-unul constant, dulce, în cușca toracică, tot așa cum toroipanul îi zvâcnește în pantaloni, umflat în chip plăcut de sânge; e mulțumit că, deși îi dă amețeli, Vasotecul îi lasă sângelui destulă presiune pentru câte una mică, neprevăzută, din când în când.

— Bine, nu mai scot un cuvânt, îi promite Rabbit și adaugă devenind practic: Mă duc repede la baie, mă spăl pe dinți și toate cele, tu stinge lumina. Și cineva ar trebuie să scoată receptorul din furcă. La parter, să nu-l auzim chițcăind.

Primesc telefoane ciudate. Voci guturale, cu un timbru bogat, specific bărbaților de culoare, întreabă dacă Nelson Angstrom e acolo. Harry sau Janice răspund că Nelson nu locuiește acolo, că asta-i casa părinților.

— Păi, n-avui noroc la numărु' pe care mi l-a dat drept telefonu' de-acasă, iar la locu' de muncă secretara de-acolo îmi zice mereu că omu-i plecat.

— Vreți să-i lăsați un mesaj?

O pauză.

— Ziceți-i doar că l-a sunat Julius.

Sau Luther.

— Julius?

— Exact.

— Și despre ce-i vorba, Julius? Vrei să ne spui?

— Știe el despre ce-i vorba. Ziceți-i doar că l-a sunat Julius.

Sau Perry. Sau Dave.

Sau apelantul închide fără să lase nici un nume. Sau vorbește cu un glas subțire, cu un ușor accent străin, meticulos, iar o dată a dorit să vorbească nu cu Nelson, ci cu Harry.

— Îmi pare rău că vă deranjez, domnule, dar fiul dumneavoastră nu-mi dă altă alternativă decât să recurg la a vă informa în persoană.

— Să mă informați în legătură cu ce?

— Să vă informez că fiul dumneavoastră a adunat niște datorii serioase și domnii cu care sunt asociat, în ciuda sfatului pe care încerc să li-l ofer, vorbesc despre vătămare corporală.

— Vătămarea corporală a lui Nelson?

— A lui și chiar și a celor dragi lui. Asta este, regret s-o spun, și chiar îmi cer scuze, dar probabil nu sunt chiar niște domni. Eu unul nu-s decât cel care dă veștile proaste. Să nu dați vina pe mine.

Glasul păru să se tragă mai aproape de receptor, mai aproape de urechea lui Harry, devenind mai sincer în văicăreala lui, încercând să sune complice, să devină prietenul și aliatul lui Harry. Camera familiară, bârlogul lui cu ecranul înghețat al televizorului, două fotolii roz-argintii și biblioteca doar cu câteva cărțulii, majoritatea de istorie, cu rafturile de sus ocupate de niște bibelouri (spiriduși sub ciupercuțe, călugări cheloși cu fețe de heruvimi, pui de măcălendri în cuiburi de paie din porțelan) odinioară ținute în vitrina bunicii Springer, tot mobilierul ăsta respectabil își schimbă calitatea, devine mohorât, fluid și inutil când acest glas amenințător, văicăreț, i se-nfige în ureche, un glas care are și el o inimă, o misiune umanitară de înțeles, o datorie neplăcută de îndeplinit, care îl somează dintr-o clandestinitate bine pusă la punct, lunecoasă: tot astfel i-a apărut schimbat și cerul albastru, înmiresmat, de deasupra Golfului Mexic, de parcă i s-ar fi pus un filtru peste ochi, atunci când s-a răsturnat iola.

Rabbit îl tatonează întrebându-l:

— Și cum s-a umplut Nelson de toate datoriile astea?

Glasul parcă ar vrea să-și ia înapoi cuvintele:

— S-a umplut, domnule, vrând să-și satisfacă plăcerile, iar ăsta-i unul dintre privilegiile lui, dar acum trebuie să plătească el sau cineva în numele lui. Asociaților mei li s-au dat asigurări că sunteți un tată excelent.

— De fapt, nu-s chiar așa. Cum ziceai că te cheamă?

— Nu v-am spus, *señor*. Nu mi-am dat un nume. Numele de Angstrom e cel care ne interesează. Asociații mei sunt dornici să aranjeze situația cu oricine poartă acest nume excelent.

Omul ăsta, observă Harry, adoră limba engleză, vede în ea un instrument plin de promisiuni, de resurse insuficient explorate.

— Fiul meu, răspunde el, e adult, iar problemele lui financiare n-au nimic de-a face cu mine.

— Acesta vă este răspunsul? Răspunsul dumneavoastră definitiv?

— Da. Uite ce e, eu locuiesc jumătate de an în Florida, m-am întors și...

Apelantul închide, însă, lăsându-l pe Harry cu senzația că pereții căsuței lui solide, din calcar, sunt la fel de subțiri ca biscuiții de regim, că mocheta dintr-un perete într-altul de sub picioarele lui e îmbibată cu apă, că s-a spart o țeavă și n-are ce instalator să sune.

Apelează la vechiul lui prieten și asociat Charlie Stavros, care s-a pensionat din postul de șef al departamentului de vânzări de la Springer Motors și s-a mutat din vechea lui locuință de pe Eisenhower Avenue într-un cartier nou de blocuri din partea de nord a orașului, unde căile ferate au vândut un cimitir de vagoane de marfă scoase din uz, douăzeci de pogoane – e uimitor ce proprietăți aveau căile ferate în perioada lor de glorie. Harry nu-i sigur c-o să-i poată găsi noul domiciliu și-i propune să ia masa la Johnny Frye's, în centru. Johnny Frye's Chophouse a fost numele original al restaurantului din Weiser Square care a devenit Café Barcelona în anii '70, apoi Crêpe House, în același deceniu, iar acum și-a schimbat din nou patronul și se numește Salad Binge, pe panourile de afară e descris drept *Local hipocaloric*, cu *supe creative și preparate proaspete, organice și sănătoase*, ca să-i atragă pe tinerii preocupați de sănătate, angajați în clădirea din sticlă construită vizavi de Kroll's, care tot gol a rămas, cu vitrinele lui uriașe date cu var pe dinăuntru și cu partea goală, fără ferestre, dinspre munte având la vedere cărămida și mortarul brut deasupra parcării pline de moloz ce se întinde până spre fostul Baghdad. JUTOR. SALVEAZ MĂ.

Centrul e folosit în ziua de azi mai mult ca spațiu de parcare, însă ciudățenia constă în faptul că spațiul e integral ocupat. Deși în centru nu prea ai unde să mai faci cumpărături, cu excepția câtorva farmacii cu reduceri de prețuri și a unui McCrory's unde se mai vând hrană pentru peruși și clame de plastic bătrânilor care nu și-au mai reînnoit lenjeria din 1942, numărul tinerilor profesioniști spilcuiți în costume din stofă subțire și cămăși din bumbac strâmte e în floare. Lucrează la bănci și la companiile de asigurări, în agențiile de stat și cele federale și zici că-s pe zi ce trece mai mulți. În zilele însorite umplu parcul împădurit pe care edilii orașului – nu cei locali, ci o firmă de arhitectură cu staif, care a venit și a câștigat competiția cu designul lor, iar apoi au zburat înapoi la Atlanta – l-au făcut pe locul Weiser Square, unde odinioară se înșirau tramvaiele de pasageri scârțâind scânteietoare.

Tinerii conţopişti stau cu burta la soare lângă abstractele fântâni arteziene din ciment, citesc *The Wall Street Journal*, cu hainele grijuliu împăturite pe băncile din metal, rezistente la vandalism, de lângă ei. Pe Harry îl fascinează mai ales femeile din rasa asta; poartă adidaşi în loc de pantofi cu toc, dar au picioarele acoperite de colanţi, iar feţele împodobite de ochelari mari, rotunzi, care le conferă un aspect comic, sexy, de parcă ramele tari din baga şi plastic ar fi o replică a ţâţelor. Arată ca nişte Goldie Hawn influenţate de Jane Fonda. Moda din ziua de azi le face umeri largi, bărbăteşti, iar şoldurile le sunt subţiate şi întărite de exerciţiul pe biciclete ergometrice şi de pantalonii strâmţi pe cur, care se mulează pe fiecare muşchi aidoma culorilor fluorescente. Femeile astea par nişte vizitatoare dintr-un viitor zvelt, unde sexul este doar un alt exerciţiu fizic şi noi toţi trăim în încăperi sigilate şi comunicăm prin computere.

Ai fi crezut că Charlie o să fie mort până la data asta. Şi totuşi, tipii ăştia mediteraneeni nici măcar nu par să încărunţească ori să facă burtă. Ating un prag în jurul vârstei de cincizeci de ani şi rămân neschimbaţi până ce odată cad de pe el la optzeci şi ceva de ani. Îşi îngrijesc trupurile – e ca şi cum ai şterge o farfurie cu pâinea. Charlie a suferit de febră reumatică în copilărie, dar, deşi diagnosticat cu suflu sistolic şi crize de angină, n-a avut niciodată parte de un episod la fel de grav ca acela prin care a trecut Harry în Florida.

— Cum mama naibii te descurci, Charlie? îl întreabă Rabbit.

— Înveţi să nu mai pui totul la suflet, îi povesteşte Charlie. Dacă ţi se pare că pui la suflet ceva, ţine-te departe de lucrul acela. Începusem să pun la suflet treburile de la salon, aşa că am plecat. Doamne, şi ce bine-mi pare că m-am detaşat de Toyota. Prima chestie pe care am făcut-o a fost să-mi cumpăr o maşină americană ţeapănă, un Oldsmobile Toronado. Suspensia ca lumea, o poţi conduce şi cu degetul mic, consumă benzină în draci, sunt mort după ea. Are motor V-8 de cinci litri, roşu-tomată, cu capota de vinil albă.

— Sună grozav. Ai parcat în apropiere?

— Am încercat, dar n-am reuşit. M-am învârtit de două ori pe Spring Street şi, în cele din urmă, m-am dat bătut, am lăsat-o într-o parcare dincolo de fostul Baghdad şi am luat un autobuz înapoi cale de trei străzi. M-a costat câţiva cenţi. Evită supărările, bătrâne.

— Tot nu pricep. Centrul Brewerului ar trebui să fie mort şi, cu toate astea, nu prinzi un loc de parcare. De unde vin toate maşinile astea?

— Se-nmulțesc, îi explică Charlie. Mașinile astea rămân gravide încă din adolescență și primesc ajutor social. Nici că le pasă.

Una dintre chestiile care lui Harry i-au plăcut dintotdeauna la Charlie e faptul că înțelege mersul lucrurilor; pe vremuri stăteau amândoi în vitrina salonului în diminețile monotone și treceau în revistă știrile zilei. Rabbit n-a renunțat nicicând la ideea că știrile trebuie să însemne ceva pentru el. Când se așază la una dintre mesele cu tăblie de faianță rămase din zilele când aici era Café Barcelona, întreabă:

— Ce zici de Schmidt, în meciul de aseară?

Împotriva celor de la Pirates, pe Stadionul Three Rivers, veteranul lui Phillies, ca jucător la a treia bază, a dublat de două ori și a întrecut recordul de puncte din istoria echipei, deținut de Richie Ashburn.

— E încă primăvară, îl previne Charlie. Stai să se încălzească aruncătorii. Schmidt o să se veștejească. E bătrân, nu prin comparație cu noi doi, ci în branșa lui, e bătrân pentru jocul ăsta și n-ai cum să te-ascunzi de tinerii aruncători chiar tot sezonul.

Lui Harry îi pare bine-venită punerea asta în gardă în privința admirației lui pentru Schmidt. Nu poți să trăiești prin sportivii ăștia, ei habar n-au că exiști. Pentru ei nu există decât ceilalți jucători. Intră pe teren, în tribune sunt treizeci de mii de spectatori și se aud ovații când li se anunță numele – doar de asta au ei nevoie de tine.

— Nu ți se pare, îl întreabă pe Charlie, că se-ntâmplă o grămadă de dezastre în ultimul timp? Avionul Pan Am care a sărit în aer, apoi fanii din Anglia, care au murit striviți pe un stadion de fotbal deunăzi, iar acum tunul care a explodat pe cuirasatul ăla aparent fără nici un motiv.

— Aparent e cuvântul cheie aici, comentează Charlie. Toate au o explicație cât de mică, chiar dacă noi n-o vedem. O scânteie mititică undeva, o mică fisură în metal. Și ia în calcul și probabilitățile, bătrâne. Câți oameni sunt pe lume-n ziua de azi? Cinci miliarde? Cu lumea înghesuită în halul acesta, e de mirare că nu murim mai mulți călcați în picioare. E buluceală mare și n-o să fie mai bine.

Rabbit simte o strângere de inimă la gândul că, din punctul de vedere al lui Nelson, și el face parte din mulțimea care-l înghesuie. Își amintește cum a urlat în fața casei cuprinse de flăcări din Vista Crescent, de la nr. 26, *Te omor!*. N-a vorbit serios. O scânteie, o fisură în metal. Un mic defect. Când mori, faci lumii o favoare.

Charlie cercetează încruntat meniul enorm, fotocopiat cu cerneală verde pe hârtie groasă, bălțată, fără acizi. Îți stă mintea-n loc când vezi ce se poate face cu un xerox în ziua de azi. Cine mai folosește o tipografie ca Verity Press? Întâi s-a dus linotipul, apoi ofsetul. Charlie nu mai are ochelarii cu rame groase, pătrățoase, care-i trasau o linie întunecată peste sprâncene, ci cu rame aurii, ca de aviator, ce-i țin lentilele groase, fumurii, lipite de nas ca niște degete ce apucă un pahar de vin. Pe vremuri era îndesat, dar înaintarea în vârstă l-a mai subțiat, așa că i se vede cât colo osatura grecească – arcuirea nasului subțire, fruntea lată, oblică de sub păr. Are favoriții cărunți, dar și-i rade mai scurt. Studiază meniul și chicotește:

— Salată cu biftec, citește el. Salată de kebab de porc. Ce salate or mai fi și astea?

Când vine chelnerița, Charlie o ia peste picior:

— Ce-i cu carnea asta cu atâtea calorii și grăsimi? o întreabă el. Ne-aduceți o friptură cu un pic de salată verde?

— Carnea-i tăiată fâșii și încorporată, răspunde chelnerița.

E înaltă și aproape drăguță, cu părul decolorat și pieptănat în sus într-o chică Mohawk, cu un șir de cercelași înșirați pe lobul unei urechi și cu pete roz-închis de fard până în dreptul ochilor. Are dificultăți în a articula cuvintele și e drăguț felul serios, atent, în care i se mișcă buzele.

— S-a constatat că-i mare cererea de... știți... de ingrediente mai copioase.

Vasăzică, își zice Rabbit, dincolo de fațada asta nouă, tot Johnny Fry's Chophouse se cheamă c-a rămas.

— Ce-mi puteți spune despre salata de macadamia cu șuncă? se interesează el.

— E una dintre favoritele clienților, răspunde ea. Șunca e prăjită și încorporată, ca fulgii. Cea mai mare parte a grăsimii i se scoate prin presare. Conține și mlădițe de lucernă, ridichi și castraveți tăiați foarte fin, plus câteva feluri de lăptuci, nu-mi amintesc toate numele, și nu mai știu ce altceva, poate niște *chuba* – astea-s sardele uscate.

— Sună bine, o întrerupe Rabbit până să sune rău și să-l facă să aleagă altceva.

— Nucile și șunca nu prea merg cu recomandarea medicului, îi atrage atenția Charlie.

— Doar ai auzit și tu că grăsimea a fost dată la o parte. Și, oricum, în cantități mici nu face rău. E mai mult chestie de echilibru interior. Haide, Charlie, relaxează-te.

— Ce compoziție are specialitatea de alge? se interesează Charlie, pentru că ambilor bărbați le place s-o audă vorbind.

— Ah, *hijiki*, firește, și *wakame*, *dulse* și *agar* amestecate cu mult năut, linte și verdețuri, e minunată dacă ești adept al hranei macrobiotice și nu te deranjează gustul ușor amărui al algelor.

— Hai că m-ai convins să n-o comand, Jennifer, spune Charlie citindu-i numele brodat pe corsajul bluzei verde-limetă pe care-l poartă ca uniformă fetele de la Salad Binge. O să iau salata de spanac cu raci.

— Se asezonează cu maioneză *à la* russe, cu Roquefort, italiană, italiană cu smântână, cu semințe de mac, maioneză exotică, vinegretă și sos japonez.

— Ce conține sosul japonez? se interesează Harry, nu doar ca să-i vadă buzele cum ba se-ncrețesc, ba se țuguiază din cauza problemelor ei articulare, ci fiindcă are un interes profesional pentru tot ce-i japonez. Cum s-or fi descurcând ei și germanii în timp ce America se duce de râpă?

— Ah, aș putea să întreb la bucătărie dacă chiar vă interesează, dar precis are *umeboshi*[1], cred, și *tamari*[2], desigur – noi nu folosim sosul de soia din magazine – și ulei de susan și oțet de orez.

Privirea i se înăspreşte când își dă seama că bărbații ăștia flirtează și o fac să-și piardă timpul. Parcă scuzându-se, comandă amândoi maioneza italiană cu smântână și reiau discuția.

Nu s-au mai văzut de mult, nu mai comunică la fel de ușor. Dacă te uiți cu atenție, Charlie chiar pare mai bătrân, mai stafidit. Ramele aurii subțiri, de aviator, îi privează chipul de-o bună parte din siguranță aia masculină care trebuie să-i fi plăcut lui Janice acum douăzeci de ani.

— Simpatică puștoaica, spune Charlie aranjându-și mai ordonat tacâmurile din jurul farfuriei, perpendicular pe marginile suportului de farfurii.

— Oare ce s-o fi întâmplat cu Melanie? îl întreabă Rabbit.

În urmă cu zece ani au stat la masă în același restaurant și chelneriță le-a fost Melanie, prietena lui Nelson și Pru, care pe atunci locuia la bunica Springer. Apoi a devenit, într-un fel, iubita lui Charlie, așa bătrân cum era. Cel puțin s-au dus împreună în Florida. Unul dintre lucrurile care, poate, au făcut Florida să pară atractivă.

---

1 Prune japoneze murate în sare și mirodenii.

2 Sos de soia macerat.

Acolo, însă, nici o pațachină nu i s-a oferit lui Harry. Singurele ocheade le-a primit de la niște femei de vârsta lui, care-i păreau bătrâne rău de tot.

— E doctoriță, îi răspunde Charlie. Gastroenterolog, mai exact, în Portland, Oregon. Acolo s-a așezat taică-său, dacă îți mai amintești.

— Vag. Era un pierde-vară hipiot, nu-i așa?

— S-a stabilit acolo cu a treia nevastă și a ajutat-o mult pe Melanie. Maică-sa era cea care, de fapt, o luase razna, acolo în Mill Valley. Cu băutura. Bărbații. Drogurile.

Ultimul cuvânt cade ca un pumn în stomacul lui Harry.

— Cum de știi toate astea?

Charlie dă din umeri ușor, dar nu reușește să-și suprime complet zâmbetul discret, plin de mândrie.

— Am ținut legătura. Am fost alături de ea când a avut nevoie de un imbold. I-am spus: „Încearcă". Încă mai avea în ea un pic din chestia aia vai-de-mine-nu-s-decât-o-biată-fată. I-am dat imboldul de care avea nevoie. I-am zis să se ducă acolo unde locuia taică-său cu muierea și să le arate ce poate.

— Mie-mi zici să evit complicațiile, ei i-ai spus să-i dea-nainte.

— Altă situație. Altă vârstă. La vârsta ei, ți-aș zice și ție: „Dă-i înainte!" Asta-ți zic și acum, cu condiția să nu pui lucrurile la suflet.

— Charlie, am o problemă.

— Nimic nou.

— Mai multe, de fapt. În primul rând, trebuie să fac ceva cu inima. Nu mă pot complace la nesfârșit în așteptarea următorului IM.

— M-ai pierdut, bătrâne.

— Știi tu. Infarct miocardic. Atac de cord. Am avut noroc c-am scăpat cu viață după ăla pe care l-am avut. Doctorii zic c-ar trebui să-mi facă o operație pe cord deschis, un bypass multiplu.

— Încearcă.

— Sigur. Ție ți-e ușor să vorbești. Se moare pe masa de operație. Bag seama că tu n-ai avut nici o operație.

— Ba da. În '87. În decembrie, când erai în Florida. Mi-au înlocuit două valve. Una aortică și una mitrală. Dacă faci reumatism febril în copilărie, valvele cedează. Nu se închid ca lumea. Asta-ți dă suflul sistolic, sângele care curge aiurea.

Rabbit abia suportă să vizualizeze toate astea, toate detaliile dinăuntru, valve și erori și îngroșări ale țevii.

— Și cu ce ți le-au înlocuit?

— Cu valve de porc. Ai de ales între așa ceva și o valvă mecanică, o trapă cu o minge. Cea mecanică clămpănește tot timpul. Nu voiam să clămpănească, dacă aveam de ales. Cică nu te lasă să dormi.

— Valve de porc, zice Rabbit încercând să-și ascundă repulsia. N-a fost oribil? Îți despică pieptul și-ți trec sângele printr-o mașină?

— Mare scofală! Te anesteziază. Și ce-i rău cu faptul că-ți trec sângele printr-o mașină? Ce altceva te-i fi crezând, bătrâne?

Un unicat făurit de Dumnezeu, cu sufletul nemuritor. Un ales al proniei. Un câmp de luptă între bine și rău. Un înger ucenic. Toate lucrurile alea pe care au încercat să te învețe la școala de duminică, sau, de fapt, nu s-au străduit prea tare, ci doar le extrăgeau din cărțulii acolo, în subsolul bisericii, mai adânc îngropat în mintea lui decât un adăpost antiaerian.

— Nu ești decât o mașină moale, susține Charlie și își saltă mâinile pătrățoase, cu manșete albe și butoni aurii dreptunghiulari, lăsând-o pe Jennifer să-i pună salata dinainte.

A văzut-o cu ochii din ceafă apropiindu-se. Ea înconjoară masa grijulie – bărbații ăștia par să aibă un efect asupra ei, nu-și dă seama exact în ce fel – și pune în fața lui Harry o moviliță verde, cu firicele de șuncă, mai mare decât un sân zdravăn. Pare sățioasă, mai mult decât ar trebui să mănânce. Fata înaltă, stângace, cu creasta ei albă, ciudată, tremurându-i pe creștet, zăboveşte, rotunjimile din uniforma ei verde apasă simțurile lui Rabbit, care, așezat la masa pătrată, cu faianță, încearcă să-și rezolve dilemele.

— Vă mai aduc ceva, domnilor? îi întreabă Jennifer, buzele ei chinuindu-se gingaș să articuleze cuvintele; nu sâsâie, vorbeşte de parcă ar avea limba prea mare. Ceva de băut?

Charlie comandă un Perrier cu lămâie. Ea îi răspunde că n-au decât San Pellegrino, la care el zice că îi e totuna. Apa cocoficoasă e apă cocoficoasă, nimic mai mult.

După lupte grele date în sinea lui, Harry întreabă ce fel de bere au. Jennifer oftează, simțind că o duc cu preșul și începe să recite:

— Schlitz, Miller, Miller Lite, Bud, Bud Light, Michelob, Löwenbräu, Corona, Coors, Coors Light și bere Ballantine la halbă.

Toate denumirile astea capătă o tentă magică fiind un pic tăvălite în gura ei. Evitând privirea lui Charlie, comandă un Michelob. Jennifer dă din cap fără să zâmbească și pleacă. Dacă vrea să nu excite bărbații de vârstă mijlocie, ar trebui să nu mai poarte toți cerceii ăia și să nu se mai boiască în halul ăsta.

— Mare scofală, ziceai, îi spune Harry lui Charlie.

— Te congelează, nu simți nimic.

— Un tip pe care l-am cunoscut în Florida, nu cu mult mai în vârstă decât noi, a avut o operație pe cord deschis și zice c-a fost iadul pe pământ, recuperarea a durat o veșnicie și, mai mult, n-arată cine știe ce nici acum. Ține crosa de golf ca un infirm.

Charlie dă elegant din umeri, cum numai el știe s-o facă.

— Trebuie să știi cum stă treaba. Poate că tipul era dărâmat de tot, dar tu, tu te ții bine. Ai putea să dai jos câteva kile, dar ești tânăr... cât ai? Cincizeci și cinci?

— Aș vrea eu. În februarie am făcut cincizeci și șase.

— Ești tânăr, bătrâne. Merg și eu pe urmele tale.

Charlie e de vârsta lui Janice.

— La cum mă simt, aș fi fericit s-apuc vârsta de șaizeci de ani. Mă uit la toți escrocii ăia din Florida, niște mumii zbârcite, cum șontâcăie la nouăzeci de ani în pantaloni scurți și adidași ortopedici, sunt verzi ca bradu', futu-i, și-mi vine să-i întreb: „Cum de vă mențineți așa de bine? Cum reușiți?"

— Ia-o cu pași mărunți, îi sugerează Charlie. Pași mărunți și nu privi în urmă.

Harry își dă seama că-i sătul de-atâtea încurajări, dar nu i-a mai rămas decât Charlie, acum că el și Thelma au luat o pauză. Îi e jenă s-o mai viziteze de când nu i se mai scoală. Spune:

— Mai e o chestie care se poate face acum. O angioplastie. Ți se deschide o arteră în zona inghinală...

— Hei, sunt la masă.

— ...și ți se bagă sonda până-n inimă, îți vine să crezi? Apoi se introduce un balon în spațiul îngust al arterei coronare și se umflă drăcia aia. Nu cu aer, ci cu apă sărată, nu-ș' cum. Sparge placa de aterom. Întinde pereții arterei ca la început.

— Dacă ai baftă, așa se-ntâmplă, comentează Charlie. Iar peste un an tot acolo ești, înfundat cu nuci de macadamia și bere.

Berea vine adusă de brațul subțire al lui Jennifer, într-o halbă rece ca gheața, aurie, cu guler, bulbucind plină de bășici zglobii.

— Dacă nu pot să beau câte-o bere din când în când, sunt ca și mort, minte Harry.

Soarbe din ea și, cu degetul arătător îndoit, își șterge spuma de sub nas. Ăsta-i gestul lui Nelson. Se întreabă cât de ocrotitoare o fi Jennifer cu creasta ei Mohawk atunci când se fute. Unele punkiste, a citit el undeva, își trec ace de siguranță prin sfârcuri.

— Ai nevoie de un bypass coronarian, îl asigură Charlie. Baloanele astea îți rezolvă fiecare doar câte o arteră. Cu grefele bypass îți pot repara patru, cinci, șase, odată ce ajung acolo. Și ce dacă-ți ciopârțesc cușca toracică? Tu n-ai să fii acolo. O să fii departe, în lumea viselor. De fapt, nu visezi. Ești dus prea departe pentru așa ceva. E-un mare nimic, e ca și cum ai fi mort.

— Nu vreau bypass, se aude Harry rostind tăios. Se mai domolește adăugând: În orice caz, nu acum.

Cuvântul folosit de Charlie, *ciopârțesc*, l-a tulburat, face procedura să pară prea reală, cu efortul fizic cerut de spintecarea porților de oase rezistente, astfel încât spiritul să i se poată înălța în zbor și oamenii cu măști gri-deschis să-i pescuiască în băltoaca roșie, călduță cu cârligele, pensele și bisturiele lor lucioase. Odată, s-a uitat din greșeală, peste umărul lui Janice, la una dintre emisiunile alea despre nașteri de pe canalul PBS – nu s-ar difuza niște materiale așa vulgare la televiziunile prin cablu – i-a văzut cum încep să taie abdomenul unei femei pentru o cezariană. Bisturiul din mâna cu mănușa chirurgicală a descris o linie dreaptă și de fiecare parte a ei grăsimea galbenă s-a ițit de sub piele ca două fâșii de burete. Abdomenul acestei femei, cu un copil înăuntru, era învelit cu un *material*, exact ca o saltea.

— În Florida, zice el, mi s-a băgat un cateter – rostește cu dificultate cuvântul, de parcă ar fi intrat în pielea chelneriței –, și n-a fost chiar atât de rău, mai degrabă plictisitor. Ești treaz de-a binelea, apoi ți se pune pe piept ceva ca un castron mare, să se uite ce se-ntâmplă înăuntru. Pe unde trece vopseaua simți *fierbințeala*, e atât de mare că de-abia o suporți.

Simte că-l dezamăgește pe Charlie cu lașitatea asta în legătură cu bypassurile și, ca să strângă legătura cu bărbatul încruntat, care își mestecă mâncarea, îi mărturisește:

— Partea cea mai nasoală, Charlie, e că mă simt deja pe jumătate mort. Chelnerița asta-i prima fată pe care-mi vine s-o fut în ultimele luni de zile.

— Balcoanele, aprobă Charlie. Are niște balcoane grozave. Pe un trup costeliv. E sexy. Ca Bo Derek după implant.

— Pe mine m-a dat pe spate cu părul ei. După ce că-i înaltă, mai câștigă vreo cinșpe centimetri cu coafura aia.

— Nu-i rău că-i înaltă. Cele înalte nu-s răsfățate ca alea micuțe, drăgălașe, și sunt dispuse să facă mai multe pentru tine. Iar faptul

că-i costelivă e și el un avantaj, e mai puțină grăsime între tine și clitorisul ei.

Gândul ăsta-i implică mai multă camaraderie bărbătească decât își dorește Rabbit.

— Dar toți cerceii ăia, nu i-or fi provocând dureri? Și o fi adevărat că unele punkiste...

Charlie îl întrerupe iritat:

— Durerea e totul pentru punkiști. Mutilarea, ura de sine, dansurile violente. Pentru puștii din ziua de azi, urâtul înseamnă frumosul. Ăsta-i felul lor de a ne spune ce lume de tot rahatul le oferim. S-a zis cu pădurea virgină. Este epoca deșeurilor toxice. Știi povestea.

— Când m-am întors în primăvara asta, am dat o raită cu mașina prin oraș, prin toate cartierele. Unii dintre hispanicii ăștia, practic și-o puneau în plină stradă.

— Drogurile-s de vină, îi explică Charlie. În cea mai mare parte a timpului, nici nu știu ce fac.

— Ai citit în *Standard* că un camionagiu hispanic din West Miami a fost prins aproape de Maiden Springs cu o cantitate de cocaină a cărei valoare este estimată la șaptezeci și cinci de milioane de dolari, cu cinci sute de kile împachetate în containere portocalii pe care scria „Fragil"?

— N-au cum stârpi drogurile, spune Charlie aranjându-și cuțitul și furculița pe marginea farfuriei goale, atâta timp cât oamenii sunt dispuși să plătească o avere pentru ele.

— Tipul era un refugiat cubanez, firește, unul din ăia pe care i-am lăsat să vină la noi.

— Țările astea comuniste ne trimit toți escrocii și handicapații.

Charlie vorbește pe un ton egal și autoritar, dar Harry simte că-l plictisește. Nu mai e ca în vremurile bune, când aveau la dispoziție toată ziua la salon. Charlie și-a terminat salata de spanac și raci, iar Rabbit de-abia a apucat să ciugulească nițel din salata lui imensă, atât de domnic e să primească sfaturi. Bagă în gură o furculiță plină, alunecoasă, și găsește printre lăptucile uleioasă și mlădițele de lucernă o nucă de macadamia întreagă, o crapă delicat cu dinții, astfel încât să simtă cu limba textura fisurii, miraculos de netedă, ca trupul unei tinere, ca tăblia unei mese de marmură.

După ce înghite, își varsă oful:

— Mai e o chestie care nu-mi dă pace. Cred că Nelson consumă cocaină.

Charlie dă din cap aprobator și spune:

— Așa am auzit.

Ridică furculița pe care abia ce-a aranjat-o frumos și o întinde spre sânul uriaș de verdeață garnisită cu șuncă din fața lui Harry.

— Hai să te ajut cu asta, bătrâne.

— Ai auzit că ar consuma cocaină?

— Îhî. Mda. E ca bunicu-său. N-are stare. Are nevoie de-un reazem. Nu mi-a fost niciodată ușor să mă-nțeleg cu el.

— *Nici* mie, îi mărturisește Harry nerăbdător, lăsând să-i scape porumbelul. M-am dus la el săptămâna trecută să pun pe tapet problema cocainei, tocmai aflasem de ea, iar el era plecat undeva, mai tot timpul e plecat, dar contabilul ăsta pe care l-a angajat, un tip care moare de SIDA, dacă-ți vine să crezi una ca asta, era acolo și, când am vrut să mă uit la catastife, doar că nu m-a înjurat de mamă și mi-a zis că-mi trebuie aprobarea lui Janice. Iar ea, prostovanca, nu vrea să mi-o dea. Cred că e speriată de ce-o să afle. Că o jefuiește propriul ei copil. Vânzarea mașinilor la mâna a doua e la pământ, iar balanțele lunare îmi par dubioase de luni de zile.

— Îți dai seama. Nu sună bine, îi dă Charlie dreptate, întinzând din nou furculița.

O nucă de macadamia – în ziua de azi una costă în jur de un sfert de dolar – scapă în direcția lui Harry și doar reflexele lui bune o împiedică să-i cadă în poală și să-i păteze cu ulei pantalonii roșiatici pe care tocmai i-a scos din punga de la curățătorie și i-a pus pentru prima oară azi, prima zi de primăvară care pare cu adevărat călduroasă. Mișcarea bruscă îi dă un junghi fierbinte în cușca toracică. Copilul ăla poznaș continuă să se joace acolo cu chibriturile.

Încearcă să-și ignore durerea și continuă:

— Iar acum primim telefoane la orele cele mai nepotrivite, ne sună tot felul de indivizi cu glasuri ciudate, îl cer pe Nelson și chiar îmi spun *mie* că vor bani.

— Joacă tare, comentează Charlie. Drogurile-s o afacere mare.

Întinde din nou mâna.

— Hei, lasă-mi și mie *ceva*. Cum de reușești să te menții atât de suplu? Zi, ce să fac?

— Poate că Janice ar trebui să stea de vorbă cu Nelson.

— Asta i-am spus și eu.

— Asta-i bine.

— Dar ticăloasa nu vrea. Cel puțin, din câte știu eu, până acum n-au stat de vorbă.

— Chestia asta-i bună, spune Charlie, e sănătoasă, dar e ca mâncarea chinezească, nu te satură.

— Şi ce zici să fac?

— Câteodată, în relaţia dintre soţ şi soţie trecutul li se pune în cale. Vrei s-o tatonez pe bătrâna Jan-Jan, să vedem în ce ape se scaldă?

Harry nu ezită mai deloc până să-i spună:

— Charlie, dacă ai putea, ar fi super.

— Domnii doresc şi desert?

Jennifer răsare ca din pământ. Întorcând capul surprins la auzul glasului ei drăguţ, împleticit, Harry observă, la doar câţiva centimetri de el, că Charlie, ca de obicei, are dreptate: fata are sâni trăsnet, la fel de babani şi plini de ură de sine ca toată făptura ei. Părinţii ei or fi băgat o grămadă de proteine, de fulgi Cheerios şi pâine îmbogăţită cu vitamine în balcoanele astea. În starea lui fragilă, cu sufletul împovărat, îi par doar alte două greutăţi pe capul lui. Pieptul bine întins al bluzei verzi tresaltă când trage aer în piept să spună:

— Specialitatea zilei este plăcinta cu brânză făcută din lapte de capră degresat, cu un topping de agrişe delicioase şi frişcă.

Cu sprâncenele încă arcuite la priveliştea oferită de sânii chelneriţei, Rabbit se uită la Charlie:

— Ce zici?

Charlie ridică din umeri fără să-i dea apă la moară:

— O cauţi cu lumânarea.

Sună telefonul, ţâr-ţâr, ca apa rece, înfiorătoare turnată în crevasele calde, acoperite de muşchi ale visului său. Tocmai visa că se cuibăreşte în ceva, că a găsit o crăpătură potrivită. Telefonul e pe partea lui Janice; bâjbâie după el peste trupul ce continuă cu încăpăţânare să doarmă şi, cu gâtlejul uscat din cauză c-a respirat pe gură, croncăneşte:

— Alo?

Ceasul de pe noptieră nu pare să aibă decât o limbă până-şi dă seama că-i două şi zece. Se aşteaptă să audă glasul unuia dintre indivizii ăia şi-şi spune c-ar trebui să scoată receptorul din furcă la parter de fiecare dată când merg la culcare. Bătăile rapide ale inimii par să umple camera întunecată în chip sufocant, până-n cel mai îndepărtat ungher.

Un glas tremurător de femeie îi răspunde:

— Harry? Sunt Pru. Iartă-mă că te trezesc din somn, dar...

Rușinea, teama o fac să tacă. Se simte vulnerabilă.

— Hai, continuă, o îndeamnă el blând.

— Sunt disperată. Nelson a înnebunit, m-a pocnit și mi-e teamă să nu dea și-n copii.

— Pe bune? se minunează el năuc. Nelson n-ar face una ca asta. Dar oamenii o fac, așa scrie în ziare, mai tot timpul.

— Cine mama dracu' e? întreabă Janice nervoasă, smulsă pe neașteptate din propriile-i vise. Spune-le că n-ai bani. Zi orice și-nchide odată.

Pru suspină la celălalt capăt al firului:

— ...nu mai *suport*... viața mea-i un coșmar... de *ani* de zile.

— Mda, mda, face Harry, la fel de buimac. Ți-o dau pe Janice, spune el și pasează problema spinoasă punând receptorul în mâna care bâjbâie scoasă din așternut.

Faptul că, din senin, a pătruns în intimitatea lui Pru, în inima ei fierbinte, luminoasă, nefericită, îi pare ilicit. Aprinde veioza de pe noptieră, de parcă asta ar limpezi situația. Supracoperta albă a cărții de istorie pe care încă încearcă s-o termine, cu o goeletă într-un oval de nori și mare, îi sare în ochi de sub abajurul plisat. De când s-a apucat s-o citească în după-amiaza de Crăciun, a murit și autoarea, un semn de rău augur. Și totuși, simte că i-ar aduce ghinion dacă n-ar termina-o.

— Da, spune Janice în receptor după câte o pauză lungă. Da. Serios? Da. Apoi zice: Sosim imediat. Ține-te departe de el. Ce-ar fi să te duci în camera lui Judy și să vă încuiați acolo? Mama avea un zăvor la ușă, cred că mai e și-acum.

Și totuși, aude cum vocea lui Pru pârâie în continuare ca un acid ce corodează tăcerea nopții, pacea care existase în cameră cu zece minute în urmă. Îi revin în minte crâmpeie din visul întrerupt. O vizită de mult așteptată într-un loc, cu un vehicul, poate un tramvai, da, era un vagon de tramvai de demult, cu șirul îngust de scaune din trestie, uitase cum arătau, cum miroseau când se încălzeau la soare, și inelele din porțelan de care te țineai, butoanele din porțelan pe care trebuia să apeși, grătarele prăfuite din sârmă de la ferestre, prin care se revărsau aerul și lumina peste pălăriile de paie demodate, femeile aveau flori de hârtie prinse-n panglică, mergeau cu toții spre un loc de agrement, un bâlci, cine o fi fost cu el? Îl însoțea cineva, o prietenă, stătea pe scaunul de lângă el, dar nu-și amintește chipul ei.

Tunelul dragostei. Vagonul de tramvai s-a transformat în ceva care i-a dus pe ei, pe el, într-un plăcut tunel al dragostei. Da, așa era.

— N-ar putea să te ajute vecinii?

Alte pârâituri, alte suspine. Rabbit îi face lui Janice semnul pe care-l vezi la televizor – degetul trecut peste beregată – s-o scurteze și se scoală din pat. Când își odihnește picioarele goale pe covor, simte cum se înalță aroma trupului său bătrân, un miros stătut, cărnos, brânzos. Dormitorul lor din casa de calcar are un covor Antron bej-pal; casa mochetată integral, din perete în perete, cu un covor uni, i se păruse confortabilă și modernă când au comandat totul, dar în cei zece ani de când locuiesc aici, în unele locuri – lângă ușa de la intrare, în holul care dă spre pivniță, în dormitor de-o parte și de alta a patului – s-a adunat murdărie de la pantofi și transpirație de la picioare și mocheta a ajuns de-un gri pe care nici o soluție de covoare n-o mai poate îndepărta, ca o amprentă mare, sinistră, lăsată de viață. Covoarele cu model din copilăria lui – cu flori unghiulare, mlădițe și labirinturi pe care le urmărea cu privirea până se rătăcea ca într-o junglă – înghițeau cumva murdăria și apoi, în această perioada a anului, femeile de pe Jackson Road le băteau până scăpau de ea, pe frânghia de rufe din spatele casei, ridicând mici rotocoale de praf în aerul răcoros de aprilie, care se pierdeau în praful lumii. Ia lenjerie și ciorapi curați din scrin, după care se trezește într-un impas, cu ce să se îmbrace când pornește la asalt? Formal, sau nepretențios, potrivit ocaziei? Creierul lui Harry derapează ca un surfer în ritmul bătăilor inimii.

— Bună, scumpișor, o aude pe Janice vorbind pe un alt ton, mai pițigăiat, de bunicuță. Să nu vă speriați. Vă iubim cu toții. Tati te iubește, da-da, foarte mult. Bunelu' și cu mine o să sosim îndată. Acum trebuie să ne lăsați să ne îmbrăcăm, să putem porni la drum. O să ne ia doar douăzeci de minute, scumpișor. Fiți cuminți până atunci și să faceți tot ce vă zice mami. Da, o să ne grăbim.

Pune receptorul în furcă și se zgâiește la Harry de sub bretonul rărit, ciufulit.

— Dumnezeule mare, zice ea. I-a tras un pumn lui Pru și-a făcut țăndări tot ce era în baie când n-a găsit cocaina pe care ținea minte c-ar fi ascuns-o acolo și de care avea nevoie.

— Are nevoie, are nevoie, repetă Harry mecanic.

— I-a spus lui Pru că îl furăm cu toții.

— Ha, exclamă Harry, vrând să sugereze exact contrariul acestei afirmații.

— Îți arde de râs când e vorba de propriul tău fiu? îl ia Janice la rost.

Cine o fi femeia asta, această mărunțică dură ca o nucă, de-și permite să-l pună așa la punct? Și totuși, se simte pus la punct. Nu-i dă un răspuns direct, ci spune pe un ton moderat, matur:

— Ei bine, poate nu-i rău că s-a spart buba, dacă vom reuși să supraviețuim acestui moment. Măcar dăm cărțile pe față.

Ea se îmbracă cu ceea ce nu poartă niciodată peste zi aici în nord, treningul de culoarea somonului, cu manșetele și dunga azurii. El scoate dintr-un sertar al scrinului pantalonii kaki proaspăt călcați și cămașa kaki pe care o poartă la muncile mai puțin solicitante din curte, plus sacoul cel mai vechi, din catifea reiată, verde, cu nasturi din piele: o ținută oarecum lejeră, ca de sâmbătă după-amiază. Pensionarea i-a făcut pe amândoi să acorde mai multă atenție ținutei decât înainte: în Florida, pensionarii se pun la țol festiv în fiecare zi, de zici c-au ajuns propriile lor păpuși de hârtie.

În această misiune disperată declanșată în toiul nopții, urcă în Celica gri ca gresia care aduce mai mult cu Batmobilul – pare mai călită. Pe marginea străzilor curbate, pustii, din Penn Park, stejarii tocmai încep să înflorească, însă arțarilor le dau deja frunzele, nu mai au coroane roșietice, ci pline de frunze fragede, străvezii. Pe ici, pe colo, mai este câte o lumină aprinsă la etaj sau pe veranda din spate, să țină pisicile și ratonii la distanță de pubelele de gunoi, dar felinarele sunt singurele care se pot lua la întrecere cu luna. Arbuștii mari, îngrijiți din curțile bine întreținute, tisa, tuia și rododendronii noaptea par treji, zici că-s animale din junglă venite să se adape, surprinse de blițul aparatului foto. E ciudat gândul că noi dormim în timp ce acești arbuști sunt treji, emană oxigen, cresc; ei nu dorm. Stelele nu dorm, ci strălucesc deasupra acoperișurilor și a copacilor ca o pulbere arcuită, rece. De ce dormim, oare? Cu ce anume încercăm să ne reunim? Visul lui, ce bine i se mai potrivea. Din anumite unghiuri, asfaltul privit cu coada ochiului aduce cu zăpada. Penn Park se transformă în West Brewer, două-trei mașini sunt încă treze și înaintează pe Penn Boulevard cel pustiu, albit, prelungirea Weiserului cu o parcare de supermarket pe-o parte și cu un șir de magazine scunde din cărămidă datând din anii treizeci pe partea cealaltă, prăvălioare

înguste unde se vând nasturi, rochii de mireasă, produse de patiserie și ciocolată Zipf și televizoare Sony și piese pentru construirea unor aeromodele – se mai fac și se mai vând și-n epoca asta, când toți copiii sunt, zice-se, niște trântori care cască toată ziua gura la televizor, iar toate avioanele sunt de-astea masive, greoaie, cu botul negru ca al urșilor panda, nu-s mașinăriile alea suple, ucigașe, gen Zero, Messerschmitt, Spitfire și Mustang. Ce ciudat, dacă stai să te gândești, că, în ciuda efortului de război, fabricile de jucării aveau în continuare voie să producă aeromodelele alea mici, ridicând moralul prichindeilor. Toate magazinele dorm. O florărie are în vitrină o lumină violetă tot mai intensă, iar un magazin cu hrană pentru animale are un acvariu luminat discret. Automobilele parcate lângă bordură expun o gamă de culori stranii, nu mai sunt roșii, albastre și crem, ci au nuanța cenușii selenare, pe care n-o vezi și nici nu ți-o poți imagina la lumina zilei.

Harry scoate o pastilă de nitroglicerină și-i spune lui Janice pe un ton acuzator:

— Doctorii spun că ar trebui să evit supărările.

— Nu eu am dat trezirea la ora două dimineața, ci noră-ta.

— Mda, asta din cauză că drăgălașul de fiu-tău a luat-o la poceală.

— Dacă e să ne luăm după *ea*, ripostează Janice. Încă n-am auzit versiunea lui Nelson.

Harry simte cum îi arde partea inferioară a limbii.

— Ce te face să crezi că ar avea și el o versiune a lui? Ce vrei să spui, că femeia aia ne-a mințit? Ce rost ar avea să ne sune la două dimineața ca să ne toarne gogoși?

— Își are și ea interesul ei, cum se zice. A fost o partidă bună pentru ea când a rămas gravidă, dar acum, când are și el micile lui necazuri, nu mai e așa de grozav și, dacă-i vorba să-și găsească un alt bărbat, tre' să se grăbească, că nici ea n-o să fie frumoasă toată viața.

El râde și o aplaudă ironic.

— Ți-ai făcut socotelile, cum stă treaba. E încă arătoasă, nu-i așa? Încă, zice el și simte cum îl gâdilă de la pastilă discret, vag, gaura curului.

— Unor bărbați ar putea să le pară încă arătoasă. Celor pe care nu-i deranjează balenele trupeșe. Ce nu mi-a plăcut însă niciodată la ea este faptul că-l face pe Nelson să pară scund.

— Așa și *e*, spune Harry. Nu știu de ce. Părinții mei au fost amândoi înalți. În neamul meu toți au fost înalți.

Janice cugetă în tăcere la faptul că ea e vinovată de statura prizărită a lui Nelson.

Sunt o mulțime de căi de acces în Mt. Judge via Brewer, dar în noaptea asta, cu străzile aproape pustii și cu semafoarele clipind intermitent pe culoarea galbenă, alege drumul cel mai scurt, traversează Podul Running Horse, pe care odinioară s-a plimbat cu Jill sub clar de lună, deși nu la o oră atât de târzie ca acum, o ia tot înainte pe Weiser, pe lângă clădirea din colț, unde cândva era localul JIMBO'S *Friendly* LOUNGE, asta până când, după niște razii efectuate de poliție, s-a hotărât închiderea lui, iar acum are fațada vopsită în culorile pastel ale blocurilor de locuințe și, după renovare, găzduiește birourilor unor tinerei în mare ascensiune, avocați și consultanți financiari; apoi, pe lângă Pompele Funebre Schoenbaum cu clădirea aia maiestuoasă din cărămidă albă, pe stânga, și cu lustrageria unde se vând ziare de la New York și alune prăjite, fierbinți, cele mai bune alune din oraș, se vând de-atâta amar de vreme, încă de când era el un țânc nu cu mult mai mare decât Judy. Pe-atunci, cea mai grozavă distracție, pentru el, era să ia tramvaiul ce ocolea muntele și să vină-n vale, în centrul Brewerului într-o dimineață de sâmbătă, să-și cumpere o pungă de alune de zece cenți, călduțe, proaspăt prăjite și să se plimbe ronțăindu-le, lăsând cojile să cadă în tot locul, pe trotuarele din Weiser Park. Într-un rând, un vagabond l-a bombănit că face mizerie; pe-atunci, până și vagabonzii aveau o conștiință civică. Astăzi vechiul centru e de-a dreptul fantomatic, găunos, în culori selenare și cu circulația oprită la Fifth Street, unde păduricea plantată de sistematizatorii urbani din Atlanta pentru un mall destinat pietonilor se ițește cu crengile ei spectrale sub luminile de un albastru intens instalate pentru descurajarea tâlhăriei, a sexului și a traficului de droguri consumat sub acești copaci, care cresc cu fiecare an tot mai înalți, făcând centrul să pară tot mai sumbru. Rabbit coteşte la stânga pe Fifth, pe lângă poștă și Ramada Inn, fost Ben Franklin cu impozanta lui sală de bal, care întotdeauna îl face să-și amintească de Mary Ann, de crinolinele ei și de mireasma dintre picioarele ei, apoi o ia pe Eisenhower Avenue, mai sus de numărul 1204, unde s-a ascuns Janice cu Charlie la un moment dat, apoi ia o curbă largă la dreapta, înaintând spre zona hispanică a orașului, odinioară locuită de clasa muncitoare nemțească, traversează străzile Winter, Spring și Summer cu luminile lor orbitoare și cu câte o umbră mișcătoare, mexicanozauri ieșiți să pună de-un șmen, nopțile sunt un pic prea

reci să se reverse afară tot gunoiul străzii, pe urmă intră pe Locust Boulevard, trece prin fața Liceului Brewer, pe lângă un monument din anii Marii Crize, cu o inscripție în latină, ceva dedicat binelui comunității, o chestie în genul celor preferate de comuniști – întreaga țară mai avea puțin și îmbrățișa comunismul în anii treizeci; pe-atunci oamenii nu erau egoiști, a fost înălțat în 1933, în anul în care s-a născut Harry, și se pare c-o să-i și supraviețuiască. Construit din cărămidă galben-pal, cu colțuri din blocuri de granit, se agață de coasta înverzită a muntelui ca o fantasmă uriașă.

— Ce crezi c-a vrut să spună cu „A înnebunit de tot"? o întreabă pe Janice. Cât de tare te poate înnebuni consumul de cocaină?

— Doris Kaufmann, vreau să zic, Eberhardt, are un cumnat al cărui băiat vitreg, din prima căsătorie a neveste-sii, a trebuit să se interneze într-un centru de dezintoxicare undeva în buricul statului. Tipul a ajuns paranoic și credea că Hitler e-n viață și are peste tot agenți puși să-l prindă taman pe el. Era evreu.

— Și-a caftit și el nevasta și copiii?

— Cred că nu era însurat. N-avem de unde ști dacă Nelson i-a amenințat și pe copii.

— Pru așa susține.

— Pru era foarte necăjită. Cred că banii o necăjesc mai mult decât orice.

— Pe tine nu te necăjesc?

— Nu atât de mult pe cât s-ar părea că te afectează pe tine și pe Pru. Nu de bani mi-e mie, Harry. Tăticu' întotdeauna spunea: „Dacă n-o să am două monede de douăzeci și cinci de cenți să le frec una de-alta, o să am două de un sfanț". Avea crezul lui că o să poată scoate mereu destui bani și cred că eu i-am moștenit filozofia de viață.

— De-aia îl lași pe Nelson să-și facă de cap?

Janice oftează și aduce mai mult ca oricând cu maică-sa, Bessie Koerner Springer, care toată viața a fost o supraponderală fără un strop de exercițiu fizic în afară de munca din gospodărie, ședea în căsoiul ei cu transperantele trase, să apere draperiile și tapițeriile de razele soarelui, și ofta, plângându-se de durerea ei de picioare.

— Harry, zi și tu, ce pot să fac? Nu mai e un bebeluș, are treizeci și doi de ani.

— Pentru început, l-ai putea concedia de la salon.

— Da, și-apoi să-l concediez și din calitatea de fiu – să-i spun că nu se ridică la nivelul așteptărilor? E nepotul lui taică-meu, nu

uita. Tăticu' a pus pe picioare salonul auto pornind de la zero și ar fi vrut să fie administrat de Nelson, chiar dacă s-ar duce de râpă.

— Nu zău?

Viziunea asta dezastruoasă îl șochează. Când au bani, oamenii sunt nesăbuiți. Pariază milioane. Cumpără bonuri fără acoperire.

— N-ai putea să-l concediezi doar temporar, până se pune pe picioare?

Janice îi răspunde pe un ton ce trădează nerăbdarea și oboseala:

— Îți vine ușor să vorbești – ești îmbufnat de când Lyle ți-a spus că eu sunt șefa și, pe chestia asta, încerci să mă faci să sufăr. Fă tu asta, fă tu ce crezi că-i de făcut la salon și spune-le că eu ți-am cerut s-o faci. M-am săturat. M-am săturat de războaiele dintre tine și Nelson, care se sparg în capul meu.

Lumina felinarelor se succede tot mai rapid în timp ce Celica ia viteză în parcul orașului, deasupra terenurilor de tenis și a tancului din cel de-al Doilea Război Mondial dat cu un strat gros de vopsea verde pentru combaterea ruginii, revopsit de-atâtea ori de s-a pierdut nuanța precisă de verde militar pe care și-o amintește Harry. Cum îi ziceau? Aha, oliv. Sub barajul felinarelor, se simte bombardat, iar Brewer pare golit de viață, la fel cum arătau după război orașele germane făcut praf de bombardamente.

— Nu m-ar crede, îi spune el înverșunat, tot la tine ar veni. Iar eu sunt ca tine, îi spune ceva mai domolit, mi-e frică de scandalul pe care-o să-l provoc.

După parc, semaforul arată culoarea roșie, iar apoi urmează o casă veche, celebră pe plan local, cu un foișor al cărui acoperiș are țigla în formă de solzi rotunjiți, și un mall cu cineplex al cărui afiș electronic face reclamă filmelor PE MÂINE DIMINEAȚĂ![1] TERAPIE ÎN GRUP[2] SPUNE ORICE[3] UN TATĂ DISPERAT[4]. Apoi se trezesc pe 422 și pe un teritoriu pe care-l au în sânge, cu străzi pe care le-au traversat de nenumărate ori în toate anotimpurile copilăriei lor, Central, Jackson, Joseph, cu hidranții și cutiile poștale ale primăriei din Mt. Judge ca niște nasturi ce le fixează viețile, viețile reale, totul fiind golit de culoare

---

1 *See You in the Morning*, comedie romantică, cu Jeff Bridges, Alice Krige și Farrah Fawcett în rolurile principale.

2 *Dream Team*, comedie cu Michael Keaton în rolul principal.

3 *Say Anything*, comedie cu John Cusack în rolul principal.

4 *She's Out of Control*, comedie americană lansată în 1989.

la nadirul nopții, străzile de sub felinarele albastre cu mercur par rotunjite ca niște pâini, cu o crustă de zăpadă, verandele cu stâlpi de cărămidă par niște locuri perfide în spatele fâșiilor de gazon și ale straturilor înguste de lalele. La Joseph Street numărul 89, în casa masivă de stuc a familiei Springer, unde lui Rabbit nu-i făcea nici o plăcere să vină pe vremea când îi făcea curte lui Janice pe bancheta vechiului său automobil Nash, fiindcă făcea să pară sărăcăcioasă casa în care locuiau ai lui pe Jackson Road, toate luminile sunt aprinse, zici că-i un vapor ce se scufundă între coroanele tăcute, întunecoase ale copacilor și acoperișurile caselor din oraș. Uriașul fag cu ramuri stufoase, din stânga, unde își aveau dormitorul Harry și Janice, un copac cu frunzișul atât de dens, încât razele soarelui nu răzbăteau niciodată prin el și jirul care cădea întruna din el îl țineau pe Harry treaz toată toamna, a dispărut lăsând partea aceea golașă, cu ferestrele expuse și veșnic încinse. Nelson a pus să fie tăiat. *Tati, mânca toată casa. Pe partea aia nici nu puteai vopsi lemnăria de jilavă ce era. Nici iarba nu mai creștea sub el.* Harry n-a avut încotro și nu i-a putut spune băiatului că răpăitul ploii în frunzișul fagului a fost cea mai spirituală experiență din întreaga lui viață. Asta, plus o lovitură perfectă la golf.

Parchează în față, sub arțarii care în această parte a anului își leapădă puful gălbui și secreția vâscoasă. Întotdeauna îl deranjează chestia asta când vine vorba să parcheze acolo. Luni o să ducă mașina la spălat.

Pru e-n alertă, așteptându-le sosirea. Le deschide ușa când ajung pe verandă, de parcă ar avea o cameră de filmare ascunsă. Exact cum a făcut Thelma cu o săptămână în urmă. Judy e lângă ea, într-o pijămăluță pufoasă, marca Oshkosh B'Gosh care i-a rămas mică. Picioarele fetiței par surprinzător de lungi, albe și osoase, i se văd câțiva centimetri buni de glezne goale.

— Unde-i Roy? întreabă Harry pe nerăsuflate.

— Nelson îl pregătește de culcare, zice Pru arcuindu-și un colț al gurii în semn de scuză.

— De culcare? sare Harry ca ars. I-ai lăsat mititelul pe mână?

— Ei, da, răspunde ea. S-a potolit de când v-am sunat. Cred că s-a șocat și el de cât de tare m-a lovit. I-a prins bine.

În lumina din antreu se vede clar vânătaia roz de pe un obraz, umflătura de pe buza de sus, devenită asimetrică, roșeața din jurul ochilor, de zici că și i-a frecat la nesfârșit cu un burete abraziv. Poartă halatul acela al ei de baie scurt, matlasat, dar nu ca în Florida, peste

picioarele goale; sub el, are o cămașă de noapte lungă, albastră. Totuși, forma picioarelor i se ghicește prin pânza subțire, parcă-s pești ce înoată prin apa întunecoasă. Poartă papuci cu imitație de blană, așa că nu-i poate verifica oja de pe unghiile de la picioare.

— Hei, ce se-ntâmplă, e alarmă falsă? o întreabă Harry.

— Când ai să-l vezi pe Nelson, n-ai să mai vorbești așa, îi spune Pru și se-ntoarce spre Janice: M-am săturat. Mi-ajunge. Mi-am ținut gura cât am putut, dar mi-a ajuns cuțitul la *os*!

Din ochii cu pleoapele umflate de plâns încep să șiroiască din nou lacrimile și o îmbrățișează pe femeia mai vârstnică până ca Janice să apuce să se îndrepte de șale, fiind aplecată s-o sărute și s-o ia în brațe, la rândul ei, pe Judy.

Harry simte o crampă în măruntaie: simte încercarea lui Pru de a stabili între ele o legătură mai presus de diferențe; simte rezistența nevestei-sii. Pru are o educație catolică, gesticulează ostentativ, iar Janice e o mică protestantă încăpățânată. Îmbrățișarea lor durează foarte puțin.

Judy îl apucă pe Harry de buricele degetelor. Când se apleacă s-o pupe pe obraz, părul fetiței îi intră în ochi. Ea izbucnește în râs și-i spune la ureche:

— Lui tati i se pare că îi colcăie furnici pe tot corpul.

— Tot timpul are mâncărimi, spune Pru, dându-și seama că tentativa ei de-a o atrage pe Janice în planul ei de evadare a eșuat și că trebuie să-i pună la curent cu mai multe detalii. De la cocaină. I se zice furnicătură. Și-a futut neurotransmițătorii. Puteți să mă-ntrebați orice. Știu totul. De un an de zile particip la întrunirile Narcomanilor Anonimi din Brewer.

— Pfui, șuieră Harry; nu-i place deloc tonul ei dur. Și ce ți se mai spune acolo?

Ea îl privește drept în față cu ochii ei verzi lucind scăldați de lacrimi, stupefiată, și reușește să schițeze zâmbetul acela ca o grimasă. În seara asta, buza ei de sus, umflată, îi dă o tristă stranietate.

— Ți se mai spune că nu-i treaba ta, că ține doar de voința toxicomanilor să-și rezolve problemele, dar tot problema ta rămâne.

— Dar ce s-a-ntâmplat aici, mai exact, noaptea asta? o întreabă el.

Trebuie să aibă un cuvânt de spus. Simte că Janice bate în retragere, că se distanțează într-un mod de-a dreptul enervant, la fel ca atunci când au mers cu cei mici, cu Camry-ul, la Jungle Gardens.

Lui Judy, bunicii nu-i par așa de nostimi ca de obicei și se mută de lângă Harry, rezemându-se de maică-sa, lăsându-și capul cu părul

morcoviu pe pântecul lui Pru. Aceasta își trece ocrotitor antebrațul pufos, pistruiat, pe sub bărbia copilei. În clipa asta sunt două perechi de ochi verzi care se cască de parcă Harry și Janice n-ar fi echipa de salvatori, ci niște invadatori ostili.

Glasul lui Pru sună dur și dogit:

— Vechea poveste. A venit acasă după unu noaptea, l-am întrebat pe unde-a umblat, mi-a spus că nu mă privește și cred că n-am reacționat la fel de docil ca de obicei, fiindcă mi-a zis că, dacă o țin tot așa, o să aibă nevoie de-o doză să se calmeze și, când n-a găsit cocaina în baie, unde ținea el minte c-ar fi ascuns-o într-o sticluță cu aspirină, a început să facă lucrurile țăndări și, când nu mi-a plăcut ce face, s-a repezit la mine și m-a luat la pumni.

— M-a trezit și pe mine, intervine Judy. Mami a venit în cameră, să scape de el, iar tati avea o figură ciudată, de parcă n-ar fi văzut nimic.

— Avea la el un cuțit sau ceva? întreabă Harry.

Pru încrețește sprâncenele la auzul acestei idei.

— Nelson n-ar pune-n veci mâna pe un cuțit. Nu suportă să vadă sânge și nu m-ajută niciodată la bucătărie. Nici n-ar ști de unde să apuce un cuțit.

— Pe urmă a zis că-i pare sincer rău, adaugă Judy.

Pru netezește părul lung al lui Judy, dezvelindu-i fețișoara, iar acum, trecându-și degetele mijlocii peste obraji și frunte, își dă pe spate și părul ei. Nu mai are figura aia de sfinx; îi cade în plete moi pe umeri.

— S-a potolit după ce v-am sunat. Mi-a zis: „I-ai chemat? Nu-mi vine să cred. Mi-ai chemat părinții?" Părea prea năucit să mai fie furios. Îi tot dădea înainte că ăsta-i sfârșitul și ce rău îi pare de toate. Vorbește fără nici o noimă.

Schițează o grimasă, o împinge ușurel pe Judy mai încolo și își strânge halatul pe talie, scuturată de friguri. Vreme de-o clipă fiecare pare să-și fi uitat replica. În momente de criză, instinctiv, tindem să minimalizăm lucrurile, să reducem un eveniment demn de luat în seamă la normalitatea ignorabilă dinainte.

— Mi-ar prinde bine o ceașcă de cafea, zice Pru.

— N-ar trebui să urcăm mai întâi la Nelson? o întreabă Janice.

Lui Judy îi place ideea asta și o ia prima pe scări spre etaj. Urmându-i picioruțele goale, lăptoase, pe trepte, Harry se simte vinovat că nepoțica lui trebuie să poarte pijamale care-i rămân mici în timp ce

toate cunoștințele lor din Florida poartă în fiecare zi a săptămânii pantaloni de altă culoare și au câte douăzeci de jachete de sport agățate pe umerașe, în saci de la curățătorie. Casa, pe care și-o amintește de pe vremea când soții Springer erau mai tineri decât e el acum, pare mobilată jalnic, dacă stă să se uite mai atent, cu rămășițe de mobilier de altădată, inclusiv cu vechitura aia uzată, maronie, de fotoliu rabatabil Barcalounger, tronul lui Fred Springer, plus piese mai noi, fără cap și fără coadă, cumpărate de la Schaechner's sau din cine știe ce magazin de mobilă prăpădit, unul dintre cele care au răsărit ca ciupercile la marginea autostrăzilor, la ieșirile din oraș, printre parcările și localurile de fast-food. Pe scară e același covor cu țesătura destrămată pe care l-a pus familia Springer cu patruzeci de ani în urmă. Casa a ajuns să fie căminul lui Nelson și Pru în mai multe etape și ei n-au ajuns încă să se simtă aici cu adevărat acasă. Încerci să faci ceva drăguț pentru copii, le oferi o scurtătură în viață, un pic de confort și, când-colo, descoperi că nu-i bine-așa. Casa asta nicicum nu era potrivită pentru un cuplu tânăr.

Faptul că toate luminile din casă sunt aprinse contribuie la senzația de atmosferă panicardă, supraîncinsă. Urcă pe trepte, în ordine, Judy, Harry, Janice și Pru, care, pesemne, o fi regretând că i-a chemat și ar prefera să-și oblojească fața și să-și plănuiască următoarea mutare în singurătate. Nelson îi întâmpină pe hol, cu Roy în brațe.

— Ah, vai, exclamă el văzându-l pe taică-său, uite-l și pe barosanu'.

— Nu mai face mutra asta, îi spune Harry. Aș prefera să fiu acasă-n pat.

— N-a fost ideea mea să te chem aici.

— În schimb, a fost ideea ta să-ți bumbăcești soția, să-ți bagi copiii în sperieți și, în general, să ai un comportament de tot căcatul.

Pescuiește în buzunarul lateral al pantalonilor săi, să se asigure că are sticluța cu pastile pentru inimă. Nelson încearcă să-l șmecherească, e tot în pantalonii negri și cămașa albă cu care a fost în oraș, cu copilul în brațe, dar părul rărit i se zbârlește pe creștet și, la lumina puternică din hol, are o privire de om nebun, reflectând scântei ca odinioară în fața casei incendiate de pe Vista Crescent, numărul 26. Până și-n lumina strălucitoare, pupilele îi par dilatate, de-un negru lucios, și în răstimpuri tremură de parcă această noapte de început de mai e rece ca gheața. Pare mai sfrijit decât în Florida, cu același nas iritat deasupra mustăcioarei. Și cu același cercel în ureche.

— Cine te crezi, băi, să stabilești tu cine are un comportament de căcat? îl întreabă el pe Harry și adaugă: Bună, mami. Bine-ai venit acasă.

— Nelson, așa nu mai merge.

— Lasă-mă să-l iau pe Roy, zice Pru pe un ton glacial, neutru și se strecoară pe lângă socri, apoi, fără să se uite măcar la bărbatu-său, îi înșfacă copilul adormit.

Fără să vrea, icnește la cât de greu e cel mic. Lumina din hol, cu abajurul de sticlă în formă de bombonieră, îi încununează capul cu o aură în timp ce trece pe sub ea spre camera lui Roy, camera din junețea lui Nelson, de pe vremea când Rabbit stătea treaz și o auzea pe Melanie cum se furișează pe hol, din camera ei, din cămăruța din față, cu manechinul, într-a lui. A ajuns gastroenterolog. În lumina puternică din tavan, mutra lui Nelson, palidă până-n vârful urechilor, trădează o suferință electrică și o ostilitate bătoasă, iar a lui Janice e o chestie năucă, întunecată, o retragere în umbrele minții ei; talentul ei de-a fi năucă îl sperie pe Harry de când lumea. Își dă seama că încă-i stăpân pe situație. Micuța Judy îl privește radioasă, stârnită de faptul că-i trează și asistă la aceste înțelegeri dintre adulți.

— Nu putem rămâne aici, pe hol, zice el. Ce-ar fi să intrăm în dormitorul mare?

Fostul dormitor al lui Harry și Janice a devenit al lui Nelson și Pru. Au altă cuvertură – cea veche, nemțească, de Pennsylvania, cu mici triunghiuri matlasate a lăsat locul uneia mai pufoase, imprimate cu trandafiri galbeni; lui Pru îi plac țesăturile cu motive florale –, dar același pat care scârțâie, cu niște proeminențe lăcuite pe tăblia de la căpătâi, care nu ți se mula niciodată ca lumea pe spinare când încercai să citești ceva. Pe noptiere sunt alte reviste – *Racing Cars* și *Rolling Stone* în loc de *Time* și *Consumer Reports* –, dar pe fosta parte a lui Harry e aceeași noptieră din lemn de cireș, cu sertarul ei lipicios. Printre fotografiile de pe birou e și una cu el și Janice, romantică și un pic decolorată, făcută la a douăzeci și cincea aniversare a căsătoriei lor. Parcă ar fi îmbălsămați, își zice Rabbit, suspendați în pata aceea de timp decolorată. Și lumina de aici e aprinsă, la fel ca aia de pe hol.

— Vă deranjează dacă sting chestia asta? îi întreabă pe ceilalți. Mă doare capul de la toate luminile astea aprinse.

— Tu ești barosanu', zice Nelson pe un ton acru. Poftim.

— Mami a zis să le aprindem pe toate în timp ce-o fugărea tati. Zicea că dacă lucrurile o să se înrăutățească, să arunc un scaun prin fereastra din față și să țip după ajutor, și poliția o să mă audă.

Odată stinsă lumina din cameră, Rabbit poate privi golul de aer întunecos unde odinioară se înălța fagul. Casa vecinilor e mai aproape decât și-a închipuit vreodată în cei zece ani cât a locuit aici. Și la ei sunt aprinse luminile de la etaj. Distinge bucăți de perete și mobilier, dar nu vede și oameni. S-or fi gândit să cheme poliția. Poate că deja au și chemat-o. Aprinde veioza de pe noptiera din lemn de cireș, pentru ca vecinii să poată privi înăuntru și să vadă că situația-i sub control.

— A exagerat, zice Nelson gesticulând ca un apucat. Încercam să-i explic ceva și ea nu voia să facă ciocu' mic. Nu mă ascultă niciodată.

— Poate că nu-i zici deloc ce-ar vrea să audă, îi spune Harry lui fiu-său.

În pantalonii lui negri, cu cămașa albă, copilul aduce cu asistentul unui iluzionist și se tot bate ușor pe piept și pe ceafă, își tot freacă brațele prin pânza albă de parcă ar fi pe cale să facă un truc. Rabbit simte că băiatului îi e și rușine, și frică, dar e și tot mai împrăștiat; în cameră, în mintea lui, nu sunt doar patul și mobila, părinții și fiica lui, ci și o cohortă de stafii pe care doar el le poate vedea. Transpiră, e năclăit de sudoare sub urechi.

— Bine, bine, zice Nelson. Trebuie să recunosc că astă-seară mi-am făcut de cap. Am avut o săptămână a dracu' de grea la salon. Cei din California vor ca maratonul Toyota din întreaga țară să se sincronizeze cu campania comercială de la televizor și se așteaptă la o creștere cu douăzeci la sută a vânzărilor, pe măsura reducerilor de preț pe care le oferă. Mă anunță că nu le plac cifrele noastre de afaceri din ultima vreme.

— Lor și mai cui? îl întreabă Harry. Amicul tău Lyle ți-a zis că am trecut și eu pe-acolo deunăzi?

— Că ai fost săptămâna trecută pe șestache, da, sigur. N-a mai venit la lucru de-atunci. Îți mulțumesc din suflet. Ai deranjat-o și pe Elvira cu flirtul tău sexist.

— N-am fost sexist și n-am flirtat. Am rămas mască văzând o femeie care vinde mașini și-am întrebat-o cum merge treaba. A naibii pizdă, am fost cât se poate de drăguț cu ea.

— Ea nu-i de-aceeaşi părere.

— Atunci, dă-o-n mă-sa. Din câte-mi dau eu seama, poate să-şi poarte de grijă. Ce te-ai băşicat aşa – te pomeneşti că i-o tragi?

— Tati, când o să-ţi iei şi tu odată gândul de la tras în sus şi tras în jos? Ai făcut şi tu, cât, cincizeci şi şapte... ?

— Cincizeci şi şase.

— ...şi tot un puştan ai rămas. Pe lumea asta sunt şi lucruri mai importante decât cine cui i-o trage.

— Mie-mi spui? Ia spune-mi cum îşi face de cap generaţia mea! Nu poţi să prizezi marfa asta din juma' în juma' de ceas, că-ţi prăjeşti nasul. Al tău şi-aşa pare deja gata vărzuit. Ce faci cu cocaina asta sintetică? Cum o consumi? Sunt nişte cristale mititele, nu? Ai nevoie de tot instrumentarul ăla sofisticat, cu tubuleţe, cum se arată la televizor? Şi unde faci asta, mă rog frumos? Doar nu te trambalezi cu tot calabalâcul ăla în Laid-Back sau cum i-or mai fi zicând acum, sau aşa faci?

— Harry, te rog, intervine Janice.

Judy se amestecă şi ea cu ochi strălucitori la trei dimineaţa.

— Tati are o grămadă de pipe mititele, ciudate.

— N-ai vrea să-ţi ţii fleanca, scumpo? îi spune Nelson. Du-te s-o cauţi pe mami şi-o să te bage în pătuţ.

Harry o ia în colimator pe Janice:

— Lasă-mă să-l întreb. De ce să umblăm cu toţii tiptil şi să ne prefacem că băiatul nu-i drogangiu? Priveşte adevărul în faţă, Nellie, ai ajuns o epavă. O epavă şi-un pericol. Ai nevoie de ajutor.

Pe chipul puştiului se citeşte vreme de-o clipă autocompătimirea.

— Lumea îmi tot spune c-am nevoie de-ajutor, dar bag seama că nu mi-e de *nici un* ajutor. Am o soţie căreia nu-i pasă de mine nici cât negru sub unghie, un tată care nu mi-e deloc tată, o mamă... se întrerupe, neîndrăznind să-şi jignească singurul aliat care i-a mai rămas.

— O mamă care te lasă s-o jefuieşti ca-n codru, încheie Harry în locul lui.

Acest mesaj îi ajunge pe cortex, croindu-şi drum prin clipirea deasă, febrilă a ochilor săi.

— Nu jefuiesc pe nimeni, zice el buimac, de parcă vorbele i-ar fi dictate de-un glas din capul lui. S-au rezolvat toate problemele. Hei, mi-e rău. Cred c-o să borăsc.

Harry ridică braţul într-un gest de solemnă binecuvântare.

— Dă-i bătaie. Doar ştii unde-i baia.

Baia e la dreapta măsuței de toaletă pe care-s înșirate poze color cu copiii la diferite vârste, și cea decolorată, cu Harry și Janice părând îmbălsămați, uitându-se cu privirea pierdută în același punct din spațiu. Aruncând o privire înăuntru, Harry vede tot felul de chestii aruncate pe jos, șamponul Prell, pasta de dinți Crest, pilule. Din fericire, cele mai multe au ambalaje de plastic în ziua de azi, așa că nu-s prea multe făcute țăndări. Ușa se-nchide.

— Harry, ești prea dur, îi spune Janice.

— Păi, ce dracu', văd că nimeni altcineva nu mai e dur deloc. Te-aștepți să treacă totul de la sine. N-o să treacă. Copilu-i drogat în ultimul hal.

— Da' hai să nu mai vorbim mereu de bani, îl imploră ea.

— De ce nu? Ce-o fi așa de-al dracu' de sfânt cu banii ăștia, de toată lumea se teme să vorbească despre ei?

Între buzele speriate i se ițește vârful limbii.

— Cu banii ajungi la chestii legale.

Judy e tot acolo și a ascultat totul: ochii ei limpezi, copilăroși, cu albul lor albăstriu, sprâncenele ei blond-roșcate, cu micul lor vârtej, fețișoara ei palidă ca un cadran de ceas și totodată la fel de exactă, toate astea se pun tampon în fața furiei lui Harry, îi subminează indignarea necesară. Acum o mai înspăimântă și icnetele ce se-aud din dosul ușii de la baie.

— Asta o să-l facă pe tati să se simtă mai bine. Elimină otrava din organism.

Gândul că Nelson e bolnav îl supără însă și pe el și simte din nou apăsarea chingilor de pe piept, arsurile acelea răutăcioase, adânci dinlăuntrul său. Pescuiește din buzunarul pantalonilor prețioasa sticluță maronie. Slavă Domnului că și-a adus aminte s-o ia cu el. Desface capacul și scoate un Nitrostat mic și alb, și-o strecoară sub limbă cu jovialitatea cu care altădată își aprindea o țigară.

Judy zâmbește uitându-se în sus.

— Pastilele astea îți repară inima pe care ți-am stricat-o eu.

— Nu tu mi-ai stricat inima, scumpișor, aș vrea să-ți scoți din cap aiureala asta.

Îl deranjează remarca lui Janice despre bani și chestiuni legale și insinuarea că sunt în rahat până peste cap. FIUL LUI ANGSTROM ARESTAT. *Tranzacțiile dubioase falimentează o afacere de familie.* Luminile de la ferestrele de sus ale vecinilor s-au stins și treaba asta îl face să se simtă mai relaxat. Aproape că simte cum bunica Springer

se răsucește în mormânt la gândul că vechea ei locuință ar putea ajunge să-i deranjeze pe vecini. Nelson iese din baie, pare zdruncinat, are ochii cât cepele. Bietul băiat a trecut prin niște momente îngrozitoare la viața lui: cadavrul lui Jill scos din casa distrusă de incendiu într-un sac de cauciuc, maică-sa ținând la piept trupșorul surorii lui înecate. N-ai cum să-l condamni pentru tot ce face. S-a spălat pe față și și-a pieptănat părul pe spate, de-aia pare să-i sclipească paloarea. Îl trec fiorii din cap până-n picioare, zici că-i un câine care se scutură după ce s-a bălăcit într-un șanț cu apă.

În ciuda acestor gânduri milostive, Harry își reia atacul.

— Mda, face el, în timp ce băiatul închide ușa de la baie. Ca să nu mai zic că nu mă omor nici după italianul ăla grăsan pe care l-ai angajat. De ce lași mafia să se-amestece în afacerile de la salon?

— Tati, ai niște prejudecăți cum nu s-au mai pomenit.

— N-am prejudecăți, e vorba de fapte. Mafia e-o realitate. I-a speriat poliția și i-a scos din traficul de droguri, e-o treabă prea violentă. Iar acum s-au reprofilat pe afaceri tot mai legitime. Am văzut la știri, la *60 Minutes*.

— Mami, ia-l de pe mine.

Janice își ia inima-n dinți și zice:

— Nelson, taică-tău are dreptate. Ai nevoie de-ajutor.

— N-am nimic, scânceşte el. Trebuie să *dorm*, asta-i tot ce-mi trebuie. Aveți idee cât e ceasul? – e trecut de trei. Judy, ar trebui să te duci la culcare.

— Sunt prea surescitată, răspunde fetița zâmbind și arătându-și dinții perfect ovali.

— De unde-ai învățat cuvântul ăsta? o întreabă Harry.

— Sunt prea zbuciumată, răspunde ea. Așa zic copiii la școală.

— Și cine-s indivizii ăștia care sună la noi la toate orele din zi și noapte să ne ceară bani? îl întreabă Harry pe Nelson.

— Ei cred că le datorez niște bani, se justifică Nelson. Așa o fi. E-o chestie de moment, tati. Se rezolvă. Hai, Judy. Te duc la culcare.

— Ușurel cu tata, i-o retează Harry. Cât le datorezi și cum ai de gând să-i restitui?

— Păi, ți-am zis, se rezolvă. N-ar trebui să sune la tine, da-s niște bădărani. Nu se pricep la plățile la termen. Întoarce-te în Florida, dacă nu vrei să-ți sune telefonul toată ziua. Schimbă-ți numărul, eu așa am procedat.

— Nelson, când o să se termine circul ăsta? îl întreabă Janice și glasul i se frânge înecat în lacrimile ce-i șiroiesc doar la vederea lui: în cămașa lui albă, cu mișcările lui ca de robot, Nelson are fragilitatea și vigilența funestă a unei fiare încolțite. Trebuie să termini odată cu treaba asta.

— Termin, mami, termin. Din noaptea asta.

— Ha! exclamă Harry.

— Pot să fac asta, insistă Nelson pe lângă maică-sa. Nu-s dependent. Sunt consumator doar în timpul meu liber.

— Ăhă, face Harry, și Hitler era ucigaș în timpul lui liber.

Mustața o fi cea care l-a făcut să se gândească la Hitler. Dacă băiatul și-ar da-o jos și și-ar arunca și cercelul ăla, poate ar reuși să simtă un strop de compasiune pentru el și ar putea lua totul de la capăt.

Dar apoi, își zice Harry, el unul de câte ori mai poate lua totul de la capăt? Camera asta unde a petrecut zece ani dormind lângă Janice, ascultându-i sforăitul, mirosindu-i sudoarea de femeiușcă frumușică, vânturile scăpate fără să-și dea seama, uneori iubindu-se trăsnet, ca atunci, când cu monedele Krugerrand, alteori privind-o scârbit cum intră umblând pe trei cărări după o seară petrecută la parter, unde sugea vin alb de Xeres sau Campari, camera asta cu fagul din fereastră, căruia îi dădea frunzișul, schimba lumina dinăuntru, se scutura și le restituia lumina, cu jirul care cădea pocnind ca artificiile și cu televizorul bunicii Springer bombănind la nesfârșit, făcând să tresalte veioza de pe noptieră când era luată câte o acută pe fundalul muzical al sfârșitului de transmisie, cu bunica adormită buștean, neauzind niciodată muzica aceea, camera asta îmbibată de viața lui, de câte ori are s-o mai vadă oare? Nu se aștepta s-o revadă în seara asta. Acum, pe nepusă masă, așa cum se-ntâmplă la vârsta lui, oboseala, ca un potop lăuntric, îl face să se simtă jilav, murdar, năuc. Scântei mărunte îi joacă în colțul ochilor. Să evite supărările. Ar face mai bine să se așeze. Janice s-a așezat pe pat, pe vechiul lor pat, iar Nelson a săltat cuvertura pufoasă cu trandafiri galbeni pe care s-o fi ghemuind Pru în chiloți când stă așezată în fața măsuței de toaletă să se machieze înainte de-a ieși cu el la Laid-Back sau la petrecerea dată de amicii lor cu dare de mână în nord-estul Brewerului. Cât de rău ar trebui să-i pară de fiu-său când copilu' are așa o șerpoaică mișto de hipioată căreia să-i tragă la poartă?

Între timp, Nelson schimbă placa. Se apleacă spre maică-sa cu mâinile împreunate, să-și potolească tremurul, cu buzele încordate,

să-şi ţină-n frâu senzaţia de greaţă, cu ochii căprui la fel de năuci ca şi ai ei. Se apără dezarticulat, încearcă să se justifice:

— ...singura dată când mă simt şi eu *om*, aşa cum cred că se simt alţii tot timpul. Dar astă-seară, când m-am dat la Pru urât de tot, parc-ar fi intrat în mine un monstru sau mai ştiu eu ce, parcă mă priveam de undeva din afară şi nu simţeam nici o legătură cu mine însumi. Ca şi cum totul ar fi fost la televizor. Aveţi dreptate, tre' s-o las mai moale. Vreau să spun c-am ajuns să nu mai pot începe o nouă zi fără... o linie... şi toată ziua nu-mi stă mintea decât la... Şi treaba asta-i inumană.

— Bietul băiat, zice ea. Ştiu. Ştiu ce vrei să zici. Îţi lipseşte respectul de sine. Şi mie mi-a lipsit ani în şir. Ţii minte, Harry, cum beam toată ziua când eram tineri?

Încearcă să-l atragă şi pe el în horă, să-l facă să simtă că-i părinte, dar el nu se lasă dus de nas. Nu ţine figura.

— Când eram tineri? Da' ce zici de zilele când eram de vârstă mijlocie, ca, de pildă, chiar acum? Care-i treaba, suntem la terapie de grup? Copilu' taman şi-a ciomăgit nevasta, iar acum ne pune mintea pe bigudiuri şi tu chiar îl *laşi* să-şi facă jocul!

Judy, care stă întinsă în diagonală pe pat, în spatele bunică-sii, şi-i studiază pe toţi cu capul dat pe spate, li se alătură cu o remarcă:

— Când se face foc şi pară, lui bunelu' îi înţepeneşte buza de sus exact ca lui mami.

Nelson se smulge din norul de autocompătimire ce-l învăluie cât să-i spună:

— Scumpişor, nu cred că-i cazul să asişti la discuţia asta.

— Lăsaţi-mă s-o duc la culcare, se oferă Janice fără să dea semne că s-ar clinti din loc.

Harry nu vrea să fie lăsat singur cu Nelson:

— Nu, am s-o duc eu, zice el. Voi doi continuaţi-vă discuţia. Lămuriţi situaţia. Eu i-am spus ce-am avut de spus acestui candidat la ţuhaus.

Judy izbucneşte în hohote de râs piţigăiat, cu capul pe mai departe dat pe spate; pleoapele privite pe invers îi par ca de monstru.

— Ce expresie ciudată, vorbeşte gura ei cu dinţii poziţionaţi aiurea, mari sus şi mititei jos. Candidat la pârnaie. Vrei să zici „pârnăiaş".

— Nu, Judy, îi explică Harry luând-o de mână şi încercând s-o salte în sus. La început eşti candidat la pârnaie, abia pe urmă pârnăiaş. Se cheamă că eşti pârnăiaş când zaci la pârnaie.

— Unde pizda mă-sii e maică-sa? întreabă Nelson fără să se adreseze cuiva anume. Afurisita aia de Pru mă face tot timpul ticălos și, când-colo, juma' din zile ia prânzul în oraș. Observați ce cur a făcut? De la alcool i se trage. Când vin acasă de la școală, copiii o găsesc dormind buștean, îi spune el lui Janice, încearcă s-o îmbuneze bălăcărindu-și soția, după care se întoarce brusc spre Harry: Tati, zice el. Nu vrei să bem o bere pe din două?

— Nu ești sănătos la cap.

— O să ne-ajute să ne liniștim, îl ispitește băiatul. O să ne-ajute să dormim.

— Eu unul mă lupt să n-adorm. Dumnezeule mare! Nu eu sunt cel care *face treișpe-paișpe* sau mai știu eu cum îi zici. Hai, Judy, nu-i face viața grea lui bunelu'. Îl doare peste tot.

Mâna fetiței i se pare jilavă și lipicioasă într-a lui, se joacă cu el opunându-i rezistență când o trage din pat, până când simte un junghi în piept. Când reușește s-o pună pe picioare lângă pat, ea se înmoaie și încearcă să se prăbușească pe carpetă. Reușește să-și păstreze calmul, deși îi vine s-o plesnească. Se răstește la Janice:

— Aveți zece minute. Discută cu băiatu'. Nu-l lăsa să te abureasca. Faceți un plan de bătaie. Trebuie să facem un pic de ordine în familia asta sărită de pe fix.

În timp ce închide ușa pe moment întredeschisă, îl aude pe Nelson întrebând:

— Mami, ce zici? Nu ți-ar prinde bine o juma' de bere? Avem și Mick, și Miller's.

Camera lui Judy, în care odinioară bunica Springer picotea și se făcea că se uită la televizor și de la a cărei fereastră se văd, printre arțarii norvegieni cleioși, porțiuni din Joseph Street pustii ca tundra, înălbite de lumina felinarelor, e bucșită cu păpuși de pluș, ursuleți, girafe și motani Garfield; totuși, lui Harry jucăriile i se par vechi, are sentimentul că nimeni nu i-a mai adus fetiței vreun cadou de ceva timp încoace. Își termină copilăria înainte de soroc. În ianuarie a împlinit nouă ani și cine-a băgat de seamă treaba asta? Janice i-a adus din Florida o carte de Dr. Seuss[1] și o cască de înot cu floricele. Judy se strecoară în pat fără ezitare și fără alte farafastâcuri,

1 Theodore Geisel Seuss (1904-1991), autorul a patruzeci și patru de cărți în versuri pentru copii, și-a semnat majoritatea operelor Dr. Seuss.

sub o pilotă roşie uzată, cu personaje din Peanuts[1]. O întreabă dacă n-are nevoie să meargă mai întâi la pipi. Ea clatină din cap şi îl priveşte lung de pe pernă, parcă amuzată de cât de puţin îi cunoaşte el organismul. Felii piezişe de lumină pătrund de pe stradă pe lateralele transperantelor şi o întreabă dacă nu vrea să-i tragă perdeaua. Judy îi răspunde că nu, nu-i place să fie întuneric beznă. O întreabă dacă n-o deranjează maşinile care trec pe stradă şi ea zice nu, doar camioanele care mai zgâlţâie casa câteodată, şi există o lege care spune că n-au voie să treacă pe-aici, dar poliţiştii-s prea leneşi să vegheze la respectarea ei. „Sau prea ocupaţi", spune el, mereu gata să ia apărarea autorităţilor. E ciudat că are acest instinct, că doar, la viaţa lui, nu prea l-a dat afară din casă sentimentul datoriei civice. De câteva ori şi el însuşi a fost candidat la pârnaie. În ziua de azi, însă, autorităţile par atât de neajutorate, de neînarmate. O întreabă pe Judy dacă vrea să spună o rugăciune. Nu, mersi, răspunde ea. Ţine în braţe o păpuşă de pluş care lui îi pare diformă, fără braţe sau picioare. Monstruoasă. O întreabă ce păpuşă e şi ea îi arată că-i un delfin de pluş, cu spatele gri şi burta albă. El îl bate uşurel pe blăniţa de poliester şi-l împinge la loc, în culcuş, lângă ea. Bărbia ei se reazemă de profilul alb al lui Snoopy cu ochelarii lui de aviator. Linus se agaţă de pătura lui; Pipen are nişte steluţe de glod în jurul capului; Charlie Brown stă pe poziţia de aruncător la baseball şi o minge ca o ghiulea îl răstoarnă cu cracii în sus. Aşezat pe marginea patului, întrebându-se dacă Judy nu s-o fi aşteptând la o poveste de noapte bună, Harry oftează atât de mizerabil, de obosit, de se miră amândoi şi izbucnesc în hohote de râs. Brusc, ea îl întreabă dacă o să fie totul în regulă.

— Ce vrei să spui, scumpo?

— Cu mami şi cu tati.

— Bine-nţeles. Ei te iubesc şi pe tine, şi pe Roy, şi se iubesc unul pe-altul.

— Ei zic că nu se iubesc. Se ceartă mereu.

— Multe cupluri se ceartă.

— Prietenii părinţilor mei nu se ceartă.

---

1 Personaje de benzi desenate create de Charles M. Schultz, difuzate între octombrie 1950 şi februarie 2000 (data morţii lui Schultz). Este banda desenată cea mai longevivă realizată vreodată de un singur autor.

— Pun pariu că se ceartă, da' nu-i vezi tu. Se poartă frumos fiindcă ești tu de față.

— Când oamenii se ceartă tot timpul, divorțează.

— Da, se mai întâmplă. Dar numai după *foarte* multe certuri. A mai dat tati în mami vreodată ca-n seara asta?

— Uneori ea e cea care dă-n el. Zice că ne-aruncă toți banii pe fereastră.

Harry nu știe ce să-i mai răspundă.

— O scoatem la capăt, zice el, așa cum a zis și Nelson. De regulă, lucrurile se rezolvă de la sine. Nu-ntotdeauna par să se rezolve, dar, de regulă, așa se-ntâmplă.

— Ca tine, atunci când ai căzut în nisip și nu te puteai ridica.

— Nu-i așa că m-am purtat ciudat de tot? Da, și vezi, iată-mă aici, sunt ca nou. Am scos-o la capăt.

Fețișoara fetiței se lățește în întuneric; zâmbește. Părul îi stă răsfirat în fascicule întunecoase pe fața de pernă lucioasă.

— Erai așa de haios în apă. M-am jucat cu tine.

— Cum adică te-ai jucat cu mine?

— Păi, m-am ascuns sub velă.

El rememorează cele întâmplate și-i spune:

— Nu te-ai jucat deloc, scumpo. Când te-am scos din apă, erai vânătă toată și abia mai respirai. Ți-am salvat viața. Apoi, tu mi-ai salvat-o mie.

Ea rămâne tăcută. Orbitele întunecate ale ochilor ei absorb versiunea lui, amintirile unui adult. El se apleacă și-i sărută fruntea fierbinte și uscată.

— Nu-ți face griji, Judy. Bunica și cu mine o să avem grijă de tăticul tău și de voi toți.

— Știu, răspunde ea după o pauză, dându-i dreptate.

Fiecare dintre noi, asemenea micuței noastre planete albastre, stă suspendat în spațiu fără nici o proptea în afară de asigurările noastre reciproce, de minciunile noastre scornite din dragoste pentru semeni.

Ieșind vizavi de ușa închisă a vechii camere de croitorie în care cândva a dormit Melanie, Rabbit se furișează pe hol pe lângă ușa crăpată a dormitorului mare – o aude pe Janice discutând cu Nelson, glasurile li se întrețes – spre camera următoare, o cameră din spate, cu vedere spre curtea din dos și grădinița îngrădită pe care o îngrijea el odinioară. Asta era camera lui Nelson în zilele de demult, când era licean, avea plete și o bentiță lată, purtată pe frunte, ca de indian,

încerca să-nveţe să cânte la chitara care fusese a lui Jill şi cheltuia o mică avere pe colecţia lui de albume de muzică rock, discuri de-acum învechite, acum totu-i pe casete, iar casetele se-nvechesc şi ele, totul va fi pe CD-uri. Aceasta este acum camera micuţului Roy. Uşa e întredeschisă; Harry o deschide de tot împingând cu trei degete în lemnul alb, răcoros, al tăbliei. Aici lumina nu intră luând forma unor felii strălucitoare de la felinarele de-afară, de pe Joseph Street, e mai pâcloasă, provine de la luminile difuze ale oraşului, împrăştiate pe-o rază mare, din contururile arţarilor, frontoanelor şi stâlpilor de-afară ia naştere, ceţos, un licăr galben ce-nghite stelele. În această penumbră zăreşte trupul longilin al lui Pru dormind de-a dreptul penibil de-a curmezişul pătuţului lui Roy. Dintr-un picior i-a căzut papucul din imitaţie de blană şi laba i se iţeşte goală din cămaşa de noapte, e atât de nebuloasă încât îi pare agăţată de piciorul îndoit, cu pulpa plină, halatul ei scurt, matlasat, i-a alunecat în sus până pe mijloc, boţindu-i-se, cu falduri ale căror vâlcele par de-a dreptul genuni în semiobscuritate. O mână albă i se odihneşte, întinsă, pe plăpumioara mototolită; cealaltă, îndoită, cu pumnul aproape desfăcut, se află în golul dintre buze şi bărbie; vânătaia de pe pomete pare o lipitoare prinsă de ea, iar părul morcoviu ziua, acum negru în întuneric, îi este ciufulit. Respiră cu un hârâit discret, ce-i trădează oboseala. Harry trage aerul pe nas, s-o adulmece. În aura ei rănită plutesc urme vagi de parfum.

În timp ce se apleacă s-o studieze mai bine, Rabbit sare ca ars zărind licărul tăios din doi ochi deschişi: Roy e treaz. Strâns la piept de maică-sa, după un cântec de leagăn care a adormit-o pe cântăreaţă, copilaşul bizar, cu ochii holbaţi, întinde mâna în întuneric să apuce pielea flască de pe obrazul bunicului apărut din senin şi îl ciupeşte înfigându-i gheruţele ascuţite atât de adânc, încât Harry cu greu se stăpâneşte să nu urle de durere. Dă jos de pe obraz mânuţa aprigă ca un crustaceu, îşi scoate deget după deget din piele şi se răzbună pe Roy pişcându-l în timp ce i-o aşază la loc pe piept. Durerea animalică l-a făcut să scoată un sâsâit; văzând că Pru se răsuceşte gata-gata să se trezească, ducându-şi agitată mâna spre părul vâlvoi, se retrage rapid din cameră.

Janice şi Nelson sunt pe holul luminat, au ieşit în căutarea lui. Cu părul lor rărit şi cu mutrele lor buimace, ameninţătoare, zici că-s fraţi. Le spune în şoaptă:

— Pru a adormit pe patul lui Roy.

— Biata fraieră, comentează Nelson. Ar face mai bine să mă lase-n pace.

Janice îi spune lui Harry:

— Nelson zice că și-a revenit și că ar trebui să ne ducem acasă, să ne culcăm.

După lumina cețoasă din camera lui Roy, glasurile lor îi par sonore și el vorbește cu glasul ostentativ coborât:

— La ce înțelegere ați ajuns? Nu vreau să se mai repete asta vreodată.

În fosta cameră a lui Nelson, Roy se pornește să bâzâie. Harry ar trebui să plângă; pe *el* îl doare obrazul.

— N-o să se repete, Harry, zice Janice. Nelson mi-a promis c-o să meargă la un psiholog.

Se uită la fiu-său, să vadă ce vrea să-nsemne asta. Băiatul, se vede, se abține să-i zâmbească complice din dorința de-a îmbuna femeile.

— Ți-am *spus*, nu-l lăsa să te aburească.

Janice își încrețește fruntea lăsată liberă de breton.

— Harry, e timpul să plecăm.

Ea e șefu', după cum l-a informat și Lyle.

În drum spre casă, el își varsă tot oful pe ea.

— Ce-a zis? Care-i treaba cu banii?

Route 422 trepidează din cauza camioanelor uriașe, transportatoare intercontinentale cu optsprezece roți. Scot timpi mai buni în miez de noapte.

— El e șeful salonului și prea l-am înjosi dacă l-am da afară. Eu nu pot să mă ocup de afaceri, iar tu te internezi pentru angio... zi să-i zic. Plastie.

— Asta abia peste două săptămâni, spune el. Ca să nu mai zic c-o și putem amâna oricând.

— Știu că asta ți-ai dori, dar nu ne putem preface la nesfârșit că ești sănătos. Au trecut aproape patru luni de la Anul Nou și-n Florida ți-au zis că-n trei luni ai să te refaci îndeajuns. Doctorul Breit mi-a zis că nu slăbești și nu eviți sarea așa cum ți s-a recomandat, și ai putea s-o pățești din nou, oricând, ca atunci, când cu iola.

Doctorul Breit e cardiologul lui de la spitalul St. Joseph din Brewer – un puști pistruiat, cu un aer tineresc, cu ditamai ochelarii cu rame din plastic colorat. Felul lui Janice de a-i spune toate chestiile astea pe tonul impasibil, ferm al maică-sii îi taie un gol cumplit în adâncul ființei. Parcul înclinat, în timp ce înaintează pe Cityview

Drive, pare fragil ca hârtia, copacii luminați par ireali. Sub aceste pietre, aceste pajiști povârnite și aceste falnice case cu ziduri comune nu se află decât atomi și un vid ce-l așteaptă să-și ia în primire locul strâmt dintre ele. *Doamne Dumnezeule, întinde-ți mâna. Scoate-mi din trup inima rea.* Thelma zicea că asta-l ajută. Mintea lui Janice, departe de gândul rugăciunii, își vede de treabă, are glasul ferm și ușor sfidător.

— Cât despre bani, Nelson a recunoscut că-i nevoie de-o oarece restructurare financiară.

— Restructurare! Despre asta discută toată lumea aflată la ananghie, și țările Americii de Sud, și toți liberalii ăia stângiști din Texas. Chiar a folosit cuvântul „restructurare"?

— Păi, nu-i cuvântul care mi-ar fi venit în minte *mie*, deși mă aștept să fie una dintre chestiile pe care ni le vor preda când or fi să-nceapă cursurile mele.

— Cursurile tale, Dumnezeule mare, face el.

Tancul acela vopsit într-un verde aiurea, cât o să mai treacă până când nimeni nu va mai ști de ce-i expus acolo – timbrele pentru rațiile alimentare, exercițiile de apărare antiaeriană, titlurile de-o șchioapă, înflăcărate, din ziarele de dimineață, Dumnezeu contra Satanei, o simplă chestiune de kilometri câștigați în fiecare zi pe drumul spre Aachen?

— Ce-a zis despre el și Pru?

— Nu crede că ea și-ar fi găsit deja un alt bărbat, așa că nu credem c-o să plece cu-adevărat.

— Păi, asta-i drăguț și e mânăreala voastră, a amândurora. Ai văzut și tu astă-seară că avea fața stâlcită. Cât ar trebui să mai încaseze? Recunoaște, băiatu' e varză de cât se droghează. N-ai văzut cum i se zbătea fața tot timpul? Și, pe urmă, a mai și borât. Nu l-ai auzit cum mă îmbia să beau bere? O bere, Sfinte Sisoe, când în locul nostru ar fi trebuit să dea buzna curcanii. Are o baftă chioară că nu i-au chemat vecinii.

— Încerca să fie o gazdă bună. Să știi că și lui îi e greu, Harry, când te vede atât de ne-nțelegător.

— Ne-nțelegător! Cu ce să fiu înțelegător? Umblă cu fofârlica, își trage nasul, sforăie sau mai știu eu ce face, pe deasupra mai e și drogangiu, iar la salon îi angajează pe gangsterii și indivizii ăștia bolnavi de SIDA...

— Zău că ar trebui să te auzi cum vorbești. Îmi pare rău că n-am un casetofon la-ndemână.

— Şi mie. Înregistrează-mă; nu spun decât adevărul. Ce-are de gând să facă cu drogurile?

Până şi la această oră târzie, spre patru dimineaţa, câţiva oameni în blugi şi adidaşi stau de poveşti în spatele copacilor, aşezaţi pe bănci.

— Ţi-a promis c-o să se lase?

— Mi-a promis c-o să meargă la psiholog, zice Janice. Recunoaşte că s-ar putea să aibă o problemă. Cred că-n noaptea asta am făcut o treabă bună. Pru are tot felul de nume şi agenţii de la întrunirile de la Narcomanii Anonimi pe care le-a frecventat.

— Nume, agenţii; doar n-o să ne aşteptăm să facă societatea ordine în vieţile noastre, să ne dădăcească din leagăn până-n mormânt. Treaba asta încearcă s-o facă comuniştii. Vine o zi când trebuie să-ţi asumi răspunderea.

Îşi pipăie pantalonii, să se asigure că mai are sticluţa cilindrică, solidă acolo. Nu vrea să ia o pastilă acum, o păstrează pentru când o să ajungă acasă. Cu un păhărel de lapte, în bucătărie. Şi un fursec Nutter-Butter înmuiat în lapte. De forma unei arahide mari, Nutter-Butterul e delicios înmuiat în lapte, mai întâi până la mijlocul alunei, iar apoi până la capăt, pentru a doua îmbucătură.

— Ce n-aş da să mai trăiască părinţii mei, să te-audă vorbind despre răspundere. Maică-mea a fost convinsă că eşti cea mai irresponsabilă persoană pe care-a cunoscut-o vreodată.

Vorbele astea îl râcâie un pic. Spre sfârşit, începuse să-i placă de bunica Springer şi credea că şi el îi place ei. În serile toride jucau pinacle pe veranda închisă din Pocono. Janice li se părea amândurora nişel cam grea de cap.

După ce ies din parc, intră cu Celica gri-petrol pe Weiser, în inima Brewerului. Ceasul cu reclama la berea Sunflower arată 3:50 deasupra centrului pustiu al oraşului. Faptul că eşti treaz la această oră neumblată îţi provoacă un sentiment de uşurare. E-o lume nouă. O umbră vie, ghemuită – să fie o mâţă sau vreun raton? – se zgâieşte la farurile lui cu nişte ochi aidoma unor reflectoare circulare, şezând pe treptele de ciment ale unei fântâni arteziene secate de la marginea păduricii sădite de la sistematizarea urbană. La intersecţia dintre Weiser şi Sixth, Rabbit trebuie s-o ia la dreapta. Pe vremuri o ţineai tot înainte până la pod. Puştimii nesăbuite îi plăcea să meargă cu maşina pe şinele de tramvai, între refugiile de pe care urcau călătorii.

Văzând că tăcerea lui devine tot mai lungă, Janice încearcă să-l îmbuneze:

— Nu că au fost niște scumpi mititeii ăia? Harry, doar nu vrei s-ajungă să locuiască într-un cămin din acelea triste, cu un singur părinte.

Lui Rabbit întotdeauna i-au provocat repulsie chestiile băgate în el – frezele de la dentist, laringoscopul, chiuretele auriculare, supozitoarele, degetul doctorului la tușeul rectal anual efectuat pentru evaluarea prostatei, așa că ideea unui cateter introdus în partea de sus a piciorului drept și împins, cârmit cu un vârfuleț flexibil ca un vierme orb, ce se zvârcolește să iasă dintr-un măr din care tocmai ai mușcat, îi repugnă profund, deși nu la fel de mult ca ideea că l-ar putea anestezia total, pe jumătate mort, să-l taie cu fierăstrăul și să-i treacă sângele printr-o mașinărie complicată în timp ce o să-i coasă o bucată alunecoasă și caldă dintr-o venă de la picior pe suprafața bietei lui inimi înfrigurate, chircite de spaimă.

La spitalul din Deleon i-au dat niște articole pe care să încerce să le citească și chiar i-au pus și o înregistrare video: inima stă într-un sac protector, pericardul, care trebuie tăiat, *decupat*, după cum anunța voios filmulețul, de parcă era vorba de-o lecție de lucru manual. Arăta cum se procedează: bisturie reci, înguste atacă gâlma sângerie diformă, care îți stă în piept ca o vietate într-o băltoacă fierbinte, într-un cazan cu o tocană terciuită, suculentă, spasmodică, înfiorându-se cu un suspin periodic, încercând să evite cuțitele, despuiată de teaca sanitară pe care Dumnezeu sau cine știe cine n-a plămădit-o spre a fi atinsă de mâinile oamenilor. Apoi, când sângele a fost deviat către mașina strălucitoare, cu pompă, aidoma celor din vechile filme oribile cu alde Frankenstein jucat de Boris Karloff, inima încetează să bată. Vezi cum se întâmplă: inima îți zace moartă în băltoaca fierbinte. Tu și făptura ta naturală sunteți, tehnic vorbind, morți. În locul tău trăiește o mașină în timp ce mâinile chirurgilor, cu mănuși de latex, ca niște prezervative, scormonesc, feliază și suturează. Lui Harry nu-i vine să creadă că viața îi este legată de mașinăriile astea – că *eul* care vorbește în el tot timpul zburătăcește ca o insectă căzută în apă deasupra acestui iaz de fluide corporale și conductele lor alunecoase. Cum e cu putință ca flacăra din el să se fi aprins dintr-un asemenea pai ud?

Angioplastia îi părea o violare mai ușoară ca bypassul coronarian. Era programată într-o zi de vineri. Doctorul Breit, cu aerul lui tine-

resc, cu tenul lui dureros de alb și ochelarii cu ramă din plastic prea mari pentru năsucul lui cârn, i-a explicat cum e operația – procedura, cum îi place lui s-o numească – cu glasul tărăgănat al unui cântăreț de club care a cântat aceleași versuri atât de des, încât mintea îi e liberă să zburde în timp ce dă din gură. Adevărata preferință a cardiologului era însă bypassul, lui Harry îi era limpede. Pentru Breit, angioplastia e doar apă de ploaie, joacă de copii, până să ajungi la cuțit.

— Rata restenozei este treizeci la sută în trei luni, l-a prevenit el pe Harry în cabinetul lui cu poze color înrămate, înfățișând o femeie mărunțică, palidă, care semăna cu el cum seamănă doi hamsteri unul cu altul, și niște copilași așezați în fața părinților în scară, toți blonzi, cu păr ondulat, sașii, cu năsucuri rozalii; iar douăzeci la sută din pacienții cu ACPT oricum ajung la GBAC până la urmă. Pardon, vreau să zic angioplastia coronariană percutanată transluminală versus grefa cu bypassul arterei coronare.

— Mi-am dat seama, spuse Harry. Totuși, haideți să facem mai întâi treaba cu balonul și să lăsăm cuțitul pe mai târziu.

Cât mai târziu cu putință, adăugă în sinea lui.

— Cum doriți, spuse doctorul Breit, pe un ton aproape cântat, reținut, sumbru, calm și resemnat.

Ca un jucător de golf: azi pierzi, dar săptămâna viitoare joci din nou.

— Gândești ca nouăzeci la sută dintre pacienții cardiaci. Adoră ideea unui ACPT, și nici un cardiolog din lume nu le-o poate scoate din cap. E irațională, dar așa-i firea omului. Uite cum o să facem, Harold.

Lui Harry nimeni nu i-a spus niciodată Harold, deși ăsta-i numele lui legal. Rabbit a lăsat de la el; l-a făcut să se simtă din nou tânăr. Maică-sa îi spunea Hassy.

— O să-ți facem o bucurie. Ai să poți viziona toată procedura pe ecran. O să-ți facem anestezie locală, asta o să te ajute să-ți pară că timpul trece mai repede.

— Trebuie să mă uit neapărat?

Doctorul Breit păru o clipă vexat. Pentru un bărbat atât de blond, transpira destul de mult, buza de sus îi era întotdeauna îmbrobonită de sudoare.

— De regulă, acoperim ecranul pentru pacienții care ni se par impresionabili sau slabi de înger. Există întotdeauna riscul infim al

unei ocluzii coronariene și nu-i prea bine să vezi așa ceva. Dar tu nu ești slab de înger. Nu ești un fătălău speriat de bombe. Te consider un tip destul de dur, Harold, cu o doză de curiozitate intelectuală. Mă-nșel??

Asta aducea cu un bonus de zece dolari când deja erai cu treizeci de dolari în pierdere. Nu-l poți refuza.

— Nu, îi răspunse tânărului doctor. M-ați ghicit bine.

De fapt, nu doctorul Breit o să-i facă procedura: e nevoie de un specialist, un tip corpolent, amenințător, cu antebrațe maronii, groase doctorul Raymond. Dar Breit îl asistă, fața îi răsare ca o lună plină – ochelarii mari îi licăresc, buza superioară îi e îmbrobonită de emoție – peste umerii uriași, verde-chitră ai doctorului Raymond și peste bonetele chirurgicale ale surorilor. E nevoie de două surori; nu-i o „procedură" neînsemnată. L-au păcălit. Și e nevoie de două săli de spital, sala unde are loc operația și o cameră de monitorizare cu mai multe ecrane care îl transpun în linii strălucitoare pulsatile, în semne vitale: este Spectacolul lui Rabbit Angstrom, cu un public fluctuant, pentru că sora-șefă, doctorul Breit și alții, care nu i-au fost prezentați, niște figuranți în verde-chitră, vin și se uită un pic, apoi pleacă. Cică, i-au spus într-o doară, există până și o echipă chirurgicală gata să intervină în caz că are nevoie de-o operație urgentă de bypass.

Altă păcăleală: îl rad, fără să-l prevină, jos, sub cutia de viteze, acolo unde o să-i bage cateterul. Îi dau o pastilă să-l sedeze, iar apoi când e întins neajutorat pe masa de operație, sub toate luminile alea, îi defrișează și partea dreaptă a zonei inghinale și flocii; n-a fost niciodată prea păros și se întreabă dacă la vârsta asta o să-i mai crească la loc. Acul care urmează i se pare mai mare și mai amenințător decât cel de novocaină folosit de dentiști; „pișcătura" lui – doctorul Raymond murmură „Acum o să simțiți o pișcătură" – nu-i trece prea repede. Pe urmă nu mai simte, însă, nici o durere, doar senzația tot mai chinuitoare de presiune în vezică pe măsură ce coloranții i se răspândesc în corp, injectați în mod repetat în șuvoaie fierbinți, de parcă i s-ar coace pieptul la microunde. Doamne sfinte! Închide ochii de câteva ori, să se roage, dar nu i se pare momentul cel mai bun, prea e înghesuit aici, e prea multă lume materială în jur. Nici urmă de vag Dumnezeu biblic n-ar îndrăzni să se amestece. Singura consolare religioasă de care se agață în cele trei ore și jumătate de chin e convingerea că doctorul Raymond, bronzat ca-n deșert, cu nasul lui lung, melancolic, și halca aia de grăsime de pe umeri, e evreu: Harry

are prejudecata creştinească cum că evreii fac totul nițel mai bine decât alții, e-o chestie legată de toate generațiile care s-au cocoşat rumegând Tora, stând la măsuțele de reparat ceasuri nu-s hăbăuci ca alte confesiuni, nu se aşteaptă la prea multă distracție. Se feresc de băutură şi droguri şi au o slăbiciune (dacă e să se ia după istoria Hollywoodului pe care a citit-o odată) doar pentru muieri.

Doctorii şi sateliții lor se apleacă murmurând peste trupul învelit în cearşafuri al lui Harry, cu pieptul strategic dezvelit, sub o lumină orbitoare, într-o cameră ale cărei plăci de gresie au culoarea sosului rusesc, la etajul patru al spitalului St. Joseph, unde în urmă cu zeci de ani i s-au născut cei doi copii – Nelson, care a supraviețuit, şi Rebecca, fetița care a murit. Pe atunci, instituția era condusă de călugărițe, cu bonetele lor alb-negru ca nişte tarte încadrându-le fețele bolnăvicioase, dar acum măicuțele ori s-au amestecat cu toți ceilalți, ori au dispărut cu totul. Sunt profesii ce dispar, nimeni nu mai vrea să fie altruist în ziua de azi, toată lumea vrea să se distreze. S-a zis cu măicuțele şi rabinii. S-a zis cu oamenii cumsecade, ce aşteaptă să se distreze pe lumea ailaltă. Chestia cu viața de apoi a mai ținut viața cât de cât în frâu, ca la ruşi. Acum nu mai e decât Japonia, tehnologia, motivația profitului şi ia tot ce poți cât timp mai poți.

Dacă întoarce capul la stânga, Rabbit îşi vede, peste umerii mulțimii înghesuite în jurul trupului său ca nişte deluşoare de bumbac verde, umbra inimii pe un ecran cu raze X, o stafie gri-pal ce zvâcneşte, cu păienjenişul nedesluşit al structurii ei camerale, întunecată de linii şerpuitoare şi ovoide bulbucate din cauza injecției cu substanță de contrast. Vârful subțire de sârmă al cateterului, iscoditor, ascultă de degetul ținut pe trăgaci de doctorul Raymond, înaintează, apoi şerpuieşte încetişor, cu mici împunsături smucite, prudente, în jos, în diagonală, într-un coridor lăptos, cu picățele, un râu sau un tentacul dinlăuntrul lui, de-o formă vitală şi incertă, pe când cateterul este negru şi clar conturat, dur ca un pistol. Harry se uită să vadă dacă inima n-o să-i cedeze cumva şi n-o să-ncerce să respingă intrusul. E ca şi cum ai avea un deget vârât în gâtlej, îşi zice el, simte că i se face greață şi, totuşi, urmăreşte cu detaşarea unui pilot de încercări imaginea de pe ecran, lăptoasă şi greu de desluşit, ca o secțiune dintr-o hartă aeriană, şi glasurile care se sfătuiesc în jurul lui.

— Am ajuns cu bine, murmură doctorul Breit, vrând parcă să nu trezească pe cineva. Asta-i artera ta coronară stângă descendentă. Mama văduvelor, aşa i se zice. E de departe cea mai predispusă la

leziuni. Vezi cât de stenozați sunt pereții ăștia? Cât de îngroșați de depuneri? Punctulețele astea aglutinate – astea-s depunerile de aterom. Aș zice că îngustarea lumenului tău e de-aproape optzeci și cinci la sută.

„Rice Krispies", încearcă Harry să îngaime, însă are gura prea uscată, glasul i se frânge. Nu vrea decât să confirme că da, vede totul, își vede eul încâlcit întins ca o diagramă, vede ateromul criminal, parcă ar fi niște fulgi de orez trecuți prin raze X. Dă un pic din cap, se simte mai vioi decât pe scaunul frizerului sau în timpul unei examinări a prostatei. Dacă dă prea viguros din cap, te pomenești că-i cedează inima. Se-ntreabă dacă așa o fi să porți un copil în pântece, ca acum, când îl ai pe doctorul Raymond în tine. Cum or suporta femeile treaba asta, timp de nouă luni? Ca să nu mai pomenim de faptul că mai întâi sunt și regulate. Le-o fi făcând plăcere? Dar poponarilor care-o iau în creț? E-o chestiune care nu-i discutată niciodată, nici măcar în emisiunea lui Oprah.

— Acum urmează partea mai complicată, răsuflă doctorul Breit ca un comentator de golf în microfon înaintea unei lovituri decisive.

Harry simte, iar apoi vede și pe monitor că inima îi bate mai rapid, se răsucește vrând parcă să scape, se răsucește cu o mișcare convulsivă, în spirală, pe care doctorul Olman din Florida i-a arătat-o cu pumnul; pumnul spectral e furios, o ține tot așa, bate de șaptezeci de ori pe minut; furia e viața lui, sufletul lui, mintea ce struneşte materia, electricitatea ce struneşte muşchiul. Stafia întunecată, de-o precizie mecanică a cateterului e viermele morții din el. Tehnologia fute tuburile ude, pulsatile, pe care le-am moștenit de la sepii, pizdele marine fără oase. Simte că iar i se face nițel greață. E cu putință să vomite? Ar afecta și ar leza bunul mers al lucrurilor, ar curma concentrarea acestor deluşoare verzi sub care-i îngropat. N-are voie. Trebuie să stea nemișcat.

Vede pe monitor, în spatele vârfului iscoditor, cum un segment de vierme se îngroaşă și umflă, turtind fulgii de orez palizi, lipindu-i de conturul râului cețos, ondulat, ce-i coboară pe inimă, și rămâne umflat, apăsând, umplând cavitatea; i se explicase că dacă artera coronară stângă descendentă n-a dezvoltat nici o arteră colaterală, fluxul sangvin o să înceteze și-o să înceapă un alt atac de cord, în direct, la televizor. Ai ajuns *acolo*.

— Treizeci de secunde, răsuflă doctorul Breit, iar doctorul Raymond dezumflă balonul. Arată bine, Ray.

Harry nu simte nici o durere în afară de presiunea dulce, ca o împunsătură de cuțit, din vezica urinară și o iritație în fundul gâtlejului, rămasă parcă de la apa sărată pe care a înghițit-o atunci în golf.

— Încă una, Harold, și terminăm treaba.

— Cum vă simțiți? îl întreabă doctorul Raymond parcă molfăind o prună, genul de glas pe care îl au câteodată bărbații musculoși, mai ales cei din Pennsylvania.

— Sunt încă viu, răspunde Harry curajos, cu un glas ce și lui îi pare pițigăiat, ca de femeie.

Umflarea balonului se repetă, la fel ca și imaginile de pe monitor, tăcute ca moleculele ce se ciocnesc unele de altele sub lentila microscopului într-o emisiune despre natură, sau ca grafica computerizată dintr-o reclamă la asigurări, în care fragmentele se unesc tremurând pentru a forma o siglă. Ea pare la fel de îndepărtată de trupul lui ca și catastiful păcatelor sale ținut de îngeri în cer. Dacă ar fi să-i stea inima, ar fi doar o piesă din teatrul de umbre. Vede cum protuberanța cateterului se dezumflă pentru a doua oară și fulgii de orez Krispies sunt împinși spre marginile arterei stângi descendente. Simte cum sângele îi curge mult mai liber prin inimă, bogat în oxigenul combustibil; de recunoștință și extaz, simte că-l ia cu amețeală.

— Arată bine, zice doctorul Breit pe-un ton neliniștit.

— Ce face? Arată *marfă*! ripostează doctorul Raymond ca în dialogurile alea de la televizor despre virtuțile berii Miller Lite.

Asistenta care intră seara în salonul lui Harry (o rezervă privată, care costă peste 160 de dolari pe zi, dar face banii; în Florida, tipul cu care împărțea rezerva, până la urmă, a murit după ce a bolborosit și-a gemut toată ziua, iar apoi s-a căcat până-n glezne să arate ce crede el despre viață) să-i ia temperatura și tensiunea și să-i aducă pastilele în păhărele mici de hârtie are fața rotundă, binevoitoare. E un pic supraponderală, dar are o carnație frumoasă. Îi pare cunoscută de undeva. Are ochi de-un albastru-pal în orbite care, privite din semiprofil, par ușor scobite deasupra pomeților, iar buza de sus îi este plină, cum îi place lui, ca a lui Michelle Pfeiffer. De sub bonetă i se vede părul castaniu-roșcat, vopsit în șuvițe, chiar și cu un pic de cenușiu, deși e suficient de tânără să-i fie fiică.

Ea îi scoate din gură termometrul de plastic ciudat, în formă de rachetă, care-i dă rezultatul cu cifre roșii segmentate, iar apoi îi înfășoară pe braț manșeta cu arici a tensiometrului. În timp ce-o umflă, îl întreabă:

— Cum mai merg afacerile cu Toyota?

— Binişor. Dolarul devalorizat nu prea ne-ajută. Băiatul meu, practic, a preluat hăţurile. Da' de unde ştii că am vândut Toyote?

— Acu' vreo zece ani am cumpărat o maşină împreună cu prietenul meu, zice ea şi-l priveşte ironic cu ochii ei de-un albastru spălăcit. Nu vă amintiţi?

— *Tu* erai! Ba da. Desigur. Bine-nţeles că-mi aduc aminte. O Corolla portocalie.

E fiică-sa; sau, cel puţin, aşa îşi închipuie el, deşi Ruth nici de-al dracu' n-ar recunoaşte treaba asta. Când fata se apropie de pat, îi citeşte numele pe ecuson: ANNABELLE BYER; S.M. Poartă tot numele de fată.

Annabelle se încruntă, dezumflă manşeta tensiometrului, care-i strânge braţul cu fermitatea unui poliţist.

— Să mai încercăm o dată peste un minut. A crescut brusc în timp ce discutam.

— Cum a mers Corolla? o întreabă el. Şi cum a mers treaba cu prietenul, că tot veni vorba? Cum îl chema? Era un puştan de la ţară cu urechi mari, roşii.

— Vă rog să nu mai vorbiţi până nu vă iau tensiunea. Eu una am să tac. Încercaţi să vă gândiţi la ceva reconfortant.

Se gândeşte la ferma lui Ruth, la locuinţa familiei Byer, la panta care coboară prin livadă, de la şirul de cenuşari în spatele căruia a stat la pândă – căsuţa pătrată, carcasele galbene ale autobuzelor şcolare scoase din uz, câinele collie negru care a încercat să-l mâne până jos, de parcă ar fi ştiut că Harry e de-al casei. Fritzie, aşa-l chema. Cu colţi ascuţiţi şi gingii negre. *Brrr, de groază.* Linişteşte-te. Gândeşte-te la cerul vast al Texasului, deasupra cazărmii cu clădiri scunde din Fort Larson, cu tine însuţi în uniforma kaki scrobită, învoit din unitate pe timpul serii. Gândeşte-te cum e să joci baschet contra celor de la liceul Oriole, cu sala aia de sport mică, cu tablele lucioase pe pereţi, înainte ca toate echipele liceelor să fuzioneze în selecţionate regionale incolore şi mallurile destinate cumpărăturilor să înghită terenurile agricole. Gândeşte-te cum mergeai la săniuş cu Mim, cu gluga ei îmblănită, în spatele fabricii de pălării din Mt. Judge în zilele de iarnă atât de scurte, încât felinarele de pe stradă se aprindeau cu un ceas înainte de ora cinei.

— E mai bine-acum, zice sora. O sută patruzeci cu nouăzeci şi cinci. Nu-i formidabil, dar nici prea rău. Să vă răspund la întrebare: Maşina a rezistat mai mult decât prietenul. Am dat-o la schimb

după opt ani; am făcut cu ea două sute de mii de kilometri. Jamie a plecat cam la un an după ce ne-am mutat în oraş. S-a întors în Galilee. Brewerul s-a dovedit a fi un loc prea dur pentru el.

— Şi tu? Ţie nu ţi s-a părut dur?

— Nu, mie-mi place. Îmi place viaţa trepidantă.

Trepidantă cum fusese şi a maică-sii? *Ai fost o paraşută sadea?* Amurgul şi frunzişul bogat al lunii mai îi molcomesc rezerva privată; pe etajul spitalului e o oră liniştită după prânz şi după valul de vizitatori veniţi de la muncă. Harry îşi ia inima-n dinţi şi-o întreabă:

— Te-ai măritat între timp? Sau trăieşti cu un prieten?

Ea zâmbeşte, bunăvoinţa înnăscută i se luptă o clipă cu surprinderea provocată de curiozitatea lui, îndrăzneala lui, iar apoi pe chip i se aşterne din nou calmul. Amurgul pare să-i apropie licărirea palidă a chipului ei rotund. Tonul sec, de om trăit la oraş, îi trădează însă circumspecţia crescândă.

— Nu, de fapt, locuiesc cu mama. A vândut ferma pe care am moştenit-o de la tata şi s-a mutat la mine după plecarea lui Jamie.

— Cred că ştiu pe unde vine ferma aia. Am trecut pe lângă ea.

Inima violată, obosită a lui Harry se simte împovărată de-atâtea informaţii la fel cum şi zona inghinală i-a fost împovărată, literalmente buşită în ceasurile de după angioplastie. Când se gândeşte la lumea cealaltă, cu toate tufişurile, anotimpurile, zilele verzi şi brune, în care viaţa acestui copil a trecut fără el...

— Ruth mai... începe el şi se opreşte. Ce mai face? Mama ta.

Fata îi aruncă o privire, dar apoi îi răspunde fără şovăială, de parcă întrebarea ar fi trecut un test.

— Lucrează la o companie de investiţii din afara statului, cu pieţe financiare, fonduri mutuale, chestii de-astea, au filiala locală în noua clădire din sticlă, aia din centru, vizavi de vechiul Kroll's.

— Era stenografă, îşi aminteşte Rabbit. Ştia să dactilografieze după dictare.

Fata pufneşte în râs, surprinsă de cât de bine ştie el adevărul. Devine jovială, uită să afişeze conduita de soră medicală. Se trage cu un pas înapoi de lângă pat şi pulpele pline i se mulează pe fusta proaspăt călcată a uniformei albe, aşa că, până şi în picioare, i se întrezăreşte zona pubiană. De ce-o fi lăsând-o Ruth s-ajungă fată bătrână?

— A fost angajată pentru munca asta, dar fiind cu mult mai vârstnică decât celelalte femei, i-au atribuit răspunderi mai multe, zice fata. E un fel de director-adjunct. Aţi cunoscut-o cumva?

— Nu sunt sigur, o minte el.

— Probabil ați cunoscut-o pe vremea când era nemăritată. Mi-a povestit că au existat câțiva tipi în viața ei până să-l cunoască pe tata.

Zâmbește, îngăduindu-i s-o fi cunoscut pe maică-sa.

— Cred c-au existat câțiva, zice Harry întristându-se la gândul acesta: întotdeauna și-a dorit să fie unicul bărbat din viața fiecărei femei, tot așa cum a fost și unicul fiu al maică-sii. Am întâlnit-o și eu de două-trei ori.

— Ar trebui s-o vedeți, continuă Annabelle bine-dispusă. A slăbit mult de tot și se-mbracă țuț. Glumesc cu ea, îi spun că are mai mulți iubiți decât mine.

Rabbit închide ochii și încearcă să și-o imagineze la vârsta lor de-acum. *Haide. Treci la treabă.* Se-mbracă țuț. Dacă ai fost orășeancă, orășeancă rămâi pe veci. Părul ei, când a zărit-o prima oară, era aureolat de lumina roșie a neonului, dându-i o tentă de veștejire.

Fata despre care crede că-i fiică-sa continuă:

— Am să-i povestesc că sunteți aici, domnule Angstrom.

Deși el încearcă de-acum să se retragă în toropeala lui vesperală, afinitatea înfiripată între ei o face pe fată să fie directă:

— Poate că ea o să-și amintească mai multe decât dumneavoastră.

Dincolo de ferestrele sigilate ale spitalului, în asfințitul tot mai întunecos seva se ridică în lujeri și până și aici, înăuntru, aerul pare toropit de polen. Harry închide ochii involuntar:

— Nu, zice el. Nu-i spune nimic. Cred că n-o să-și amintească nimic.

Se simte brusc obosit, prea obosit pentru Ruth. Chiar dacă fata asta e fiica lui, e o poveste veche, ce se derulează la nesfârșit, spusă parcă la un radio pe care nu-l ascultă nimeni.

Îl țin internat cinci nopți. Janice îl vizitează sâmbăta. Pare foarte ocupată; au început cursurile pe care trebuie să le urmeze, „Legea proprietății și a transferurilor imobiliare", trei ore într-o seară, iar celălalt, „Proceduri de ipotecare și finanțare", în altă seară. În plus, petrece foarte mult ore pe zi cu Pru și nepoțeii, iar Charlie Stavros a sunat-o și a invitat-o să ia prânzul împreună.

— I-auzi, tâlharul! exclamă Rabbit. Nici n-am murit și...

— Firește că n-ai murit și nimeni nu se-așteaptă să mori, iubitule. Mi-a zis c-a fost ideea ta, formulată când *voi* ați luat prânzul împreună. Charlie își face griji pentru noi, atâta tot. Crede că n-ar trebui să scap lucrurile din mână, ci că ar trebui să apelez la un contabil

din afara firmei și la avocatul nostru, să se uite la registrele de la salon, exact cum ți-ai dorit.

— În Charlie ai încredere, dar în mine, nu.

— Tu ești soțul meu, scumpule, iar soții își zăpăcesc de cap soțiile. Charlie nu-i decât un vechi prieten și are imparțialitatea unui outsider. În plus, a ținut la taică-miu și are o atitudine protectoare față de firmă.

Lui Harry îi vine să chicotească, deși numai de râs nu-i arde acum, după cum nu-i arde nici să facă ceva ce i-ar putea zdruncina inima, încrengătura aia de stafie fremătătoare pe care-a văzut-o pe monitor în timpul operației. Uneori, când seriale cum ar fi *Cosby* sau *Perfect Strangers* îl amuză prea mult, preferă să închidă televizorul, decât să-și streseze inima cu hohote de râs. Serialele astea sunt idioate, dar nici chiar așa de stupide ca ultimul, ridicat în slăvi de toată lumea, *Roseanne*[1], cu o grăsană, al cărei unic talent este acela de-a turui ca o moară stricată fără să-și miște buzele.

— Janice, zice el pe un ton serios, cred că singura persoană care a ținut la taică-tău ai fost tu. Și, poate, maică-ta, la început. Deși e greu să-ți dai seama.

— Nu-i vorbi de rău pe morți, i-o întoarce ea imperturbabilă.

Pare ceva mai dolofană; fără regimul acela constant de tenis și înot oferit de Valhalla Village, o fi luând în greutate. Și-au păstrat statutul de membri ai clubului Flying Eagle, dar n-au mai mers ca în primăverile trecute. Cândva au prins niște vremuri grozave acolo, fără să-și dea seama că odată și odată o să se ducă. Iar Harry, cu problemele lui cardiace, nu știe cât de mult să se mai implice cu golful. Chiar și cu mașinuța, dacă ești la gaura a șaptea și îți stă ticăitoarea, până te aduc la club printre celelalte perechi de concurenți, creierul nu mai primește oxigen timp de zece minute. În cinci minute ești deja legumă.

— Ia zi, ai de gând să faci treaba asta? Să chemi un alt contabil.

— A făcut-o deja! îi spune ea, cu mândrie, secretul pe care aștepta să-l scoată la iveală discuția lor. Charlie a căutat-o pe Mildred pe cont propriu și am mers împreună la căminul acesta drăgălaș, care-i chiar lângă noi, e *perfect* lucidă și competentă, doar cu picioarele are un pic probleme ne-am dus împreună la salon, iar Lyle acesta, care s-a purtat atât de urât cu tine, nu era acolo, dar am reușit să-l contactez

1 Serial difuzat de canalul de televiziune ABC între anii 1988 și 1997.

telefonic, la numărul de-acasă. I-am spus că vreau să văd registrele din octombrie încoace și mi-a zis că socotelile sunt în cea mai mare parte pe dischetele de la el de-acasă și că-i prea bolnav să ne poată vedea azi, așa că i-am zis că poate-i prea bolnav să mai fie contabilul nostru.

— I-ai zis tu treaba asta?

— Chiar așa. Prima chestie pe care am învățat-o la cursul de transferuri imobiliare e să nu te-nvârți niciodată în jurul cozii, mai mare rău îi faci cuiva și unei vânzări potențiale vorbind în dodii, decât vorbindu-i pe șleau, chiar dacă la început s-ar putea să nu-i placă ce-aude. I-am spus că-i concediat și mi-a zis că nu poți concedia un bolnav de SIDA, se cheamă discriminare, iar eu am insistat să-și aducă mâine registrele și dischetele dacă nu vrea să se trezească cu poliția la ușă.

— I-ai zis tu toate chestiile astea?

Are ochii strălucitori și părul vâlvoi îi încadrează fețișoara de culoarea nucii, bronzată din nou, cu un pic de gușă acum, că a mai pus pe ea. Harry o admiră ca pe-un copil pe care, după ce l-ai crescut, îl pierzi, căci succesul îl târăște în lumea lucrăturilor, departe, înstrăinându-l de tine.

— Poate nu chiar atât de curgător cum îți povestesc acum, dar i-am spus verde. Întreabă-l pe Charlie, a fost de față. Nu-mi place ce i-au făcut poponarii ăștia lui Nelson. L-au stricat.

— Homosexualii, zice Harry obosit. În ziua de azi le zicem homosexuali.

Încearcă să țină pasul cu America pe măsură ce-și schimbă stilurile, costumele și vocabularul, pe măsură ce-și continuă dansul mai tânără, mereu mai tânără.

— Și Lyle ce-a zis?

— A zis c-o să vadă. M-a întrebat dacă m-am consultat cu Nelson pe tema asta. I-am răspuns că nu, dar că mă-ndoiesc că Nelson mai are vreun cuvânt de spus în acest moment. I-am spus că, după părerea mea, el și prietenii lui îl jumulesc pe Nelson de bani și-au făcut din el o epavă și un drogat, iar Charlie mi-a scris pe-o foiță „Marfă!". Elvira și Benny erau în salon cu urechile ciulite, deși ușa biroului era închisă. *Ah*, dar jarteaua aia penală m-a scos din pepeni, îi explică Janice, avea un glas așa de impasibil și sictirit la telefon, de-ai fi zis că o discuție cu o femeie ca mine e mai mult decât pot suporta sărmanul lui trup și suflet.

Rabbit începe să-și dea seama cum se simțea Lyle.

— Probabil era obosit, îi ia el apărarea. Boala pe care o are te macină rău de tot. Simți că te-năbuși.

— Păi, în cazul ăsta, mai bine nu-și vâra penisul în fundul altor bărbați, spune Janice cu glasul coborât, să n-o audă asistentele și infirmierele de pe hol.

Fundul. Thelma. Sipetul acela vid. Scormonirea neantului.

— Și nu știu, o ține Rabbit pe-a lui, istovit cum e, într-o situație ca a lui Nelson, cine pe cine strică. Poate că *eu* l-am stricat pe băiat acum douăzeci de ani.

— Ei, hai, Harry, nu te mai învinovăți atâta. Mă deprimi când te văd așa. Zău că te-ai schimbat. Ce ți-au făcut doctorii ăștia?

Pe el îl bucură întrebarea asta. Îi răspunde:

— Mi-au înfipt o chestie lungă, subțire și am putut să privesc în inima mea la televizor. Biata mea inimă, pe ecran, cum pompa să mă țină-n viață. N-ar trebui să li se permită să dea buzna în inima ta. Ar trebui să lase lumea să moară.

— Iubitule, hai că vorbești prostii. Asta-i știința modernă și ar trebui să-i fii recunoscător. O să te faci bine. M-a sunat Mim, speriată rău de tot, și i-am spus că-i un fleac și i-am dat numărul tău de-aici.

— Mim.

Simpla rostire a acestei silabe îl face să zâmbească. Sora lui. Cealaltă supraviețuitoare din casa de pe Jackson Road, unde mami și papsi și-au montat fricțiunile, ardoarea, comedia, parada zilelor. La nouăsprezece ani, Mim și-a luat nurii costelivi și a plecat în Vest, la Las Vegas. Unul dintre prietenarii ei, un gangster ceva mai sentimental, i-a aranjat un salon de înfrumusețare când au început să i se ofilească nurii, iar acum are și o spălătorie și un salon de coafură. În Vegas or fi mergând șnur afacerile cu spălătoriile. Nimeni nu locuiește acolo, toată lumea e doar în trecere, lăsând în urmă câte un pic de murdărie, ca pe mocheta Antron deschisă la culoare de pe Franklin Drive numărul 14½. Harry și Janice au vizitat-o pe Mim o dată, cu vreo șapte-opt ani în urmă. Peșterile alea cu jocuri mecanice lucioase, fără nici un ceas nicăieri, doar cu o perpetuă oră două dimineața și, când ieși pe stradă, spre surprinderea ta, soarele arde strălucitor, iar trotuarele sunt atât de fierbinți, de nici nu poți păși pe ele. Cu tot tapajul în jurul lui Sinatra și Wayne Newton, se aștepta la mai multă strălucire, dar, de fapt, cartoforii nu erau cu nimic mai formidabili decât indivizii pe care-i vezi jucând pocher electronic în Atlantic City. Singura chestie era că totul avea un aer vestic, și glasurile și fețele lor cu niște fisuri discrete. Și

chipul și vocea lui Mim aveau acele mici fisuri, deși își făcuse o operație de lifting, să-și întărească zonele „fleșcăite", cum le zicea ea, de sub bărbie. Viața e un deal ce devine tot mai abrupt pe măsură ce-l urci.

— *Harry!* exclamă Janice care-a vorbit cu el între timp. Ce-am spus?

— Habar n-am. Adaugă enervat: Ce rost are să discuți cu mine, când îl ai pe Charlie de consilier, să nu zic altceva...

Ei mai că-i sare mustarul; își mușcă buzele și se apleacă spre el.

— Mi-e consilier și nimic mai mult, și face asta pentru că *tu* l-ai rugat. Pentru că ține la tine.

N-ar fi folosit acest limbaj până să ajungă în Florida, în grupurile acelea feministe, în legătură cu „dragostea" ca o chestie care-i pe tot mapamondul, ca petele de ulei picurate de automobilele de mare viteză. Își dă seama vag că ea încearcă să-l trezească din nou la viață, să-l readucă în vâltoarea ei. Încearcă să-i facă jocul.

— La mine?

— Da, la tine, Harry Angstrom.

— Da' de ce, Dumnezeule?

— Habar n-am, spune Janice. N-am înțeles niciodată ce văd unii bărbați la alții. Încearcă o glumă: Poate s-a făcut *homo* la bătrânețe.

— N-a fost însurat niciodată, recunoaște Harry. Crezi că l-ar interesa să se-ntoarcă, să lucreze la Springer Motors?

Ea își adună lucrurile – o geantă de piele neagră, care aduce cu o bombă, una din acelea demodate, pe care le aruncau odinioară oamenii cumsecade, nu Semtexul aplatizat pe care-l ascund teroriștii din ziua de azi în valizele din avioane, manualul ei de imobiliare și mostre de documente fotocopiate și capsate pentru cursul din seara asta, plus un pardesiu nou pe care și l-a cumpărat, dintr-un fel de gabardină galbenă ca narcisa, cu o centură lată și umeri largi. Când și-l pune, pare tinerică, așa, cu părul înfoiat.

— L-am întrebat și mi-a răspuns cu un nu hotărât. Cică s-a băgat în niște parteneriate cu verii lui, pe închirieri de locuințe în partea de nord a orașului și în zona unde era pe vremuri bâlciul, și-n afacerea cu curățătoria de covoare pe care a pornit-o nepotu-său împreună cu alt băiat, și aveau nevoie de sponsori, și zice că are destule pe cap, n-ar suporta să se-ntoarcă la statutul de salariat, cu impozitele astea pe salariu, bașca să fie așteptat zi de zi undeva, să zicem, la salon. Îi place libertatea pe care și-a câștigat-o.

— Cui nu-i place? oftează Rabbit. Hei, Janice, mă gândeam deunăzi c-ar trebui să curățăm mochetele de acasă. Nu-i vina ta, scumpo, dar sunt jegoase.

Doctorul Breit vine la el duminică dimineața și-i spune:

— Harold, arăți a-ntâia. Ray face o treabă excelentă. În sala de operație se zice „Ar putea gâdila și-o tenie sub bărbie cu cateterul lui".

Ridică privirea printre sprâncenele lui stufoase, în așteptarea hohotelor binemeritate, nu le capătă, așa că se cocoață pe marginea patului, pentru un plus de intimitate.

— Mă tot uit la filmele noastre, plus materialul pe care, în sfârșit, ni l-au trimis ticăloșii ăia de la spitalul din Deleon. Lumenul tău din artera coronară stângă a săltat de la cinșpe la șaizeci la sută față de dimensiunea normală. Nu pot să spun însă că mor de dragul arterei coronare drepte; se pare că i-am stabilit un grad de blocaj de vreo optzeci la sută, care-i muc și sfârc atâta timp cât colaterala bine dezvoltată mai alimentează ventriculul drept din artera circumflexă. Te paște însă o leziune la bifurcația dintre artera circumflexă și artera anterioară descendentă, și-așa ceva e mai greu de tratat prin angioplastie. La fel se-ntâmplă – îmi închipui că te interesează chestiile astea – și dacă leziunea e prea lungă sau dacă-i într-o scobitură hiper-cinetică atrioventriculară, sau într-o situație în care, în mijlocul procedurii, te trezești că n-ai suficientă circulație colaterală. În cazurile astea, e nasol.

Are picioarele un pic prea scurte ca să poată sta comod pe pat; își hâțână genunchii un pic mai aproape de picioarele lui Harry, iar Harry își simte sângele zvâcnind în trup, cum stă culcat pe spate. Breit zâmbește și tonul îi devine confidențial, ca atunci când murmura ceva peste umărul doctorului Raymond.

— Sincer să fiu, Harold, angioplastia e un tratament superficial și vreau să te gândești serios zilele astea, cât mai stai aici, deși, cum ziceam, procedura asta pare să fi dat rezultat pe moment, să te gândești, acum, că ai încercat marea cu degetul, să continui cu un bypass coronarian. Nu imediat. Peste vreo cinci-șase luni. Îți facem bypass și la artera coronară dreaptă, și la cea circumflexă, la cea stângă doar în funcție de gradul de restenoză, și o să fii ca nou, aproape cu o inimă nou-nouță. În timpul intervenției ne-am putea uita și la valva aortică cu regurgitație, poate ne gândim și la un stimulator cardiac. La drept vorbind, putem să ne trezim cu un mic infarct postoperator;

eletrocardiograma ta indică prezența unor unde Q noi și ai și-o creștere a izoenzimei de fosfocreatină, cu fâșii pozitive de mioglobină.

— Vreți să spuneți că sufăr un infarct chiar în timp ce stau întins aici? întreabă Harry nu tocmai complet aburit.

Doctorul Breit ridică din umeri cu grație. Toate gesturile lui au o grație în ton cu pielea lui lăptos-rozalie. Glasul îi iese un pic pițigăiat, ascuțit printre buzele ce-i par bășicate.

— Angioplastia este o procedură invazivă, nimeni n-a zis altceva. E de așteptat să producă o mică traumă. Inima ta prezintă cicatrizări mai vechi ale miocardului. Atacul de cord înseamnă moartea unui mușchi al inimii. O bucățică din ea poate muri fără să bagi măcar de seamă. Ni se-ntâmplă tuturor, tot așa cum, după o anumită vârstă, toată lumea suferă de emfizem. Asta se cheamă procesul de îmbătrânire și n-ai cum să scapi de el. Nu în viața asta.

Harry se-ntreabă cum o fi în viața de apoi, dar se hotărăște să nu pună întrebări. Se-ndoiește că doctorul știe mai multe decât *The National Enquirer*.

— Vreți să spuneți c-am venit la spitalul ăsta, pe nu știu câte mii de dolari, ca să mi se facă o operație de mântuială?

— Nici Roma n-a fost construită într-o zi, Harold, nici inima ta n-o să se refacă într-o săptămână. Angioplastia dă rezultat, cel puțin pentru o bucată de vreme, în nouăzeci și opt la sută din cazuri. Bypassul, în schimb, se soldează cu succes de la bun început în nouăzeci și nouă la sută din cazuri. Uite... E ca diferența dintre frecarea unei toalete cu o perie cu coada lunga și înlocuirea instalației. Sunt locuri în care nu poți ajunge cu peria, în care depunerile au format legături chimice. Un bărbat la vârsta dumitale, cu o stare a sănătății în general bună, n-ar trebui să mai stea pe gânduri. Nu-i o datorie doar față de sine, ci și față de soția și fiul dumitale. Și față de nepoței, de care-am auzit.

Cu cât mai repede trăncănește Breit, cu atât se intensifică senzația de apăsare din pieptul lui Harry.

— Să vedem dac-am înțeles bine. Ți se taie o venă de pe picior și ți se coase de inimă ca un mâner de cană?

Chipul tânărului doctor se înnegurează, se-ncruntă. Din cauză c-a depășit timpul alocat vizitei, își închipuie Rabbit. Cu o răbdare ostentativă, își linge buzele ce-i par bășicate și-i explică:

— Se ia o venă neînsemnată din picior și, în unele cazuri, artera mamară, fiindcă arterele rezistă mai bine la hipertensiune decât venele. Nu trebuie să-ți faci însă griji pe tema asta. Nu ești chirurgul,

acesta-i fieful nostru. Operația asta se face anual de zeci de mii de ori în Statele Unite – crede-mă, Harold, e floare la ureche.

— Mi-ați face-o aici?

Ochii lui Breit, în spatele lentilelor de culoarea cărnii, par niște crăpături bizare, păroase, cu pleoape umflate, roz.

— În această secție încă nu avem aparatura necesară, recunoaște el. Ar trebui să mergi la Philadelphia, mă îndoiesc că te-am putea trimite la Lancaster, au programările pe luni de zile în avans.

— Păi, înseamnă că nu-i chiar un *flecuşteţ*, dacă-i nevoie de toată aparatura asta.

Încă din copilărie, Rabbit a avut o prejudecată în legătură cu Philadelphia. E cel mai murdar oraş din lume: apa aşa-zis potabilă e otrăvită. Iar Lancaster e şi mai nasol – fermierii Amish îşi muncesc gloabele până la epuizare; atâta s-au căsătorit între ei, de au ajuns ca jumătate dintre ei să fie cocoşaţi şi pitici. În filmul *Martorul*[1], păreau nişte oameni isteţi, Kelly McGillis îşi trecea un burete peste ţâţele goale şi toată lumea contribuia cu bani la construirea unei şuri, da' nu s-a lăsat păcălit de chestiile astea.

— Poate că Florida ar fi locul cel mai nimerit, îi sugerează el doctorului Breit.

Florida dintotdeauna îi pare ireală când e acasă şi ideea de-a fi operat acolo ar putea fi ca şi cum nu s-ar mai opera deloc.

Gura cu aspect nesănătos a doctorului Breit devine severă; pe buza de sus are broboane de sudoare. De ce s-o fi chinuind aşa de tare să-l convingă? O fi având un plan economic lunar, ca poliţia statală cu amenzile pentru depăşirea vitezei legale?

— Nu m-a impresionat cine ştie ce relaţia noastră cu cei din Deleon, zice el. Da' mai gândeşte-te, Harold. În locul tău, pentru asta aş fi optat – fără nici o ezitare. Altfel, te joci cu viaţa ta.

Îhî, îşi zice Rabbit după ce iese doctorul, doar că nu eşti în locul meu. Şi la ce-i făcută viaţa, dacă nu ca să te joci cu ea?

Îl sună. Nu-i recunoaşte vocea din prima, e-atât de seacă şi de nazală, fisurată de-atâta whisky şi ţigări.

— Ce-ţi mai fac ăştia, dragă? îl întreabă ea.

---

1 *Witness*, film artistic din anul 1985, distins cu două Premii Oscar (din opt nominalizări), având-i în distribuţie, printre alţii, pe Harrison Ford, Kelly McGillis, Viggo Mortensen.

Dintotdeauna a avut impresia că el e un miel între lupii din comitatul Diamond și c-ar fi trebuit s-o șteargă și el de-acolo.

M-au băgat în spital, îi spune el; aproape că-i vine să plângă ca un copil. Mi-au vârât un balon prin picior și mi l-au pompat cu apă sărată până s-a umflat, să-mi desfunde o arteră înfundată cu unsoarea pe care-o mănânc. Pe urmă mi-au pus un sac cu nisip pe incizia de pe coapsă și mi-au spus să nu-mi mișc piciorul șase ceasuri, că dacă nu, o să sângerez până mor. Așa-i în spitalele astea: îți spun că treaba pe care urmează să ți-o facă e simplă ca o tunsoare și, la jumătatea procedurii, te anunță că există riscul să sângerezi până mori. Iar azi-dimineață vine doctorul și-mi spune c-a fost o operație de mântuială și că nici nu merită să ne mai gândim la ea. Vrea să mă ruineze și să-mi fac bypass multiplu. Mim, te despică exact ca pe-o nucă de cocos și-ți taie vene din picioare.

— Ăhă, știu, zice ea. Ai de gând să-l faci?

— Îmi închipui că până la urmă o să mă convingă să-l fac. Adică o să mă strângă de coaie. Te sperii și ce-ți mai rămâne de făcut?

— Niște tipi pe care i-am cunoscut pe-aici au trecut printr-o operație pe cord deschis și, în glumă, se jură tot pe ticăitoare. Nu par mult schimbați, clocesc toată ziua pe cururile lor grăsane, la manichiură, și pălăvrăgesc la telefon, dar nici înainte nu erau cine știe ce dinamită. La vârsta noastră, Harry, fiecare clipă de viață reprezintă o cazană în sine.

— Ei, hai, Mim, tu faci abia cincizeci de ani.

— Pentru o femeie de-aici, se cheamă că-s o hoașcă bătrână. O pantahuză. Dacă ești femeie, a sosit momentul să tragi pe dreapta. Nu se mai uită nimeni la tine, e ca și cum ai deveni invizibilă.

— Mamă, ce se mai uitau la tine, zice el cu mândrie.

Și-o amintește cum arăta la nouăsprezece ani – vopsită blondă cu șuvițe, cu o centură lată, roșie, pulovere sexy, pufoase, cu brațele subțiri încărcate de brățări clinchetitoare, cu dinți mari, pe care-i dezvelea când zâmbea, cu buzele mânjite cu ruj de-ai fi zis c-a mâncat un sendviș cu gem, o iepșoară cu picioare lungi, frumoase, care abia așteptă s-o șteargă din Brewer, să iasă din țarcul acela dând cu picioarele sau cu târtița. A și reușit acest lucru. Rabbit în veci n-ar fi izbutit. Era prea mămăligă. Până și Florida îi usucă sufletul. El a trebuit să rămână într-un loc unde lumea își mai aducea aminte de el cât de cât.

— La zi, când mai vii în Est?

— Păi, cât de rău îți e, Harry?

— Nu chiar așa de rău, doar mă văicăresc întruna. Nu trebuie decât să mă feresc de grăsimile animale și sare, și să nu pun lucrurile la suflet.

— Ce-ai avea de pus la suflet?

— Păi, vechea poveste, răspunde el. Nellie are niște probleme de-o vreme încoa'. Hei, n-o să ghicești în ruptul capului cine a reintrat în scenă și face pe scutierul lui Janice. Vechiul tău gagiu, Charlie Stavros.

— N-aș zice vreodată că Chas mi-ar fi fost gagiu. M-am dat la el atunci ca s-o lase-n pace pe nevastă-ta. Pe-aici nu se cheamă că ești gagiu până nu-ți instalezi gagica măcar într-un apartament rezidențial.

Harry se silește să-i mențină interesul treaz. Cei care reușesc în viață asemenea ei se plictisesc rapid.

— Cum naiba *e* în Vegas? întreabă el. Tot așa arșiță? Ce-ar fi să vii aici, să scapi câteva săptămâni de caniculă? O să stai în camera de oaspeți de deasupra bârlogului și-ai să faci și tu cunoștință cu nepoțica și nepoțelul tău. Judy e de-acum o adevărată domnișoară. O să fie o frumoasă – nu chiar ca tine, dar o să fie.

— Harry, când am venit ultima oară în Pennsylvania, era să mor din cauza umezelii. Nu știu cum de rezistați acolo zi de zi; e ca și cum ați sta înfășurați în niște cârpe înmuiate în apă caldă. De la clima aia nenorocită ți se trage. E prea mult polen în aer.

— Îhî, îi dă el dreptate cu glasul stins.

Telefonul îi pare jilav în mână. Nici propria lui capacitate de-a fi interesat nu se situează la nivelul la care ar trebui. Acum are voie să se plimbe pe coridoare, vede lucruri uimitoare: acum nici o oră a zărit o vizitatoare uimitoare, o puștoaică din Brewer, n-avea cum să aibă mai mult de cincisprezece ani, îmbrăcată toată în negru, cu geacă neagră, pantaloni negri, strâmți, ghete vopsite-n negru, cu părul vopsit într-un alb-gălbui, tuns scurt de tot, dat cu gel în toate direcțiile, așa că țeasta ei îi amintea de-un pui de Paști ciuciulit, și chiar lângă un ochi avea un tatuaj în formă de cruce. Și totuși, a privit-o cu lehamite, a avut senzația c-a mai văzut-o undeva, ce ți-e cu fetițele astea care-și fac rău sieși, crezând că tinerețea lor o să răzbată strălucitoare și o să li se vindece toate rănile.

— Poate-o să vin la toamnă dacă rezești până atunci, îi spune Mim.

— Aaa, o să rezist, îi răspunde el, nu scapi cu una, cu două de fratele mai mare.

Legătura dintre ei pare forțată, simte că Mim se căznește, în scurtele pauze, să găsească o continuare a dialogului lor.

— Hei, Mim, îți mai amintești, papsi se plângea de dureri de piept? o întreabă el.

— El a avut emfizem pulmonar, Harry. Din cauză că n-a vrut să se lase de fumat. Tu te-ai lăsat. Ai fost isteț. Eu am redus rația la un pachet pe zi, dar cred că niciodată n-am tras în piept.

— Parcă mi-l amintesc plângându-se că n-are aer. Își strecura mâna sub cămașă și își freca pieptul.

— Poate că avea mâncărimi. Harry, papsi a murit fiindcă nu mai putea respira. Mami a murit de Parkinson. Bănuiesc că, până la urmă, le-a cedat și inima, dar așa pățește toată lumea, pentru că viața-i o încordare continuă ce afectează inima.

Surioara lui a devenit atât de dogmatică, la ea totul e bătut în cuie. E și furioasă pe ceva. Exact ca micul Roy.

— Hei, zice el, nevrând, totuși, să întrerupă discuția, mai e o chestie la care mă tot gândesc. Ții minte cum cântai mereu „Plăcinta cu melasă și-o tartă cu mere"?

— Mda. Vag.

— Cum suna versul de după „Îți luminează privirea, burtica-ți strigă «Ce plăcere!»"?

În tăcerea care urmează aude flecăreala din fundal, din salonul de înfrumusețare, și zumzetul unui foehn.

— N-am nici cea mai vagă idee, zice ea într-un târziu. Ești sigur că fredonam cântecul ăsta?

— Da, dar lasă, nu contează. *Tu* cum o mai duci? se interesează. Ceva noutăți la orizont? Când ai de gând să te mariți?

— Harry, las-o moartă. Cineva de-aici s-ar mărita cu o băbătie ca mine doar ca să-i servească de paravan. Sau din motive de evaziune fiscală, dacă contabilul i-ar găsi o soluție în acest sens.

— Apropo de contabili, începe el, și i-ar fi povestit toată tărășenia despre Nelson, Lyle și Janice, și glasurile care-l tot sună la telefon, dar ea nu vrea să-l mai asculte, îi spune grăbită, coborând glasul:

— Harry, a intrat o clientă cu totul specială, până și tu ai auzit de ea, trebuie să-nchid. Vezi, ai grijă de tine. Pare-se că-ți revii. Oricând simți că nu-i mai suporți, poți să dai o fugă până aici, la soare și distracție.

Ce fel de distracție, ar fi vrut el s-o întrebe – pe vremuri întotdeauna se oferea să-i procure o fată dacă mergea acolo singur, dar n-a mers niciodată – și i-ar fi plăcut s-audă mai multe de la ea, de ce i se pare că și-ar reveni. Ea însă a pus receptorul în furcă. Are și ea viața ei. Îl și doare brațul îndoit de cât l-a ținut în mână. De când i-au invadat arterele cu vopsele și baloane, simte dureri și junghiuri în articulații îndepărtate, la nimereală, de parcă sângele din trup n-ar mai fi al lui. După ce-ai desfundat o sticlă cu suc de ghimbir, acesta nu mai e la fel de efervescent ca până atunci.

Asistenta cu chipul palid, rotund – de om de la țară – vine luni seara și-i spune:

— Mama trebuie să-mi aducă diseară ceva aici. S-o rog să treacă, să vă vadă o clipă?

— A zis ea c-ar fi dispusă?

Ultima oară când au stat de vorbă, Ruth i-a spus *Când mă gândesc că ți-o închipui ca fiind fiica ta, e ca și cum ai mânji-o din cap până-n picioare cu rahat.*

Tânăra cu bonetă plisată zâmbește.

— I-am spus aseară, în treacăt, că sunteți aici și cred c-ar vrea să treacă și ea. N-a zis nimic grosolan sau mai știu eu ce.

Pe chip are o urmă de roșeață, de zâmbet lucid, de secret. Dacă n-o să i se-ntâmple ceva curând, o să ajungă o față stupidă, inexpresivă. Inocența nu-i decât preludiul stupidității.

Nu-i cea mai bună zi a lui Harry. Zgomotul mașinilor și al muncii reluate afară pe stradă i-a reamintit cât de mult stă pe tușă. Janice nu l-a văzut, iar acum a început cursurile serale. Toată ziua cerul a fost acoperit de nori cenușii, de rotocoale lungi de nori nimbus, și de firicele de fum ce se înălțau din hornurile de cărămidă, dar n-a căzut nici un strop. Priveliștea oferită de fereastra lui constă în niște fâșii complicate de zidărie ornamentală ce împodobesc etajul trei al unor clădiri înguste la parterul cărora sunt o cafenea, o curățătorie chimică și un magazin de birotică. Clădirea din colț e gri, cea din mijloc albastră, iar a treia, cu cele mai ornate tocuri de ferestre, e bej. Lumea din Brewer s-a prins încet-încet că poate vopsi cărămizile în orice culoare, nu neapărat în cărămiziu. În spatele ferestrelor de sus locuiesc oameni, dar, cu toate că se holbează ca un spectator fidel, Harry n-a fost încă răsplătit cu spectacolul unei femei care se dezbracă sau fie și numai cu imaginea cuiva care să vină să se uite pe fereastră. Îl mai

deprimă și faptul că, de când s-a internat la St. Joseph, cu trei zile în urmă, n-a mai fost în stare să aibă nici o mișcare peristaltică. În prima zi, a dat vina pe jena provocată de ploscă și solicitudinea asistentelor care ar trebui să-i ducă produsul, a doua zi pe schimbarea regimului alimentar – hrana născocită de dieteticienii din spital arată binișor, însă are gust de carton umed și când o mesteci zici că-i pleavă, e atât de insipidă, încât îi blochează glandele salivare – dar în a treia zi, când se poate plimba pe coridoare și poate folosi baia din spatele unei uși închise din rezerva personală, se învinovățește pe sine, c-a ajuns un decrepit, un uscat, cu procesele vitale sleite. I s-a terminat benzina.

E ciudat că puștoaica asta (numai puștoaică nu mai e, ar trebui să fie doar cu trei ani mai mică decât Nelson) se oferă să i-o aducă pe maică-sa, căci astă-noapte chiar a visat-o pe Ruth. În timp ce lumea din jurul lui devine tot mai cenușie, visele îi capătă culori intense. Ruth – Ruth așa cum a fost în primăvara când au trăit și au dormit împreună, ambii în vârstă de douăzeci și șase de ani, ea cu o carnație frumoasă, impetuoasă, frumușică fără să se dea de ceasul morții să arate bine – purta o rochie bleumarin cu buline mici, albe, iar el se lipea de rochia în care era trupul ei și-i spunea ce bine îi vine culoarea asta, iar părul ei strălucea roșcat, castaniu și auriu aproape de ochii lui. Simțea că Ruth n-a întors capul de silă, ci de jenă, o jenă firească în situația din vis, fiindcă ea părea să locuiască laolaltă cu el și Janice, iar Janice era undeva prin preajmă – la etaj, deși mobilierul din jur era din răchită împletită cu motive florale, expus la soare, ca acela din apartamentul lor din Florida, unde n-au camere și la alt etaj, mai sus. Gestul de a o îmbrățișa pe Ruth părea pe jumătate îngăduit, ca într-o relație legală, iar prin lauda adusă rochiei în culori vii urmărea s-o facă și pe ea să se simtă bine, să simtă că iubirea lor, în sfârșit, a intrat pe un făgaș normal. Și-a lipit fața de gâtul ei, în cortina multicoloră a părului ei, și și-a dat seama c-ar putea s-o fută o vecie, iar și iar, vărsându-se la nesfârșit în frumusețea ei solidă. Când s-a trezit, avea ditamai erecția, cum rar i se-ntâmpla să aibă când era treaz, în ciuda medicamentului antihipertensiv și a stării de spirit în general cenușii. În timp ce visul continua să se agațe de el în fuioare de cer albastru, și-a dat seama că bulinele albe erau florile ce se scuturaseră ca niște confetti pe trotuar cu o lună în urmă pe strada aceea cu peri de Bradford de lângă Summer Street, unde locuise odinioară cu Ruth, și că razele de soare nemaipomenite erau aidoma celor ce se

revărsau pe masa de fier a bunicii Springer, ticsite cu ferigi și violete africane, în micuța verandă ce se deschidea, vizavi de antreu, din livingul întunecos. Pentru că, deși mobila din vis era din Florida, casa în care locuiau toți trei fusese cu siguranță vechea reședință Springer.

— Ce știi despre mine și maică-ta? o întreabă Harry pe asistenta cu fața rotundă.

Roșeața de pe chipul ei se intensifică.

— Aaa, nimic. Nu scoate o vorbă despre vremurile dinainte de căsătoria cu tata.

Acum, trecutul lui Ruth de femeie nemăritată sună destul de convențional; la vremea aceea, însă, era de neconceput, un suflet care o apucase pe calea pierzaniei, scandalos în ochii lumii obtuze din Mt. Judge.

— Îmi închipui că i-ați fost un prieten deosebit.

— Poate nu chiar atât de deosebit, îi spune Harry.

Nu se simte în apele lui, deoarece ea nu prea are ce să-i răspundă la această minciună, rămâne locului politicoasă, cu buza ei de sus cărnoasă, o soră plină de răbdare cu un pacient. O lasă în bătaia vântului. O iubește; dragostea curge prin el ca un șuvoi orb, o anestezie. Îi spune posibilei sale fiice:

— Uite ce, e drăguță ideea asta, însă dacă ea ar veni, ar face asta mai curând fiindcă ai rugat-o tu, decât fiindcă și-ar dori ea, și, la drept vorbind, Annabelle – e prima oară când îi spune pe nume –, aș prefera să nu mă vadă-n halul ăsta. Zici c-a slăbit și-arată trăsnet. Eu sunt grăsan și-am ajuns o epavă. Ar putea fi mai mult decât pot să duc.

Chipul fetei redevine palid și solemn. Granițele dintre ei sunt trasate la loc exact în timp ce el devine tot mai animat de sentimente paterne.

— Foarte bine, îi zice Annabelle, dacă o să mă-ntrebe de dumneavoastră, o să-i spun c-ați fost externat.

— S-ar putea să-ntrebe? Stai puțin. Nu mă lua pe tonul ăsta oficial. Spune-mi, de ce-ai ținut să ne-ntâlnim?

— Păreați atât de interesat de ea. Vă însuflețiți de fiecare dată când pomenesc de ea.

— Pe bune? Poate mă însuflețesc uitându-mă la tine. Îndrăznește să adauge: Mă-ntrebam dacă ar mai fi cazul să locuiești cu ea. Poate ar trebui să nu mai stai sub aripa ei.

— Asta am și făcut o vreme. Nu mi-a plăcut. E greu să locuiești de una singură. Bărbații știu să fie ai dracu'.

— Serios? Îmi pare rău s-aud asta.

Pe chipul fetei se așterne un zâmbet drăgălaș, ce-i arcuiește buza de sus la colțuri și-i încrețește partea cărnoasă din mijloc.

— În orice caz, același lucru îmi spune și ea, însă, deocamdată, îmi convine situația de-acum. Nu-mi mai este mamă, ci colegă de cameră. Credeți-mă, femeilor care locuiesc singure-n orașul ăsta li se pot întâmpla lucruri rele de tot. Brewer nu-i New York, dar nici Penn Park.

Bine-nțeles. Îi poate citi adresa chiar de pe fișa de lângă pat. Pentru ea, el este unul din snobii ăia din Penn Park pe care nici el nu i-a înghițit niciodată.

— Brewerul e un oraș dur, îi dă el dreptate fetei și se lasă pe pernă. Așa a fost dintotdeauna. Cu cărbuni și oțel. Cu baruri și bordeluri înșirate de-a lungul șinelor de cale ferată, drept până-n centru, în tinerețea mea. După ce aruncă o privire scurtă ornamentelor de pe fațadă, norilor negri, grăbiți, îi spune surorii medicale: Tu știi cel mai bine cum să-ți trăiești viața. Spune-i maică-tii, dacă o să te-ntrebe, că poate o să ne-ntâlnim altă dată.

Sub peri, în Paradis.

Zăcând aici în aceste zile, Harry se gândește cu drag la zidarii răposați care s-au chinuit să dea un aspect variat fațadelor în partea de sus a celor trei clădiri de peste drum, cu firide și ieșituri, în diagonală și pe verticală, cu diferite jocuri de umbre în momente diferite ale zilei, oamenii ăștia dintr-un alt secol urcați pe schele, discutând între ei în germana de Pennsylvania – sau zidarii de pe-atunci să fi fost deja tot italieni? Zăcând aici cu gândul la toate cărămizile care au fost folosite în construcții, iar apoi date jos și din nou îngrămădite pe străduțele liniștite, drepte, ce suie spre Mt. Judge, încearcă să-și închipuie viața sa ca pe-o cărămidă așezată-n zidărie în 1933, cu mortarul tot mai tare, o biată viață în șirurile, zidurile și blocurile de vieți. O asemenea imagine de ansamblu e dătătoare de satisfacții, de fiorii vagi ai apartenenței la o comunitate, dar aceștia cu greu pot triumfa în fața impresiei lui inițiale și continue că Brewerul și toată lumea înconjurătoare nu-s decât niște zorzoane menite să-l împodobească pe el, aidoma danteluței din jurul unei felicitări din satin de Sfântul Valentin, el însuși fiind inima universului, ca și Dalai Lama, despre care, de curând, la știri – în Tibet

continuă tulburările după patruzeci de ani de dominație chineză – s-a anunțat că s-ar fi oferit să renunțe la acest titlu. Propunerea lui a fost, însă, primită cu oroare de către adepții săi, pentru care Dalai Lama nu poate renunța la divinitate, după cum nici Harry nu poate renunța la egoismul său.

Se uită destul de mult la televizor. E chiar acolo, sub nasul lui; cablurile îi ies din peretele din spatele lui, ca și cele de la tubul de oxigen. Constată că-l interesează faptele reale, nu fanteziile: vechile filme difuzate de televiziunea prin cablu par schematice și scorțoase cu alb-negrul lor supraexpus, iar vechile seriale de pe NIK sunt insuportabil de lipsite de substanță, cu râsetele preînregistrate și cu frizurile alea date cu fixativ în stilul anilor '50, și până și sportul pe bandă rulantă (rugby din Irlanda, curling din Canada) îi pare o pierdere de timp, povești spuse unora care nu știu cu ce să-și umple timpul, or lui i-a mai rămas timp doar pentru fapte reale, adevărul de pe DSC sau Channel 12, MacNeil-Lehrer[1] cu știrile lor serioase care sar din New York în Washington și înapoi, reptilele din *Smithsonian World* ce-și unduiesc limbile bifurcate în arșița deșertului sau țestoasele gigantice din Galapagos ce se luptă pentru viață în *Word of Survival*, sau rușii care se bat cu naziștii în secvențele oscilante din al Doilea Război Mondial narate de Sir Laurence Olivier („Douăzeci de milioane de morți", intonează el la sfârșit, odată cu un stop-cadru urmat de încețoșarea imaginii și începutul temei muzicale înfiorătoare, făcându-l pe Harry să se imagineze trăind în partea opusă a emisferei nordice, bătându-se pe cutiile de conserve și făcând proiectile din foi de staniol, contribuția lui la lupta împotriva lui Hitler, un copil de zece ani participant la istoria reală), și *Război și pace în epoca nucleară*, *Calea naturii*, *Imagini ale puterii*, *Minunile lumii*, *Cronicile lumii animale*, *Corpul omenesc* și *Planeta Pământ*, lupte și moarte, gheparzii ce sfârtecă antilope gnu și tarantulele ce se duelează cu scorpioni, puii de oposum ce se bat pentru sfârcul mamei chiar sub blițul fotografului și păsările-țesător care-și fac cuiburile al naibii de complicate numai și numai ca să atragă o femelă mofturoasă – incredibilă risipa asta de inteligență și varietate și energie, e ca și cum și-ar oferi un curs intensiv despre mersul lumii. E nesfârșit, informația e nesfârșită.

---

1 Robert MacNeil (n. 1931) și Jim Lehrer (n. 1935), producătorii unei populare emisiuni de știri lansate în anul 1975 pe canalul PBS.

Ştirile serii au o grămadă de noutăţi despre China: vizita lui Gorbaciov, studenţii care protestează în Piaţa Tiananmen, dar nu împotriva lui Gorbaciov care, de fapt, le place, o lume întreagă îl agreează, în ciuda petei lui caraghioase de pe cap, ce-aduce cu Japonia. Se pare că studenţii chinezi vor libertate, vor să fie ca americanii, dar deja arată ca americanii, în blugi şi tricouri. Între timp, în America ştirea zilei este că nu numai preşedintele George Bush, ci şi doamna Bush, prima doamnă a ţării, face duş cu Millie, căţeaua lor, iar dacă asta-i tot ce vor chinezii, ar trebui să fim capabili să le-o oferim, sau cam aşa ceva, chiar dacă asta-l face pe Harry să-i fie un pic dor de Reagan, el măcar era demn şi păstra distanţa, ca-ntr-un vis. Puterea lui ca preşedinte consta în faptul că nu ştiai niciodată cât de multe ştie, nimic sau totul, din punctul ăsta de vedere, era ca Dumnezeu, trebuia să te descurci de unul singur. Cu preşedintele ăsta nou, ştii că ştie ceva, dar pare un ceva mic. Rabbit nu vrea să şi-l imagineze pe preşedinte şi pe nevasta lui între două vârste făcând duş la pielea goală cu câinele lor. Reagan şi Nancy aveau demnitate, îşi păstrau imaginea înceţoşată chiar şi când li se îndepărtau polipii intestinali[1] şi sânii[2] în văzul a miliarde de oameni.

Janice îl vizitează marţi, la ora şase, în timp ce îşi ia ultima cină de regim – mâine va fi externat. Poartă noul ei pardesiu, o fustă gri şi o bluză purpurie, decoltată, aproape la fel de viu-colorată ca rochia cu buline purtată de Ruth în visul său. Nevastă-sa pare energică, eficientă, cu părul ei sare şi piper proaspăt tuns, coafeza i-a adăugat volum şi i-a eliminat bretonul, apoi i l-a pieptănat pe spate şi l-a dat cu gel până a obţinut o masă înfoiată, zburlită, cu cărare într-o parte. Janice îi aminteşte de femeile-crainic, care vorbesc rapid când prezintă ştirile la televizor. De fapt, dă pe-afară de ştiri. Parcă ar avea lentile de contact de-o strălucire nefirească, până îşi dă seama că-s lacrimi, special pregătite pentru el în timpul pauzei publicitare.

— Vai, Harry, începe ea, e mai rău decât am crezut! E vorba de mii şi mii!

— Mii de ce?

— De dolari furaţi de Nelson! Charlie, cu mine şi cu contabilul recomandat de nepotu-său – Mildred zice că-i prea bătrână să se ocupe de audit şi, oricum, e prea ocupată la azil – ne-am dus azi

---

1 Ronald Reagan a fost operat de cancer la colon în iulie 1985.

2 Nancy Reagan a fost operată de cancer la sân în octombrie 1987.

acolo. Charlie a zis că *trebuie* să fiu și eu prezentă, n-ajunge să fie doar el și contabilul, și am cerut să văd registrele, Nelson *era* și el acolo de data asta și s-a uitat la mine cu o privire sfâșietoare, neajutorată, pe care n-am s-o uit cât voi trăi, și mi-a spus: „Sigur, mami, ce vrei să afli?" Ne-a spus totul. La început, când avea o nevoie turbată de bani pentru cocaină, își scria un cec pe care-l trecea la „Cheltuieli" sau „Lichidități", dar Mildred, care încă lucra acolo, l-a luat la întrebări și s-a speriat. Oricum, aceste sume mici, de-o sută sau chiar două, nu-i ajungeau să se mențină pe linia de plutire, așa că i-a venit ideea să facă o reducere de preț, la mașinile la mâna a doua, celor care plăteau cu banii jos sau c-un cec scris direct pe numele lui.

— Ți-am spus eu că nu-s destule mașini la mâna a doua în balanțe, zice Harry pe un ton triumfător, care sună destul de plat.

De când l-au scormonit cu cateterul, parcă i-au mai secat reacțiile emoționale.

— Cu câte mașini a făcut figura sta?

— Păi, nu-și amintește exact, dar Charlie zice că putem reconstitui totul din registre, fișe de vânzări și așa mai departe, doar că o să ne ia ceva timp. Firește, Nelson nu l-a abordat chiar pe fiecare client cu felul ăsta de tranzacție dubioasă, i-a ales pe sprânceană, pe cei care, de pildă, păreau destul de amărâți ca să nu caute calul de dar la dinți. A lucrat cu cap. Nelson e mult mai deștept decât ți-ai închipui tu.

— N-am zis niciodată că băiatu' n-ar fi deștept.

— Vai, Harry, dar...

Cochilia de lacrimi se reîmprospătează, ochii căprui sunt scăldați în lacrimi, dârele lucioase sclipesc de-o parte și de alta a năsucului ei cârn, un nas cu la fel de mult caracter cât un mâner de sertar. Ia un șervețel din cutia pe care cei din spital o pun pe noptiera lui – când se apleacă în față, îi zărește vârful sânilor sănătoși în decolteul bluzei purpurii cu croială rustică, pe care n-a mai văzut-o până acum, cumpărată pentru cursul de agenți imobiliari, întâlnirile cu Charlie și, în general, pentru ieșirile ei în lume fără el. Simte un val de căldură neplăcută, ca la cateterizare. Auzi, să-l surprindă în halul ăsta sânii propriei soții! Janice își tamponează fața, moaca aia de toantă năucă și se apleacă și mai mult, îi simte răsuflarea pe față, miroase vag a bomboane cu mentă. Să-și ascundă mirosul de tutun. Lacrimile ei lucesc sub ochii lui; coboară glasul tremurător, s-o audă doar el.

— ...nu s-a oprit aici. La data aceea se apucase deja de crack, iar sumele de care avea nevoie erau incredibile. Împreună cu Lyle a pus la cale un șmen, urmează o chestie foarte tehnică...

— Stai puțin, o oprește.

Femeia de la cantină intră să-i ia tava. E o hispanică durdulie, cu unghii lungi, roșii și mustață vizibilă.

— Tu nu mâncat destul, îl ceartă ea cu un zâmbet timid, ce-i dezvelește dințișorii cât perlele.

— E destul, îi răspunde. Deocamdată. Foarte bun. *Bueno.*

Ea are un carnețel în care își notează procentele consumului său. O treime din fasolea verde răsfiartă, jumătate din fleica palidă, ovală de vițel insipid, două-trei frunze din salata verde bătrână înecată într-o unsoare portocalie, o gură din budinca de tapioca, a cărei textură sfărâmicioasă l-a înfiorat de greață.

— La micul dejun, îi citește din mapa ei, bucăți ananas, cremă grâu, pâine neagră prăjită, cafea decafeinizată.

— De-abia aștept, îi spune Harry.

— Mâncat mai mult acum, îi sugerează ea.

El se ține tare pe poziție:

— Nu, mulțumesc. S-a răcit de tot. Sunt cu soția.

Ea citește din fișă:

— Aici zice ultima zi mâine.

— Ca să vezi! face Harry. Mă așteaptă lumea largă. O să-mi fie dor de tine și de toate mâncărurile voastre sănătoase. De *comestibilele* tale.

În timp ce saltă tava de plastic, unghiile ei lungi, roșii îi zgârie fundul cu un sunet care-i strepezește dinții. Îi amintește de pipița platinată care bătea în tastele calculatorului de la Fiscal Alternatives. Și ea avea unghiile prea lungi. Murise, i-a povestit Lyle. Dacă *există* o viață după moarte, unde se adună toți morții laolaltă, oare o să aibă șansa să aprofundeze această cunoștință? Dar, fără bani, despre ce-or să discute?

După ce iese femeia, Janice își reia povestirea. Scoate vârful limbii două-trei secunde în timp ce încearcă să-și adune gândurile.

— Nu știu dacă-nțeleg chiar totul, dar știi cum ținem inventarul mobil – atâtea breakuri, dubițe și mașini mici pe lună de la Mid-Atlantic Toyota din Maryland.

— Între douăzeci și douăzeci și cinci pe lună, cam atâtea erau până acum, îi spune Harry, să-i arate c-o fi zăcând el pe-un pat de spital, dar știa meserie. N-am reușit să vindem trei sute de mașini noi decât într-un singur an, în '86, după ce a preluat Nelson afacerea. Yenul puternic ne omoară, iar Honda și Nissan au acaparat un segment mai mare al pieței. Iar anul trecut Ford Ranger ne-a micșorat vânzările la mașinile mari.

— Harry, încearcă să te concentrezi. Mi s-a explicat că în California există Corporația de Credite Toyota Motors, care finanțează inventarul nostru direct prin Mid-Atlantic și e plătită când vindem o mașină și adaugă în contul nostru de credit când comandăm alta pentru salon. Uite ce a făcut Nelson: în fiecare lună raporta cu una sau două vânzări mai puțin decât în realitate, astfel încât Toyota trecea de la o lună la alta datoria pentru aceste mașini, iar el și Lyle băgau banii intr-un cont separat, deschis în numele companiei, știi că băncile îți oferă acum diverse conturi, de economii și conturi curente, de cecuri cu economii, cu capital, cu lichidități limitate și așa mai departe. Așa că, în fiecare lună, datoram acestei corporații banii pe o mașină-două în plus decât erau, de fapt, la salon, iar suma datorată lor creștea tot mai mult, în timp ce inventarul nostru real se micșora; în doi-trei ani, dacă nu s-ar fi întâmplat nimic, n-am mai fi avut nici o mașină nouă în stoc și am fi datorat celor de la Mid-Atlantic Toyota o avere!

— Și cât le datorăm, până-n coadă?

Mintea lui încă nu poate discerne gravitatea faptelor, a acestor Toyote-fantomă. Îi stă tot la chestiuni ce țin de spital – la ananasul care i s-a promis la micul dejun și dacă și-a luat sau nu digitalina de seară.

— Nimeni nu știe, Harry. Nelson nu-și amintește exact, iar Lyle susține că o grămadă dintre dischetele cu calcule contabile au fost șterse din greșeală.

— Din greșeală intenționată, așa se zice, comentează el. Ce căcat. Ce pereche de căcați.

— Știu, e de-a dreptul *oribil*, confirmă Janice, iar Lyle este oribil la telefon. Zice că-i pe moarte și că *nu-i pasă* ce-i facem. Mi s-a părut cam sărit de pe fix; nu-i ăsta unul dintre simptome?

Gravitatea faptelor o lovește și o târăște brusc pe făgașul isteriei; lacrimile îi curg gârlă, acompaniate de suspine, și încearcă să-și odihnească fața udă la pieptul lui acoperit de pătură, dar e prea scundă și, cum stă cocoțată pe scaunul de lângă patul lui înalt, ajunge să-și lipească ochii și gura de marginea dură a saltelei, murmurând între timp că nu-i vine să creadă că el i-a făcut ei una ca asta.

„El" însemnând Nelson; o dată-n viață, nu Harry e cel luat în colimator. De supărare, ei i s-a înfierbântat tot capul, până-n creștet, ca un ibric ce stă să dea în foc. O mângâie consolator, prin noua ei coafură, și încearcă să nu zâmbească. *Așa le trebuie*, își zice el. Familia Springer. Are părul negru atât de fin, că i se lipește de degete ca pânza de păianjen. Îi mângâie cu vârful degetelor țeasta caldă,

nefericită vreo cinci minute bune, uitându-se între timp la ecranul alb al televizorului, gândindu-se că o să piardă ştirile de la ora şase, urmate de ştirile naţionale de la şase treizeci. Într-un fel, nu-i vine să creadă că ceea ce încearcă să-i spună Janice are în plan real aceeaşi importanţă ca ştirile naţionale. O fi ea nevastă-sa, dar nu-i nici pe departe Connie Chung, să nu mai vorbim de Diane Sawyer[1] cu ochii ei albaştri îndepărtaţi, gura înduioşătoare şi privirea uluită a unei frumoase bovine blonde.

— Şi ce-o să se întâmple? o întreabă pe Janice într-un târziu.

Ea îşi înalţă chipul mânjit de lacrimi şi, în mod surprinzător, are câteva răspunsuri. O fi pregătit-o Charlie.

— Păi, de-ndată ce-o să aflăm cât avem datorie la Toyota, va trebui să facem o înţelegere. Plătim întruna dobânda pe inventar, aşa că n-ar trebui să le pese prea tare, e ca o ipotecă, doar că Nelson a vândut casa fără să-i anunţe.

— Dacă a falsificat vreo semnătură, asta se cheamă fals în acte, spune Harry, şi vopseaua neagră a disperării începe să-i pătrundă în inimă când îşi dă seama că fiu-său e o cauză pierdută.

Un gunoi uman, aşa cum îl numise taică-său pe el odinioară. Întreabă:

— Ce-o să se-ntâmple cu băiatul?

Janice clipeşte cu genele ude. Ceea ce are de spus i se pare atât de important, încât are un moment de ezitare. Glasul ei are precizia suculentă cu care vorbea bunica Springer când lua o hotărâre.

— E de acord să se interneze într-un centru de dezintoxicare. Imediat.

— Cred că-i o idee bună. Şi cum se face că-i de acord?

— I-am spus că ori se internează, ori îl concediez de la salon. Şi-l dau şi în urmărire penală.

— *Mamma mia!* I-ai spus tu una ca asta? De urmărire penală?

— Da, Harry. M-am străduit să-i spun.

— Propriului tău fiu?

— N-am avut încotro. S-a vârât rău de tot în mocirlă şi e şi el conştient de acest lucru. Mi-a fost recunoscător, zău. I-am spus totul verde-n faţă chiar acolo, la salon, afară, în buruieniş, iar Charlie şi contabilul au rămas înăuntru. Apoi am dat câteva telefoane din fostul tău birou.

---

1 Cunoscute prezentatoare de ştiri.

— Şi *unde*-i centrul ăsta?

— În North Philadelphia. I l-a recomandat consilierul lui, rămâne să vedem dacă-i găseşte un loc. Ştii că peste tot sunt locurile date. Societatea nu mai ţine pasul. Există şi nişte programe de tratament ambulatoriu în Brewer, dar consilierul susţine că-i important să se detaşeze de tot mediul din care fac parte drogurile.

— Deci chiar s-a dus la un consilier după ce a caftit-o pe Pru?

— Da, spre surprinderea tuturor. Şi, lucru şi mai surprinzător, lui Nelson pare să-i placă de el, să-l respecte. E un negru.

Pe Harry îl înjunghie invidia şi pizma. Băiatul lui intră în grija altcuiva. Autoritatea lui paternă n-a fost îndeajuns de bună. Apelează la profesionişti.

— Cât o să stea internat acolo?

— Programul complet e de nouăzeci de zile. În prima lună se face dezintoxicarea şi terapie intensivă, apoi, timp de şaizeci de zile, o să locuiască într-o casă specială şi-o să aibă un fel de slujbă, vreo activitate în folosul comunităţii, ceva care să-l aducă în lumea normală.

— O să lipsească toată vara. Cine-o să se ocupe de lot?

Janice îi cuprinde palma cu mâna ei, lui îi pare un gest dobândit, învăţat de la cineva.

— Tu, Harry.

— Iubito, eu nu pot. Sunt bolnav.

— Charlie zice că ai o atitudine îngrozitoare. Te obsedează inima. Cică cel mai bine-i să gândeşti pozitiv şi să ai o ocupaţie tot timpul.

— Mda, păi, atunci, de ce nu se-ntoarce să conducă el salonul dacă-i aşa de activ?

— Are şi alte treburi.

— Ăhă, iar tu s-ar zice că eşti una dintre ele. Văd că dai din coadă.

Ea chicoteşte printre lacrimile urâte ce i se usucă pe faţă.

— Nu fi caraghios. Nu-i decât un vechi prieten care se comportă de nota zece în aceste momente de criză.

— În timp ce eu nu-s bun de nimic, nu-i aşa?

— Tu eşti în *spital*, dragule. Eşti viteaz în felul *tău*. Oricum, după cum ştim cu toţii, sunt unele lucruri pe care nu le poţi face în numele meu, trebuie să le rezolv singură.

El e dispus să o contrazică aici, prea-i vorbeşte pios într-o manieră nouă în care nu are încredere, dar, dacă e să se-ntoarcă din nou la lucru, trebuie să lase de la el şi să nu pună totul la suflet.

— Cum a reacţionat Nelson?

— Cum ziceam, i-a plăcut. Ne roagă pe toţi ceilalţi să luăm hăţurile în mână, ştie c-a luat-o razna. Pru e încântată că o să primească ajutor. Judy e şi ea încântată.

— Dar Roy? E şi el încântat?

— E prea mic să înţeleagă ceva, dar, după cum spuneai chiar tu, atmosfera din casa aia era otrăvită.

— Am zis eu aşa ceva?

Ea nu catadicseşte să răspundă. Şi-a revenit şi îşi şterge faţa cu un şerveţel umed.

— Va trebui să-l văd pe băiat înainte să plece?

— Nu, iubitule. Pleacă mâine de dimineaţă, înainte să te-aducem acasă.

— Bine. Nu ştiu dacă aş fi în stare să dau ochii cu el. Când te gândeşti la ce-a făcut, şi-a bătut joc de noi toţi, nu doar de mine şi de tine, ci şi de copii, de *toată* lumea. Ne-a vândut pe toţi de dragul unui drog idiot.

— Of, Doamne, Harry – dacă nu mă-nşel, şi tu ai fost un egoist la viaţa ta.

— Mda, dar nu pentru un pic de praf alb.

— N-au ce face. Le subjugă întreaga existenţă. În orice caz, e clar, banii se duceau şi pe Lyle. Vreau să zic, pe medicamente pentru boala lui – doctorii pentru SIDA care nu pot fi cumpărate aici şi sunt groaznic de scumpe, se procură prin contrabandă.

— Ce poveste tristă, comentează Rabbit după o pauză.

Simte cum îi circulă prin vene deprimarea. E de prea mult timp în spital. A uitat cum e viaţa. O întreabă pe Janice:

— Şi-acum, unde te duci cu bluza asta trăsnet?

Ea îşi întoarce spre el privirea de la oglinda poşetei, în care se aranjează, apoi chipul îi devine impenetrabil şi încăpăţânat; îl ia la aburit:

— Charlie a zis că mă scoate la cină. Se teme să n-am o cădere psihică după toată trauma asta. Trebuie să procesez.

— Să procesezi?!

— Să despic firu-n patru.

— Poţi despica firu-n patru cu mine. Zac aici toată ziua, fără să fac nimic, uite, am pierdut deja ştirile sportive.

Ea face buzele *mmmm*, cum fac femeile după ce se dau cu ruj, îşi freacă buzele una de alta cu un aer satisfăcut, serios, şi-i spune:

— Tu nu eşti imparţial. Ai propria ta agendă cu Nelson, ca şi cu mine, de altfel.

— Şi cum de-i Charlie aşa de imparţial? Nu vrea decât să-ţi intre din nou în chiloţi. Dacă n-a şi făcut-o deja.

Ea îşi bagă rujul la loc în gentuţa de forma unei bombe şi îşi aranjează noua coafură cu degetele, privindu-se în oglindă din diferite unghiuri, apoi închide geanta. Spune:

— Drăguţ din partea ta, Harry, să pretinzi că mă crezi încă dezirabilă pentru cineva, când, de fapt, nu sunt, cu excepţia, poate, sper eu, a soţului meu, din când în când.

El răspunde jenat, fiindcă ştie că în ultimul timp a dezamăgit-o la capitolul ăsta:

— Sigur, dar, ştii, la bărbaţi e o chestie ce ţine de tensiunea arterială şi...

— O să vorbim despre asta când vii acasă. I-am zis lui Charlie că ne întâlnim la şapte...

— Unde? La fast-foodul ăla deschis în locul lui Johny Frye's? Nu-i decât la două cvartale de aici. Poţi să mergi pe jos.

— Nu. E un restaurant vietnamez pe lângă Maiden Springs pe care voia să-l încerce. E ceva de mers cu maşina şi, doar mă ştii, probabil o să mă rătăcesc. Şi apoi, ca să pun capac la toate, am de citit pentru lecţia de mâine, cincizeci de pagini dintr-o carte despre legea imobiliară britanică, pline de cuvinte vechi caraghioase.

— N-o să fii acasă mâine seară? În prima mea seară acasă?

Se plânge, dar nu doreşte decât ca ea să plece şi să-l lase singur cu ecranul televizorului.

— O să vedem, spune Janice ridicându-se. Am o idee. Apoi îl întreabă: Nu eşti mândru de mine?

Se apleacă şi îşi lipeşte faţa fierbinte, neastâmpărată, de-a lui.

— Că mă descurc pe toate planurile?

— Îhî, o minte el.

Prefera s-o ştie incompetentă. Ea iese cu noul ei pardesiu galben pe braţ şi lui i se pare că i s-a mai lăţit fundul, are fesele babane ale femeilor din ţinut care au cheag.

Harry urmăreşte finalul emisiunii lui Tom Brokaw[1] şi începe vizionarea unui documentar de la ora şapte despre viaţa din Antarctica, dar, să vezi surpriză, soseşte în vizită familia Harrison. Nu numai Thelma – îl aduce cu ea şi pe Ron, sau Ron o aduce pe ea, de vreme

1 Jurnalist american (n. 1940), fost redactor-şef şi prezentator al ştirilor de seară de pe canalul NBC între 1982 şi 2004.

ce-i mai sfrijită și mai palidă ca niciodată și se mișcă de parcă la fiecare pas ar risca să-și rupă un os. Ea zâmbește cu tristețe; își cere scuze din priviri pentru starea în care se află, pentru prezența lui Ronnie, pentru că n-a fost capabilă să se țină deoparte.

— Am trecut pe la spital să-l văd pe doctorul meu, îi explică ea, iar Ron auzise că ești internat aici.

— Pentru ceea ce ei numesc o mică procedură, spune el și face semn spre scaunul pe care Janice l-a tras lângă pat și care probabil încă păstrează căldura posteriorului ei baban. Ron, ia scaunul ăla tapițat din colț, poți să-l tragi mai aproape; e pe rotile.

— Stau în picioare, răspunde el. Nu zăbovim decât un minut.

E posac, dar nu Rabbit i-a rugat pe cei doi să-l viziteze și nu înțelege de ce-ar trebui să se lase terorizat.

— Cum vrei. O întreabă pe Thelma: *Tu* cum te mai simți?

Thelma scoate un oftat lung.

— Ei, știi cum sunt doctorii ăștia. N-ar recunoaște niciodată că-s depășiți de situație. Mi se face dializă la domiciliu de două ori pe săptămână, Ronnie e un sfânt că mă mai suportă. A făcut un curs despre modul de întrebuințare a aparaturii.

— Ronnie a fost dintotdeauna un sfânt, îi spune Harry.

Toți trei știu, însă, că Ronnie Harrison e, poate, cea mai nesuferită persoană de pe pământ, deși se cunosc încă din grădiniță. Chiar și la vârsta de cinci ani era un țopârlan cu gura spurcată, iar acum e chel ca un vârf de carici, cu niște șuvițe deasupra urechilor mari, clăpăuge. În liceu și mai târziu, Ronnie era destul de îndesat, dar înaintarea în vârstă i-a mai topit din hălcile tinereții, lăsându-l cu obrajii scofâlciți, gâlme și tendoane dureroase pe gât. Harry spune, de parcă ea n-ar ști deja:

— Și Janice urmează niște cursuri, învață cum se vând bunurile imobiliare. Cred că face asta ca să aibă o ocupație în caz că dau ortul popii.

Thelma clipește mărunt, dă din mâna ei osoasă, cu verigheta pe deget, nu se poate una ca asta. Cu cât i se agravează boala, cu atât are un aspect mai uscat și de cadru didactic. Asta era una dintre glumele ei de amantă, înfățișarea ei atât de decentă, în contrast cu cât de zvăpăiată era în dormitor, dar poate că eul ei adevărat era învățătoarea, iar zbânțuiala era doar o mască adoptată anume pentru el.

— Harry, n-o să dai ortul popii, îl asigură ea temându-se pentru el.

Ce ciudate-s femeile, au un fel al lor de-a ţine la cineva mai mult decât la ele însele.

— În ziua de azi se fac minuni cu inimile, sunt cusute şi reparate exact ca păpuşile de cârpe, zice ea chinuindu-se să schiţeze o urmă de zâmbet.

— Vrei să vezi ce-am eu?

El îşi zice că ştie ce are, dar ea îşi descheie nasturele de la manşetă, îşi dezgoleşte antebraţul cu calm, în stilul ei caracteristic, şi-i arată antebraţul. Două pete purpurii, învineţite pe încheietura ei subţire sunt legate între ele de un U transparent dintr-un tub de plastic lipit de pielea ei îngălbenită.

— Se numeşte şunt, îl anunţă ea, pronunţând cu atenţie ultimul cuvânt. Face legătura dintre o arteră şi o venă, şi când mi se face dializa, îl desfacem şi-l conectăm la un aparat.

— Drăguţ... spune el şi tace.

Le povesteşte apoi despre angioplastia lui, dar s-a plictisit până şi el s-o tot descrie şi să redea chestia aia morbidă cu umbra întunecoasă a cateterului ca un deget arătător şerpuitor înaintând în obscuritatea intimă, tot mai palidă şi mai tremurătoare a inimii sale.

— Artera mea coronară se putea înfunda şi puteam să intru în SC. Stop cardiac.

— Dar n-ai intrat, nemernicule, îi spune Ronnie stând băţos, proiectându-şi umbra pe perete. Bătrânul maestru, face el, recurgând la o expresie sardonică cu care îl şicana pe Harry pe vremea când jucau baschet.

Ciudat: Harrison s-a ţinut tot timpul scai de Harry cu carnaţia lui urâtă, amintindu-i că viaţa înseamnă sudoare şi trudă, treburi greţoase, de care Rabbit a încercat să se detaşeze şi să facă abstracţie.

— Nimeni nu-l atinge c-un deget pe bătrânul maestru. El face ca totul să pară floare la ureche.

Ronnie se şucărea când Marty Tothero îl trimitea pe teren în momentele când cotonogarii din echipa adversă îl trosneau pe Harry, să le plătească cu aceeaşi monedă. În ziua de azi asta se cheamă „să facă ordine".

— Niciodată nu mi-a fost chiar atât de uşor, îi spune Rabbit.

Se întoarce spre Thelma, simte nevoia să fie tandru cu ea, fiindcă a sfidat furia soţului ei aducându-l aici. Nu s-a dat în lături să-l umilească pe Ronnie ca să-i dea lui Harry ofranda iubirii ei şi, într-adevăr, aşa bolnavi cum sunt, apropierea ei îi dă sentimentul

acela de siguranță pe care-l ai cu unele femei, senzația divină că n-ai cum greși.

— Și care-i treaba cu tine, Thel? Doctorii tăi ce mai zic, îi dau la cap bolii?

— Ah, mă-ncurajează întruna, dar corpul, până la urmă, obosește. Nu poți lupta la infinit. Cu durerile și starea de slăbiciune, treacă-meargă, mă mai împac, însă rinichii ăștia terminați chiar că mă demoralizează. Îți piere cheful de viață dacă nici pe-atâta lucru nu mai poți conta. Harry, mai ții minte fragmentul acela din Biblie pe care ni-l citeau la școală înainte de interzicerea Bibliei, cum că orice lucru își are clipa lui prielnică? Vreme este să arunci pietre, și vreme să le strângi.[1] Încep să cred c-a sosit clipa să mă dau bătută.

— Thel, nu vorbi așa, intervine Ronnie imperios.

Și el o iubește pe-această femeie, și el îi spune Thel. Lui Harry îi vine ideea că doi bărbați la o femeie și viceversa-s numai bine, că doar avem nevoie și de două feluri de zile, unele lucrătoare și altele de sărbătoare, plus ziua și noaptea. Ronnie pare furios la auzul ideii că ea s-ar da bătută, însă această seară de mai îl topește încet-încet în peretele întunecos, așa încât Harry începe să aibă senzația că-s de față doar el și Thelma, ca în atâtea după-amiezi petrecute împreună pe furiș, cu inimile palpitându-le, cu autobuzele școlare ce frânau pe strada în curbă, anunțându-l că trebuie s-o ia din loc, și ca în camera aceea din Caraibe, când au fost pentru prima oară împreună și au stat treji până-n zori, iar apoi au adormit îmbrățișați când cerul tropical albastru devenea tot mai pal pe fereastra de ventilație, iar palmierii s-au oprit din freamătul lor nocturn. Glasul imaterial îi spune mânios:

— Ai trei băieți care vor să te vadă ajungând la bătrânețe.

Thelma îi zâmbește șireată lui Harry, chipul ei incolor și gălbejit se vede tot mai stins în asfințitul de mai deasupra cornișelor ornamentate și a coșurilor vizibile pe ferestre.

— De ce-ar dori să vadă așa ceva, Ronnie? îl întreabă ea răutăcioasă, fără să-și ia ochii de la Harry. Sunt oameni în toată firea. Am făcut pentru ei tot ce-am putut.

Bietul Ron nu știe ce să-i mai răspundă. S-o fi înecat. Lui Rabbit i se face milă de el și-l întreabă:

---

1 *Ecclesiastul* 3:1-5.

— Cum mai merg asigurările, Ron?

— Potrivit, îi răspunde răguşit. Nici prea-prea, nici foarte-foarte. Haosul creat de fondurile mutuale a lovit unele companii, dar nu şi pe-a noastră. Oamenii s-au învăţat minte, măcar, să nu mai facă împrumuturi cu cinci la sută şi să investească cu zece la sută ca până acum. Chestia asta ne strica afacerile.

— Una din chestiile drăguţe legate de faptul că ajungem nişte băbălăi aşa, ca noi, zice Harry, este aceea că unii ca tine nu încearcă să-mi mai facă mie poliţă de-asigurare.

Se-aud paşi şi zăngănit de veselă pe hol, unde brusc se aprind luminile. S-a înserat.

— Nu neapărat, răspunde Ron. Ţi-aş putea aranja o afacere destul de bună, o poliţă pe viaţă în douăzeci de rate, dacă vă interesează pe tine şi pe Janice. Cunosc un doctor care-i mai superficial cu actele medicale. Dacă ai supravieţuit unui infarct, ai o bilă albă. O să-ţi prezint nişte cifre.

Harry nu-l ia în seamă.

— Băieţii voştri sunt în formă? o întreabă el pe Thelma.

— Nouă ni se pare că da. Într-o formă destul de bună. Alex a primit o ofertă de la o firmă de informatică din Virginia, de lângă Washington. Georgie crede c-a prins peste vară un loc într-o trupă de music-hall care va da spectacole în Munţii Catskills.

— Să vă spun ce mi-a zis Janice. Cică l-ar fi pus pe Nelson să ceară internarea într-un centru de dezintoxicare.

— E bine-aşa, spune Thelma atât de încetişor şi-atât de sinceră în întunericul de-aici, încât glasul ei pare să răsune nu în aer, ci în sângele lui, injectat intravenos.

Toate după-amiezile în care trupurile lor s-au împletit şi au făcut schimb de fluide n-au dispărut, s-au păstrat înlăuntrul lui, celulele lui şi le vor aminti mereu.

— Eşti drăguţă că vorbeşti aşa, zice el îndrăznind să-i apuce mâna răcoroasă, cea fără de şunt, şi să i-o ridice din poală, astfel încât cu dosul palmei îi mângâie şi un sân.

De lângă perete se aude vocea lui Ronnie.

— Tre' să plecăm, Thel.

— Ron, îţi mulţumesc că ai adus-o în vizită.

— Pentru bătrânul maestru fac orice. Eram şi noi în clădire...

— Un maestru la nimic în clipa de faţă.

— Cine ştie? bombăne Ronnie; nu-i chiar aşa de-al naibii.

Thelma s-a ridicat cu o mişcare rigidă şi, aplecându-se lângă pat, îl întreabă chiar sub nasul lui Ronnie:

— Iubitule, poţi să-mi dai un pupic?

Poate doar i se năzare lui, dar faţa rece a Thelmei, care se depărtează după ce s-a lipit în fugă de-a lui şi după ce buzele li s-au întâlnit o clipită oblic, lasă în urma ei un miros vag de urină. După ce rămâne din nou singur în rezervă, îşi aminteşte cum, atunci când o săruta la despărţire la ea acasă, gura ei avea gustul ca de lapte bătut al cariciului său, al smegmei brânzoase secretate sub prepuţ. Era moale toată, buimăcită de tăvăleala lor, năucă, şi el încerca să-şi mascheze repulsia, repulsia de propriul lui miros ajuns pe buzele ei. Era ca atunci când – un alt lucru trist de care îşi tot aducea aminte – Nixon, cu scandalul Watergate peste tot, a insistat odată la televizor, cât se poate de serios, în timpul unei crize a petrolului, să dăm termostatele mai încet, nu numai fiindcă s-ar economisi petrol, ci şi pentru că studiile ştiinţifice au demonstrat că locuinţele mai reci sunt mai sănătoase. Mutra aia mare, speriată, ameninţătoare, de pe ecran, cu buzele umede, bâiguind. Preşedintele lor, că era panglicar sau nu, căzut în dizgraţie, tot încerca să le spună ce trebuia spus; Harry, ca un cetăţean loial ce era, s-a dus şi şi-a dat termostatul mai încet.

Janice, neliniştită, se trezeşte devreme de tot; o să aibă parte de-o zi lungă şi complicată, o să-l conducă pe Nelson la ora nouă, o să-l ia Harry acasă la amiază şi la ora şapte o să dea un test la dreptul britanic al proprietăţii imobiliare la filiala din Brewer a Universităţii Penn State, în clădirea renovată a unei foste şcoli elementare de pe South Pine Street, o zonă în care nu-i prea face plăcere să-şi parcheze maşina la căderea serii. În Penn Park, la jumătatea lunii mai, ziua începe cu un sărut răcoros al zorilor, ca şi în Florida; căsuţa de calcar e mai confortabilă acum, când pomii din jur au înfrunzit cu totul. Ca să-şi mai adune la catastiful cu sentimente de vinovăţie, a savurat din plin zilele petrecute de Harry în spital şi libertatea ei de mişcare, fără explicaţii, culcatul devreme sau la ore târzii, după bunul ei plac, şi vizionarea serialelor ei preferate. Miercuri seara, de pildă, îi place să se uite la *Mistere neelucidate*, dar Harry stă tot timpul lângă ea pe canapea sau în pat şi-i spune ce ridicole sunt aceste aşa-zise enigme şi că toate provin, dacă stăm să ne gândim, din mărturiile unor oameni care ori sunt dezechilibraţi mintal, ori au de

tras foloase de pe urma lor. Pe măsură ce îmbătrânește, Harry devine tot mai cinic; înainte era religios într-un mod ciudat. Nu s-ar difuza serialul la televizor dacă n-ar fi un sâmbure de adevăr, iar Robert Stack[1] pare atât de rațional. Aseară, dat fiind faptul c-a ieșit cu Charlie la localul ăla vietnamez de pe Maiden Springs Pike (a fost drăguț, însă habar n-avea ce trebuie să facă cu chestioarele alea de orez afânate, fărâmicioase, ca niște clătite îndoite, care erau atât de insipide, încât trebuia să le-nmoi în ceva), n-a mai prins decât zece minute din *Treizeci și ceva*[2], la care-i place să se uite marți seara, fiindcă-i atât de diferit de cum era ea însăși la treizeci și ceva de ani, atât de solicitată, mamă, soție, fiică, apoi, o vreme, amanta lui Charlie, simțindu-se atât de nelalocul ei și atât de vinovată, fără nici o prietenă adevărată în afară de Peggy Fosnacht, care tot s-a culcat cu Harry, iar acum e moartă, ce groaznic e să te gândești, deacum e toată putredă, pergamentoasă ca o mumie în coșciugul ei, o imagine prea hidoasă ca s-o accepți cu una, cu două, dar așa se-ntâmplă, oricum, până și cu oamenii de vârsta noastră. În absența lui Harry, dacă are chef, poate mânca supă Campbell's de pui cu tăiței, neîncălzită, direct din conservă, cu câțiva biscuiți Ritz fărâmițați în ea, și nu trebuie să-și bată capul cu mesele lui bine echilibrate, fără grăsimi și fără sare, de care i se plânge că n-au nici un gust. Poate că nici n-o să-i fie așa de rău ca văduvă: iată un gând pe care tot încearcă să și-l alunge din minte.

Aseară a turnat cu găleata timp de-o oră, ploaia care bătea darabana în instalația de aer condiționat n-a lăsat-o să doarmă și s-au anunțat averse și pentru astă-seară, deși soarele iscă un fel de pâclă oranj-închis ce le învăluie pieziș curtea printre pomii înalți ai vecinului, se întinde spre micuța grădină cu zarzavaturi pe care Harry și-a făcut-o imitând-o pe cea a părinților săi, din curtea din spate a casei de pe Jackson Road – nu cultivă decât salată verde, morcovi și gulii, îi place să ronțăie din ele. La cafea, vede că Bryant și Willard se-nțeleg ceva mai bine în emisiunea *Today* după neplăcerile iscate

---

1 Robert Stack (1919-2003), actor american cunoscut publicului român mai ales ca interpret al legendarului polițist Elliot Ness din serialul *The Untouchables* (*Incoruptibilii*), a fost prezentatorul serialului documentar *Unsolved Mysteries*, lansat de canalul NBC în 1987.

2 *Thirtysomething*, serial de televiziune difuzat de canalul ABC între anii 1987 și 1991.

de publicarea raportului secret al lui Bryant în toate ziarele[1], nimic nu mai e intim în ziua de azi, zău aşa, vânătorii de senzaţional stau tot timpul la pândă, speră să dea peste un nou Watergate, dintotdeauna a fost de părere că lui taică-său moartea i s-a tras de la acest scandal. Ştirile se referă mai ales la China şi Gorbaciov, nu poţi avea încredere în comunişti, sunt gata să pactizeze împotriva ta; la Panama, unde al dracului de Noriega, cu mutra lui ciupită de vărsat, nu vrea să renunţe la putere; şi la alegătorii din Pennsylvania, care ieri au respins reforma fiscală propusă de guvernatorul Casey; lumea a crezut că înseamnă o creştere a impozitului şi, dacă e să te bazezi pe ceva la americani în ultimii zece ani, ei bine, te poţi baza pe egoismul lor.

Încearcă să-şi aleagă o ţinută potrivită pentru momentul când îşi va conduce fiul la o clinică de dezintoxicare şi apoi va rămâne să aibă grijă de Roy toată dimineaţa în timp ce Pru îl va duce pe Nelson cu maşina în North Philadelphia, e foarte neliniştită pe chestia asta, cine n-ar fi, în ziua de azi se-ntâmplă nişte grozăvii, te tamponează intenţionat din spate şi, când te dai jos din maşină, o şterg cu maşina ta cu tot, s-a zis cu siguranţa în zona Philadelphiei şi, pentru o femeie tânără, care-ţi sare-n ochi, e cu atât mai rău. Pru speră să se-ntoarcă până-n amiază, pentru ca Janice să-l poată lua pe Harry de la spital, nu mai târziu de douăsprezece treizeci, i-a prevenit sora de serviciu – nu vor să le dea prânzul şi în ziua de externare, iar infirmierele care vin să facă paturile nu vor să se trezească cu un aşternut murdărit de cineva care-i pe picior de plecare. Simte un ghem în stomac când se gândeşte la Harry şi la inima lui, până la urmă, bărbaţii se dovedesc atât de fragili, deşi doctorul Breit, drăgălaşul ăla tânăr şi inteligent, părea încântat de reuşita balonului, imaginea lui Harry despre sine s-a schimbat însă, vorbeşte despre sine de parcă ar fi o veche cunoştinţă de-a lui şi pare un bebeluş mai mult ca niciodată, lăsând-o pe ea să ia toate hotărârile. Nu vede cum l-ar putea lăsa singur acasă în prima seară de după externare, dar nu poate lipsi nici de la test, cu tot acest du-te-vino şi cu copiii ăştia necăjiţi că tăticul lor e plecat la dezintoxicare; ar fi mult mai

1 În anul 1989, Bryant Gumbel, coprezentatorul emisiunii de ştiri şi reportaje matinale *Today* de pe canalul NBC a înaintat conducerii un raport confidenţial în care, printre punctele slabe ale emisiunii, includea şi prestaţia colegului său Willard Scott.

înțelept să-și mute baza operativă în casa maică-sii, să poarte costumul de lână elegant pe care și l-a cumpărat acum doi ani de la Wanamaker's, la mallul construit pe locul fostului iarmaroc (ce se mai distrau în anii de școală chiulind câte o zi întreagă și dându-se în toate caruselele, în chestia aia unde patru inși erau într-un fel de cilindru, iar băiatul așezat față-n față cu tine ajungea deasupra ta, iar apoi dedesubt, cerul îți apărea din toate părțile și Dumnezeu știe ce-ți făcea fusta, și mirosea a rumeguș și a vată de zahăr, erau tot felul de ciudați și de animale, și premii pentru cine nimerea cu inelușele niște cârlige în realitate mai mari decât păreau), un costum bleumarin cu alb, cu o fustă plisată, și cu o vestă de satin crem și jachetă albastră, fără nasturi, cu umerii lați, care de fiecare dată îi sunt returnați de la curățătorie cu căptușeala strâmbată, îndoită sau slăbită, e de groază moda asta când vine vorba de curățătorie. Când i-a pozat lui Harry prima oară în costumul ăsta, el i-a spus că parcă ar fi un mic polițist – umerii și tivul buzunarelor, și-a zis ea, îi dădeau un aspect de uniformă, dar o să dea bine toată ziua, își face socoteala, trebuie să se țină tare când își ia rămas-bun de la Nelson și trebuie să treacă și testul cu toți termenii ăia ciudați, îngrăditură, teren aferent, arendă, rezervă succesorală, donație, beneficiarul împroprietăririi, năimeală, orânda cutumiară, proprietatea bisericească, transmiterea proprietății prin testament și *lex loci rei sitae*[1]. Micuțele pupitre școlare de altădată au fost scoase și, în locul lor, au fost aduse scaune cu un braț dintr-o combinație de tuburi de aluminiu și mase plastice, dar au rămas aceleași vechi table, au ajuns gri de cât praf de cretă s-a frecat de ele de-a lungul anilor, aceleași ferestre înalte pe care le poți închide și deschide doar cu ajutorul unei prăjini și aceleași aplice ca niște luni turtite, ca niște flori mari, găunoase răsturnate pe tijele lor subțiri. Lui Janice îi place la nebunie să fie din nou elevă, să-ncerce să urmărească ce-i spune profesorul și să-nveațe lucruri noi, dar nu face abstracție nici de ceilalți studenți, de respirația lor, de felul cum zgârie podeaua cu picioarele, de efortul tăcut al minții lor. Trei din patru cursanți sunt femei și majoritatea sunt mai tinere decât ea, dar nu toate, spre ușurarea ei, nu-i cea mai vârstnică persoană din grupă și nici cea mai gogomană. Necazurile din anii trecuți și munca intermitentă la

1 Legea locului unde se află proprietatea (lat.).

salon au învățat-o câte ceva; ce n-ar da să-i mai trăiască părinții, s-o vadă cum studiază alături de ceilalți douăzeci și cinci de colegi să-și ia licența, cu larma orașului, muzica hispanică și mașinile hispanice, ce-și turează motoarele pe Pine Street, dincolo de ferestrele înalte, s-o vadă cu caietele, creioanele și markerul (nu exista așa ceva când era în liceu); însă, desigur, dacă ei ar mai trăi, ea n-ar mai face asta, n-ar mai avea spațiul mintal necesar. Au fost niște părinți minunați, dar n-au avut încredere în capacitatea ei de a se descurca pe cont propriu, iar căsătoria ei cu Harry n-a făcut decât să le adâncească această neîncredere. A luat niște decizii proaste.

Profesorul, domnul Lister, este un tip înalt, lugubru, cu fața boțită, cu niște fălci ca de câine. La ultimul test i-a dat nota opt și, din câte își dă seama, îi place de ea. Și ceilalți studenți, chiar și cei mai tineri decât ea, o simpatizează și-i împrumută țigări în pauza de toaletă de la opt și jumătate, o invită la o bere după ore, la zece seara. Încă nu le-a acceptat invitația, însă ar putea să meargă într-o seară, când lucrurile o să se mai normalizeze cu Harry, cât să le-arate că nu-i o tipă cu nasul pe sus. Ea, măcar, a avut grijă să nu se-ngrașe ca alte cursante de vârsta ei – e de-a dreptul șocant să vezi hălcile alea de carne, să le vezi că nu fac nimic să mai dea jos din ele, își cară de colo-colo zecile de kile de slănină și abia reușesc să se strecoare în bancă. Te și minunezi, cât poate s-o ducă cineva în halul ăsta? Unul din puținele daruri cu care a binecuvântat-o Dumnezeu pe Janice de la naștere a fost silueta asta plăcută, pe care s-a străduit să și-o mențină și de dragul lui Harry, dar și de dragul ei înseși. Cu cât înaintează în vârstă, cu-atât este el mai mândru de ea. Câteodată se uită la ea de zici c-a picat adineauri din lună.

Deși azi-dimineață și-a luat o marjă de siguranță, tot se trezește prinsă în traficul lent al orei de vârf din Brewer. Unde-or fi mergând toate mașinile astea? Pe marginea autostrăzii ce înconjoară coasta muntelui se vede eroziunea provocată de aversele de ploaie de aseară – cu șanțuri adânci, întortocheate, săpate în argila roșiatică, cu bălăriile smulse din rădăcini. Parchează pe Joseph Street și pornește pe alee speriată de haosul peste care ar putea da, însă îi găsește pe Nelson într-unul din costumele lui maro-gri și pe Pru în pantaloni maro și o cămașă kaki cu aspect bărbătesc sub o jachetă roșie cu brațele înnodate în jurul umerilor; ținuta în care o să șofeze. Și ea, și Nelson sunt palizi și trași la față; aproape că li se zărește aura energiei psihice agitate, ca într-un fenomen ocult din acelea de care râde Harry la *Mistere neelucidate*.

În bucătărie, după ce-i arată lui Janice sendvișul special cu unt de arahide și miere pregătit cum îi place lui Roy (altminteri, azvârle orice pe jos, până și TastyKake-ul de la desert), lui Pru i se pare că femeia mai vârstnică observă ceva nefiresc în felul ei de-a fi și-i explică în grabă, cu glasul scăzut:

— Nelson avea niște cocaină ascunsă prin casă și zicea c-ar trebui s-o folosim până să plece. Era prea multă până și pentru el, așa că am prizat și eu câteva linii. Sincer, nu știu ce i s-o fi părând formidabil – mi-a dat arsuri și-am strănutat, iar apoi n-am putut să adorm, dar, în rest, nu simțeam nimic. Nimic. I-am spus „Dacă asta-i tot, cred că n-o să ai probleme să te lași de ea", mie zău că mi-ar fi mai greu să renunț la ciocolata Hershey.

Totuși, până și simplul fapt că trăncănește ca o moară stricată, că i se confesează fără reținere, dându-și pe spate părul drept, roșcat, parcă mângâindu-și-l cu ambele mâini, cu un tremur al degetelor, îi arată lui Janice că s-a produs un eveniment chimic. Fiul ei otrăvește tot ce atinge. Cu toate eforturile ei materne, a adus pe lume prăpădul.

Nelson a rămas între timp în fotoliul Barcalounger, cu Roy în brațe, îi șușotește și-l gâdilă suflându-i în ureche. O privește pe maică-sa plin de resentimente.

— Știi de ce fac asta, nu-i așa?

— Ca să-ți salvezi viața, îi spune Janice luându-i copilul din poală.

Roy e pe zi ce trece mai greu și îl lasă jos, să stea pe picioarele lui.

— Ar fi timpul să-l lași să mai meargă și de unul singur, îi explică lui Nelson.

— La fel cum mă faci tu pe mine să merg în locul ăla cretin și inutil, i-o întoarce Nelson. Vreau să fie clar: mă duc acolo pentru că mă-mpingi tu, nu pentru că recunosc c-aș avea vreo problemă.

Se simte cuprinsă de-o oboseală plumburie, de parcă ar fi la sfârșitul, nu la începutul zilei.

— Judecând după ce-ai făcut cu banii, cu toții avem o problemă.

Băiatul nu tresare, doar o fracțiune de secundă își coboară pleoapele cu genele lor frumoase, un pic prea lungi pentru un băiat. Genele lui i-au părut dintotdeauna impresionante.

— E doar o datorie, zice el. Dacă nu era bolnav, Lyle îți explica mai clar cum stau lucrurile. Nu făceam decât să împrumutăm în contul veniturilor viitoare. Ar fi ținut.

Janice își aduce aminte de testul pe care trebuie să-l dea diseară și de bietul Harry, cu viermele ăla de metal introdus în inimă, și-i spune lui fiu-său:

— Iubitule, furi bani, și nu doar bănuți din borcanul cu mărunțiș. Ești dependent de droguri. Ți-ai ieșit din minți. Nu mai ești tu însuți de nu știu cât timp și noi toți nu ne dorim decât să redevii tu însuți.

Buzele lui, la fel de subțiri ca și ale ei, se încordează și-i dispar sub mustăcioara care îi pare mai stufoasă și mai pleoștită.

— Folosesc drogurile recreative tot așa cum tu consumi băutură ca să te relaxezi. Avem nevoie de ele. Ratații au nevoie de-un stimulent.

— Eu nu sunt o ratată, Nelson, și sper că nici tu nu ești, zice ea simțindu-se tot mai inflexibilă, dar se străduiește să nu ridice vocea, să vorbească pe-un ton egal, așa cum ar proceda Charlie. Discuția asta am mai avut-o și-n Florida și mi-ai făcut niște promisiuni de care nu te-ai ținut. Problema ta ne depășește și pe mine, și pe nevastă-ta, și pe taică-tău – mai ales pe el.

— Pe tati-l doare-n șpiț.

— Ba nu. Și nu mă mai întrerupe. Și problema asta a ta te depășește și pe tine. Trebuie să te internezi în institutul ăsta unde au pus la punct o metodă, au experiență în domeniu. Și consilierul tău vrea să te internezi.

— Ike zice că-i o păcăleală. Cică totu-i o păcăleală.

— Așa e el, pesimist. El te-a vârât în belea, el vrea să te internezi.

— Și dacă n-o să suport viața de-acolo?

Ea și Harry nu l-au trimis niciodată în tabere școlare, de teamă că n-o să le suporte.

— N-ai încotro, ori o suporți, ori...

— Ori ce, mami?

— Sau ai să vezi tu.

Încearcă să facă bășcălie de ea:

— Ah, desigur. Ce-o să-mi faceți tu, Charlie și bătrânul Harry, o să mă băgați la pârnaie?

E-o întrebare pusă pe bune, își trage nasul neliniștit și își freacă în draci nările rozalii. Ea încearcă să-i răspundă tot pe bune, spunându-i cu glas scăzut, pe un ton egal:

— Nu noi o să te băgăm. O să te bage Toyota și poliția, dacă vor fi solicitate.

El își mai trage o dată nasul nevenindu-i să-și creadă urechilor:

— De ce să le soliciți? O să pun banii la loc. Tot timpul am vrut să-i pun. Văd că mai mult îți pasă de rahatul ăla de salon decât de mine.

Tonul lui e jucăuș, pus pe șagă, dar ea e de-acum intransigentă; e de-a dreptul indignată și e hotărâtă să nu-i mai tolereze nimic.

— M-ai furat pe mine, hai, mai treacă-meargă, dar l-ai furat și pe bunică-tu. Ai furat din ce-a clădit el.

Privirii precaute a lui Nelson îi ia locul uimirea; paloarea lui amintește de cea a unui deținut la lumina mată din cameră.

— Bunicu' întotdeauna și-a dorit ca eu să mă ocup de salon. Și ce-o să se aleagă de copiii mei? Ce-o să se-aleagă de Judy și Roy dacă o să puneți în aplicare aceste amenințări?

Roy a scâncit și s-a trântit pe jos, acum se-mpinge în gleznele ei, sperând s-o distragă, căci îi displace toată discuția asta.

— Ar fi trebuit să te gândești la ei mai devreme, zice Janice neclintită. Și pe ei îi furi de-o vreme.

Inflexibilitatea asta o face să fie mândră de sine, dar o și obosește; își simte mintea amorțită dar limpede, cu rodul pântecelui ei implorând și zbătându-se sub ea. Amorțeala asta o fi *puterea* de care se tot pomenește în grupul ei de discuții din Florida, puterea pe care bărbații au avut-o dintotdeauna.

Nelson încearcă să pară și el indignat în felul lui.

— Futu-i să-i fut, măi, mami, nu mă mai tot lua cu texte de genul „Cum de-ai putut să le faci una ca asta maică-tii și lui taică-tău?". Cum rămâne cu ce mi-ați făcut voi mie, cu toată mizeria legată de moartea lui Becky, de-am rămas fără surioară, cu fuga ta de-acasă cu grecoteiul tău unsuros și cu nebunul de tati, care i-a băgat în casă pe Jill și pe Skeeter, de-au încercat să mă facă să iau droguri pe vremea când eram un biet copil?

Janice își dă seama că, cu toată intransigența și inflexibilitatea ei lăuntrică, s-a pus pe plâns, o ustură gâtlejul și lacrimile-i curg în șiroaie prostești pe obraji. Și le șterge cu dosul palmei și-l întreabă cu glas tremurător:

— Câte droguri te-au făcut să iei?

El se răsucește, bate nițel în retragere.

— Nu știu, vine răspunsul lui. Din când în când mă lăsau să pufăi iarbă, însă ei luau chestii mult mai nasoale și nu-ncercau să facă din asta un secret.

Ea își face de lucru cu un șervețel de hârtie făcut cocoloș, își tamponează fața și ochii, zicându-și în sinea ei ce mizerabil și-a început ziua asta, într-un costum ce-ar fi trebuit să se potrivească rolurilor ei de mamă, bunică, soție altruistă, studentă silitoare și potențială angajată în câmpul muncii.

— Îmi închipui că n-ai avut parte de-o copilărie ideală, recunoaște ea înfigându-și șervețelul sub ochi, nemaiputându-se concentra, pregătindu-se pentru rolul următor... dar cine are parte de-așa ceva? N-ar trebui să-ți judeci părinții. Am făcut atât cât am putut și oameni suntem și noi.

— Oameni suntem și noi! o maimuțărește el.

— Știi, Nelson, îi spune ea, când ești copil, îți divinizezi părinții, dar de-acum ești destul de mare să accepți ideea că nu-s decât tot oameni. Taică-tău nu se simte deloc bine, iar eu încerc să fac ceva în răstimpul ce mi-a mai rămas de trăit, așa că nu putem să ne concentrăm asupra ta și-a comportamentului tău iresponsabil în măsura în care crezi tu că s-ar cuveni s-o facem. Ai ajuns la o vârstă la care trebui să-ți asumi răspunderea pentru ceea ce faci cu viața ta. Tuturor celor ce te cunosc le e clar că ultima ta șansă e să urmezi programul ăsta de la Philadelphia. Ne vom strădui să-ți ținem locul cu succes în astea trei luni, dar în august, după ce ai să te-ntorci, ai să te descurci de unul singur. N-o să mai ai nici un fel de favoruri, din partea mea, cel puțin.

O ia peste picior:

— Credeam că mamele trebuie să-și iubească copiii în orice-mprejurare.

Vrând parcă s-o domine fizic, se saltă de pe fotoliul rabatabil al bunicului său și se-apropie de ea. E cu șapte centimetri mai înalt. Ea își simte din nou gâtlejul uscat și ochii iarăși încep s-o usture.

— Dacă nu te-aș iubi, te-aș lăsa să te distrugi și de-acum înainte, zice ea.

Rămâne fără cuvinte; se aruncă spre chipul palid, ironic, și își îmbrățișează băiatul care, după ce-i opune o scurtă rezistență, îi întoarce îmbrățișarea fără tragere de inimă, o bate pe umăr cu „mânuțele lui de Springer", cum ar fi zis odinioară mama lui Harry. *Aia*, își zice Janice, chiar că era o mamă detestabilă, care niciodată nu i-a zis „nu" lui fiu-său.

Nelson îi spune la ureche c-o să fie bine, totul o să fie bine, c-a sărit și el puțin calul. Pru coboară de la etaj cu două valize mari:

— Nu știu cât de des se pune lumea la costum acolo, zice ea, dar m-am gândit că se face multă recuperare fizică, așa că ți-am împachetat toate șorturile și șosetele pe care le-am găsit. Și blugii, pentru când o să te pună să freci dușumelele.

— Pa, pa, tati, spune Roy de jos, dintre picioarele lor.

Cum Pru are mâinile ocupate, Janice îl adună de pe jos, deși e tot mai greu și mai lungan, să-l pupe taică-său la despărțire. Roy îl apucă pe Nelson de ureche în semn de rămas-bun și Janice se-ntreabă de unde i-o fi venit micuțului ideea să-și exprime afecțiunea provocând durere.

După plecarea părinților săi cu Celica Supra de un roșu-metalizat, condusă de Nelson, Roy își conduce bunica în curtea din spate, unde fosta grădină de zarzavaturi a lui Harry, cu gărduleț din sârmă împletită, peste care el putea păși fără probleme, a fost inlocuită de un leagăn și-un tobogan cumpărate acum cinci ani pentru Judy, deteriorate de rugină și nefolosire. Deși e abia începutul verii, buruienile înalte au năpădit de jur-împrejur picioarele metalice ale leagănului. Lui Janice i se pare că recunoaște frunzele ca de ferigă ale morcovilor și guliilor printre pătlagini și păpădii, florile galbene ale păpădiilor s-au preschimbat de-acum în ghemotoace albe, cu semințe, ce se destramă lovite de crosa de hochei ruptă pe care micuțul Roy o mânuiește ca pe o sabie de samurai. Familia Springer s-a mutat aici când Janice avea opt ani și, privită dinspre curtea din spate, casa pare dezbrăcată fără fag. Cerul e traversat în fugă de nori pufoși, cu centrul purpuriu, întunecat, care pot aduce ploaie. Azi-dimineață, meteorologul de serviciu a anunțat noi precipitații, chiar dacă nu la fel de violente ca aversele de-astă noapte. Îl ia pe Roy la o scurtă plimbare pe trotuarul cu dale de pe Joseph Street, unele au fost înlocuite, dar pe ici-colo mai e câte o crăpătură neastupată și își amintește două dale săltate în sus de rădăcina unui platan, o ridicătură periculoasă pentru fetițele pe patine cu rotile. Îi povestește și lui Roy câte ceva din toate astea, îi spune numele familiilor care trăiau pe vremuri în casele din vecini, dar după doar câteva case el se plictisește și face nazuri; copiii din ziua de azi nu par să aibă energia fizică, dorința de-a explora pe care-o aveau, în egală măsură, fetele și băieții de altădată, își amintește că ea mereu avea genunchii juliți și murdari, maică-sa se plângea tot timpul de starea hainelor ei. În timpul plimbării, pe Roy pare să-l intereseze doar un șir de mușuroaie moi, ca de cafea măcinată, dintre

două crăpături în trotuar. Le trage câte un şut, iar apoi calcă în picioare cohortele ce încep să forfotească brusc sărind în apărarea reginei. Masacrul îl istoveşte, furnicile se revarsă la nesfârşit şi, în cele din urmă, Janice se vede nevoită să-l umfle pe tăntălău şi să-l ducă acasă în timp ce el îi tot dă tacticos cu tenişii în burtă şi-n rochia plisată.

Pe unul dintre canalele de televiziune prin cablu se dau toată dimineaţa desene animate. Bande de supereroi reduşi la trăsături esenţiale, care-şi mişcă o singură parte a corpului deodată şi vorbesc doar cu buza de jos, se luptă în spaţiul cosmic cu nişte ticăloşi din alte galaxii. Roy adoarme în timpul unui film, ţinând în mâini jumătăţile umede, fărâmicioase ale unei prăjiturele fără zahăr de-a lui Pru, din făină de ovăz şi tărâţe. Casa în care a trăit atâta amar de vreme – cu ghivecele ei cu violete, bibilurile, fotoliul maro, crăpat Barcalounger, în care-i plăcea lui tăticu' să se relaxeze, să aştepte cu ochii închişi până-i trece migrena, masa din sufragerie, despre care mama se plângea că i-o distrug menajerele puturoase, că le place să dea cu spray de mobilă de fiecare dată şi-i fac praf furnirul cerat – îi adânceşte sentimentul de vinovăţie faţă de Nelson. Chipul lui palid, speriat pare să lucească pe mai departe în camera de zi întunecată: ridică transperantul, luând prin surprindere viespile adormite, ce se târăsc pe pervaz aidoma unor bătrâni artritici. Peste drum, unde odinioară locuia familia Schmehling, un corn cu flori roz a crescut până mai sus de acoperişul verandei; conturul lui, acum, în floare, pare să se lăţească asemenea norilor din pozele cu experimente cu bomba atomică de pe vremea când ne era frică de rusnaci. Când te gândeşti c-a fost crudă cu Nelson doar din cauza banilor. Amintirea inflexibilităţii ei o face să tremure, îi îngheaţă acel ceva moale pe care încă-l poartă în miezul oaselor ei, dându-i un fior de silă de sine, ca şi cum ar fi vomitat mai înainte.

Şi totuşi, nimeni n-o să-i împărtăşească aceste sentimente. Nici Harry, nici Pru. Pru se-ntoarce acasă nu la amiază, ci după ora unu. Spune că s-a circulat inimaginabil de rău, pe kilometri întregi de pe Turnpike se circulă pe-o singură bandă, North Philadelphia este enormă, cu cvartale întregi de case lipite între ele prin ziduri comune. Iar cei la dezintoxicare s-au mocăit o grămadă până ce l-au primit pe Nelson; când a sărit cu gura pe ei, au anunţat-o că resping trei candidaţi la fiecare pacient acceptat. Pru îi pare lui Janice pe jumă-

tate străină, mai înaltă şi mai aprigă decât şi-o amintea ea ca soacră. Legătura dintre ele a dispărut.

— Cum ţi s-a părut? o întreabă Janice.

— Furios, dar întreg la minte. Mi-a dat o grămadă de instrucţiuni practice despre salonul auto pe care voia să i le transmit lui taică-său. M-a pus să le scriu pe toate. Pare să nu-şi dea seama că nu mai e şef acolo.

— Îmi pare atât de rău de toate cele întâmplate, încât n-am putut să mănânc nimic la prânz. Roy a adormit pe fotoliul din faţa televizorului şi n-am ştiut dacă să-l trezesc sau nu.

Pru îşi dă părul pe spate cu un gest obosit.

— Nelson i-a ţinut treji pe-ăia mici până târziu de tot, i-a tot pupat şi-a vrut să joace cărţi cu ei. E maniac când vine vorba de cărţi, nu ne mai lasă-n pace. Roy are grupa lui de joacă la ora unu, mai bine o şterg cu el.

— Îmi pare rău, ştiam şi eu asta, dar nu ştiam unde se ţine sau dacă miercurea e una din zilele în care merge la grădiniţă.

— Ar fi trebuit să-ţi spun, dar cine-ar fi crezut că drumul până la Philadelphia şi-napoi e-o treabă aşa de complicată? În Ohio dai o fugă până la Cleveland şi-napoi fără probleme.

N-o învinuieşte pe Janice în chip explicit pentru absenţa lui Roy de la grădiniţă, însă pe fruntea ei triunghiulară se citeşte enervarea. Janice, căutând să obţină iertarea din partea acestei femei mai tinere, o întreabă:

— *Crezi* c-ar trebui să mă simt atât de-ngrozitor?

Pru, ai cărei ochi au sărit de la un detaliu la altul al casei care, la urma urmei, judecând după folosinţă şi ocupare, e a ei, îşi aţinteşte o clipă asupra lui Janice o privire de-o claritate glacială.

— Bine-nţeles că nu, spune ea. Asta-i singura şansă care i-a mai rămas lui Nelson. Şi eşti singura care-l puteai convinge să se agaţe de ea. Slavă Domnului c-ai reuşit. Faci exact ceea ce trebuie.

Şi totuşi, cuvintele sunt rostite atât de strident, încât Janice nu se simte deloc încurajată. Îşi trece limba peste mijlocul buzei de sus, care i s-a uscat. Chiar în mijlocul ei are o mică crăpătură ce nu vrea să i se mai închidă în veci.

— Totuşi, mă simt ca un... – cum să zic? – mercenar. Ca şi cum mi-ar păsa de companie mai mult decât de băiatul meu.

— Asta e situaţia, răspunde Pru dând din umeri. Tu eşti şefa. Eu, Harry, copiii... Nelson râde de noi. Suntem o cantitate neglijabilă

în ochii lui. E bolnav, Janice. Nu-i băiatul tău, e un escroc, un monstru care-a fost băiatul tău.

Iar asta sună atât de strident, încât Janice izbucnește în plâns; noră-sa, însă, în loc să-ncerce s-o consoleze, se-ntoarce pe călcâie și își vede de treabă, îl trezește pe Roy și-l îmbracă în pantaloni reiați, să-l ducă la grădiniță.

— Și eu am întârziat. O să revenim, zice Janice simțindu-se concediată.

S-a înțeles cu Pru dinainte că, decât să riște lăsându-l pe Harry singur în casa din Penn Park în timpul celor trei ore de curs de la filiala locală a Universității Penn State, mai bine îl aduce să petreacă aici prima noapte după externare. În timp ce intră în Brewer, așteaptă cu nerăbdare să-l vadă din nou pe picioare și să-i împărtășească sentimentele de vinovăție legate de Nelson.

El, însă, o dezamăgește la fel ca și Pru. Cele cinci nopți petrecute la St. Joseph au făcut din el un leșinat preocupat în chip obsesiv de propria-i persoană. Dintr-odată pare plăpând și lipsit de vlagă; și-a pieptănat părul, tot blond, tern, la fel ca pe vremea când ieșea de la vestiar în liceu, cu cărare, pe spate. Părul îi este abia înspicat, însă i s-a mai retras în zona tâmplelor, iar pielea din zona aceea, în adâncitura din colțul sprâncenelor, îi este uscată și brăzdată de riduri. E ca un balon ce se dezumflă încet-încet: în câteva zile se fâsâie și cade pe jos. Pantalonii maronii și sacoul sport albastru par să atârne pe el: regimul alimentar din spital l-a stors de câteva kile de lichid din organism. Stors și de vigoare, pare ezitant și năuc cum era tatăl ei în ultimii cinci ani de viață, când închidea ochii în fotoliul Barcalounge așteptând să-i treacă migrena. Nu-i bine: în mariajul lor, în trecut, vitalitatea lui Harry o domina pe-a ei – cu nevoile lui spontane, cu impresia lui că toată lumea-i moartă după el, cu măiestria lui dezinvoltă de-a o jigni, cu amenințarea lui tacită că ar putea-o părăsi în orice clipă. Nu-i bine că-l ia cu mașina ei când el e îmbrăcat și pieptănat ca un băiețandru ce și-a dat întâlnire cu o fată. L-a găsit șezând cuminte pe fotoliul de lângă pat, cu vechea lui geantă de sport, cu medicamente și lenjerie murdară, ținută între picioarele lui încălțate cu cogeamite pantofii din piele întoarsă Hush Puppies. L-a luat la braț și au pornit cu pași mărunți spre lift în timp ce asistentele îi spuneau la revedere. Una dintre ele, mai tinerică, ceva mai plinuță, părea să regrete mai mult

această despărțire, iar hispanica de la cantină i-a aruncat lui Janice, fixând-o cu ochii ei strălucitori:

— Puneți pe el mâncat cum trebă!

Se așteaptă la mai multă gratitudine din partea lui Harry, dar un bărbat, chiar și un pic bolnav, își închipuie că femeile oricum o să-l sprijine, iar pe direcția asta, dinspre bărbați spre femei, fluxul de recunoștință e o raritate. Primele cuvinte pe care le rostește în mașină sunt de-a dreptul insultătoare:

— Porți uniforma de polițistă.

— Trebuie să mă simt prezentabilă la testul de diseară. Mă tem că n-am să fiu în stare să mă concentrez. Nu pot să nu mă gândesc la Nelson.

El stă vlăguit pe scaunul de lângă cel al șoferului, cu genunchii lipiți de torpedo, cu capul rezemat de tetieră.

— La ce să te gândești? o întreabă el. Ți-a opus rezistență? *Credeam* c-a șters-o.

— N-a șters-o câtuși de puțin, ăsta-i unul dintre lucrurile care fac povestea asta așa de tristă. A plecat, pur și simplu, cum se ducea pe vremuri la școală. Harry, mă-ntreb dacă facem ceea ce trebuie.

Harry ține ochii închiși, vrând parcă să scape de năvala priveliștilor ce i se oferă prin parbriz – Brewerul, cu clădirile lui din cărămizi vopsite, bisericile masive din gresie, tribunalul impozant, noul lui zgârie-nori minuscul, cu fațada din sticlă verde și parcul luxuriant situat pe locul Weiser Square de odinioară, actualmente fieful dependenților de droguri și al boschetarilor care dorm în cutii de carton și își țin hainele în cărucioare furate din magazine.

— Ce altceva putem face? o întreabă el apatic. Pru ce zice?

— Ah, ea e pentru. Scapă de el. Sunt convinsă că-n ultima vreme a fost o povară pentru ea. Îi poți citi gândurile, se și vede în postura de femeie divorțată, independentă, energică și, aș zice, un pic nepoliticoasă cu mine.

— Nu fi așa sensibilă. Charlie ce părere are? Cum a fost cina vietnameză de-aseară?

— Nu-s sigură că mă pricep la mâncarea vietnameză, dar a fost bunuță. Nu multă, dar dulce. Ba chiar am ajuns acasă la timp ca să prind și sfârșitul lui *Treizeci și ceva*. A fost ultimul episod din acest sezon – Gary a-ncercat s-o apere pe Susannah de-un articol de scandal ce urma să fie scris de Hope, care a aflat că Susannah fura de la un centru de asistență socială.

Asta în caz c-o fi crezând că s-a culcat cu Charlie, ca să-i demonstreze că n-ar fi avut timp. Bietul Harry, nu crede că oamenii pot trece peste unele lucruri.

— Sună groaznic, ca-n viață, geme el continuând să țină ochii închiși.

— Charlie chiar e mândru de mine, zice ea, că l-am înfruntat pe Nelson. Azi-dimineață am avut o mică discuție, eu și Nelson, în timpul căreia mi-a zis că țin mai mult la companie decât la el. Mă-ntreb dacă n-o fi având dreptate, dacă n-am devenit foarte materialiști față de cum eram când m-ai cunoscut. Mi s-a părut atât de mic, Harry, atât de jignit și de obraznic, ca atunci când m-am combinat cu Charlie. Am abandonat un copil de doișpe ani, eu sunt cea care ar fi trebuit să intre la pârnaie, la *ce* mi-o fi stat mintea? Are dreptate, cine-s eu să-i dau lui lecții, să-l trimit într-un loc așa sinistru? Aveam cam vârsta lui de-acum când am făcut-o și eu de oaie. E-așa de *tânăr*, zău.

Iar izbucnește în plâns; se-ntreabă dacă și lacrimile dau dependență. Tot întunericul și bâjbâielile, și toată rușinea vieții ei par regurgitate în acest șuvoi sărat, de nestăvilit. Abia mai vede la volan și începe să râdă până și ea de smiorcăiala asta.

Capul lui Harry se bălăbănește inert pe tetieră, de parcă ar sta cu burta la un soare invizibil. Norii se îngrămădesc pe bolta cețoasă, miezurile lor întunecoase se suprapun într-un strat dens.

— Experimentai și tu ceva, o consolează Harry. Încercai să-ți trăiești viața cât mai erai vie.

— Dar n-aveam nici un *drept*, nici tu n-aveai nici un drept, să facem chestiile pe care le-am făcut!

— Nu te mai văicări atâta, ce Dumnezeu! Așa erau vremurile, se justifică el. Anii șaizeci. Toată țara o luase razna. N-am fost chiar așa răi. Până la urmă, ne-am împăcat.

— Da, și uneori mă-ntreb dacă n-a fost și asta tot un moft. Nu ne-am făcut fericiți unul pe celălalt, Harry.

Ea vrea să-i supună atenției acest aspect, însă el zâmbește parcă în somn.

— Ba pe mine m-ai făcut fericit, spune el. Îmi pare rău s-aud că nu-i valabilă și reciproca.

— Termină, i-o taie ea. Lasă gluma. Încerc să fiu serioasă. Știi că te-am iubit, sau mi-am dorit asta tot timpul, dacă mă lăsai. Încă din liceu, cel puțin de când lucram la Kroll's. Și Charlie a remarcat aseară, printre altele, ce moartă am fost mereu după tine.

Îi dogoresc obrajii; faptul că el nu-i răspunde nicicum o face să se rușineze; apasă pe accelerație și coteşte la stânga, pe Eisenhower. O bortă în stratul de nori face să scapere capota Camry-ului, după care aceasta reintră în umbra adâncă a norilor.

— Era un restaurant cochet, zice ea, și ca ambianță, și la celelalte capitole, vietnamezele astea mărunțele sunt niște minione, m-au făcut să mă simt ca o iapă. Vorbeau însă perfect englezeşte, cu accentul de Pennsylvania – or fi la a doua generație, e cu putință? Să fi trecut așa de mult timp de la război? Ar trebui să mergem împreună la un moment dat.

— Nici nu mă gândesc să fiu un intrus. E localul tău și-al lui Charlie, zice el deschizând ochii și săltându-se în capul oaselor. Hei? Unde mergem? Ăsta-i drumul spre Mt. Judge.

— Harry, nu te enerva, îl potoleşte ea. Știi că am cursuri și dau un test diseară, și m-aș simți nasol de tot să te las singur vreme de trei ore și jumătate, abia externat, așa că, împreună cu Pru, am stabilit c-o să dormim în fostul pat al maică-mii, pe care l-au mutat, prin hol, în fosta cameră de croitorie când camera maică-mii a devenit camera lui Judy. Așa că, în absența mea, o să aibă cine să te dădăcească.

— De ce mama mă-sii nu pot să merg la mine-acasă? Abia așteptam clipa asta. Zece ani am locuit în șura aia de tot rahatul a maică-tii și mi-au ajuns cu vârf și-ndesat.

— Doar o noapte, scumpule. Te rog – altfel, o să fiu bolnavă de frică și-o să pic testul. Tre' să știi toate cuvintele alea latinești și pe-alea englezești ciudate rău, de demult.

— N-am nimic la inimă. E mai teafără ca oricând, ca scurgerea unei chiuvete desfundate de păr și depunerile mai vechi de pastă de dinți. Am văzut cum mi-au desfundat-o nemernicii ăia. Îți promit că n-o să se-ntâmple nimic dacă o să mă lași singur.

— Drăguțul ăla de doctor Breit mi-a spus înainte de procedură că există pericolul unei ocluzii coronare.

— Asta în timpul procedurii, cu cateterul vârât în mine. Acum mi l-au scos. E-aproape o săptămână de-atunci. Hai, scumpo. Du-mă acasă.

— O singură noapte, Harry, te rog. E un act de mărinimie față de toți. M-am gândit cu Pru că absența tatălui lor o să-i amărască și pe-ăia mici.

El se lasă pe spate, se dă bătut.

— Da' ce mă fac cu pijamaua? Cu pasta de dinți?

— Le găseşti acolo. Le-am dus de dimineaţă. Îţi spun, doar azi. Zău c-a trebuit să-mi planific totul. Ei, după ce te instalăm, eu una *trebuie* să m-apuc de-nvăţat, neapărat.

— Asta-mi lipsea, să stau în aceeaşi casă cu Roy, zice el îmbufnat, cu toane, resemnându-se în faţa acestei, practic, mici aventuri, o noapte petrecută din nou în Mt. Judge. O să-mi facă rău. În Florida mi-a smuls, pur şi simplu, tubul de oxigen din nas.

Janice îşi aminteşte cum strivea Roy furnicile alea cu piciorul şi, totuşi, zice:

— Am petrecut toată dimineaţa cu el şi a fost cât se poate de drăgălaş.

Pru şi Roy nu-s acasă. Janice îl conduce pe Harry la etaj şi-i sugerează să se-ntindă. Fostul pat al bunicii are aşternutul proaspăt pus; pijamaua bej e împăturită elegant pe perna lui. În colţul îndepărtat, întunecos, lângă o veche maşină de cusut Singer încastrată în lemn, zăreşte manechinul de croitorie de culoarea colbului, tot fără cap, ţeapăn. Patul uriaş al bunicii ocupă o mare parte din cameră, aşa că abia sunt câţiva centimetri între el şi fereastră, pe o parte, şi între el şi peretele lambrisat, pe cealaltă parte. Camera de croitorie are lambriuri lăcuite montate pe verticală şi împodobite la nivelul pieptului cu un brâu de ipsos. Uşa debaralei mici din colţ e confecţionată din aceleaşi lambriuri. Când o deschide, uşa se loveşte în mod enervant de piciorul cioplit al vechiului pat al bunicii, un picior care în vârf are o protuberanţă ce aduce cu o ciupercă solidă, vopsită maro, cu vopseaua crăpată în mici dreptunghiuri, ca nişte băltoace secate. Deschide uşa să-şi agaţe sacoul albastru printre nişte fiare de călcat şi prăjitoare vechi acoperite de pânze de păianjen, cuverturi împăturite şi puse la păstrare în saci anti-molii de celofan îngălbeniţi de vreme şi un suport cu cravatele răposate ale lui Fred Springer. Harry îşi suflecă mânecile şi-ncepe să se simtă ca acasă; ideea de a petrece o zi în Mt. Judge începe să-l amuze.

— Poate ies la o plimbare scurtă.

— E recomandată? îl întreabă Janice.

— Categoric. E cea mai bună treaba, aşa zice toată lumea în spital. Mă puneau să mă plimb pe coridoare.

— Credeam c-ai să vrei să te-ntinzi puţin.

— Poate mai târziu. Tu apucă-te să-nveţi. Dă-i bice, testul ăsta al tău îmi dă emoţii.

O lasă la masa din sufragerie cu manualul și xeroxurile ei și pornește pe Joseph Street spre Potter Avenue, unde pe vremuri apa de la fabrica de gheață se scurgea în rigolă. Rigola e de mult uscată, dar cimentul s-a înverzit pentru totdeauna. Rabbit se-ndepărtează de centrul orașului, cu curățătoriile lui chimice, cu Tukey Hill Minit Market, Pizza Hut, Sunoco, cu magazinul de instalații stereo la preț redus și echipamente video noi, care pe vremuri era magazin de încălțăminte, și cu sala de gimnastică aerobică deasupra brutăriei din copilăria lui. Mirosul de cocă încinsă și de glazură ce se prelingea pe ușă îl făcea să-i plouă-n gură de poftă. O ia la deal, spre intersecția lui Potter Avenue cu Wilbur Street; cândva, aici, o cutie poștală verde se rezema de un stâlp de beton, iar azi e una mai mare, pătrățoasă, cu partea de sus bombată, vopsită în albastru. Un hidrant vopsit în roșu, alb și albastru la bicentenarul revoluției americane în anii '70 a fost mai nou dat cu un strat de vopsea de-un portocaliu țipător, ca al vestelor de salvare și al treningurilor de jogging sau al costumelor de vânătoare, de parcă o negură ce se strecoară în stilul nostru de viață ne face să distingem lucrurile din ce în ce mai greu. O ia în sus pe Wilbur și simte cum panta abruptă îi dă de furcă inimii. În partea de jos a străzii sunt căsoaie mari, pretențioase, ca a familiei Springer, din stuc, cărămizi și ardezie, ca niște fortărețe, cu frontoane și pogoane întregi de acoperiș, unele dintre ele sunt reconvertite în apartamente la a căror intrare se ajunge pe scări de lemn ce par destul de șubrede. Dincolo de aleea unde demult de tot era un stâlp de telefon cu un panou de baschet, Rabbit începe să aibă senzația aia de piept care-i dă pe-afară, de coaste ce-l apasă ca niște feșe strânse, își strecoară o nitroglicerină sub limbă și așteaptă să simtă ușurarea și gâdilatul provocat de acesta, în timp ce umbrele răcoroase ale norilor traversează în goană marginea împădurită a muntelui de deasupra sa. Sperase c-o să aibă nevoie de mai puține pastile, dar poate că e nevoie de mai mult timp de refacere după operație.

Își continuă plimbarea de unul singur pe trotuarul povârnit, spre cvartalul unde a locuit împreună cu Janice imediat după ce s-au căsătorit. Construit în pripă, în anii '30, un șir de case lipite două câte două urcă la deal ca o scară. Ca și hidrantul, au un colorit mai strălucitor, sunt vopsite în culorile vioaie ale cărților pentru copii, în mov-pal și galben-verzui, în albastru-verzui și portocaliu,

culori pe care nici un cap de familie respectabil din Pennsylvania nu le-ar fi folosit în tinereţea lui Harry. Pe vremuri, erau culori vineţii şi bălegoase, cu o tencuială grunjoasă care ţi se cojea pe degete şi dedesubt rămânea smoală.

Casa lui, a şaptea din şir, la numărul 447, avea nişte trepte de lemn uzate, care au fost între timp înlocuite cu unele din beton, cu un mozaic de fragmente neregulate, multicolore, de faianţă şi acoperite de o mochetă verde; uşa de la intrarea în vestibul are panourile de lemn vopsite într-un ocru lucios, iar stinghiile în maro, aşa că privirii i se oferă o cruce îndrăzneaţă, împodobită de un ciocănel de alamă în formă de cap de vulpe. În faţă sunt parcate Camaro-uri şi BMW-uri; perdelele străvezii şi imprimeuri cu picăţele abstracte decorează geamurile. Şirul acesta de case, un fel de mahala pe vremea când aici locuiau Harry, Janice şi micuţul Nelson în vârstă de doi ani şi jumătate, s-a mai sclivisit; a fost preluat de banii tinerilor cu posibilităţi. Apartamentele de-aici sunt la modă, prin aşezarea lor domină oraşul. Înainte, cu treizeci de ani în urmă, priveliştea pe care o aveau de la etajul al doilea, peste acoperişurile asfaltate, spre casele ţuguiate şi maşinile parcate ceva mai jos, li se părea o prelungire a nemulţumirii, a înfrângerii lor, a unei senzaţii de ratare ce-i revine peste ani, după ce, o vreme, s-ar fi zis că are parte doar de triumfuri. Fiind din nou aici, îşi aminteşte plasele ieftine, glisante de la ferestre şi mirosul de furnal ruginit din vestibul, şi cum un copil îşi uitase un clovn din plastic în noroiul de sub treptele verandei din faţă, acum mochetate în verde, ca refugiile pentru pietoni ale parcării din Valhalla Village.

Acest şir de case era cândva în capătul lui Wilbur Street; dezvoltarea imobiliară se oprise într-o porţiune de drum pietruit, şi o carieră de piatră părăsită făcea trecerea spre coasta acoperită de vegetaţie a muntelui. La ora actuală, zona şi mai înaltă o ocupă un şir dublu de case cu acoperiş de şindrilă, nu tocmai noi, cu hornuri exagerat de înalte şi cu frontoane ca ale căsuţelor din cărţile pentru copii. Ferestrele, uşile şi scândurile finisate ale acestor case au culori deschise şi jucăuşe. Plantele decorative şi gazonul sunt încă la început; aversa de astă-noapte a luat la vale noroi roşiatic, care s-a întărit mai apoi de-a lungul bordurilor noi şi s-a revărsat pe asfaltul albăstrui-negricios al carosabilului. Îi epuizăm toate resursele, îşi zice Rabbit. Lumii.

Dă colțul și o ia la vale. Pe Potter Avenue trece dincolo de Joseph Street, intră într-un Turkey Hill Mint Market și, ca să-și alunge melancolia, cumpără o pungă de Corn Chips de nouăzeci și nouă de cenți. GREUTATE NETĂ 6 uncii ¼. 177 de grame. *Produs de Keystone Food Prod., Easton, Pa. 18042 S.U.A. Ingrediente: porumb, ulei vegetal (conține unul sau mai multe uleiuri dintre cele de mai jos: de arahide, sămânță de bumbac, porumb, soia parțial hidrogenat), sare.* Nu sună prea rău. DĂ-I ÎNAINTE CU RONȚĂITUL, îl sfătuiește punga boțită, de culoarea dovleacului. Adoră năluca sărată a porumbului și felul în care fiecare fulg, cam de șase centimetri pătrați, mai solid decât chipul de cartof, mai plat decât un Frito și mai puțin iute decât Dorito-ul triunghiular cu boia îi stă crocant în gură și-apoi se sfărâmă și i se dizolvă între dinți. Sunt unele chestii pe care adori să ți le bagi în gură – Nibs, Good & Plentys, arahide prăjite, boabele de fasole ceva mai tari –, iar restul sunt doar niște terciuri mai mult sau mai puțin scârboase sau o carne ce-ți hărțuiește dinții și, dacă stai să te mai și gândești la asta, mai că-ți vine să borăști. Încă din copilărie, Rabbit are sentimente contradictorii față de mâncare, mai ales când e vorba de niște animale care până de curând trăiau ca și tine. Uneori își închipuie că simte gustul groazei de satâr într-o felie de curcan sau pui, al grohăitului și tăvălelii fericite ale porcilor, al vieții monotone a vacilor, iar în carnea de miel i se pare că simte mirosul discret de urină, ca acela emanat de chipul Thelmei la spital. Când se gândește la dializa ei de-acum și la noaptea petrecută cu ea în căsuța tropicală, la secrețiile lor, dar au existat limite impuse trupurilor lor și limite ale implicării, ținând cont de Janice și Ron, de copii, de livingurile pline cu bibiluri din Diamond County, și de-o limitare lăuntrică, un eșec sau un refuz de-a iubi și altceva în afară de propria-i substanță. La fel și ea, a avut ulterior tendința să fie severă cu el, de parcă ar devenit dezgustător acum, că l-a înghițit, că mirosul lui de lapte bătut i-a spurcat gura. Ea a mâncat carnea lui și-acum ea-i cea mâncată de molfăitul ăla microscopic dinlăuntrul ei. I-a spus că lupus înseamnă lup, e una dintre bolile autoimune în care organismul se atacă pe sine, anticorpii îți atacă propriul țesut, e ca un fel de ură de sine. Când se gândește la Thelma, Harry se simte neputincios și, în neputința lui, are inima împietrită. În timp ce se plimbă pe trotuar, Corn Chips încep să i se acumuleze în burtă

într-o saţietate noduroasă, ca o bilă de acid şi, cu toate astea, nu rezistă ispitei de-a mai băga unul în gură, să-i savureze marginile sărate, virginitatea crocantă pe limbă, între dinţi printre membranele ce-i salivează. Până ajunge înapoi pe Joseph la nr. 89, în spatele zidului de arţari norvegieni, termină toată punga, până şi fărâmele de sare şi porumb suficient de mici să poată fi cărate-n cârcă de-o furnică până la regina ei maronie, umflată în labirintul ei de sub trotuar; trupul lui a devenit ambalajul a 6 ¼ uncii de otravă pură, de mâzgă pură ce-i intră-n artere, lăsându-i un gust uleios în gâtlej şi printre dinţi. Se detestă şi o face cu voluptate.

Janice lucrează la masa din sufragerie, îşi face liste de termeni ce trebuie memoraţi. Când îşi ridică fruntea, are privirea încruntată, cu ochii roşii de cât i-a frecat, iar gura căscată îi pare o fantă întunecoasă. Îi repugnă să vadă asta, îi repugnă s-o vadă dând în brânci ca să nu fie o toantă. Plimbarea prelungă l-a istovit atât de tare, încât urcă la etaj, îşi dă jos pantalonii, să nu i se boţească dunga, şi se întinde pe patul bunicii Springer, deasupra pledurilor, dar sub cuvertura Amish matlasată, care-i umple nările cu amintirea mirosului emanat de coana mare spre sfârşitul vieţii, cu aroma discretă, ca de mucegai, a unor cotloane trupeşti nespălate. Îl cuprinde brusc frica de-a nu mai fi în lumea albă, antiseptică a spitalului, în sălile cu clinchetul lor molcom, concentrate asupra lui... asupra fiinţei lui bolnave.

Pesemne c-a adormit, fiindcă, deschizând ochii, constată că lumina zilei, văzută pe unica fereastră a camerei, are o nuanţă diferită: una mai rece, ca o ameninţare vagă. Se apropie ploaia. Norii se confundă cu vârfurile copacilor. Judecând după zgomotele de la parter, sunt acasă şi Pru şi amândoi copiii, iar paşii de pe hol îi amintesc de Melanie şi Nelson, cum se furişau de colo-colo în puterea nopţii. Încă nu-i noapte, e după-amiază târziu. Întorşi de la şcoală, copiii au fost rugaţi să nu facă gălăgie, fiindcă bunelu' doarme; ei, însă, nu rezistă ispitei de-a scoate câte un chiot de bucurie. Viaţa-i zgomot. Pe Rabbit îl doare stomacul, a uitat de la ce.

După ce-l aud luând-o pe hol până la baie, micuţii semiorfani vin să-l vadă. Îl savurează cu cei patru ochi ai lor, doi verzi şi doi căprui, stând la marginea patului. Chipul lui Judy pare mai lung şi mai serios decât în Florida. O să fie subţire ca al Angstromilor, cu un aer de fiară hăituită. Poartă o rochie lila, cu pliuri albe. Visează el, sau chiar are un pic de ruj pe buze? I-o fi permiţând Pru una ca

asta? E clar că părul copilei e ondulat artificial, are bucle de culoarea morcovului.

— Bunelu', te-a durut la spital? întreabă fetița.

— Nu prea tare, Judy. Mai mult m-a durut să fiu, pur și simplu, acolo.

— Ți-au aranjat chestia aia din tine?

— A, da. Stai liniștită. Doctorii mei spun că-s mai teafăr ca niciodată.

— Atunci, cum de stai în pat?

— Pentru că buni a învățat pentru test și n-am vrut s-o deranjez.

— Zice că ai să dormi la noi.

— Așa se pare, nu-i așa? Punem de-o petrecere în pijama. Înainte să te naști tu, Judy, bunica și cu mine am locuit aici ani în șir, cu străbunica ta Springer. Îți mai amintești de ea?

Copila se uită fix, cu verdele ochilor accentuat de arțarii din fereastră.

— Un picuț. Avea picioarele groase și purta ciorapi portocalii, groși.

— Exact.

Doar la atâta să se reducă bunica Springer în amintirile acestei copile? Atât de repede ne împuținăm până la a nu mai fi nimic?

— Mi-era silă de ciorapii ei, continuă Judy, parcă simțind că așteaptă mai mult de la ea și străduindu-se, astfel, să-i facă pe plac.

— Erau ciorapi medicinali, îi explică Harry.

— Și avea niște ochelari caraghioși, cu lentile mici și rotunde, pe care nu și-i dădea jos niciodată. Mă lăsa să mă joc cu tocul. Păcănea.

Sătul de vorbăria asta despre o femeie pe care el n-a cunoscut-o, Roy se apucă să dea din gură. Fețișoara lui rotundă se lungește de parcă ar încerca să-nghită ceva grunjos, iar sprâncenele arcuite îi cască în chip dureros ochii strălucitori.

— Tati... Tati n-o să... sau poate că, de fapt, a zis „nu ne"; degeaba se căznește să-și preschimbe gândurile în cuvinte și o ia de la capăt cu cuvântul acela chinuit, „Tati".

Judy îl îmbrâncește și micuțul se lovește cu capul de un picior al patului, în spațiul strâmt dintre marginea saltelei și lambriuri.

— Tacă-ți fleanca dacă nu știi să vorbești, îl pune ea la punct. Tati e la dezintoxicare, să se facă bine.

Băiatul s-a lovit la cap; se holbează la bunicu-său parcă așteptând să i se spună ce să facă.

— Au! exclamă Harry în locul lui şi, săltându-se în capul oaselor, rezemat de vechea tăblie maronie a patului, întinde braţele spre el. Roy plonjează cu capul pe pieptul lui şi-ncepe să bâzâie că s-a lovit la cap.

Când îi freacă părul, Harry constată că-i fin şi lipicios ca al lui Janice deunăzi, când a bocit şi ea. E o chestie cu zăcutul acesta la pat, lumea îţi imploră compasiunea. Eşti ţintuit acolo unde au ei nevoie de tine. Judy i se adresează acoperind bâzâitul lui Roy:

— Bunelu', nu vrei să te uiţi cu mine la una dintre videocasetele mele? Am *Dumbo*, *Sunetul muzicii* şi *Dirty Dancing*.

— Pe-ăsta mi-ar plăcea să-l văd cândva, pe primele două le-am văzut, da' n-ar trebui să-ţi faci temele înainte de cină?

Fetiţa zâmbeşte:

— Aşa-mi spune şi tati mereu. Nu vrea să se uite niciodată la o casetă cu mine. Se uită la Roy, ce bine-i legănat, şi-l trage de braţ: Hai, prostule. Nu te mai lăsa pe pieptul lui bunelu', că-i faci rău.

Copiii pleacă. O clipă, în timp ce stătea lângă pat, Judy i-a amintit de Jill, încă un nume pe lunga listă de răposaţi pe care i-a cunoscut. Numărul lor e în creştere. Viaţa-i ca un joc pe care-l jucau în curtea şcolii elementare, vulpea-n zori de zi. Toţi copiii se aliniau pe-o latură a terenului de sport asfaltat. Unul dintre ei era „ea" şi striga „vulpea-n zori de zi", la care toţi copiii alergau spre capătul celălalt al terenului şi „ea" înhăţa o victimă dintre ei şi o trăgea după ea în cercul vopsit pe asfalt; apoi erau două „ele", iar acestea capturau alte victime la următorul galop în masă dinspre un adăpost spre celălalt; cele patru deveneau opt şi, în curând, în centru se buluceau o grămadă de vulpi; proporţiile se inversau. Ultima victimă capturată devenea „ea" în jocul următor.

Pe geam apar câţiva stropi de ploaie. Îşi simte din nou genele grele; o pâclă lăuntrică îi învăluie mintea. Când ţi-e somn, o lume lăuntrică mai mică decât o sămânţă ce stă la soare dospeşte şi devine irezistibilă, sfărâmând coaja conştiinţei. E-atât de bizar; trebuie să existe şi-un alt fel de viaţă decât cea care presupune tot mâncatul şi dormitul, toate arderile şi îngheţurile astea, soarele şi luna. Ziua şi noaptea se contopesc, dar tot nu sunt identice.

Chemarea la cină răsună de undeva de departe, trecând prin grosimea mai multor straturi de şipci, tencuială şi aer pustiu şi, judecând după tonul ridicat, se repetă. Nu-i vine să creadă c-a adormit; n-a trecut mult timp, doar un gând, acolo, sau două au luat o formă

ciudată, elastică și-a ațipit. Își simte gura încleiată. Picățelele de ploaie de pe fereastră nu-s multe, le poți număra pe degete. Își amintește că azi i-au venit în minte plasele pe care le-aveau la ferestrele apartamentului lor din Wilbur Street, care puteau fi cumpărate la metalo-casnice înainte ca ferestrele duble să le scoată de pe piață. Nu se potriveau niciodată perfect, mereu era câte o crăpătură prin care se strecurau țânțarii și musculițele, dar nu asta era tragedia. Aceasta consta în boarea văratică pe care o lăsau să pătrundă în casă, în scânteierea soarelui de-a lungul ochiurilor de plasă, în fervoarea neglijată în detaliile lor – în plasa strâmbă, rama glisantă, reglabilă, ștanțată cu numele producătorului, în însăși forma ferestrei, încremenită aidoma cărămizilor ce-și conservă loiale configurația prin tot Brewerul, deși zidarii care le-au mânuit s-au dus de mult. Materia în sine are ceva tragic, în felul cum ne veghează întruna, oricât de mari ne-ar fi necazurile. S-a întors acasă în ziua aceea, după ce a murit Becky, și nimic nu se schimbase. Nici apa din cadă, nici cotletele din tigaie. Chemarea la cină se repetă iar, de mai aproape, glasul ascuțit al lui Janice se-aude de jos, de lângă scară.

— *Harry*. Cina!

— *Viin*, ce Dumnezeu, răspunde el.

De strigat l-a strigat Janice, dar Pru e cea care a gătit mâncarea; e ușoară, delicioasă, sănătoasă. Limbă-de-mare la cuptor, ornată cu pătrunjel și arpagic și asezonată cu piper și lămâie, cu sparanghel aburind într-o tavă dreptunghiulară de cuptor cu microunde, iar într-un castron mare din lemn, o salată care, printre altele, are felii de țelină și morcovi, curmale și struguri verzi. Castronul de salată și cuptorul cu microunde datează de după moartea bunicii Springer.

Toată lumea mănâncă, dar nimeni n-are mare lucru de povestit cu excepția lui Janice, care sporovăiește întruna despre test, despre curs, colege, unele-s ca ea, femei ce se pregătesc pentru o carieră la vârsta mijlocie, altele-s tinere care par la fel ca noi în anii cincizeci, speriate de aspectele economice, prudente în tot ce fac. Pomenește de profesorul ei, domnul Lister, iar Judy râde cu poftă la auzul numelui său, repetând cuvântul care rimează cu el.[1]

— Nu râde, Judy, are o figură tare tristă, îi spune Janice.

Judy le povestește o întâmplare complicată despre ce-a făcut azi la școală un băiat: a vărsat pe toată podeaua niște vopsea pentru un

1 Lister rimează cu englezescul *blister*, care înseamnă „bășică".

afiş la care lucrau şi, când învăţătoarea a răcnit la el, a ridicat vasul în care fusese vopseaua şi l-a scuturat spre ea, aşa că o parte din ea a ajuns pe rochia ei. Între timp, băiatul ăla negru, a cărui familie tocmai s-a mutat din Baltimore în Mt. Judge, şi-a pictat pe faţă nişte desene cu un înţeles, cică, secret. Felul ei de-a vorbi aduce un pic cu felul în care sare nerăbdătoare de pe un canal TV pe altul şi Harry îşi dă seama că sau inventează totul, sau îşi confundă clasa de la şcoală cu serialele despre elevi pe care le vede la televizor.

Pru îl întreabă pe Harry cum se simte. El răspunde că bine; respiră mult mai uşor de la operaţie – „procedură, aşa le place doctorilor s-o numească" – încoace, iar asta face ca şi memoria să-i fie mai bună. Se întreabă cât de tare s-o fi ramolit fără să-şi dea seama. Serios, spune el, cerându-şi scuze pentru deranj, mulţumindu-i pentru masa bună, sănătoasă pe care a reuşit s-o îngurgiteze după cocoloşul ăla de Corn Chips ce-i fermentează în stomac, spunând că în seara asta la fel de bine l-ar fi putut lăsa de unul singur acasă.

Janice zice că-i conştientă că, probabil, spune o prostie, dar nu şi-ar putea ierta în veci dacă i s-ar întâmpla ceva rău cât e plecată la cursuri şi cum s-ar putea ea concentra asupra dreptului de sechestru şi a incintelor şi a lui *lex loci* la gândul că-i singur acasă şi se îneacă?

Ceilalţi adulţi de la masă îşi ţin răsuflarea la auzul acestei gafe; când tăcerea devine insuportabilă, Harry spune blajin:

— Nu cred c-ai vrut să zici că mă înec.

— Am spus că te-neci? întreabă Janice, memoria auditivă confirmându-i că aşa a spus.

Harry îşi dă seama că ea doar pare s-o fi uitat pe Rebecca, că-n sinea ei este şi va fi întotdeauna femeia care şi-a înecat bebeluşul. S-a întâmplat la vremea asta din an, către sfârşitul primăverii, se apropie comemorarea, va fi în iunie. Janice se ridică, e tulburată, s-a înroşit de ruşine.

— În afară de mine, cine mai vrea cafea? întreabă ea, toţi ochii fiind aţintiţi asupra ei ca asupra unei actriţe care trebuie să rostească o replică.

— Şi mai avem la desert nişte îngheţată de casă, cu nuci, dacă doreşte cineva, îi anunţă Pru.

Intonaţia ei monotonă, de Ohio, s-a preschimbat de-a lungul anilor în stilul local, în felul atent al vorbitorilor din Pennsylvania de-a rosti enunţuri parcă dorind să clarifice totul într-o ceaţă năucitoare. Şi-a dat jos jacheta şi şi-a suflecat mânecile bluzei kaki

bărbătești, așa că i se văd până la jumătate antebrațele pufoase, pistruiate, sprijinite de masa din bucătărie, sub lustra de sticlă din tavan.

— Înghețata mea preferată, exclamă Harry cuprins de milă, vrând să-și scoată nevasta din centrul atenției, din bătaia reflectoarelor; până și micuțul Roy, cu ochii lui ca tușul, se holbează tot la Janice, simțind ceva ciudat, un blestem nerostit de nimeni.

— Harry, ceva mai rău de-atâta nu se poate, îl previne Janice, recunoscătoare că-i oferă prilejul să se certe, să-i facă o scenă. Înghețată, și cu nuci, pe deasupra!

— Am pus la înghețat și niște iaurt, spune Pru, special pentru Harry. Cu aromă de piersici și banane, parcă.

— Nu-i tot aia, se plânge Harry, făcând pe măscăriciul ca să distragă atenția ambelor femei. Vreau înghețată de caramel cu nuci. *Cu* ceva. Ce ziceți de un ștrudel cu mere, în toată regula, cu pasta aia ca de tapet înăuntru? Sau de niște brioșe? Sau de plăcintă cu melasă? *Bunuț*: nu-i așa, Roy?

— Vai, Harry, o să te sinucizi! se lamentează Janice excesiv, când, de fapt, o doare cu totul altceva.

— Mai există și-o chestie numită lapte înghețat, sugerează Pru, iar el simte că și ea e dusă în cu totul altă parte, că în tot timpul cinei a manevrat în jurul golului lăsat de absența lui Nelson, de care n-a pomenit nimeni, nici măcar micuții cu ochii mari.

— Plăcintă cu melasă, repetă Roy cu un glas ciudat baritonal, bărbătesc, iar când îl lămuresc că n-au așa ceva, c-a fost doar o glumă a lui bunelu', își dă seama c-a făcut o greșeală și, obosit să tot învețe să fie mai independent, începe să scâncească.

— Îți luminează privirea, îi cântă Rabbit, burtica-ți strigă: „Ce plăcere!"

Pru îl ia pe Roy la etaj în timp ce Janice o servește pe Judy cu înghețată de nuci pecan și așază vesela în mașina de spălat vase. Harry și-a păstrat linguriița și o înfige în castronelul lui Judy când Janice e cu spatele la el. Adoră secunda în care limba îi lipește înghețata de cerul gurii, iar bucățelele de nuci răsar ca stelele pe cer.

— Vai, bunelule, tu n-ai voie, îl apostrofează Judy, uitându-se la el cu o spaimă nedisimulată, deși ar vrea să zâmbească.

El duce un deget la buze și-i promite:

— Doar o linguriță – și între timp întinde mâna să mai ia una.

Copila cere ajutor:

— Bunico!

— Doar te necăjește, îi explică Janice micuței, dar apoi îl întreabă: Vrei și tu o porție întreagă?

Asta îl face să se ridice de la masă.

— N-ar trebui să mănânc înghețată, ceva mai rău de-atât nici că se poate, îi spune el, apoi o ia la rost când vede harababura de vase îngrămădite în mașina de spălat: Dumnezeule, n-ai pic de simț practic – uită-te cât spațiu iroseşti!

— Atunci, n-ai decât să le aranjezi tu, i-o întoarce ea, femeia modernă.

Și în timp ce el le așază ca lumea, unul lângă altul, în șiruri ce aduc cu o lamă de combină, ea își strânge hârtiile, cartea și geanta de pe masa din sufragerie.

— Fir-ar să fie, exclamă ea și vine în bucătărie să-i spună lui Harry: M-am pregătit o grămadă azi-dimineață și tot am uitat să-mi iau balonzaidul.

Afară plouă cu bulbuci, ploaia învăluie casa într-un murmur sonor.

— Poate-ți împrumută Pru unul.

— Mi-ar sta ca dracu', spune ea.

Totuși, urcă la etaj, unde Pru tocmai îl culcă pe Roy și, după o discuție pe care Harry n-o aude, revine cu o haină de plastic roșu-cireașă, impermeabilă, cu revere largi, un cordon prea lung și zigzaguri ce lucesc în lumină.

— Arăt caraghios?

— Nu tocmai, o liniștește el.

Îl excită această permutare: urmărești cutele în zigzag așteptându-te să dai cu ochii de roșcata de Pru și, când-colo, te trezești cu fața matură a lui Janice, încadrată de un batic viu-colorat, care nici ăla nu-i a ei.

— Și, *fir-ar să fie*, sunt așa de supărată pe mine, mi-am uitat acasă stiloul norocos, pe masa de la etaj. Și n-am timp să mă duc după el, cu toată ploaia asta.

— Poate că iei prea în serios toate chestiile astea, își dă el cu părerea. Ce vrei să-i demonstrezi profesorului?

— *Mie*-ncerc să-mi demonstrez ceva, răspunde ea. Spune-i lui Pru că am plecat și că mă-ntorc pe la zece și jumătate, poate pe la unsprezece, dacă ieșim la o bere după ore. Tu culcă-te și odihnește-te. Pari obosit, scumpule.

La despărțire, îi dă un pupic ascuțit, stăruitor, parcă în semn de recunoștință. Bucuroasă că pleacă. Toți sfătuitorii ăștia de sex masculin cu care s-a ales dintr-odată – Charlie, domnul Lister, contabilul cel nou – îi par o invazie la fel de perfidă precum cateterul ăla televizat care-și croia drum prin inima lui umbroasă, întortocheată.

Murmurul din jurul casei pare mai sonor după ce aude pașii lui Janice pe verandă și motorul ambreiat al Camry-ului. Parcă-i speriată de bombe când turează motorul înainte de a băga mașina în viteză și, de regulă, pornește în trombă, ca un pilot de curse. Janice și-a pus balonzaidul cireșiu al lui Pru, iar el este bărbatul din casa lui Pru.

La televizorul din living, se uită cu Judy la sfârșitul știrilor ABC de pe Channel 6 (Uită-te la Peter Jennings[1]: le spune americanilor totul despre America și tot mai pronunță „dăspre" în loc de „despre"; e atât de canadian), iar apoi, cu Judy la telecomandă, se uită ba la *Jeopardy!* și *Simon și Simon*, ba la serialele *Cosby* și *Cheers*, date în reluare de la ora șapte. Pru coboară la parter după ce Roy a adormit și se duce în bucătărie, să facă curat lună după treaba de mântuială făcută de Janice, iar apoi în sufragerie, să verifice dacă toate ferestrele sunt închise etanș și în camera de regulă însorită, de unde culege câteva frunze moarte de pe plantele înșirate pe vechea masă de fier a bunicii Springer. În sfârșit, ajunge în living și se așază pe canapeaua veche, lângă el, în timp ce Judy se joacă cu telecomanda din fotoliul Barcalounger. În episodul reluat din *Cosby Show*, familia Huxtable se confruntă cu un hop pedagogic, pe care îl trec cât ai clipi grație umorului lor cald, grație iubirii lor reciproce: Vanessa și prietenele ei sunt în al nouălea cer, căci vor participa la un concurs de dans local, fac play-back, iau lecții de la un bătrân pianist negru dintr-un club de noapte, iar când vine vremea să facă o demonstrație de dans în fața părinților, în sufragerie, se dau fund în fund și se freacă una de alta cu o sexualitate atât de uimitoare și de prematură, încât doamna Huxtable, Claire, în viața reală formidabila Phylicia Rashad cea măritată cu comentatorul sportiv cu ochi de broscoi, reinstaurează decența, oprește muzica și le trimite pe fete la etaj, cu zâmbetul ei unic, zâmbetul acela larg, alb, ușor buzat, de negresă, sugerând că indecența e acceptabilă la timpul și la locul potrivit, ca într-una din îmbrățișările lascive ale celor doi Huxtable, cu care se termină multe dintre episoade. Lângă el, pe

1 Cunoscut prezentator american de știri (1938-2005).

canapea, Pru se uită la ecran cu o perlă, o lacrimă ce-i luceşte în colţul ochiului dinspre el. Din Barcalounger, Judy trece pe un canal cu imaginea unui cer tropical şi a unei ţestoase imense, cu carapacea pestriţă, care îşi întoarce capul încetişor, în timp ce o voce demiurgică rosteşte solemn: „...*hotărâtă să-şi apere terenul de reproducere*".

— Ce naiba, Judy, dă înapoi la Cosby în clipa *asta*, îi ordonă Harry, înfuriindu-se nu atât pentru sine, cât mai degrabă pentru Pru, căreia serialul s-ar zice că-i sugerează viziunea unor posibilităţi ratate.

La fel de uluită ca fetele din serial, Judy mută înapoi, dar de-acum sunt reclame, iar ea se-apucă să strige copleşită de vorbele grele:

— Îl vreau pe tati înapoi! Restul vă purtaţi urât cu mine!

Începe să plângă, Pru se ridică s-o liniştească, Rabbit se retrage căzut în dizgraţie. Dă o tură prin casă, ascultă răpăitul ploii, minunându-se că odinioară a locuit aici, amintindu-şi morţii şi versiunile moarte ale viilor care au locuit aici cu el, găseşte un borcan pe jumătate plin cu caju prăjit pe un raft înalt din bucătărie şi, la televizorul din bucătărie, o reluare a meciului din ajun dintre Knicks şi Bulls. Detestă felul în care-şi învârte în gură limba roz Michael Jordan în timp ce sare să introducă mingea-n coş de sus în jos. A văzut interviuri cu Jordan, e un tip inteligent, de ce şi-o fi învârtind limba ca un imbecil? Puţinii jucători albi de pe teren par penibil de despuiaţi, cu sudoarea lor lipicioasă, cu părul pufos de la subraţ; lui Harry nu-i vine să creadă că şi el însuşi s-a aflat cândva pe teren în jocul ăsta despuiat, deşi pe vremea lui şortul era puţin mai lung, iar maieurile nu erau atât de răscroite în jurul braţelor. A terminat borcanul de caju fără să-şi dea seama şi, dintr-odată, baschetul – Jordan schimbând direcţia din săritură nu o dată, ci de două ori şi înscriind cu o aruncare bizară, pe spate, cu mâna pătrăţoasă, imensă, a lui Ewing proptită în mutra lui – îi face rău din cauza agitaţiei elastice, a mişcării fizice duse la extrem, de care îşi aduc aminte terminaţiile lui nervoase, dar nu şi muşchii. Are nevoie de o nitroglicerină din sticluţa lăsată în jacheta din mica debara de la etaj. Îl apasă senzaţia că parterul e bântuit. Stinge lumina la bucătărie şi îşi ţine respiraţia în timp ce trece prin faţa vechii vitrine a bunicii Springer din sufrageria întunecoasă, pe al cărei tapet se târăşte imaginea şiroaiele de ploaie de pe ferestre proiectată de lumina de-afară.

În holul de la etaj, aude din fosta cameră a bunicii, care acum e a lui Judy, murmurul televizorului şi îndrăzneşte să bată la uşă şi să

intre. Fetiței i s-a dat o cămașă de noapte fără mâneci și, cu delfinul ei de pluș în brațe, stă pe două perne, iar maică-sa șade pe pat lângă ea. În lumina pâlpâitoare a televizorului de la picioarele patului se zăresc frânturi deschise la culoare – albul ochilor lui Judy, umerii ei goi, burta delfinului, antebrațele lungi ale lui Pru încrucișate pe pieptul plat al copilei. Își drege glasul și spune:

— Judy... îmi cer scuze dacă m-am purtat urât mai devreme.

Cu un gest grăbit, ce-l reduce la tăcere, ea îi sugerează că bunicul e iertat și s-ar cuveni să intre și să se uite la televizor cu ele. La lumina albăstrie fluctuantă, ia un scaun cu spătar, de copil, îl pune lângă pat și se lasă pe el; practic, stă pe vine. Pe geamuri licăresc stropi de ploaie în lumina de pe Joseph Street. Se uită la Pru din profil, căutând luciul unei lacrimi, dar acum e calmă. Vârful nasului îi este ascuțit, iar buzele lipite. Se uită la *Mistere neelucidate*: niște americani palizi, supraponderali, povestesc în fața camerei de filmare, cu toată seriozitatea, despre OZN-urile zărite deasupra câmpurilor cu sfeclă de zahăr, a mallurilor, în rezervațiile indienilor Navajo, în timp ce camerele lor prăpădite, cu mobilă sărăcăcioasă, expuse luminilor orbitoare solicitate de aparatul de filmat, au ciudățenia puternic conturată a diatomeei privite la microscop. Pe Harry îl uimește cât de bine, pe bune, vorbesc acești șerifi de prin orășele uitate de Dumnezeu, casnicele care locuiesc în rulote și până și vagabonzii și golanii care se întâmpla să treacă pe lângă o zonă de picnic pustie când geniile de la comanda OZN-urilor s-au hotărât să aterizeze și să ia mostre din fauna terestră – o națiune de mari artiști, de gargaragii buni de gură, a răsărit la lumina reflectoarelor, fiecare și-a repetat rolul pentru cele treizeci de secunde de atenție națională. În timpul reclamelor, Judy trece pe alte canale, la Jacques Cousteau în costum de scafandru, la Porky Pig cu vesta lui bleu, mare, încheiată cu nasturi (ciudat, animalele astea din desenele animate vechi se tot plimbă în fundul gol), la un cântăreț de rock cu părul soios, care ține microfonul căznindu-se, făcând spume la gură ca o actriță porno gata de un oral, la o scenă dintr-un tribunal în care ochii lunecoși ai judecătorului arată într-o clipă că-i pe cale să facă o înțelegere, o pasăre colibri bate din aripile-i surprinzător de flexibile filmată cu încetinitorul, Angela Lansbury pare șocată, Greer Garson apare ușor nedeslușit în alb-negru, și înapoi la *Mistere neelucidate*, acum e vorba despre un bebeluș care a dispărut dintr-un spital din New York, făcându-l pe Robert Stack să pară, în balonzaidul lui mistic, superhaios.

Pentru că mai devreme a fost nepoliticos, Rabbit își ține gura. Se simte fragil. Imaginile pâlpâitoare se abat asupra lui, neînduplecate, ca bătăile inimii. Cu misterul bebelușului dispărut încă nerezolvat, se scoală, o pupă pe Judy de noapte bună, fața îi alunecă pe lângă chipul mai mare, de lângă cel al fetiței.

— Te iubesc, bunelu', spune copila mecanic, în semn că l-a iertat sau a uitat deja totul.

— La parter e stinsă lumina, îi șopțește lui Pru.

— Oricum trebuie să cobor, îi răspunde ea în șoaptă; amândoi se tem să nu destrame vraja existentă între copil și televizor.

Chipul ei, când fața lui a trecut pe lângă el dând să sărute altul, a radiat o aură cu aromă de șampon și pudră, la fel cum pomii de afară emană, din cauza ploii, un miros de copac înfrunzit.

Mireasma asta verde, udă, e prezentă și în camera lui, fosta cameră de croitorie cu manechinul fără cap. Își pune pijamaua curată pe care, surprinzător, Janice a avut prezența de spirit să i-o aducă. Îl doboară o oboseală moale ca floarea de bumbac, învăluindu-l ca și ploaia. În camera îngustă sunetul ei se aude mai distinct ca oriunde, și e mai complicat, e o conversație între acoperișul verandei, jgheabul de scurgere, burlanul răsunător, frunzele de arțar docile, fâșâitul unei mașini aflate în trecere. Ceva mai aproape, jeturile periodice de apă infiltrată între fereastra dublă și cadrul de lemn îi sugerează niște scurgeri în ziduri și, eventual, riscul igrasiei. Nu-i treaba lui. Tot mai puține chestii sunt treaba lui. Fereastra e crăpată cât să intre aer și câteva picături rătăcite îi pișcă pielea mâinilor când stă o clipă să se uite afară. Mt. Judge nu s-a schimbat mult, cel puțin nu aici, în cartierul vechi, dar a rămas în urma lui, ca în urma unui avion ce ia înălțime. Viața i s-a scurs de-a lungul acestui asfalt strălucitor, pe lângă peluzele astea în pantă și verandele cu stâlpi din cărămidă, și n-a lăsat nici o urmă. Orașul nu l-a cunoscut niciodată, așa cum își imaginase în copilărie, când credea că fiecare pietricică, cutie de lapte și strat de lalele îl privește chiar și fără ochi cum trece pe lângă ele; fiecare casă își întorsese privirea lăuntric, asupra sieși. Peste drum, într-o fereastră slab luminată, zărește un fotoliu gol, un set de unelte pentru șemineu cu mânere de alamă, o poliță din cărămidă cu o pereche de sfeșnice nepăsătoare.

Rabbit se duce grăbit, cu picioarele goale, pe hol, până la baie și înapoi în pat până-n ora nouă. În spital, până la ora asta, ultimii

vizitatori ar fi fost de mult plecați, iar agitația provocată de mersul la baie și înghițirea pastilelor, după plecarea lor, se mai potolea, se stingeau luminile și amuțeau glasurile asistentelor de pe hol. În camera lui n-are veioză, doar un bec pe tavan, cu abajur de hârtie, pe care se abține să-l aprindă. În debara a văzut un teanc de numere vechi din *Consumer Reports*, dar își dă seama că produsele evaluate acolo au ieșit de mult de pe piață. Cartea de istorie primită în dar de la Janice, pe care n-o mai termină, deși a trecut de jumătatea ei, e acasă în bârlogul din Penn Park. Nici lumina de-afară nu-i îndeajuns de puternică să poată citi la ea. Proiectează umbrele romboidale ale geamurilor însuflețite de-o mișcare spasmodică pe măsură ce picăturile de ploaie se adună tremurând și apoi se sparg în șiroaie ce-o iau brusc la vale. Ca în originile vieții într-una din emisiunile educative la care se uită: moleculele se tot adună la întâmplare, iar apoi sunt convulsiv trezite la viață de-un fulger. În spatele lui, dincolo de tăblia maro cu volutele ei neregulate și picioarele înalte cu vârful ca o ciupercă, mașina de cusut a răposatei sale soacre așteaptă ca piciorușul ei umflat să-i pună pedala-n mișcare, s-o însuflețească, iar apoi degetele ei scurte, dolofane să treacă un fir de ață umezit prin urechea acului ruginit. Asta are tot atâtea șanse să se întâmple ca și viața iscată din niște molecule. Dinspre Brewer răsună un bubuit înăbușit, un tunet îndepărtat, făcând să freamăte vârful copacilor. Harry își ține capul pe două perne, asta îi atenuează senzația de apăsare din piept. Inima nu-l doare, doar îi plutește rănită pe marea timpului la reflux. Trece ceva vreme, nu știe cât, până ce clanța se clinteşte cu un pocnet și o fâșie oblică de lumină de pe hol înjunghie izolarea amniotică a cămăruței sale de împrumut.

Pe ușă apare capul lui Pru, cu reflexe arămii accentuate în creștet.

— Ești treaz? îl întreabă ea aproape în șoaptă.

Glasul ei sună răgușit, iar chipul îi este o umbră alburie, în formă de inimă.

— Îhî, răspunde Rabbit. Stau și-ascult răpăitul ploii. Ai culcat-o pe Judy?

— În *sfârșit*! exclamă tânăra și, cu acest accent de exasperare, intră cu totul și rămâne în picioare.

Poartă halatul ei scurt, are picioarele învăluite într-o umbră albă ce-i coboară spre glezne.

— Evident, e foarte necăjită din cauza lui Nelson.

— Evident. Îmi pare rău că m-am răstit la ea, spune el. Asta-i mai lipsea.

Se saltă în coate, simţindu-se, cumva, gazdă, inima îi bubuie-n piept, e-o situaţie ciudată, deşi, după zilele petrecute în spital, ar trebui să se obişnuiască cu gândul că-l vede lumea-n pat.

— Nu ştiu ce să zic, spune Pru. Poate chiar de asta şi avea nevoie. De puţină ordine şi disciplină. Îşi închipuie că toate televizoarele din lume sunt ale ei. Te deranjează dacă fumez?

— Deloc!

— Adică, văd că fereastra-i crăpată, dar dacă...

— Nu-i nimic, o încurajează el. Îmi place. Fumul altora. E-aproape la fel de bun ca al tău. După treizeci de ani, tot mi-e dor de el. Dar tu cum de nu te laşi, când eşti atât de interesată de tot ce ţine de sănătate?

— M-am lăsat, îi explică ea.

Chipul ei, la flacăra albastru-verzuie a brichetei Bic – un cilindru mic ca un tub de ruj – pare împietrit, ferm, o faţă dezgolită până la esenţă, cu o umbră lungă ce-i traversează obrazul de la nas în jos. Flacăra se stinge. Expiră zgomotos. Glasul ei răsună iar în întunericul restaurat:

— Nu fumez decât două-trei seara, să mă abţin de la mâncare. Dar acum, de când cu chestia asta cu Nelson... de ce nu? Mai contează ceva?

Chipul ei ezitant îi dezvăluie un obraz, apoi pe celălalt.

— Nici n-am unde să m-aşez. Ce cameră groaznică!

Îi ajunge la nări nu numai mirosul fumului de ţigară, ci şi al feminităţii ei, aroma vagă, dulceagă, de magazin universal încuibată-n femei prin loţiunile şi şamponul folosit.

— E plăcută, o contrazice el şi îşi trage picioarele, să se poată aşeza şi ea pe pat.

— Pun pariu că dormeai, îi spune Pru. Stau doar până-mi termin ţigara. Am nevoie de-un pic de companie.

Inhalează ca un bărbat, adânc, astfel încât elimină fumul subţire, într-un jet dublu, pe gură şi pe nas, şi continuă să iasă din ea vreme de mai multe inhalări.

— Sper să n-ajungă un coşmar de zi cu zi culcatul copiilor, acum, că Nelson e plecat. Au aşa mare nevoie de *încurajări*.

— Am crezut că nu prea stătea pe-acasă serile.

— La ora asta, de regulă, era acasă. La Laid-Back distracția începe abia pe la ora zece. Venea de la serviciu, mânca, stătea cu copiii, apoi îl apucau năbădăile. Sinceră să fiu, cred că de cele mai multe ori nici nu plănuia să iasă, să mai prizeze niște praf, dar pur și simplu voia să-și facă damblaua și nu se putea stăpâni.

Mai trage un fum. El o aude inhalând, parcă ar ofta în trepte, și-și amintește cum era fumatul. Ființa ta căpătă o prelungire din aer.

— Mi-era de ajutor cu ăștia mici. Chiar dacă s-a purtat de căcat cu toți ceilalți, n-a fost un tată rău. Nu este. N-ar trebui să vorbesc despre el de parcă ar fi mort.

— Apropo, cât e ceasul? o întreabă el.

— Vreo nouă și un sfert.

Janice tre' să se-ntoarcă cel mai devreme la zece și jumătate. Are timp berechet de-o discuție cuprinzătoare. Se așază relaxat pe perne. Ce bine c-a tras un pui de somn la amiază.

— Așa vezi lucrurile? o întreabă. Cu tine s-a purtat rău?

— Absolut. Îngrozitor. Lipsea toată noaptea, Dumnezeu știe ce făcea, iar apoi se smiorcăia și mă implora să-l iert. Asta mă-nnebunea cel mai tare; taică-meu a fost un pilangiu și-un curvar, da' nu se smiorcăia atâta în fața maică-mii, el măcar o lăsa pe ea să se văicărească. Dependența asta imatură a lui Nelson m-a luat cu totul pe nepregătite.

Vârful țigării îi licărește în beznă. Bubuitul unui tunet îndepărtat răsună tot mai aproape. Lui Harry, prezența lui Pru i se pare sexy, e stânjenitor de multă și toată numai unghiuri ascuțite, astfel și-a fixat-o în memorie. Graiul îi pare unghiular și dur, are duritatea de cremene a Akronului, peste el s-a suprapus vocabularul disprețuitor învățat de la luptătorii profesioniști. Nu-i place să-și audă băiatul numit imatur.

— Îl cunoșteai de ceva timp la Kent, remarcă el aproape ostil. Știai la ce-o să te-nhami.

— Harry, *n-am* știut, mărturisește ea, iar vârful țigării descrie un cerc agitat. Am crezut c-o să se maturizeze, nici prin minte nu mi-a trecut ce relație încâlcită are cu voi doi. Încă încearcă să priceapă ce i-ați făcut voi doi, de parcă ați fi singurii părinți din lume care nu v-ați șters la fund odrasla până la treizeci de ani. Îi zic: Trezește-te la realitate, Nelson. Părinții nasoli sunt o chestie absolut normală. Dumnezeule! Nimic nu-i ideal. La care el se bășică tot și-mi spune ce-a dracu' sunt. Se referă la sex. Cine se droghează n-are nici o jenă;

drogatele-s în stare de-*orice*. Îi spun: Nu te las să mă umpli de SIDA de la una din curvele tale cocainomane. La care iar pleacă de-acasă. E un cerc vicios. Şi ţine de ani de zile.

— Cam de câţi ani?

Când ea răspunde dând din umeri, se zgâlţâie vechiul pat al bunicii Springer.

— De mai mulţi decât ţi-ai închipui. Gaşca lui Slim se prăjea cu iarbă şi pastile de când lumea – pe poponari îi doare-n şpiţ, cheltuiesc toţi banii pe propriile lor plăceri. Poate acu' vreo doi ani a ajuns şi Nelson un drogat suficient de înrăit încât să trebuiască să fure. La început fura doar de la noi, din banii de coşniţă şi cheltuieli curente, apoi a început să fure de la voi, de la firmă. Sper să-l trimiteţi la închisoare, pe cuvânt.

Îşi ţine mâna căuş sub ţigară, să prindă scrumul, iar acum se uită în jur după o scrumieră, nu vede nici una, aşa că, până la urmă, azvârle chiştocul spre fereastră, acesta scapără lovindu-se de plasă şi se stinge sfârâind pe pervazul ud. Glasul îi e tot mai răguşit, oscilant, deodată răbufneşte:

— N-am ce să mai fac cu el. Mi-e frică să mă fut cu el, mi-e frică să mai am o legătură legală cu el. Mi-am irosit viaţa. Habar n-ai cum e. Tu eşti bărbat, eşti liber, poţi să faci ce vrei în viaţă, până la şaizeci de ani eşti, măcar, cumpărător. Femeia-i vânzătoare. N-are de-ales. Şi ar face bine să nu se tocmească prea mult. Am treizeci şi trei de ani. Am avut şansa mea, Harry, şi mi-am irosit-o cu Nelson. Am avut nişte atuuri, câte-au fost, le-am jucat, iar acum sunt legată de mâini şi de picioare, sunt terminată. Soţul meu mă urăşte, eu îl urăsc şi nici măcar nu mai avem vreun ban de împărţit! Sunt speriată... *atât* de speriată. Iar copiii mei sunt şi ei speriaţi. Eu sunt un gunoi, ei sunt un gunoi şi ştiu asta.

— Hei, hei, simte el nevoia să intervină. Ei, hai, nimeni nu-i gunoi.

Dar, chiar în timp ce spune asta, ştie şi el că-i o idee învechită, pe care cu greu ar putea-o susţine. De fapt, toţi suntem gunoaie. Dacă n-ar fi Dumnezeu, să ne înalţe şi să ne facă îngeri, toţi am fi nişte gunoaie.

Hohotele ei de plâns zgâlţâie patul atât de rău, încât în situaţia lui postoperatorie delicată i se face greaţă. Ca să-i potolească trupul zdravăn, întinde mâna şi o trage spre el. De parcă i-ar fi aşteptat

atingerea, ea i se ghemuieşte în braţe, deşi îi despart o pătură şi-un cearşaf, şi continuă să suspine într-un registru amar, mai domol, îi simte răsuflarea fierbinte pe piept, acolo unde i s-a descheiat un nasture de la pijama. Pieptul. Vor să i-l ciopârţească.

— Tu măcar eşti sănătoasă, îi spune. Cât despre mine, mai trebuie doar să mi se bată cuiele-n capacul coşciugului. Nu pot să alerg, nu pot să fut, nu pot să mănânc nimic din ce-mi place, ştiu prea bine c-o să mă convingă să fac un bypass. *Tu* eşti speriată? Tu eşti încă tânără. Mai ai o grămadă de atuuri de jucat. Imaginează-ţi cât de speriat sunt eu.

Ghemuită la pieptul lui, Pru spune cu glasul domolit:

— În ziua de azi, lumea face operaţii de bypass tot timpul.

— Mda, ţi-e uşor să vorbeşti. E ca şi cum eu ţi-aş spune că lumea se căsătoreşte tot timpul cu nişte nenorociţi. Sau ca şi cum mi-ai spune că lumea are copii care ajung nişte delapidatori drogaţi.

Ea pufneşte în râs. Un fulger brăzdează cerul, iar după câteva secunde vine tunetul. Amândoi îl ascultă. Ea îl întreabă:

— Janice zice că nu poţi să fuţi?

— Nu discutăm pe tema asta. Doar că în ultimul timp nu prea ne-o mai punem. Avem atâtea altele pe cap.

— Ce ţi-a zis doctorul tău?

— Am uitat. Cardiologul meu e de vârsta lui Nelson, am fost cu toţii prea timizi să abordăm subiectul ăsta.

Pru îşi trage nasul şi spune:

— Îmi detest viaţa.

Lui i se pare că-i neobişnuit de inertă, ca un iepure în lumina farurilor care se apropie.

Îşi mută mâna de pe spatele ei robust trecându-şi-o peste halatul matlasat şi şi-o strecoară în scobitura mătăsoasă a cefei, să se joace cu părul ei fierbinte de-acolo.

— Ştiu ce simţi, spune el, mulţumit de-acest flirt, conştientizând în tot trupul senzaţia pufoasă că mai are puţin şi-adoarme.

— Tu ai fost unul dintre lucrurile care mi-au plăcut la Nelson, îi mărturiseşte ea. Poate mi-am închipuit că Nelson o să crească şi o să semene cu tine.

— Poate că aşa s-a şi-ntâmplat. Nici nu-ţi dai seama ce ticălos pot fi.

— Îmi imaginez, spune ea. Dar lumea te şi provoacă.

— Mă văd pe mine însumi în băiat, continuă el.

Ceafa ei tremură sub atingerea degetelor lui, firele delicate i se zbârlesc electrizate de atingerea lui.

— Mă bucur că-ți lași părul lung, îi spune el.

— Îmi crește prea lung.

Mâna i se odihnește pe pieptul lui dezvelit, acolo unde i s-a descheiat nasturele. El îi vede cu ochii minții mâinile aspre, cu încheieturile roz ale degetelor și aspectul lor vulnerabil. E stângace, își amintește el. Ciudățenia asta îl excită și mai mult. Fără să stea pe gânduri, cu mâna lui liberă îi apucă mâna de pe piept și i-o călăuzește mai jos, unde din vintrea lui pe jumătate rasă i-a răsărit, surprinzător, o erecție. Gestul lui are calitatea presexuală a unui copil ce-i împărtășește altuia o descoperire interesantă – o piatră mișcătoare sau un fluture cu trupul foarte gros. Chipul din penumbră așezat lângă al lui, pe pernă, face ochii mari. Genele ei au punctulețe luminoase. Fața lui parcurge în derivă, pe mareea de sânge ce i se-nalță înlăuntrul său, câțiva centimetri să-și împreuneze buzele, căutând cu grijă unghiul potrivit, în timp ce degetele ei îl mângâie într-un ritm mai lent decât acela al bătăilor inimii lui. Pe măsură ce distanța dintre ei dispare de tot, e tot mai atent cu inima, părtașă la acest păcat. Sărutul lor are izul peștelui gustos pe care l-a gătit ea, cu lămâie, arpagic și sparanghel.

Ploaia biciuiește plasa de la fereastră. Crăpătura din pervaz îi accelerează răpăitul. Un fulger orbitor, iscat la mică distanță, năucește întregul văzduh și, după mai puțin de o secundă, asupra casei se abate un trosnet și-un bubuit de-i stă inima-n loc. Parcă punând capac acestei indolențe naturale, Pru exclamă „*Căcat!*", sare din pat, închide energic fereastra, trage jos transperantul, își desface halatul și-l lasă să cadă, apoi se apleacă și-și trage poalele cămășii de noapte peste cap. Nuditatea ei înaltă, palidă, cu șoldurile late în camera întunecoasă e adorabilă, aidoma perilor în floare din cvartalul ăla din Brewer luna trecută, avusese senzația că-s ai lui cu toții, o bucată incredibilă de Paradis peste care dăduse întâmplător.

III. MI

Până spre mijlocul lui iunie, buruienile sunt deja la putere: brusturii și cicoarea se înalță de un metru de-a lungul rambleului pietros al Route 111, iar micuțul gard viu de tisă, menit să împodobească terenul din fața vitrinei de la Springer Motors, se chinuiește să supraviețuiască năpădit de meișorul și ghețișoara care răsar prin stratul vegetal putred, neprimenit de câțiva ani încoace. E una dintre chestiile de care Harry, în sinea lui, își tot propune să se ocupe: să sune la firma de servicii peisagistice, să-i schimbe stratul de compost și să-i înlocuiască tisa uscată, cam o treime din gard, că arată ca naiba, ca o gură știrbă. De partea cealaltă a autostrăzii cu patru benzi, cu un trafic mai intens și mai rapid ca oricând, deși viteza maximă legală în stat este tot de o sută de kilometri pe oră, locul lui Chuck Wagon, localul cu mâncare pentru acasă, l-a luat un Pizza Hut, unul din cele vreo șase localuri din zona Brewerului. De ce le-or fi plăcând oamenilor? Când te gândești la feliile alea lipicioase de cocă și brânză, care se întind în fâșii lungi când încerci să le mănânci, îți piere cheful... Totuși, sâmbăta, când Benny, cuprins de o dispoziție festivă, dă o fugă până acolo și aduce câte o pizza pentru cine vrea, Harry se regalează cu una cu pepperoni, ardei gras și ceapă, dar fără anșoa, mersi. Zici că-s niște melcișori înglodați în nămol.

Azi nu e sâmbătă, e lunea de după Ziua Tatălui. Harry n-a primit nici o felicitare. Împreună cu Janice l-a vizitat pe Nelson de două ori, pentru terapie familială, la centrul ăla mare, mohorât, de dezintoxicare din North Philly, plin de balustrade și aviziere, cu un miros jilav de copiator antic, care-i amintește de subsolul școlii de duminică din copilărie, și de fiecare dată parcă s-ar fi adunat la o ceartă în jurul mesei din bucătărie, doar că acum aveau mediator, o tipă slăbănoagă, mulatră, cu ochelari fistichii și un zâmbet dulce,

de enoriaş, pe care Harry îl asociază cu tipul de negri mai acătării din Philadelphia. Trec în revistă chestiile de odinioară – moartea bebeluşului, haosul din anii '60, când Janice a plecat de-acasă şi în locul ei au apărut Jill şi Skeeter, sminteala lui Nelson, care s-a însurat cu secretara de la Universitatea din Kent, mai înaltă cu vreo trei centimetri, mai mare cu un an şi, pe deasupra, şi catolică, şi nebunia care i-a împins pe tineri să se mute în vechea casă Springer, iar pe bătrâni să se mute de-acolo şi, de fapt, să locuiască jumătate de an în Florida, toate astea parcă anume pentru ca puştiul să-şi poată face de cap la salonul auto; Harry arată că, din punctul lui de vedere, maică-sa l-a răsfăţat pe Nelson până la loc comanda din cauza complexului ei de vinovăţie şi de-aia se simte puştiul îndreptăţit să trăiască cu capul în nori, alături de toţi poponarii şi drogaţii pământului şi să-şi lase nevasta şi copiii să umble-n zdrenţe. Cât timp vorbeşte el, zâmbetul terapeutei ciocolatii devine şi mai pios şi răbdător, apoi se întoarce spre unul dintre ceilalţi, Nelson, Janice sau Pru şi-i întreabă ce părere au despre ceea ce tocmai au auzit, de parcă spusele lui n-ar fi descrierea unor fapte, ci un şir de zgomote care trebuie date printr-un mişmaş general. Toată „comunicarea asta între membrii familiei" şi „analiza" atât de dragă terapeuţilor nu fac decât să trivializeze faptele; reduc nişte hotărâri, care erau cele mai bune la momentul respectiv, la nişte mişcări făcute parcă în vis, la reflexe care au fost „analizate" într-un milion de cazuri anterioare, ca nişte boabe de grâu măcinate. Se simte descifrat şi dezaprobat dinainte să deschidă gura, şi tot mai exasperat, aşa că sfârşeşte prin a le spune lui Janice şi Pru să meargă fără el data viitoare.

Benny se apropie de Harry, care se uită pe fereastră, şi-l întreabă:

— Ce-aţi făcut de Ziua Tatălui?

Harry e mulţumit să-i poată răspunde:

— Soţia lui Nelson a venit după-amiază la noi cu nepoţii şi am pus de-un grătar în curte.

O treabă sută la sută americană, dar şi cu un revers neplăcut. În primul rând, grătarul lor e o sferă metalică despre care *Consumer Reports* a scris cu ani în urmă că-i un produs clasic, dar Harry n-are niciodată răbdare cu el, trebuie să aştepţi până când cărbunii devin gri şi sfărâmicioşi, dar el se teme să nu aibă prea mult de aşteptat, aşa că s-au holbat îndelung la hamburgerii cruzi care nu se mai făceau, iar Janice l-a scos din pepeni oferindu-se să-i facă în bucătărie, că ţânţarii îi mâncau de vii pe copii. În al doilea rând, nepo-

ței i-au adus felicitări drăguțe, ca pentru bunici, nimic de zis, amândouă create de artistul ăsta nou, Gary Larson, despre care toată lumea crede că-i nostim foc, dar uniformitatea lor – erau semnate cu același stilou roșu, cea a lui Judy cu un „y" cu înfloriturí de copiliță, iar cea a lui Roy cu o grămadă de împunsături fără sens, dar intense, de copil pre-alfabetizat – sugera improvizația de moment, un scurt popas la tutungerie pe drumul de la Flying Eagle la ei. Pru și micuții au ajuns cu părul ud de la piscină. Ea a adus un castron cu salată pe care o pregătise acasă.

— Sună grozav, comentează Benny cu vocea lui hârâită, stinsă.

— Mda, confirmă Harry și îi explică de parcă amândoi ar putea zări imaginea lui Pru cu părul ei lung, ud, ținându-și lipit de șold castronul mare, din lemn, plin cu lăptuci și ridichi feliate: Am inscris-o temporar în club pe soția lui Nelson și au stat la înot cea mai mare parte a zilei.

— Drăguț, zice Benny. Teresa pare o fată de treabă. N-a venit prea des pe la salon, dar nu-mi place să văd o familie ca a lor trecând prin clipe atât de grele.

— Se descurcă ei, îl asigură Harry și schimbă subiectul. Te-ai uitat la vreun meci din Open?

Cineva chiar că ar trebui să iasă și să strângă toate ambalajele aduse de vânt dinspre Pizza Hut și agățate de chinuitul ăla de gard viu de tisă. Lui însă nu-i place să se aplece și nu se simte în măsură să-i ordone lui Benny să facă treaba asta.

— Neah, nu mă amuză deloc sportul, spune tânărul angajat bondoc de la vânzări, vorbind pe un ton mai agresiv decât îi cere întrebarea. Chiar și la baseball, dintr-un joc, două, m-am și plictisit. Știți, eu cu ce mă aleg din treaba asta? Și ce dacă? Înțelegeți ce vreau să spun.

Pe Route 111 era odinioară un arțar bătrân, falnic, pe care cei de la Pizza Hut l-au tăiat ca să-și extindă localul cu acoperiș roșu, în forma unei pălării, a unui bicorn. S-ar cuveni să fie recunoscător, își zice Harry, că are o afacere prosperă pe fâșia asta chinuită.

— Păi, îi spune el lui Benny, nevrând să polemizeze cu el, cum cei de la Phils sunt pe ultimul loc, nu pierzi mare lucru. Au stabilit cel mai nenorocit record negativ din istoria baseballului, iar acum și-au vândut doi dintre jucătorii cei mai valoroși. Pe Bedrosian și pe Samuel. Nu mai există pic de loialitate în ziua de azi.

Benny continuă să se justifice fără rost.

— Eu unul prefer să fac eu *însumi* ceva într-o duminică frumoasă, nu să stau ca bolovanul pe canapea, înțelegeți? Să-mi duc fetița la piscina vecinului sau să ies cu toată familia la o drumeție pe munte, dacă nu-i prea cald, știți.

Ce ți-e și cu oamenii ăștia care tot spun „știți": de parcă, dacă nu ți-ar atrage atenția continuu, vorbele li s-ar pierde în neant.

— Pe vremuri așa era, îi povestește Harry și se relaxează în timp ce imaginea tulburătoare a lui Pru, cu castronul cel mare lipit de șold, se estompează; are o predispoziție spre filozofare și se lasă cuprins de-o plăcută melancolie, ca de fiecare dată când se uită afară pe fereastra asta mare.

Deasupra capului, afișul mare din hârtie albastră, pe care scrie AMA ЯATOYOT, cu soarele care strălucește prin el, începe să se desprindă de geam.

— În copilărie, am făcut mereu sport și, până de curând, am tot ieșit pe terenul de golf, să dau în mingiuca aia afurisită.

— Încă puteți face asta, îi spune Benny, cu hârâiala lui italiană, leșinată, fără suflare. De fapt, pun pariu că doctorul chiar vă recomandă s-o faceți. Pe mine așa mă sfătuiește al meu, să fac mișcare. Știți, pentru greutate.

— Probabil că ar trebui să fac și eu ceva, îi dă Harry dreptate, să-mi pun sângele în mișcare. Dar, nu știu ce să zic, golful mi s-a părut dintr-odată stupid. Mi-am dat seama că am atins un prag pe care n-o să-l mai pot depăși. Iar tipii cu care jucam în patru s-au mutat care încotro. N-au mai rămas decât tinereii ăia mătăhăloși de la club, iar ăștia nu merg decât cu mașinuțele. Vor să se-ntoarcă la făcut bani, așa că se plimbă de colo-colo cu mașinile, făcând praf iarba de pe teren. Îmi plăcea să merg pe jos și să-mi car echipamentul. Așa faci picioare. În ele-ți stă puterea când te balansezi să lovești mingea, chiar dacă nu mă crezi. În picioare! Eu jucam mai mult cu brațele. Știam ce trebuie să fac, vedeam asta la ceilalți băieți și la profesioniștii de la televizor, dar n-am reușit să mă țin de treabă.

Lungimea și caracterul intim al acestei replici îl fac pe Benny să nu se simtă în largul lui.

— Trebuie să faceți ceva mișcare, îl sfătuiește el. Mai ales după toate prin câte ați trecut.

Rabbit nu știe dacă se referă la trecutul lui medical recent sau la trecutul lui mai îndepărtat, de sportiv de liceu. Fotografii vechi înrămate de pe vremea când juca baschet au fost scoase din biroul lui

Nelson și agățate la loc pe perete, așa, rozalii cum sunt, deasupra panoului cu graficul vânzărilor. De treaba asta chiar se ocupase, nu ca de stratul de compost. ANGSTROM ARUNCĂ LA COȘ ȘI ÎNSCRIE 42 DE PUNCTE.

— Când Schmidt[1] s-a lăsat, m-am molipsit și eu, îi povestește lui Benny, deși tipul susține că nu se omoară după sport.

Poate îi face plăcere să-l chinuiască, să-l plictisească. Se întreabă cât de implicat o fi Benny în găinăriile lui Nelson, dar nu l-a răbdat inima și nici n-a avut destulă energie să-l concedieze când s-a întors la conducerea salonului. N-are decât să bifeze ziua și mașinile se vând singure. În special Camry-ul și Corolla. Cine și-ar dori mai mult?

— Ca să câștige încă o jumătate de milion, îi explică lui Benny, nu trebuia decât să rămână în lot până pe cincisprezece august. Și a început sezonul ca un meteor, cu două *home run*-uri în primele două meciuri, taman după operația aia la umăr. Dar, așa cum spunea chiar Schmidt, a ajuns în punctul în care îi comandă trupului să facă ceva, iar acesta nu-l mai ascultă. Știa ce avea de făcut, dar nu putea să facă; a privit adevărul în față și e de admirat pentru asta. În vremurile astea, el a pus onoarea mai presus de bani.

— Opt greșeli, strigă Elvira Ollenbach cu glasul ei grav din separeul ei, de pe peretele dinspre capătul salonului, unde completează contractul de vânzare și formularul NV-1 pentru o Corolla Limited Edition de culoarea fildeșului pe care a vândut-o ieri uneia dintre muierile astea care intră și cer să stea de vorbă cu ea.

Au slujbe, bani, până și cele tinere, care înainte stăteau acasă și făceau copii. Dacă stai și te uiți, vezi din ce în ce mai multe femei care conduc autobuze, camioane. Se împute treaba, ca în Rusia: mâine-poimâine o să ne trezim cu femei în minele de cărbune. Poate și avem deja. Singura diferență între cele două super-puteri este că-și vând copacii Japoniei trimițându-i în direcții diferite.

— Câte o greșeală de căciulă în ultimele două jocuri cu Giants, recită inexorabil Elvira. Iar la bătaie un procent de 0,203 reușite, au prins doar două lovituri din ultimele patruzeci și una.

Capul ei, între cele două urechiușe rotunde, drăguțe, e plin de cifre. Taică-său a fost un tip dependent de sport, le-a explicat ea și,

---

1 Mike Schmidt (n. 1949), unul dintre cei mai mari jucători de baseball din toate timpurile (a jucat la Philadelphia Phillies), și-a anunțat retragerea din activitate la 28 mai 1989.

ca să comunice cu el, era la curent cu toate treburile astea, iar acum nu se mai poate dezbăra de ele.

— Mda, răspunde Rabbit simțind o slăbiciune, face câțiva pași spre biroul ei. Și totuși, a avut stil omu'. Nu mai departe de săptămâna trecută, ai văzut cum a dat un interviu unui ziar din Philadelphia, în care spunea ce grozav se simte și că doar e un pic ieșit din formă, ca orice puștan prea nerăbdător? Apoi a fost suficient de bărbat să se răzgândească. Când nu trebuia decât să stea prin preajmă și să câștige, în total, un milion și jumătate. Îmi place cum s-a retras, zice Rabbit, rapid și pe banii lui.

Fără să-și ridice ochii din hârțoage, cu cerceii de aur lungi pendulându-i în timp ce scrie, Elvira spune:

— După cum juca, oricum l-ar fi scos din echipă mai devreme de august. Măcar a evitat să fie umilit.

— Exact, este de acord Harry, bântuit de aceeași slăbiciune, oscilând între dorința de a încheia o alianță cu femeia asta și imboldul de a o cuceri, de a o pune la punct.

Nu că i-ar fi greu să se-nțeleagă cu ea și cu Benny. Sunt mai curând docili, de parcă s-ar teme să nu fie dați afară odată cu Lyle și Nelson. Lui Harry i-a fost mai simplu să-i considere nevinovați și să nu facă mai multe decât fuseseră la salon. Amândoi au multe cunoștințe în Brewer și conduc câte o Toyota, iar dacă discuțiile din timpul liber – „pauzele lungi și dese", cum zic tinerii din ziua de azi – nu erau la fel de satisfăcătoare, la fel de edificatoare ca alea cu Charlie Stavros, poate că și vremurile erau mai greu de înțeles. Reagan i-a lăsat pe toți în ceață, iar acum și comuniștii acționează confuz.

— Ce ziceți de alegerile din Polonia? întreabă el. Auzi, să voteze contra partidului – cine-ar fi crezut c-o să apucăm și ziua asta? Și de Gorby, care zice lumii întregi că antreprenorii care au construit coșmelile din Armenia sunt niște escroci? Iar în China culmea e că nu i-au arestat pe tineri, ci că i-au lăsat să facă legea timp de-o lună și nimeni n-a știut ce-i de făcut! S-ar zice că dincolo nimeni nu se mai ocupă de păstrarea ordinii. Mi-e dor, mărturisește el, de Războiul Rece. Îți dădea un motiv să te scoli de dimineață.

Spune chestiile astea ca să-i provoace, să scoată ceva din Benny sau Elvira, dar cuvintele lui plutesc pe lângă ei ca vorbele bătrânilor auzite de el pe verandă când era mic. Nu-i prima oară când, de la întoarcerea lui la salon, simte că nu-i cu adevărat acolo, ci e doar o stafie căreia i se fac toanele. Cuvintele lui nu-s decât zgomote. În

fostul birou al lui Nelson și în biroul de alături, unde lucra Mildred, contabilul angajat de Janice la sfatul lui Charlie trece în revistă registrele, o sarcină atât de istovitoare, încât și-a adus un ajutor cu normă întreagă. Tinereii ăștia în costume gri, care își agață sacourile în cuier la sosire și le îmbracă la plecare, par să asigure adevărata conducere a firmei.

— Elvira, spune el, făcându-i întotdeauna plăcere să-i pronunțe numele, ai văzut în ziarul de azi-dimineață că patru oameni au fost acuzați penal pentru că s-au legat cu lanțuri de-o mașină din fața unei clinici de avorturi? Și pentru instigarea la delicte a unui minor, că era printre ei și un băiat de șaptesprezece ani?

Îi cunoaște opțiunea: liberul-arbitru. Așa gândesc toate tinerele astea independente. El adoptă o poziție pro-viață, s-o întărâte, dar o face fără tragere de inimă, iar ea simte asta. Se scoală de la birou și vine cu pași mari spre el, fascinant de mlădie, cu formularul NV-1 completat, cu căpșorul ei fălcos compensat de părul castaniu-strălucitor pieptănat pe spate, spre ceafa delicată, cu cerceii de aur lungi, în formă de alune braziliene. El face un pas înapoi și toți trei rămân în dreptul vitrinei. Harry e la mijloc și e cu un cap mai înalt.

— Ca să *vezi*, spune ea, toți sunt bărbați. Ce le *pasă* lor? De ce îi interesează de ceea ce fac cu trupul lor niște femei pe care nici măcar nu le cunosc?

— Susțin că-i o crimă, răspunde Harry, susțin că fetusul este o ființă umană din a doua zi de viață.

Răspunsul lui o face să pufnească dezgustată.

— Pffft, habar n-au ce spun, zice ea, dacă bărbații ar putea rămâne îmbrățișați nici n-ar mai exista controversa asta, nu-i așa, Benny?

Apelează la el ca să-i taie lui Harry macaroana, indiferent ce urmărește el cu subiectul ăsta provocator. Benny se pronunță prudent, răgușit:

— Biserica mea zice că avortul e un păcat.

— Iar tu crezi ce zice până ajungi în situația când ai nevoie să recurgi la el, nu-i așa? Ia povestește-ne despre tine și Maria – folosiți mijloace de contracepție? Șaptezeci la sută din cuplurile de tineri catolici le folosesc, știai?

Un aspect ciudat al întâlnirii lui cu Pru, își amintește Harry, fusese prezervativul pe care ea îl scosese din buzunarul halatului. Ori ținea întotdeauna unul acolo, ori plănuise să i-o tragă dinainte de-a intra în cameră. Nu era obișnuit cu ele, nu le mai folosise din

armată, dar n-a protestat, era showul ei. Chestia îl strânsese, îi fusese teamă să nu i se-nmoaie, iar părul pubian, cât îi mai rămăsese după angioplastie, restul fiindu-i ras, i se prinsese la bază, când și l-a pus, s-au agitat nițel, ea l-a ajutat la lumina slabă, poate că asta i-a întârziat orgasmul, n-a fost deloc rău, ea a apucat să termine de două ori, o dată sub el și apoi călare pe el, cu ploaia care șfichiuia fereastra în spatele storurilor trase, șoldurile ei erau atât de mari și de late în mâinile lui că nici nu s-a mai simțit un grăsan, țâțele ei tresăltau năbădăioase pe când se dădea huța în căutarea celui de-al doilea orgasm, el mai că era să leșine de teamă să nu-și zdruncine inima sleită. Lipsa de pudoare a lui Pru i-a mai tăiat un pic din poezia primului contact vizual cu trupul ei gol și palid ca strada aia plină de copaci în floare. A mers până la capăt, dar fără ocolișuri, ușor nesimțitoare, de parcă manechinului de croitorie din întuneric, din spatele lui, i-ar fi răsărit membre și un cap cu un păr roșu-morcoviu unduitor. Ca să nu i se îndoaie, a tot repetat în sinea lui: *E prima oară când i-o pun unei stângace.*

Benny roșește. Nu-i obișnuit să discute așa cu o femeie.

— Poate, recunoaște el. Dacă nu-i un păcat de moarte, nu trebuie să-l mărturisești decât dacă vrei.

— Asta-l scutește pe preot de o grămadă de situații jenante, i-o întoarce Elvira. Să presupunem că, indiferent ce-ați folosiți voi doi, Maria tot ar călca pe bec; ce-ați face în cazul ăsta? Nu vreți ca fetița voastră să se simtă înghesuită. Îi puteți oferi tot ce-i mai bun acum. Ce este mai important, calitatea vieții oferite familiei deja existente sau un ghemotoc de proteine de mărimea unei termite?

Când e tulburat, glasul lui Benny devine pițigăiat, ca de fetiță.

— Las-o *baltă*, Ellie. Nu mă face să mă gândesc la asta. Îmi jignești religia. Nu m-ar deranja să mai am vreo doi copii, ce naiba, sunt încă tânăr.

Harry încearcă să-i sară în ajutor.

— Cine-i în măsură să judece calitatea vieții? o întreabă el pe Elvira. Poate acest copil în plus e cel care o să inventeze fonograful.

— În nici un caz trăind în ghetou. Ăla-i puștiul care peste șaisprezece ani o să te jefuiască să aibă bani de droguri.

— Ei, hai, nu fi rasistă, spune Harry, care, într-un fel, a fost jefuit de un copil alb, de propriul lui fiu.

— Nu-s deloc rasistă, sunt realistă, îi spune Elvira. Demenții ăștia încearcă s-o priveze de dreptul la avort tocmai pe adolescenta negresă care se trezește mămică fără voie.

— Mda, răspunde el. E dreptul adolescentei negrese care-şi doreşte un copil, fiindcă n-a avut niciodată o păpuşă cu care să se joace şi-i place ideea să-l împovăreze pe contribuabil cu alte impozite pentru asigurările sociale. Te fut în cur, albule – asta ne spun statisticile legate de natalitate.

— Acum care din noi doi e rasistul?

— Realistul, vrei să zici.

Relaxat după ce făcuse dragoste şi recunoscător că-i încă viu, o întrebase pe Pru dacă îl crede poponar pe Nelson, dacă s-a înhăitat cu alde Lyle şi Slim. Fuioarele fine de fum de ţigară inhalat îi făceau vizibilă răsuflarea în lumina apoasă din fereastră în timp ce-i răspundea cumpănindu-şi vorbele, surprinsă însă un pic de întrebare:

— Nu, lui Nelson îi plac fetele. O fi el băiatu' lu' mama, dar, în privinţa asta, seamănă cu tine. Doar că lui i se par mişto decât ţie.

Când a intrat în cameră peste mai puţin de o oră, Janice simţise fumul de ţigară, dar se prefăcuse că-i prea adormită ca să discute despre asta. Pru luase cu ea al doilea muc şi prezervativul, dar cel dintâi, stins pe pervaz, era a doua zi dimineaţa atât de îmbibat de apă şi turtit, încât ar fi putut fi acolo de secole, vreo relicvă istorică de pe vremea lui Nelson şi Melanie. Rabbit oftează şi spune:

— Ai dreptate, Elvira. Oamenii ar trebui să aibă dreptul de-a alege. Chiar dacă aleg prost.

Din camera în care s-a aflat cu Pru, mintea îl poartă în cea pe care o împărţise cu Ruth, la etajul întâi, pe Summer Street, şi la ultima lor întâlnire de-acolo: Ruth i-a spus că-i gravidă şi l-a numit întruparea Morţii, iar el a implorat-o să păstreze copilul. *Îi tot dai înainte cu păstrează-l, păstrează-l: dar cum? O să te însori cu mine?* L-a luat peste picior, dar s-a şi rugat de el, iar până la urmă, da, să fim realişti, probabil a şi făcut avortul. *Dacă nu eşti în stare să rezolvi situaţia, eu una sunt ca şi moartă pentru tine; sunt moartă pentru tine, iar bebeluşul ăsta al tău e şi el mort.* Asistenta cu faţa rotundă, drăguţă, de la spitalul St. Joseph's n-avea nimic de-a face cu el, exact aşa cum îi spusese Ruth ultima dată când o văzuse, la ea la fermă, în urmă cu zece ani. Avusese o singură fiică şi murise; Dumnezeu nu-l mai binecuvântase cu încă una. Spune cu glas tare:

— Schmidt a făcut ceea ce Rose e prea tâmpit să facă: să renunţe când simte că i-a ajuns. Ia-ţi medicamentul, nu-ţi prelungi agonia cu toţi avocaţii ăştia.

Benny și Elvira se uită la el, alarmați că bate câmpii aiurea. Lui însă îi place senzația asta de hoinăreală din mintea lui. Când a venit la salon ca director al departamentului de vânzări, după moartea lui Fred Springer, s-a temut că nu va face față, dar acum, ca om în toată firea, cu capul plin de atâtea amintiri, se descurcă fără pic de osteneală.

Prin geamul gros al vitrinei zărește un cuplu ca la vreo treizeci și ceva-patruzeci de ani, acum toată lumea îi pare tânără, în parcarea din fața salonului, printre mașini, aplecându-se să se uite înăuntru și la abțibildul producătorului, lipit pe parbrize. Femeia e dolofană și albă și poartă o bluză care lasă să i se vadă brațele slăninoase, iar bărbatul e mai brunet, mult mai brunet – hispanicii ăștia au atâtea nuanțe – și slab, într-un maiou tăiat în jurul taliei. Se apleacă cu grijă, de parcă s-ar teme de o ambuscadă a pieilor-roșii în preria de capote sclipitoare, în felul lor, un cuplu de pionieri, cel puțin în această parte a lumii, unde rasele nu se amestecă prea mult.

Benny o întreabă pe Elvira:

— Te ocupi tu sau eu?

— Ocupă-te tu, răspunde ea. Dacă are nevoie de mai multe lămuriri, adu-o înăuntru și ți-o vrăjesc eu. Dar nu i te adresa doar ei, pe chestia că-i albă. O să se bășice amândoi dacă nu-l bagi în seamă pe tip.

— Da' ce-ți închipui, că-s un încuiat? i-o întoarce Benny pe un ton comic-zeflemitor, dar are un aer trist și hotărât când iese din camera cu aer condiționat în umezeala și căldura lunii iunie.

— N-ar trebui să-l sâcâi atâta cu religia lui, îi spune Harry lui Elvira.

— Nu-l sâcâi, da' cred că afurisitul ăla de Papă al lui ar trebui băgat la zdup pentru ce le face femeilor.

Peggy Fosnacht, își amintește Rabbit, înainte de rezecția unui sân și de-a da colțul, fusese supărată foc pe Papă. De la supărare ți se trage cancerul, așa citise el undeva. Dacă apuci să ajungi la o vârstă destul de înaintată, meditează el, le știi pe toate, și știrile, și comentariile, îngrămădite ca gunoiul dintr-un tocător de gunoaie înfundat, mijloacele de comunicare în masă încearcă în fiecare seară să te bage în draci, astfel încât să cedezi și să cumperi toate chestiile deprimante cărora li se face reclamă, laxativele și adezivii pentru protezele dentare, Fixodent, Sominex, Tylenol și supozitoarele antihemoroizi și apa de gură pentru mirosul neplăcut de la trezire. De ce-or fi crezând cei de

la de ştirile de seară că telespectatorii sunt nişte ramoliţi ahtiaţi după reclame? Păi astea te fac să schimbi canalul. Reclamele îl revoltă, de pildă, aia cu trăncăneala prietenoasă a unor tipi amabili, de la ţară, despre mâncărimile şi arsurile lor rectale, şi aia cu femeia frumoasă tânără/bătrână, filmată ca prin ceaţă, întinzându-se atât de comod în halatul ei alb fiindcă tocmai s-a căcat, şi toţi tipii ăia din reclama la Ex-Lax, care spun „Bună dimineaţa" unul după altul, că n-ai cum să nu-ţi imaginezi lumea umplându-se de excrementele noastre surâzătoare, americane, curând va trebui să plătim ţările sărace din Lumea a Treia ca să ne debarasăm de ele, ca de reziduurile toxice.

— De ce te iei de Papă? o întreabă Harry. Bush e la fel de rău, tot anti-liber-arbitru.

— Da, dar o să se schimbe când femeile vor începe să voteze contra republicanilor. Papei nu i se poate da un vot de blam.

— N-ai niciodată senzaţia, o întreabă el, că, de când e Bush la putere, suntem cam daţi la o parte, că suntem un fel de Canada mai mare şi că nimănui nu-i mai pasă de tot ce facem? Poate că aşa şi trebuie să fie. E şi asta o uşurare, cred, să nu fii cel mai tare din parcare.

Elvira îşi propune să se amuze. Se joacă cu un cercel şi se uită la el pieziş.

— Lumii îi pasă de tine, Harry, dacă aici ai vrut să ajungi.

Ăsta-i cel mai filial lucru pe care i l-a spus vreodată. Simte cum roşeşte.

— Nu mă gândeam la mine, ci la ţară. Ştii cine cred că-i de vină? Bătrânul ayatollah, pentru că ne-a numit Marele Satana. Parcă ne-ar fi deocheat şi ne-am zbârcit. Serios. Zău că ne-a făcut-o cumva.

— Nu mai trăi în lumea viselor, Harry. Mai avem nevoie de tine aici, zice Elvira şi iese în parcare, unde a apărut un cvartet de adolescente, toate cu geci de blugi prespălate.

Cine ştie, în ziua de azi până şi adolescenţii au destui bani de-o Toyota. O fi o trupă de rock de fete, în căutarea unei dubiţe de turneu. Harry intră în biroul unde contabilii angajaţi temporar stau călare, zi de zi, pe mormanele de hârtii. Şeful are o faţă obosită, şifonată, cu cearcăne pronunţate, iar ajutorul lui pare un cretin, un bâlbâit, în orice caz, lipsit de minte. Parcă vrând să-şi compenseze orice deficienţă, poartă întotdeauna o cămaşă albă, curată, cu o cravată cu nodul impecabil, prinsă de piept cu un ac de cravată.

— Ah, face şeful, aţi picat la ţanc. Numele Angus Barfield vă spune ceva?

Cearcănele de sub ochi îi sunt atât de adânci și vineții de îi înconjoară orbitele; arată ca un raton. Deși chipul îi este șifonat rău de tot, are părul negru ca tușul și lins, lipit de țeastă, de zici că-i pictat. Contabilii ăștia trebuie să fie ordonați, cu miile și milioanele de cifre pe care le scriu, și niciodată un cinci n-are voie să fie confundat cu un trei sau un șapte cu unu. În timp ce se uită încercănat la Harry, așteptând un răspuns, gura flască i se lățește într-un rânjet de șmecheraș.

— Nu, răspunde Harry, și totuși, stai puțin. Parcă-mi sună cunoscut de undeva. Barfield.

— Ar fi bine să-l cunoașteți, spune contabilul cu o grimasă vicleană, urmată de țuguierea buzelor. Din decembrie până-n aprilie a cumpărat o Toyota pe lună.

Verifică o hârtie pe care-și ține antebrațul în cămașa cu mânecă lungă. La încheieturi are fire de păr negre, foarte lungi.

— O Corolla cu patru uși, un Tercel break cu cinci viteze, o furgonetă Camry, un 4-Runner Deluxe pentru doi pasageri, iar în aprilie chiar că și-a făcut de cap și a luat un Supra Turbo decapotabilă, contra frumoasei sume de douăzeci și cinci de mii șapte sute. În total, aproape șaptezeci și cinci de miare. Toate-s pe același nume și aceeași adresă de pe Willow Street.

— Pe unde vine asta?

— E una din străzile laterale situate ceva mai sus de bulevardul Locust, știți. E o zonă la modă în ziua de azi.

— Locust, repetă Harry, căznindu-se să-și amintească.

Auzise numele ăsta ciudat, „Angus", rostit de Nelson, odată, când s-a dus la o petrecere în nordul Brewerului.

— Alb, neînsurat. Are un rating de credit excelent. N-a stat să se tocmească, de fiecare dată a plătit prețul din catalog. Singura problemă cu acest client, zice contabilul, e că în registrele stării civile apare ca fiind mort de șase luni. A murit înainte de Crăciun.

Își țuguiază buzele sub una din nări și-și ridică sprâncenele sus de tot, lăsându-și nările să i se dilate în semn de compasiune.

— Gata, știu, exclamă Harry, simțind că-l ia cu palpitații. Ăsta-i Slim. Angus Barfield îl chema pe un tip căruia toată lumea îi spunea Slim. A fost... ăăă, un homosexual, cred, de vârsta fiului meu. A avut o slujbă bună în centrul Brewerului – administra unul dintre programele pentru pregătirea tinerilor care au abandonat studiile liceale. Era psiholog, parcă așa mi-a spus odată Nelson.

Asistentul tembel, care-i ascultă de-o vreme holbându-se ca tot omul al cărui cap nu poate reţine decât un singur lucru o dată, chicoteşte: umorul nebuniei se revarsă asupra psihologilor. Celălalt îşi răsuceşte maxilarul într-un gest nou, vrând parcă să demonstreze cum se fac nişte noduri.

— Funcţionarilor bancari care lucrează la credite le plac salariaţii guvernamentali, spune el. Prezintă siguranţă şi au asigurat locul de muncă, înţelegeţi?

De vreme ce omul pare să se aştepte la un răspuns afirmativ, Harry dă din cap a aprobare, iar contabilul plesneşte cu un gest teatral haosul ordonat de hârtii împrăştiate pe birou.

— Din decembrie până în aprilie, banca Brewer Trust i-a aprobat acestui Angus Barfield cinci împrumuturi pentru cumpărare de maşini, toate direcţionate către Springer Motors.

— Cum e cu putinţă? Aceluiaşi individ? Bunul-simţ...

— De când cu calculatoarele, bunul-simţ s-a dus pe copcă. Stă lângă pălăria cu pene de struţ a mătuşii Matilda. Departamentul de împrumuturi pentru maşini al unei bănci e o joacă de copii. Calculatorul i-a verificat creditul, i-a plăcut de el şi împrumutul a fost acordat. Cecurile au fost încasate, dar nu s-au regăsit niciodată în creditele companiei. Credem că amicul dumneavoastră Lyle a deschis undeva un cont-fantomă.

Omul împunge un teanc de rapoarte financiare cu degetul; are fire de păr negru la încheieturi şi i se dă peste cap atât de tare, încât Rabbit scoate un geamăt şi se uită în altă parte. Tipul ăsta ca de cauciuc e unul din profesorii ăia înnăscuţi pe care, instinctiv, Rabbit i-a evitat toată viaţa.

— Cum să vă explic? Un calculator e ca un francez. Pare deştept foc până-i înveţi limba. De-ndată ce-i ştii limba, îţi dai seama că-i prost ca noaptea. E iute, fireşte. Dar iute nu-i totuna cu deştept.

— Dar, se bâlbâie Harry, cum au putut Lyle şi Nelson, mai ales Lyle, să se folosească de numele bietului Slim într-o găinărie ca asta când de-abia murise, când nici nu se răcise bine în groapă – au avut chiar o inimă de piatră?

Pe contabil îl lasă perplex naivitatea lui fără margini.

— Erau flămânzi băieţii. Morţii n-au sentimente, din câte-am auzit eu. Creditul tipului n-a fost luat din calculator, iar între împrumuturile astea de la Brewer Trust şi inventarul mânărit cu Mid-Atlantic Toyota, au dat o ţeapă de vreo două sute de mii, asta din

câte am descoperit până acum. Asta înseamnă o mulțime de delicatese.

Asistentul chicotește din nou. Auzind suma, lui Rabbit îi înghează sângele-n vine la gândul că datoria asta o să-l ruineze. Aici, printre toate hârtiile astea înșirate pe biroul la care înainte lucra el, cu un tub de bomboane mentolate în sertarul mijlociu din stânga, se sapă o groapă adâncă. Se bate pe buzunarul de la sacou, să se liniștească simțind protuberanța sticluței cu nitroglicerină. O să ia una de-ndată ce-o să iasă. În noaptea aia în care și-a tras-o cu Pru, când amândoi erau istoviți și pe jumătate înnebuniți de soarta lor, patul vechi, cu scârțâitul lui, îi păruse un alt fel de cuib, o rămășiță întrețesută a destinelor familiale, cu mirosul mucegăit, de bătrână, al bunicii Springer emanat de saltea în timpul acestei călăreli neașteptate pe locul unde ani de zile dormise singură, o esență de pături vechi, cu naftalină, ținute în cufere de cedru în pod, printre albume de familie legate în pluș, balansoare stricate din trestie împletită, pălării cu voal din cutii rotunde, un miros care se înălța nu numai din patul pus la grele încercări, ci și din vechea mașină de cusut depozitată aici, din cravatele lui Fred uitate în șifonier și din ghemotoacele de praf de sub venerabilul pat cu baldachin. Toate aceste urme ale familiei s-au coborât la asta, la ciocăneala consumată pe fundalul tunetelor și fulgerelor. Acum, toată povestea asta parcă nici nu s-ar fi întâmplat. El și Pru sunt foarte politicoși unul cu celălalt, iar Janice, tot mai pusă pe muncă, nu creează prea multe ocazii în care cele două familii să se întâlnească. Grătarul de Ziua Tatălui a fost o excepție, iar copiii au fost obosiți, agasați și pișcați de insecte până ce s-au făcut hamburgerii.

Harry izbucnește într-un râs la fel de idiot ca al ajutorului de contabil.

— Bietul Slim, spune el, încercând să se armonizeze cu vulgaritatea contabilului-șef. Halal prieten și Lyle ăsta, auzi, să-i cumpere toate mașinile alea de care nu mai avea nevoie.

Pe 4 Iulie, de dragul lui Judy, defilează într-o paradă organizată în Mt. Judge. La defilare participă trupa ei de cercetașe, iar soțul conducătoarei lor, Clarence Eifert, este membru în comitetul de organizare. Le trebuia un bărbat destul de înalt să-l întruchipeze pe Unchiul Sam, iar Judy i-a spus doamnei Eifert că bunicu-său e foarte înalt. De fapt, un metru nouăzeci și patru nu-i cine știe ce înălțime

după standardele de azi, în NBA ai fi un pitic, dar câţiva membri ai comitetului, cu o generaţie mai vârstnici decât domnul Eifert, şi-au amintit de Rabbit Angstrom cel din zilele lui de glorie şcolară şi ideea i-a entuziasmat, chiar dacă acum Harry locuieşte în Penn Park, în cealaltă parte a Brewerului. Odinioară era un locuitor al lui Mt. Judge şi un fel de erou. E mai corpolent decât ar trebui să fie simbolul nostru naţional, însă are tenul deschis, ochii de un albastru-pal şi o ţinută ostăşească potrivite acestui rol. A fost înrolat în timpul războiului din Coreea. Şi-a făcut datoria.

Pantalonii evazaţi, cu dungile late, roşii, trebuie să şi-i lase descheiaţi pe burtă, dar asta nu are prea mare importanţă, de vreme ce are bretele tricolore, iar vesta albastră cu steluţe îi acoperă talia. Harry şi Janice îşi fac de lucru cu costumul în săptămâna dinainte de 4 Iulie. De fapt, se şi duc să cumpere o cămaşă pentru ocazii speciale, cu manşete duble şi guler înalt, care să se asorteze cu cravata roşie, lată şi cad de acord că pantofii lui marca Hush Puppies, din piele întoarsă, merg mai bine la pantalonii cu dungi roşii, aduc mai bine a bocanci decât pantofii negri de ocazie, pe care-i păstrează pentru nunţi şi înmormântări. Fracul din stofă de-un albastru mai închis decât vesta, cu câte trei nasturi din alamă puşi de formă de-o parte şi de alta, îi vine destul de bine, dar jobenul scămos, cu panglica plină de stele mari, argintii, îi stă pe cap într-un echilibru precar, e prea strâmt pe peruca din nailon albă, aşa încât are senzaţia că i s-ar putea clătina şi i-ar putea cădea de pe cap.

Janice îşi muşcă îngândurată vârful limbii.

— Chiar ai nevoie de perucă? Oricum ai părul deschis la culoare.

— Da-i tuns prea scurt pentru Unchiul Sam. Dacă ştiam, îl lăsam să mai crească.

— Păi, spune ea, de ce n-ar avea Unchiul Sam o tunsoare modernă? Doar n-a murit, nu?

Probează jobenul fără perucă şi o anunţă:

— E mai bine aşa.

— Şi sincer, Harry, peruca aia e, într-un fel, ciudată. Te face să arăţi ca o grăsană cu faţa roşie.

— Uite care-i treaba, fac asta pentru nepoţica noastră, nu-i nevoie să mă insulţi.

— Nu-i vorba de insultă, e interesant. Până acum n-am mai văzut latura ta feminină. Pun pariu că ai fi fost o femeie mai drăguţă decât maică-ta sau Mim. Amândouă ar fi trebuit să fie bărbaţi.

Maică-sa s-a purtat urât cu Janice din clipa când a adus-o acasă de la Kroll's, iar Mim i l-a furat odată pe Charlie Stavros sau, cel puțin, așa a înțeles Janice.

— Mă-ncing și mă ia cu mâncărimi în ținuta asta, se plânge Harry. Hai să-ncercăm țăcălia.

Când îl vede cu barbișon, Janice exclamă:

— Ei, *da*! Îți subțiază fața. Mă întreb de ce nu ți-ai lăsat niciodată barbă.

Acest subtil timp perfect compus se strecoară tot timpul în remarcile la adresa lui.

— Domnul Lister își lasă barbă și-l face să pară mult mai puțin trist. Are niște fălci scofâlcite.

— Nu-mi vorbi despre ciudatul ăla. Adaugă: Când vorbesc, lipiciul nu pare să țină.

— N-are cum să nu țină, doar a trecut prin atâtea parade.

— Păi, tocmai asta-i problema, fraiero. Există vreo metodă să înnoim adezivul?

— Totul e să nu-ți miști bărbia prea mult. Aș putea s-o sun pe Doris Eberhardt; când era măritată cu Kaufmann, erau într-o trupă de actori amatori.

— N-o amesteca pe cața aia băgăreață. Poate-o să aibă cineva de la defilare niște lipici în plus.

Adunarea paradei se dovedește însă o chestiune confuză și dezlânată, se desfășoară pe terenul vechiului liceu Mt. Judge, actualmente gimnaziu, care-i pe cale să fie dărâmat din cauza azbestului din pereți și a ratelor de asigurare încheiate pentru dușumelele din lemn. Pe vremea când Harry făcea liceul acolo, cu toții respirau azbestul și riscau să vadă podelele luând foc. S-au adunat fanfare, mașini de epocă, apoi carele alegorice ale organizației de tineret 4-H[1] și veterani în uniforme vechi, toți roiesc în jur pe asfaltul din parcare și pe iarba uscată din marginea terenului de baseball, singurul principiu organizatoric fiind asigurat de bărbații și femeile în tricouri verzi imprimate cu COMITETUL MT. JUDGE PENTRU ZIUA INDEPENDENȚEI și cu șepci din plastic, ca ale camionagiilor, cu cozoroc în față și plasă în rest. Căutând pe cineva

1 Organizație coordonată de stat, a cărei misiune este pregătirea la maximă capacitate a tineretului. H este inițiala cuvintelor „minte, inimă, mâini și sănătate" (*head, hear, hands, health*) în limba engleză.

care să-i spună unde-i este locul, Rabbit străbate zona unde cândva, demult, se plimbase cu părul dat cu briantină, cu o tunsoare *à la* Elvis și o cămașă reiată, care crăpa pe el, cu mânecile suflecate și, după terminarea sezonului de baschet, cu un pachet de țigări ce i se intrezărea prin buzunar. Se așteaptă să dea peste fosta lui iubită, Mary Ann, arătând ca pe vremuri, cu pantofi bicolori și șosete albe, cu o fustiță în carouri, de majoretă, cu gambele drepte și fine, arcuite între fustă și șosete, cu fața ei, cu o gropiță în obraji și câteva coșuri pe frunte, înseninându-se de bucurie că-l zărește. În locul ei însă, nu dă decât peste necunoscuți cu moace nedumerite, optzeciste, care-i cer indicații, fiindcă-i Unchiul Sam și ar trebui să știe tot. Iar el le tot repetă că nu știe o boacă.

Vechiul liceu, construit în anii '20 din cărămidă portocalie, avea în spate un zid înalt, fără ferestre, vizavi de o magazie din scânduri și carton gudronat, pentru unelte, demolată demult, iar zona asta întunecată, acoperită cu pietriș, îi stârnește amintiri speciale, cărămizile tăcute și spațiul izolat au o fascinație aparte, pentru că, după ore și până ce înserarea te trimitea acasă, aici se adunau copiii mai îndrăzneți și mai libertini din oraș, fete și băieți deopotrivă, își petreceau timpul împreună, dădeau la coșul prins de zidul netencuit (direct de perete, ca alea din sala de sport din Oriole), se giugiuleau pe după scândurile cu carton gudronat ale magaziei de unelte, discutau (cu fetele ținute în brațe de băieți ca într-un șir de colivii moi), tachinându-se, făcându-și destăinuiri, simțindu-se în largul lor, amânând să se ducă acasă, așa că spațiul ăsta pietruit, dosnic, din spatele școlii era încărcat cu o fervoare solemnă, cu energia temerară a adolescenților. Acum în zona asta, pavată și curățată, de unde au dispărut magazia și panoul de baschet, Rabbit dă peste trupa de cercetașe a lui Judy, unele-s în uniformă, altele costumate, într-o remorcă, un car alegoric reprezentând Libertatea, cea mai înaltă și mai frumoasă fetiță e înfășurată într-un cearșaf alb, are o coroană cu țepi și în mâini ține un cărțoi de bronz și o torță aurită, iar altele, grupate în jurul piedestalului ei de carton, au fețele pictate în roșu, maro, negru și galben, să reprezinte rasele umane, le au pictate fiindcă în Mt. Judge nu există nici o fetiță indiancă, negresă ori asiatică, în nici un caz vreuna care să fie membră a organizației de cercetașe.

Judy este una dintre fetițele în uniformă kaki, cu insigne și galoane, din jurul carului, și este atât de uimită să-și vadă bunicul în

costumul lui impunător, încât îl ia de mână, vrând parcă să-l readucă pe pământ, la realitate. El abia poate privi în jos, de teamă să nu-i cadă jobenul din cap. O întreabă de parcă ar vorbi cu gardul de pe fundul terenului de baseball:

— Cum ți se pare țăcălia? Bărbuța, Judy.

— Bine, bunelule. La început m-ai speriat. Nu știam cine ești.

— Am senzația că stă să cadă din clipă-n clipă.

— Mie nu mi se pare. Îmi plac pantalonii ăștia mari, dungați. Nu te strânge vesta pe burtică?

— Asta-i ultima grijă pe care mi-o fac. Judy, ascultă-mă. Poți să mă ajuți? Știu că există o bandă de scotch care se lipește pe ambele fețe. Dacă-ți dau doi dolari, dai tu o fugă până la magazinul ăla mic de vizavi de Central, să-mi cumperi niște scotch?

Sub diferite nume și conduceri care se schimbă în decursul anilor, vizavi de școală există dintotdeauna un magazin care le vinde elevilor gumă de mestecat, bomboane, pistoale cu capse și capse, și carnețele, țigări, reviste porno și tot ce cred tinerii că le-ar fi util. Cu mare greutate, ținându-și gâtul încordat, scotocește prin straturile costumației după portofelul ținut într-un buzunar lateral adânc al pantalonilor dungați și, ridicându-l până în dreptul feței, scoate două bancnote de un dolar. Pentru orice eventualitate, mai adaugă unul. În ziua de azi, lucrurile întotdeauna costă mai mult decât te-aștepți.

— Dar dacă nu-i deschis, din cauza sărbătorii?

— O să fie deschis. Era deschis tot timpul.

— Dar dacă începe parada? Trebuie să fiu pe carul alegoric!

— Nu, n-o să înceapă. Parada nu poate începe fără mine. Haide, Judy. Amintește-ți câte am făcut eu pentru tine. Adu-ți aminte cum te-am salvat când cu barca. Și cine m-a vârât în parada asta? *Tu!*

Nu-ndrăznește să se uite în jos, să nu-i cadă jobenul, dar își dă seama din glasul ei că mai are puțin și izbucnește în plâns. Părul ei e doar o ceață roșiatică în marginea câmpului său vizual.

— Bine, o să-ncerc, dar...

— Nu uita, îi repetă, iar când bărbia i se înțepenește într-o mină severă, simte că țăcălia stă să-i cadă, cu lipici pe *ambele* părți. Scotch. Fugi, drăguțo!

Inima îi bate nebunește; își pipăie hainele, să se asigure că n-a uitat să-și ia și sticluța cu nitroglicerină. Găsește pepita dătătoare de viață în buzunarul adânc al pantalonilor. Când dă să-și taseze țăcălia,

observă că-i tremură degetele. Dacă barbișonul n-o să-i stea lipit, n-o să mai fie Unchiul Sam și praful se-alege de toată parada; o să rămână blocați aici, pe terenul școlii, la nesfârșit. Face câțiva pași mărunți, ignorând pe toată lumea, încercând să-și domolească inima. Toată treaba asta e enervantă.

Când, în sfârșit, se întoarce gâfâind, Judy îl anunță:

— Sunt niște *tembeli*. Acum cică s-au reprofilat pe alimente. Tâmpenii ca Cheez Doodles. Singura bandă pe care o au se lipește doar pe-o parte. Am luat din asta. Am făcut bine?

În parcare răsună bătăi de tobă, la început răzlețe, niște puștani nerăbdători se prostesc, apoi tobele bat la unison, adunând mulțimea cu un avânt implacabil. Motoarele mașinilor de epocă și ale camionetelor ce tractează carele alegorice se pornesc, umplând atmosfera sărbătorească cu gazul albăstrui degajat de țevile de eșapament.

— Bine, răspunde Harry, fără să se uite în jos la nepoțică de teamă să nu-i cadă jobenul, și bagă în buzunar scotchul și restul de la trei dolari, puși în palma lui de undeva de jos.

Înstrăinat de trupul său costumat, se simte ca pe catalige, cu labele picioarele incredibil de mici.

— Îmi pare rău, bunelule. Am făcut tot ce-am putut.

Glasul subțirel, plăpând, din afara razei lui vizuale, șovăie înecat în lacrimi, ca susurul apei la soare.

— Ai făcut treabă bună, o liniștește el.

O matahală de femeie apucată, într-un tricou verde de organizator, cu șapcă de camionagiu pe cap, vine și îl ia pe sus, îl mână spre fruntea paradei, pe lângă carele alegorice și fanfare, Fordurile Model A[1] și notabilitățile orașului, puse la cravată în limuzina lor albă. O mașină de patrulare a poliției din Mt. Judge cu lumina albastră în funcțiune, dar cu sirena silențioasă, va fi deschizătoarea de drum, urmată, la oarece distanță, de Harry. De parcă n-ar ști traseul: în copilărie participa la parade în mulțimea de puștani ai orașului care pedalau pe biciclete cu hârtie creponată roșie, albă și albastră trecută printre spițe. Pe Central, spre Market, până cu un cvartal înainte de 422, drept prin centrul orașului, dispus diagonal și în pantă, apoi la stânga și în sus pe Potter Avenue, printre

1 Automobile produse între 1927 și 1931, când au înlocuit cu succes celebrul model Ford T.

cvartalele de case duplex din cărămidă, cocoțate pe peluzele lor terasate din spatele contraforturilor, iar apoi la vale, pe lângă Kegerise Alley, cum i se spunea pe-atunci, astăzi Kegerise Street, cu fostele ei fabrici de tricotaje și ateliere de reparații, redenumite Lynnex, Data Development și Business Logistical Systems, în sus, spre Jackson, până-n capătul din deal, la o stradă de fosta lui casă, apoi la vale, pe Joseph Streeet, pe lângă impunătoarea clădire a bisericii baptiste, apoi la dreapta, pe lângă poștă, și pe lângă vechiul edificiu coșcovit Oddfellows' Hall, urmând să se încheie cu trecerea în revistă din fața primăriei, în părculețul în care prin anii '60 puștimea fuma iarbă pe rupte și cânta la chitară, dar în care azi, într-o zi obișnuită, abia dacă se adună câțiva pensionari și boschetari arși de soare. Femeia cu tricou verde, ajutată de un șerif cu o uriașă insignă de carton, un bijutier evreu cocoșat, cu ochii mijiți, pe nume Himmelreich – Rabbit a fost în școală cu câteva promoții în urma lui taică-său, despre care toți ziceau că-i jidan –, are grijă să-l țină pe loc, să rămână la oarece distanță în urma mașinii din frunte, pentru ca lumea să nu-l asocieze pe Unchiul Sam cu poliția. La rând urmează imediat limuzina albă cu mahării de la primărie și cu consilierii locali care n-au roit-o în Munții Pocono sau la malul oceanului, pe Jersey Shore. Ceva mai din spate se aud acordurile fanfarei și ale unei trupe de cimpoieri aduse din districtul Chester, și cântecele populare hârâite, ce răsună de pe carele alegorice ilustrând teme precum Libertatea, Spiritul anului 1776, O LUME / UN MUNDO și Minte, Inimă, Mâini și Sănătate, iar la urmă de tot un cântăreț local de muzică rock îi imită căzut în extaz pe Presley, Orbison și Lennon în timp ce un ventilator electric de-un megawatt răcește zgomotos toată instalația de amplificare de pe carul lui alegoric. În față însă, în capul paradei, domnește o tăcere stranie, forțată. Pe Harry îl încearcă o senzație bizară, de nesiguranță când, în sfârșit, pășește cu ghetele lui cu fețe din piele întoarsă pe linia dublă de culoare galbenă de pe principala arteră a orașului și o ia din loc! Se simte ușor amețit, ridicol, enorm. În urma lui vine limuzina albă cu motorul torcând în viteza întâi, așa că nu se poate opri, iar mult în fața lui, atât de departe încât îi dispare din câmpul vizual când dă câte un colț sau ia câte o curbă, se află mașina poliției; în imediata lui apropiere însă, nu este decât pustietatea înspăimântătoare a unui Central Street de regulă forfotitor, sub cerul năuc al lunii iulie, ce se întinde albastru deasupra cablurilor de

telefonie. Traficul este el, trupul lui solitar, țanțoș. Strada încremenită nu-i lipsită de detalii lunare, își are semnele ca de vărsat de vânt, cicatricele ei, capacele ei metalice antice și de demult. Tremurul inimii și al mâinilor devine un sentiment exaltat de jertfă de sine când face acei câțiva pași în vidul de asfalt, mărginit în capăt doar de câțiva spectatori, câteva trupuri cocoțate pe bordură în ținută de vară, cu șorturi, tenişi și cămăși viu colorate.

Lumea îl strigă. Îi fac cu mâna ironic, strigând „Heeei!" la ideea Unchiului Sam, a acestui steag pe două picioare, perceptor incorigibil și scandalagiu internațional. Nu poate decât să le răspundă la salut, dând din cap grijuliu, să nu-i cadă jobenul și să nu i se dezlipească țăcălia. Pe măsură ce gloata devine tot mai numeroasă, se aude tot mai des strigat pe nume, „Harry" sau „Rabbit".

— Hei, Rabbit! Hei, barosane!

Nu l-au uitat. De mulți ani nu și-a mai auzit vechea poreclă atât de des. Nimeni nu-i zice așa în Florida, iar nepoții ar fi uimiți s-o audă. Iar acum, dintr-odată, dinspre bordurile astea, iat-o din nou, vie, rostită cu afecțiune. Mulțimea asta pare o versiune înșirată și reciclată a celei care se înghesuia în vechea sală de sport în serile de marți și vineri, serile de baschet, în toiul iernii, aducând căldura verii cu trupurile lor, astfel încât pe teren sudoarea tot îți ardea ochii și ți se prelingea din păr, prin dosul urechilor, pe ceafă, spre adâncitura dintre clavicule. Acum sudoarea i se adună sub fracul de stofă, pe spinare și burtă, burta pe care, într-adevăr, hainele de-abia o cuprind, după cum a remarcat și Judy, și sub joben, chiar și fără perucă; slavă Domnului, Janice l-a scutit de ea, nu-i chiar tot timpul o toantă fără pereche.

În timp ce face cu mâna cu o ușurință și-o râvnă crescândă mulțimii adunate la colțuri de stradă, la umbra arțarilor, pe contraforturile din gresie și pe peluzele terasate până spre umbra răcoroasă a verandelor, sudoarea îi slăbește țăcălia, îi subminează adezivul. Simte cum o parte i se desprinde ușurel de pe bărbie și fără să se oprească din mers – Unchiul Sam are un mers cu genunchii îndoiți și caraghios, nu pașii săltăreți ai lui Harry – scoate rola de scotch din buzunarul adânc și rupe doi centimetri, cu capătul de hârtie în carouri roșii cu tot. I se tot lipește de degete; după câteva smucituri tot mai irascibile, se desprinde și aterizează pe stradă. Apoi, rupe o altă bucată, pe care și-o lipește pe față și pe colțul dezlipit al bărbii albe, sintetice. Banda este eficientă, deși probabil că pe chip îi apare

ca un licăr dreptunghiular. Spectatorii care-l văd improvizând această reparație îl aclamă. Își scoate jobenul înalt, greu și se înclină atent la stânga și la dreapta, iar gestul acesta stârnește și mai multe aplauze și saluturi călduroase.

Mulțimea pe care o zărește din spatele mâinii fluturând, a zâmbetului său, a adezivului licăritor îl uimește. Oamenii din Mt. Judge au o ținută estivală, cu o goliciune care, din copilăria lui Harry, s-a transmis de la copiii de ieri la adulții de azi. Femei cu părul alb stau pe scaunele lor pliante din aluminiu așezate lângă bordură, îmbrăcate ca niște bebelușe grăsane, în carouri și volănașe, picioarele lor diforme, suferinde de flebită sunt expuse într-o veselie. Bărbații de vârstă mijlocie și-au înghesuit coapsele ca niște butoiașe în șorturi ca de copii. Mamele tinere vin de la piscinele din fundul curților înalte în bikini cu talie înaltă, care le lasă dezgolit jumătate din fund. Își țin în brațe bebelușii îmbujorați de căldură în scutece și chiloți de plastic. Par să fie atât de mulți tineri – bebeluși, copilandri au răsărit generație după generație de când orașul l-a zămislit și pe el. Pe vremea aceea era plin de bătrâni: dimineața când se ducea la școală, din case ieșeau să-și scuture măturile niște femei aspre și certărețe, purtau ciorapi groși, închiși la culoare, și capoate cu nasturi în față, până jos. Acum, pe Jackson Road se înșiră o spumă de carne veselă și inocentă. Genunchii goi sunt adunați ciorchine ca strugurii, iar umerii goi, bronzați, cât niște butoaie, se mișcă alene în umbra pestriță a trotuarului. Sunt steaguri ale Americii pe bețe aurite și sunt baloane, baloane de toate culorile, chiar și baloane metalizate, în formă de inimi și perne, ținute în mână sau legate de tufișuri, de mânerele cărucioarelor în care-s alți bebeluși. Spiritul indulgenței, o conspirație în favoarea amuzamentului, îi înconjoară și îi susține parada în timp ce o conduce în uimitoare pustietate din mijlocul străzilor povârnite, atât de familiare lui.

Harry își pune niște scotch și pe cealaltă parte a țăcăliei și, din același buzunar, scoate flaconul de nitroglicerină și ia o pastilă. Urcușul l-a pus la încercare, iar acum, la coborâre, îi tremură călcâiele și genunchii. Când se apropie prea tare de mașina de poliție din față, monoxidul de carbon îi inundă plămânii. Muzica amestecată din spate îl împinge mai departe: pauzele de la „American Patrol" sunt umplute de acorduri din „Yesterday"[1]. Își îndreaptă

1 Marș compus de F.W. Meacham în 1895, respectiv celebră melodie din repertoriul formației britanice de muzică pop The Beatles.

toată atenția asupra liniei galbene trasate pe carosabil, mânjită ici-colo de urmele pneurilor, care e punctată pe porțiunile unde trecerea este permisă, dar în cea mai mare parte e dublă, ca vechile șine inflexibile de tramvai, demult îngropate sau smulse din pământ pentru a fi duse la fier vechi. Aparatele de fotografiat țăcănesc în direcția lui. Glasurile îl strigă în fel și chip. Lumea îl cunoaște, dar el nu zărește nici un chip cunoscut, nici măcar unul, nici măcar pe al lui Pru, în formă de inimă, încadrat de părul roșu, ciufulit, sau pe Roy, cu ochișorii lui negri, holbați, nici fețișoara lui Janice ca o nucă, maronie și încăpățânată. Ziceau c-o să fie la intersecția lui Joseph cu Myrtle, dar aici, lângă primărie, s-au strâns cei mai mulți spectatori, sunt câte patru-cinci rânduri de trupuri bronzate, iar cei dragi lui se pierd în mulțime.

Întregul oraș pe care-l cunoștea el a fost înghițit de către deceniile care s-au perindat, dar i-a luat locul altul, mai tânăr, mai dezbrăcat, mai puțin temător, mai bun. Și acesta încă-l iubește, la fel ca atunci când înscria patruzeci și două de puncte într-un singur meci. E o legendă, un nor pe două picioare. Înlăuntrul lui o picătură de explozibil îi deschide venele ca pe niște petale de flori răsfirate la soare. Îl ustură ochii din cauza sudorii sau a vreunei substanțe iritante, îl doare capul, căci jobenul îl apasă ca o oală sub presiune. O fi efectul de seră, își zice. Gaura din stratul de ozon. Când o să se ducă gheața din Antarctica, o să ne înecăm cu toții. Harry scrutează masa umană topită în căutarea unei figuri familiare, dar nu zărește decât o cutie de bere pasată fără jenă de la unul la altul, sclipirea ochelarilor sobri ai unui copilaș miop, cercelul rotund de argint din urechea unei fete cu aspect hispanic. De-a lungul traseului a observat în mulțime câteva fețe negre, la fel de vesele și entuziaste ca toate celelalte, și niște orientali – un orfan vietnamez adoptat, apoi o bașoaldă de nevastă filipineză. Din spate de tot, din parada încă în curs de desfășurare, cimpoierii intonează un cântec ucigător din highland-ul scoțian, iar interpretul de rock scheaună „...imaginează-ți toată *lumea*"[1] și, ceva mai în față, pe o bandă zgâriată, în difuzoare care pârâie, Kate Smith urlă din toți rărunchii, moartă cum e, târâtă în mormânt de pura ei greutate cangrenoasă, „Dumnezeu să binecuvânteze America" – „...până la

1 În original „imagine all the *people*", refrenul celebrului cântec pacifist „Imagine" al lui John Lennon (1971).

oceanele, cu valuri *înspumate*."[1] Pe Harry îl ustură ochii și pune stăpânire pe el impresia buimacă – de parcă ar fi fost ales să treacă în revistă întreaga istorie a omenirii –, iar asta îi face inima să bată din ce în ce mai rău, că, una peste alta, asta-i o țară fericită cum nu mai e alta pe lume.

Era genul de revelație prostească pe care odinioară i-ar fi împărtășit-o Thelmei, coborând glasul în atmosfera lipsită de jenă ce se instaurează după o partidă de sex. Thelma a murit dintr-odată. A murit de insuficiență renală, trombocitopenie și endocardită, spre sfârșitul lui iulie, în timp ce zorii răcoroși ai unei noi zile fierbinți de-un cenușiu-albastru se revărsau pe fațada înaltă, de cărămidă ornamentală, a clădirii de vizavi de spitalul St. Joseph din Brewer. Biata Thelma, trupul îi fusese pur și simplu secătuit de lupta îndelungată cu boala. Ronnie încercase s-o țină acasă până la sfârșit, dar în acea ultimă săptămână n-a avut cum să se mai descurce cu ea. Halucinații, delir, mânie sarcastică. Multă mânie și, culmea, îl viza tocmai pe Ron, cel care-i fusese un soț așa devotat după ce la tinerețe, în anii de burlăcie, fusese mare figură. N-avea decât cincizeci și cinci de ani – cu un an mai puțin decât Harry și cu doi ani mai mult decât Janice. A murit în aceeași săptămână când avionul DC-10 care zbura de la Denver la Philadelphia via Chicago s-a prăbușit la Sioux City, în Iowa, încercând să aterizeze cu trei sute cincizeci de kilometri la oră, fără nici un mecanism de ghidare în afară de tracțiunea celor două motoare încă funcționale, s-a dat peste cap pe pistă și s-a rupt explodând într-o uriașă minge de foc și, cu toate astea, mai bine de o sută de persoane au supraviețuit, unele atârnând cu capul în jos, prinse cu centurile de siguranță într-o secțiune a fuzelajului, altele s-au îndepărtat și s-au pierdut în lanurile de porumb de lângă pistă. Rabbit a avut senzația că-i prima știre a verii care nu-i a douăzecea aniversare a vreunui eveniment – a festivalului de la Woodstock, a crimelor lui Manson[2],

---

1 *God Bless America*, compus de Irving Berlin în 1938, a fost marele succes al cântăreței Kate Smith (1907-1986).

2 Aluzie la crimele comise de psihopatul Charles Manson și acoliții săi. Printre victimele sale s-a aflat și actrița Sharon Tate, soția regizorului Roman Polanski.

a incidentului de la Chappaquidick[1], a aselenizării. Ştirile TV sunt pline de secvenţe reciclate.

Serviciul funerar are loc într-un fel de biserică a nu se ştie cărui cult religios, situată la vreo doi kilometri dincolo de Arrowdale. Porniţi în căutarea ei, Harry şi Janice s-au rătăcit şi au nimerit la un mall din Maiden Springs, unde un cineplex cu şase săli avea pe afişul lui înghesuit DRAGĂ, AM MICŞORAT[2] BATMAN VÂNĂTORII DE STAFII II[3] KARATE KID III CERCUL POEŢILOR[4] MINGI DE FOC[5]. Tânăra leneşă din gheretă habar n-avea unde-ar putea fi biserica, după cum n-avea nici plasatoarea plină de acnee dinăuntru, din holul mare şi pustiu, purpuriu, cu miros de floricele de porumb mirosind a unt şi a bombonele M&M topite. Harry e supărat foc pe sine: s-a dus de-atâtea ori pe şest la Arrowdale s-o viziteze pe Thelma, iar acum nu-i poate găsi nenorocita aia de biserică. Când, în sfârşit, încinşi, jenaţi şi fiecare furios pe incompetenţa celuilalt, cei doi Angstrom ajung la destinaţie, biserica se dovedeşte a fi o clădire simplă, netencuită, un depozit cu ferestre şi un ciot de turlă din aluminiu, amplasată pe un pogon de sol roşu, fără copaci, însămânţat din două-n două cu iarbă şi brăzdat tot de roţi de maşină. Pe dinăuntru, pereţii sunt din cărămidă refractară, iar lumina care pătrunde pe ferestrele înalte, fără vitralii, e anemică şi nemiloasă. În loc de strane sunt scaune pliante, iar de grinzile metalice atârnă prapuri de postav copilăreşti, cu cruci, trompete, cununi de spini amestecate cu numere de versete biblice – Marcu 15:32, Apocalipsa 1:10, Ioan 19:2. Preotul poartă un costum maro, cravată şi o cămaşă cu guler normal, şi arată destul de neîngrijit, lipsit de suflu, ca un tânăr manager dolofan al unui magazin de produse electrocasnice care, câteodată, trebuie să

---

1 Aluzie la accidentul de maşină din 18 iulie 1968, în care senatorul de Massachusetts Edward Kennedy s-a răsturnat de pe un pod provocând decesul tinerei Mary Jo Kopechne, aflată pe locul de lângă şofer. Episodul este menţionat în *Întoarcerea lui Rabbit*.

2 *Honey, I Shrunk the Kids*, comedie cu Rick Moranis.

3 *Ghostbusters*, comedie SF, cu Dan Aykroyd, Bill Murray, Rick Moranis şi Sigourney Weaver.

4 *Dead Poets Society* (*Cercul poeţilor dispăruţi*), film cu Robin Williams şi Ethan Hawke.

5 *Balls of Fire*, film biografic dedicat muzicianului Jerry Lee Lewis, interpretat în film de Dennis Quaid.

dea o mână de ajutor la mutarea ambalajelor grele. Glasul îi este amplificat de un microfon miniatural, aproape invizibil pe tetrapodul din lemn de stejar. Le-o prezintă pe Thelma ca fiind o soție, mamă, enoriașă model, greu încercată. Descrierea nu se aplică nimănui, e ca o rochie fără trup. Preotul sesizează acest aspect, căci începe să-i laude simțul umorului „special", modul ei aparte de-a privi lucrurile, care i-a permis să dea dovadă de atâta curaj în lupta ei îndelungată cu boala. În timpul unei vizite eparhiale pe care i-o făcuse în ultima săptămână tragică, petrecută de ea în spital, preotul se încumetase să reflecteze cu ea pe tema misterului etern reprezentat de întrebarea de ce le hărăzește Dumnezeu boli unora, și nu altora, sau de ce îi vindecă pe unii, iar mulți alții rămân nevindecați. Chiar și în sfânta Evanghelie, să ne amintim, așa stau lucrurile, căci cum rămâne cu nenumărații leproși și posedați cărora *nu* li s-a întâmplat să se întâlnească cu Isus, sau *nu* au fost destul de bătăioși și n-au ieșit în față din mulțimea uriașă care s-a bulucit în jurul lui pe câmpie și pe munte, la Capernaum și în Galileea? Și ce mi-a răspuns Thelma? Acolo, pe patul acela de spital, plin de suferință și durere, mi-a zis că, probabil, își merită soarta la fel de mult ca oricine altcineva. Femeia a fost cu adevărat umilă, nu s-a plâns de nimic. Mai demult, cu altă ocazie, mai puțin stresantă, își amintește preotul iuțindu-și discursul, semn că urmează o anecdotă, o vizitase în căminul ei imaculat și ea îi explicase că suferința ei fizică e o neînțelegere minoră, niște circuite micuțe din trup care i-au luat-o razna. Îi sugerase, cu o expresie blândă, plină de umor, de care, cu siguranță, ne amintim toți cei aici de față, care am iubit-o – dar și cu o seriozitate gravă –, că, probabil, Dumnezeu e răspunzător doar de ceea ce simțim și vedem, însă nicidecum de ceea ce se-ntâmplă la nivel microscopic.

Își ridică privirea, nesigur de impactul acestei evocări, iar micuța congregație de îndoliați, auzind, poate, glasul Thelmei în remarca asta ciudată și reușind, astfel, să reînvie acel ceva didactic, sardonic și sever din felul ei de-a fi sau, poate, sesizând nevoia preotului de-a fi salvat de spectrul unei suferințe nejustificate, chicotește politicos. Răsuflând ușurat, bărbatul în costum maro, asemenea unui moderator de talk-show care-și încheie emisiunea, recurge la texte fumate, rostite papagalicește, la psalmul despre pășunile verzi, la versetele din Eccleziastul despre o vreme pentru fiecare lucru, la imnul care spune că ziua s-a sfârșit.

Harry şade lângă smiorcăita de Janice în ţinuta ei ca de poliţist, gândindu-se la Thelma pe care a cunoscut-o el la pielea goală, depravată, şi la cât de puţin avea ea în comun cu femeia evocată de popă: dar poate că Thelma preotului a fost la fel de reală ca şi Thelma lui Harry. Femeile sunt actriţe, îşi schimbă rolul în funcţie de fiecare public, cât de mic. Rolul pe care i l-a jucat lui a fost acela al unei adoratoare ce-şi punea trupul la dispoziţia lui, vrând parcă să se debaraseze de el. Trupul ei era bolnav, pământiu şi conţinea înlăuntrul lui moartea, ca o cutie neagră, mătăsoasă. Atitudinea ei de captivă neajutorată, căzută în plasa nevoii penibile de-a iubi avea într-însa o insultă vagă, un fel de respingere. El n-a putut-o iubi cum l-a iubit ea, lipsa lui de atenţie îi era ei o pedeapsă mulţumitoare, o ironie pe care ea o savura îndelung. Şi totuşi, indiferent de cât de des a părăsit-o, ea n-a vrut nicicând s-o rupă cu el. Stafia ei satinată se apleacă asupra lui când se ridică pentru binecuvântare, stă la pieptul lui cu răsuflarea ei de lapte bătut, rugându-l în tăcere să nu plece. Janice se smiorcăie din nou, dar Harry îşi păstrează pentru sine, în adâncul inimii, durerea pricinuită de pierderea Thelmei, ştiind că Janice nu vrea să i-o vadă.

Afară, în lumina jenantă a soarelui, cu chipul lui zâmbitor mai boţit ca niciodată, cu o ţigară ce încă i se bălăngăne de buza de sus lungă ca a unei cămile, Webb Murkett trece de la un grup la altul şi îşi prezintă noua soţie, o fată timidă, la douăzeci şi ceva de ani, mai tânără ca Nelson, mai tânără decât Annabelle, o blondă mărunţică, ciufulită, îmbrăcată cu volănaşe negre, cu o siluetă ca de focă, zici că-i o adolescentă campioană la înot, cam otova. Lui Webb chiar îi plac dolofanele. Lui Harry îi pare rău s-o vadă târâtă până la depozitul ăsta religios, la înmormântarea soţiei unui vechi partener de golf al lui bărbatu-său. Cindy, ultima nevastă a lui Webb, pe care Harry o adora cu nu prea mulţi ani în urmă, e şi ea de faţă, singură, buhăită, nervoasă şi nesigură pe tocurile negre ale sandalelor decupate, cu mina afectată pe care o afişează pe brazdele de pământ roşu, cu un strat de iarbă deasă, ce se vor parcarea bisericii. În timp ce Janice trage la Webb şi mireasa lui, Harry se apropie curtenitor de Cindy, care stă acolo ca o netoată, cu ochii mijiţi din cauza soarelui fierbinte, pâclos.

— Bună, zice el, întrebându-se în sinea lui cum de-a ajuns să arate în halul ăsta.

A luat proporțiile standard ale femeilor din Diamond County – cu pieptul cât un raft și curul cât o bancă din parc. Fețișoara ei drăgălașă, cu trăsături clare, odinioară enigmatică în impertinența băiețească, cu nasul în vânt și ochii depărtați, e înecată în grăsime și cu mai multe bărbii; n-are deloc gât, întocmai ca păpușile alea rusești care se bagă una într-alta. Părul altădată tuns scurt îi este tapat și făcut permanent, făcând-o să pară că are capul mare, așa cum le place tinerelor din ziua de azi. Iar asta îi subliniază corpolența.

— Harry, ce mai faci? îl întreabă ea pe un ton prudent, ca de înmormântare, și-i întinde o mână moale, lată ca o labă de urs, să i-o strângă; el i-o apucă, dar, profitând de această ocazie tristă, se apleacă și îi depune un sărut pe obrazul jilav și dolofan, iar ei îi mai dispare un pic din aerul acela de neghiobie iritată. Ce zici de Thel? Nu că-i îngrozitor? comentează ea.

— Mda, îi dă el dreptate. Dar ne așteptam de mult. Ea și-a dat seama că i se apropie sfârșitul.

Își închipuie că-i în regulă să-i sugereze că știe ce gândea moarta; Cindy s-a aflat și ea în Caraibe în noaptea când au făcut schimb de parteneri. Și-o dorise pe Cindy și se alesese cu Thelma. Acum nici una nu mai e de dorit.

— Știi, nu-i așa? face Cindy. Vreau să zic, simți când ți se apropie sfârșitul la așa o boală. Simți totul.

Rabbit își amintește de-o cruciuliță din adâncitura gâtului ei, i se vedea când era în costum de baie și își mai amintește că, asemenea multor colegi de generație, era pasionată de supranatural – de astrologie, premoniții – însă nu chiar ca Valerie, prietena lui Buddy Inglefinger, o hipioată de modă veche, înaltă de un metru optzeci și șase, acoperită toată cu mărgele.

— Poate că femeile simt asta mai bine decât bărbații, răspunde el cu tact și continuă cu o sinceritate crescândă: Am avut niște probleme de sănătate în ultimul timp și mi-au dat senzația că am trecut prin viață ca printr-o ceață.

E prea sincer, asta prea aduce a confesiune. În relația lui cu Cindy, întotdeauna a existat un zid, unul situat chiar în spatele ochilor ei strălucitori, maro-gălbui, o barieră unde se opreau toate semnalele. *Tembeluța de Cindy*, așa îi zicea Thelma.

— Mi-a zis cineva, îi spune el, că lucrezi la un butic în mallul ăla nou de lângă Oriole.

— De fapt, mă bate gândul să plec de-acolo. Tot ce câştig se scade din pensia alimentară de la Webb, aşa că ce rost are să mă mai agit? Vezi şi tu cum se descurcă mamele cu ajutor de şomaj.

— Păi, zice el, o slujbă te mai scoate în lume. Mai întâlneşti oameni...

Întâlneşti un tip, te măriţi din nou rămâne gândul lui nerostit. Dar cine să se-ncurce cu halca asta de slănină? Acum ar scufunda orice iolă cu care ai încerca să ieşi în larg având-o la bord.

— Mă gândesc ce-ar fi să mă fac fizioterapeut. O fată de la butic învaţă să facă masaj holistic.

— Sună interesant, spune Harry. Şi ce găuri masează?[1]

E destul de lipsit de tact din partea ei că îndrăzneşte să înceapă:

— Tu şi cu Thelma... dar se opreşte şi se uită în pământ.

— Ăhă?

Aceeaşi veche barieră îl împiedică s-o încurajeze. Nu-i publicul pentru care vrea să joace rolul iubitului distrus al Thelmei.

— O să-ţi fie dor de ea, ştiu, zice Cindy cu glas scăzut.

El face pe niznaiul.

— Sincer să fiu, în ultimul timp eu şi Janice nu prea i-am văzut la faţă pe soţii Harrison – Ronnie s-a retras de la club, cică-i prea scump, iar astă-vară n-am prea avut ocazia să dau pe-acolo. Nu mai e ce-a fost, s-a spart gaşca de altădată. Acuma dai peste o grămadă de tineri neisprăviţi. La golf au lovituri lungi de doi kilometri şi umflă toate poturile din weekend. Noră-mea îi duce pe-ăia mici la piscină.

— Am auzit că te-ai întors la salon.

— Mda, îi confirmă el şi adaugă, în caz că ştie şi ea cum stă treaba: Nelson a dat-o în bară. Eu doar asigur interimatul.

Se întreabă dacă n-o fi vorbind prea mult, dar ea se uită pe lângă el.

— Trebuie să plec, Harry. Nu suport să-l mai văd o clipă pe Webb frecându-se de păpuşica aia rânjită şi ridicolă. A sărit de şaizeci de ani!

Al naibii băftos! A ajuns la şaizeci. În tăcerea scurtă pe care o iscă remarca ei indignată, un avion trece pe cer, târându-şi după

---

1 Joc de cuvinte în original, bazat pe derivarea termenului *holistic* din *whole* („întreg") şi omofonia acestui din urmă termen cu *hole* („gaură").

sine huruitul puternic şi monoton. Cu un zâmbet nu întru totul prietenos, el îi răspunde:

— Voi toate l-aţi menţinut tânăr.

N-ai cum să nu-i porţi cât de cât pică unei femei după care ţi s-au scurs ochii de dor, acum, când dorul ţi s-a stins.

Mai multe persoane îşi iau tălpăşiţa discret, iar Harry îşi zice că ar trebui să se ducă la Ronnie, să stea de vorbă cu el. Vechiul lui rival stă într-un grup degajat, cu cei trei fii ai săi şi nevestele lor. Alex, geniul calculatoarelor, are o tunsoare scurtă şi o privire de pămpălău miop. George are părul lung şi îngrijit al unui actor în devenire, iar haina şi cravata pe care şi le-a pus pentru înmormântarea maică-sii arată ca un costum de recuzită. Ron Junior are înfăţişarea cea mai plăcută – zâmbetul Thelmei –, muşchii şi tenul bronzat al unui muncitor care lucrează în aer liber. Când dă mâna cu ei, Harry îi uimeşte spunându-le pe nume. Când ai o aventură cu o femeie, ceva din farmecul ei se regăseşte şi în copiii ei, că doar şi pentru conceperea lor şi-a depărtat picioarele.

— Ce mai face Nelson? îl întreabă Ron Junior, fără a încerca să fie nesuferit, dacă ar fi să ne luăm după expresia feţei.

Băiatul ăsta, care-şi face veacul prin Brewer, o fi fost cel care i-a vorbit Thelmei despre viciul lui Nelson.

Harry îi răspunde ca de la bărbat la bărbat.

— Bine, Ron. A făcut o lună tratamentul de dezintoxicare, iar acum locuieşte cu alţi douăzeci... cum le zice... consumatori de droguri, într-o aşa numită „casă conceptuală" în North Philly, o casă care-i etapa intermediară dinainte de întoarcerea acasă. Şi-a găsit o slujbă de voluntar şi lucrează cu copiii dintr-o zonă defavorizată la un loc de joacă.

— Minunat, domnule Angstrom. Nelson e, până la urmă, un băiat de treabă.

— Nu-l mai vizitez, n-am suportat terapia aia de familie pe care încearcă ăştia să ţi-o ofere, dar maică-sa şi Pru se jură că-i place să lucreze cu puştii ăia negri.

Georgie, cel mai drăguţ dintre băieţi şi favoritul Thelmei, îl aude fără să vrea şi intervine:

— Singura problemă cu Nelson e că-i prea sensibil. Se lasă copleşit de lucruri. În lumea divertismentului înveţi să te distanţezi de toate. Ştiţi cum e, dă-i în mă-sa pe toţi. Altfel, ajungi să te sinucizi.

Îşi mângâie părul de pe ceafă.

Alex, cel mai mare, adaugă în felul lui afectat, de şoarece de bibliotecă:

— Păi, sincer să fiu, în California drogurile era să mă dea gata şi *pe mine*, de-aia m-am bucurat când a apărut slujba asta din Fairfax. Vreau să zic, *toţi* se droghează. Tot weekendul, pe plaje, pe autostrăzi; toată lumea-i prăjită. Cum să-ţi întemeiezi o familie? Sau să pui un ban deoparte?

Băieţii ei sunt de-acum bărbaţi în toată firea, cu fire de păr înspicate şi riduri de expresie în jurul gurii, cu neveste şi copii mici, nepoţeii Thelmei, în ochii cărora taţii lor le sunt reazemul în harababura asta de lume năpădită de buruieni. Lui Harry, băieţii ei îi par mai maturi decât Ronnie, în care n-are cum să nu vadă puşlamaua nesuferită din Wenrich Alley şi lăudărosul fanfaron din vestiarul liceului. Oamenii pe care i-a iubit cândva dispar de lângă el, dar Ronnie e tot timpul prezent, ca şi curul lui puturos, ca nişte chiloţi ce se murdăresc în fiecare zi.

Ronnie joacă la meserie rolul văduvului îndurerat; arată de parcă ar fi fost dat prin maşina de spălat, cu genele albe ieşindu-i în evidenţă pe fundalul pleoapelor înroşite de-atâta plâns, cu părul creţ, odinioară gălbui, redus la nişte şuviţe cărunte deasupra urechilor clăpăuge. Rabbit încearcă să-şi învingă vechea aversiune, să treacă peste vechea lor rivalitate, strângându-i mâna plin de simţire şi spunându-i:

— Îmi pare sincer rău.

Însă diavolul ostil de când lumea reînvie pe chipul lui Harrison, cândva fălcos, în prezent supt, scofâlcit şi uscăţiv. După ce le aruncă o privire scurtă băieţilor şi-i face semn, „hai mai încolo", îl apucă pe Harry de braţ, îl strânge deliberat prea tare şi-l ia deoparte, unde nu-i poate auzi nimeni, la câţiva paşi dincolo de brazdele de noroi uscat. Îi spune pe tonul grăbit, confidenţial al bărbaţilor încleştaţi într-o priză la lupte greco-romane:

— Credeai că nu ştiu că i-ai tras-o lui Thel ani de zile?

— Eu... eu n-am stat să mă gândesc niciodată la ce ştii şi ce nu ştii tu, Ronnie.

— Nemernicule! Noaptea aia când am făcut schimb de dame pe insulă a fost doar începutul, nu-i aşa? Ai continuat să te-ntâlneşti cu ea şi aici.

— Ron, parcă ziceai că ştii. Ar fi trebuit s-o întrebi pe Thelma dacă erai aşa curios.

— N-am vrut s-o necăjesc. Se lupta să supravieţuiască şi am iubit-o. Am discutat despre asta spre sfârşit.

— Deci, chiar i-ai făcut capul *calendar*.

— Ea a fost cea care a vrut să dăm cărţile pe faţă. Nemernicule! Marele maestru! Eşti cel mai egoist ticălos pe care l-am cunoscut vreodată.

— De ce? De ce-s atât de rău? Poate că m-a dorit. Poate că ne-am acordat reciproc favoruri.

Peste umărul lui Ronnie, Harry vede cum unii participanţi la slujba de înmormântare aşteaptă să-şi ia rămas-bun, ezitanţi, conştienţi de violenţa acestei discuţii purtate în pripă. Harrison s-a înroşit la faţă şi, probabil, aşa arată şi Rabbit. Îi spune:

— Ronnie, se uită lumea la noi. Nu-i momentul...

— N-o să mai avem altă ocazie. Nu vreau să te mai văd câte zile oi mai avea de trăit. Mi-e silă de tine.

— Ei da, iar mie mi-e silă de tine. Dintotdeauna mi-a fost silă, Ron. Pe umeri ai o pulă în loc de cap. Cine ar putea s-o condamne pe Thel că-şi mai lua şi ea câte o vacanţă, sătulă de rahatul tău?

Faţa lui Ronnie e vineţie de-a binelea şi ochii îi înoată în lacrimi; nu i-a dat o clipă drumul lui Harry, de parcă strânsoarea asta ar fi ultima atingere caldă a soţiei lui moarte. Vorbeşte coborându-şi glasul la o nouă intensitate; Harry trebuie să se aplece ca să poată auzi ce-i spune.

— Mi se rupe-n paişpe că i-ai tras-o, da' mor de ciudă că i-ai tras-o şi te-a durut în cur de ea. Ea era moartă după tine, iar tu doar ai profitat de ea. Eşti un muist înfumurat. A irosit orzul pe gâşte. S-a lepădat de toate lucrurile în care a vrut să creadă, iar tu nici măcar n-ai apreciat treaba asta, n-ai iubit-o şi ea a ştiut, chiar ea mi-a spus-o. Mi-a spus-o în spital şi m-a rugat s-o iert.

Ronnie respiră adânc, să poată continua, dar simte că-l îneacă lacrimile.

Şi lui Rabbit i se pune un nod în gât, cu gândul la Thelma şi Ronnie în ultimele ei clipe de viaţă, la faptul că şi-a trădat iubitul când trupul ei s-a golit de ultimul strop de iubire.

— Ronnie, îi şopteşte, chiar am *apreciat-o*. Serios. A fost o femeie minunată.

— Muistule, e tot ce-i poate spune Ronnie, repetându-se, apoi se întorc amândoi cu faţa spre participanţii la slujbă care aşteaptă să-şi exprime condoleanţele, să urce în maşini şi să salveze ce se mai

poate salva din sâmbăta asta fierbinte, pâcloasă, cu peluze ce trebuie tunse și grădini ce trebuie plivite peste tot în Diamond County.

Janice și Webb sunt printre cei care se uită la ei ca vițelul la poarta nouă. Și-or fi dând seama despre ce au discutat; de fapt, și-or fi dând seama majoritatea celor prezenți, până și cei trei băieți. Deși întotdeauna fusese discret în escapadele lui de la Arrowdale, ascunzându-și Toyota în garajul ei și nelăsându-se niciodată prins în pat cu ea de vreun copil bolnav, întors acasă mai devreme de la școală, sau de vreun meșter care intra pe-o ușă neîncuiată, lucrurile astea au un fel al lor de-a ieși la iveală. Sunt ca o anvelopă, e de-ajuns o simplă găurică. Oamenii le simt. S-a dus vorba sau o să se ducă de-acum încolo. Ei bine, ia mai dă-i în mă-sa pe toți, cum zicea Georgie. Dă-i în mă-sa pe toți, inclusiv pe mireasa-copilă a lui Webb, care, judecând după rotunjimi, ar putea fi gravidă. Ce figură și Webb ăsta!

Se întâmplă ceva drăguț. Ronnie și Harry, Harrison și Angstrom, execută o încrucișare cu o precizie de zici că au exersat-o. Deși au pleoapele vineții și câte un nod în gât, le zâmbesc celor care s-au adunat ciorchine și-i privesc și își încrucișează pașii cu precizie când pornesc spre ai lor, Harry spre Janice, în costumul ei bleumarin cu dungă albă și umeri lați, iar Ronnie înapoi la băieții lui, în miezul evenimentului trist. Odată coechipieri, rămân coechipieri pe veci. Amintindu-și că Ronnie i-a tras-o cândva lui Ruth un weekend întreg la Atlantic City și apoi s-a dat mare pe chestia asta, Rabbit nu simte pic de milă pentru el.

Îmi place cum mă răsfeți, Toyota. Asta-i noua lozincă de hârtie trimisă de companie pentru a fi agățată în vitrina uriașă. Câteodată, stând în fața vitrinei, când un nor plin de umezeală întunecă atmosfera sau un camion cu treabă la service parchează lângă gardul viu de tisă și-i blochează priveliștea, Harry își surprinde brusc imaginea reflectată de geamul vitrinei și e consternat de propria-i corpolență, de cât de mult spațiu ocupă pe planetă. Luna trecută, pășind pe drumul pustiu costumat în Unchiul Sam, se simțise sinistru de înalt, de parcă țeasta i-ar fi fost un balon gigantic ce plutea deasupra muzicii de fanfară. Deși în sinea lui se consideră un spirit pasiv, inofensiv, un glas șters, uniform, care vrea să nu facă rău, să nu fie prins în vreo capcană și nici să nu moară vreodată, mai are și

acest eu perceput din afară, un fost sportiv înalt de un metru nouăzeci și patru, cântărind cel puțin o sută cinci kilograme, o arătare într-un costum de vară gri-lucios, strălucitor de parcă ar fi dat cu ceară, cu un cap mare, cu părul pufos, de-o culoare incertă, tuns la Shear Joy Hair Styling[1] (unisex, minimum cincisprezece parai) să-i cadă fix pe urechi, un munte de om înspăimântător cu ochi care văd, mâini care apucă și dinți care mușcă, un trup care la o singură masă mănâncă tot atât cât ar ajunge la trei etiopieni într-o zi, un consumator neruşinat de benzină, electricitate, ziare, hidrocarburi și carbohidrați. Un șef într-un costum strălucitor. Necazurile lui recente cu inima au devenit, ca și coroana molarilor, realizată cu un preț dureros și piperat, o parte a alaiului pompos al respectabilității lui.

Astăzi, Harry are nevoie de o imagine bună, pentru că la ora unsprezece salonul va fi vizitat de un reprezentant al Corporației Toyota, un anume domn Natsume Shimada, care până acum a luat doar forma unei semnături atente, cu fiecare literă scrisă separat pe hârtia rigidă, cu antet crem, de la sediul central al reprezentanței de vânzări American Toyota din Torrance, California. Vestea despre neregulile financiare minuțios analizate de către cei doi contabili angajați de Janice la sfatul lui Charlie a ajuns tot mai sus, căci, după scrisorile de la Mid-Atlantic Toyota, cu sediul la Glen Burnie, Maryland, au urmat corespondența primită de la birourile Toyota Motor Credit Corporation din Baltimore, iar apoi comunicatele politicoase, dar implacabile, expediate chiar de la Torrance, semnate de domnul Shimada, pare-se, cu un stilou demodat, cu peniță boantă, cu cerneală albastru-deschis.

— Ai emoții? îl întreabă Elvira, strecurându-se pe lângă el, într-un costum de bumbac cu dungulițe subțiri.

Din cauza caniculei, s-a tuns scurt la spate, lăsând să i se vadă pe ceafă puful negru, sexy. Oare i-a pus-o Nelson? Dacă Pru nu se arăta prea dornică, trebuia să i-o înfigă și el cuiva. Asta doar dacă nu se mulțumea cu ștoarfele cocainomane sau dacă puștiul n-o fi în secret homosexual. În măsura în care suportă să reflecteze la viața sexuală a fiului său, Elvira îi pare un pic prea rasată, prea neutră să

---

1 Denumirea frizeriei conține un joc de cuvinte în original, *shear* („a tunde") fiind omofonul lui *sheer* („pură"), sintagma *shear joy* însemnând, așadar, „plăcerea oferită de tuns", dar și „pură plăcere".

facă jocul cuiva. Poate că, totuşi, Harry subestimează cantitatea de energie existentă în lume: are această tendinţă acum, când energia îi e-n scădere.

— Nu foarte mari, răspunde. Cum arăt?

— Foarte impunător. Îmi place costumul ăsta nou.

— E un fel de gri-metalizat. Au inventat ţesătura asta în timp ce fotografiau suprafaţa lunii.

Afară în parcare, Benny execută dansul portierelor deschise şi al capotelor săltate pentru o pereche de puştani atât de tineri care se uită tot timpul unul la altul să vadă dacă celălalt e de acord, ba vorbesc în acelaşi timp, ba tac din gură simultan, paralizaţi de dorinţa de a nu fi fraieriţi nici măcar cu un dolar. În august vânzările merg bine, iar Toyota oferă reduceri de mii de dolari. Pe vremuri le vindeai produsele doar la preţurile din catalog, fără tocmeală, o iei sau nu, e marfă de calitate. Puritatea lor de altădată e coruptă de metodele americane. Toyota se căciuleşte în lupta pentru ciolan.

— Ştii, îi mărturiseşte Elvirei, în toţi anii ăştia de când la salon se vând maşinile astea, nu-mi amintesc să mă fi vizitat vreodată un japonez adevărat. Credeam că stau cu toţii în oraşul Toyota şi savurează ceremonialul ceaiului.

— Şi gheişele, adaugă Elvira ironică. Ca domnul Uno[1].

Pe Harry îl face să zâmbească această aluzie. Fata asta – femeia asta – ţine pasul cu vremurile.

— Mda, n-a apucat să fie prea multă vreme Numero Uno, nu-i aşa?

Cerceii ei de azi sunt ca nişte clopoţei, nişte căpăcele curbate din argint mat, prinse laolaltă în paralelograme tremurătoare, de mărimea unui cocon de fluture. Îi tremură cuprinşi de-o uşoară indignare când îi spune:

— De fapt, Nelson şi Lyle ar trebui să răspundă în faţa domnului Shimada.

El ridică din umeri.

— Ce să-i faci? Avocatul l-a prins până la urmă pe Lyle la telefon şi tipu' i-a râs în nas. Cică e cu tubul de oxigen la nas, cât să se

1 Sōsuke Uno (1922-1998), om politic japonez, premier al Japoniei în scurtul interval iunie-august 1989. A demisionat în urma unui scandal sexual provocat de o gheişă.

dea jos din pat și să meargă la toaletă, că poate să moară în orice moment. Ba mai mult, cică boala i-a cuprins și creierul și habar n-are despre ce vrea avocatul. Și a trebuit să-și vândă calculatorul și n-a păstrat nici o dischetă. Cu alte cuvinte, i-a spus avocatului să... să plimbe ursul.

Faptul că se stăpânește să zică „să se pișe" o fi un fel de a-i face curte Elvirei, nu știe nici el ce să creadă. Când te apropii de sfârșitul jocului, îți mai încerci norocul. Îi place că-i atât de zveltă – Pru și până și Janice par corpolente pe lângă ea – și îi pare reconfortant felul ei de-a fi calmă și tăcută, e ca un ecran de televizor cu sonorul dat încet, n-auzi cuvintele, vezi doar imaginea.

— Mi-a venit să râd, spune el, de ultimele vești primite de la Lyle. Moartea își are părțile ei bune.

Ea întreabă de lângă el:

— Nelson nu se-ntoarce acasă într-o săptămână sau cam așa?

— Așa-i programat, confirmă Harry. Cum se duce și vara asta, nu-i așa? Seara-ți dai seama. Încă-i cald, dar se întunecă tot mai devreme. Uităm de la un an la altul – întunericul de sfârșit de vară. Greierii. Mirosul peluzelor răscoapte. Doar că vara asta a fost al naibii de ploioasă – în grădinița mea de legume, buruienile cresc întruna, iar lăptucile și broccoli sunt atât de înalte, de se-ndoaie sub propria lor greutate. Și mazărea s-a întins ca iedera, a urcat peste gard și a pătruns în curtea vecinului.

— Măcar n-a mai fost arșița aia cumplită de vara trecută, zice Elvira, când toată lumea vorbea despre efectul de seră. Poate că nici nu există efectul de seră.

— Ah, ba cum să nu, o asigură Rabbit cu o convingere de care nici el nu se credea în stare.

Peste Route 111, deasupra acoperișului în formă de pălărie roșie al localului Pizza Hut, un stol de grauri ce migrează deja spre sud stau pe firele de telefon ca niște note muzicale pe un portativ.

— Eu n-o să mai apuc ziua aia, îi spune el, dar tu și nepoții mei o veți apuca. New Yorkul, Philly și docurile lor vor ajunge sub apă de cum o să-nceapă să se topească Antarctica. La fel și tot Jersey Shore.

Ronnie Harrison și Ruth: pfui, ce om de căcat.

— Ce mai face Nelson? Ai vești de la el?

— Ne-a trimis vreo două vederi cu Clopotul Libertății. Părea vesel. Într-un fel, puștiul de când îl știu a căutat ceva mai multă

ordine decât i-am putut oferi noi și presupun că un program de dezintoxicare e tare la capitolul ăsta. Discută cu Pru la telefon, dar deocamdată nu i se încurajează prea mult contactul cu lumea de afară.

— Pru ce zice?

Să fie oare numai imaginația lui Harry, sau aici e vorba de un interes crescând, ca al televizorului al cărui sonor revine?

— E greu de ghicit ce crede Pru, răspunde el. Am impresia că tocmai era pe cale să renunțe la mariaj înainte să se înscrie el la dezintoxicare. E plecată cu Janice și copiii în Pocono.

— Asta înseamnă că ești singurel, îl compătimește Elvira Ollenbach.

Oare o fi tatonând terenul? S-o invite oare acasă? Să bea câteva daiquiri-uri în bârlog, să-i mângâie ceafa brunetă, să vadă dacă i se asortează cu păsărica, s-o ducă în dormitorul oaspeților, cu acoperișul în pantă și debaraua în care erau îngrămădite toate numerele alea vechi din *Playboy* când s-au mutat – gândul că trupul suplu al acestei tinere caută să-și astâmpere poftele recurgând la trupul lui îl afectează la fel de mult ca gândul la o avalanșă. L-ar da peste cap cu totul.

— La vârsta mea nu mă deranjează, mărturisește el. Pot să mă uit la ce emisiuni am eu chef. La National Geographic, Disney, World of Nature. Când e acasă Janice ne pune să ne uităm la comedioarele astea de familie, cu toată lumea scălâmbăindu-se în sufragerie. De exemplu, am întrebat-o ce mama naibii vede la *Roseanne*, iar ea mi-a răspuns: „Îmi place de ea. E grăsană, șleampătă și rea, ca mai toate femeile din America". Mă uit la televizor din ce în ce mai puțin. Încerc să beau doar o bere și mă culc devreme.

Tânăra se oferă să se retragă tăcută înapoi în micul ei birou dinspre mărăcinișul botezat de el Paraguay. Lui însă îi place compania ei, așa că o întreabă din senin:

— Știi de cine m-am săturat să tot aud?

— De cine?

— De Pete Rose. Ai citit deunăzi în *Standard* că a mai fost la ananghie în 1980, când el și o grămadă de alți jucători de la Phils au fost prinși dopându-se cu amfetamină, iar clubul l-a vândut pe Randy Leach, singurul jucător care și-a recunoscut vina, iar ceilalți s-au făcut că plouă și și-au văzut de treabă?

— M-am uitat în treacăt. Cică un doctor din Brewer le făcea rost de rețete.

— Exact, din orăşelul nostru. De-aia îşi închipuie el c-o să ţină figura şi de data asta. Nimeni nu trebuie să plătească pentru ceea ce fac ei, toată lumea scapă basma curată. Şi Ollie North, şi traficanţii de droguri, unde mai pui că-s pline închisorile astea şi toată lumea, oricum, face pe mama răniţilor. Încalcă legea, dă foc primăriei, cui curu' mă-sii îi pasă?

— Nu le mai pune pe toate la suflet, Harry, îl sfătuieşte ea pe un ton matern, liniştitor. Lumea e plină de pungaşi.

— Mda, ar trebui să ştim şi noi.

Ea nu-i mai răspunde nimic, îi întoarce spatele. Poate că, de fapt, chiar se dădea huţa cu Nelson.

— Oricum, dintotdeauna mi s-a părut un jucător naşpa, se simte el obligat să adauge în legătură cu Rose. Dacă ţii morţiş să faci totul năuc de cap şi în forţă, n-ai ce căuta pe teren.

Afară, în vipia ale cărei lumini şi umbre pâlpâitoare îi întorc propria reflexie funestă, Harry observă că în gardul viu de tisă proaspăt recondiţionat – a pus un peisagist să-i înlocuiască tufişurile moarte şi să împrospăteze stratul de compost – s-au prins câteva ambalaje de pizza din hârtie cerată şi pahare de cafea din polistiren suflate de vânt de pe Route 111. Doar n-o să-l lase pe japonez să vadă mizeria asta. Iese şi aerul fierbinte, poluat, ce se înalţă din asfalt, îi taie răsuflarea. Simte o înţepătură în zona coastelor din stânga. Îşi pune o pastilă de nitroglicerină, să i se topească sub limbă înainte să-nceapă să se aplece. Cu cât adună mai multe gunoaie, cu atât îi par mai numeroase – ambalaje de bomboane, celofanul de pe cutiile de ţigări, fluturaşi de reclamă şi pagini întregi de ziare şifonate de ploaie şi îngălbenite de soare, pahare mari de băuturi răcoritoare cu capac şi cu paiul încă înfipt în el, cu apă murdară pe fund, provenită de la cuburile de gheaţă topită. Nici o speranţă să se termine cu mizeria de pe lumea asta. Ar fi trebuit să aducă o pungă de gunoi, are mâinile pline şi simte că se înroşeşte la faţă când încearcă să ia de pe jos încă o bucată de carton mototolit şi lipicios ţinându-şi degetele răsfirate. O limuzină intră în parcare cu un scrâşnet de roţi în timp ce Harry continuă să adune gunoiul şi trebuie s-o zbughească înăuntru, să-l înghesuie în coşul de gunoi din biroul său. Gâfâind, cu inima bătându-i să-i sară din piept, cu costumul gri-metalizat gata să-i plesnească la nasturi, traversează salonul în goană să-l întâmpine pe domnul Shimada la intrare şi-i strânge mâna cu mâna lui încă murdară de la gunoiul de pe stradă, cu zahăr uscat şi topping de pizza încă lipicios.

Domnul Shimada este un bărbat impecabil, solid, de un metru șaptezeci, are o servietă maronie, uimitor de subțire, și poartă un costum albastru-fumuriu cu dungulițe aproape invizibile, croit astfel încât să i se vadă cât mai mult din manșetele prinse cu butoni de aur și din gulerul înalt, alb, al cămășii bleu-pal. Pare dens, ca o minge de cârpă umplută-ochi cu boabe de fasole, și în formă fizică excelentă, deși e mic și îndesat, cu un bronz lucios de California pe chipul deloc neprietenos.

— Eu bucur să vă cunosc, spune el. Zona foarte frumoasă.

Vorbește engleza fluent, dar cu un accent puternic; din cauza asta, lui Harry îi ia o secundă până să-i răspundă:

— Păi, nu neapărat și în locul ăsta, răspunde el și pe dată își zice că n-are tact, fiindcă ce rost ar avea ca Toyota să-și plaseze franciza într-o zonă urâtă? Vreau să zic, suntem renumiți pentru zona rurală, cu hambare cu semne împotriva deochiului și toate alea – aici se întreabă dacă n-ar trebui să-i explice ce-nseamnă „semne împotriva deochiului" și hotărăște că nu merită. V-ar face plăcere să vizitați unitatea? Salonul? adaugă el, în caz că „unitatea" nu înseamnă nimic pentru japonez. Conversația cu un străin te face să fii atent la limbă.

Domnul Shimada își întoarce încet, țeapăn, capul și umerii, într-o parte și în cealaltă, să se uite bine la salon.

— Văd, spune el zâmbind. Și ra Torrance eu studiez murte fotografii și diagrame. Aaa! Sprendidă domnișoară!

Elvira iese din biroul ei și se apropie unduitoare de vizitator, sugându-și obrajii să pară mai fermecătoare.

— Domnișoara Olshima, vreau să zic domnule Shimada – Harry îi exersase numele, spunându-și că sună ca Ramada cu un știft la început, ca s-o facă fiartă taman când e mai important – v-o prezint pe domnișoara Ollenbach, una dintre cele mai bune reprezentante de vânzări ale noastre.

Mai întâi, domnul Shimada se înclină instinctiv, cu mâinile pe lângă corp. Când dau mâna, zici că amândoi încearcă să se facă knock-out unul pe altul cu zâmbetele, atât de lung își zâmbesc.

— Bună idee a pune ra vânzare ambere sexe, îi spune el lui Harry. E din ce în ce mai obișnuit.

— Nu știu de ce ne-o fi luat atât de mult să ne dăm seama de-asta, recunoaște Harry.

— Idee bună ia timp, comentează celălalt bărbat, înfrânându-şi puţin zâmbetul, lăsând severitatea dojenitoare să-i tragă în jos colţurile buzelor pline şi totuşi plate.

Harry îşi aminteşte din copilărie cât de cruzi au fost japonezii în cel de-al Doilea Război Mondial cu prizonierii lor din Bataan. După Pearl Harbour, primul lucru care s-a auzit despre ei a fost că sunt ridicol de scunzi, că luptă pe submarine şi avioane minuscule numite Zero-uri, iar apoi, în timp ce înregistrau primele înfrângerile din Pacific, se spunea că sunt nişte fanatici în slujba împăratului, nişte maimuţe-robot, care trebuiau scoase din grote cu aruncătoarele de flăcări. Ce cale lungă am bătut de-atunci. Harry simte că-l încearcă o pornire binevoitoare, de aprobare a unei lumi care n-are nevoie de ea. Domnul Shimada pare s-o întrebe pe Elvira dacă se roagă.

— Dacă joc tenis, vreţi să spuneţi? îl întreabă ea. Da, sinceră să fiu. De fiecare dată când am ocazia. Cum de v-aţi dat seama?

Pielea întinsă de pe chipul lui se încreţeşte în riduri sclipitoare şi, rapid, ca o maimuţă, o bate pe încheietura mâinii unde se vede o fâşie de o paloare relativă pe pielea bronzată.

— Manşete, răspunde el mândru.

— Hai că le-aveţi! îl laudă Elvira. Pesemne că jucaţi şi dumneavoastră în California. Toată lumea joacă.

— Tot timpur riber. La niverur cinci, sper ajung ra niverur patru.

— Formidabil! îl laudă ea, dar privirea aruncată pe furiş lui Harry îl întreabă cât trebuie să mai facă pe gheişa.

— Preruare bună, fără rever, se laudă domnul Shimada, făcându-i o demonstraţie.

— Întoarceţi-vă cu *spatele* la fileu şi lăsaţi racheta pe spate în *jos*, îi ţine Elvira isonul, demonstrându-i şi ea mişcarea. Loviţi mingea *în faţă*, n-o lăsaţi să vă *joace* cum vrea ea.

— Vorbeşti ca profesionistă, o complimentează domnul Shimada, luminându-se la faţă.

Fără îndoială, Elvira e impresionantă. Se vede imediat cât de zveltă şi rapidă e pe teren. Harry începe să se relaxeze. După terminarea lecţiei-fantomă de tenis, îl conduce pe oaspete într-un tur rapid al birourilor şi prin tunelul plin de rafturi al departamentului de piese de schimb, unde Roddy, directorul-adjunct de aici, un tinerel nărăvaş şi frumuşel, cu părul lung, ciufulit, pe care şi-l tot dă la o parte de pe

frunte, cu fața și mâinile mânjite de un strat subțire de unsoare, le aruncă o privire urâtă cu coada ochiului. Harry nu le face cunoștință, de teamă să nu-l mânjească pe domnul Shimada cu o pată de unsoare. Îl conduce spre ușa cu zăbrele de alamă a garajului zgomotos, cavernos, unde Manny, directorul de la service-ul moștenit de Harry de la Fred Springer în urmă cu cincisprezece ani, a fost înlocuit de Arnold, un tânăr plinuț absolvent de profesională, unde a învățat să poarte salopete lavabile, ce-i dau înfățișarea unei păpuși Kewpie sau a unui om de zăpadă. Domnul Shimada ezită în pragul garajului ce reverberează de zgomot – înjurăturile oamenilor acoperă ciocănitul metalului pe metal – și se trage cu un pas înapoi, întrebându-l:

— Moraru' angajaților bun?

Ăsta o fi „moralul". Harry se gândește la mecanici, la faptul că-s veșnic nemulțumiți, că iau pauze de cafea lungi și dese, că au pretenții la beneficii tot mai mari, că în zilele de luni absentează frecvent din cauza mahmurelii și că-n zilele de vineri pleacă suspect de devreme de la program, și răspunde:

— Foarte bun. Câștigă douăzeci și doi de dolari pe oră, cu bonusuri și beneficii. La prima slujbă pe care am avut-o, la cincisprezece ani, nu primeam decât treizeci și cinci de cenți pe oră.

Domnului Shimada nici că-i pasă.

— Angajați negri n-aveți? Nu văd nici unur.

— Mda, păi, am vrea să angajăm mai mulți, dar e greu să găsești muncitori calificați. Acum câțiva ani am avut unul, era priceput și se înțelegea bine cu toată lumea, dar până la urmă a trebuit să-l disponibilizăm, fiindcă întârzia mereu sau nu venea deloc la lucru. Când îl trăgeam la răspundere, răspundea că lucra pe fusul orar afro-american.

Lui Harry îi e jenă să-i spună cum fusese poreclit individul – Negruțul. Noi unii măcar nu vindem păpuși Black Sambo cu buze de negrotei, cum fac ei la Tokio, după cum a văzut astă-seară în emisiunea *60 Minutes*.

— Toyota străduiește a fi un angajator corect, spune domnul Shimada. Vrea a fi un cetățean de nădejde ar societății voastre prurariste. În fabrica din Georgetown, Kentucky, rucrează murți negri. Nu doar ra rinia de asambrare, și în funcții de conducere.

— O să ne ocupăm de acest aspect, îi promite Rabbit. Suntem într-un fel de zonă conservatoare, dar facem progrese.

— Zonă foarte frumoasă.

— Exact.

Când se-ntorc în salon, Harry se simte obligat să-i explice:

— Fiul meu a ales culorile astea pentru pereți și mobilier. Fiul meu, Nelson. Eu aș fi mers pe ceva mai, ăăă, estompat, dar el e, de fapt, cel care conduce salonul în timp ce eu petrec jumătate de an în Florida. Neveste-mii îi place soarele de acolo. Apropo, și ea joacă tenis. Adoră jocul ăsta.

Domnul Shimada devine radios. Buzele i se aplatizează de parcă și le-ar presa de un geam, iar ochelarii cu rame aurii pătrățoase parcă îi sunt lipiți de ochi.

— Îr cunoaștem pe Nerson Angstrom, spune el.

Rostește cu dificultate numeroasele consoane ale numelui de familie, îl pronunță „An-ca-stom".

— Un om de-a dreptul faimos la Compania Toyota.

O strângere de inimă și senzația de urinare apărută sub curea îi dau de înțeles lui Harry că, după atâtea politețuri, au ajuns la scopul vizitei.

— Nu vreți să poftiți în biroul meu și să luați un loc?

— Cu prăcere.

— Doriți să vă aducă ceva una dintre fete? Cafea? Ceai? Nu-i ca al dumneavoastră, firește. Doar un pliculeț de Lipton...

— Nu-i nevoie, murțumesc.

Destul de neceremonios, intră în biroul lui Harry și se așază pe fotoliul din imitație de piele al clienților, cu brațele cromate capitonate, cu fața la birou. Își pune geanta diplomat uimitor de subțire pe genunchi și își împreunează calm mâinile deasupra ei, lăsând să i se vadă manșetele orbitor de albe. Așteaptă să-l vadă și pe Harry așezat la birou, apoi începe ceea ce aduce cu un discurs pregătit dinainte.

— Noi, în Japonia, spune el, admirăm dintotdeauna America. În timpur ocupației, când eram un puști, îi admiram pe sordații înarți, cu ferur ror de-a fi. Sordați inamici, dar nu oameni răi. Oameni puternici. Sfetnicii Împăraturui nostru r-au îndrumat pe cărări greșite, așa că generarur MacArthur ni s-a părut așa cum fusese Împăratur pe vremuri, distant și de cea mai bună caritate. Am muncit din greu a face tot ce a sugerat er – să reconstruim orașere arse, să învățăm ce-i democrația. Japonezii foarte umili ra început în raport cu America. Știți povestea Toyota. Ra început, foarte modești, pe urmă

mai mari, scoatem un produs mai bun pentru banii omului de rând, da? Voi r-ați cerut, noi r-am adus, da?

— Bună lozincă, apreciază Harry. Îmi place mai mult decât unele sosite mai recent.

Domnul Shimada însă nu se așteaptă să fie întrerupt nici măcar o clipă. Apucă mai strâns servieta maronie cu mâinile lui lucioase, manichiurate, și se apleacă în față pentru ca glasul lui să fie mai clar.

— Și totuși, în anii de după război, japonezii, au avut un mare respect pentru Statere Unite. Erau ca un frate mai mare. Dar în urtimur timp, fratere mai mare acționează ca fratere mai mic, se prânge tot timpur și se vaietă. Vrea murte avantaje în comerț, spunând că japonezii fac competiție neroiară. De ce neroiară? Fă ceva chiar mai ieftin cu taxe vamare și costuri de transport cu tot, oameniror re prace, oamenii cumpără. Ferur de viață american din vremurire de demurt. Dar în noire vremuri, America nu face nimic în afară de fuziuni, achiziții, taxe mai mici, creșterea datoriei naționare. America ia totur și nu dă nimic. Ca o gaură neagră mare.

Domnul Shimada e mândru de această analogie la modă și de engleza lui care te lasă fără replică. Își zâmbește sieși și deschide servieta cu un țăcănit dublu la fel de înfiorător ca o împușcătură. Scoate din ea o singură coală de hârtie crem, rigidă, decorată cu cifre răzlețe bătute la mașină.

— Din cifrere de aici reiese că, între noiembrie '88 și mai '89, Springer Motors nu raportează vânzarea a nouă mașini Toyota, în varoare de o sută treizeci și șapte de mii patru sute de dorari ra prețur de fabrică. Dobânda acumurată ra suma asta se ridică până în prezent ra patruzeci și cinci de mii opt sute de dorari.

Dă să se încline din reflex, dar pe jumătate își suprimă acest gest și-i întinde hârtia peste birou.

Harry o acoperă cu mâna lui mare și-i spune:

— Mda, păi, contabilii angajați de *noi* v-au raportat toate aceste date. Nu se pune problema ca Springer Motors să-ncerce să înșele pe cineva. E o situație aiurea – neobișnuită – care a apărut și pe care acum o îndreptăm. Fiul meu a avut o problemă cu drogurile și a angajat o poamă stricată pe postul de contabil-șef, împreună ne-au jefuit pe toți. Și pe Brewer Trust, cu o altă escrocherie – cumpărau mașini în numele unui prieten mort, vă vine să credeți una ca asta? Dar uitați, împreună cu nevastă-mea – practic, ea e proprietarul – intenționăm să plătim până la ultimul cent datoria pe care o avem

la Mid-Atlantic Toyota. Şi aş dori să văd, cândva, cum o să ne calculaţi dobânda respectivă.

Domnul Shimada se lasă un pic pe spate şi îşi ţine cel mai scurt discurs:

— Cât de curând?

Harry se aruncă cu capul înainte:

— Până la sfârşitul lui august.

Peste trei săptămâni. Probabil că vor trebui să facă un împrumut la bancă, iar Brewer Trust e deja la cuţite cu ei. Ei bine, să găsească soluţia contabilii lui Janice dacă-s aşa de deştepţi.

Domnul Shimada clipeşte în spatele lentilelor parcă încastrate pe faţa lui plată şi pare să dea din cap a aprobare.

— Sfârşitur rui august. Dobânda a fost carcurată ra doisprezece ra sută, conform împrumuturiror standard TMCC[1].

Închide servieta cu un ţăcănit şi o pune în echilibru pe braţul fotoliului. Se uită lung, pieziş, la fotografiile înrămate de pe biroul lui Harry: Janice, când încă mai avea breton, într-o rochie lungă de lamé, acum trei-patru ani, înainte de-a pleca la petrecerea de Anul Nou din Valhalla Village, o poză color făcută cu blitz de către Fern Dreschel, cu un Nikkomat pe care Bernie tocmai i-l făcuse cadou de Hanukkah şi care a ieşit surprinzător de bine, Janice, nerăbdătoare să ajungă la petrecere, nu-şi arată deloc vârsta, e un pic supraexpusă, defocalizată şi cu capul în nori; fotografia lui Nelson de la absolvirea liceului, cu jachetă şi cravată, dar cu părul lung ca al unei fete, căzându-i până la umeri; şi, rămasă acolo din perioada şefiei lui Nelson la acest birou, o fotografie alb-negru înrămată a lui Harry pozând în echipamentul de baschetbal, ţinând mingea deasupra umărului drept, strălucitor, pregătindu-se parcă de-o aruncare, cu părul tuns periuţă, cu ochii somnoroşi şi tricoul inscripţionat MJ.

Postura mai relaxată a domnului Shimada în fotoliu sugerează o etapă mai puţin formală discuţiei.

— Tinerii din ziua de azi foarte interesanţi, spune el în cele din urmă. Nu re este teamă a muri de foame, cum s-a întâmprat în aproape toată istoria omenirii. Până de curând nu se temeau de bomba atomică. Dar speriaţi de ceva... nu fericiţi. Şi în Japonia. Brugii, muzica rock nu fac fericire destură. Înainte, în Japonia, rucrurire cere mai simpre îi fac fericiţi pe oameni. Un crar de rună

1 Toyota Motor Credit Corporation.

pe un ereşteu ra un moment dat. Greierii care cântă în crâng de bambuşi. Rucrurire foarte mici pot aduce o fericire foarte mare. Japonia e o ţară insurară mică, trebuie să se descurce cu mai nimic. Nu ca nesfârşita China, nu ca SUA. Nu tu puţuri de petror, nu tu spaţii vaste. Nu avem decât oamenii noştri, disciprina ror. Rocuiesc in Carifornia de cinci ani şi mă dezamăgeşte ripsa de disciprină a oameniror din America. Murte carităţi bune, fireşte. Buni ra tenis, inimi bune. Distracţie maximă. Am murţi prieteni americani foarte dragi. Îşi cer tot timpur scuze pentru ragărere de concentrare japoneze din epoca lui Frankrin Roosevert. Re răspund întotdeauna: „Era război!" În război, oamenii au nevoie de disciprină. Nu numai în război. Şi pacea e tot un fer de război. Acum nu ne mai ruptăm cu americanii, cu britanicii, ci cu Nissan, Honda, Ford. Agenţia Toyota trebuie să fie un roc ar disciprinei, un roc ar ordinii.

Harry simte nevoia să-l întrerupă, nu-i place încotro bate acest monolog.

— Noi credem că aşa-i şi agenţia asta. Vânzările au crescut cu opt la sută în vara asta, contrar tendinţei manifestate la nivel naţional. Tot timpul le spun oamenilor: Toyota e bună cu noi de-atâta vreme, iar noi suntem buni cu Toyota.

— Nu mai, îmi pare rău, spune simplu domnul Shimada şi îşi reia ideea: În Statere Unite, pentru mine e fascinant confrictur dintre ordine şi ribertate. Toată rumea menţionează ribertatea, toate ziarere şi tereviziunire, moderatorii... toată rumea. Murtă iubire şi vorbe despre ribertate. Skateboarderii vor ribertate să foroseasca farezere şi să-i dărâme pe bieţii bătrâni. Negrii cu aparate de radio vor ribertate să se exprime cu zgomot super-tare. Oamenii vor să aibă ribertate să deţină arme şi să-i împuşte pe arţii pe autostrăzi din pură prăcere. În Carifornia, căcatur de câine mă surprinde mult. Peste tot, căcat de câine, câinii trebuie să aibă o ribertate importantă de vreme ce se cacă peste tot. Ribertatea câiniror e mai importantă decât iarba curată sau trotuarur curat. În SUA, Toyota speră a crea insure de ordine într-un ocean de ribertate. Sperăm a obţine un echiribru adecvat între nevoire rumii de afară şi nevoire fiinţei interioare, între ceea ce noi numim în Japonia *giri* şi *ninjō*.

Se apleacă în faţă şi, arătându-şi manşetele albe sclipitoare, bate darabana cu degetele pe coala cu cifre de pe biroul lui Harry.

— Prea murtă dezordine. Prea murt căcat de câine. Prătiţi până ra sfârşitur rui august, nu vă dăm în urmărire penară. Dar gata cu franciza Toyota la Singer Motors.

— Springer, îl corectează Harry automat. Ascultați-mă, încearcă el să pledeze. Nimeni nu se simte mai prost decât mine din cauză că băiatul meu a luat-o razna.

Acum domnul Shimada este cel care întrerupe conversația; s-a ambalat la auzul propriului său discurs, cu toate frumoasele umbre japoneze care s-or fi format în mintea lui.

— Nu numai băiatur, spune el. Cine sunt tatăr și mama unui asemenea băiat? Unde sunt? În Frorida, bucurându-se de soare și tenis, în timp ce tânărur se joacă cu automobirere. Nelson An-castom e încă prea tânăr să conducă agenția Toyota. Face de râs compania Toyota.

Această afirmație îi trage mult în jos colțurile buzelor plate, se încruntă cu ochii bulbucați.

Harry argumentează disperat:

— Doriți un personal tânăr, care să atragă cumpărători tineri. Nelson împlinește treizeci și trei de ani peste două luni.

Își zice că și-ar răci gura de pomană și poate că l-ar și jigni pe domnul Shimada dacă s-ar apuca să-i explice că, la aceeași vârstă, Isus Christos era destul de în vârstă să fie răstignit și să mântuiască omenirea. Îl imploră pentru ultima dată:

— O să vă pierdeți toți clienții. De treizeci de ani încoace oamenii din Brewer știu unde să vină ca să-și cumpere o Toyota. Chiar aici, pe Route Unu Unu Unu.

— Gata, declară domnul Shimada. Prea murt căcat de câine, domnure Anc-strom, iar la a treia încercare aproape că-i pronunță numele corect; n-ai cum să nu-i admiri. Toyota nu agreează jocurire murdare cu produsere ei.

Își ia servieta subțire și se ridică.

— Păstrați factura. Vor mai sosi murte arte hârtii. O vizită foarte prăcută, chiar dacă regretabiră și o conversație bună pe subiecte de interes generar. Fiți drăguț și expricați-i șoferului rimuzinei drumul spre Route Patru Doi Doi. Acolo are agenție domnul Krauss.

— Vă duceți să-l vedeți pe Rudy? Pe vremuri lucra aici. Eu l-am învățat tot ce știe.

Domnul Shimada înțepenește, în costumul său albastru-fumuriu cu dunguliițe de-abia vizibile.

— Bun învățător nu întotdeauna bun părinte.

— Dacă Rudy o să fie singurul vânzător de Toyota din oraş, ar trebui să scape de Mazda. Motorul ăla Wankel n-a funcţionat niciodată ca lumea. Prea aduce cu o cuşcă de veverişe.

Acum, că securea a căzut, Harry se simte uşor ca un fulg. Incertitudinea te omoară, renunţarea îşi are părţile ei plăcute.

— Apropo, mult noroc cu Lexus-ul, zice el. Oamenii nu se gândesc la lux când vine vorba de Toyota, dar lucrurile se pot schimba.

— Rucrurire se schimbă, îl aprobă domnul Shimada. E tristur secret ar omenirii.

Ajuns în salon, strigă:

— Domnişoara drăgăraşă?

Elvira traversează salonul cu mersul ei rapid, ţăcănindu-şi tocurile, iar cerceii îi execută un dans frenetic în marginile maxilarelor. Oaspetele o întreabă:

— Îmi puteţi da o carte de vizită, în caz de referinţă viitoare?

Ea scoate una dintr-un buzunar al costumului, iar domnul Shimada o acceptă, o studiază cu un aer grav, se înclină cu mâinile pe lângă corp, iar apoi, pentru a face şi el o glumă în stil american, imită o lovitură de tenis cu reverul.

— Aţi prins figura, îl laudă ea. Luaţi-o cât mai de jos.

El se înclină din nou şi, întorcându-se spre Harry, îi zâmbeşte atât de larg, încât faldurile feţei îi saltă ramele ochelarilor.

— Noroc cu murtere probreme. Poate ar trebui să cumpăraţi un Rexus ra preţ de dearer, până nu e prea târziu.

Asta s-ar zice că-i o mică glumă japoneză.

Harry îi strânge curajos mâna manichiurată.

— Cred că acum nu-mi pot permite nici măcar o Corolla, spune el şi, dintr-un reflex de bunăvoinţă, reuşeşte să facă o scurtă plecăciune.

Îl conduce pe oaspete afară la limuzina al cărei şofer negru se sprijină de bara de protecţie şi mănâncă o felie de pizza, iar un nor se retrage lăsând să se vadă soarele; strălucirea incoloră şi nemiloasă a zilei caniculare îl face pe Harry să-şi ferească ochii; toate glumele îşi pierd hazul şi, brusc, se simte fragil şi bolnav de inimă rea. Nu-şi poate imagina salonul fără reclama albastră şi înaltă cu TOYOTA, lacul strălucitor şi încremenit de maşini impecabile, vopsite în culori orientale uşor amărui. Biata Janice, vestea are s-o zdruncine. O să-şi spună că şi-a trădat tatăl.

Ea însă nu pune prea tare la suflet această veste; în ultima vreme mai mult o interesează cursurile ei de imobiliare. Janice a terminat

un modul de zece săptămâni, iar acum s-a înscris la altul. Discută la telefon îndelung cu colegele de curs despre următorul test sau despre personalitatea fascinantă a profesorului lor, domnul Lister, cu noua lui barbă sexy.

— Sunt sigură că Nelson și-a făcut un plan, spune ea. Iar dacă n-are, ne așezăm cu toții și găsim noi ceva.

— Găsim ceva?! Dispar din senin două sute de mii de dolari! Și adio Toyota, vinde-le dacă mai poți.

— Erau chiar așa de grozave, Harry? Nelson le ura. De ce să nu obținem o franciză americană? Nu revine Detroit-ul cu surle și trâmbițe?

— Nu-s destul de mari să și-l permită pe Nelson Angstrom.

Janice îi ia replica în glumă și exclamă:

— Răuleanule!

Apoi se uită la chipul lui, e uimită și întristată de ceea ce zărește, traversează bucătăria și întinde mâna, să-i atingă fața.

— Harry, *prea* pui la suflet totul. Tăticu' avea o vorbă: „Orice șut în fund e un pas înainte". Nelson se întoarce acasă peste o săptămână, iar până atunci nu putem face nimic.

Dincolo de plasa de la fereastra bucătăriei, de care se tot cioc-nesc fluturii de noapte, seara începutului de august are nuanța pestriță caracteristică anotimpului, de lumină ce se retrage în timp ce căldura verii stă pe loc. Pe măsură ce zilele devin mai scurte, apare o uscăciune de iarbă moartă și țârâit de insecte chiar și-n vara asta cu ploi abundente, cu mai multe furtuni și inundații neașteptate în Diamond County decât a văzut Harry la viața lui. Observă că în curte au căzut câteva frunze maronii din cireșul exotic și că tulpinile fucsiei violete dau să se usuce. În starea lui de izolare și moleșeală, e tot mai atras de pământ, ca o de o mamă familiară lui din pruncie, care încă nu și-a lepădat fustele în umbra de sub tufișuri.

— Căcat, rostește el cuvântul încărcat cu magie din seara de-acum trei luni, când Pru l-a folosit ca să-și anunțe hotărârea disperată de-a se culca o dată cu el. Ce planuri să aibă Nelson? Să zică mersi dacă scapă de închisoare.

— Nu intri la închisoare pentru furt din buzunarul propriei familii. A avut o problemă medicală, a fost bolnav ca și tine, doar că nu de angină, a suferit de o dependență. Acum amândoi sunteți pe cale de vindecare.

În cuvintele ei, el discerne din ce în ce mai mult alte voci, alte opinii și o înțelepciune acumulată în altă parte.

— Cu cine ai stat de vorbă? o întreabă. Parcă-ai fi deșteapta aia de Doris Kaufmann.

— Eberhardt. N-am mai stat de vorbă cu Doris de săptămâni întregi. Mai ies cu câteva dintre fetele înscrise la cursul ăsta de imobiliare, după ore, la un local micuț de pe Pine Street, care nu-i prea rău famat, cel puțin nu de curând, iar una dintre ele, Francie Alvarez, zice că orice dependență trebuie văzută ca o boală, e ca și cum ai face gripă, altfel am înnebuni de-a binelea dând vina pe dependenții din jurul nostru, de parcă ei ar avea de ales.

— Și ce te face să crezi că tratamentul lui Nelson va da roade? Faptul că ne costă șase miare? Pe puști îl doare-n șpiț de banii ăștia. S-a internat doar ca să se mai liniștească lucrurile. Chiar tu mi-ai spus că ți-a zis odată că iubește cocaina mai mult decât orice pe lumea asta. Mai mult decât pe tine, decât pe mine, decât pe propriii copii.

— Ei bine, în viață, câteodată, trebuie să renunți la lucrurile pe care le iubești.

La Charlie. Oare la el s-o fi gândind acum de are vocea atât de sinceră, încărcată de o înțelepciune tristă și de o fermitate înțeleaptă? În lumina crepusculară de august, ochii ei au o întunecime care parcă îl invită să-i fie părtaș la înțelepciunea pe care a adunat-o din viața ei de femeie. Degetele ei îi ating din nou obrazul, e o atingere ce-i amintește de cea a unei muște care, atunci când încerci să adormi, ți se tot așază pe față și te gâdilă ici-colo. Este enervantă; încearcă să scape de atingerea ei dând scurt din cap. Ea își retrage mâna, dar încă îl fixează cu o privire solemnă.

— Mă tem mai mult pentru tine decât pentru Nelson. Îți revine angina? Senzația aia de sufocare?

— Mă mai ia câte un junghi din când în când, recunoaște el. Dar iau o pastilă și gata. E-o treabă cu care va trebui să mă obișnuiesc.

— Mă-ntreb dacă n-ar fi trebuit să faci bypassul ăla.

— Mi-a ajuns și angioplastia. Câteodată mă simt de parcă mi-ar fi lăsat cateterul acolo.

— Harry, ar trebui măcar să faci mai multă mișcare. De la salon aterizezi direct în fața televizorului și de-acolo în pat. Nu mai joci golf.

— Păi, dacă s-a spart gașca, nu mai are nici un haz. Tinereii ăștia de la Flying Eagle n-au nevoie de-un bătrân în echipă. Când o să ne-ntoarcem în Florida, o să mă apuc din nou.

— E și asta o chestiune despre care trebuie să discutăm. Ce rost mai are să-mi iau autorizația de agent imobiliar dacă ne ducem

imediat în Florida pentru şase luni? N-o să apuc niciodată să mă fac cunoscută prin împrejurimi.

— Să te faci cunoscută? Dar eşti cunoscută, şi încă cum. Eşti fiica lui Fred Springer şi nevasta lui Harry Angstrom. Iar acum eşti şi mama unui cocainoman faimos.

— Voiam să zic cunoscută profesional. E o expresie de-a domnului Lister. Înseamnă să ştie oamenii de unde să mă ia, nu să dispar dintr-odată în Florida, ca o persoană care nu-şi ia munca în serios.

— Vasăzică, conchide el, Florida a fost bună să mă faci dispărut când eram director la Springer Motors, să mă dai la o parte din calea lui Nelson, dar acum, când îţi închipui că eşti o femeie cu carieră, putem s-o dăm încolo de Florida.

— Păi, recunoaşte Janice, chiar mă gândeam că una dintre posibilităţile de-a reduce din datoriile companiei ar putea fi vânzarea apartamentului din Florida.

— Să-l *vindem*? Nici mort! exclamă el, nu din convingere, ci fiindcă-i place cum îi sună vocea când e indignat ca un tată veşnic scandalizat dintr-un serial de comedie, sau ca Steve Martin cu părul lui argintiu în filmul *Numai tată să nu fii*, pe care l-au vizionat aseară pentru că i s-a părut nostim uneia dintre amicele lui Janice de la imobiliare. Mi s-a subţiat prea mult sângele ca să mai suport o iarnă nordică.

În replică, Janice arată de parcă mai are puţin şi izbucneşte în plâns, cu ochii negri numai jar şi împăienjeniţi ca ai micuţului Roy când e gata să dea apă la şoareci.

— Harry, nu mă zăpăci de cap, îl imploră ea. Nici măcar nu pot să-mi dau examenul de autorizare mai devreme de octombrie. Nu-mi vine să cred c-o să mă duci fuguţa în Florida, unde autorizaţia nu-i valabilă, doar ca să joci tu golf cu nişte tipi mai bătrâni şi mai slabi decât tine. Şi care, oricum, te bat şi te uşurează de douăzeci de dolari de fiecare dată.

— Păi, *eu unul* ce-o să fac aici în timp ce tu te-nvârţi prin târg şi te dai mare? S-a zis cu salonul, *kaput*, sau cum i-o zice în japoneză, *finito*, şi chiar dacă n-ar fi, dacă puştiul e cât de cât pe calea cea bună, o să vrei să se-ntoarcă acolo, iar el nu mă poate suferi, ne încurcăm unul pe altul, ne călcăm reciproc pe nervi.

— Poate că n-o să vă mai călcaţi. Poate că Nelson va trebui să se-mpace cu tine, iar tu cu el.

Harry îi mărturiseşte umil:

— Mi-aş dori şi eu asta.

Tatăl şi fiul contra restului lumii, reconstruiesc salonul de la zero: viziunea asta îl entuziasmează pe moment. Să stea de poveşti cu Benny şi Elvira în timp ce Nelson mişună de colo-colo prin marea de capote şi vinde ca pâinea caldă maşini la mâna a doua. Springer Motors redevine ce-a fost până ca Fred să primească franciza Toyota. Şi ce dacă datorează câteva sute de mii de dolari? Guvernul are datorii de miliarde şi nu-i pasă nimănui.

Ea îi citeşte pe chip optimismul şi-i atinge obrazul a treia oară. De-acum, noaptea Harry trebuie să se scoale cel puţin o dată şi, câteodată, dacă bea mai mult de-o bere la televizor, de două ori, aşa că a învăţat să traverseze dormitorul prin beznă, pipăie tăblia de sticlă a noptierei, apoi, după ce face câţiva paşi cu braţul întins, atinge marginea lucioasă, lăcuită a biroului înalt, iar de-acolo apucă clanţa uşii de la baie. Fiecare atingere, îşi zice el noapte de noapte, lasă în urma ei o mică depunere de sudoare şi grăsime de pe pielea degetelor; în cele din urmă, marginea biroului o să se înnegrească la fel cum i s-a murdărit tivul buzunarelor de la pantalonii de golf de-atâta scos şi băgat la loc suporturile de mingi de golf, joc după joc, ani în şir. Iar acumularea de depuneri de grăsime lăsate de bâjbâiala lui, îi trece câteodată prin minte când ajunge cu bine în baie şi aprinde lumina strălucitoare, va dăinui ca o umbră pe suprafaţa lăcuită, va rămâne ca un nor microscopic de grăsime corporală şi când el nu va mai fi.

— Nu mă forţa, iubitule, îi spune Janice, pe un ton rar, plăcut auzului, care-i face bătrâna inimă împietrită să bată mai repede, animată de sentimente conjugale renăscute. Toată tărăşenia asta oribilă cu Nelson mă stresează rău de tot, chiar dacă nu las să se vadă tot timpul. Sunt mama lui, sunt umilită, nu ştiu exact ce-o să se-ntâmple. Totul e-n vânt.

El simte o apăsare în piept şi un junghi în partea stângă. Visul lui despre cum va lucra cot la cot cu Nelson a pierit, a fost doar un vis deşert. Încearcă s-o facă pe Janice, atât de înspăimântător, de neobişnuit de sumbră şi directă, să zâmbească cu o poantă răsuflată:

— La vârsta mea, nici vântul nu mi-o mai umflă.

Nelson are programată externarea de la dezintoxicare exact în ziua când, în mai puţin de două săptămâni, un al doilea congresmen al Statelor Unite, de data asta un republican alb, moare într-un accident de avion. Unul în Etiopia, altul în Louisiana; unul – fost

membru al mişcării Black Panther, iar celălalt – un fost şerif. N-ai zice că meseria de politician e atât de periculoasă, dar te face să zbori. Pru se duce să-şi aducă soţul cu maşina de la sanatoriul din North Philadelphia, iar Janice rămâne cu copiii. Curând după sosirea lor, Janice vine acasă în Penn Park.

— M-am gândit c-ar fi bine să-i las între ei, pe ei patru, îi explică ea lui Harry.

— Cum ţi s-a părut?

Ea-şi atinge gânditoare buza de sus cu vârful limbii.

— Mi s-a părut... serios. Foarte concentrat şi calm. Nu se mai bâţâia ca înainte. Nu ştiu cât a apucat să-i spună Pru despre faptul că Toyota ne-a retras franciza şi că le-ai promis să le plătim atât de curând cele o sută patruzeci şi cinci de mii de dolari. N-am vrut să i-o trântesc aşa, pe nepusă masă.

— Atunci, *ce* i-ai spus?

— I-am zis că arată minunat – de fapt, parcă s-a mai îngrăşat un pic – şi i-am mai spus că eşti mândru de el că a rezistat până la sfârşit.

— Hmm. A întrebat ceva de mine? De sănătatea mea?

— Nu tocmai, Harry, dar ştie că i-am fi spus ceva dacă te-ai fi simţit mai rău. Mi-a părut preocupat mai mult de copii. A fost de-a dreptul impresionant – i-a dus pe amândoi în camera în care ţinea mama toate plantele, cea căreia îi spunem salonul însorit, şi şi-a cerut scuze că n-a fost un tată bun, le-a explicat cum e cu drogurile şi că a fost într-un loc unde l-au învăţat să nu se mai atingă niciodată de droguri.

— Ţie ţi-a cerut scuze c-a fost un fiu rău? Sau lui Pru, c-a fost un soţ de tot rahatul?

— Habar n-am ce-a discutat el cu Pru – au avut în maşină ore întregi la dispoziţie. Se circulă tot mai greu în jurul Philadelphiei de când cu lucrările alea la autostradă. Toate drumurile şi podurile sunt într-o condiţie deplorabilă.

— N-a întrebat deloc de mine?

— Ba da, fireşte că a întrebat, scumpule. Mâine-seară suntem aşteptaţi la cină.

— Aha. Ca să admir minunea nedependentă de droguri. Minunat.

— Nu mai vorbi aşa. Are nevoie de tot sprijinul nostru. Revenirea în mediul tău e cea mai grea parte a vindecării.

— Mediu, ai? Vasăzică asta suntem noi.

— Așa i se spune. Va trebui să se țină departe de mulțimea de tineri drogați care se adună la Laid-Back, așa că familia trebuie să se străduiască din greu să-i umple acest gol.

— Dumnezeule mare, ce mama dracu' ești așa de al naibii de mieroasă? se răsteşte el.

E plin de ranchiună. Nu-i place că Nelson se bucură de-atâta atenție pentru că-i fiul risipitor. Îl seacă faptul că Janice învață cuvinte noi și explorează noi domenii, departe de el. Urăște faptul că lumea-i atât de plină de datorii și nimeni nu trebuie să le *plătească* – nici Mexicul, nici Brazilia, nici băncile alea jegoase S&L.[1], nici Nelson. Rabbit nu s-a dat niciodată în vânt după etica demodată, dar decăderea lor morală îl macină cumplit.

Își petrece noaptea și ziua următoare în pat și la salon. Le spune lui Benny și Elvirei că Nelson s-a întors, că maică-sii i s-a părut gras, dar nu le-a dezvăluit ce gânduri are. Elvira a primit un telefon de la Rudy Kraus, care a întrebat-o dacă nu vrea să se mute pe Route 422, să lucreze pentru el. Un oarecare domn Shimada a lăudat-o foarte mult. A aflat și că Jake pleacă de la Volvo-Olds din Oriole, să preia șefia unei agenții Lexus undeva spre Pottstown. Deocamdată însă, ea ar prefera să-și păstreze cumpătul, să vadă ce planuri are Nelson. Benny s-a interesat pe la alte agenții și nu-i foarte îngrijorat.

— Ce-o fi o fi, știți ce vreau să zic. Cât timp sunt sănătos și am o familie... astea-mi sunt prioritățile.

Harry i-a rugat să nu spună nimănui de la service ce lovitură sub centură le-a dat domnul Shimada. Privește lucrurile cu o detașare crescândă; în timp ce se plimbă pe podeaua cu dale de plastic a salonului, capul pare să-i plutească deasupra ei la fel de amețit ca atunci când îi plutea cu jobenul deasupra asfaltului găurit, în ziua paradei. Se maturizează. Se duce cu mașina acasă, prinde începutul emisiunii lui Brokaw de pe Channel 10 (o avea el un fel de buză de iepure, dar, cel puțin, nu pronunță „dăspre"), dar apoi Janice insistă să urce din nou în Celica și să traverseze împreună Brewerul spre Mt. Judge pentru a nu mai știe câta oară în viață.

---

1 Aluzie la criza prin care au trecut cooperativele de credit (*loan and saving banks*), ale căror datorii de peste 126 de miliarde de dolari au fost achitate de guvernul președintelui George Bush la începutul anilor '90.

Nelson și-a ras mustața și a renunțat la cercel. S-a bronzat pe terenul de sport și, într-adevăr, pare mai dolofan. Buza de sus, vizibilă din nou, pare lungă, cărnoasă și bosumflată ca a bunicii Springer. Se pare că seamănă cu ea; aducea cu un maț de cârnat bine îndesat, iar Harry constată că Nelson îi calcă pe urme. Băiatul se mișcă țeapăn ca o bătrânică, de parcă centrul de dezintoxicare ar fi scos din el nu numai drogurile și tremuriciul, ci și agilitatea înnăscută. Pentru prima oară, taică-său vede în el un om de vârstă mijlocie; părul rărit și peticele de chelie vizibile fac parte din el, nu-s doar o boală trecătoare. Îi amintește lui Harry de un popă, un reprezentant vag siropos și plinuț al unei secte oarecare, ca și fraierul ăla care a îngropat-o pe Thelma. O anume formalitate dobândită în ultimul timp e vizibilă și în ținuta lui: deși seara este umedă și caldă, lucru firesc pentru anotimpul în care se află, poartă o cravată în dungi și o cămașă albă și-l face pe Harry să se simtă fals tinerel în tricoul polo cu guler moale și cu emblema Flying Eagle.

Nelson și-a întâmpinat părinții la ușă și, după ce și-a îmbrățișat mama, a încercat să facă același lucru și cu taică-său, cuprinzându-l stângaci cu brațele pe bărbatul mult mai înalt și trăgându-l în jos, să-și frece obrajii țepoși. Harry a fost luat prin surprindere, deloc încântat: îmbrățișarea i s-a părut fățarnică, poponară și forțată, în genul propovăduit de evangheliștii ăștia de la televizor înainte de-a ieși din cadru și de a-și ciocăni secretarele. De când băiatul a împlinit o vârstă de două cifre, el și Nelson de-abia s-au mai atins. S-a vrut, fără îndoială, un fel de împăcare și reparație morală, dar Harry a rămas cu impresia că-i un ritual învățat de fiu-său altundeva și că n-are nimic de-a face cu faptul că-i un Angstrom.

Pru, la rândul ei, pare uluită că, dintr-odată, soțul ei a ajuns să se poarte ca un popă; când Harry se apleacă și așteaptă ca buzele ei moi și fierbinți să-i atingă buzele, se trezește doar cu un obraz uscat și acela retras cu o iuțeală ce trădează teama. Ia asta ca pe-o ofensă, dar nu-i vine să creadă c-a greșit în vreun fel. De la episodul acela din noaptea sălbatică și vijelioasă, tăcerea ei sugerează dorința de-a se preface că nu s-a întâmplat nimic, iar tăcerea lui sugerează faptul că-i de acord cu asta. Nu mai are puterea, excesul de vitalitate necesare unei aventuri – cu pericolele ei, cu prestațiile ei pretențioase, cu tăinuirea ei suprapusă ca un filigran vieții tale normale urmărindu-te în chip obsedant și cu amenințarea permanentă de-a fi dată în vileag și de-a i se pune capăt. Nu suportă gândul că Nelson

ar putea afla adevărul, chiar dacă nu l-a deranjat prea tare că Ronnie l-a știut. Ba chiar s-a bucurat, ca de-o lovitură cu cotul trasă adversarului sub coș. El și Thelma au fost la fel, fiecare capabil să cântărească riscurile și avantajele, capabili să construiască împreună un spațiu ferit, în care să se simtă liberi timp de-o oră, liberi de orice altceva în afară de ei înșiși. Cu cei din generația ta – cu aceleași cântece, aceleași războaie, aceleași atitudini față de războaiele astea, aceleași reguli și emisiuni radio – poți să cumpănești posibilitățile și imposibilitățile. Cu o persoană dintr-o altă generație, încerci marea cu degetul, te joci cu focul. Așa că-i cade greu până și această infimă schimbare comportamentală a lui Pru, această răceală pe care o ia ca pe-o mustrare.

Copiii mănâncă odată cu ei, Judy și Harry de-o parte a mesei mari, din mahon, moștenită de la familia Springer, așternută ca pentru o sărbătoare, Janice și Roy de cealaltă parte, iar Pru și Nelson în capul mesei. Nelson spune rugăciunea; îi pune pe toți să se ia de mâini și să închidă ochii, iar după ce lor le vine să țipe de penibil, pronunță cuvintele:

— Pace. Sănătate. Minte sănătoasă. Iubire.

— Amin, încheie Pru, părând speriată.

Judy nu se poate abține să nu se uite fix la Harry, să vadă ce are el de spus.

— Drăguț, îi zice lui fiu-său. Treaba asta ai învățat-o la dezintoxicare?

— Nu dezintoxicare, tati, ci reabilitare.

— Mă rog, cum i-o zice; se făcea religie multă?

— Trebuie să recunoști că ești neputincios și depinzi de-o putere superioară, ăsta-i primul principiu al AA și NA.

— Din câte-mi amintesc, tu n-aveai treabă cu nici o putere superioară.

— N-aveam și nici n-am încă, în forma prezentată de religia creștină. Nu trebuie decât să crezi într-o putere superioară nouă – în Dumnezeu așa cum Îl înțelegem.

Totul sună atât de clar și simplu, încât Harry trebuie să-și învingă tentația de-a se lansa într-o dispută.

— Minunat, comentează el. Merge orice te-ajută să ieși la liman, cum ar zice Sinatra.

I-l citase Mim odinioară. În seara asta, în casa Springer, Harry simte că-l desparte o distanță imensă și regretabilă de Mim, mami

și papsi, de toată lumea de pe Jackson Road, din anii '30-'40, care trăia cu frica lui Dumnezeu și care a dispărut.

— Tu însă credeai mult în chestiile astea, îi spune Nelson.

— Am crezut, încă mai cred, răspunde Rabbit, știind că-l irită pe puști cu amabilitatea lui. Dar nu poate să nu adauge: Aleluia. Când mi-au băgat cateterul ăla în inimă, am văzut lumina.

— La centru ți se spune că unii te vor lua peste picior pentru că te-ai îndreptat, dar nu și că unul dintre ei va fi propriul tău tată.

— Nu-mi bat joc de nimic. Dumnezeule! Îți urez să ai parte de toată pacea, iubirea și mintea sănătoasă pe care o dorești. Îmi doresc asta din toată inima. Cu toții ne dorim asta din toată inima. Nu-i așa, Roy?

Micuțul îl privește furios că, fără veste, l-a ales tocmai pe el. Buza de jos, umedă, începe să-i tremure; se întoarce cu fața către maică-sa. Pru îi spune lui Harry pe un ton blajin, direct, în care el simte o urmă de recunoaștere, de ploaie ce împroașcă oblonul unei ferestre:

— Roy e foarte necăjit, încearcă să se obișnuiască cu întoarcerea lui Nelson.

— Știu ce simte, spune Harry. Ne-am obișnuit cu toții să nu-l mai avem prin preajmă.

Nelson o privește pe Janice indignat, parcă cerșindu-i înțelegerea.

— Nelson, povestește-ne despre activitatea ta de consiliere, zice ea pe tonul prefăcut al cuiva care a auzit deja povestea.

În timp ce le povestește, Nelson stă neclintit, curios de potolit; Harry îl știe de mic smucit și agitat, cu gesturi febrile care totuși aveau ceva prietenos și optimist în ele.

— În cea mai mare parte a timpului, le povestește el, doar stai și asculți, îi lași pe ei să rezolve situația prin propriile lor discuții. Nu trebuie să zici mare lucru, ajunge să le-arăți că ești dispus să aștepți și să asculți. Până și cei mai duri copii ai străzii își deschid în cele din urmă sufletul. Din când în când trebuie să le reamintești că ai trecut și tu prin asta, așa că poveștile lor de război nu te impresionează. Mulți dintre ei au vândut droguri, iar când încep să se laude cu câștigurile lor, nu trebuie decât să-i întrebi: „Și unde sunt acum?" Nu le mai au, le spune Nelson mesenilor, propriilor lui copii care-s ochi și urechi. Le-au făcut praf.

— Apropo de făcut praf... începe Harry.

Nelson îl întrerupe cu predica lui spusă pe un ton placid.

— Încerci să-i faci să vadă singuri că sunt dependenți, că n-au fost mai deștepți decât alții. Trebuie să-și dea singuri seama de asta, totul trebuie să vină din interiorul lor, nu pot accepta o chestie impusă de altcineva. Treaba ta e să-i asculți; tăcerea ta, mai ales, îi conduce dincolo de capcanele lor interioare. Cum începi să vorbești, cum încep să-ți opună rezistență. E nevoie de răbdare și încredere. Încredere că procesul va da roade. Și așa se-ntâmplă. Fără excepție. E fascinant să vezi că se-ntâmplă mereu, iar și iar. Oamenii vor să fie ajutați. Știu că au greșit.

Harry tot mai vrea să vorbească, dar Janice intervine spunându-i cu voce tare, să audă toți cei de la masă:

— Una din ideile lui Nelson în legătură cu salonul e să-l transforme într-un centru de reabilitare. Brewer n-are nici pe departe dotările necesare pentru eradicarea acestei probleme. Problema drogurilor.

— Asta-i cea mai cretină idee pe care am auzit-o vreodată, i-o retează Harry prompt. Ce câștigi din asta? Ai de-a face cu oameni care n-au nici un *sfanț*, pentru că i-au făcut praf pe droguri.

Remarca asta îl face pe Nelson să sune mai aproape de felul de-a fi dinainte. Miorlăie:

— Sunt bani veniți din *subvenții*, tati. Bani federali. De la stat. Până și Bush ăsta, care nu-i bun de nimic, recunoaște că trebuie să facem *ceva*.

— Ai douăzeci de angajați pe care i-ai nenorocit acolo la salon, iar majoritatea au familii. Ce-o să se-ntâmple cu mecanicii de la service? Cum rămâne cu reprezentanții noștri de vânzări... cu micuța Elvira?

— O să-și găsească ei de lucru în altă parte. Nu-i sfârșitul lumii. Oamenii nu se agață de slujbe cum făcea generația ta speriată de bombe.

— Da, speriată... cu generația ta scăpată din mână, nici nu-i de mirare. Și cum vei transforma blocul ăla de ciment într-un spital?

— N-o să fie un spital...

— Ai deja o sută cincizeci de mii de dolari datorie către Toyota Inc. și trebuie s-o achiți în două săptămâni. Ca să nu mai pomenim de cei șaptezeci și cinci de mii pe care-i datorezi lui Brewer Trust.

— Cumpărăturile făcute pe numele lui Slim... mașinile n-au părăsit salonul, așa că nu...

— Ca să nu mai pomenim de mașinile la mâna a doua pe care le-ai vândut și ți-ai băgat banii-n buzunar.

— Harry, îl întrerupe Janice, făcând semn spre copiii care-i ascultă. Nu-i momentul.

— *Niciodată* n-o să pot pricepe ce-a făcut nenorocitul ăsta mic! Peste două sute de mii de dolari – de unde o să-i scoatem?

Sub mușchii pieptului îi sar scântei de durere, simte că-l ia o amețeală în care fețele din jurul mesei plutesc parcă într-o supă greoasă. Crizele sunt tot mai pronunțate în ultimul timp; sunt peste trei luni de când angioplastia i-a deschis artera stângă descendentă. Doctorul Breit l-a prevenit că stenoza se reinstalează după trei luni.

— Dar a învățat atât de multe lucruri, Harry. E cu mult mai înțelept. E ca și cum de banii ăia l-am fi trimis să-și termine studiile.

— Studii, studii, ce-i tot dai înainte cu studiile? Ce-i așa de fantastic cu studiile astea, așa, dintr-odată? Școala nu-i decât tot o metodă de-a jefui. Nu te învață decât cum să-i jecmănești pe fraierii fără studii.

— Nu vreau să mă mai duc la școală, se bagă Judy în discuție. Toți sunt niște îngrămădiți. Toată lumea zice ce *grea* e clasa a patra.

— Nu m-am referit la școala *ta*, scumpo.

Harry de-abia mai poate să respire; își simte pieptul plin de fărâme de polistiren care nu vor să se împrăștie. Trebuie să se liniștească.

Din capul mesei, Nelson radiază calm și stabilitate.

— Tati, am fost dependent. Recunosc, spune el. Luam crack și obiceiul ăsta costă. Ți-e teamă să nu te prăbușești și ai nevoie de-o nouă doză la fiecare douăzeci de minute. Dacă o ții așa toată noaptea, ți se duc mii de dolari. Totuși, banii pe care i-am furat nu s-au dus toți pe dependența mea. Lyle a avut nevoie de-o grămadă de bani pentru o chestie experimentală pe care nemernicii ăia de la FDA o țin secretă și trebuie adusă prin contrabandă din Europa și Mexic.

— Lyle, exclamă Harry satisfăcut. Ce mai face marele geniu al calculatoarelor?

— Deocamdată rezistă.

— O să mă-ngroape, spune Harry în glumă, dar ideea că asta chiar s-ar putea întâmpla îl înjunghie ca un țurțur. Așadar, Springer Motors, continuă el, încercând să înțeleagă cum stă treaba, a luat-o în barbă pentru cocaină și pentru medicamentele unui poponar.

Cât de poponar o fi puștiul, se întreabă el, uitându-se fix la fiu-său ajuns la vârsta mijlocie, îngrășat, reabilitat? Răspunsul lui Pru la întrebarea asta nu l-a mulțumit deloc. Dacă Nelson nu-i poponar,

cum de l-a lăsat pe Harry să i-o pună? O fi fost flămândă rău, de-a terminat de două ori.

Nelson îi răspunde, pe tonul acela enervant, tranchilizat, de mi-se-rupe-de-toţi-şi-toate:

— Te ambalezi prea tare, tati, pentru ceea ce în ziua de azi nu-i o sumă mare de bani. Ai o fixaţie în legătură cu dolarul, gândeşti ca pe vremea crizei economice. Dolarul n-are nimic sfânt, nu-i decât o unitate de măsură.

— Aha. Mersi de explicaţie. Iată un motiv de uşurare.

— Cât despre Toyota, pagubă-n ciuperci. După mine, compania bate pasul pe loc de ani de zile. Uită-te la reclamele lor pentru Lexus în comparaţie cu cele ale Nissanului pentru Infiniti: nici nu-ncape comparaţie. Reclamele la Infiniti sunt *fantastice*, nu apare nici o maşină în ele, doar păsări şi copaci, ei vând un *concept*. Toyota vinde încă o tinichea. Nu mai fi aşa de obsedat de Toyota. Springer Motors continuă să existe, declară Nelson. Compania încă are bunuri. Îmi bat capul împreună cu mami cum să le folosim mai bine.

— Succes! le urează Harry, strângându-şi şervetul şi punându-l la loc în inel, un inel de copil dintr-o substanţă transparentă umplută cu ace micuţe de diferite culori. În cei treizeci şi trei de ani de căsătorie, maică-ta n-a fost în stare să folosească ingrediente să gătească o mâncare ca lumea, dar poate că o să-nveţe. Poate că domnul Lister are s-o înveţe cum să le folosească. Pru, mâncarea a fost grozavă. Scuze pentru conversaţie. Chiar te pricepi să gătești peştele. Mi-au plăcut mirodeniile de deasupra, ca nişte boabe de mazăre.

Când ia o nitroglicerină din sticluţa pe care o poartă cu el peste tot, observă că mâinile îi tremură altfel decât până acum – nu-i doar un tremur, ci o zbatere spasmodică, de parcă şi-ar avea propriile gânduri, pe care nu i le împărtăşesc şi lui.

— Capere, spune Pru încetişor.

— Harry, de mâine Nelson se întoarce la salon, îl anunţă Janice.

— Minunat. Iată încă un motiv de uşurare.

— Chiar voiam să-ţi spun, tati, îţi mulţumesc că mi-ai ţinut locul. Registrele pe lunile de vară arată destul de bine, ţinând cont de toate necazurile.

— Ţinând *cont*? Am făcut minuni. Elvira aia e dinamită curată. Bănuiesc că ştii asta. Gălbejitul care ne-a desfiinţat vrea s-o angajeze la Rudy, pe Route 422. Inventarul nostru e mutat la salonul

lui. Se întoarce spre Janice și-i spune: Nu-mi vine să cred că iar îl pui pe ratatul ăsta la conducere.

Janice îi răspunde cu tonul calm folosit de toți cei de la masă, de parcă ar vrea să-i facă damblaua unui nebun:

— Nu-i un ratat. E fiul tău și acum e o cu totul altă persoană. Nu putem să nu-i acordăm o șansă.

Cu un glas mai conjugal decât al lui Janice, Pru adaugă:

— Chiar s-a schimbat, Harry.

— Cu pași mici, recită Nelson, cu ajutorul unei puteri superioare. De-ndată ce accepți ajutorul ăsta, tati, e uimitor că nu te mai doboară nimic. Cred că în toți anii ăștia am suferit o depresie gravă; totul îmi părea foarte greu. Acum le las pe toate în grija lui Dumnezeu, mă întorc pe partea ailaltă și adorm. Trebuie să te ții de program, firește. Sunt întâlniri locale și-o să mă duc la Philly o dată pe săptămână, să mă văd cu psihoterapeutul meu și să văd ce mai fac unii dintre puștii de care m-am ocupat. Îmi place să consiliez. Se întoarce către maică-sa și-i zâmbește: Îmi place și ei mă plac.

Harry îl întreabă:

— Puștanii ăștia drogați de care te ocupi sunt cu toții negri?

— Nu toți. După un timp, nici nu mai distingi culoarea pielii. Albi sau negri, au aceeași problemă fundamentală. Lipsa respectului de sine.

Atâta știință, atâta calm și echilibru și virtute îl fac pe Rabbit să se simtă claustrofob. Se întoarce spre nepoțica lui, căutând o deschidere, o scânteie, o rază de lumină nemăsluită. O întreabă:

— Tu ce crezi despre toate astea, Judy?

Chipul fetiței, cu dinți perfect drepți, gene dispuse la distanțe perfect egale, un licăr discret în ochii verzi și în șuvițele de păr, radiază perfecțiunea. Natura încearcă să producă un nou învingător.

— Mă bucur că tati s-a întors acasă, spune ea, și nu mai e așa nebun. I-a venit mintea la cap.

Iarăși are senzația că o aude recitând cuvinte învățate la o repetiție la care el n-a fost invitat. Dar ce altceva i-ar putea dori acestui copil decât tatăl de care are atâta nevoie?

Afară, pe trotuar, o roagă pe Janice să urce ea la volanul Toyotei Celica, chiar dacă asta înseamnă că trebuie să-i ajusteze poziția scaunului și a oglinzilor. La întoarcere, în timp ce ocolesc muntele, o întreabă:

— Chiar nu mă vrei înapoi la salon?

Își privește mâinile. Spasmele i s-au mai domolit, dar încă-l fascinează.

— Deocamdată nu, Harry. Hai să-i dăm lui Nelson puțină libertate. Încearcă din răsputeri să se dea pe brazdă.

— E plin de rahat învățat la Alcoolicii Anonimi.

— Nu-i rahat, dacă vrei să duci o viață normală.

— Parcă n-ar mai fi el.

— O să-ți pară tot el de-ndată ce-ai să te obișnuiești cu el.

— Îmi amintește de maică-ta. Întotdeauna s-a supus orbește legilor.

— Toată lumea știe că arată exact ca tine, doar că nu-i la fel de înalt și are ochii mei.

Trec pe lângă parcul cu aleile lui umbroase, terenurile de tenis lăsate în paragină, tancul memorial care niciodată nu va mai trage vreo salvă. Nu observi așa de clar toate lucrurile astea când ești la volan. Trec pe lângă tine ca niște exponate muzeale ale căror etichete s-au dezlipit. Încearcă să-și alunge senzația că-i prins în capcană, să-și stăpânească furia.

— Îmi cer scuze că m-am purtat așa de nasol în fața copiilor.

— Ne așteptam să fii și mai nasol de-atât, i-o întoarce ea senină.

— N-am vrut să aduc deloc vorba despre bani și toate chestiile alea, dar cineva trebuie s-o facă. Ești în mare impas.

— Știu, îi spune Janice, lăsându-se scăldată de lumina felinarelor din partea de nord a Weiserului – cu profilul ei încăpățânat, cârn, cu mânuțele încleștate pe volan, cu inelul cu diamante și safire pe care l-a moștenit de la maică-sa. Dar trebuie să ai încredere. Tu m-ai învățat asta.

— Serios? E plăcut surprins să constate că în treizeci și trei de ani a învățat-o și el ceva. În ce să ai încredere?

— În noi. În viață, îi răspunde ea. Uite încă un motiv pentru care cred c-ar trebui să te ții departe de salon. Arăți obosit. Ai mai slăbit?

— Câteva kilograme. Nu-i bine? Nu asta ar trebui să fac?

— Depinde cum o faci, răspunde Janice, atât de agasant de plină de informații noi și presupuneri noi. Întinde mâna și-i strânge pulpa exact în locul unde i-au introdus cateterul și ar fi putut sângera de moarte. Totul o să fie în regulă, îl minte ea.

Jumătatea lunii august, fierbinte și sufocantă, purifică vara făcând-o scânteietoare, de-o claritate desăvârșită. Terenurile de golf

de la Flying Eagle, în perioada asta a anului de regulă arse de soare și la fel de întărite ca și făgașele mașinuțelor cu acumulatori, sunt încă verzi după cât a tot plouat, în afară de ferigile regale maroniu-roșcate și, rar, câte un puiet de arțar fusiform, ale cărui frunze au început să se îngălbenească. Frunzele copacilor tineri îngălbenesc primele – sunt mai fragede, mai sensibile. Mai speriate.

Ronnie Harrison se balansează tot ca un fierar: are balansul ușor adus de spate, cu finalizare urâtă, trunchiată, câteodată bombăne în timpul jocului. Nemaifiind dorit la salon, căutându-și un coechipier, dacă tot e să se apuce din nou de golf, Rabbit și-a amintit de Thelma, care i-a povestit că au trebuit să renunțe la club din cauza facturilor plătite pentru îngrijirea ei medicală. La telefon, Ronnie păruse surprins – Harry fusese la fel de uimit când formase numărul atât de familiar lui, inoculat degetelor lui de o relație acum moartă – dar, surprinzător, acceptase. Încheiau pacea, probabil, peste cadavrul Thelmei. Sau poate reînviau o prietenie... nu o prietenie, ci o relație – care exista de pe vremea când nu erau decât niște băieței în pantaloni scurți și bascheți, care tropăiau pe aleile cu pietriș din Mt. Judge. Când se gândește la anii aceia, la mutra certăreață a lui Ronnie, cu buzele groase, cum apărea pe terenul de sport din școala generală, la cum se juca Ronnie fudul cu cariciul lui mare și palid, ca un castravete (circumcis și cam turtit în vârf), în vestiar, apoi la Ronnie cel aflat pe val în anii de burlăcie petrecuți în Brewer, unul dintre tipii, după cum aflase mai târziu, care i-o pusese lui Ruth înaintea lui, la Ronnie din anii în care îi zăpăcea cu discursuri înfumurate și povești fără perdea, un șmecher scârbos, apoi la Ronnie cel însurat cu Thelma, angajat la compania de asigurări Schuylkill Mutual, un soi de catastrofă în pat, dar care, în realitate, muncea din greu, cu tenacitate, încercând să-și vândă marfa, vorbind despre „cei dragi" și când „ieși din peisaj", transformându-se încet-încet în cheliosul obosit, zâmbitor din fotografia de pe noptiera Thelmei, care lui Harry i se părea că i se uită în cur, așa că într-un rând, spre amuzamentul Thelmei, s-a dat jos din pat și a întors fotografia cu fața în jos, așa că de atunci o întorcea ea întotdeauna înainte de sosirea lui după-amiezile, și apoi la Ronnie cel văduv, cu o față ca de prună brumărie, cu riduri parcă smulse din ochi, cu pielea subțire a unui bătrân, rozalie pe pomeți, Harry simte că Ronnie a fost dintotdeauna alături de el, o prezență inevitabilă, o fațetă a propriei sale personalități cu care n-a vrut să se

confrunte, dar, iată, o face acum. Cariciul ăla ca o măciucă, glumele alea porcoase, ochii albaştri care se uitau în fundul lui, ce mama dracu', oameni suntem cu toţii, trupuri cu creier la un capăt, iar restu-i doar ţevărie.

La prima rundă, jucând doar în doi, se distrează destul de bine, aşa că mai pun de încă una, apoi de-o a treia. Ronnie îşi are clienţii lui vechi, dar nu mai iese în lume să-şi facă contacte noi printre bărbaţii tineri, îşi poate lua o după-amiază liberă fără probleme. Partidele lor sunt anchilozate şi trăsnite, iar rezultatul se decide, de regulă, la ultima sau penultima gaură. Oare lovitura puternică, amplă, din balans a lui Harry va trimite mingea în terenul de joc sau în bălării? O să-şi ridice Ronnie capul, să rateze o lovitură uşoară, cu boltă, trimiţând mingea în groapa cu nisip, sau o să-şi ţină capul aplecat, cu mâinile în faţă, să plaseze mingea aproape, ca să economisească o gaură? Cei doi nu vorbesc prea mult, să nu iasă la iveală râca dintre ei. Imaginea celuilalt când o dă în bară e atât de haioasă, aproape că le insuflă afecţiune. N-o pomenesc deloc pe Thelma.

La gaura a şaptesprezecea, situată la peste două sute de metri, cu un pârâiaş situat la vreo sută şaptezeci de metri, Ronnie loveşte mingea scurt, cu boltă, cu o crosă de fier numărul patru.

— Ai jucat-o de tot rahatul, îi spune Harry şi alege o crosă cu capul de lemn.

Concentrându-se să-şi ţină cotul drept cât mai aproape de corp, înalţă mingea frumos, depăşind pârâul cu vreo treizeci de metri. Vrând să compenseze lovitura anterioară, Ronnie îşi dă prea mult silinţa când îi vine rândul: având nevoie de-o crosă de lemn numărul trei, îi iese o lovitură largă, cu traiectoria în formă de banană, iar mingea cade drept în pădurea de pini dinspre Mt. Pemaquid a terenului de golf. Scăpând de presiune, Rabbit îşi zice Uşurel cu tata, joacă cu crosa de şase-fier şi trimite o minge de toată frumuseţea care pică în mijlocul terenului de parcă ar fi aterizat direct dintr-un burlan. Mai are dreptul la o lovitură, aşa că n-are cum să piardă şi nu trebuie decât să facă un egal ca să câştige. Binedispus, îi spune lui Ronnie în timp ce se deplasează cu maşinuţa spre gaura optsprezece:

— Ce zici de *Voyager 2*? După mine, asta-i o realizare mai mare decât coborârea unui om pe Lună. Am citit în *Standard*-ul de ieri că un om de ştiinţă zice că e ca şi cum ai lovi o minge în New York şi ar intra drept în gaură în Los Angeles.

Ronnie mormăie, cuprins de sila de sine a jucătorului care pierde.

— Norii de pe Neptun și vulcanii de pe Triton, zice Rabbit. Ce să-nsemne asta?

Unul dintre coechipierii lui evrei din Florida și-ar fi formulat o părere personală, dar aici, în nord, în districtul nemților, Ronnie îi aruncă o privire tâmpă, suspicioasă.

— De ce să însemne ceva, onorabilă instanță?

Rabbit se supără. Încerci să fii drăguț cu individul ăsta și-ți dă peste nas. E un cămătar și așa a fost dintotdeauna. Tu îi oferi ocazia să se gândească la sistemul solar, iar el îi dă cu piciorul. O strivește în creierul lui vulgar. Harry simte un exces delicat în transmisiile pierite, dar reale ale mașinăriei fusiforme, ce acoperă milioane de kilometri, un fel de grație ce rimează cu frumusețea exagerată a acestei zile cristaline de vară târzie. Simte nevoia s-o laude. Ronnie o fi având și el asemenea impulsuri, altminteri n-ar fi frecventat împreună cu Thelma depozitul ăla ce ține de biserică fără nume.

— Cele trei inele nemaivăzute până acum, parcă desenate cu un creion, insistă Harry imitând uimirea lui Bernie Drechsel provocată de subțirimea picioarelor de flamingo.

Ronnie s-a deplasat însă ceva mai încolo, lângă mașina de spălat mingi și se preface că nu-l aude. Are un genunchi înțepenit, de o lovitură mai veche, de la fotbal, și spre sfârșitul rundei începe să șchiopăteze. Se încălzește balansându-se de câteva ori furios, nerăbdător să înceapă jocul și să se răzbune pentru prestația lui slabă de mai devreme. Dezamăgit, cu atenția distrasă de gândul la sonda *Voyager*, Rabbit își lasă cotul drept moale când își încheie balansul pe spate și lovește mingea slab, razant, trimițând-o pe o traiectorie neverosimilă, de zici că-i trucată pe calculator, drept în groapa cu nisip din dreapta terenului de golf. Gaura optsprezece este la mai mult de patru sute de metri, învecinată cu pârâul, care face un cot, însă ar trebui să fie un parcurs ușor; în zilele lui de glorie ajungea la ea cu o lovitură în minus. Totuși, trebuie să iasă din groapa cu nisip cu o crosă specială, iar apoi folosește crosa de fier numărul trei – nu-i crosa lui preferată, dar îi trebuie pentru distanță – trage o chiflă, străduindu-se prea tare, exact ca Ronnie la ultima gaură, și sfârșește în pârâu, își găsește până la urmă mingea galbenă Pinnacle sub un pâlc de măcriș de baltă. Fiascoul îi consumă o altă lovitură și este atât de nerăbdător să tragă cum trebuie cu crosa de fier numărul nouă încât smulge și fanionul

din loc, așa că la a cincea lovitură mingea îi ajunge pe marginea din stânga terenului. Ronnie joacă tacticos, lovește mingea urât, îi dă o traiectorie joasă cu elanul lui de fierar, dar n-a dat de bucluc, așa că singura speranță a lui Rabbit e să dea mingii o traiectorie înaltă pe-o distanță scurtă. Terenul e acoperit de iarbă și o zbârcește, ca ultimul jucător de golf tâmpit, uită să lovească jos, din plin, iar mingea se deplasează cam o jumătate de metru, până-n bălăriile de lângă zona verde, iar Ronnie e sigur că din două lovituri bagă mingea în gaură și, cu șase lovituri, obține o victorie chinuită. Harry se oftică cel mai mult când pierde la diferență de-o lovitură. Își saltă mingea Pinnacle și, cu o lovitură puternică, razantă, o trimite în pădurea de pini. Ceva din pieptul lui nu prea gustă mișcarea amplă, dar e și asta o bucurie, să vadă cum dispare bila aia chinuitoare, vâjâind și căzând în depărtare. Jocul se termină la egalitate.

— Fără oftică, spune Ronnie, după ce a băgat fără probleme mingea în gaură de la trei metri și ceva.

— Bună partidă, mormăie Harry, hotărându-se să nu-i dea mâna.

Rușinea eșecului nu-i dă pace. Cine-a zis că universul nu-i plin de dizgrație? În timp ce bagă mingile, suporturile și mănușile transpirate în buzunarele genților, Ronnie e cel exuberant și spune:

— Ai văzut aseară în emisiunea lui Peter Jennings ultima știre, au arătat fotografiile cu inelele și luna tot mai îndepărtate, iar apoi mixajul pe care l-au realizat din diferite fotografii cu Neptun proiectate pe o sferă pusă să se învârtă, de se vedea toată planeta, ca o jucărie? E incredibil, recunoaște Ronnie, ce se poate face cu grafica computerizată.

Lui Harry mai că i se face rău cu gândul la imaginea lui *Voyager* făcând acele ultime fotografii cu Neptun, apoi dispărând în neant pentru totdeauna. Nici nu-ți vine să crezi ce vast e neantul!

Genții de golf de pe cuierul de lângă magazinul de articole sportive aruncă umbre prelungi. Zilele se micșorează. Lui Harry îi e sete și de-abia așteaptă să bea o bere în curtea interioară a clubului, la una din mesele de afară, sub o umbrelă mare, verde cu alb, lângă piscina cu puștanii care se aruncă în apă cu genunchii la piept și cu prospăturile alea de pipițe, în timp ce soarele roșu apune în spatele orizontului înalt al Mt. Pemaquid. Înainte să meargă la bere, din greșeală, cei doi bărbați se uită unul la altul. Rabbit are proasta inspirație să întrebe:

— Ți-e dor de ea?

Ronnie îl privește pieziș. Pleoapele îi par umflate sub genele albe.

— Dar ție?

Încolțit, Rabbit de-abia poate simula că-i e dor. S-a folosit de Thelma, iar apoi ea a pierit măcinată de boală.

— Firește, răspunde el.

Ronnie își drege gâtlejul răgușit, apoi verifică fermoarul de la geantă, să vadă dacă-i închis bine, și o pune pe umăr, s-o ducă la mașină.

— Sigur ți-e dor, spune el. Încearcă să fii mai sincer. Te-a durut în pulă de ea. Nu! Pardon! Exact asta i-ai dat – pula!

Harry ezită între variantele imposibile – să-i spună cât de mult i-a plăcut să se culce cu Thelma (sub privirea zâmbitoare a lui Ronnie din fotografie) sau să susțină că nu i-a păsat de ea. Răspunde simplu:

— Thelma a fost o femeie minunată.

— Pentru mine, îi spune Ronnie, lepădând chipul certăreț și făcând o mutră lungă de văduv, e ca și cum s-ar fi scufundat pământul. Fără Thel, mă simt ca un robot.

Glasul îi sună dezgustător, ca un orăcăit. Când Harry îl invită la o bere la măsuțele de lângă piscină, îi răspunde:

— Nu, tre' să mă-ntorc acasă. Ron Junior și noua lui prietenă m-au invitat la cină.

Iar când Harry încearcă să stabilească o întâlnire pentru partida următoare, îl refuză:

— Mersi, bătrâne, dar tu ești membru aici. Tu ești cel cu nevasta bogată. Știi regulile de la Flying Eagle – nu poți invita la nesfârșit aceeași persoană. Oricum, se apropie Ziua Muncii. Ar cam trebui să mă întorc la șmotru', să nu creadă cei de la Schuylkill că eu mi-s cel care a murit.

Se duce acasă în Penn Park la volanul Celicăi gri-închis. Camry-ul lui Janice nu-i pe alee și crede că telefonul care se aude sunând înăuntru ar putea fi de la ea. Aproape că nu-i niciodată acasă – sau e la cursuri, sau în Mt. Judge, să aibă grijă de copii, sau la salon, unde pune țara la cale cu Nelson, sau în Brewer, cu avocatul și contabilii recomandați de Charlie. Bagă cheia în broască – îl scoate din minți scrâșnetul cheii care nu intră din prima în broască, îi

amintește de ceva de demult, de ceva neplăcut, de i se face stomacul ghem, dar ce anume? – și împinge ușa cu umărul, ajungând la telefonul din hol exact când acesta, e sigur, sună pentru ultima oară.

— Alo, îngaimă el.

— Tati? Ce s-a întâmplat?

— Nimic. De ce?

— Te-aud gâfâind.

— Tocmai am intrat. Am crezut că-i maică-ta.

— Mami a *trecut* pe-aici. Sunt încă la salon și mi-a sugerat să te sun. Mi-a venit o idee grozavă.

— Am mai auzit-o. Vrei să deschizi un centru pentru reabilitarea dependenților de droguri.

— Poate într-un viitor mai îndepărtat. Deocamdată cred c-ar trebui să folosim salonul tot ca salon de vânzări. Apropo, arată minunat, acum că am scăpat de Toyotele alea pitice, în culori caraghioase. Oamenii continuă să cumpere mașini la mâna a doua, își închipuie că avem lichidare de stoc și câteva companii sunt interesate de locație – Hyundai, de exemplu, are un salon nou, mare, situat dincolo de Hayesville, dar e după o intersecție întortocheată și nimeni nu știe cum se ajunge acolo, e prea la țară și le-ar plăcea un loc chiar pe 111 – dar te-am sunat pentru ideea care mi-a venit astă-noapte. I-am spus-o deja lui mami, iar ea a zis să stau de vorbă cu tine.

— Bine, bine, drăguț din partea ta că mă bagi și pe mine în seamă, îi spune Harry.

— Aseară mă plimbam pe malul râului, pe la căbănuțele alea cu becuri colorate, verande și trepte care coboară spre apă, le știi?

— Nu, nu le știu deloc. N-am fost niciodată acolo, dar continuă.

— Păi, aseară am fost acolo cu Pru, cu Jason și Pam, poate-ți amintești de ei, ți-am mai vorbit de ei.

— Vag.

Toate pauzele astea care-i cer o confirmare îl istovesc pe Harry. De ce nu poate puștiul să dea pe gură totul dintr-odată? Să fie taică-său chiar așa un căpcăun?

— Mă rog, ei îl cunosc pe un tip care are o cabană, a fost super, cu luminile alea colorate și muzica de la radio și bărcile care treceau în sus și-n jos pe râu, oamenii care făceau schi nautic și așa mai departe...

— Sună minunat. Sper că Jason și Pam nu fac parte din fosta gașcă a lui Lyle și Slim.

— I-au cunoscut, dar ei sunt *hetero*, tati. Chiar se gândesc să facă un copil.

— Dacă vrei să ţină figura cu reabilitarea, trebuie să te ţii departe de fosta gaşcă de consumatori.

— Cum spuneam, sunt curaţi ca lacrima. Unul dintre prietenii lor cei mai buni e Ron Harrison junior, tâmplarul.

Asta ce-o fi vrând să-nsemne? O fi ştiind şi Nelson de el şi Thelma?

— Bine, bine, spune Harry.

— Şedeam, aşadar, pe verandă şi prin faţa noastră numai ce trece o chestie fantastică – o motocicletă pe apă. Li se zice în fel şi chip: aquascutere, jet-skiuri...

— Mda. Le-am văzut în Florida, în larg, pe ocean. Par nesigure.

— Tati, a fost cea mai grozavă chestie pe care am văzut-o vreodată... a trecut ca o rachetă, *zummm*, şi s-a făcut nevăzută. Jason zicea că se numeşte Yamaha Waverunner şi funcţionează pe un principiu nou, nu ştiu cum e, comprimă apa cumva, apoi o scuipă prin spate. Şi mi-a mai zis că singurul tip care le vinde are un magazin dosnic, prăpădit, undeva spre Shoemakersville, nu le poate ţine în stoc şi oricum nu-i chiar aşa de interesat, că-i un fermier pensionat şi se ocupă de ele doar ca un hobby. Aşa că, azi-dimineaţă, am sunat la biroul de vânzări Yamaha din New York şi am vorbit cu un tip. Fireşte, n-am vinde doar scutere, fireşte, ne-am ocupa şi de motocicletele, snowmobilele şi rulotele lor, şi mai produc şi generatoare folosite de-o grămadă de companii mici şi ATV-urile alea cu trei şi patru roţi, de le cumpără fermierii să se deplaseze de colo-colo pe proprietate şi care sunt mult mai eficiente decât maşinuţele electrice de la golf...

— Nelson, stai puţin! Nu vorbi aşa de repede. Cum rămâne cu Manny şi cu băieţii de la service?

— Manny nu mai e, tati. Acum e Arnold.

— Arnold am vrut să zic. Ăla de arată ca un porc în pijama şi se tot rupe-n figuri. Ştiu cine-i Arnold. Nu-mi pasă cine-i cel sau cea care conduce nenorocitul ăla de service, s-au obişnuit cu *maşinile*, nişte chestii mari, cu patru roţi, care merg cu benzină, nu cu apă comprimată.

— Se pot adapta. Oamenii se adaptează dacă au sub o anumită vârstă. Oricum, am făcut deja, împreună cu mami, restructurări la

service. Am concediat trei mecanici şi am dat nişte anunţuri în ziar pentru revizii. Vrem să punem pe picioare afacerea cu maşini la mâna a doua, un timp va fi exact cum a pornit la drum bunicu' Springer, îmi povestea cum, la început, ţinea Toyotele ascunse la spate, oamenii n-aveau încredere în produsele japoneze. Într-un fel, e deja mai bine. Pe oamenii care n-au prea mult de cheltuit nu-i sperie salonul cu exponate noi, rata de schimb a yenului şi toate cele. Deci...?

— Deci?

— Ce zici de ideea cu Yamaha?

— Bine, tu m-ai întrebat. Şi chiar apreciez că m-ai întrebat. Sunt impresionat, îmi dau seama că nu trebuie să mă întrebi nimic, tu şi cu maică-ta controlaţi salonul. Dar, ca să-ţi răspund la întrebare, cred că-i cea mai tâmpită idee pe care am auzit-o vreodată. Schiul nautic e un moft. La anul vor apărea rolele nautice. Profitul pe o jucărie ca o motocicletă sau un snowmobil reprezintă, poate, a zecea parte din cel pe-o maşină de familie obişnuită – poţi să vinzi de zece ori mai multe jucării? Nu uita, se apropie criza economică.

— Cine zice asta?

— *Eu* spun, toată *lumea* zice! Toată lumea zice că Bush e exact ca Hoover[1]. Eşti prea tânăr ca să ţi-l aminteşti pe Hoover.

— Atunci a fost inflaţie pe piaţa titlurilor de valoare. Acum înţelegem altfel piaţa de capital. Nu văd de ce-am intra în criză.

— Pentru că noi n-avem nici un fel de *disciplină*! Ne înglodăm în datorii! Nici măcar nu mai suntem stăpâni pe ţara noastră! Îmi închipui că stăteai acolo, pe veranda căsuţei cu toate luminiţele alea colorate, drogat cu mai ştiu eu ce, şi numai ce trece chestia aia bâzâind prin faţa ta şi-ţi zici: „*Mamma-mia! Suntem salvaţi!*" Ai aproape treizeci şi trei de ani şi mintea ţi-e tot la jucării şi mofturi. Te-ai întors de la reabilitare plin de intenţii bune şi acum iar ai pitici pe creier.

Urmează o pauză. Fostul Nelson l-ar fi combătut apărându-se cu nişte scâncete copilăreşti, dar glasul de la celălalt capăt al firului îi răspunde, în cele din urmă, cu o urmă de gravitate preoţească şi un calm mecanic pe care Rabbit le sesizase şi la cina de săptămâna trecută:

---

1 Herbert Clark Hoover (1874-1964), preşedinte al Statelor Unite în intervalul 1929-1933.

— Ceea ce nu înțelegi tu despre societatea consumeristă, tati, este că, într-un fel, e vorba doar de mofturi. Oamenii nu cumpără bunuri fiindcă au *nevoie* de ele. În fond, te descurci și cu foarte puțin. Cumperi ceva pentru că e mai *mult* decât îți trebuie, e ceva ce-ți *îmbogățește* viața, nu trăiești doar ca să muncești.

— Am impresia c-ai făcut prea multă meditație la centrul ăla de dezintoxicare.

— Spui dezintoxicare doar ca să mă bagi în boală. Am fost la un centru de tratament, iar apoi la o instituție de reabilitare. Partea de dezintoxicare durează doar câteva zile. Mai mult îți ia să scoți din tine otrava relațională.

— Asta-s eu pentru tine? Otravă relațională?

Dincolo de conversația asta, încă îl râcâie faptul că Ronnie Harrison i-a dat peste nas. N-ar trebui să se șucărească doar pentru că i-a tras-o nevestei lui moarte. Doar îl cunoaște pe Ronnie de-o viață.

Nelson iarăși tace un moment, apoi spune:

— Poate, dar nu numai. Eu mă străduiesc să te iubesc, dar tu n-ai nevoie de dragostea mea. Ți-e teamă de ea. Te-ar lega de mâini și de picioare. Toată viața te-ai temut să nu fii îngrădit.

Rabbit nu poate vorbi; bagă o nitroglicerină sub limbă, să se dizolve. Îl arde ca o bombonică roșie și-i induce o senzație de plutire dilatată care-i adaugă câțiva centimetri senzației de înălțime. Puștiul o să-l facă să plângă dacă-l ia în serios. I-o taie scurt:

— Hai să lăsăm psihologia la o parte și să revenim cu picioarele pe pământ. Ce mama dracu' aveți de gând tu și cu maică-ta să faceți în legătură cu cei o sută cincizeci de mii de dolari pe care Toyota tre' să-i primească până la sfârșitul lunii ca să nu ne urmărească penal?

— Ah, răspunde băiatul cu nonșalanță, nu ți-a zis mami? S-a rezolvat. Au fost plătiți. Am făcut un împrumut.

— Un împrumut? Cine v-ar credita?

— Brewer Trust. Am făcut o a doua ipotecă pe salonul auto, valorează cel puțin jumătate de milion. O sută patruzeci și cinci, iar ei au adăugat-o la cei șaptezeci și cinci pentru cele cinci mașini ale lui Slim, care se vor întoarce la noi ca un fel de credit la inventarul rulant pe care-l avem cu Mid-Atlantic Motors. De-ndată ce ne-au mutat inventarul la salonul lui Rudy, nu uita, au început să ne fie *ei* datori.

— Iar tu vei încerca să achiți datoria către Brewer Trust vânzând jet-skiuri?

— Nu trebuie să le dai înapoi împrumutul, nu asta *vor* ei. Nu vor decât să plăteşti ratele. Între timp, valoarea dolarului scade, iar tu ajungi să-ţi deduci din impozite toată dobânda. De fapt, înainte eram subfinanţaţi.

— Slavă Domnului că te-ai apucat din nou de treabă. Şi maică-ta ce zice de ideea asta cu Yamaha?

— Îi place. Ea nu-i ca tine; e deschisă şi dornică să fie creativă. Tati, e o chestie pe care cred c-ar trebui s-o lămurim la un moment dat. De ce ai aşa boală pe faptul că mami şi cu mine ieşim în lume şi încercăm să învăţăm lucruri noi?

— Ba n-am boală. Respect treaba asta.

— Ba ai boală. Eşti pizmaş şi invidios. Îţi spun asta cu toată dragostea, tati. Te simţi blocat şi ai vrea să se blocheze toată lumea odată cu tine.

Încearcă să-i dea puştiului puţin din propria doctorie, o tăcere terapeutică. Nitroglicerina îi sună clopoţelul din turul pantalonilor, iar vasele de sânge dilatate fac lumea din jur să pară mai uşoară, delicată şi îndepărtată ca inelele lui Neptun.

— Nu eu am pus pe butuci Springer Motors, spune el într-un târziu. Dar fă ce vrei. Tu eşti un Springer, nu eu.

Pe fundal se aude o voce feminină şi apoi sunetul acela, ca de scoică, al receptorului astupat cu o mână. Când revine la aparat, glasul lui Nelson are alt timbru, de parcă şi l-ar fi înmuiat în ceva, de parcă s-ar fi întâmplat ceva între el şi Elvira. Adierea dragostei a suflat. Poate că, la urma urmei, puştiul e normal.

— Elvira vrea să te-ntrebe ceva. Ce zici de înţelegerea la care a ajuns Pete Rose?

— Zi-i că, după mine, e cea mai bună chestie la care puteau ajunge ambele părţi. Şi mai cred că, oricum, ar trebui să ajungă în Hall of Fame, cu palmaresul lui. Spune-i, totuşi, că Schmidt e, după mine, jucătorul de clasă. Spune-i că mi-e dor de ea.

În timp ce pune telefonul în furcă, Harry revede cu ochii minţii salonul, lumina după-amiezii târzii pe praful de pe vitrinele care, după ce-au dat jos bannerele, par înalte până la cer, şi distracţia care continuă, în chip de-a dreptul uimitor, fără el.

Peluza rărită din spatele căsuţei lor din calcar, de la numărul 14 ½ de pe Franklin Drive, e atinsă de sărutul uscat al toamnei: apar petice maronii şi primele câteva frunze căzute din cireşul sălbatic şi

din nucul vecinului, din cireşul de lângă casă, de poate să vadă cum ţopăie veveriţele pe ramuri, şi din salcia de deasupra havuzului din ciment golit, cu fundul vopsit în albastru şi cu bordura din scoici de mare adevărate. Copacii ăştia încă par verzi, par să crească, dar pe pajişte se înmulţesc frunzele lor maro. Până şi cucuta dinspre casa vecinilor, construită din cărămizi subţiri galbene, şi rododendronii înşiraţi de-a lungul gardului ce separă curtea familiei Angstrom de proprietatea cu ditamai casa, imitaţie de stil Tudor, din cărămizi clincher, şi pinii zburliţi, ale căror ace căzute acoperă cu un covor fundul havuzului, deşi conifere, sunt atinse de sfârşitul verii, prăfuite şi dulci-uscate ca mirosul ce se înălţa din cufărul vechi de cedru în care ţinea mami păturile de rezervă şi feţele de masă bune, brodate, scoase de Ziua Recunoştinţei şi de Crăciun, şi cele două vechi plăpumi, moştenite de la familia Renninger. În folclorul familiei, plăpumile astea aveau o valoare fabuloasă, dar, în adolescenţa lui Harry, când familia s-a aflat la strâmtoare şi a încercat să le vândă, n-a putut obţine mai mult de şaizeci de dolari pentru fiecare. După o lungă tocmeală în jurul mesei de porţelan din bucătărie, au acceptat oferta, iar acum plăpumile vechi, autentice ca alea aduc mii de dolari dacă sunt în stare bună. Când îi vin în minte vremurile de demult şi sumele de bani considerate de ei importante, se simte de parcă ar fi fost înşelaţi, se mulţumeau cu salarii de mizerie, mâncau pâine de unsprezece cenţi. Trăiau într-o temniţă financiară, pe Jackson Road, iar faptul că şi toţi ceilalţi erau în aceeaşi temniţă nu face decât să-l întristeze şi mai tare. În ultimul timp, doar gândul la vremurile alea de demult îl deprimă, îl face să dea piept cu decăderea continuă a vieţii. Noaptea, întins în pat treaz, temându-se că n-o să mai adoarmă în veci sau că o să adoarmă pentru totdeauna, simte inutilitatea sufocantă a lucrurilor, un fel de uzură atomică prin care preţiosul prezent luminos, cu fiecare tic-tac al ceasului, se preschimbă în zgura plumbuită a istoriei.

Forsiţia şi kolkwiţia au scăpat amândouă de sub control în această vară umedă şi joia asta noroasă, răcoroasă, dinainte de weekendul de Ziua Muncii, Harry încearcă să le tundă ca pentru iernat. La forsiţia se taie cea mai bătrână tulpină de la bază, asta o întinereşte, o subţiază, îi dă un aer mai de fetiţă, apoi se scurtează mlădiţele care se înalţă spre cer şi ramurile ce trag în jos, gata să se înrădăcineze printre crinii galbeni. Nu-i cazul să fii milos. Cu cât mai mult le scurtezi acum, cu atât mai încărcate de flori galbene,

voioase vor fi ramurile la primăvară. Kolkwiția îl supune la încercări mai grele, e și mai încâlcită. Orice încercare de-a urmări tulpinile cele mai înalte în jos, spre originea lor, eșuează într-o rețea de crengi încâlcite, iar hățișul tulpinilor de la bază e atât de dens încât n-ai spor nici cu foarfecele, nici cu ferăstrăul. Nu încape între ele nici lama unui cuțit. Neglijat un anotimp întreg, tufișul a crescut atât de înalt, încât ar trebui să aducă din garaj scara de aluminiu. Rabbit însă n-are deloc chef să dea cu ochii de dezordinea tristă din garaj, cu anvelope, furtunuri rigide, ghivece sparte și unelte ruginite moștenite de la foștii proprietari, care nu s-au ostenit să curețe garajul, tot așa cum într-un dulap de la etaj au lăsat un maldăr de reviste *Playboy*. În zece ani, el și Janice au adăugat și lucruri de-ale lor la babilonia din garaj, așa că, treptat, n-au mai avut loc nici măcar pentru o mașină, darămite de două. A ajuns o peșteră de hotărâri amânate și vechituri păstrate cu drag, atât de înghesuite, încât, dacă ar încerca să scoată scara, mai multe cutii vechi de vopsea și o stropitoare paradită ar cădea zăngănind pe jos. Așa că întinde mâinile prin tufiș până ce îl ia durerea de piept și simte că parcă ar avea un petic inflexibil lipit sub piele. Aseară și-a lăsat pastilele de nitroglicerină în buzunarul tivit cu sudoare al pantalonilor de golf; s-a dus la culcare devreme, de unul singur, băuse o bere și ronțăise niște chipsuri de porumb după meciul cu Ronnie cu finalul ăla infect.

Pentru a-și îmblânzi durerea, se apucă să plivească crinii galbeni și crinii de toamnă. În locurile unde lumina poate pătrunde înviorând solul nisipos, cresc tămâiță și meișor, iar ghețișoara, cu tijele ei roșii și găunoase, acoperă pământul în zigzaguri dese, cu frunze rotunde. Și buruienile își au stilul propriu, au personalitate, îi răspund grădinarului năucit de sarcina ce-i revine. Tămâița e o buruiană cumsecade, moale, plăcută la atingere, spre deosebire de ciulini și brusturi, și se smulge cu ușurință; știe când i-a sunat ceasul și iese de bunăvoie, în timp ce castravetele sălbatic se tot rupe la una dintre articulațiile lui numeroase; iarba, măcrișul și oțetarul se răspândesc pe sub pământ, ca niște incurabile boli târâtoare. Buruienile habar n-au că-s buruieni. Adăpostit lângă trunchiul cireșului sălbatic, un lujer de lăptucă sălbatică a crescut înalt de doi metri și jumătate, mai înalt decât el. Zilele petrecute cu secole în urmă ca grădinar al doamnei Smith, printre rododendronii ei, au fost singurul moment când a simțit că prinde rădăcini într-o slujbă.

Un băiat zdravăn și de nădejde, îl numise ea la sfârșit, apucându-l strâns cu ghearele ei.

La o distanță de un cvartal și jumătate, traficul de pe Penn Boulevard murmură și șuieră, susurul îi este ocazional întrerupt de huruitul și scrâșnetul câte unui camion de mare tonaj care trece dintr-o viteză în alta, de câte un claxon supărat sau de behăitul nino-nino-nino scos de-o ambulanță ce-l transportă în viteză pe vreun amărât la spital. Vezi uneori, când treci cu mașina pe-o stradă lăturalnică, scene din astea: vreo bătrânică ofilită cărată cu targa pe treptele de la verandă ca într-o cursă cu sania dată cu încetinitorul, cu părul despletit, cu proteza scoasă din gură, cu ochii ațintiți spre cer parcă într-un gest de renegare a trupului; sau vreun muribund cu fața stacojie urcat în dubița cu uși metalice duble în timp ce consoarta abandonată, în halat de baie, scâncește pe trotuar, iar paramedicii se strâng în jurul trupului ca niște vulturi hoitari. Rabbit a observat o pace ca de stop-cadru în asemenea tablouri de stradă terminale. O anumită demnitate a celui condamnat, căruia i-a sunat ceasul; o inevitabilitate ce izolează ansamblul ca pe-o scenă a nașterii jucată la lumina reflectoarelor. Ai fi tentat să-ți imaginezi că oamenii-s mai disperați. Nu țipă, nu-l acuză pe Dumnezeu. Ne încolăcim înlăuntrul nostru, presupune el. Devenim ghemotoace amorțite de nervi uzați. Râme prinse în cârlig.

De departe, de dincolo de râu, se aude vaierul unei sirene din centrul Brewerului. Deasupra, pe cerul ce-și adună zdrențele de nori pentru ploaia de mâine, se aude huruitul unui avion mic ce alunecă ușor spre aeroportul de dincolo de fostul bâlci. Ce i-a plăcut lui Harry din prima la casa asta a fost faptul că-i ascunsă: nu-i prea departe de traficul acesta intens și, totuși, nici nu-i ușor de găsit pe intrarea asta pavată cu macadam, pitită cu numărul ei cu fracție printre casele mai bătătoare la ochi ale bogătanilor din Penn Park. I-a detestat dintotdeauna pe snobii ăștia, iar acum se simte în siguranță în mijlocul lor. Când își parchează mașina pe alee, când lucrează în grădina din spate, când se uită la televizor în bârlogul lui cu ferestrele romboidale, licăritoare, Rabbit se simte în siguranță ca într-o vizuină, unde forțelor flămânde, dezlănțuite al lumii nicicând nu le-ar trece prin minte să-l caute.

Janice sosește cu breakul Camry gri-perlat. E în formă maximă după cursurile de după-amiază de la Penn State, de pe Pine Street: „Matematica imobiliarelor – Fundamente și aplicații". Îmbrăcată

ca o studentă, cu sandale și-o rochie de plajă aurie, cu o jachetă albă împletită cu ochiuri mari pe umeri, cu fruntea fără bretonul ăla *à la* Mamie Eisenhower, arată elegantă și de-o prospețime strălucitoare, mai tânără decât e în realitate. În ultimul timp, tot ce poartă are umeri; până și jacheta are pernițe. Traversează o distanță aparent mare în curticica de un sfert de pogon, proprietatea lor părând mai mare în condițiile înstrăinării lor reciproce. Lucru neobișnuit, îi întinde fața s-o sărute. Nasul îi este rece ca al unei cățelușe sănătoase.

— Cum a fost la cursuri? o întreabă el îndatoritor.

— Bietul domn Lister pare atât de trist și preocupat în ultimul timp, îi povestește ea. I-a încărunțit barba de tot. Bănuim că-l părăsește nevasta. A venit la ore o dată și s-a purtat ca o snoabă, nouă așa ni s-a părut.

— Da' chiar sunteți o adunătură de nasoale. Cursurile nu-s pe terminate? Se-apropie Ziua Muncii.

— Bietul de tine, te-ai simțit părăsit peste vară? Ce ai de gând să faci cu toate chestiile astea pe care le-ai tuns? Frumusețea aia de kolkwiția arată rău de tot, e varză.

— Am obosit și am tăiat de unde nu trebuia, recunoaște el. De-aia m-am oprit.

— Slavă Domnului, comentează ea. N-ar mai fi rămas decât niște cioturi. Ar fi trebuit să-i zicem tufișul urât[1].

— Auzi, nu te văd dându-mi o mână de ajutor. Niciodată.

— Exteriorul e treaba ta, iar interiorul e treaba mea – nu așa ne-am înțeles?

— Nu văd să mai facem *noi* ceva, că nu ești niciodată aici. Dar, ca să-ți răspund la întrebare, mă gândeam să bag toate crengile tăiate în bazin, să se usuce, iar la primăvară, când ne întoarcem din Florida, o să le dăm foc.

— Îți faci planuri pentru 1990; sunt impresionată. Pentru mine, anul ăla încă-i în ceață. Dar curtea n-o să arate urât toată iarna?

— N-o să fie urâtă. O să arate firesc și noi oricum n-o să fim aici s-o vedem.

Ea își întredeschide gura îngândurată și își atinge buza de sus cu limba, dar nu spune decât:

---

1 Joc de cuvinte în original, arbustul kolkwiția numindu-se *beauty bush* („tufișul frumuseții").

— Presupun că n-o să fim aici dacă procedăm ca de obicei.

— Dacă?

Ea nu pare să-l audă, privește lung la mormanul de crengi tăiate înalt cât gardul.

— Dacă interiorul casei e treaba ta, ce avem la cină?

— Fir-ar să fie, face ea, am vrut să opresc la taraba fermierilor de la capătul podului și să cumpăr niște porumb dulce, dar, cu atâtea pe cap, am trecut întins pe lângă ea. Mă gândeam să mâncăm porumbul cu ce-a mai rămas din rulada de carne de marți și cornurile alea din cutia de pâine până nu se mucegăiesc. Am citit în *Standard* o metodă ingenioasă de frăgezire a pâinii vechi în cuptorul cu microunde, nu mai știu exact cum e, da-i o chestie legată de apă. Trebuie să mai avem niște legume în congelator pe care le putem mânca în loc de porumb.

— Sau, la o adică, am putea presăra sare și zahăr pe cuburile de gheață, spune el. Din câte știu eu, în congelator n-avem decât cuburi de gheață.

— Harry, *am vrut* să mă duc la cumpărături, dar IGA e așa de departe, prețurile de la Turkey Hill sunt ridicole, iar la magazinul ăla non-stop de pe Penn Boulevard sunt niște vânzători tinerei, niște mutre acre, care am impresia că îmi umflă mereu factura.

— Aha, m-am prins, ești o cumpărătoare isteață, îi spune Harry.

Cerul plumburiu formează un front compact gri la sud-vest; pornesc împreună spre casă, lăsând în urmă penumbra înserării ce se apropie.

— Deci? întreabă Janice.

Acest „deci" e un tic recent, preluat de la colegi sau profesori, folosit pentru începerea unei negocieri.

— Nu m-ai întrebat ce-am făcut la ultimul test. Ne-au adus rezultatele.

— Ei, și ce-ai făcut?

— Foarte bine, zău așa. Domnul Lister mi-a dat un B minus, dar mi-a spus că-mi dădea B plus dacă eram în stare să-mi organizez gândurile mai bine și să-mi corijez un pic ortografia. Știu că uneori e un „e" înaintea lui „i", alteori e invers, dar *când*?

Adoră s-o audă vorbindu-i așa, de parcă el ar ști răspunsul la toate întrebările ei. Propteşte foarfecele cu mânere lungi de peretele garajului, în spatele unui lăzi de gunoi din metal știrbit, și agață fierăstrăul special la locul lui. Misterioasă în rochia ei de plajă, Janice

o ia înaintea lui pe scara din spate și aprinde lumina de la bucătărie. În bucătărie, cu expresia ei uimită, încruntată, mușcându-și vârful limbii, scotocește prin frigider, în căutarea unor resturi comestibile. El se apropie și-i atinge talia prin rochia de culoarea grâului, îi cuprinde discret fesele în palme când ea se apleacă să caute mai bine. I se plânge blajin:

— Aseară ai venit târziu acasă.

— Dormeai, dragul de tine. N-am vrut să te trezesc, așa că m-am culcat în camera de oaspeți.

— Mda, mă ia cu somn așa, dintr-odată. Tot vreau să termin cartea aia despre Revoluția Americană, dar mă adoarme de fiecare dată.

— Nu trebuia să ți-o iau de Crăciun, dar am crezut că o să-ți placă.

— Îmi place, doar că ieri am avut o zi grea. Mai întâi, Ronnie m-a egalat la ultima gaură când îl aveam pe ticălos la degetul mic, iar apoi mi-a refuzat invitația de-a juca din nou. Pe urmă m-a sunat Nelson, entuziasmat nevoie mare de-o idee aiurită cu jet-skiuri și cu Yamaha.

— Sunt sigură că Ronnie are motivele lui, spune Janice. Mă mir că a acceptat să joace. Ce zici de niște varză de Bruxelles?

— Nu mă deranjează.

— Mie întotdeauna mi se pare insipidă. Dar e tot ce avem. Mâine *promit* să ajung la IGA, să fac provizii pentru weekendul prelungit.

— O să-i avem la masă pe Nelson cu tribul lui?

— Mă gândeam că ne-am putea întâlni la club. Aproape că nici n-am dat pe-acolo vara asta.

— La telefon mi s-a părut cam agitat – crezi că iar s-a apucat de prafuri?

— Harry, Nelson e acum pe calea cea *bună*. Locul ăla chiar i-a dăruit credință. Sunt însă de acord. Yamaha nu ne oferă soluția. Trebuie să strângem niște capital și să fim din nou solvabili până să ne gândim la o altă franciză. Am discutat cu alte câteva fete care-și iau licența...

— Discuți cu ele problemele noastre financiare?

— Nu pe-ale noastre ca atare, ci doar ca un studiu de caz. Totul e pur ipotetic. La cursul de imobiliare mereu avem o mulțime de studii de caz. Și toate au zis că-i *grotesc* să ai o ipotecă pe salon de

peste două mii cinci sute pe lună, când noi avem atâtea alte proprietăți.

Lui Rabbit nu-i place cursul pe care-l ia conversația. Remarcă:

— Dar și casa asta-i deja ipotecată. Cât plătim? Șapte sute pe lună.

— *Știu*, prostuțule. Nu uita că de-acum asta-i specialitatea mea.

Scoate căpățânile de varză de Bruxelles din cutia de hârtie cerată, le pune în castronul de plastic, apoi în cuptorul cu microunde și programează timpul de gătire – trei piituri, un țiuit și un zumzet în crescendo.

— Am cumpărat casa asta acum zece ani, îi explică ea, cu șaptezeci și opt de mii, cu un avans de cincisprezece mii și acum am ajuns la un surplus de vreo zece-cincisprezece, dobânda nu se acumulează rapid în prima jumătate a intervalului, ni s-a vorbit despre o curbă geometrică, așa că, să zicem, am mai avea de achitat încă vreo cincizeci. Oricum, prețul caselor a urcat masiv la noi în zonă din 1980 încoace, s-a ajuns la o egalizare, dar încă n-a început să *scadă*, deși e posibil să se-ntâmple și asta la iarnă, ai începe prin a cere două sute douăzeci, hai, să zicem două sute treizeci, locația în Penn Park și faptul că-i mai retrasă și are zidurile din gresie adevărată, nu doar fațada, îi conferă ceea ce se numește valoare istorică; categoric n-am accepta mai puțin de două sute, din care scăzând cincizeci, am rămâne cu o sută cincizeci, ceea ce ar șterge dintr-odată două treimi din datoria către Brewer Trust.

Lui Rabbit rar i-a fost dat să audă o tiradă așa de lungă din gura lui Janice și-i ia câteva secunde să-i priceapă vorbele.

— Vrei să vinzi casa?

— Păi, Harry, *e* de-a dreptul extravagant s-o păstrezi doar pentru vară, mai ales când avem atâta spațiu disponibil la mama acasă.

— Iubesc casa asta, îi mărturisește el, e singurul loc în care m-am simțit acasă, cel puțin de la Jackson Road încoace. Locul ăsta are clasă. Ne reprezintă.

— Dragule, și mie-mi place, dar trebuie să fim practici, așa-mi spui de când lumea. N-avem nevoie de patru proprietăți plus salonul.

— Atunci, de ce să nu vindem apartamentul?

— M-am gândit și la asta, dar, dacă luăm pe el cât am dat, se cheamă că suntem norocoși. În Florida, casele sunt ca mașinile – oamenii le vor noi-nouțe. Noile malluri și toate cele sunt în est.

— Atunci, ce zici de casa din Pocono?

— Nici de-acolo nu ne ies destui bani. E-o cabană neîncălzită. Avem nevoie de două sute de mii, dragule.

— Nu *noi* am făcut datorii la Toyota, ci Nelson. Nelson și prietenii lui poponari.

— Păi, da, poți să pui problema și așa, dar *el* n-are cum s-o achite și a și acționat în numele companiei.

— Dar salonul? De ce nu vinzi salonul? Ieșirea la Route 111 valorează o avere; acolo-i adevăratul centru, de când oamenilor le e frică să mai meargă în vechiul centru din cauza mexicanilor.

Pe chipul lui Janice se așterne durerea, încrețindu-i fruntea lipsită de breton; pentru prima dată, își dă el seama, gândește mai încet decât ea.

— Niciodată, i-o retează ea. Salonul e activul nostru numărul unu. Avem nevoie de el ca bază pentru viitorul lui Nelson. Al lui Nelson și al nepoților tăi. Asta și-ar fi dorit tati. Țin minte când l-a cumpărat după război, fusese o benzinărie rurală, cu lanul de porumb alături, care se închisese în timpul războiului, când nu prea erau mașini, și ne-a dus pe mine și pe mama să-l vedem, iar eu am găsit groapa de gunoi din spate, în mărăcinișul pe care tu-l numești Paraguay, erau o mulțime de piese de schimb vechi și sticle de sifon verzi și maro, despre care credeam că-s foarte valoroase, ziceam că am descoperit o comoară îngropată, mi-am murdărit șorțulețul de școală rău de tot și mama și-ar fi ieșit din minți dacă tati n-ar fi râs și nu i-ar fi spus că i se pare că am o înclinație pentru afaceri cu mașini. Springer Motors nu va fi scoasă la vânzare atâta timp cât trăiesc și cât sunt sănătoasă, Harry. În orice caz, continuă ea, încercând să adopte un ton mai blând, nu știu nimic despre imobiliarele industriale. Partea bună e că de vânzarea acestei case mă pot ocupa chiar eu și primesc jumătatea cuvenită vânzătorului din comisionul perceput de agentul imobiliar. Nu concep să nu luăm pe ea două sute; jumătate din șase la sută calculat la două sute de mii înseamnă șase mii de dolari – banii mei!

El încă încearcă să priceapă ce vrea să-i spună.

— Ai vinde-o tu – vreau să zic tu, în persoană?

— Firește, tontălăule, pentru un agent imobiliar. Ar fi „intrarea" mea, cum spun ei. Cum ar putea Pearson și Schrack, de pildă, sau Sunflower Realty, să nu mă accepte ca reprezentant de vânzări dacă aș ieși la înaintare cu o afacere ca asta cât ai bate din palme?

— Stai aşa. Am locui în Florida în cea mai mare parte timpului...

— *O parte* din timp, iubitule. Nu ştiu cât aş putea lipsi la început. Trebuie să mă fac cunoscută. Şi, la drept vorbind, nu-i Florida un pic cam plictisitoare? Atât de anostă, cu toţi cunoscuţii noştri atât de bătrâni...

— Şi în rest am locui în vechea casă a bunicii Springer? Nelson şi Pru unde o să se ducă?

— Evident, o să stea şi ei *acolo*. Harry, pari cam greu de cap. Ai luat prea multe pastile? O să stea cum şi noi şi Nelson am locuit cu mama şi cu tati. N-a fost chiar aşa de rău, nu-i aşa? De fapt, chiar a fost plăcut. Nelson şi Pru o să aibă pe cineva de încredere să se ocupe de copii, iar eu nu voi fi nevoită să ţin gospodăria de una singură.

— De unde-atâta gospodărie?

— Tu nu observi, bărbaţii nu observă niciodată, dar întreţinerea a două gospodării presupune o grămadă de şmotru. Ştii că tot timpul eşti obsedat să nu ţi se spargă o casă în timp ce locuim în ailaltă, pe când aşa am avea o cameră la mama, la Nelson, vreau să zic – sunt sigură că ne-ar da înapoi fosta noastră cameră –, şi n-am mai avea nici o grijă pe cap!

Harry simte cum îi apar de-a curmezişul pieptului benzile alea care-l apasă, cu marginile lor care-l înjunghie. Vorbele îi ies cu greu:

— Da' Nelson şi Pru ce părere au despre mutarea noastră acolo?

— Încă nu i-am întrebat. Mă gândeam să-i întreb diseară, după ce stau de vorbă cu tine. Nu văd cum m-ar putea refuza; din punct de vedere legal, casa e a mea. Ei, ce spui?

Ochii ei, pe care-i ştie mohorâţi şi prudenţi, adesea înceţoşaţi de sherry sau Campari, strălucesc la gândul primei vânzări.

Nu ştie ce să zică. Odinioară, când era mai tânăr, gândul la orice schimbare, fie ea şi un dezastru, îi făcea inima să-i tresalte de bucuria unei posibile înviorări, reînnoiri a lumii lui. În clipa de faţă însă, e conştient doar de rezistenţa fizică pe care o opune, de zbaterea, agitaţia lui în faţa ideii de dezrădăcinare.

— Dacă e să-ţi răspund pe loc, nu-mi place ideea, zice el. Nu vreau să ajung din nou chiriaşul cuiva. Am fost chiriaşi vreme de zece ani şi, în sfârşit, am scăpat de chestia asta. Oamenii nu mai locuiesc buluciţi, cu toate generaţiile la grămadă.

— Ba da, iubitule – asta-i una din tendinţele actuale, de când s-au scumpit locuinţele şi înmulţit lumea.

— Dacă o să mai facă încă un copil?

— N-o să facă.

— De unde știi?

— Știu. Am discutat cu Pru.

— Pru nu se simte niciodată înghesuită de soacră-sa?

— Nu văd de ce s-ar simți. Amândouă ne dorim același lucru – un Nelson sănătos și fericit.

Rabbit ridică din umeri. Las-o să fiarbă în suc propriu, a dracu' mută cu tupeu. Se duce la școală și crede că le știe pe toate.

— Du-te la ei după cină și vezi ce-o să zică despre planul tău tâmpit. Eu mă declar total împotrivă, dacă mai contează votul meu. Vinde salonul și spune-i puștiului să-și găsească o slujbă cinstită, ăsta-i sfatul meu.

Janice renunță să mai urmărească ticăitul ceasului de la cuptorul cu microunde și se apropie de el pe neașteptate, îi atinge din nou fața cu gestul acela iscoditor, fantomatic, își lipește trupul de trupul lui, să-i amintească sexual de cât e de micuță, de micimea ei care s-a potrivit cu mărimea lui când s-au cunoscut și se potrivește și-acum. El îi miroase părul înspicat, pieptănat pe spate, și-i vede albul ochilor negri, brăzdat de vinișoare sângerii.

— Dar bine-nțeles că și votul tău contează. Contează mai mult decât al oricui, scumpi.

Când a început Janice să-i spună scumpi? Când s-au mutat în Florida și s-au împrietenit cu sudiștii și evreii ăia. Cuplurile de evrei de acolo aveau această lejeritate, asortată ca perechile de pantofi vechi, bărbații acceptându-și viața ca pe singura cu putință și erau destul de mulțumiți. O fi grozavă religia lor, îi trece lui Rabbit prin minte, de-ndată ce depășești faza cu circumcizia.

În timp ce mănâncă, amândoi îngroapă chestiunea casei ca pe-o problemă dureroasă, surdă. O ajută să strângă masa și pune farfuriile peste cele deja așezate în mașina de spălat vase, care așteaptă să le vină rândul la spălat. Fiind doar ei doi și cu Janice mai mult plecată de-acasă, trec zile până să se umple mașina. Ea îl sună pe Nelson, să vadă dacă o să fie acasă, își pune jacheta albă pe umeri, urcă în Camry și pornește spre Mt. Judge. Femeia Fantastică. Rabbit prinde sfârșitul știrilor lui Jennings, un calup de imagini mișcate alb-negru, vechi, despre al Doilea Război Mondial, începând cu invadarea Poloniei, de la care mâine se fac cincizeci de ani, cu tancurile contra cavaleriei, cu Hitler lătrând și Chamberlain

părând îngrijorat; apoi iese în amurg, printre țânțari, să stivuiască ramurile deja ofilite în colțul din spatele bazinului de ciment cu fundul albastru-șters și o crăpătură tot mai largă. Se întoarce în casă la timp pentru ultimele zece minute din *Roata norocului*. Mare figură Vanna[1] aia! Ce mers țanțoș are! Și ce mai bate din palme când se-nvârte roata! Și ce mai întoarce literele alea mari! Te face să te simți mândru că ești un mamifer biped.

Spre sfârșitul reluării de vară a serialului *Cosby*, unul din episoadele în care se face prea mare caz de Theo, Harry simte că-i e somn, îl deprimă ideea că Janice vrea să vândă casa, dar se consolează cu gândul că n-o va face niciodată. E prea împrăștiată, ea și puștiul o să aibă datorii tot mai mari, ca toată lumea; banca o să le facă pe plac atâta timp cât salonul o să valoreze ceva. Phillies joacă la San Diego și, oricum, sunt pe locul șase. Dă sonorul la minimum și, în tremurul reconfortant al imaginii silențioase, își întinde picioarele pe taburetul turcesc pe care l-au adus când s-au mutat din casa bunicii Springer și se cufundă și mai adânc în fotoliul roz-argintiu cu tetieră, pe care l-au cumpărat de la Shaechner în urmă cu zece ani. Îl dor umerii de-atâta grădinărit. Îi vine-n minte cartea lui de istorie, dar e sus la etaj, lângă pat. În ferestrele cu geamuri romboidale se aude un răpăit ușor: plouă, la fel ca în seara aceea de la începutul verii, când tocmai ieșise din spital, în cămăruța îngustă, cu manechinul acela fără cap, o altă lume, o lume de vis. Îl trezește țârâitul telefonului. Se uită la ceasul termostatului și se duce la telefonul din hol. 9:20. Janice e plecată de mult. Speră că nu-i vreunul din vânzătorii ăia de cocaină care mai sună din când în când, în legătură cu banii pe care-i au de primit sau cu un nou transport de „material" proaspăt, care tocmai a sosit. Te și miri cum de-s așa de bogați tipii ăștia, par atât de dezorganizați, lucrează la plesneală. Tocmai visa ceva în fotoliul cu tetieră, dădea o luptă aprigă, dar visul deja devenea spălăcit și ininteligibil, avea un adversar nevăzut, într-un spațiu însuflețit, cu cupolă, ca o gară de cale ferată de pe vremuri, doar că tavanul era mai scund și mai pal, ca de capelă, un spațiu strâmt, care îi revine obsesiv, făcându-i mâna să-i pară bătrână și ciudată – cu dosul palmei umflat și noduros, cu degetele atrofiate – când o întinde după receptorul de pe perete.

---

1 Vanna White (n. 1957), prezentatoare din anul 1982 a emisiunii de mare succes *Wheel of Fortune*.

— Harry.

Niciodată nu i s-a mai părut vocea lui Janice atât de împietrită, de moartă.

— Bună. Unde eşti? Începeam să-mi fac griji c-ai avut un accident.

— Harry, eu... ceva o strânge de gât şi n-o lasă să vorbească.

— Da?

Acum îi vorbeşte cu lacrimi în ochi, cu glas tremurător, hohotind, încercând să-şi stăpânească plânsul, cu un nod în gât.

— Le-am zis de ideea mea lui Nelson şi Pru, şi ne-am înţeles cu toţii că nu trebuie să ne grăbim, că trebuie să discutăm pe îndelete, el mi s-a părut mai entuziast decât ea, poate fiindcă înţelege problemele financiare...

— Mda, da. Până acum nu sună deloc rău. S-a obişnuit cu ideea că-i casa ei. Nici unei femei nu-i place să-mpartă bucătăria cu altcineva.

— După ce i-a culcat pe copii, a coborât cu o figură ciudată şi ne-a spus că eu şi Nelson trebuie să ştim, dacă e să locuim cu toţii sub acelaşi acoperiş.

— Da?

El încă sună dezinvolt, dar i-a pierit somnul; îşi dă seama ce-o să urmeze, parcă ar vedea un punct în depărtare care se transformă într-o navă spaţială într-un film SF.

Glasul lui Janice devine ferm, rece, calm, stins, de parcă ar putea-o asculta cineva de după uşă. O fi în fostul lor dormitor, aşezată pe marginea patului, cu Judy dormind dincolo de un perete şi cu Roy dincolo de peretele de vizavi.

— Ne-a spus că v-aţi culcat împreună în seara când ai stat aici, în prima seară după ce-ai ieşit din spital.

Nava spaţială se năpusteşte asupra lui, cu toate niturile şi luminile ei intermitente.

— A zis ea asta?

— Da, aşa a zis. Cică nu ştie cum s-a întâmplat, doar că dintotdeauna a existat un pic de atracţie între voi doi, iar în seara aia situaţia i s-a părut disperată.

Un pic de atracţie. Îi pare corect, deşi dur. Din partea lui fusese mult mai mult. I se păruse că se vede în oglindă, în pielea unei tinere sprintene, stângace, cu părul lung.

— Ei bine! A spus adevărul?

— Păi, scumpo, ce să zic. Presupun că, într-un fel...

Aude un hohot de plâns: vede aievea chipul lui Janice, schimonosit, neajutorat și urât, cotropit de bătrânețe.

— ...dar în clipa aceea, continuă Rabbit, mi s-a părut ceva normal și de atunci n-am mai făcut nimic, n-am pomenit nici măcar o vorbuliță. Ne purtăm ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

— Vai, Harry. *Cum* ai putut? Cu propria ta noră? Cu *nevasta* lui Nelson?

El simte că ea începe să turuie ca după un scenariu, spunând lucruri standard, și în adâncul conștiinței lui șocate și rușinate își face loc o urmă de plictiseală.

— Ăsta-i cel mai îngrozitor lucru pe care l-ai făcut vreodată, îl acuză Janice. Absolut cel mai îngrozitor. Ai fugit de-acasă, ți-ai pus-o cu Peggy, prietena mea cea mai bună, și cu amărâta aia de hipioată, și cu Thelma – să nu crezi o clipă că n-am știut de Thelma! –, dar de data asta ai făcut ceva cu adevărat de neiertat.

— Serios? îi scapă lui pe un ton neintenționat voios.

— N-o să te iert niciodată. Niciodată, spune Janice recăpătându-și tonul rece, plat.

— Nu spune *asta*, o imploră el. A fost doar un moment de nebunie care n-a făcut rău nimănui. Cin' te-a pus să mă lași cu ea în casă peste noapte? Ce, credeai că-s deja mort?

— A *trebuit* să mă duc la cursuri, aveam un *examen*, altfel nu m-aș fi dus, m-am simțit atât de *vinovată*. Sunt de râsul curcilor! *Eu* m-am simțit vinovată. Acum pricep de ce există legile astea cu controlul armelor de foc. Dacă aș avea un pistol, te-aș împușca. V-aș împușca pe amândoi.

— Ce-a mai zis Pru?

Dacă-i răspunde, își zice el, o să-și mai domolească furia asta sângeroasă.

— N-a zis cine știe ce, în afară de faptul că s-a întâmplat, iar apoi și-a pus mâinile în poală și ne-a aruncat privirea aia sfidătoare mie și lui Nelson. Nu părea să regrete și, e limpede, nu vrea să locuiesc cu ea. De-aia a spus totul.

Se simte târât într-o alianță cu Janice împotriva celorlalți, ca un cuplu cu aceeași viziune, ce se uită chiorâș la Pru. Simte o ușurare și oarece dezamăgire, deja-i pe cale să fie iertat.

— E o dură, îi ține isonul consolator. Pru. La ce te așteptai din partea unei fiice de instalator din Akron?

Se hotărăşte să nu-i spună lui Janice, cel puţin pe moment, că Pru a terminat de două ori când au făcut dragoste, iar el a avut senzaţia vagă că se foloseşte de el ca o expertă.

Amânarea pedepsei abia începe să se întrezărească. Vor trece săptămâni, luni şi ani de zile până să fie iertat cu totul. Cu noul ei spirit de afaceristă, Janice n-o să renunţe la nimic pe de-a moaca.

— Avem nevoie de tine aici, Harry, spune ea.

— De mine? De ce? E târziu, protestează el. Sunt tuflit după cât am tuns tufişurile alea.

— Să nu-ţi închipui c-ai scăpat şi poţi să faci pe drăgălaşul. E monstruos ce s-a întâmplat. Nici unul dintre noi nu va mai fi ce-a fost.

— Niciodată nu suntem, îndrăzneşte să spună.

— Gândeşte-te cum se simte Nelson.

Asta îl doare. Nu intenţionase să se gândească la asta.

— Nelson, îi povesteşte ea, e foarte calm, îi prinde bine antrenamentul psihologic de care a avut parte la centru. Spune că va trebui să despicăm firu-n patru şi că trebuie să începem chiar de-acum. Dacă n-o să începem imediat, o să fim cu toţii încrâncenaţi.

Rabbit încearcă să comploteze din nou, să-i smulgă consoartei alte detalii.

— Mda... *el* cum a reacţionat?

Ea însă îi răspunde scurt:

— Cred că-i în şoc. A zis că încă n-a început să-şi cunoască sentimentele adevărate.

— Nu se poate da împuşcat în aripă după toate aventurile pe care le-a avut în ultimii ani, cu drogatele din tot Brewerul şi, dacă vrei să ştii ce cred, Elvira aia de la salon e mai mult decât o frumuşică pusă să momească cumpărătorii. Când e ea prin preajmă, zici că şi-a injectat ceva în venă.

Dar Janice nu se înmoaie.

— L-ai rănit pe Nelson incredibil de mult, spune ea. Orice va face de-acum încolo, n-ai dreptul să-l condamni. Harry, chestia asta e genul de perversiune după care se dau în vânt ziarele de scandal. A fost *monstruos*.

— Scumpo...

— Mai scuteşte-mă cu „scumpo"!

— Cum adică perversiune? Nu suntem rude de sânge. A fost ca orice aventură de-o noapte. Ea era dornică, iar eu eram cu un picior în groapă. Aşa a înţeles ea să facă pe infirmiera.

În telefon răsună alte suspine, n-are cum şti ce-o să iasă din asta.

— Harry, nu se poate să glumeşti cu aşa ceva.

— N-am glumit.

Se simte însă pus la zid, cu gura uscată, făcut cu ou şi cu oţet.

— Mişcă-ţi fundul până aici şi, măcar o dată în viaţă, încearcă să repari o parte din răul pe care l-ai făcut, îl somează Janice şi pune receptorul în furcă.

Acel „o dată" sună comic de tot, l-a pronunţat haios, de zici că era maică-sa.

În viaţă n-ai parte de multe revelaţii; când ţi se arată, trebuie să fii atent. Rabbit vede limpede ce are de făcut. Acţionează cu o grabă hotărâtă. Urcă la etaj şi îşi face bagajul. Ia geanta maro din pânză. Valiza galbenă, mare, rigidă, Tourister, cu un colţ turtit, buşit de hamalul unei companii aeriene. Izmene, tricouri, şosete, tricouri cu guler în nuanţe pastel, cămăşi de ocazie împachetate în plastic, pantalonii de golf, bermudele. Câteva cravate, deşi nu i-au plăcut niciodată cravatele. În ultima vreme are doar haine de vară; costumele de lână şi puloverele aşteaptă în saci sosirea toamnei, trecerea din octombrie în noiembrie, dar anul ăsta el n-o să mai apuce aici acest moment. Îşi mai ia patru sacouri uşoare, sport, şi două costume, unul gri-maroniu, iar celălalt gri-strălucitor ca o armură. În caz că o să meargă la vreo nuntă sau înmormântare. Un balonzaid, câteva pulovere. O pereche de pantofi negri cu şiret intră la fix în două buzunare ale genţii de voiaj, iar pantofii Nike alb-albastru în lateralele valizei. Ar trebui să se apuce din nou de jogging. Periuţa de dinţi şi trusa de bărbierit. Pastilele lui, un sac. Ce altceva? Aha! Ia de pe noptieră cartea de istorie şi o pune în bagaj. Are s-o termine fie ce-o fi. Lasă aprinsă o lumină în holul de la etaj şi becul de la uşa din faţă, cu numărul 14 ½, să-i descurajeze pe spărgători. Face două drumuri să încarce maşina, simţind în piept greutatea valizelor. Cuprinde cu privirea antreul gol. Intră în bârlog, cu zgomotul paşilor absorbit de mocheta Antron, şi se uită pe geam la silueta radioasă a cireşului sălbatic. Bate perna şi îndreaptă braţele fotoliului cu tetieră în care a adormit nu demult, dar parcă pe-o cu totul altă planetă. Cel care a adormit era altcineva, un cineva penibil. Ajungând din nou la uşa de la intrare, simte pe chip briza nopţii, aude zgomotul estompat al traficului de pe Penn Boulevard. Fixează yala şi închide uşa încetişor. Janice are

și ea o cheie. Se gândește la ea, acolo, în căsoiul Springer cu stuc, care i-a amintit dintotdeauna de-o enormă tarabă de înghețată abandonată. Iartă-mă.

Rabbit urcă la volanul automobilului Celica. *Faceți o plimbare în interiorul formidabil*: e una dintre noile lozinci pe care au încercat să le promoveze. Poți să ai lozinci cu ghiotura, tot își pierd efectul. Ambreiază; marșarierul îl trage încetișor înapoi. *Îmi place să mă eliberezi, Toyota*. Ceasul digital arată 10:07. Traficul de pe Penn Boulevard începe să se rărească, restaurantele și benzinăriile încep să închidă. Face la dreapta la semaforul roșu intermitent și apoi din nou la dreapta pe drumul de centură al Brewerului de-a lungul râului Running Horse. La un moment dat, drumul urcă deasupra copacilor în apropiere de rezervoarele de carburanți de culoarea gri-elefant, iar vechiul oraș pe care-l ocolește emană oarecare grandoare. Tribunalul de douăzeci de etaje construit la începutul Crizei Economice rămâne pe mai departe cea mai înaltă clădire, vulturii de beton cu aripile întinse din colțuri sunt luminați de spoturi, iar umbra densă a lui Mt. Judge, încununată de explozia de stele a hotelului Pinnacle, atârnă pe fundal ca un tsunami încremenit. Felinarele evidențiază nuanța cărămizie a Brewerului ca niște chibrituri ținute în mâini roșcovane. Apoi, foarte rapid, orașul, cu tot ce are el, dispare din raza lui vizuală. Pâlcurile de copaci ascund pe jumătate fabricile abandonate de pe malul râului, ai putea fi oriunde în Statele Unite pe-o autostradă cu patru benzi.

Împreună cu Janice a bătut traseul ăsta spre sud de atâtea ori încât cunoaște toate variantele: poate ieși pe 222, s-o ia direct, dar cu viteză redusă, spre Lancaster printr-un șir de suburbii ale Brewerului pline de semafoare, sau poate să mai meargă câteva mile pe 422 până la intersecția cu 176, s-o ia întâi spre sud, iar apoi spre vest, către Lancaster și York. Prima oară când a făcut drumul ăsta, primăvara trecută s-au împlinit treizeci de ani de-atunci, a făcut greșeala s-o ia spre sud prea devreme, spre Wilmington, mânat de-o fantasmă cu femeile Du Pont desculțe. Dar Estul coboară pieziș spre vest, iar șmecheria e s-o ții spre vest până la 83, care pe-atunci nu exista, iar apoi să mergi spre sud, nimerind drept în burdihanul monstrului cu două capete, Baltimore-Washington. *Monstruos*, i-a spus ea. Ei bine, într-un fel, s-ar putea spune că până și simplul fapt că trăiești e monstruos. Moleculele astea nebune. De capul lor? Niciodată.

Dă drumul la radio, caută prin vălmășagul de muzică rock și talk-show-uri vechile melodii frumoase, melodiile cu care a crescut. Căutai mai ușor cu butonul pe care-l învârteai, în locul acestor butoane digitale care sar de pe-o lungime de undă pe alta: simțeai cum înaintezi pe scală. Dă brusc peste vocile catifelate ale lui Dinah Shore și Buddy Clark împletite în duetul „Iubito, e frig afară". Îi dă fiori, îi preface măduva spinării într-un sloi de gheață, când, după toate tachinările alea melodioase din care-i greu să pricepi fiecare cuvânt, se opresc, apoi se armonizează în versul refrenului: *Friiiig, afa-ră.* Apoi, același post de muzică retro, care se aude intermitent în pasajele subterane și are paraziți când drumul se apropie prea mult de liniile de înaltă tensiune, difuzează un șlagăr de care uitase cu totul, cum de-a putut? – reuniunile dansante din liceu, cuplurile dichisite târșâindu-se timide în ritmul valsului languros, fanioanele de hârtie atârnând din coșurile de baschet, căldura emanată de radiatorul ruginit în interiorul luminat de bord al Plymouth-ului lui papsi, mireasma vie, caldă, discretă ca aroma atât de puternică a unui aliment, încât trebuie să-l înghiți cu noduri la început, ridicătura dintre coapsele lui Mary Ann. *Vaya con Dios, iubito.* Triunghiul umed al chilotului, jartierele pe care le purtau fetele pe atunci. Prospețimea netedă, înrourată a trupurilor lor, a fiecăruia dintre ele, învârtindu-se transpirate sub hârtia creponată, luminile colorate. *Vaya con Dios, iubitule.* Ah! Doare. Câtă emoție-i înmagazinată în frazele astea îngropate în rafturile prăfuite cu discuri de 78 de turații ale unui DJ oarecare, ca fetrul din gloanțe, ca semințele ce prind viață după mii de ani petrecuți în vreo piramidă. Deși stelele se reciclează și refac toți atomii grei de care are nevoie Creația, Harry nu va mai fi niciodată aceeași persoană, băiatul acela cu fata aceea, care cu buricele degetelor atingea discret interiorul moale al coapselor ei, desprinzându-i câțiva atomi, câteva molecule.

Urmează „Mule Train" de Franke Laine, nu unul dintre marile lui succese, dar destul de bun, și „It's magic" de Doris Day. Pauzele alea: *E ma-gie.* Știau cum să te rănească pe vremea când erau două ligi de baseball a câte opt echipe și puteai ține minte numele fiecărui jucător. Pe atunci oamenii nu erau mai molâi, de fapt, erau mai duri, dar erau mai vulnerabili, chiar dacă în mai puține locuri.

Trebuie să iasă de pe 176 și să intre pe 23 prin ținutul Amish, este singura porțiune de drum pentru riverani, dar la ora asta n-ar trebui să dea peste nici o căruță care să-l încetinească. Rabbit vrea

să revadă un loc din Morgantown, un magazin de feronerie cu două pompe în față, unde un fermier îndesat, îmbrăcat cu două cămăși, cu nări păroase, îi spusese că ar trebui să știe unde se duce până să pornească la drum. Ei bine, acum știe. A învățat drumul și își cunoaște destinația. Dar magazinul rural de feronerie de altădată e acum o mică firmă șmecheră de imobiliare. Acolo unde odinioară erau pompele de benzină, pe asfaltul negru proaspăt turnat, sub razele lunii se văd dungile galbene, clare, ale spațiilor de parcare trasate în diagonală.

Nu, nu-s razele lunii, își dă el seama, ci iluminarea gălbuie care chinuiește toată noaptea locurile aglomerate. Deși e aproape unsprezece noaptea, o coloană de camioane gigantice huruie, fornăie și geme trecând prin orașul adormit buștean; vitrina mare a agenției imobiliare e plină de fotografii Polaroid cu proprietățile scoase la vânzare, iar Route 23, odinioară un drum îngust pe culmea dintre două văi agricole, negru ca balega pe timp de noapte, e scăldat de lumina firmelor la tot pasul. PIZZA HUT. BURGER KING. Închiriați un film. Turkey Hill MINIT MARKET. Lumea Plăpumilor. BUFETUL Arțarul umbros. Plafar sătesc. Magazin de cuțite. Firma imobiliară îi amintește de Janice și are o strângere de inimă la gândul că-l așteaptă, împreună cu Nelson și Pru, să apară în casa familiei Springer și de-acum e cuprinsă de panică, închipuindu-și că, probabil, a avut un accident de mașină, se întoarce cu cheia ei în casa părăsită, agitată, gâfâind, cum i se întâmplă în ultimul timp. Poate ar fi trebuit să-i lase un bilet cum a făcut ea atunci. *Harry dragă, Trebuie să plec câteva zile să mă gândesc.* Dar i-a spus că n-o să-l ierte niciodată, *să vă ia naiba pe amândoi*, s-a dat mare cu el, n-are decât să fiarbă în suc propriu, își închipuie că-i dintr-odată așa deșteaptă, că s-a apucat iarăși de școală. Și Nelson la fel. Să fie al dracu' dacă o să ajungă să participe la o ședință de terapie în familie condusă de propriul lui fiu, căruia i-a cordit nevasta roșcată și babană. Dacă stă să se gândească, e singura treabă bună pe care a făcut într-un an de zile. Să fie al dracu' dacă o să-l înfrunte pe puști, să-i dea satisfacție, alb până-n vârful urechilor din cauza acestei noi supărări. Rabbit n-are nevoie de consiliere.

La radio urmează știrile de la ora unsprezece. Jim Bakker, judecat la Charlotte, în Carolina de Nord, pentru douăzeci și patru de acuzații de fraudă în scandalul legat de emisiunea religioasă PTL, a leșinat azi la tribunal și se află în arest preventiv până la șaizeci de

zile pentru evaluare psihiatrică în Institutul Federal de Corecție. Doctorul Basil Jackson, psihiatrul care-l tratează pe Bakker de nouă luni de zile, a afirmat că evanghelistul odinioară charismatic are de la o vreme halucinații: părăsind sala de judecată miercuri, după ce fostul director PTL Steve Nelson a leșinat în boxa martorilor, lui Bakker i s-a părut că vede în oamenii de afară niște fiare ce vor să-i sară la beregată. Din casa lor luxoasă din Orlando, Florida, soția lui, Tammy, a spus că la telefon i s-a părut că Bakker trece printr-o traumă emoțională cumplită, că s-a rugat împreună cu el și au ajuns la concluzia că trebuie să aibă încredere în Dumnezeu. În Los Angeles, Jessica Hahn, fosta secretară PTL a cărei relație sexuală cu Bakker din anul 1980 a dus la căderea lui, le-a spus reporterilor, citez, nu sunt doctoriță, dar îl cunosc pe Jim Bakker. Sunt convinsă că Jim Bakker este un maestru al manipulării. Cred că totu-i doar un truc menit să atragă simpatia publicului, ca de fiecare dată când apare Tammy la televizor și începe să plângă spunând cât de persecutați sunt ei, închei citatul. La Washington, Departamentul Energiei caută cantitățile de tritiu dispărute în mod misterios, izotopul de hidrogen greu necesar pentru fabricarea bombelor cu hidrogen. Tot la Washington, revista *Science* raportează că noul detector de bombe, numit ATN, de la analiza termică a neutronilor, instalat azi la Aeroportul JFK din New York City, este proiectat să detecteze un kilogram de exploziv plastic și n-ar fi detectat bomba care a aruncat în aer Cursa 103 Pan Am deasupra localității Lockerbie, Scoția, despre care se crede că ar fi conținut doar o jumătate de kilogram de explozibil Semtex. La Toronto, superstarul de cinema Marlon Brando le-a spus reporterilor că tocmai a terminat de turnat ultimul său film. „E oribil" a spus el despre filmul intitulat *Novicele*. „Va fi un eșec, dar după asta mă retrag. Nici nu vă imaginați cât de fericit sunt." La Bonn, în Germania de Vest, cancelarul Helmut Kohl l-a sunat pe noul prim-ministru polonez, Tadeusz Mazowiecki, cu speranța unei mai bune colaborări între cele două țări. Într-adevăr, mâine la ora asta, dacă nu ținem cont de fusul orar, se vor împlini cincizeci de ani de când Germania, sub conducerea lui Adolf Hitler, a invadat Polonia, grăbind începutul celui de-al Doilea Război Mondial, în care aveau să piară aproximativ cincizeci de milioane de oameni. *Mamma mia!* La rubrica sportivă, Phillies pierde la San Diego, iar Pittsburgh n-a avut meci. Cât despre vreme, ar putea fi mai bună, dar ar putea să fie și mai rău.

Mezzo, mezzo. N-am spus haotică, dar fiți pregătite pentru averse cu descărcări electrice, bufnițelor din districtul Lancaster. Ah, da, Brando a mai spus despre acest ultim film că-i „de rahat". Nici o problemă, pentru un individ care și-a început cariera într-un maiou găurit.

Rabbit zâmbește în găoacea șușotitoare a mașinii; individul ăsta și-o fi închipuind că nu-l ascultă nimeni, prea se ține de bancuri. Singur în studiourile astea radio, înconjurat de pahare de cafea din carton și de lambriuri acustice, n-ai cum să știi ce impact ai. E greu de crezut că Dumnezeu te ascultă întotdeauna, nu se plictisește niciodată. Luminile de la bordul automobilului Celica licăresc ca luminile unui oraș pe cale să fie bombardat.

Autostrada traversează Susquehanna și la York se întâlnește cu 83. În timp ce Harry se îndreaptă spre sud, postul de radio se pierde undeva în urma lui, pe acordurile finale ale melodiei lui Louis Prima „Just a Gigolo", cu refrenul ăla fantastic în care corul cântă „Just a gigolo" într-o tandră imitație ironică a acelei minunate voci șuierătoare: ți se zbârlește părul de bucurie. Rabbit caută un alt post de radio de muzică retro, dar nu găsește decât talk-show-uri cu telefoane date de bețivi, cu moderatorul sunând el însuși ciupit, trăncănind pe pilot automat despre avorturi, deșeuri nucleare, rata de șomaj a tinerilor de culoare, complicitatea CIA în epidemia de SIDA, Boesky[1], Milken[2], Bush și North, Noriega, *nu-mi spune tu mie* – Rabbit închide radioul, detestă glasurile oamenilor. Niște imbecili. Suntem niște imbecili gălăgioși, aglomerăm până și eterul. Mai bine ascultă murmurul roților, semnele de circulație verzi apar în lumina farurilor și se dilată parabolic, apoi dispar brusc din raza vizuală ca batistele iluzioniștilor. Se apropie miezul nopții, până să oprească, vrea să se vadă ajuns în afara statului. Până și când a dat chix cu secole în urmă, tot a ajuns în Virginia de Vest. Ca să ieși din Pennsylvania, trebuie să urci un munte fără nume, de dincolo Hungerford. Firmele de neon și luminile se răresc. Autostrada pustie începe să urce. Lacurile înalte lucesc sub ceea ce acum, undeva între nori, sunt cu adevărat razele lunii. O ia la vale și intră în

1 Ivan Frederick Boesky (n. 1937), agent de bursă care a ținut capul de afiș într-un scandal de pe Wall Street la jumătatea anilor '80.

2 Michael Robert Milken (n. 1946), filantrop american implicat în scandaluri legate de emiterea de titluri de valoare cu risc ridicat.

Maryland. Se simte diferența: benzile din centru sunt îngrijite, sunt reclame cu Parchează și la Autobuzul pentru navetiști. Civilizație. Nu mai e la coada vacii. Își simte ochii împăienjeniți, iar inima îi este agitată și istovită. Iese de pe 83 în parcarea unui hotel Best Western, cu mult la nord față de Baltimore, încântat că nimeni pe lumea asta, nimeni, în afară de recepționerul asiatic îndesat și indiferent, nu știe unde se află. Unde, vai, unde o fi tritiul lipsă?

Îi plac camerele de motel – fanta lungă, jilavă de spațiu închiriat, cele două paturi duble, televizorul cu invitația de-a cumpăra un film cu bulină roșie, covorul mițos, fotografiile înrămate cu păsări mari, prosoapele dezinfectate, tăcerea anonimatului, ecoul sedimentat al partidelor de sex consumate aici. Doarme bine, de parcă s-ar fi extras din trupul lui măcinat de necazuri și l-a lăsat să zacă în celălalt pat dublu. Visează că-i din nou la salon cu o tânără care pare să-i fie șefă. Poartă o pălărie albă și cercei lungi, dar când se apropie de ea, să-i explice ce și cum, să-i transmită cât de necesară și indispensabilă e prezența lui pentru afacere, contrar afirmațiilor pe care-i posibil să le fi făcut Janice, ea face o grimasă și chipul i se topește sub privirile lui într-un fel de urlet vizual.

La micul dejun, cedează tentației și comandă două ouă prăjite cu costiță, deși gălbenușurile sunt moartea arterelor. Lui Rabbit îi place momentul foarte american când își bagă bagajele în mașină în compania somnoroasă și tăcută a celorlalți oaspeți ai motelului, cupluri în vârstă, familii irascibile, care ies din sala de mese spre parcarea plină de umbre lungi, lăptoase. Din nou la drum, cu radioul din nou pornit. Aceleași știri de aseară, la care se adaugă scorurile finale la baseball (Phils au pierdut cu cinci la unu) și știrile din Asia, unde deja-i după-amiază pentru afaceriștii care fac speculații cu moneda japoneză, studenții chinezi încăpățânați, prostituatele filipineze ca niște păpuși, vietnamezii din păcate victorioși, coreenii aflați pe val, deși veșnic turbulenți, socialiștii birmanezi aflați în pragul prăbușirii, facțiunile cambodgiene învrăjbite, inclusiv demenții de Khmeri Roșii, aserviți celui mai atroce lider naționalist de la Hitler și Stalin încoace, Pol Pot. *Mamma mia!* Treziți-vă, păsărelelor! DJ-ul, nu cel de astă-noapte, dar la fel de nebun și singur cuc, pune un cântec rockabilly care îi place lui Rabbit, despre epuizare, „să ne iubim puțin, să ne istovim diseară". Harry își dă seama că aseară nici măcar nu și-a luat-o la labă, deși

camerele de motel, de regulă, îl excită. Ce mai, se vede c-a îmbătrânit.

Pe măsură ce se-apropie de Baltimore, blocurile se înmulțesc, dealuri și văi întregi sunt pline de ele, cu scări pastel ornamentate, ocupate de locatari invizibili. 83 se varsă discret în 695 și, cu toți navetiștii puși la cravată, înaintează pe șoseaua de centură, luptându-se pentru locul lui în lume, de parcă încă l-ar merita. Apoi o ia pe 95, pe care are s-o tot țină până în Florida. Sunt două drumuri în jurul Washingtonului, iar el și Janice le-au încercat pe amândouă, călătorii agasanți de experți din blocul lor, ca alde Silberstein, spun că 495, care trece pe la nord și vest e, de fapt, ceva mai rapid, dar lui îi place priveliștea monumentelor pe lângă care treci dacă rămâi pe 95, prin est, traversarea Potomacului pe un pod lat și intrarea în Alexandria. În depărtare, inima împietrită, albă ca înghețata, a bătrânei republici măreațe.

După aglomerările alea urbane, Virginia pare bucolic de aerisită. Câmpiile par mai mari decât cele din Pennsylvania, dealurile mai line și mai deschise, cu pajiști și cai, cu o ceață delicată în aer, din loc în loc vezi câte o casă parohială sprijinită de stâlpi pe o ridicătură verde-pal ca un model brodat pe un gherghef de-o fată bătrână, fiica unui proprietar de sclavi. O tentă militară: Poligonul de testări inginerești de la Fort Belvoir, Baza pușcașilor marini din Quantico. Harry își amintește de perioada petrecută ca recrut, îi vine în minte ca o digresiune lirică: un licăr străveziu de bărbați fără chipuri, aliniați, pacea ciudată de-a nu avea de luat nici o decizie, de-a ți se spune cap-coadă ce să faci. Războiul e o ușurare din mai multe puncte de vedere. Fără Războiul Rece, ce rost mai are să fii american? Și totuși, i-am ținut în șah. I-am ras pe tembelii ăia. Pe Hitler, Stalin, iar acum pe Gorby. Istoria va reține asta, ba poate o să ne și mulțumească. Istoria are foarte puține mulțumiri. Peștele mare îl înghite pe cel mic. Acum îi e mai greu să găsească posturi de radio care nu transmit fie muzică country, fie emisiuni de religie. „Rugați-vă pentru căsătoriile dificile", spune un predicator, glasul lui granular, maro ca melasa sapă atât de adânc în el însuși de ți-l poți închipui stând cu ochii închiși și cu tâmplele asudate, „rugați-vă pentru soții creștini stresați, pentru soțiile creștine ce-și fac griji pentru soții lor; rugați-vă pentru toți ostaticii, deținuții din închisori, pentru cei din ghetouri, pentru toți cei bolnavi de SIDA". Rabbit schimbă postul și se hotărăște să sune acasă când o să se oprească pentru masa de prânz.

Ce de râuri! După Potomac, urmează Accotink, Pohick, Occoquan, Rappahannock, Pamunkey, Ni, Po, Matta, South Anna. Podurile cu aceste tăbliţe sunt doar nişte simple momente pe autostradă. Oraşele nevăzute au şi ele nume: Massaponax, Ladysmith, Cedar Forks. La nord de Richmond, cocioabe din ce în ce mai puţin răsfirate marchează începutul adevăratului sud, cel al negrilor de la ţară. Harry trage pe dreapta în parcarea unui restaurant Howard Johnson de la periferia Richmondului. Îi ţiuie urechile, îl doare glezna de la cât a ţinut piciorul pe acceleraţie, are gâtul înţepenit, e mai cald azi-dimineaţă, de când a plecat din parcarea motelului. În restaurantul cu aer condiţionat, toate telefoanele publice sunt ocupate de comis-voiajori cu genţi diplomat. La prânz mănâncă prea mult, consumă şi ultimul cartof pai care i-a fost servit cu hamburgerul insipid, întinge cartoful în sare cum face nepotu-său Roy, apoi comandă o plăcintă cu mere, să vadă dacă în Virginia-i altfel. E mai dulce şi mai cleioasă; îi lipseşte scorţişoara presărată pe ea în Pennsylvania. După ce achită nota, un telefon se eliberează şi cu monede de douăzeci şi cinci de cenţi în valoare de trei dolari, pregătite dinainte, formează nu numărul casei din calcar de pe Franklin Drive, ci cel al casei unde locuia pe vremuri, casa Springer din Mt. Judge.

Îi răspunde o fetiţă. Telefonista intervine, iar Rabbit bagă fise cât pentru trei minute.

— Bună, Judy, se prezintă el. Bunelu' la telefon.

— Bună, bunelule, răspunde ea foarte calmă.

Poate că nimic din dezvăluirile de aseară n-a ajuns până la urechile ei. Sau, poate, copiii de vârsta ei sunt atât de neştiutori cu privire la ce înseamnă să fii adult, încât nu-i miră nimic.

— Cum merge treaba? întreabă el.

— Bine.

— Aştepţi să-ncepi şcoala săptămâna viitoare?

— Oarecum. Mă cam plictisesc în vacanţă.

— Şi Roy ce mai face? Şi pe el îl plictiseşte vacanţa?

— E atât de tâmpit, că nici nu ştie ce-nseamnă să te plictiseşti. L-au pus la nani de după-amiază, dar el încă urlă. O scoate din pepeni pe mami.

Cum Harry nu pare să aibă nici un răspuns, ea îl anunţă:

— Tati nu-i aici. E la salon.

— Nu-i nimic. De fapt, aş vrea să vorbesc cu mămica. Poţi să mi-o dai la telefon? Judy, adaugă el impulsiv înainte ca micuţa să lase receptorul jos.

— Ă?

— Să-nveți bine, auzi? Nu te lua după toți puștii ăia care-și închipuie că-s grozavi. Ești o fetiță drăguță și-o să obții tot ce vrei dac-o să ai răbdare. Nu forța lucrurile. Nu te maturiza forțat. Totul va fi bine.

Asta-i de-acum prea mult pentru ea. N-are decât nouă ani. Mai are încă zece ani până să poată pleca spre vest ca Mim și să evadeze.

— Știu, spune Judy oftând și, poate, chiar știe.

După hârșâitul receptorului pe-o suprafață de lemn, glasuri pe fundal și sunet de pași ce se apropie în grabă, Pru sosește la telefon cu răsuflarea tăiată.

— Harry!

— Bună, Teresa. Ce mai faci? o întreabă el pe un ton seducător, nonșalant, total nepotrivit, dar care așa i-a ieșit.

— Nu prea bine, răspunde ea. Unde puii mei ești?

— Departe, acolo unde mă vor toți. Hei, de ce-ai dat din gură?

— Ah, Harry. N-am avut *încotro*. Începe să plângă. *Nu puteam* să nu-i spun lui Nelson, încearcă să se îndrepte. E groaznic. Îmi mărturisește toate chestiile astea oribile, de nu pot să-ți spun nici ție, nici altcuiva nici jumătate din ele, iar noaptea ne rugăm împreună, ne rugăm cu glas tare, îngenuncheați lângă pat, ține cu-atâta disperare să se lase de droguri și să fie un tată și-un soț de treabă, să fie *normal*.

— Chiar așa? Păi, foarte bine. Totuși, nu era cazul să ne dai în gât, s-a întâmplat o singură dată, n-a mai urmat nimic, de fapt, am crezut c-ai uitat cu totul de chestia aia.

— Cum era să uit? Ți-oi fi închipuind că-s o curvă nenorocită.

— Păi, nu, dar ai avut multe pe cap. Pentru mine, a fost ca un vis.

Îi spune asta ca un compliment, dar glasul lui Pru devine dur.

— Ei bine, pentru mine a însemnat ceva mai mult decât *atât*.

Femeile astea: nu știi niciodată pe ce picior dansezi cu ele.

— A fost o trădare cumplită a soțului meu, se pronunță ea solemn.

— Păi, spune Rabbit, din câte-mi dau seama n-a fost un soț prea grozav. Auzi, te pomenești că Judy ne-ascultă?

— Sunt la telefonul de sus. Am rugat-o să-l închidă pe cel de la parter.

— Și l-a închis? *Judy*! strigă Harry. Te *văd*!

Urmează un fâșâit și un declic discret, iar legătura telefonică e mai bună. Pru exclamă:

— Căca-m-aș!

Rabbit o liniștește:

— Am uitat ce-anume am zis, dar mă îndoiesc c-a înțeles prea multe.

— Înțelege mai multe decât pare. Fetele sunt perspicace.

— În fine, spune el. Și-a mărturisit și aventurile cu bărbați, pe lângă cele cu femei? Nelson, vreau să zic.

— Nu pot răspunde la întrebarea asta sub nici o formă, zice ea pe un ton egal, sec, închis pentru totdeauna în ceea ce-l privește.

Se aude vocea altei femei, mai caldă, curtenitoare, ușor leneșă, probabil a unei negrese:

— Domnule, cele trei minute au tre-cu-ut. Vă rog introduceți un dolar și zece cenți dacă doriți să continuați convorbirea.

— Poate că am terminat-o, le spune el ambelor femei.

Auzind că legătura lor telefonică e în pericol să se-ntrerupă, Pru strigă:

— Harry, unde ești?

— Pe drum! strigă la rândul lui.

Încă mai are o grămăjoară de mărunțiș în fața lui și introduce în fantă patru sferturi și o fisă de zece cenți. În timp ce acestea cad în aparat, fredonează un fragment dintr-un cântec pe care tocmai l-a auzit la radio, în stilul lui Willie Nelson: „Iarăși la drum..."

Asta o face pe Pru să izbucnească în hohote de plâns; e la fel de nasol ca și o discuție cu Janice.

— Vai, *nu*, face ea plângând. Nu ne mai *necăji* pe toți, n-avem nici o vină că aici suntem cu toții legați de mâini și de picioare.

Pru îl impresionează cu amintirea frumuseții ei nude ca o floare în seara aceea, în camera îngustă, cu miros de mucegai, în timp ce ploua tot mai tare. A rămas blocată acolo, îi spune ea, cu cei vii.

— Și eu sunt legat de mâini și de picioare, îi mărturisește el. Sunt legat de hoitul meu.

— Ce să-i zic lui Janice?

— Spune-i că sunt în drum spre apartament. Spune-i că poate veni și ea să stea cu mine oricând. Pur și simplu nu mi-a plăcut cum m-ați încolțit cu toții aseară. La vârsta mea înaintată, mă ia cu claustrofobie.

— N-ar fi trebuit să mă culc cu tine *niciodată*, doar că la data aceea...

— La data aceea, într-adevăr, spune el. A fost o idee grozavă la data aceea. Spune-mi... privind în urmă, cum ți se pare că m-am descurcat? Pentru un tip bătrân, vreau să zic.

Ea ezită, apoi răspunde:

— Aici e buba. Nu văd în tine un bătrân, Harry. Niciodată n-am văzut în tine un bătrân.

Bun, a reuşit să-i smulgă această confesiune. Discuţia asta ca de la femeie la bărbat. Cine-ar putea pretinde mai mult de-atât? Dă-i pace. Îi spune:

— Nu-ţi face probleme, Pru. Eşti o bucăţică bună. Spune-i lui Nelson să şadă blând. Dacă s-a lăsat de droguri, nu-nseamnă că trebuie să devină un Billy Graham[1].

Sau un Jim Bakker. Harry pune receptorul în furcă, iar telefonul îl face să tresară când îi înapoiază, cu un spasm şi un zăngănit, moneda de zece cenţi şi cele patru monede de douăzeci şi cinci de cenţi. Operatoarea cu accent sudist i-o fi ascultat convorbirea şi o fi prins drag de el.

În timp ce după-amiaza se apropie de sfârşit către Fayetteville, în Carolina de Nord, unde există un motel Confort Inn, la care a poposit cu Janice în anii trecuţi, aude la radioul maşinii o chestie nemaipomenită. Un şir de melodii swing clasice din anii '40 este întrerupt pentru un anunţ: Bartlett Giamatti, Şeful Comisiei de Baseball şi fostul preşedinte al Universităţii Yale, a murit în această după-amiază în urma unui atac de cord pe insula Martha's Vineyard, din Massachusetts. *Pete Rose*[2] *contraatacă*, îşi zice Rabbit. Profesorul Giamatti, în vârstă de numai cincizeci şi unu de ani, s-a retras după prânz în casa de vacanţă a familiei, din Edgartown, iar la ora trei a fost găsit de soţie şi fiu în plină criză cardiacă. *Doar cincizeci şi unu de ani*, se minunează Rabbit. Poliţia l-a dus pe Giamatti la spitalul din Martha's Vineyard unde s-a încercat timp de o oră şi jumătate resuscitarea lui; echipa de la urgenţă a reuşit să resusciteze de mai multe ori mecanismul electric al bătăilor inimii, dar, până la urmă, Giamatti a fost declarat decedat. Micul zvâcnet electric: fără el nu suntem decât un morman de carne în descompunere. Unul dintre primele lucruri pe care trebuie să le facă în Florida e să se programeze la doctorul Morris, să se ţină departe de

---

1 William Franklin Graham Jr. (n. 1918), celebru preot baptist care a trăit în anturajul a doisprezece preşedinţi ai Statelor Unite şi care a devenit cunoscut datorită predicilor sale difuzate la radio şi televizor.

2 Celebru jucător de baseball, manager al echipei Cincinnati Reds până în 1984, când a fost implicat într-un scandal pentru că paria pe rezultatul meciurilor de baseball, inclusiv pe cele ale echipei sale.

doctorul Olman, australianul ăla cu moacă de uliu. *Moare de nerăbdare să-și înfigă bisturiul în mine.* Giamatti fusese profesor de engleză la Yale, continuă știrile, și a devenit cel mai tânăr președinte din istoria universității, iar în unsprezece ani a înglodat instituția în datorii și mediocritate academică. În calitate de președinte al Ligii Naționale, a stârnit furia unor jucători pentru că a umblat la schimbarea regulamentului în legătură cu zona de lovire a mingii și simularea unei aruncări. Ca șef al Comisiei de Baseball, scurta lui șefie a fost dominată de dureroasa afacere Rose, a cărei soluționare, cu o săptămână în urmă, l-a plasat pe Giamatti pe o poziție aparent puternică. A fost un bărbat masiv și un fumător înrăit. *Măcar nu fumez.* Iar acum, o melodie pe care ascultătorii nu se mai satură să ne-o solicite: „Am chef".

Fayetteville era odinioară un oraș în vogă, cu toți soldații din Fort Bragg, își amintește Rabbit dintr-un fragment al emisiunii *60 Minutes*, pe care a urmărit-o cândva. Centrul avea câteva străzi cu cinematografe porno și hoteluri dubioase, pe care edilii orașului, disperați, le-au demolat într-un târziu și pe locul lor a răsărit un parc. După o cină de creveți prăjiți și inele de ceapă pe pâine albă prăjită pe o parte, o delicatesă sudistă, bănuiește el, la Confort Inn – unul din restaurantele alea cu un *salad-bar* cât o cantină mică, că te întrebi în timp ce aștepți chelnerița dacă nu cumva ratezi cine știe ce gheșeft – Harry pornește cu Celica lui gri-închis, Batmobilul lui personal, spre centrul destrăbălatului Fayetteville. Nu găsește alt loc de distracție în afară de-o stradă lată, umbroasă, cu negri care ici-colo taie frunză la câini în pragul casei, așteptând un mesaj, să se-ntâmple ceva undeva. Nici urmă de prostituată în colanți sau în egări, ci doar o matahală de alb cu barbă roșie, cu o geacă de piele neagră cu ținte, care își tot ambreiază motocicleta, tot sucește acceleratorul și scoate un zgomot insuportabil. Negrii nici nu clipesc. Stau și așteaptă. Până și seara, la umbră, aerul e fierbinte, se mișcă apatici, ca niște pești bolnavi, cu mâinile fâlfâindu-le la încheieturi într-un unghi ciudat, cum numai la negri vezi.

Întors în camera lui lungă cu mireasma ei apoasă de ciment de sub covor, cu pereții zugrăviți complet în galben, stucatura, țevile și supapele instalației de aer condiționat și comutatoarele, toate vopsite cu trafaletul sau stropite cu galben, Rabbit se gândește să adauge 5,50 dolari la nota de plată și să se uite la o chestie intitulată *Gospodine în călduri*, dar până la urmă se uită pe gratis la fragmente

din *Vărul din străinătate* (îi provoacă disconfort, doi tipi locuiesc împreună, chiar dacă unul dintre ei este un rus caraghios) și la meciul amical de fotbal american dintre Seahawks și 49ers. Problema cu filmele porno soft din circuitele hotelurilor este că, în caz că vreun țânc de patru ani cu părinții avocați apasă din greșeală pe butonul cu pricina, îți arată numai țâțe și buci și chiar și niște păr pubian, dar nu și pizde și cariciuri pe bune, nici pule, sculate sau blegite. E de-a dreptul frustrant. Se pare că de carice ne pasă, trebuie să le vezi. Om fi cu toții poponari și toată viața a fost îndrăgostit de Ronnie Harrison. Ce drăguț a fost azi, Pru s-a scăpat din nou cu acel *Căca-m-aș* și apoi *Nu ne mai necăji*. Discuția aceea calmă, ca de la femeie la bărbat, de parcă o ținea în brațe, glasul ei relaxându-se în relația lor fundamentală, ca de la pulă la pizdă, trăgându-i-o lui Nelson. Când, în sfârșit, ajunge în pat, și-o ia la labă în întuneric, visându-se în compania a două curve ciocolatii din vechiul Fayetteville, să-și demonstreze că încă-i viu.

La radio, știrile dimineții sunt terne. Moartea lui Giamatti nu mai e o știre de senzație. Baseballul e în doliu. Economia înregistrează o creștere moderată. Bombardamentele din Beirut, între creștini și musulmani, sunt mai distrugătoare ca niciodată. Fostul adjunct al Departamentului de Locuințe și Urbanism spune că dosarele au fost tocate. Decizia Curții Supreme împotriva rugăciunii organizate înainte de meciurile de fotbal stârnește indignare în tot Sudul. În Montgomery, primarul Emory Folmar a înaintat până la linia de cincizeci de iarzi și a condus rugăciunea din punctul acela. Apoi a vorbit la microfon despre legătura tradițională între fotbal și rugăciune. În Sylacauga, statul Alabama, preoții s-au ridicat în picioare în tribune și au pus trei mii de spectatori să spună *Tatăl nostru*. În Pensacola, statul Florida, predicatorii echipați cu portavoce au dat tonul rugăciunilor rostite de spectatori. *Fanatici*, își spune Rabbit. Sudiștii te sperie la fel de mult ca și secta Amish.

De aici până la granița cu Florida, Route 95 e un tunel verde, lung, între pini înalți. Câte o căsuță se ițește pe ici, pe colo. Un panou face reclamă la *3 rulouri cu nuci de pecan la 1 dolar*. Panouri tot mai mari, în culori hispanice, cu portocaliu și galben pe fond negru, verde-crud, bătătoare la ochi și țipătoare, înșirate pe kilometri întregi, încep să facă reclamă la ceva numit La Sud de Graniță. *Mai rezistă un pic, n-ai mai văzut așa cârnați!* O minge mare de baschet iese cu boltă dintr-un panou. *Dă-te rotund!* Când,

în sfârşit, ajungi acolo după atâţia şi atâţia kilometri de tunel de pini, tot ce vezi e un parc de distracţii plin de vechituri, situat chiar dincolo de graniţa Carolinei de Sud: un sat de magazine de suvenire, un fel de rachetă spaţială cu un sombrero în vârf. Sendvişuri mexicane, de doi bani. Carolina de Sud e un stat năbădăios. Primul care s-a desprins din Uniune. Pinii sunt mai înalţi, au un aer tragic. Pe toate drumurile se vând ARTIFICII. Peisajul devine deluros. Camioanele încărcate cu buşteni uriaşi huruie de neoprit la coborâş şi trudesc până nu mai pot la urcuş. Acum Rabbit conştientizează cu teamă faptul că are număr de înmatriculare din Nord, de Pennsylvania. Dacă ieşi niţel din rând, ăştia-s în stare să te arunce în râul Pee Dee. Sau în Lynches. Sau în Pocatoligo. Pe autostrada asta, animalele sunt lovite atât de tare încât nu sfârşesc strivite, ci explodează, n-ai cum să-ţi dai seama ce erau. Oposumi. Porci spinoşi. Pisicuţa vreunei simpatice băbuţe sudiste. Reduse la pete de blană printre fragmente curbate de pneuri de camion explodate. Închipuieţi, e ca şi cum te-ai aşeza la masă şi asta a fost.

Lui Janice i-o fi parvenit mesajul de la Pru, poate a şi ajuns şi-l aşteaptă în apartament după o călătorie cu avionul de la Philly şi după ce a închiriat o maşină de la aeroport, mai bine să se bucure de libertate cât mai are parte de ea. Dă peste un post de radio cu muzică neagră de gospel, pe care o voce elastică, plăcută strigă: „Va fi acolo, dar trebuie să-l chemi pe nume". Repetat la nesfârşit, cu variaţii ritmice neaşteptate. „Daţi lespedea la o parte, ştiţi povestea?" Până la urmă, îl întrerupe o reclamă şi, să nu-ţi vină să crezi, e o reclamă la Toyota. Gălbejiţii ăştia nu ratează nici o ocazie, jos pălăria. Merg cu vânzările până-n cartierele sclavilor. *Societatea voastră prurariştă.* Pe Harry îl doare ceafa de la statul ore-n şir în aceeaşi poziţie. Începe să i se aplece de-atâta radio şi de-atâta drum. Ţara lui Dumnezeu. Ar fi putut s-o facă mai mică şi să demonstreze acelaşi lucru.

Va fi acolo. Ciudată chestia asta cu Harry şi religia. Când Dumnezeu n-avea nici un prieten pe lume, prin anii '60, numai la El se gândea, iar acum, când predicatorii se roagă cu toţii prin portavoce, nu-l mai entuziasmează deloc. E ca un prieten atât de vechi, de-ai uitat şi ce-ţi plăcea la El. Mai că-ţi vine să crezi în El după sperietura aia cu inima, dar, într-un fel, cu cât te apropii mai mult, cu atât mai puţin te gândeşti, de parcă ai fi în mâinile Lui deja. Ca şi

cum ai fi pe teren, în loc să fii pe banca de rezerve, cu stomacul făcut ghem, și încercând să-ți amintești tactica.

Urmează Perry Como, care cântă „Deoarece". La sfârșit, lui Rabbit i se face pielea de găină, simte că-i dau lacrimile. *Deoarece... ești... a meeeeaaa!* Como e cel mai bun, probabil: Crosby avea un soi de șiretenie irlandeză, s-a dat în stambă cu Lamour și Hope[1], iar Sinatra – dacă e să existe o deosebire între Rabbit Angstrom și restul omenirii, ea ține de Sinatra. Nu-i place cum cântă. Nu i-a plăcut deloc când fetișcanele cu șosete au sărit din chiloței pentru tipul ăla cu obrajii scofâlciți de pe scena Paramountului și nu i-a plăcut de el nici când a ajuns marea sculă de basculă de la Las Vegas, scoțând toate albumele alea cu muzică leșinată pe care pasămite ar trebui să și-o pună tot poporul: oceane de lapți. Albe, înspumate. Felul lui de-a cânta i-a părut dintotdeauna plat, de parcă ar măcina întruna ceva. Ce-i drept nu-i strâmb, pentru Mim, Sinatra e un zeu, dar asta-i mai mult o chestie de stil de viață, transformă noaptea în zi și se bate pe burtă cu gangsterii și președinții și își ține umerii exact ca un gangster (ca Charlie Stavros) și Sammy Davis Jr. și Dean Martin până să se lase de pileală, dacă s-or fi lăsat vreodată, a citit el undeva, într-o fițuică de scandal ridicolă din cele aduse de Janice acasă de la Minit Market că ambii au probleme grave de sănătate[2]. Câteodată, Harry o invidiază pe Mim pentru viața strălucitoare și periculoasă de care bănuiește că are parte, se bucură pentru ea, a avut aventura în sânge, și-a dorit viteza, cu riscul s-o ucidă, cu riscul să zboare de pe ghidonul vechii lui biciclete Elgin. Dar câteodată ți se acrește și de-atâta viteză. El nu regretă viața de care a avut parte, deși Brewer nu-i New York, New York sau Chicago[3], orașul meu preferat, așa cum măcăne Sinatra. Când privește în urmă, reiese că ceea ce i-a plăcut cel mai mult, și n-a știut la vremea respectivă, a fost să stea în salon, în spatele vitrinei imense, prăfuite,

---

1 Aluzie la cele șapte comedii de mare succes ale căror titluri începeau cu *The Road to...* (*Drumul spre...*), în care Bing Crosby a jucat alături de Bob Hope și Dorothy Lamour.

2 Sammy Davis Jr. a murit de cancer la laringe în 1990, iar Dean Martin de cancer la plămâni în 1995.

3 Aluzie la melodiile „New York, New York" de Liza Minelli (1977) și „Chicago" din repertoriul lui Tony Bennett (1959), reluate de Frank Sinatra.

cu bannerele, să se hâţâne în vârful picioarelor ca să-şi exerseze musculatura picioarelor în formă în aşteptarea unui client, să sporovăiască cu Charlie sau cu cine se nimerea, să câştige un ban cinstit, să ocupe pătrăţica lui, să-şi facă treaba, să se bucure de un pic de consideraţie. Asta-i tot ce dorim unii de la alţii, consideraţie. Să ai un loc precis stabilit în cursa asta nebună pentru întâietate. Şi în armată ţi-l ştiai: aveai numărul tău, patul tău, sarcinile tale bine stabilite, locul tău în formaţie, învoirea de sâmbătă seara, patru beri şi o curvă futută într-un ranch din apropiere. *Iubitule, doar n-ai plătit să nu mi-o pui de două ori.* Să fii om înseamnă mai mult decât să-ţi urmezi calea în viaţă. De fapt, îşi dă seama Rabbit cu întârziere, n-ai altă cale decât cea stabilită de alţii. La început mama, şi bietul papsi, apoi preotul luteran, nemţălăul ăla bătrân şi dur de Fritz Kruppenbach, totuşi, trebuia să-l respecţi, credea în ce spune, apoi toţi profesorii ăia de la şcoală, Marty Tothero şi restul, care au încercat să-ţi ofere un punct de vedere orientativ, iar acum toţi moderatorii ăştia de talk-show-uri. De-aici rezultă viaţa ta şi gata. Poate că, dacă maică-ta era uşuratică, ca mama Annabellei, e firesc să fii prudent în ceea ce priveşte sexul opus. Nu le-am dat copiilor ăstora cele mai bune exemple.

Acum între pini apar spaţii libere. Porţiuni mlăştinoase lasă să se vadă cerul, sunt cabane cocoţate pe stâlpi de susţinere, copaci cu rotocoale de vâsc pe ei, rufe colorate întinse pe frânghii. Firme simple, scrise de mână. *Bucătăria Sudistă a lui Tati.* Supermarket Bi-Lo. Un pod lung peste Lacul Marion, această întindere enormă de apă în mijlocul pustietăţii. Autostrăzile se bifurcă spre capitală, Columbia, unde n-a fost niciodată, deşi a ocolit odată cu Janice prin Charleston, cu întoarcere pe Route 17. Altă dată s-au abătut prin Savannah şi au petrecut o noapte într-un fost conac de pe-o plantaţie transformat în pensiune, cu tavanul înalt şi boltit şi obloane la ferestre. S-a distrat bine cu Jan. Chestia cu nevestele, totuşi, şi bănuieşte că asta-i valabil şi pentru soţi, este că aproape oricine ar fi bun, în nişte limite destul de largi. Totuşi, ar trebui să-ţi adori jumătatea până la moarte. Până la sfârşitul sfârşitului. Râul Ashepoo. Nu era şi o revistă de benzi desenate cu nişte ani în urmă?

Iese de pe autostradă la un popas uriaş, o oază în pustiul ăsta – pompe de benzină, un restaurant, un mic magazin universal cu produse de băcănie, bere, artificii, loţiune de bronzat. La tejghea

sunt doi tineri negri, de un negru-strălucitor pe arşiţa asta, cu braţele goale până la umeri, unul are o afurisită, *à la* Malcom X[1]. Pe aici toţi au un aer ameninţător, culoarea lor îţi sare în ochi, sunt o rasă, sunt pretutindeni. Dar chelneriţa albă, în vârstă, n-are nici o problemă cu băieţii ăştia doi. Cei trei sporovăiesc şi zâmbesc cu acelaşi accent tărăgănat, ca o adiere blândă ce le iese pe gură. E drăguţ să constaţi asta. Hai c-a meritat Războiul Civil.

Vrând să verifice dacă încă poate vorbi cu accentul lui dintotdeauna, Rabbit îl întreabă pe grăsanul alb aşezat cu un scaun mai încolo, la bar, un tip care şi-a umplut un castron mare cu salată de la *salad-bar*, un munte de lăptuci, sfeclă roşie, varză, brânză de vaci, boabe de fasole şi năut:

— Cam câte ore mai sunt până la graniţa cu Florida?

Foloseşte accentul de Pennsylvania vorbind un pic tărăgănat, sperând să treacă testul.

— Patru, răspunde bărbatul zâmbind. De-acolo vin. Şi încotro te duci în Florida?

— Hăt în partea ailaltă. În Deleon. Eu şi nevastă-mea avem un apartament acolo. Mă duc cu maşina singur, nevastă-mea o să vină mai încolo.

Omul zâmbeşte în continuare. Zâmbeşte şi mestecă.

— Cunosc Deleonul. Un orăşel vechi şi drăguţ.

Rabbit n-a observat niciodată prea multe chestii vechi în Deleon.

— Din balconul nostru aveam vedere la ocean, dar mi-au astupat-o construcţiile noi.

— Construiesc ca disperaţii pe partea Golfului, că pe ţărmul de la Atlantic nu mai au loc. Mi-am început ziua în Sarasota.

— Serios? Păi, vii de departe.

— De-aia mă-ndop ca porcul. N-am mâncat mai mult de un baton de ciocolată de la cinci dimineaţa. După un timp trebuie să te opreşti, că începi să vezi chestii.

— Ce chestii?

— Bucata asta de drum pe care tocmai am străbătut-o are o grămadă de petice de ceaţă la sol, astea te termină. Dacă bei doar cafea, îţi paradeşte stomacul.

---

1 Activist american pentru drepturile omului, membru al grupării Nation of Islam, Malcolm X (1925-1965) a fost asasinat la scurt timp după ce a părăsit această formaţiune.

Omul ăsta are un fel cu adevărat simpatic de a zâmbi, mesteca și vorbi în același timp. Are gura largă, dar fără buze, ca o păpușă Muppet. Și-a pus lângă farfurie șapca de camionagiu cu cozoroc și ochiuri de plasă la spate; părul cărunt, des, ușor ondulat ca al unui om bogat îi este șănțuit tot timpul de marginea șepcii.

— Conduci un camion de-ăla mare? Nu știu cum de reușiți. Până unde mergi?

Toată salata din castron s-a făcut nevăzută, iar zâmbetul i s-a lățit pe față.

— La Boston.

— La Boston? Așa departe?

Rabbit n-a fost niciodată la Boston, lui îi pare capătul lumii, pitit sub Maine. Oamenii care locuiesc atât de departe spre nord îi par fantastici, ca eschimoșii.

— Azi, mâine, zi-i cum vrei, sper să ajung cu tirul ăsta la Boston duminică după-amiază, în douăzeci și patru de ore.

— Și când mai dormi?

— Ei, mai tragi pe dreapta și furi câte o oră ici, o oră colo.

— Fantastic!

— Fac asta de cincisprezece ani. Am ieșit la pensie, dar m-am întors la lucru. Nu mai puteam să stau acasă. Nu era nimic ca lumea la televizor. Dar tu?

— Eu?

Fuge de necazuri. E după un infarct destul de serios. Pricepe ce-a vrut să zică, de fapt, întrebarea și răspunde:

— La pensie, presupun.

— Bravos, amice. Eu n-am suportat gândul, îi spune șoferul. Pensia mi-a făcut creierul varză.

Chelnerița în vârstă, atât de prietenoasă cu cei doi tineri negri îi aduce bărbatului flămând un platou cu o friptură uriașă mustind de un amestec roz de ulei și sânge, trei salate de legume în farfurioare rotunde și o farfurie separată cu o turtă de porumb maro-aurie.

Cam fără tragere de inimă – abia și-a făcut un prieten – Harry se ridică de la bar.

— Păi, bravo *ție*, spune el.

Iar acum omul-minune gras și palid, care va ajunge la Boston mai iute ca gândul și care, asemenea lui Thomas Alva Edison, n-are nevoie decât de câte-un pui de somn din când în când, are gura largă ca de păpușă Muppet prea plină ca să-i poată răspunde, așa că

doar îi zâmbeşte dând aprobator din cap şi scapă un strop şerpuitor de zeamă de friptură în josul bărbiei lui micuţe, în formă de ou. Nimeni nu-i perfect. Oameni suntem. Uită-te la Jim Bakker. Uită-te la Bart Giamatti.

Harry traversează cu Celica râul Tuglifinny. Apoi Salkehatchie. Little Combahee. Coosawatchie. Turtle. Kickapoo, îşi zice el – nu Ashepoo. Kickapoo Joy Juice în *Micu' Abner*[1]. Între torentele de muzică neagră cu sunetul ăla nou, ciudat, ca de scânduri trântite de duşumea, aude reclame la Upchurch Music Company („un instrument care va provoca plăcere multor generaţii de-acum înainte") şi la un deodorant numit Tiny Cat[2]. De ce-o fi numit Tiny Cat? Traversează Savannah şi părăseşte, în sfârşit, Carolina de Sud cu artificiile ei cu tot. Ameţit de-atâţia kilometri parcurşi, iese de pe autostradă la marginea oraşului, o ia spre centru, parchează lângă un tribunal vechi, impunător şi îşi cumpără un sendviş cu pastramă de la un chioşc de sendvişuri de pe strada principală. Se aşază să-l mănânce şi încearcă să nu lase nici o picătură de suc să i se scurgă din hârtia cerată şi să-i păteze pantalonii, ca firicelul ăla scârbos care s-a prelins din gura tipului de la prânz, cu câteva ore în urmă. Zona asta din Savannah, la o distanţă de un cvartal de fluviu, pare alcătuită din camere în aer liber, îngrădite de şiruri de case cu trepte înalte şi perdele de copaci prăfuiţi; vipia încă se simte, deşi umbrele devin tot mai lungi, îngroşându-se pe faţadele vechi, netede, mai triste şi mai rozalii decât cele din Brewer. Un stol de porumbei se adună în jurul băncii pe care stă, curioşi să vadă dacă o să le dea o fărâmă din chiflă sau un cartof. Un boschetar tânăr, cu părul lung, blond ca al lui George Custer şi cu tenul măsliniu pe care-l capeţi trăind sub cerul liber, îl priveşte cu ochi strălucitori, ameninţător, de pe o bancă din spatele unui copac, din camera alăturată, cum s-ar zice. Ceva mai încolo e un obelisc înalt, o fi comemorând ceva, fără-ndoială, pe morţii care s-au umplut de glorie. Nişte păsărele maronii ciripesc zburând dintr-un copac într-altul, încercând să afle dacă ziua s-a sfârşit. N-ar strica s-o ia din loc. Împachetează grijuliu hârtia de la sendviş şi paharul de unică folosinţă în punga în care i-a fost servit sendvişul şi o pune într-un coş de gunoi, darul

1 Comedie cinematografică realizată în 1959 pe baza benzilor desenate cu Micul Abner, personaj creat de Al Capp în 1940.

2 În traducere, Pisicuţa.

făcut de el oraşului Savannah, urma pe care o va lăsa, ca pata de sebum de la deget pe marginea biroului de acasă. Porumbeii se zbârlesc şi gânguresc dezamăgiţi şi indignaţi. Vagabondul apare tiptil în spatele lui şi-l întreabă fără cine ştie ce accent, cu mârâitul împiedicat al drogaţilor, dacă n-are o ţigară.

— Nu, îi răspunde Rabbit. N-am mai fumat de treizeci de ani.

Îşi aminteşte clipa când, hotărându-se brusc, a aruncat o jumătate de pachet de Philip Morris, vechiul pachet maro-tabac drăgălaş, în pubela cuiva de pe o alee din Mt. Judge. Şi acolo a lăsat o urmă.

Rabbit se îndreaptă spre maşină cu inima bătându-i să-i sară din piept, căci boschetarul îl urmăreşte şi mormăie în spatele lui ceva despre nişte mărunţiş. Bâjbâie cu cheia, urcă şi trânteşte portiera. Celica, slavă Domnului, nu s-a încins prea tare după atâţia kilometri parcurşi, porneşte din prima; George Custer, rămas pe dinafară, clipeşte mărunt şi-i întoarce spatele, făcându-se că nu-l observă. Harry conduce prudent, în jurul monumentului înalt şi se rătăceşte pe drumul de ieşire din Savannah. Nu poate ieşi din nesfârşitele cartiere de negri, dintre casele dărăpănate, construite din scânduri, care n-au mai fost vopsite de pe vremea lui Martin Luther King. Se tot vorbeşte despre conspiraţii legate de asasinarea unor personalităţi, dar asta a fost una în care Harry chiar a crezut. Crede c-a fost pe bune, dar nu-şi aminteşte numele omului pe care l-au închis pentru asta. Un nume alcătuit din trei nume. A evadat o dată, dar l-au prins din nou. James Earl nu-ştiu-cum[1]. Destul cu istoria. Cuprins de panică, opreşte la o băcănie cu podeaua din scânduri bătute în cuie cu floarea lucioasă, aşa cum erau cele din Mt. Judge în copilărie, doar că pe-aici toţi sunt negri; un bărbat deşirat, de culoarea mazării uscate, foarte amuzat, îi explică cum să ajungă înapoi pe autostradă, gesticulând cu mâinile lungi care parcă-i fâlfâie din încheieturi.

Reîntors pe 95, Rabbit goneşte prin Georgia. Odată cu lăsarea întunericului, începe să plouă şi, cum ochii lui bătrâni nu mai disting prea bine culorile semaforului pe timpul nopţii, ploaia devine chinuitoare. Închide până şi radioul, atât de lovit se simte de gloanţele acestei experienţe prin care trece. De prea mult stat pe

---

1 James Earl Ray (1928-1998) l-a asasinat pe Martin Luther King la 4 aprilie 1968 în Memphis, Tennessee.

scaunul șoferului, se simte de parcă l-ar fi bătut cineva cu saci de nisip. Mai bine ar trage pe dreapta. Găsește un Ramada Inn dincolo de Brunswick. Mănâncă o specialitate de somn prăjit care nu-i pică prea bine după pastrama iute și, mai ales, după cartofii glasați și plăcinta cu nuci de pecan; dar ce rost mai are să te afli în Georgia dacă nu mănânci o plăcintă de pecan? Plimbarea până la camera lui, pe lângă celelalte uși de motel, pe cimentul adăpostit de balconul continuu de deasupra capului său, e un moment de fericire tăcută. A scăpat de ploaie. Mai are un strop de minte. Nu mă dau bătut. Totuși, acest plăcut sentiment de fericire îi amintește de toți cei dragi expuși nefericirii în districtul Diamond. Vinovăția îi sfredelește inima ca un deget vârât într-un ochi iritat.

La jumătatea episodului din *The Golden Girls*, i se pare deja obositor tot sex-appealul ăla tomnatic și bunica bătrână, cu gura cât o șură, lumea ar trebui să știe când s-o lase moartă. Se uită, în schimb, pe canalul educațional la un fragment din *Planeta vie* despre viața de la cei doi poli. L-a mai văzut, dar David Attenborough[1] continuă să-l uimească dând la o parte bolovanii ăia din cel mai pustiu loc al Antarcticii și găsind sub ei licheni, și în iarna veșnică, fără soare, pinguinii masculi tipăie prin furtunile de zăpadă continue ținând ouăle în vârful labelor palmate. Viața, incredibil, epuizează resursele lumii. Știrile de la ora zece de pe același post reiau aceleași știri pe care le-a auzit toată ziua la radio. Bietul Giamatti. O ursoaică Panda s-a născut la Grădina Zoologică Națională din Washington. Până la moartea lui Rock Hudson, Reagan a crezut că SIDA e un fleac, ca pojarul, dezvăluie fostul lui medic, generalul de brigadă John Hutton. O altă știre: Comandorul David R. Wilson pretinde în numărul din această lună al revistei *Naval Institute Proceedings* că echipajele celorlalte nave din Golful Persic știau că *USS Vincennes* se lansează în tot felul de acțiuni agresive și imprudente cu cel puțin o lună înainte ca *Vincennes* să doboare un avion civil iranian cu două sute șaptezeci de bărbați, femei și copii la bord. Bieții amărâți, iranieni sau ce-or fi. Copilași, femei îmbrobodite, claie peste grămadă, se prăbușesc în apa întunecată. Noul conducător al Japoniei în vizită la Washington, guvern provizoriu în Panama, grupuri uriașe de est-germani în Ungaria așteaptă

1 Sir David Attenborough (n. 1926), reputat biolog și om de televiziune britanic, autorul a nouă seriale științifice produse de BBC.

să treacă graniţa spre lumea liberă. Bieţii amărâţi, habar n-au că lumea liberă e pe cale de dispariţie.

Rabbit se pregăteşte de culcare, se bagă în pat în lenjeria de corp purtată peste zi şi încearcă să cugete unde e şi cine e. Asta-i ultima noapte când nu se află nicăieri. Mâine, viaţa îl va regăsi. Janice la telefon, familia Gold în locuinţa de vizavi. Se simte mai puţin uşurat decât şi-a imaginat că va fi evadând din Brewer. Rămâi acelaşi. Statele Unite sunt tot Statele Unite, ţinute laolaltă de cărţi de credit şi nume indiene. Harry adoarme buştean pe patul dublu. Pierdut în reţeaua de liniuţe de pe hartă, doarme ca în pântecele mamei, într-un alt refugiu de moment.

Dimineaţă. Ploaia se reduce la amintirea băltoacelor de pe asfaltul scăldat de razele soarelui. Duminică. Comandă frigănele şi cârnaţi, gândindu-se că de mâine-dimineaţă o să treacă din nou la terciul de ovăz expirat. Janice nu goleşte niciodată bufetul când se mută. Într-un fel e practic, dacă nu te deranjează să hrăneşti furnicile şi gândacii de bucătărie. Tot molfăie din siropul de arţar şi ouăle care nu-i plac prea mult. Frigănelele nu-s niciodată ca alea pe care i le făcea mami înainte să-l trimită la şcoala de duminică, cu triunghiurile de pâine aurie, subţiri, prăjite, cu siropul în cutiuţa în formă de cabană şi pictată ca atare, având drept cioc hornul. Când îşi bagă valiza în portbagaj, constată cu uimire, nu pentru prima oară, că stopurile Celicăi sunt ascuţite, privite din spate par nişte ochi care se uită chiorâş.

Într-o oră traversează râul St. Marys şi un panou de pe autostradă îi urează BINE AŢI VENIT ÎN FLORIDA, iar reclamele de la radio sunt la Blue Cross[1], adezivi pentru proteze dentare, clinici pulmonare. Acum, marginea drumului devine nisipoasă şi traficul e din ce în ce mai aglomerat, capătă strălucire. Jacksonville răsare din senin, e un Oz de zgârie-nori albastru-verzui, un oraş de vis situat la capătul tunelului de pini, nişte cutii de sticlă sclipitoare îngrămădite în jurul celei mai înalte cutii, Spitalul Baptist. Urci pe podurile înalte de peste râul St. Johns, aflat departe, sub tine, iar Jacksonville luceşte din mai multe unghiuri ca o nestemată învârtită între degete, plăteşti taxa de pod şi trebuie să fii pe fază, să n-o iei

1 Crucea Albastră, federaţie ce reuneşte treizeci şi nouă de companii de asigurări în domeniul sănătăţii.

din greşeală pe drumul spre Green Cove Springs sau Tallahassee. Route 95 e acum doar una din numeroasele autostrăzi. Maşinile devin mai late, camioanele cu remorcă transportă role de gazon proaspăt în loc de buşteni de pin cojiţi. De jur împrejur, plutind ca nişte bărci rătăcite, vede rulote mari, albe şi dube, Winnebago şi Starcraft, Pathfinder şi Dolphin, ca nişte case pe roţi, cu soţul la timonă, cu cotul scos pe fereastră, cu nevasta casnică în spatele lui, strângând patul. Caravanele astea vin din toate statele spre Florida, purtând chiar şi blazonul cu muntele verde din Colorado şi cu homarul roşu din Maine. Observă un tip nou de plăcuţă de înmatriculare pentru maşinile din Florida, cu un fel de tricolor nebulos în memoria navetei spaţiale *Challenger*[1], printre numeroasele care au pe mai departe la mijloc pata verde de forma Floridei, de zici că-i un lichid vărsat pe-o cravată. Ce nenorocire, să le trimiţi în spaţiu pe-amărâta aia de învăţătoare din New Hampshire şi pe evreica aia creaţă, ca să nu mai vorbim de bărbaţi, unul negru şi unul asiatic, ca un fel de secţiune transversală, hollywoodiană a Americii, doar ca să fie făcuţi fărâme în direct la televizor după un minut! Acum, comisia de anchetă crede că, probabil, au fost conştienţi, prăbuşindu-se spre ocean, conştienţi vreme de două-trei minute. Harry coboară tot mai adânc în Florida, bucuros să fie din nou printre palmieri, acoperişuri albe şi aerul tropical rarefiat, cu norii albaştri pe fundal gri, pe alb, pe albastru, de parcă aici marele creator al cerului ar lucra cu materiale mai uşoare.

O iei pe 95 paralel cu Coasta de Est, spre 4, apoi goneşti în diagonală prin tot Disney Worldul pe care a vrut să-l vadă amărâta aia mică de Judy, când o să vină data viitoare, neapărat trebuie să planifice o vizită aici. În timp ce unii vecini din blocul lui, care se dau mari experţi într-ale călătoriei (întotdeauna l-a considerat pe Ed Silberstein un ştie-tot, chiar şi când fiu-său a încercat să se dea la Pru) te sfătuiesc să rămâi pe 4 tot drumul până la 75 şi să economiseşti în minute ceea ce pierzi în kilometri sau, măcar, să mergi pe 17 spre Port Charlotte, lui îi place s-o ia spre sud pe 27, chiar prin vintrea plată, încinsă a statului, prin Haines City şi Lake Wales, spre pustiul situat la vest de rezervaţia seminolă şi de lacul Okeechobee, apoi din nou spre Deleon pe Route 80.

---

1 Naveta spaţială *Challenger* s-a prăbuşit pe 28 ianuarie 1986 în largul coastelor Floridei, explodând la 73 de secunde de la lansare.

În Florida, găseşti fără nici o problemă posturi de radio care transmit şlagăre de altădată. Aici cu toţii suntem cam de altădată. Muzica vieţii tale, cum le place unor crainici s-o numească, se revarsă întruna. Patti Page imploră „Să nu ne despărţiiiim, te iubesc atât de muuuuult", după care interpretează atât de vioi bucata aia latino cu „ai ai ai" şi *caballeros*, şi termină cu „te aştept de-o viaţă, să-ţi dau toată dragostea mea, inima mea e-a ta", iar apoi Tony Bennett sau unul din ceilalţi italieni care mugesc cântă „Fii iubita mea", îi dă înainte cu dragostea mea, pe urmă Gogi Grant şi „Vântul capricios", nu s-a mai gândit la Gogi Grant de secole, e un cântec rar, care îi lasă-n ceaţă o parte dintre celulele memoriei, în timp ce peisajul privit pe geamurile maşinii, dincolo de susurul aerului condiţionat, devine din ce în ce mai bălţat – *Talcioc*, *Viaţa activă de adult*, maşini după maşini trec pe lângă el cu un Garfield portocaliu lipit de parbrizul din spate, cu lăbuţele pe post de ventuze. „De ce te caţeri, nimeni nu ştie", cântă Nat King Cole în „Trandafirul căţărător" şi termină atât de delicat cu „De ce te doresc, nimeni nu ştie", aproape că-i şi vezi zâmbetul blajin, înţelept, apoi „Tzena, Tzena", nici pe ăsta nu l-a mai ascultat de ani de zile, muzica nu mai e difuzată pe criterii etnice, şi „Ah, tată dragă", că veni vorba de etnii, şi Kay Starr, care revine fulminant cu „Roata norocului", cu toate sughiţurile alea din inimă, super-emoţionante, „Te implooor, hai, acum", şi „A-Tisket, A-Tasket", ăsta chiar că-i de demult, mergea la şcoală cu Lottie Bingaman, era îndrăgostit de Margaret Schoelkopf, şi „Iubeşte-mă tandru" al lui Presley, zică cine ce-o vrea, dar până să se-ngraşe, s-o dea pe droguri şi să ajungă un speriat de bombe spre sfârşitul vieţii, chiar a avut o voce ca lumea, o voce frumoasă, nu ca gâjâitul ăla de Sinatra şi, pe urmă, uite-l pe Ray Charles, o altă voce ca lumea, „Nu mă pot stăpâni să nu te iubesc", „visând la ziua de ieeeri", le lungeşte fain, cu clătinatul ciudat din cap al orbilor, şi Connie Francis, „Acolo unde-s băieţii", o voce care, într-adevăr, îţi face pielea de găină, dar a cui *viaţă* sunt cântecele astea? Era epoca petrecerilor de pe plajă, el era însurat, despărţit şi reîmpăcat, pe-atunci lucra deja la Verity Press, terminase cu petrecerile. Ronnie Harrison şi Ruth şi-au pus-o tot weekendul în Jersey Shore: chestia asta încă îl roade.

Postul de radio se pierde şi, încercând să găsească altul, dă peste o emisiune care difuzează o slujbă evanghelică, se-aude un glas de bărbat strigând: „Isus ştie! Isus citeşte în inima ta! Isus vede moartea

din inima ta!", așa că Harry mută în altă parte și dă peste „Plânsetul" lui Jonnny Ray, prea târziu ca să-i mai prindă toate suspinele, „Dacă iubita îți trimite o scrisoare de adio", asta era la modă cam la data când a trebuit să se înroleze în armată și să se despartă de Mary Ann, nu știa că va fi pentru totdeauna, se certaseră în legătură cu Johnny Ray, Rabbit insista că tipul trebuie să fie vreun papanache de cântă în halul ăla, apoi, când a ajuns în Texas, și-a dat seama că melodia îi era adresată lui, căci iubita i-a trimis o scrisoare. În următorul cântec, Dean Martin zice „Asta-i amore": pe atunci Harry fusese lăsat la vatră și se cuplase cu Janice, fata tăcută din spatele tejghelei cu alune de la Kroll's, cu corpul ei micuț și ferm, cu provocarea din ochii ei negri, uimiți, își amintește pentru că-i spunea în glumă „Asta-i *amore*" după ce și-o trăgeau în camera pe care le-o punea la dispoziție Linda Hammacher, cu vedere la rezervoarele de gaz gri-șobolan de lângă râu. „Doar singuraticii", cântă în triluri răposatul Roy Orbison. „Uite-o pe iubita mea, acolo-i inima mea", cu vocea lui uimitoare care urcă mai sus și tot mai sus până zici că o să spargă cristalul și, într-un fel, îl și spărgea; Rabbit își zice că-i un șlagăr retro din cauză că Roy Orbison a murit.

Cântecele curg unul după altul, întrerupte la fiecare jumătate de oră de rezumatul știrilor. În Columbia, o bombă a rănit optzeci și patru de persoane, problemele Columbiei sunt sporite de o scădere a prețului cafelei, viitorul discurs al președintelui Bush despre problemele pe care le are națiunea cu drogurile dă naștere unor speculații la Washington, poate fi un adevărat urmaș al lui Reagan? Tot la Washington, oficialii speră că micul panda care luptă pentru viață în incubator va supraviețui. Pe plan local, lamantinii continuă să fie activi în Bazinul Caloosahatchee, iar Dolphins au fost învinși ieri la Miami de Philadelphia Eagles, cu scorul de 20 la 10. Lui Rabbit îi place scorul, dar toate cântecele alea vechi, tot siropul ăla despre dragoste, dragoste, dulceață, drăgălășenie, cățelușii din vitrină și mami care-l sărută pe Moș Crăciun și doamna neastâmpărată din Shady Lane, strunele din orchestrație și ciupitul coardelor în pizzicato, și crescendourile alămurilor menite să-ți înmoaie sufletul îl obosesc: îi displace profund ideea că-și dă seama, atât de târziu, că melodiile vieții lui erau la fel de cretine ca rockul pe care-l ascultă puștimea descreierată din ziua de azi, sau chestiile alea din anii '60 și '70 de care nu se mai sătura Nelson – toate compuse pentru capete goale și hormoni înfierbântați, un ocean

alb de spumă și, ascultându-le acum, e ca și cum ar încerca să mănânce o înghețată dublă banana-split ca pe vremuri. Te poți *lipsi* de toate, sunt ticluite doar ca să iasă banu' repede. Ne duc cu zăhărelul producătorii ăștia de muzică, apoi reciclează și fraieresc generația următoare cu un terci cu o aromă puțintel diferită.

Rabbit se simte trădat. A crescut într-o lume în care războiul nu era ceva neobișnuit, dar schimbarea, da: lumea stătea pe loc, să poți crește în ea. Știe când a-nțărcat bălaia. Când au închis Kroll's, Kroll's care rezistase drept în mijlocul Brewerului în toți anii aceia, mai mare decât o biserică, mai vechi decât tribunalul, situat chiar în capătul Weiser Square, cu vitrinele feeric împodobite de Crăciun cu trenulețe electrice, păpuși care dau din cap și steluțe sclipitoare în ferestrele din colțuri, de parcă Dumnezeu Însuși le-ar fi așezat acolo, să lumineze cea mai întunecată parte a anului. Când era mic, nu-și dădea seama unde-i lucrarea Domnului și unde-i mâna omului. Toate veneau, cumva, de sus. Își amintește că stătea cu maică-sa în frig și se uita lung la lumea asta de jucării poleite, la fel de reale ca oricare altele, gerul îi mușca obrajii, auzea clinchetul clopoțeilor milogi ai Armatei Salvării, simțea mirosul covrigilor fierbinți, moi, vânduți în anii ăia în Weiser Square, îl încerca senzația că peste tot în jurul lui adulții se grăbesc – trupurile înfofolite năvăleau în Kroll's, unde puteai cumpăra tot ce era mai bun, de la perdele la paturi, de la jucării la veselă, de la porțelanuri la argintărie. Când a lucrat acolo, în spate, la livrări, a văzut cum stă treaba cu deverul, cu angajările și disponibilizările, cozile intermitente, schimbările abrupte în modă, riscurile vânzării cu amănuntul, și totuși, el credea în magazin luat ca un întreg, în puterea lui, în destinul lui favorabil. Așa că atunci când sistemul s-a dat peste cap într-o vară și s-a decis să închidă Kroll's, nemaiavând cumpărători, fiindcă centrul devenise un loc înspăimântător pentru albi, Rabbit și-a dat seama că lumea nu-i chiar atât de solidă și benignă, că nu-i decât un set prăpădit de aranjamente temporare, înjghebat doar de dragul banilor. Se-ntâmpla să treci pe acolo și te mulgeau de tot ce-aveai mai bun, mai ales când erai tânăr și naiv. Dacă Kroll's se putea duce naibii, la fel se putea întâmpla și cu tribunalul, și cu băncile. Când s-or termina banii, Dumnezeu Însuși ar putea da faliment.

Pe kilometri întregi din vecinătatea lui Disney World și dincolo de el, parcurile de distracție și parcurile tematice mai puțin importante îmbie vizitatorii sosiți în număr uriaș. Muzeul de ceară. Ud și

Vijelios, un tobogan de apă. Lumea Mării. Lumea Circului, altul decât cel reînființat la Sarasota. Ce lume tâmpită, la fel de tâmpită pe cât e de falsă, ai dintr-odată această revelație, cu imitații de blănuri, imitație de bijuterii. *Contrafăcute*, asta vor să spună. Un muzeu de păpuși și jucării vechi. Vechi, vechi, acum se vând drept antichități lucruri care nici măcar n-au vârsta lui, altă șmecherie. Pe Route 27, mergând spre sud, intri treptat în ținutul fermelor secetoase, palide, albite de vipie, cu vite palide pe câmpiile întinse, pârjolite, crânguri de portocali cu verdele lor închis, dens, irigat, și rezervoare uriașe pline cu apă, au forma unor ciuperci gigantice, a unor nave spațiale sosite de dincolo. La marginea drumului, mici panouri ce stau să cadă la pământ, pictate de mână, oferă ALUNE FIERTE, vândute la standuri de fetițe mexicane și iată, ca un ecou stins al uriașelor parcuri tematice din nord, un parc de distracții îndoioșător, prăfuit, structuri șubrede asamblate pentru un minut de senzații tari, nemișcate acum, în așteptarea micuților clienți ai serii.

Soarele e sus pe boltă, iar norii gri, zdrențuiți, de azi-dimineață s-au topit și căldura e crâncenă, strivitoare, înspăimântătoare când coboară din Celica la o benzinărie Texaco să meargă până la WC, fiindcă nu există nici o scăpare din calea ei, e ca zăpada de la Polul Sud, se strecoară până și în toaleta bărbaților, la fel de umedă ca dogoarea estivală din Pennsylvania, dar mai pârjolitoare, mai furioasă. Șoseaua e lată, dar are stopuri și drumuri care vin dinspre fermele albite; orășelele se scurg unul după celălalt, Lake Wales, Frostproof, Avon Park, Sebring, și se întreabă cum o fi să trăiești aici, departe de coastă, departe de blocuri și autorizații de pescuit, lângă niște oameni care se scoală de dimineață și pleacă la muncă exact ca și cei din Brewer, doar că aici totul e turtit de soare: cum de-au ajuns aici, atât de aproape de marginea lumii, pe fâșia asta de nisip pe care ar inunda-o o cât de mică creștere a nivelului mării, ca urmare a topirii ghețurilor din Antarctica, din cauza dioxidului de carbon din atmosferă? Un fuior de fum dens apare la stânga lui, spre rezervația seminolă, e dens și otrăvitor, să fie un dezastru, o bombă atomică, s-o fi declarat război în timp ce el s-a cufundat în amintiri muzicale; se așteaptă să intre într-un incendiu de pădure, dar nu se întâmplă nimic, fuiorul de fum dispare treptat în stânga lui, nu va ști niciodată ce-a fost. Probabil vreo groapă de gunoi. Harry își simte tot trupul cuprins de crampe de prea mult stat la volan și ia o nitroglicerină pentru efectul energizant pe care ți-l dă, relaxarea interioară, gâdilatul lui.

Pământul devine din ce în ce mai puțin arid și tot mai zbârcit. Orașele au nume caraghioase ca Lake Placid, Venus, Old Venus și Palmdale; chiar după Palmdale, după ce traversezi pârâul Fisheating ajungi nici mai mult nici mai puțin decât la Harrisburg, la el acasă, capitala Pennsylvaniei, dar o nimica toată în Florida, o ții întins pe 29, un drum îngust atât de drept și plat încât vezi kilometri întregi, cu camioane care vin spre tine prin valuri de căldură ce le ascund roțile, țărănoi în furgonete care ți se înghesuie în oglinda retrovizoare, vrând să te depășească, indicatoare mai deloc, o senzație atotcuprinzătoare de mlaștină, atât de departe de civilizație încât postul de radio se pierde, ultimul cântec al vieții tale până să se piardă cu totul e interpretat de o oarecare Connie Boswell, în vogă cu mult înainte de vremea lui Rabbit, și se numește „Spune-mi că nu-i așa" cu un sâsâit discret, trist, liniștit, de parcă ar vorbi cu tine. „Ai găsit pe-altcinevaaaa", iar orchestra din spatele ei se aude suav și delicat ca alea care cântau odinioară în holurile hotelurilor cu o mulțime de palmieri în ghivece, e atmosfera anilor '20, viața era dură, nu-și făceau griji din cauza fumatului, a băuturilor și a colesterolului, făceau ce voiau, „*Ssspune* că nu-i a*ssssa*", mai că-i vine să plângă când o aude, pare atât de sinceră, cu adevărat rănită. Oare ce-o *fi* în capul lui Janice? O să afle în curând.

Ai impresia că 29 nu se mai termină între șanțurile mlăștinoase, cu vegetația lor gri, mărăcinoasă, dar în cele din urmă ajunge la 80 în dreptul localității La Belle, cotind spre vest chiar la sud de Caloosahatchee, iar apoi ești aproape acasă, se zăresc indicatoare către Aeroportul Regional Southwest Florida și avioane care huruie la altitudine mică, le-ar putea doborî trăgând prin parbriz dacă ar fi *Vincennes*. Mânat de nostalgie, vrând să reintre în atmosfera Floridei, trece de Șoseaua Interstatală 75 și o ia pe Route 41. Starvin' Marvin. Proteze Universale. SuperCasierul. STARLITE MOTEL. Atunci când s-a dus cu Janice la un motel, de parcă ar fi fost un cuplu ilicit, când, de fapt, erau căsătoriți de treisprezece ani. Nenorocos număr, dar uite că au trecut peste asta. Anul ăsta fac treizeci și trei de ani. Și treizeci și patru de când și-au tras-o prima oară. Când lucrau la Kroll's, habar n-avea că până la urmă ea o să se umple de bani. Părea doar o toantă penibilă în dosul tejghelei cu alune. Pe halatul ei maro era brodat „Jan", avea un aer nesigur și sexy, o femeie sigură pe ea, independentă ca Elvira, probabil nu se prea omoară după sex, dar Jan da, a lăsat-o paf când a luat-o la

mozolit ca pe Mary Ann, dar nu în maşină, ci într-un pat. Lui mami nu i-a plăcut de Jan; stătea în bucătărie cu mâinile pline de dăbuci şi zicea că Fred Springer e un escroc cu maşinile lui la mâna a doua. Acum Springer Motors e *kaput, finito*. Pe butuci, ca şi Kroll's. Nimic nu-i sfânt pe faţa pământului.

Harry ajunge la ieşirea de pe 41. Smocurile de iarbă de pampas, arbuştii în floare de pe străzile curbate arată altfel în acest anotimp, mai viguroşi. N-a mai fost niciodată aici în perioada asta. Pare mai pustiu, cu mai puţine maşini pe alei, cu mai multe draperii trase, trotuarele par mai puţin bătute de pietoni decât oricând, traficul e anemic, deşi e oră de vârf, cu praful după-amiezii în atmosferă, ca mâzga de pe argint. Nu vede nici măcar un singur tatu terciuit pe Pindo Palm Boulevard. Paznicul de la poarta complexului Valhalla Village, un negru subţire, cu ochelari, pe care Harry nu l-a mai văzut niciodată, nu-l cunoaşte, dar îi găseşte numele pe lista locatarilor şi îi face semn fără un zâmbet, este eficienţa întruchipată, probabil a terminat colegiul, e supracalificat.

Codul de la intrarea Corpului B nu-i iese. Cu atâtea numere la viaţa lui, l-o fi greşit. Totuşi, după a treia încercare nereuşită, îşi dă seama că nu el e de vină, s-a schimbat codul. Aşa că, şchiopătând din cauza piciorului drept, înţepenit de cât l-a ţinut pe acceleraţie timp de trei zile şi mai bine, Harry trebuie să traverseze şontâcăind refugiul mochetat din parcare şi asfaltul în canicula ameţitoare, prin năvala de miresme tropicale pe jumătate uitate, hibiscuşi, bougainvillea, stuf de palmier uscat, iarba Sfântului Augustin cu frunze late şi cărnoase, spre biroul administraţiei, din Corpul C, să afle noul cod.

I se spune că i-au trimis anunţul la adresa estivală din nord, iar el le zice:

— L-o fi rupt nevastă-mea sau l-o fi pierdut.

Vorbindu-le din nou unor oameni, glasul îi sună ciudat şi croncănit, de parcă ar veni de la câţiva metri din afara lui, ca ecoul ce răsună dintr-o parte sau corul care câteodată te ia prin surprindere la combina auto. Coborât din maşină, se simte stingher şi vulnerabil: ca un melc de mare fără cochilie. Luând-o înapoi, aruncă o privire în Club Nineteen şi e uimit să nu vadă pe nimeni la mese, nici înăuntru, nici afară, deşi un grup de patru aşteaptă la intrarea pe terenul de golf, în umbra care se lungeşte cu fiecare minut. Nu joci în mijlocul zilei în acest anotimp, bănuieşte el.

Liftul are o fișă de reparație de-o altă culoare, coridorul de culoarea piersicii miroase a alt deodorizant, cu o aromă discretă, ușor nostalgică, de limonadă. Ușa de la 413 se deschide cu ușurință, cele două chei scrâșnesc în fantele lor vălurite și se răsucesc, nici o pânză de păianjen nu i se lipește pe față, nu zărește nici un păianjen mare, maro, păros pe covor, care s-o ia la fugă căutându-și scăparea. În ultimul timp își imaginează tot felul de chestii ciudate. Apartamentul e cum îl știe dintotdeauna, complet nemișcat, ca o machetă de-a lui – rafturile fără spate, păsările și florile pe care Janice le-a făcut din scoici mărunte, albe, oul mare de sticlă verde care odinioară era în salonul bunicii Springer, canapeaua pătrățoasă de culoare deschisă, biroul din imitație de bambus, ecranul gri-verde mort al televizorului. Nimeni nu s-a ostenit să-i tulbure sau să-i spargă casa: ce măgărie. Își mută cele două genți în dormitor și deschide ușa glisantă spre balcon. Sunetul pașilor săi tulbură tăcerea locului. O încărcătură electrică de reproșuri plutește în aerul stătut. Apartamentul nu-l aștepta, a sosit prea devreme. Sosirea lui aici după parcurgerea unei distanțe atât de mari face ca totul să-i pară mărit, ca gămălia acului privită la microscop. Întregul apartament – mobila, dulapurile acvamarin și tejgheaua furniruită din bucătărie, unghiurile ușilor înrămate și ale plintei – îi pare lui Rabbit o structură unitară, atent îmbinată, să găzduiască o cantitate de teamă ce stă să dea pe-afară.

Un telefon alb așteaptă să sune. Ridică receptorul. Nu are ton. Pe fir e Dumnezeu. E deconectat în acest anotimp. Azi e duminică, mâine-i Ziua Muncii. Vechea ghicitoare familiară: cum suni la compania de telefoane dacă n-ai telefon?

Deși repus în funcțiune, telefonul tot nu sună. Zilele se succedă pustii. Familia Gold, de vizavi, e plecată în Framingham. Bernie și Fern Drechsel sunt undeva în nord, stând ba la una dintre fiice, ba la cealaltă, ba în Westchester County, ba în Queens, ba în casa confortabilă a fiului lor din Princeton și căsuța lui din Manahawkin. Familia Silberstein are o locuință în Carolina de Nord, unde se mută din aprilie până în noiembrie. Odată, când Harry l-a întrebat pe Ed de ce nu se întorc în Toledo, Ed s-a uitat la el cu ochii mijiți, de mare șmecheraș, și l-a întrebat, la rândul lui: „Ai fost vreodată la Toledo?" Restaurantul din Valhalla arată de groază – cu mesele goale și ecoul unui clinchet de argint lovit de porțelan și nu se joacă

bingo decât o dată pe săptămână. Terenul de golf e populat dimineața devreme de grupuri de câte patru jucători gălăgioși, îl trezesc pe Harry cu noaptea-n cap – sunt bărbați tineri, oameni de afaceri din Deleon care își plătesc cotizațiile de membri la preț redus, de extra-sezon – iar apoi, de la ora zece până în jur de ora patru, terenul se coace în canicula de vreo treizeci și cinci de grade Celsius, nu-i nimeni pe el în afară de câinele vagabond care-l traversează în diagonală sau de pisicile care-i zgreapțănă gropile cu nisip. Când se trezește într-o dimineață cu chef să joace o partidă de unul singur și plănuiește să închirieze o mașinuță, Harry descoperă că la magazinul de închiriat articole sportive i s-au pierdut pantofii de golf. Puștiul de la tejghea – instructorul și asistentul lui sunt amândoi încă în nord pe la niște cluburi rurale care funcționează până spre sfârșitul lui octombrie – spune că știe sigur că-s pe undeva pe-acolo, doar că în perioada asta au un sistem diferit.

Singura persoană de pe coridorul etajului patru care pare să mai fie în zonă e nebuna de la 402, doamna Zabritski, o văduvă cu părul alb, ciufulit, prins cu doi piepteni vechi din baga, care nu fac decât să-i sporească încâlceala. Familia Gold i-a povestit că ar fi supraviețuit unui lagăr de concentrare. Se uită la Harry de parcă și el ar fi nebun că-i aici.

Într-o zi, când se întâlnesc la lift și ea se uită ciudat la el, simte nevoia să-i explice:

— Am simțit brusc imboldul să vin aici mai devreme în acest an. Nevastă-mea s-a apucat de imobiliare, iar eu mă plictiseam să tot stau acasă aiurea.

Căpșorul fără gât al doamnei Zabritski e înșurubat într-un unghi înclinat față de umăr, de parcă și-ar lipi de ureche un receptor invizibil. Se zgâiește la el furioasă și buzele îi dezvelesc proteza cu dinți lungi într-un oval ferm, ce-i reamintește de efigia lui Batman, expusă pretutindeni astă-vară. Are ochii brăzdați de vinișoare roșii, fierbinți și rotunzi, înfundați în orbite, cu o privire pierdută, ca a lui Lyle.

— E iadul pe pământ, pare să zică bătrânica, cu buzele încordate, încercând să nu-și scape proteza din gură.

— E... poftim? Ce e?

— Vremea asta, îl lămurește ea. Soția ta... se oprește, buzele ei iar au de lucru.

— Soția mea... ce?

Rabbit încearcă să-și înfrâneze pornirea de-a striga, căci auzul nu pare să fie o problemă pentru ea, în ciuda aerului îndurerat cu care își ține capul înclinat.

— E o drăgălașă, încheie ea, însă pare furioasă în timp ce spune aceste vorbe.

Părul ei are șuvițe sculate de parcă l-ar fi dat cu gel și l-ar fi lăsat așa.

— O să vină și ea în curând, aproape că țipă, jenat atât de secretele și minciunile lui pline de speranță, cât și de nebunia ei de piticanie zăpăcită.

Uite cu ce femeie s-a pricopsit, după Mary Ann, apoi Janice, corpolența mătăsoasă a lui Ruth și ochii sașii ai lui Peggy Fosnacht, după sânii adolescentini ai lui Jill și docilitatea ei drogată, după Thelma cu coșciugul ei negru și Pru care strălucea difuz în întuneric ca o prostituată dură în plină floare, ca să nu mai vorbim de curva aia obosită din Texas, cu dulceața ei hârâită din glas și de celălalt futai pe bani din viața lui, cu o fată de care-și amintește din an în Paște, la o excursie organizată de Verity Press la Clubul Polonezo-American din Brewer, era slăbuță, răcise și nu și-a dat jos sutienul și puloverul, în camera aia de pe colț, unde îl aștepta pe o saltea ca un fel de prizonieră, era tânără, cu abdomenul și coapsele transpirate din cauza răcelii, dar pură și palidă, cu câteva vinișoare albăstrii acolo unde pielea i se mula peste oasele pelvisului, cu sexul ca un triunghi negru de modă veche, lăsat de natură, flocos, înfloritor, neras pe margini pentru costumul de baie, cum vezi în ziua de azi prin revistele porno. Îi plăteai tipului care stătea de partea cealaltă a ușii cei zece dolari pentru zece minute, tipul nu se bărbierise prea de curând, Rabbit a presupus că-i fratele ei sau, poate, taică-său. Și-a zis că fata o fi poloneză, judecând după numele clubului, să fi avut la vreo optsprezece ani, doamna Zabritski ar fi avut vârsta asta după ce a ieșit din lagărul de concentrare, cu pielea catifelată, mlădioasă, o tânără supraviețuitoare. Uite ce face timpul cu oamenii; acum are chipul brăzdat de riduri adânci, care i se intersectează ca pătratele de pe o tablă de șah din piele.

— Ar trebui să mai aștepte, spune doamna Zabritski.

— O să-i transmit, spune el tare, luptându-se cu magnetismul ce-l absoarbe, urmare a faptului nerostit că ea e femeie, iar el e bărbat și amândoi sunt singuri și nebuni, despărțiți de doar câteva uși

pe coridorul ăsta ca un tobogan lung de culoarea piersicii, cu dungi argintii sclipitoare pe tapetul gofrat.

Toată viața pare să-i fi fost o călătorie în trupurile femeilor, unde scrie c-ar trebui să se termine acum? Să zicem că avea optsprezece ani când s-a terminat războiul, el avea doisprezece, nu-i mai mare decât cu șase ani. Are șaizeci și doi. Nu-i rău, încă o mai mișca, cine știe? Beu Gold e mai bătrână ca ea și tot e sexy.

Încearcă să se uite la televizor, dar asta îi dă o stare de agitație. Ultimele reluări ale emisiunilor estivale sunt amestecate cu reclame la cele noi, care nu diferă prea mult: familii, râsete înregistrate, intrări hilare, livinguri cu trei laturi, cu scările care coboară în fundal ca în *Cosby* și uși de la intrare plasate în dreapta, pe-acolo intră bunicii bonomi, cu cadouri și necazuri. Ușa e în dreapta în *Cosby* și în stânga în *Roseanne*. Soțul ăla grăsan o să aibă și el probleme cardiovasculare. E greu să faci diferența între familiile astea de la TV și propria ta familie, doar că viața ta nu-i întreruptă de reclame la fiecare șase minute, iar a lor nu se împotmolește în nimicnicie, într-un stadiu în care nu se mai întâmplă nimic, nu tu un scheci, nu tu un musafir bezmetic, nu tu hohote de râs înregistrate, totu-i doar plictiseală și senzația că te pierzi, în special când te scoli de dimineață și luna încă e sus pe cer, iar bărbații pariază zgomotos la prima gaură.

La început își zice că Janice o fi încercat cu disperare să-l prindă la telefon în cele patru zile dinainte de a-l fi reconectat joia, de și-o fi pierdut încrederea în vechiul număr de telefon. Apoi începe să-i accepte tăcerea ca pe-o declarație definitivă. *N-o să te iert niciodată.* Bine, să fie al dracu' dacă are s-o sune. Muta. Tărfa bogată. Mai face pe fata muncitoare. Se crede mare sculă dispunând de viețile tuturor, cu contabilii și avocații ăia recomandați de Charlie, doar a văzut-o la viața lui beată criță, de nici nu era în stare să se ducă la baie să se pișe. În cele câteva rânduri când Harry s-a înmuiat, sub impulsul momentului, de regulă pe la orele patru-cinci, când nu mai suportă zvonul partidelor de golf reluate și mai sunt ore întregi până la cină, telefonul din căsuța de calcar din Penn Park sună la nesfârșit, fără nici un răspuns. Pune receptorul în furcă oarecum ușurat. Și nimicul are o puritate aparte. La fel ca și fuga. I-a demonstrat că mai are zvâc, iar acum ea îi demonstrează că a rămas la fel de încăpățânată. Tăcerea ei îl înspăimântă. Încearcă să alunge imaginea unui accident pe care l-ar fi putut suferi, fără știrea lui,

alunecând în cadă sau ieşind cu Camry-ul în decor după ce a băut prea mult la Nelson sau la vreun restaurant vietnamez, în compania lui Charlie. Scafandrii poliţiei o găsesc înecată pe bancheta din spate ca fata aia din Wilkes-Barre cu douăzeci de ani în urmă. Dar nu, dacă s-ar întâmpla ceva, l-ar anunţa şi pe el, l-ar suna cineva, Nelson, Charlie sau Benny de la salon, dacă o mai fi existând un salon. Cu fiecare nouă zi petrecută aici, evenimentele din Pennsylvania îi par tot mai îndepărtate. În timp ce se învârte prin camerele goale ale apartamentului, fiecare cu vedere spre terenurile de golf paralele şi un deşert de acoperişuri cu ţiglă spaniolă, întreaga lui viaţă îi pare ireală, sau la fel de reală ca vieţile din seriale, iar acum e prea târziu s-o facă reală, să fie serios, să întindă mâna până în miezul de fier al pământului şi să scoată la suprafaţă o viaţă pentru sine.

Atmosfera locală de-aici, în acest sezon, e plină de violenţă, de parcă indigenii s-ar comporta ireproşabil doar în timpul iernii. Alarme de uragan *(Gabrielle loveşte din plin)*, automobile intrate în coliziune frontală, jafuri armate la Publix. După Ziua Muncii, un tânăr fotbalist moare trăsnit în timp ce ieşea de pe teren după antrenament; se spune că în Florida se înregistrează mai multe decese din cauza trăsnetelor decât în oricare alt stat. La Cape Coral, un poliţist hispanic e acuzat pentru că şi-a omorât în bătaie cockerul spaniel cu o rangă. Broaştele ţestoase mor cu miile în năvoadele întinse pentru creveţi. Un ucigaş pe nume Petit a cărui mamă spune că e leit Charles Manson e declarat apt mintal pentru a fi judecat în instanţă. Deion Sanders continuă să ţină prima pagină a ziarului *News-Press* din Fort Myers: azi înscrie patru puncte şi realizează un *home run* pentru echipa de baseball Yankees, mâine semnează un contract de milioane să joace fotbal la Atlanta Falcons, pentru ca poimâine să fie dat în judecată de poliţistul pe care l-a lovit la Crăciunul trecut în mall, iar duminică bâlbâie o minge pentru Falcons, dar o transformă în eseu, oricum, e singurul om din istoria omenirii care a reuşit să facă un *home run* şi să înscrie un eseu în sportul profesionist în aceeaşi săptămână.

Deion e plin de talente

Să se bucure de ele cât mai poate. Îşi spune Omul Zilei şi e tot timpul dat la ştiri cu ochelari de soare şi lănţişoare de aur. Rabbit

se uită la Becker, copilul ăla mare, cum îl bate pe Lendl în finala de la US Tennis Open și îl apucă deprimarea, Lendl a părut bătrân, obosit și deșirat, deși n-are decât douăzeci și opt de ani.

Nu discută cu nimeni, în afară de doamna Zabritski, când îl prinde pe hol, și cu puștanii ăia de vânzători nostimi când își cumpără mâncare, lame de ras și hârtie igienică, și cu cei care se simt obligați să intre-n vorbă cu el, cu ceilalți pensionari din restaurantul de la Valhalla; tot timpul îl întreabă de Janice, așa că situația începe să devină jenantă și, tot mai des, preferă să-și încălzească mâncare congelată și să rămână în apartament, trecând întruna de pe un canal TV pe altul în căutarea unei emisiuni cu care merită să-și omoare timpul. În singurătatea asta, inima îi ține companie. O ascultă, încearcă să-i descifreze mesajele. Are un ritm diferit în diferite momente ale zilei, un *buf buf* domol, parcă-i subacvatic dimineața, iar spre seară, când organismul îi obosește și mai e și surescitat, îi bate mai capricios, cu accent pe prima bătaie, urmată de note gingașe, cu câte o mică poticnire și pauză din când în când. Îl înțeapă când se ridică din pat și, la fel, și când se întinde, sau ori de câte ori se gândește prea intens la situația lui, la faptul că s-a lăsat dus de val în halul ăsta. În seara aia, ar fi putut să se ducă la ei și să ia taurul de coarne, dar câți tauri poate înfrunta un om? Bun, și-a tras-o cu Pru o dată. La urma urmei, care-i rostul nostru pe pământ? Femeile se plâng că bărbații nu văd decât țâțe și buci când se uită la ele, dar ce ar trebui să vedem? Suntem programați genetic să vedem țâțe și buci. Cu excepția indivizilor ca Slim și Lyle, ei n-au în program și țâțele. Un lucru e sigur, dacă ar trebui să renunțe la unele părți din viața lui, futaiul e ultimul lucru la care ar renunța, n-ar da-o nici măcar pe fetița aia mucoasă de la Clubul Polonezo-American, abia dacă i-a spus două cuvinte și și-a tot șters nasul cu batista cât a stat călare pe ea, și totuși, i-a arătat ceva, un smârc stufos și l-a primit înlăuntrul ei, acolo unde conta. O grămadă de alte lucruri pentru care ar trebui să fii recunoscător nu-s acolo unde contează. Când se ridică din fotoliul de răchită indignat – nu mai suportă *Cheers* de când Shelley Long s-a retras din distribuție, iar pe tipul ăla cu fruntea de Cro-Magnon nu l-a înghițit niciodată – și se duce la bucătărie să-și umple iar castronul cu fulgi de porumb Keystone, pe care nu-i găsești în toate magazinele de aici, dar îi poți cumpăra de la Winn Dixie, de pe Pindo Palm Boulevard, inima îi mărturisește lui Harry un scurt galop delicat, ca un solo de tobe cu dantelării al vechilor baterişti de muzică swing, ce loveau și

marginea tobei, și membrana, încheind cu zornăitul talgerului, muzica vieții lui. Când i se întâmplă asta, are senzația că pieptu-i dă pe-afară, emoționat și zorit. Nu-l doare, doar simte că-i acolo, estompată în harababura aia dinăuntrul lui, la care nu-i place să se gândească, după cum nu i-a păsat niciodată de friptura de vită în sânge, servită la localul Chuck Wagon de peste drum de salon, pe Route 111, înainte să se preschimbe în Pizza Hut. Acum, la fiecare mișcare bruscă simte că îi crește tensiunea, un zvâc surprinzător în cap, o clipă i se pare că are un picior mai scurt decât celălalt. Și durerea, poate totu-i doar în închipuirea lui, dar contracțiile chingilor care-i traversează coastele, senzația de ceva care i-a fost cusut acolo dinspre interior, par să-l taie mai adânc, mai fierbinte, de parcă ața cu care i-a fost cusut peticul s-ar îngroșa și s-ar înroși ca încinsă în foc. Seara, când stinge lumina, nu-i place să-și lase capul pe-o singură pernă, e ca și cum și-ar băga capul într-o groapă, nu că nu poate respira, dar dacă-și pune capul pe două perne și stă întins cu privirea în tavan, se simte mai confortabil, mai puțin *plin*. Se poate întoarce pe-o parte, dar îi e imposibil să mai doarmă ca pe vremuri, pe burtă, cu picioarele atârnându-i peste marginea patului; e un cuib de gânduri purpurii, alunecoase, pe jumătate moarte, în care nu suportă să-și mai vâre fața. Se pare că există niște cohorte de elfi, de care îl ferea trupul călduț și ferm al lui Janice, chiar și când sforăia și se bășea, după cum se mai întâmpla uneori. În lipsa ei, doarme alături de inimă, îi ascultă galopul și rateurile când odihna îi e tulburată, când puștii care au sărit gardul urlă pe terenul de golf pustiu, luminat de razele lunii, când vreo sirenă șuieră undeva în centrul Deleonului, când un avion uriaș vine din nord huruind și se pregătește să aterizeze pe Aeroportul Regional Southwest Florida. Se trezește în lumina mov și apoi își lasă bătaia tot mai lentă a inimii să-l tragă înapoi la somn.

Visele îi sunt delicioase, ca bomboanele interzise – sunt recombinări intens colorate și suprapopulate ale unor situații vechi stocate în celulele creierului său, camere ca livingul din Vista Crescent nr. 26, cu șemineul pe care nu l-au folosit niciodată și veioza cu suportul din lemn adus de valuri, vechea bucătărie de pe Jackson nr. 303, răcitorul din lemn, aragazul cu sfârcurile lui de flacără albăstruie și masa cu tăblia de porțelan zgâriat, și deformată, și nouă, populată cu persoane care n-au vârsta pe care ar trebui s-o aibă, Mim cu o tonă de fard de pleoape verde la vârsta pe care o avea mami când erau ei

mici, sau Nelson ca prichindel ieşind de sub o maşină în service-ul unsuros al salonului Springer Motors, nefericit şi bolnăvicios, cu faţa murdară, sau Marty Tothero şi Ruth, şi până şi smucita aia de Margaret Kosko, nu i-a mai venit în minte numele ei de treizeci de ani, dar iat-o acum în neuronii lui, la fel de clară ca atunci, cu paloarea ei urbană, subnutrită, exact ca în seara aia, în separeul de la restaurantul chinezesc, când Ruth şedea lângă el şi Margaret lângă domnul Tothero, al cărui cap pare strâmb şi gri ca al unui rinocer muribund, şi toţi patru mănâncă acum în restaurantul din Valhalla, cu basoreliefurile lui kitschoase, cu vikingi, şi cu *salad-bar*-ul somptuos, unde preparatele de sub capacele de plastic sunt viu colorate şi variate ca bijuteriile, aranjate în ordinea culorilor curcubeului, asemenea creioanelor colorate din cutiile care făceau întotdeauna parte din cadourile primite de ziua lui de naştere, în februarie, un mic evantai de capete ascuţite cu miros de ceară, în lumina de-afară, puternică, de februarie, filtrată prin ţurţuri, şi uimirea de-a fi cu un an mai bătrân. Harry se trezeşte din visele astea fără tragere de inimă, de parcă viziunile lor miniaturale ar constitui o substanţă esenţială în alimentaţia lui, un motor bine uns, torcând lin, în care simte nevoia să se reintre, ca biata Thelma şi aparatul ei de dializă. Se trezeşte întotdeauna pe burtă şi, numai după ce i se limpezeşte mintea şi se racordează din nou la timpul prezent, recunoaşte liniile paralele gri-pâsloase pe care le percepe ca fiind zorii din spatele şipcilor curbate ale jaluzelelor şi presiunea insistentă de pe faţă drept briza răcoroasă a Golfului, ce intră pe uşa glisantă crăpată, numai atunci începe să-l macine din nou singurătatea şi să-i vorbească inima. Uneori pare o făptură micuţă, un bebeluş, care imploră în sinea lui puţină atenţie, să fie salvat, iar alteori un intrus sinistru, un trădător ce mormăie într-un limbaj codificat, un parazit extraterestru pe care nimic nu-l poate expulza. Durerile, când îl iau, par ostile şi premeditate, cuţitele unui inamic tot mai puternic.

Îşi face o programare la doctorul Morris. Reuşeşte să obţină una surprinzător de repede, răspoimâine. Doctorii de aici sunt expeditivi, prea numeroşi, prea mulţi mineri în goana după aur, imigranţii geriatrici sunt încă în nord în acest anotimp. Cabinetul se află într-una din clinicile scunde din stuc de pe Route 41. În sala de aşteptare răsună tot timpul muzica ambientală, care se împleteşte cu freamătul traficului de afară. De la ultima consultaţie a mai îmbătrânit şi doctorul. E adus de spate, îşi târâie picioarele şi are

încheieturi artritice. Falca zbârcită nu-i pare proaspăt bărbierită, iar nările îi sunt pline de păr negru. Fiul lui, tânărul Tom, rozaliu și mieros la cei patruzeci și ceva de ani ai lui, îi întinde lui Harry o mână dolofană și pistruiată pe hol, și își poartă halatul alb peste pantalonii de golf verde-gălbui. Stă într-un cabinet alăturat și se pregătește să preia întreaga afacere. Deocamdată însă, bătrânul doctor trage cu dinții de vechii lui pacienți. Harry încearcă să-i descrie senzațiile complexe pe care le are. Doctorul Morris, dând impacientat din mâna artritică, îi face semn să intre în sala de consultație. Îl pune să se dezbrace până la boxeri, îl cântărește, țâțâie. Îl așază pe patul de consultație, apoi îi ascultă pieptul cu stetoscopul și îi ciocănește reconfortant spatele gol cu degetul lui noduros, apoi, solemn, tăcut, îi apucă mâinile. Îi studiază unghiile, le întoarce și se uită cu atenție la palme, bombăne. De aproape, emană mirosul trist, de piele tristă, tăbăcită, mucegăită a unui bătrân.

— Ei, îl întreabă Harry, ce spuneți?

— Cât exercițiu fizic faci?

— Nu prea mult. Asta de când am ajuns aici. În nord, am mai grădinărit un pic. Și am jucat golf... dar am cam rămas fără parteneri.

Doctorul Morris îl cântărește prin lentilele lui fără ramă. Ochii, odinioară de-un albastru intens, au irisurile spălăcite. Sprâncenele zici că-i sunt smocuri încâlcite de fire albe și maro-roșcat, iar obrajii și fruntea îi sunt împestrițate de mici pustule și umflături. Sprâncenele proeminente i se arcuiesc, se înalță ca niște turele ce iau ținta la ochi.

— Ar trebui să faci mișcare pe jos.

— Să fac mișcare?

— În pas sprinten. Câțiva kilometri pe zi. Cam ce mănânci?

— Păi... chestii de-astea de încălzit la cuptor. Semipreparate. Nevastă-mea e încă în nord, dar nu prea gătește nici când e aici. Pe când noră-mea...

— Mănânci vreodată chestii de-alea nesănătoase și sărate ambalate în pungi?

— Păi... rar de tot.

— Ar trebui să fii atent la consumul de sare. Dacă simți nevoia să ciugulești ceva, ciugulește legume crude. Citește etichetele. Ține-te departe de sare și grăsimi animale. Cred că am mai avut discuția asta, când erai în spital... – ridică brațul și-i verifică fișa – acum nouă luni.

— Mda, așa am făcut un timp. Mai fac și-acum, doar că în ziua de azi e mai ușor să...

— Să te otrăvești. Nu face asta. Nu fi leneș. Și ar trebui să slăbești douăzeci de kile. Cu un regim fără sare, ai pierde zece kile din apa reținută de corp în două săptămâni. O să-ți mai dau o foaie cu regimul alimentar indicat, în caz că ai pierdut-o pe cea pe care ți-am dat-o mai demult. Poți să te îmbraci.

Ori doctorul s-a micșorat, ori biroul lui s-a mărit de la ultima vizită a lui Harry. Se așază, îmbrăcat, de partea cealaltă a biroului și începe:

— Durerile...

— Durerile se vor atenua dacă vei avea grijă de tine. *Inimii tale* nu-i place cu ce-o hrănești. Ai avut parte de vreo sursă majoră de stres în ultimul timp?

— Nu tocmai. Doar sâcâielile obișnuite. Câteva probleme de familie, dar se pare că se vor rezolva.

Doctorul scrie pe rețetar.

— Vreau să facem niște analize de sânge și un EKG la Community General. Apoi, vreau să discut cu doctorul Olman. În funcție de rezultate, s-ar putea să fie nevoie de încă un stent.

— O, Doamne! Nu mai vreau!

Sprâncenele ciufulite se arcuiesc din nou, buzele sclivisite, uscate plescăie. N-are o gură cărnoasă, deșteaptă, de evreu. Are o zgârcenie ursuză de scoțian în felul în care gândește și vorbește, aproape că-și dă pe față nerăbdarea, după ce a consultat la viața lui atâția pacienți cu un picior în groapă.

— Ce nu ți-a plăcut? Au fost dureroase bufeurile?

— A fost ciudat, îi povestește Harry, să am chestia aia în mine. Mi-ajunge să mă *gândesc* la ea...

— La zi, preferi să te gândești la recidiva unei stenoze coronariene care să-ți pună viața în pericol? Au trecut, ia să vedem, aproape șase luni de când ai făcut angioplastia la... – se chinuiește să citească din fișă – spitalul St. Joseph din Brewer, Pennsylvania.

— M-au pus *să mă uit*, îi povestește Harry. Mi-am văzut propria inimă pe monitor, plină de niște chestii ca fulgii de orez Krispies.

Doctorul schițează un zâmbet scoțian minuscul, uscat ca un ciulin.

— Și ce-i rău în asta?

— A fost... – caută cuvântul potrivit – jignitor.

De fapt, dacă stai să te gândești, toată viața lui are șanse să fie de-acum încolo tot o jignire. Stimulatoare cardiace, cârje, scaun cu rotile. Impotență. A văzut odată în vestiarul de la Valhalla un tip înalt și foarte bătrân – musafirul cuiva, nu l-a mai văzut de atunci – ieșind de la duș cu mușchii atât de uscați, încât partea din spate a coapselor i se unea cu fesele, de ziceai că gaura curului îi ocupa tot spațiul prelung dintre picioare. Curul lui își pierduse bucile, iar Harry nu-și putea lua ochii de la prăpastia aia carnală.

Doctorul Morris scrie voit lent, cu o mână tremurătoare, niște însemnări pe care le adaugă în fișă. Fără să-și ridice privirea, îi spune:

— Acum există mai multe instrumente de investigație care nu necesită un cateter. Scanările cu tehneţiu 99 intravenos pot identifica deteriorarea acută a mușchiului inimii. Există apoi ecocardiografia. N-o să ne aruncăm la nimic. Hai să vedem ce poți face de unul singur, cu un regim mai sănătos.

— Bun.

— Vreau să ne vedem din nou peste patru săptămâni. Iată trimiterile pentru analizele de sânge și EKG, și o rețetă pentru un diuretic și un sedativ pentru noapte. Să nu uiți lista cu regimul alimentar. Plimbă-te. Nu prea iute, dar susținut, patru-cinci kilometri pe zi.

— Bine, spune Rabbit, dând să se ridice de pe scaun, simțindu-se ca o pușlama chemată în biroul directorului, care scapă cu o săpuneală ușoară.

Doctorul Morris îl pironește însă cu ochii lui de-un albastru-pal cufundați în orbite și-l întreabă:

— Ai vreo ocupație? În fișă scrie că te ocupi de un salon auto.

— S-a zis cu asta. Afacerea a preluat-o băiatul meu, iar nevastă-mea vrea să nu-i stau în cale lu' ăla mic. Firma a fost înființată de taică-său. Probabil că vor fi nevoiți s-o vândă.

— Ai vreun hobby?

— Păi, citesc multă istorie. S-ar putea spune că-i damblaua mea.

— Ai nevoie de mai mult de-atât. Un bărbat are nevoie de o ocupație. Trebuie să facă ceva. Cel mai bun lucru pentru trup este să ai o preocupare sănătoasă în viață. Găsește-ți o preocupare în afara propriei persoane și inima n-o să-ți mai transmită semnale.

Cum îi miroase a un sfat bun, lui Rabbit îi vine s-o ia la fugă în direcția opusă. Își reia sculatul de pe scaun și iese cu hârtiuțele date de doctorul Morris în arșița toropitoare. Puținele persoane din

parcare îi par simple fuioare de fum colorat ce se înalță din umbrele lor, abia există. Radioul din Celica-e plin de glasuri care tot trăncănesc despre Deion Sanders, despre cum a pierdut Koch alegerile primare ale democraților din statul New York în fața unui negru, despre rezultatele tot mai slabe la examenul de bacalaureat din Lee County, despre mesajul televizat de ieri al președintelui Bush adresat școlarilor americani. „Omul ăla nu face *nimic*!", urlă la telefon un ascultător.

Păi, își zice Rabbit, dacă Bush e bine mersi fără să facă nimic, de ce n-ar funcționa chestia asta și în cazul lui? Pe scaunul de lângă el, rețetele și trimiterile doctorului Morris, plus copiile xerox ale regimului alimentar se ridică și se împrăștie prin mașină suflate de instalația de aer condiționat. De la un alt post de radio află că Phillies i-au bătut aseară pe cei de la Mets cu doi la unu. Dickie Thon a realizat un *home run*, cu un jucător penalizat la mingea a noua, iar favoriții dinainte de începerea campionatului au rămas cu mult în urma fostei codașe Chicago Cubs. Harry încearcă să pară interesat de știri, dar nu poate. Asta de la retragerea lui Schmidt încoace. Sfatul zice să ai preocupări; în realitate însă, te preocupă tot mai puține lucruri. Așa e-n firea lucrurilor.

Și totuși, începe să meargă pe jos. Ba chiar se duce cu mașina până la Palmetto Palm Mall și își cumpără o pereche de pantofi Nike, cu câte o bulă de aer ultimul răcnet, care-i protejează călcâiele. Iese la plimbare între nouă și zece dimineața, după ce ia micul dejun și porția de *News-Press*, iar apoi, din nou, între patru și cinci, după care se întoarce să tragă un pui de somn, după care urmează cina și statul la televizor, plus două-trei pagini de lectură, și un somn zdravăn grație plimbărilor. Explorează Deleonul. La început, se plimbă pe străzile curbate, cu case scunde din stuc, pe-o rază de un kilometru și jumătate în jurul lui Valhalla Village, cu curțile neîngrădite pline de iarbă înăltuță, care ascund pe jumătate snopi de ferigi uscate, cu o textură proprie Floridei, cu o mireasmă plăcut-veștedă, tipică Floridei. Întâlnirea cu un poștaș care împarte corespondența sau cu un cățeluș care latră în draci – un pechinez cu fața turtită și cu blana mătăsoasă, lungă, prinsă cu fundițe – e la fel de formidabilă ca descoperirea vieții pe Marte. Apoi, tot mai îndrăgostit de pantofii Nike (la început credea că bula aia de la călcâi nu-i decât un moft, dar poate chiar adaugă elasticitate mersului), își croiește drum spre centru și râu, locul unde a luat

naştere oraşul, mai întâi sub forma unui fort din războaiele cu seminolii şi a unui punct de îmbarcare a vitelor şi bumbacului.

La câteva străzi de faleză şi hotelurile din sticlă verde, descoperă vechi cartiere unde copacii mari, umbroşi, aromaţi, falnici, stejarii pereni, arborii de cauciuc şi, din loc în loc, smochinii indieni ce se răsfiră pe cârjele lor, atârnă deasupra caselor de lemn odinioară spoite în alb, dar cu tencuiala cojită până la o goliciune gri, cu obloane la ferestre şi cu acoperişuri din tablă ondulată. Din casele astea se aude muzică, muzică de la radio, ce-ţi zgârie urechile, şi glasuri arţăgoase sau de-o veselie frenetică, crâmpeie luminoase de viaţă auzite involuntar. Trotuarele sunt nepavate, nişte cărări înguste, parcă făcute de pisici, s-au bătătorit în diagonală printre copaci, intrând şi ieşind de pe proprietăţile private, iarba arsă creşte în petice pe ici-colo, pământul scorţos e acoperit de un covor de păstăi şi ghinde. Peisajul îi aminteşte lui Harry de cartierele în care s-a rătăcit încercând să iasă din Savannah, dar şi de orăşelul copilăriei sale, Mt. Judge, din zilele Crizei Economice şi ale războiului de demult, când oamenii încă stăteau pe verandă, existau terenuri virane şi lanuri de porumb de-o formă ciudată, iar bărbaţii întorşi de la muncă, din fabrică, îşi udau seara peluzele, şi oamenii nu de mult plecaţi de la coada vacii creşteau găini în coteţele din curtea din spate şi vindeau ouăle pe câţiva cenţi. Găinile cotcodăceau, ciuguleau şi numai ce le auzeai cârâind: n-a mai auzit zgomotul ăsta de patruzeci de ani, iar până acum nici nu şi-a dat seama că-i lipseşte. Asta pentru că ici-colo vezi coteţe în acest cartier pe care l-a descoperit.

Aici, la lumina zilei, sub soarele puternic al sfârşitului de vară, nu prea vezi lume în mişcare, doar câte o femeie care urcă sau coboară din maşini cu copii de grădiniţă. Bufnetul portierelor trântite se aude până departe pe străzile drepte, prăfuite, de sub stejarii pereni. La unele colţuri de stradă sunt băcănii, unde se vinde şi bere şi vin în stilul permisiv sudist, baruri vopsite în culori pastel, cu uşa deschisă spre un interior întunecat, şi centre de închiriat casete video, cu filme kung-fu şi horror expuse în vitrină, culorile cutiilor sunt decolorate de soare. Într-o zi trece pe lângă un magazin de modă veche, cu mărfuri la preţ redus, situat într-o clădire din scânduri, cu un etaj, unde-s expuse tot feluri de chestii nevinovate – lego, truse de aeromodelism, table de dame chinezeşti şi bile de sticlă – habar n-avea că încă se mai vând. Dă să intre, dar nu îndrăzneşte. E prea alb.

Pe după-amiază târziu, când își face a doua plimbare a zilei, cartierul începe să prindă viață, se instaurează agitația, bărbații și băieții se întorc acasă, iar Rabbit iuțește pasul, anunțându-i astfel că a ieșit să facă mișcare, e doar în trecere, nu-i spionează. Sunt cartiere de negri pe kilometri întregi, o vastă mocirlă ce a stagnat din punct de vedere economic, o rămășiță a trecutului sudist al Deleonului, care oferă mână de lucru hotelurilor și blocurilor din zonele rezidențiale, chelneri, paznici și cameriste. Pentru Harry, Deleonul e o comunitate cu zorzoane și sclipici, de refugiați vârstnici, dar cvartalurile astea îi par un secret imens și, pe măsură ce umbrele se lungesc sub copaci, iar găinile încetează cu cotcodăcitul de peste zi, simțurile îi devin mai alerte, încercând să deslușească secretul mai bine, ca pe vremea când, în șpilhozen, se deplasa nevăzut prin Mt. Judge, nu mai înalt decât un tufiș de lemn-câinesc, încercând să priceapă sensul matur al ferestrelor luminate, al zgomotelor de la bucătărie filtrate prin curțile misterioase și umede ca jungla. Se auzea plânsetul unui copil nevăzut, lătratul unui câine, iar el simțea bucuria de-a fi el însuși, în acest punct din spațiu și timp, cu lumi ce urmau să fie cunoscute și cu o viață nesfârșită, Harold C. Angstrom, căruia i se spunea Hassy în zilele alea pierdute, pe care nu le va mai retrăi niciodată. Își prelungește plimbările, se simte mai puternic, mai confortabil în orașul ăsta ciudat, unde, în sfârșit, începe să existe mai mult decât un simplu vizitator; totuși, pe măsură ce se întunecă, iar muzica ce se revarsă pe ferestrele oblonite, luminate, răsună tot mai tare, începe să-și dea seama că bate la ochi, că albeața lui începe să licărească, așa că o ia înapoi spre mașină, pe care de-o vreme și-o lasă într-o parcare sau lângă un parcometru din centru, ca bază a explorărilor sale tot mai îndrăznețe.

Într-o zi, întorcându-se pe la șase și jumătate, cât să aibă timp de un duș și trecerea rapidă în revistă a știrilor TV în timp ce i se încălzește cina semipreparată în cuptorul cu microunde, tresare auzind soneria telefonului. De-acum nu-și mai încordează auzul, doar-doar o suna, cum făcea în prima săptămână petrecută în singurătate. Când se-ntâmplă să sune, nu-i decât o înregistrare („Bună ziua, numele meu e Sandra") care-ți propune asigurări de sănătate sau servicii funerare minimale, servicii de investiții cu condiții avantajoase, ce apelează toate numerele de telefon printr-un calculator, te întrebi dacă au vreo eficacitate, Harry întotdeauna închide și nu-și

poate închipui că există cineva care ascultă înregistrările astea și acceptă vreunul din serviciile astea. De data asta însă la telefon e Nelson, fiu-său.

— Tati?

— Da, răspunde el, încercând să-și adune glasul nefolosit de-o vreme, străduindu-se să-și dea seama ce-i poți spune unui fiu căruia i-ai cordit nevasta. Nellie, continuă el, ce mama naibii faceți?

Vocea de la distanță e gingașă, timidă, nu foarte sigură pe sine:

— Bine, destul de bine.

— Ești cuminte?

N-avea de gând să ia taurul de coarne așa de brusc; celălalt glas, fragil în depărtare, amuțește câteva secunde.

— Te referi la droguri. Bineînțeles. Nici măcar nu mă mai gândesc la cocaină, în afară de întâlnirile de la Narcomanii Anonimi. Cum zic ei, îți pui viața în mâinile unei puteri superioare. Ar trebui să încerci și tu, tati.

— Încerc. Uite ce e, fără glumă, chiar încerc. Sunt mândru de tine, Nelson. Continuă să faci pași mici, asta-i tot ce putem face cu toții.

Din nou, băiatul pare să se blocheze pe moment. Poate cuvintele prea îi sună a predică. Cine-i el să-i țină predici? Fir-ar să fie, nu încearcă decât să-și dea cu părerea, așa cum se presupune că trebuie să faci. Harry își pune frâu limbii.

— S-au întâmplat atât de multe pe-aici, îi povestește Nelson, că n-am prea avut timp să mă gândesc la mine prea mult. Cred că o mulțime din necazuri de la lâncezeală mi s-au tras. Statul la salon toată ziua, în așteptarea vreunei acțiuni, a unor clienți, chiar că-ți dărâmă încrederea de sine. Vreau să zic, nimic nu depinde de tine. Era degradant.

— Eu am făcut treaba asta, vreme de cincisprezece ani, am făcut-o zi de zi.

— Da, dar tu ai alt temperament. Tu ești mai lasă-mă să te las.

— Mai prostălău, adică.

— Hei, tati, nu te-am sunat să ne certăm. Nu mi-e deloc ușor, am tot amânat discuția asta, dar am să-ți spun niște chestii.

— Bine, spune-le.

Nu merge cum trebuie. Nu trebuie să se poarte așa, își varsă pe puști supărarea acumulată din cauza lui Janice. Tăcerea ei îl doare. Nu se poate abține să nu adauge:

— Dar știu că ți-a luat ceva timp să zici ceva. Sunt aici de aproape două săptămâni. L-am consultat pe bătrânul doctor Morris, iar el zice că am ajuns cu boala în stadiul în care n-ar trebui să mai mănânc nimic.

— Păi, i-o întoarce Nelson, dacă chiar mureai de dorul de-a vorbi, puteai să vii aici în seara aia, în loc să te urci în mașină și să dispari. Doar n-aveam de gând să te omorâm, nu voiam decât să vedem cum stă treaba, să înțelegem ce s-a întâmplat, cu adevărat, în termeni de dinamică familială. Pru mai că a recunoscut c-a fost un mod de-a lua legătura cu taică-său.

— Cu nea Lubell Buzatu'? Zi-i că-i mulțumesc din suflet.

Dar nu-i displace să-l audă pe Nelson că adoptă un ton mai ferm cu el. În lumea asta, nu ești cu adevărat bărbat până nu îți domini tatăl. În cazul lui a fost ușor, sistemul îl coborâse deja pe papsi jos de tot.

— Venirea mea acolo, în seara aia, mi s-a părut că aduce cu o inscenare, îi explică el lui Nelson.

— Ei bine, mami a considerat că nici unul dintre noi n-ar trebui să ia legătura cu tine dacă ești în stare de-așa niște tertipuri lașe. Și n-a fost prea fericită nici când ai sunat-o pe Pru, în loc s-o suni pe ea.

— Am tot încercat la numărul nostru, dar ea nu-i niciodată acasă.

— Mă rog. Voia să-ți transmit niște chestii. Mai întâi, a primit o ofertă pentru casă, nu cât spera, doar o sută optzeci și cinci, dar piața-i destul de proastă în momentul de față și crede c-ar trebui s-o acceptăm. Ne-ar reduce datoria de la Brewer Trust până într-un punct din care ne-am descurca.

— Stai să ne-nțelegem. Vorbești despre casa din Penn Park? Căsuța gri, din piatră, la care am ținut tot timpul?

— La ce casă credeai că mă refer? Nu putem vinde casa din Mt. Judge... unde am mai locui cu toții?

— Spune-mi, Nelson, așa, de curiozitate... Cum te simți după ce-ai fumat casa părinților tăi sub formă de crack?

Băiatul începe să aducă mai mult cu eul său de altădată. Miorlăie:

— Ți-am tot *spus*, n-am consumat niciodată crack. L-am încercat spre sfârșit, era mai convenabil decât cocaina inhalată. Îmi pare *rău*, ce Dumnezeu! M-am dus la dezintoxicare, m-am jurat să mă las, încerc să repar răul, cum s-ar zice. Cine ești tu să mă tot critici?

Cine, într-adevăr?

— Bine, spune Rabbit. Scuză-mă că am adus vorba. Ce altceva ți-a mai spus mama să-mi transmiți?

— Pe cei de la Hyundai chiar îi interesează salonul, locația este exact ce-și doresc. Ar extinde clădirea spre spate, așa cum am vrut și eu dintotdeauna.

La revedere, Paraguay, își zice Rabbit.

— Cu un pic de recalificare, i-ar păstra pe băieții de la service și pe câțiva dintre cei de la vânzări, Elvira s-ar putea muta la Rudy, pe 422. Hyundai i-a făcut o contraofertă. Dar nu mă vor pe *mine*. Sub nici o formă. Se pare că umblă vorba printre companiile astea orientale.

— Mda, așa se pare, e de acord Harry.

Prea mult *ninjō*, prea puțin *giri*.

— Îmi pare rău.

— Să nu-ți pară rău, tată. Voi fi liber. Mă gândesc să mă fac asistent social.

— Asistent social!

— Sigur, de ce nu? Să-i ajut pe alții, în loc să mă ajut pe mine. E un curs de doi ani la filiala locală a lui Penn State, încă m-aș putea înscrie pentru anul în curs.

— Sigur, de ce nu, dacă stau să mă gândesc, îi dă Harry dreptate.

Începe să-i fie silă de el însuși, pentru că-i atât de agreabil, pentru că vrea să reintre în grațiile tuturor.

— Și eu, și avocații credem că, dacă ține figura, ar trebui să le dăm salonul în leasing celor de la Hyundai, în loc să-l vindem; dacă vindem casa din Penn Park, n-am avea nevoie de mai mult capital și am putea păstra salonul ca pe-o investiție. Mami spune că o să valoreze *milioane* până-n anul 2000.

— *Mamma mia*, exclamă Harry fără entuziasm. Tu și cu maică-ta sunteți o adevărată echipă. Mai ai și alte vești nasoale?

— Păi, poate că asta nu te privește, dar Pru crede c-ar trebui să știi. Încercăm să punem de-un copil.

— Noi?

— Ne dorim un al treilea copil. Toate întâmplările astea ne-au făcut să înțelegem cât de mult ne-am neglijat căsnicia și cât de mult am investit ca să *meargă*. Nu numai pentru Judy și Roy, ci și pentru noi *doi*. Ne iubim, tati.

Poate că asta ar trebui să-l facă gelos și chiar simte un junghi exact sub ventriculul drept. Totuși emoția dominantă care-l încearcă

pe Rabbit e ușurarea, ușurarea că a fost scutit să facă pe piosul în fața sfintei Pru. Îi urează noroc și ei, și foamei ei dulci de mahala.

— Minunat, îi spune el băiatului. Nu se poate abține să nu adauge: Totuși, nu-s chiar așa de sigur că asistenții sociali câștigă destul cât să poată întreține trei copii.

Apoi, înfuriindu-se, simțindu-se încolțit, continuă:

— Și zi-i lui maică-ta că nu-s așa de sigur că vreau să semnez contractul de vânzare a casei. Nu-i ca salonul. Suntem coproprietari și are nevoie de semnătura mea pe contract. Dacă ne despărțim, semnătura mea ar trebui să valoreze destul de mult, așa să-i spui.

— Să vă despărțiți? întreabă băiatul părând speriat. A zis cineva ceva despre despărțire?

— Păi, spune Harry, s-ar zice că suntem despărțiți. Cel puțin, n-o văd să fie aici, lângă mine, doar dacă n-o fi sub pat. Dar tu nu-ți face griji, Nelson. Ai mai trecut prin asta și altă dată și m-am simțit nasol de tot pe chestia asta. Tu să-ți vezi de viața ta. Se pare că-ți merge bine. Sunt mândru de tine. Ți-am mai spus asta?

— Și totuși, totul depinde, într-un fel, de vânzarea casei din Penn Park.

— Spune-i c-o să mă gândesc la asta. Spune-le lui Judy și Roy că am să-i sun într-una din zilele astea.

— Dar, tati...

— Nelson, am niște mâncare dietetică-n cuptor și soneria a țârâit de-acum cinci minute. Spune-i maică-tii să-mi dea un telefon dacă vrea să discutăm pe tema asta. Trebuie să fug. Mă bucur c-am stat de vorbă cu tine. Serios!

Pune receptorul în furcă.

Mai nou cumpără semipreparate congelate de dietă, legume crude ca, de pildă, varză și morcovi, a terminat cu chipsurile pline de sare. Cântarul de la baie arată c-a dat jos un kilogram și jumătate, când se cântărește în pielea goală, dimineața, imediat după căcare. Ca să se țină departe de televizor, de cutia cu pâine din bucătărie și de berea din frigider, se bagă în pat și citește cartea primită-n dar de la Janice la Crăciun. Autoarea ei li s-a alăturat lui Roy Orbison și Bart Giamatti pe lumea cealaltă, unde unele celebrități, ca Elvis și Marilyn, se umflă întruna, ca baloanele, și ajung divinități, dar cele mai multe se stafidesc și se împuținează, lăsând în urma lor niște ferpare îngălbenite de vreme, nu cu mult mai mari decât cel al lui Harry din *Standard*-ul de Brewer. În *News-Press*-ul de-aici nu se așteaptă nici

măcar la un anunț de-un rând. A citit în necrologul ei că autoarea fusese nepoata Secretarului Trezoreriei din timpul președinției lui Roosevelt, Henry Morgenthau Jr. Harry și-l amintește pe Morgenthau: tipul ăla cu nasul ascuțit care-i tot îndemna pe el și pe colegii lui de școală să cumpere timbre de război cu bănuții lor. Trăim într-o lume mică și, într-un fel, viața e lungă.

A ajuns în partea cea mai interesantă a cărții unde, după câțiva ani de insuccese, foamete și un sprijin ca vai de el din partea viitorilor americani, Washington speră să se alăture unei flote franceze ce vine din Caraibe să-l prindă în cursă pe Cornwallis, cu armata lui, la York în Golful Chesapeake. Planul lui pare irealizabil. Logistica lui are nevoie de o sincronizare perfectă, iar schimbul de mesaje ia săptămâni întregi între corăbiile din larg și cei de pe uscat, și viceversa. Oricum, ce are de câștigat Franța? *În loc de un aliat agresiv, aveau un client dependent, incapabil să impună un guvern puternic, și care avea nevoie de trupe și bani cu care să poată susține eforturile acestui război. Războiul, ca orice război, s-a dovedit a fi mult mai scump pentru Bourboni decât se așteptaseră.* Dar soldații ce aveau de câștigat? *Trupele americane, mult timp neglijate, neîngrijite, subnutrite și neplătite în timp ce membrii Congresului se plimbau cu trăsura și participau la dineuri copioase, refuzau să mai mărșăluiască fără plată.* Dar Washington ce avea de câștigat? Nici măcar n-avea cum să știe că o să-i pună chipul pe bancnota de un dolar. Și totuși, rezistă eroic, improvizează, imploră, se agață de orice, singurele lui atuuri fiind idioția comandanților britanici, cu toții niște nobili umflați de gută, care nu-și doreau decât să se vadă din nou acasă, în castelele lor, și faptul că, exact ca și în Vietnam, populația indigenă nu era deloc prietenoasă. Washington traversează Hudsonul cu trupele lui, în timp ce Clinton se retrage de zor în New York. De Grasse își îndreaptă flota spre nord, deoarece amiralul Rodney optează prudent pentru apărarea Insulelor Barbados în loc să-l urmărească. Totuși, șansele ca trupele și navele să ajungă la Chesapeake în același timp și să facă din Cornwallis o țintă ușoară în Yorktown sunt ridicol de infime. Toată deplasarea de trupe, înaintarea greoaie a oamenilor și galopul cailor pe drumurile nisipoase, împădurite ale Lumii Noi, pe cărări ce șerpuiau prin codri, pe lângă poienițe lăturalnice, printre urși și lupi, și veverițe și indieni, și porumbei călători, îl adorm pe Harry numai când se

gândește la ele. Atâtea încurcături, necazuri. Citește zece pagini pe seară; marșul lui este lent.

În plimbările făcute de dragul sănătății, n-o ia întotdeauna spre cartierele negre din Deleon; descoperă și explorează străzi șic de care habar n-avea, șosele lungi paralele cu plaja, care le oferă trecătorilor frânturi din spatele caselor cu fațada la ocean, scări din lemn și șezlonguri, garaje de trei mașini în capătul aleilor așternute cu scoici pisate, răsaduri de hibiscus și palisandru, zvonul de apă împroșcată dinspre o piscină cu gard, torsul instalațiilor de aer condiționat pierzându-se în freamătul valurilor care se sparg pe mal și se retrag. *Fâșș, șșșt.* Unii s-au descurcat; nu stau într-un apartament din al cărui balcon ți se fură priveliștea golfului. Oricât de mult te cocoți pe scară, tot timpul îi ai deasupra ta pe bogătanii care ajung acolo fără nici un efort. Ai dracu' băftoși, te țin la respect, te fac să fii nemulțumit, ca să cumperi și mai mult din rahatul căruia i se face reclamă la televizor.

Câte o breșă în dezvoltarea imobiliară din zona falezei îi oferă o priveliște a golfului, cu pânzele lui dungate și cu scuterele lui acvatice, cu schiorii nautici cu parașută tractați de bărcile cu motor, cu cargourile gri ancorate în depărtare. Bicicliștii în costume de baie îl depășesc cu un *fââșșș*; un poștaș tânăr, grăsun, în șort gri-albăstrui și șosete asortate împinge o tolbă pe roțile astea de cauciuc din dotarea lor, care aduc cu niște landouri. Suntem tot mai leneși. O națiune de umflați care se uită la televizor. Poștașul de pe Jackson Road, nu-i vine-n minte numele lui, un tip cu părul înspicat, cu un chip frumos, nefericit, despre care mami spunea că l-a părăsit nevastă-sa, își căra tolba de piele scorojită aplecat într-o rână, de grea ce era, mai ales vinerea, când aducea revistele *Life* și *The Post*. Domnul Abendroth. Așa îl chema. Părăsit de nevastă: în copilărie, Harry încerca să-și imagineze ce-o fi fost așa de în neregulă cu el, să aibă parte de-așa o rușine în viață.

Tenișii Nike cu bule de aer în călcâie îl poartă pe trotuarele din scoici strivite, atât de albe, încât îl dor ochii când soarele e sus pe cer. Și se trece printr-o zonă de debarcadere de iahting tăiate în cochilii de coral, străzi de apă frumos decupate, pline de bărci cu motor amarate cuminți, goale, lovind încetișor coralul decupat cu balustradele lor cauciucate, bordajul lor curbat părând să tremure și să zvâcnească în lumina soarelui reflectată în dungi unduitoare pe

suprafața calmă a apei ce plescăie și clipocește. *Pleosc. Plici.* Pretutindeni sunt tăbliițe cu „Accesul interzis", dar nu-l vizează pe el, un bărbat alb, respectabil, trecut de vârsta a doua. Fiecare ambarcațiune costă cât costau pe vremuri casele, iar unele dintre ele, fără doar și poate, sunt implicate în contrabanda cu cocaină, ies în larg în toiul nopții când luna stă să apună, infracțiunile și marea au mers dintotdeauna mână-n mână, piraații au apărut odată cu primele ambarcațiuni, brațul lung al legii acționează doar pe uscat, omul nu mai e nimic acolo în larg, se reduce la câteva bule de aer în timp ce se duce la fund sub valurile imperturbabile: de asta i-o fi fost lui Harry întotdeauna frică de ea, de apă. Iubește libertatea, dar o câmpie cu iarbă e tot ce-i trebuie. Oamenii de aici sunt înnebuniți după bărci, dar nu și el. Lui dați-i *terra firma.* Despărțindu-se de țărm, străbate kilometri întregi de cartiere urâte, cu barăci construite după război pentru oameni fără prea mult capital, dar care voiau un pic din soarele câștigat de Washington pentru ei, ori care s-au născut aici, acest ținut ciudat, subțire al vacanțelor fiindu-le căminul natural, casele lor își leapădă vopseaua la fel cum își dau jos turiștii hainele pe plajă, înconjurate nu de arbuști de dracilă sau tisă, ci de cactuși ascuțiți, ce se îngrașă în arșița sufocantă, America e prea fierbinte și uscată pentru ca civilizația europeană să poată prinde aici rădăcini adânci.

Zona întinsă locuită de negri este însă cea care îl atrage întruna, nici el nu știe de ce, fie că-și exercită dreptul de-a circula pe oriunde are chef, fie pentru că această parte ignorată a Deleonului îi este, într-un fel, familiară, a mai trecut pe-aici cândva, până să apuce să trăiască în puf. În lunea de după un weekend destul de bun pentru negri – noua Miss America e o negresă, iar Randal Cunningham le-a adus victoria celor de la Eagles după ce au fost conduși de Redskins cu douăzeci la zero – Rabbit se aventurează cu câteva cvartale mai departe decât a îndrăznit până acum și, în spatele unui liceu abandonat, construit cam odată cu Brewer High, un edificiu din cărămidă ocru, cu ferestre înalte, zăbrelite, și o frază în latină inscripționată în beton deasupra intrării principale, dă peste un loc de joacă, un spațiu cafeniu, larg, pustiu, sub soare, cu un teren de baseball îngrădit cu sârmă împletită în capătul îndepărtat, două porți de fotbal puse în prelungirea lui, iar ceva mai aproape de stradă, două terenuri de tenis de zgură cu denivelări, cu fileurile slăbite și îndoite de la atacurile repetate și un teren de baschet, tot

de zgură. În fiecare capăt se înalță, pe o structură înjghebată din țevi, câte un panou cu un inel fără plasă. O mică gașcă de puștani negri se antrenează în jurul unui coș. Picioare, țipete. Picioarele agile, care ba încremenesc, ba țâșnesc din loc și ridică nori de praf. Pe o fâșie netunsă de bălării pârjolite de soare au fost plasate niște bănci în apropierea trotuarului. Băncile n-au spătar, așa că te poți așeza cu fața fie la stradă, fie la teren. Rabbit se așază la capătul uneia dintre ele, fără să se uite într-o direcție anume, așa că poate urmări jocul în timp ce pare să facă altceva, zici că-și trage sufletul, nu se uită la nimic, își vede de treaba lui.

Puștii, să fie vreo șase la număr, în șort și maiou, de-o înălțime și agilitate variabilă, au cu toții aerul care-i place atât de mult că nu se grăbesc, ratează sau înscriu, pasează în spate, apoi înaintează cu ajutorul paravanului făcut de coechipieri, driblează vrând parcă să înainteze, apoi se opresc brusc și pasează pe la spate, imitând fițele văzute la televizor, parcă-s filmați cu încetinitorul, nimeni nu se omoară cu firea, viața e lungă, la fel și după-amiaza. În viermuiala asta, picioarele le sunt ascunse până la genunchi într-o pâclă continuă de praf rozaliu ridicat din argilă, au gambele prăfuite, străbătute de firișoare de sudoare negre, iar pe tenișii au o glazură solidă de culoarea zgurii roz. Simte adierea iscată de spațiul pustiu ce se întinde până la gardul de sârmă împletită al terenului de baseball. Ceasul lui Rabbit arată ora patru, orele s-au terminat, dar liceul de cărămidă e abandonat, acum activitatea se desfășoară în altă parte, într-un liceu modern, scund, strălucitor la care ajungi cu un autobuz, departe, la periferia demolată cu buldozerul. Rabbit e fericit la gândul că lumea nu-i chiar atât de aglomerată încât să nu-și poată permite câteva petice din acestea puțin folosite. Iarba, observă el, s-a târât până spre mijlocul terenului prăfuit, unde picioarele rareori tropăie și pivotează. În jurul coșurilor au apărut mici adâncituri în formă de semicerc.

Deși se ține la o oarecare distanță – cât o lovitură scurtă la golf sau o boltă în baschet – jucătorii tot îl iau la ochi. Joacă de dragul distracției, nu ca să-i dea recital unui grăsan alb care se plimbă pe unde n-ar trebui. Unde-o fi mașina lui? Privirile lor furișe îl pun pe jăratic, nu vrea ca relația delicată dintre ei să devină ciudată, așa că Harry oftează ostentativ, se ridică greoi de pe bancă și pornește în direcția din care a venit, notându-și numele străzilor, să poată găsi și altă dată locul ăsta liniștit. Dacă o să vină în fiecare zi, o să intre

în peisaj. Negrii n-au obsesia asta rasistă a albilor, cu cartierele neamestecate. N-au de ce să fie prea supărați zilele astea, când tocmai a fost aleasă cea de-a treia Miss America negresă. Poanta nostimă e că în juriul din finală au fost două celebrități pe care simte că le cunoaște, l-au cucerit, de fapt, *le iubește*: Phylicia Rashad, care, după el, e adevărata vedetă a serialului *The Cosby Show*, cu picioarele ei și cu zâmbetul ăla drăguț, seducător, și Mike Schmidt, care a avut bunul-simț să se retragă când n-a mai fost în stare să joace. Așa că există o oarecare viață după moarte. Schmidt arbitrează. Skeeter trăiește. Iar acum două weekenduri, o tânără negresă a bătut-o pe Chrissie Evert în ultimul meci de US Open din carieră. S-a retras și ea. Vine o vreme...

Acum *News-Press* are niște titluri de-o șchioapă care prezintă înaintarea Uraganului Hugo – *Ucigașul Hugo se năpustește asupra insulelor, Hugo face ravagii în Puerto Rico*. Marțea se plimbă în zonele rezidențiale cu vedere la ocean și scrutează cerul, căutând semne prevestitoare de uragan, nori scrișiși de degetul lui Dumnezeu, dar nu observă nimic. În aceeași seară, pe hol, în timp ce așteaptă liftul împreună, doamna Zabritski se bulbucă la el cu ochii ei plini de vinișoare, de pe chipul ei scheletic, și-i spune:

— Teribilă chestie.

— Ce anume?

— Chestia asta care se-apropie, îi explică ea, cu părul ei alb parcă deja bătut de vânt, vâlvoi în creștet.

— Aaa, n-o să ajungă până aici, o liniștește Harry. Scriu asta ca să se vândă ziarele. Știți, înfloresc realitatea, agită lucrurile. Trebuie să aibă și ei niște știri de transmis în fiecare seară.

— Mda? face doamna Zabritski sfioasă.

Gâtul i se înșurubează în umerii gheboși dându-i capului o înclinare cochetă, probabil neintenționată. Sau o fi intenționată. N-a auzit el la o emisiune TV că până și în lagărele de exterminare naziste au existat povești de dragoste? Coridorul ăsta fără ferestre, cu tapetul lui argintiu și de culoarea piersicii, e un spațiu sinistru, ca o criptă din care abia așteaptă să scape de fiecare dată. În vaza mare de pe măsuța de marmură în formă de semilună, cu smalțul ei verde-auriu, ar putea fi cenușa cuiva. Iar liftul refuză să sosească. Însoțitoarea lui își drege glasul și-i spune:

— Mâine avem bufetul de miercuri. Îmi place la nebunie.

— Și mie îmi place, îi mărturisește el. Doar că nu știu ce să aleg, iar apoi mă trezesc c-am luat prea mult și mănânc totul.

Ce-o fi insinuând, că vrea să meargă împreună? Să-și dea întâlnire cu ea? De-o vreme nu-i mai spune că urmează să sosească și Janice.

— Mănânci cușer?

— Nu știu. Rulourile de costiță umplute cu scoici sunt cușer?

Se uită la el de parcă ar fi sărit de pe fix, se holbează de zici că acuși o să plesnească fâșiile însângerate care-i țin ancorați în găvane globii oculari. Pe urmă și-o fi zicând că doar a glumit, pentru că un zâmbet prudent, rigid, îi mijește încetișor pe partea inferioară a feței, brăzdată de riduri ca o plapumă, cusută din pătrățele minuscule de piele. Își aduce aminte de curvulița aia mucoasă din Clubul Polonezo-American, de pielea ei mătăsoasă de sub talie, de sub pulover, și se înfurie la gândul că Janice îl lasă de izbeliște la vârsta asta, la mila altor femei. Mănâncă singur la masa lui, dar e atât de necăjit de avansurile doamnei Zabritski că ia două nitroglicerine să-și aline inima.

După cină, în pat, pe 1 septembrie 1781, trupele franceze îi impresionează la culme pe cetățenii din Philadelphia. *Aplauze entuziaste răsplătesc năucitor spectacolul francezilor care defilează după trecerea în revistă în uniformele lor albe, strălucitoare, cu panașuri albe. Cu epoleți și gulere roz, verzi, violete sau albastre, în funcție de regiment, erau cel mai bine echipați soldați din Europa.* Joseph Reed, Președintele Statului Pennsylvania, i-a invitat pe ofițerii francezi la un dineu la care senzația serii a fost *o broască țestoasă imensă, de cincizeci de kilograme, cu supa servită în carapacea ei.* Apropo de colesterol. Nu părea să-i deranjeze, dar pân' la ce vârstă apucau să trăiască amărâții ăia? În nici un caz până la cincizeci și șase de ani, cei mai mulți dintre ei. Trupele se tem să mărșăluiască spre sud, să nu se îmbolnăvească de malarie. Rochambeau l-a convins pe Washington să nu mai atace New York-ul și în acest moment s-ar zice că el e creierul Revoluției. Vrea să se întâlnească cu De Grasse în capătul Golfului Chesapeake. De Grasse a scăpat de Hood navigând pe-o rută lăturalnică dintre Bahamas și Cuba. N-o să țină figura.

Hugo se îndreaptă spre Statele Unite e a doua zi titlul zilei din *News-Press*. La micul dejun, Harry a dat-o de pe fulgii glazurați Frosted Flakes pe fulgii de grâu și tărâțe Nabisco Shredded Wheat'n'Bran, deși nu ține minte exact din ce cauză, o fi ceva legat de fibre și mațe. Speră din toată inima să n-ajungă niciodată la faza când o să trebuiască să se gândească tot timpul la căcare. Bunica Springer, spre sfârșitul vieții, ajunsese să discute despre mișcarea peristaltică a intestinelor ei,

de-ai fi zis că-s bijuterii de familie, fiecare era prețioasă. La știrile serii, jumătate dintre reclame sunt la laxative, iar cealaltă jumătate la medicamente pentru hemoroizi, de parcă știrile ar fi vizionate de cururi. Cadavrul viu din dulap. După micul dejun, Harry iese la plimbare pe Pindo Palm Boulevard și se întoarce cu o pungă de alimente de la Winn Dixie, ignoră rafturile cu Keystone Corn și își face plinul cu semipreparate dietetice, pentru cină. Aversele anunțate sosesc la prânz, însă par să se oprească până-n ora trei și, ca într-un fel de transă, Rabbit pornește cu mașina spre centrul Deleonului, parchează lângă un parcometru de două ore și parcurge pe jos un kilometru și jumătate până la terenul de joacă pe care l-a descoperit luni. Astăzi sunt două grupuri de băieți pe teren, fiecare joacă la câte un coș. Un grup joacă energic doi la doi, dar celălalt e format din trei băieți care ard gazul aiurea, joacă o chestie căreia-i zicea obligata. Arunci la coș și, dacă marchezi, următorul băiat trebuie să marcheze și el, iar dacă ratează, are un O, apoi un O-B, iar când ajunge OBLIGAT, e eliminat. Rabbit se așază pe-o bancă la o azvârlitură de băț de acest grup și se uită la ei pe față – la urma urmei, e-o țară liberă sau nu?

Cei trei au până-n cincisprezece ani și nu știu ce să creadă despre acest spectator apărut brusc și neinvitat. O fi un moș albicios care umblă după crack sau după o pulă de băiat negru? Mișcările lor lâncede devin rigide, se înghiontesc cu umerii și își transmit unul altuia mesaje tăcute, lunecoase, care-i fac să chicotească. Unul dintre ei, probabil în mod intenționat, scapă mingea din mână și aceasta țopăie spre Harry. El se apleacă din capătul băncii și o oprește cu mâna stângă, nu-i mâna lui bună, dar știe și ea ce are de făcut. Știe cu precizie. Rotunjimea aia fermă, grunjoasă, cusăturile netede, cercul minuscul pentru supapa pompei. O minge mare, grunjoasă, făcută să zboare. O aruncă înapoi, cu o ușoară stângăcie, șezând, dar cu un strop de vioiciune, să le arate c-a mai ținut o minge-n mâini la viața lui. Oarecum mulțumit, cei trei își reiau jocul, încercând aruncări din cârlig, aruncări de sub coș, aruncări din săritură, aruncări nebunești, improvizate, de jos sau din lateral, care, câteodată, mai și nimeresc coșul fie din întâmplare, fie printr-un miracol. O astfel de aruncare ricoșează de pe inelul coșului în direcția lui Rabbit. De data asta se ridică cu mingea în mână și se apropie de băieți. Se simte mare, o siluetă mare cu soarele în spate. Umbra lui cade pe chipul celui mai apropiat dintre băieți, care are

o căciulă de lână multicoloră, rărită. Un alt băiat are numărul 8 imprimat pe maiou.

— Ce jucați? îi întreabă Rabbit. Îi ziceți „obligata"?

— Îi zicem Trei, răspunde puștiul cu căciula rărită. La trei greșeli, ieși din joc.

Întinde mâna după minge, dar Rabbit o saltă în sus.

— Arunc și eu o dată, îmi dați voie?

Băieții se înțeleg din priviri, își zic că astfel vor reintra în posesia mingii.

— Dă-i drumu', zice Căciulă de Lână.

Harry e în unghi, la vreo șapte metri de panou și, în timp ce-și flectează genunchii și-și împinge în sus brațul drept, simte povara anilor adunați, toate păturile timpului așternute peste el de când a făcut asta ultima oară. O aruncare cu panoul. Are în câmpul vizual punctul de pe panou, dar aruncarea nu-i iese suficient de lungă și, în loc să ricoșeze din panou în coș, lovește punctul dintre panou și inel, ricoșând în mâinile lui Numărul 8.

— Hei, tataie, îl ia la mișto al treilea puști, care are mutra cea mai hispanică și cea mai posacă, ești răsuflat.

— Am ruginit, recunoaște Rabbit. Atmosfera de-aici, din sud, e diferită de cea cu care sunt obișnuit.

— Vrei să vezi pe cineva marcând de-acolo? îl întreabă Numărul 8, cel mai înalt dintre ei.

Se postează în locul unde a stat Harry, deschide gura și își lasă limba roz să-i atârne în stilul lui Michael Jordan. Mâna lui lungă, brună, relaxată mângâie delicat aerul de deasupra frunții, lansând mingea spre coș, dar ratează și el, nimerind partea dreaptă a inelului. Cu asta, Rabbit simte că s-a mai spart gheața și rămâne locului, așteptând să vadă ce-au de gând cu el.

Băiatul cu tichia în cercuri concentrice, un acoperământ musulman, își zice Harry în sinea lui, prinde mingea sub panou și zice:

— Ia s-o bag în gaură – și chiar o bagă, însă cu o aruncare smucită și, spre deosebire de Numărul 8, el n-o să ajungă niciodată un Michael Jordan.

Acum ori niciodată.

— Mă lăsați și pe mine să joc cu voi, cum îi zice, Trei? îi întreabă Harry. Un joc rapid și-o șterg. Am ieșit să fac și eu puțină mișcare.

— De ce-l lăsați pe-ăsta să se bage peste noi? Sunteți naspa, le zice hispanicul ursuz celorlalți băieți, pleacă și se așază pe-o bancă.

Ceilalți doi, făcându-și, pesemne, socoteala că un alb e doar vârful aisbergului când e vorba să dea de belea, îi fac pe plac și-l lasă să se joace cu ei. Rabbit începe cu două ratări – imitând aruncarea cu două mâini a lui Numărul 8 deasupra mâinilor înălțate ale unui grup de apărători imaginari și o aruncare cu stânga a lui Căciulă de Lână, la care Numărul 8 răspunde cu o aruncare pe măsură – dar pe urmă își regăsește abilitatea de altădată și începe să-i domine. La o gură de aer, ațintește-ți privirea asupra inelului și treaba devine ușoară. Distanța dintre mâini și inel devine tot mai mică. Rămâi doar tu și el, la trei metri de pământ, deasupra tuturor. Le arată și o figură pe care și-a perfecționat-o pe aleile cu pietriș din Mt. Judge, aruncare cu două mâini pe spate, cu coșul văzut răsturnat în timp ce capu-i lăsat pe spate.

Văzându-l răsturnat, ce albastru și gri-stâncos pare cerul înnorat – un abis, un fel de pământ ce înghite, absoarbe totul! Îi iese aruncarea pe spate și toți trei izbucnesc în râs. Puștii ăștia n-aruncă niciodată cu două mâini, nu-i stilul negrilor, și Rabbit i-ar fi putut învinge fără probleme fără să mai arunce altfel de la cinci pași, însă, fiindcă au fost de treabă și l-au acceptat alături de ei, o lasă mai moale și încearcă și el câteva aruncări cu o mână, iar Numărul 8 preia din nou conducerea.

— Hai să-ți arăt o aruncare în stilul lui Kareem[1], de-aia plouată, zice băiatul și înscrie un coș de la doi metri de panou, din dreapta.

— În copilăria mea, le povestește Rabbit, era un tip Bob Pettit, care juca la St. Louis, el avea aruncări din astea.

Ratează aproape intenționat.

— Ei, cu asta am trei greșeli. Am ieșit din joc. Vă mulțumesc, domnilor.

Puștii murmură ceva cu graiul pierit, zumzăie ca albinele când îl aud luându-și rămas-bun. Băiatului care s-a așezat pe bancă în semn de protest, îi zice:

— Bagă-te înapoi, *amigo*.

Când se apleacă să-și ia umbrela strânsă, pe care a luat-o s-o aibă în caz că plouă, Harry zâmbește constatând că pantofii lui Nike sunt pudrați cu praf rozaliu la fel ca tenișii băieților de culoare.

---

1 Kareem Abdul-Jabbar (n. 1947), fost jucător al echipelor Milwaukee Bucks și Los Angeles Lakers, a devenit celebru grație aruncărilor sale din săritură, de deasupra coșului.

Se întoarce la mașină, la parcometru, cu senzația de iluminare, de purificare pe care o au oamenii din reclamele la laxativele Milk of Magnesia, cum se fâțâie în secvențe încetoșate, în halate de baie, extaziați de faptul că „și-au rezolvat problema". Stropul de baschet jucat azi îl face să se simtă buricul pământului. Se oprește la un magazin Joy Food în drum spre Valhalla Village și cumpără o pungă de chipsuri de cartofi cu aromă de ceapă și o lasagna congelată, pe care s-o încălzească la microunde, în loc să coboare la bufet și să riște o întâlnire cu doamna Zabritski. Începe să aibă sentimentul că-i datorează ceva pentru că-i ține companie pe etaj, pentru că-i o altă refugiată însingurată.

În apartament, telefonul e mut. Știrile de seară se ocupă pe larg de Hugo și de jafurile care au avut loc la St. Croix și St. Thomas în urma dezastrului provocat de uragan, de respingerea la Washington a unui plan de reformă sanitară catastrofal, mult mediatizată aici din cauza populației vârstnice; e și un reportaj despre avionul francez care a dispărut în timp ce zbura din Ciad spre Paris. În Sahara au fost găsite rămășițe împrăștiate pe-o arie vastă. Se crede că dezastrul a fost provocat de o bombă aflată la bordul aeronavei. *Exact ca și în cazul avionului de la Lockerbie*, își zice Rabbit. Începe să se mai dezumfle. Ambele avioane au avut o bombă cu ceas în cală. Putem exploda în orice clipă.

În aceste zile petrecute aici de unul singur, camerele și mobila din apartament au căpătat tensiunea și amenințarea unei persoane vii care preferă să stea nemișcată. Noaptea simte gândurile și respirația camerelor. Se gândesc la el. Televizorul stins, canapeaua blondă, păsărelele confecționate din scoici mici, albe, cuvertura întinsă din camera unde au stat Nelson și Pru de Anul Nou, dulăpioarele acvamarin din bucătărie care au părut și continuă să pară de-o culoare prea intensă din clipa în care-au fost vopsite, telefonul ce refuză să sune, toate astea au o anumită putere, capacitate de a-i supravieți. El e din carne, ele sunt lucruri neînsuflețite. Spațiul bine sigilat care l-a primit cu brațele deschise acum șaptesprezece zile s-a umplut de frică, de-o așteptare neliniștită pe care o contracarează trăncăneala de la televizor, titlurile din ziare, căldura zumzăitoare a cuptorului și minutele ce ticăiesc pe ceasul lui, până și fâșâitul și foșnetul mișcărilor lui; însă după aceste scurte momente de agitație revin tăcerea, prezența absenței, întrebarea fără de răspuns care-i împresoară lujerul foșnitor de sânge cald. Lasagna e

cleioasă și are un gust de zici că-i napalm, dar o mănâncă pe toată, deși e o porție dublă, între timp trece de pe un canal pe altul, se uită ba la Jennings, ba la Brokaw, în căutarea celor mai bune secvențe cu pagubele provocate de uragan și cu vântul, cu vântul umed, sălbatic ce șuieră prin camere exact ca asta în care stă el, dărâmând uși glisante întregi și azvârlindu-le cât-colo ca pe niște tăvi. Totul zboară luat de vânt, lumea se năruiește, nimic din viață nu poate fi țintuit locului. Grozav.

Simte brusc, la fel de brusc ca nevoia de-a urina ce-l încearcă pe un om care ia diuretice, nevoia să vorbească cu nepoții lui. E bunic, nimeni nu-i poate lua asta. Trebuie să caute numărul lui Nelson în agenda de pe biroul din imitație de bambus, i s-a schimbat iarna trecută, l-a și uitat deja, la vârsta lui Harry memoria începe să-ți joace feste. Găsește agenda cu scrisul șovăitor, de școlăriță, al lui Janice, cu diferite grade de înclinare. Formează numărul, o dată e nevoit să pună receptorul în furcă crezând că, poate, a format 8 în loc de 9. Îi răspunde Pru. E degajată, dezinvoltă, dură. Auzind-o, mai că-i vine să pună iarăși receptorul în furcă.

— Bună, face el. Eu sunt.

— Harry, zău că n-ar trebui să...

— Da' nici nu vreau asta. Nu vreau să vorbesc cu tine. Vreau să vorbesc cu nepoții mei. Nu se-apropie ziua de naștere a lui Roy?

— O să fie luna viitoare.

— Închipuie-ți. Împlinește patru ani.

— *Are* patru. O să facă cinci.

— E timpul să meargă la grădiniță, zice Harry. Incredibil. Înțeleg că tu și cu Nellie puneți la cale un al treilea copil. E grozav.

— Păi, așteptăm să vedem ce se-ntâmplă.

— V-ați lăsat de prezervative, ai? Da' cum rămâne cu el și cu SIDA?

— Harry, chestiile astea nu te privesc. Totuși, dacă ții neapărat să știi, află c-a făcut testul HIV și i-a ieșit negativ.

— Grozav. Ai mai scăpat de-o grijă. Puștiul s-a-ndreptat și e curat. Pru, cred c-o să-nnebunesc aici. Visurile mele... au ajuns zdrențe, ca fâșiile decupate de benzi desenate.

O și vede cu ochii minții zâmbind acru la auzul acestor cuvinte, cu gura descriindu-i o grimasă și cu două degete ale mâinii libere dându-și pe spate șuvițele rebele ale părului ei morcoviu. E sexy; dar la ce i-a folosit? Are un soț asistent social, spațiu locativ în casa altei

femei și o așteaptă un viitor de șmotru și de privit în oglinda care-o să-i arate cum i se ofilesc nurii. Glasul ei e aidoma unei priviri fugitive aruncate lumii de deasupra printr-un periscop, unei priviri estompate de stropii de apă sărată. Ea e acolo, sus, el e aici, jos.

Își schimbă tonul, glasul îi devine mai prietenos. După ce le-ai tras-o, glasul lor păstrează aceste urme de căldură.

— Harry, cum te mai distrezi acolo?

— Păi, fac plimbări la greu, încep să cunosc orașul tot mai bine. E un orășel vechi ca lumea Deleonul. Spune-i lui Janice, dacă o vezi, că îmi tot face ochi dulci o văduvă evreică bogată.

— De fapt, e chiar aici, luăm cina împreună. Sărbătorim vânzarea unei case. Nu a casei tale, pe-aia n-o poate vinde până când nu obține acordul tău, ci a unei case pentru agenția imobiliară, pentru Pearson și Schrack. Le face prezentări de case în weekend până când o să-și primească autorizația.

— E formidabil! Dă-mi-o la telefon, s-o felicit.

— Va trebui s-o întreb dacă vrea să vorbească cu tine, zice Pru șovăind.

Harry simte brusc un gol în stomac, se sperie.

— Nu-i nevoie, lasă. Am sunat să vorbesc cu copiii, pe bune.

— Ți-o dau pe Judy, stă lângă mine, vrea să știe totul despre *uragan*. Ai grijă de tine, Harry.

— Nici o grijă. Doar mă cunoști. Sunt prudent.

— Te cunosc, zice ea. Ești nebun de legat.

Ultimele cuvinte rostite cu căldură, au accentul nemțesc de Pennsylvania. Se adaptează locului. Brewerul a câștigat încă o muiere de vârstă mijlocie.

Se-aude un zăngănit, urmat de șușoteli și acum la telefon e Judy, care strigă:

— Ah, bunelu', suntem așa de îngrijorați din cauza ta și a uraganului!

— Cine-și face griji? o întreabă el. Doar nu Judy a mea. Nu după ce m-a adus la țărm în iola aia făcută praf. La televizor s-a anunțat că uraganul va lovi cele două Caroline. Astea-s la o mie de kilometri de-aici. Azi am avut o vreme însorită în cea mai mare parte a zilei. Am jucat un pic de baschet cu niște puștani doar nițel mai mari ca tine.

— Aici a plouat. Toată ziua.

— Și-n seara asta luați cina cu buni, spune el.

— Zice că nu vrea să vorbească cu tine. Ce-ai făcut de-i așa de supărată?

— Deh, nu știu. Poate că m-am jucat prea mult cu telecomanda. Judy, știi ce? La venire am trecut chiar pe lângă Disney World și mi-am promis că data viitoare când o să fiți aici o să mergem cu toții acolo.

— Nu-i nevoie. O grămadă de copii de la școală au fost acolo și mi-au spus că-i plicticos.

— Cum mai merge școala?

— Îmi plac profesorii, totul, dar nu-i înghit pe ceilalți copii. Sunt niște dobitoci.

— Nu mai vorbi așa. Ce limbaj... Care-i treaba, nu te bagă-n seamă?

— Ce n-aș da să nu mă bage. Se tot iau de pistruii mei. Îmi spun Morcoveață, zice Judy și glăsciorul i se frânge.

— Păi, înseamnă că le placi. Te consideră fenomenală. Doar să nu-ți dai cu prea mult ruj până nu faci cincisprezece ani. Ții minte ce ți-am spus când am discutat ultima oară?

— Mi-ai spus să nu-ntind coarda.

— Exact. Nu-ntinde coarda. Lasă natura să-și facă treaba. Fă ce-ți spun mami și tati. Ei te iubesc foarte mult.

— Știu, răspunde ea oftând obosită.

— Ești lumina ochilor lor. Ai mai auzit vreodată expresia asta, „lumina ochilor lor"?

— Nu.

— Păi, uite că ai învățat ceva nou. Acum, du-te și fă-ți treaba, scumpo. Poți să mi-l dai pe Roy?

— E prea prostănac să vorbească la telefon.

— Ba nu. Dă-mi-l. Zi-i că bunelu' vrea să-i spună câteva vorbe simțite.

Se aude receptorul pus jos și pe fundal se aud crâmpeie de zgomote tipice în viața unei familii – i se pare că aude chiar glasul lui Janice, la fel de hotărât cum era odinioară cel al bunicii Springer. Se aud pași apropiindu-se prin camera de zi – pe care o știe atât de bine – cu fotoliul rabatabil Barcalounger, fereastra mare cu draperiile trase, măsuța ornamentală cu marginile ca o crustă de plăcintă, chiar dacă oul de sticlă verde, cu golul acela în formă de lacrimă, care stătea pe ea, se află pe rafturile de-aici, la câțiva pași de el.

— Janice spune că nu vrea să discute cu tine, dar ți-l dau pe Roy, îl anunță Pru.

— Bună, Roy, zice Harry.

Tăcere. Iar e Dumnezeu pe fir.

— Care mai e treaba pe la voi? Am auzit c-a plouat toată ziua.

Din nou, tăcere.

— Ia zi, ești un băiețel cuminte?

Peste tăcere se suprapune respirația copilului.

— Știi, îi spune Harry, poate că în clipa asta tu nu-ți dai seama, dar anii ăștia sunt importanți.

— Bună, bunelu', se-aude, în sfârșit, vocea copilului.

— Bună, se vede Harry nevoit să-i răspundă, deși acum trebuie s-o ia de la capăt. Mi-e dor de tine aici, în Florida, îi spune el.

Tăcere.

— În fiecare dimineață vine o păsărică pe balcon și mă-ntreabă: „Unde-i Roy? Unde-i Roy?"

Tăcere, ceea ce și merită minciuna asta. Pe urmă însă, copilul îi aruncă al doilea text pe care, probabil, l-au învățat să i-l spună:

— Te iubesc, bunelu'.

— Păi, și eu te iubesc, Roy. Apropo, la mulți ani, pentru luna viitoare. O să faci cinci ani! Închipuie-ți.

Harry se trezește așteptând urmarea, dar apoi își dă seama că nu mai e nici o urmare.

— Bine, zice el, îmi închipui că asta-i tot, Roy. Mă bucur că am vorbit cu tine. Pupă-i pe toți din partea mea. Acum închide. Poți să-nchizi.

Tăcere, apoi un zdrăngănit ușor și zumzetul tonului. Ce ciudat, își zice Rabbit punând și el receptorul în furcă, mai întâi l-a pus pe ăla micu' să-nchidă. El a fost cel fricos în acest pact al sinucigașilor.

Rămas singur, îl îngrozește perspectiva unei seri întregi petrecute între acești pereți. E șapte și jumătate, are timp berechet să prindă bufetul deschis, deși aproape că-l doare gura după ditamai lasagna fierbinte și punga aia de chipsuri cu aromă de ceapă, cu marginile ascuțite și sărate ca dracu'. O să coboare și-o să ia câteva chestioare dietetice de pe masa cu autoservire. Discuția avută cu ai lui l-a mai înviorat; simte că-s cu toții în siguranță acolo, departe. Fără să mai facă duș, își pune o cămașă, sacou și cravată. Doamna Zabritski nu-i la ascensor. În Mead Hallul pe jumătate gol, sub privirile furioase ale războinicilor vikingi din pictura murală, își pune, printre altele, și o porție babană de rulouri de costiță umplute cu scoici. Amestecul ăsta de consistențe, cu rulourile crocante de costiță și scoicile moi, ca de cauciuc, e atât de delicios în gura lui iritată,

încât nu se poate stăpâni. Se tot întoarce la masă, să-şi pună clătite cu sparanghel şi cartofi acoperite cu smântână, apoi, dintr-odată, se simte atât de plin, de-ncepe să-l strângă inima. Ia o nitroglicerină şi sare peste desert şi cafea, până şi peste cafeaua decafeinizată. Se-ntoarce păşind grijuliu pe gazonul acela din Florida cu o textură atât de bizară şi pe refugiul mochetat din parcare de sub bolta înstelată, de fapt, un bazin adânc în care ne cufundăm privirea, şi-a dat seama azi după-amiază, când a aruncat la coş cu spatele la panou, suntem lipiţi de pământ ca muştele de un tavan. E ghiftuit şi ameţit. Aerul e dens, Calea Lactee abia începe să se zărească, aidoma firelor de păr discrete, blonde, ce se iţesc urcând dinspre pântecul unora dintre femei.

Ajunge acasă la timp să mai prindă ultimul sfert de oră din *Growing Pains*, singurul serial în care fiecare membru al unei familii e un împuţit, dacă drăgălaşul de soţ cumsecade al lui Roseanne nu e şi el un împuţit. Pe urmă, tot trece când pe *Mistere neelucidate* de pe Channel 20, când la un vechi film cu Abbott şi Costello[1] de pe Channel 36, care trebuie să fi fost mai comic la data premierei, în anul când a terminat el liceul. Ţipetele lui Costello par maşinale şi enervante, iar Abbott pare bătrân şi sadic atunci când îşi pocneşte amicul dolofan. Pe-atunci oamenii urlau şi se pocneau unii pe alţii ca nişte animale. Poate că anii şaizeci şi-au avut, la urma urmei, partea lor bună. Printre reclamele băgate întruna e şi cea la Nissan Infiniti, cu greieri şi havuzuri cu nuferi, fără nici un automobil, doar cu Natura pură, pentru cei cu gusturi aristocratice. Reclamele la Lexus îi par aproape la fel de vagi – cu un drum idilic, lucios de pe urma ploii. Toate tatonează aceeaşi chestiune: sunt japonezii în stare să impună imaginea luxului? Sau cei care au de azvârlit treizeci şi cinci de mii de parai vor prefera să-şi cumpere maşini europene? Slavă Domnului, nu trebuie să-şi mai bată capul cu asta. O să şi-l bată Jake pe drumul spre Pottstown, nu el, Harry.

Se spală pe dinţi, apoi îi curăţă cu aţă dentară şi-i clăteşte cu Peridex. În lipsa lui Janice, devine tipicar, un becher cu apucături demodate, care-şi face de lucru cu instalaţia sanitară şi cu părul din nas. Părul din nas: nu vrea să ajungă s-arate ca doctorul Morris.

---

1 William Abbott (1897-1974) şi Lou Costello (1906-1959), comici americani care au atins apogeul succesului comercial în filmele realizate în intervalul 1942-1952.

Cina dublă îi provoacă arsuri la stomac, dar când se așază pe tron, nu iese nimic din el. Ar trebui să ia niște laxativ de-ăla, Phillips' Milk of Magnesia. Într-o altă reclamă de-a lor, despre laxativ vorbește un negru, idee nefericită, la culoarea lui căcatul pare prea real. În pat, află cum, în marșul lor spre Yorktown, trupele aliate dau cu ochii de atrocitățile comise de britanici în zona orașului Williamsburg. Karl Gustaf Tornquist, un viking al epocii moderne, aghiotantul suedez al lui De Grasse, a consemnat în jurnalul său: *Pe un domeniu a fost găsit cadavrul unei femei gravide ucise în patul ei cu mai multe lovituri de baionetă; barbarii i-au tăiat ambii sâni și au scris pe baldachin : „N-ai să dai naștere unor rebeli". În altă cameră, i-a întâmpinat o priveliște la fel de oribilă – cinci căpățâni aranjate pe o servantă în locul unor figurine din ipsos făcute țăndări pe dușumea. N-au fost cruțate nici dobitoacele. Pășunile erau în multe locuri pline de stârvuri de cai, boi și vaci.* Harry încearcă să adoarmă depășind agitația provocată de aceste imagini. Întotdeauna și-a închipuit că Revoluția a fost un fel de război purtat între gentlemeni, fără chestiile alea macabre în genul celor din Vietnam. Începe să aibă niște vedenii curioase, vise în stare de trezie care n-au nici un sens dacă stai să despici firu-n patru. Vede abdomenul rotund al unei femei, cu niște cute netede și cu niște păr lucios în mijloc, e spintecat și din el ies metri întregi de fibră aidoma miezului unei mingi de baseball. Pe urmă, se vede zăcând lângă trupul unui omuleț îmbrăcat în negru din cap până-n picioare, e un trup flasc, fără pic de mușchi, e păpușa unui ventriloc cu ochelari de soare. Se trezește în întuneric, prea devreme ca să audă huruitul mașinilor de tuns iarba, ciripitul monotonei păsări maronii din pinul de Norfolk sau pălăvrăgeala tinereilor ieșiți să joace în zori de zi un meci de golf doi la doi. Își croiește drum spre baie printre contururi inerte, lucioase, și fascicule de lumină difuză – numerele albastre de pe ceasul cuptorului cu microunde și luminile de veghe gălbui de pe gardul terenului de golf. Urinează șezând pe colac, ca o femeie, și se bagă la loc în pat. Doarme pe partea lui din totdeauna, de parcă Janice ar ocupa și acum cealaltă jumătate. Visează din nou poarta aceea boltită, de data aceasta se deschide cu ușurință, cu balamale silențioase, ce nu opun rezistență, iar înăuntru îl întâmpină o strălucire nemaipomenită. Seamănă, cumva, cu parterul de la bunica Springer de-acasă, doar că trebuie să cobori ca să intri, e un fel de subsol mai luminos decât a fost vreodată casa ei, cu tot felul de

zorzoane pestrițe, ca de carnaval, o atmosferă sud-americană, ca în reclama cu vasul de croazieră pe care o tot dau la jumătatea știrilor, îl salută o mulțime forfotitoare, oameni pe care abia dacă-i cunoaște sau de care abia dacă-și aduce aminte: doamna Zabritski în ipostaza de fată zveltă, dar cu aceeași ținută, cu gâtul strâmbat parcă a invitație, cu o fustă scurtă, cu franjuri, la modă în anii șaizeci, și Marty Tothero, cu ditamai geanta de poștaș, care se asortează cu mutra lui asimetrică, și mami și papsi în tinerețe, părând înalți și supli în hainele lor de sărbătoare, aducând acasă de la spital o fetiță înfofolită într-o păturică roz, de nu i se văd decât năsucul în vânt și o pleoapă mititică, închisă, și un bărbat înalt, care se uită grav cu ochii lui negri, are părul negru dat cu briantină, ca într-o veche reclamă la Kreml[1], îi dă mâna bărbătește, iar Janice, de lângă, îi șoptește că acesta-i, desigur, Roy, Roy care a crescut mare și e înalt ca el. Trezindu-se, Rabbit încă îi simte strângerea de mână și de pe chip îi dispare zâmbetul cu care-l salutase.

Hugo atacă sud-estul. Avionul companiei USAir se prăbușește în râu la New York. Prăbușirea avionului francez DC-10 a fost, probabil, provocată de o bombă. Lee impune restricții de viteză bărcilor cu motor pe teritoriul populat de lamantini. Harry mănâncă fulgi de ovăz și digeră știrile *News-Press. La St. Croix s-a instaurat haosul când poliția și membrii Gărzilor Naționale s-au alăturat mulțimii înarmate cu macete în valul de jafuri de după uraganul Hugo. Turiștii îi implorau pe reporterii ce aterizau pe insulă să-i ia cu ei.* Ce mămăligi nenorocite. Îi vine-n minte că visul lui s-ar putea să aibă o legătură cu știrile astea din Caraibe, cu petrecerea dinainte de weekend organizată la hotelurile din stațiuni pentru întâmpinarea nou-veniților, să-i distreze pe toți la grămadă. Iese pe balcon să se bucure de-o nouă zi. Ziarul zicea că azi o să fie soare în pofida lui Hugo, și așa și e. Zgârie-norii albastru-verzui îi împroașcă spinarea reflectând buline de lumină rupte din soarele dimineții. Golful nu se zărește, dar îi adulmecă prezența acolo, în zare. Încearcă să-și aducă aminte de toți cei care au fost la petrecerea aceea, dar nu reușește; oamenii din vis nu se țin scai de tine. Avionul de la New York a derapat de pe capătul pistei și doi oameni și-au pierdut viața. Doar doi. În Sahara au murit o sută șaptezeci și unu. La Londra s-a primit un telefon în care se afirma că-i mâna lui Allah. Lui Harry nu-i pasă la

1 Tonic de păr comercializat în SUA la sfârșitul anilor '40.

fel de mult ca în cazul bombei Pan Am de la Lockerbie. Până la urmă ajungi să te plictiseşti de tot ce vezi la ştiri, dezastrele ajung să pară nişte trucuri ca alea difuzate la TV în timpul time-outului cerut de antrenori în fotbalul american.

În timp ce bărbaţii mai tineri strigă şi glumesc pe terenul de golf din spatele uşilor glisante cu draperii, Harry strânge patul şi mătură pe jos în bucătărie, apoi adaugă paharul de suc şi castronelul de cereale lângă vesela ce aşteaptă în ordine să se umple maşina de spălat vase. Mai are până atunci. Când o să apară, în sfârşit, şi Janice, vrea să-i dea o lecţie de ce-nseamnă să fii gospodar.

La ora zece iese să-şi facă plimbarea de dimineaţă. Priveşte cerul spre nord-est, spre uraganul ce ţine-n şah Florida şi-l impresionează norii, cât de complicaţi sunt, zdrenţuiţi, cu gri pe alb pe-albastru, cu valuri-valuri înclinate de solzi de peşte şi şiruri lungi de nori miţoşi în partea de jos, însă rotunjiţi în vârf, ca de undele iuţi ale unei ape curgătoare, parcă-s cutele de nisip vălurit lăsate de maree. Deşi e soare, bate un vânt sticlos. E ceva în aer ce-l face niţel mai greu respirabil. Să fie lipsa ozonului? Sau prea mult ozon? Poate doar i se pare, dar pe cer ne e nici urmă de avion. De regulă, le vezi zburând în cerc, la altitudini diferite, pregătindu-se să aterizeze pe Aeroportul Regional Southwest Florida. Avioanele au fost alungate de pe cer. Sub soare, un fel de autostradă de pâclă cu praguri se pierde spre orizont, la nord-est, ca razele suprapuse ale lunii reflectate pe suprafaţa netedă a oceanului.

Se hotărăşte pe nepusă masă să ia Celica şi să meargă până-n centru, s-o parcheze la un parcometru de lângă First Federal Bank, iar de-acolo să se plimbe pe jos până-n cartierul de negri. În după-amiaza asta, îşi zice el, poate o să-i vină cheful să joace la câteva găuri de golf. Cei de la magazinul de echipament sportiv l-au sunat acum câteva zile, să-i spună că i-au găsit pantofii.

Pe terenul de joacă de lângă liceul părăsit, zugrăvit în ocru, un băiat înalt, solitar, în blugi tăiaţi aruncă de unul singur la coş. Are un maiou turcoaz metalizat, cu un cap de tigru rânjit imprimat pe el – cu blana în dungi portocaliu cu alb, cu ochii galbeni, cu limba şi cu vârful botului de un violet ireal. Şi totuşi, echipamentul îi stă bine, are demnitatea unei uniforme alese. E mai copt decât puştanii de ieri, are cel puţin optsprezece ani, e un jucător dezinvolt, se mişcă fără să facă risipă de energie, driblează, studiază terenul, priveşte lung coşul, îşi cumpăneşte bine aruncările, ţinând mingea

în două mâini, retrăgându-şi mâna stângă, de sprijin, abia în timpul aruncării. Poartă bascheţi negri, fără şosete; pe creştet are o tunsoare ca o pălărie de ciupercă, cu o serie de X-uri pe laterale şi la spate, unde începe partea rasă. Rabbit se aşază pe bancă, în capătul opus celui în care băiatul şi-a lăsat un rucsăcel roşu, şi se uită la el o bună bucată de vreme în timp ce soarele străluceşte, vântul bate sticlos şi norii plutesc pe cer, adumbrind terenul de zgură şi casele din prefabricate din jur. Casele au nuanţa spoielii decolorate de soare, par îndepărtate şi tăcute. Nu vezi nici ţipenie de om care să intre ori să iasă.

Din când în când, Harry îşi mai modifică ţinuta dându-şi pe spate faţa albă, ca şi cum ar face o baie de soare, iar de la asta vederea i se acoperă cu o peliculă roşiatică şi fotonii îi pătrund dogoritori prin pleoapele străvezii. O dată, deschizând ochii, constată că băiatul stă aproape de tot, mai întunecat decât un nor. Culoarea lui neagră e cumva mată, iar pomeţii înalţi şi buzele subţiri sugerează că ar putea avea sânge indian.

— E v'o problemă? îl întreabă pe un ton degajat, impasibil, sobru, de zici că glasul acesta se-aude din gura rânjită, violetă a tigrului.

— Nu, nimic, răspunde Rabbit. Te deranjează prezenţa mea?

— Nu cumva o cauţi pe Coca?

Cu mâna în care nu ţine mingea lipită de şold face un gest discret, ca şi cum ar pocni din bici. Rabbit aruncă o privire scurtă rucsacului, după care se uită din nou la gura tigrului.

— Nu, mersi, zice el. Nu mă ating de-aşa ceva. Da' ce-ai zice să punem de-o partidă unu la unu? Că pari să fii singur pe-aici.

— Am auzit că ieri s-a rupt în figuri pe-aici o faţă palidă.

— Mă rup în figuri, atâta mai fac şi eu. Sunt pensionar.

— Şi cum se face că vii tocmai aici să te rupi în figuri? Sunt o grămadă de locuri unde să te tot rupi în figuri în capătu' celălalt al Deleonului, acolo, la voi.

Pronunţă *Diă-la-iă-in*, ca toţi localnicii.

— Acolo-i destul de plictisitor, îi spune Harry. Îmi place aici, nu-s atâtea fiţe. Ai ceva-mpotrivă?

Luat oarecum prin surprindere, băiatul se gândeşte ce să-i răspundă, iar mâinile lui Rabbit ţâşnesc şi poposesc pe minge, e mai uzată decât cea a băieţilor de ieri şi n-are culoarea pielii, ci e o combinaţie de roşu-alb-albastru uzat. Suprafaţa neted-zgrunţuroasă îi e caldă.

— Haide, îl imploră el pe băiat, mârâind pe silaba *hai*. Dă-mi mingea.

Expresia Tigrului rămâne neschimbată, dar nu se mai agață de minge crispat. Harry se duce cu ea pe terenul de zgură. Își simte înălțimea șubredă ca astă-vară când a pășit de unul singur pe strada aceea cu macadam. În dimineața asta și-a pus bermudele, în eventualitatea că o să joace. Praful și soarele reflectat îi mângâie gambele goale, gambele albicioase de om bătrân, care niciodată n-au fost prea păroase, iar acum nu-s aproape deloc – de fapt, nu-s deloc păroase în locul unde șosetele i-au frecat pielea timp de mai bine de cincizeci de ani.

Încearcă o aruncare din săritură de la o distanță destul de mare și are noroc. Aruncă la coș pe rând, când el, când Tigrul, având grijă să nu se atingă și pasându-și mingea cu pământul.

— Se vede că ai jucat cândva, spune puștiul longilin.

— Demult. În liceu. N-am mai mers la colegiu. Pe-atunci aveam alt stil decât voi. Dar, dacă ai chef să-ți exersezi schemele într-un unu la unu, sunt gata să joc. Jucăm până la douăzeci și unu. Jucăm pe-onoare: fiecare-și recunoaște faulturile.

Tigrul îl privește lung, privirea lui are o tristețe plumburie, dar dă din cap a încuviințare și apucă mingea aruncată spre el cu pământul. Pășește țanțoș, adus de spate – cu umerii lăsați, fundul scos în afară – spre linia de la mijlocul terenului, marcată pe zgură cu călcâiele tenișilor. Din spate, puștiul e numai oase și tendoane, acoperite de luciul sudorii, dar nu foarte tare, cu umerii gârboviți mați sub bretelele maioului.

— Stai așa, zice Rabbit. Mai bine iau întâi o pastilă. Nu te supăra.

Nitroglicerina îl arde sub limbă și, până ce Tigrul se-apropie și Rabbit îi blochează aruncarea, iar apoi îl driblează și ratează o aruncare de la aproape șapte metri, micul zvâc pe care i-l dă pastila își face efectul. La început se simte lejer și extraordinar de liber. Tigrul are niște ruperi de direcție foarte bune și își poate depăși oricând adversarul mai vârstnic, însă ratează o mulțime de aruncări. Stilul acesta cu opriri și țâșniri bruște nu-ți oferă suficient timp să te armonizezi cu ținta, iar aruncările lui boltite n-au suficientă înălțime. Mingea îi zboară din mâini razant și transformă coșul într-o fantă. Și e cu trei-patru centimetri mai scund decât Harry; Rabbit aruncă de câteva ori din săritură, peste degetele băiatului – lin, înalt, la fix, chiar așa, mingi ușoare, în coșul fără plasă, un cerc portocaliu mâncat de rugină, îndoit într-o parte de prea multe fițe

cu exersarea slam-dunkului şi a agăţatului de coş în stilul lui Darryl Dawkins[1] – iar Tigrul pune mai multă presiune pe el, schimbă foaia, bagă ruperi de ritm dacă Harry îi citeşte intenţia. Coatele şi genunchii ascuţiţi ai Tigrului i se lovesc de trup şi-i vine să râdă retrăind senzaţia de altădată, de îmbrânceală şi presing. Simte cum, în toiul acţiunii, burdihanul îi saltă în sus şi-n jos şi genunchii îi sunt cuprinşi de-o oboseală apoasă, dar adrenalina şi nostalgia se dovedesc mai puternice. Tigrul începe să exploateze lentoarea adversarului său cu şi mai multă cruzime, cu un joc mai tăios, cu fente urmate de pătrunderi, iar Rabbit se ambalează şi el ceva mai tare, simte că respiră tot mai greu, de parcă i s-ar îngusta căile respiratorii. Şi totuşi, se simte bine în soare, sudoarea îi şiroieşte prin toţi porii, trezind parcă la viaţă tot atâtea seminţe. Natura acestui efort e menită să-l amestece cu pământul şi cerul: pământul, praful sclipicios, roz-aliu, compact depus strat după strat pe dungile pantofilor săi Nike şi pe grilajul ca de cuşcă al baschetilor negri ai Tigrului, pământul bătătorit pe care-l vede în marginea câmpului său vizual în timp ce driblează; şi cerul, cerul larg, alb, când ridică privirea urmărind aruncarea sa ori pe-a celuilalt. Norii s-au adunat într-o arenă argintie agitată, în jurul soarelui orbitor, într-o arenă de corida. Întâmplător, răsucindu-se în sus, Rabbit se uită drept la soare şi timp de un minut nu-şi mai poate şterge de pe retină imaginea lunii roşii, pâlpâitoare, care rămâne întipărită pe ea. Pieptul stă să-i dea pe-afară, îl ia cu ameţeală la cap; pulsul îi zvâcneşte în urechi, în spaţiul năclăit de sudoare dintre omoplaţi simte o durere sfâşietoare. Tigrul recuperează mingea de sub panou şi îşi lipeşte mingea de şold în stilul său graţios, apoi se uită la Harry cu atenţie. Are pielea ca suprafaţa unei pietre de moară, acoperită cu pulbere neagră. Are urechile mici şi lipite de ţeastă, iar părul de deasupra şirului de X-uri e creţ-creţ; soarele îi străluceşte în fiecare cârlionţ.

— Hei, omule ai păţit ceva?

— Nu. Mă simt bine.

— Gâfâi nasol de tot.

— Ai răbdare şi-ai să vezi. La vârsta mea.

— Ce-ai zice să ne răcorim un pic? Nu-i mare brânză.

---

1 Jucător de baschet de culoare (n. 1957), a jucat în anii '80 la Philadelphia 76ers şi New Jersey Nets.

E drăguț din partea lui, își dă seama Rabbit, cu sprâncenele năclăite de sudoare și cu sângele zvâcnindu-i nebunește. Se simte de parcă arborele lui de vene și artere e acoperit cu flori mari, roz. Nu-i mare brânză. Nu-i mare brânză că ești prea ieșit din formă. Nu-i mare brânză că nu ești în stare nici măcar de un mic unu la unu. Transpirația amestecată cu praful începe să i se usuce pe picioare. Se teme c-o să-și iasă din ritm, o să-și piardă jocul de picioare sau cum i-o fi zicând, elanul, grația.

— Nu... te... distrezi? întreabă el gâfâind.

Îi place să-l sperie pe Tigru cu fața lui mare, congestionată, cu ditamai trupul lui de față palidă, cu ochii lui albaștri, de țăcănit.

— Ba da, omule. Mă distrez așa și-așa.

Într-un târziu, schițează și el un zâmbet. Are dinți minunați, simetrici, cu gingii de culoarea levănțicii. Până și puștimea din ghetouri beneficiază în ziua de azi de ortodonție.

— Hai să respectăm învoiala. Jucăm până la douăzeci și unu. Cum ne-am înțeles. Op'șpe egal, corect?

— Corect.

Nici unul dintre jucători n-a reclamat vreun fault.

— Joacă. Mingea-i la tine, Tigrule.

Durerea din spinarea lui Harry se întinde ca niște aripi neîndemânatice. Tânărul se strecoară rapid pe lângă el, să execute o aruncare rapidă, de sub coș. Harry îi fură mingea și se oprește la un pas de linia de la centrul terenului, de unde, nestânjenit, aruncă în stilul demodat, cu două mâini. Știe din clipa când mingea pornește că va înscrie; e călăuzită spre coș ca de-o mână invizibilă.

— Măiculiță, exclamă Tigrul plin de admirație, să-nțepenesc dac-am mai văzut una ca asta!

Încearcă să imite și el figura aruncând de la distanță cu o mână, dar mingea sare înapoi de pe inel, aruncarea fiind prea razantă. Rabbit recuperează de sub panou, dar nu se mai poate mișca, trupul parcă i-ar cântări o tonă, picioarele par să nu mai asculte de creier. Tigrul se-nfige între el și panou, se-apleacă spre el c-un rânjet violet, apoi se trage un pic îndărăt, așa că Rabbit simte că i s-a creat un culoar, că adversarul are un moment de relaxare de care poate profita: driblează, dezechilibrându-și oponentul ca pe-un sac de cărbune trântit la pământ, și urmează săritura. Coșul îi umple câmpul vizual, îl vede coborând să-l pupe, n-are cum să rateze.

Se-nalță sus, tot mai sus, spre norii zdrențuiți. Trunchiul îi este sfârtecat de-o durere crâncenă, ce se-ntinde dintr-un cot până-n celălalt. Simte cum explodează dinăuntru; un ceva imens care bâj-bâie întruna prin el – și cade leșinat la pământ. Tigrul prinde mingea după ce a trecut prin coș și se simte îmbrâncit de trupul celuilalt, care parcă ar comite un fault intenționat. Apoi vede cum albul corpolent, bătrâior, care pare să se sufoce și zici că-i cuprins de somnolență, se prăbușește fără un cuvânt ca o păpușă din cârpe scăpată din mână. Rămâne năucit deasupra trupului întins pe jos – cu bermudele în dungi, cu pantofii Nike noi-nouți, cu cămașa de golf albastră, cu o siglă alcătuită din două V-uri întrețesute. Praful lipicios de zgură fină se agață de obrazul congestionat al celui leșinat ca o umbră, ca o jumătate de mască de vopsea a unui clovn. Înlemnit de uimire, puștiul repetă:

— Să-nțepenesc dac-am mai văzut una ca asta!

Cu mintea golită de orice idee practică, simte brusc nevoia să spele putina. Nu vrea să aibă de-a face cu nimeni. Își recuperează rucsacul de pe bancă, genul de rucsac folosit de cercetașii din primele clase în timpul unei excursii cu tabără de-o noapte și, cu el și cu mingea de baschet ținute la piept, o ia din loc fără grabă. Ajuns la mijlocul străzii, o ia la fugă sub cerul înalt, agitat. Un avion zboară în văzduh, coboară încet, în diagonală.

Privit de deasupra, cu mădularele rășchirate și îndoite, Harry e singur pe teren, asemenea soarelui de pe boltă, din arena lui de nori. Timpul trece. Apoi, rețeaua socială se pune brusc în mișcare; cineva care l-a urmărit tot timpul pe fereastra cu perdea a uneia dintre casele din jurul terenului sună la 911. După câteva minute, mai mulți bătrânei amărășteni baricadați în garsonierele lor, al căror singur prieten e un televizor, iau șuierul sirenelor ce se apropie drept o alarmă în legătură cu uraganul și cred că furtuna și-a schimbat direcția, venind dinspre Carolina către ei.

— Infarctul pare să-i fi afectat septul, îi spune doctorul Olman lui Janice și o lămurește: A trecut prin peretele dintre cavități.

Încearcă să-i explice cu pielea și carnea pumnului său diferența dintre acest tip de infarct și cel sub-endocardic, cu care mai poți avea zile.

— Doamnă, tot ventriculul stâng e *praf*, zice el. Presupun că de la operația din aprilie, de-acolo, din nord, s-a produs o restenoză totală.

Chipul lui masiv, cu nasul acvilin ars de soare și cu maxilarul australian proeminent, o atacă și o năucește pe Janice cea insomniacă și îndurerată. Ca și toată demonstrația asta făcută cu mâinile, de parcă ar încerca să-i explice cum e Harry pe dinăuntru, acum, când e prea târziu.

— E prea târziu pentru un bypass, aproape că fornăie doctorul Olman și face un efort să-și îmblânzească glasul, revenind la tonul blajin al sudiștilor, pe care l-a căpătat aici. Chiar dacă, printr-un miracol, ar trece peste trauma de-acum, doamnă, acolo unde dumneavoastră și cu mine avem un mușchi sănătos, flexibil, el n-ar avea decât un pumn de țesut cicatrizat. Arterele și valvele vi le puteți schimba, însă deocamdată nu s-a inventat înlocuitorul miocardului.

Degajă o mânie reținută, zici că-i un jucător de golf care a ratat trei lovituri ușoare la rând. E-așa de tânăr, își zice Janice buimacă, îi învinovățește pe oameni că se duc. Are impresia că se duc ca să-i facă lui zile fripte.

După vizita pe care i-au făcut aseară polițiștii din Penn Park (ce tineri păreau și ei, cât de speriați că trebuie să-i dea vestea cea proastă; cei de la spitalul din Deleon îi sunaseră, până la urmă, pe ei, deoarece nu le răspunsese nimeni nici la numărul de la apartament, nici la cel pe care-l primiseră de la Informații la adresa de pe permisul lui de conducere, ea fusese plecată să prezinte mai multe locuințe unui cuplu de tineri, una pe mai multe niveluri, în Brewer Heights, și o casă din gresie, de la o fermă, situată pe drumul spre Oriole; polițiștii au intrat pe alee în clipa când abia ajunsese acasă, lumina albastră a girofarului scăldând zidurile de calcar, așa că toți vecinii s-or fi întrebat ce se-ntâmplă) și după ce-a sunat-o pe Mim, care n-a răspuns nici ea la telefon, și și-a rezervat telefonic bilete pentru ea și Nelson la o cursă de noapte spre Florida, cu angajații companiei Eastern încă în grevă și cu toate cursele către și de la Atlanta anulate sau amânate din cauza uraganului, iar apoi după drumul făcut cu mașina până la South Philly și la aeroport, cu kilometrii întregi de drum în reparație pe Schuylkill Expressway, cu Nelson, care a luat-o printre toți cilindrii ăia năucitori cu benzi reflectorizante, de-au ajuns în mijlocul pustiu al orașului, drept la Independence Hall – totul părea că s-a petrecut într-un minut –, și după toate orele alea de așteptare în care n-avea altceva de făcut decât să-l liniștească pe Nelson, să citească ziarele abandonate de oameni pe scaunele de plastic și să și-l amintească pe Harry în toate felurile cu putință, din ziua în care l-a văzut

întâia oară pe coridoarele liceului și la meciurile de baschet, pe teren, atât de glorios și blond, ca un băiat cioplit în marmură, și după ce-a ajuns în apartamentul gol, unde domnea o ordine exemplară cu excepția maldărelor de ziare vechi, pe care nu se îndura să le arunce, și a firimiturilor de chipsuri din fotoliul de răchită, dar fără vreo urmă de femeie străină în dormitor, doar cu cartea aia pe care i-o făcuse ea cadou de Crăciun, cu corabia de pe supracopertă, cu Nelson, care avea reacții exagerate în fiecare clipă, de ajunsese aproape să regrete că n-o lăsase să vină singură – își închipuie că după o vreme moare și mama din tine întocmai ca și miocardul –, și după câteva ceasuri de somn chinuit, care s-au terminat prea curând, când băieții s-au apucat să tundă peluzele, iar bărbații au ieșit la o partidă de golf, iar Nelson s-a plâns chiar la micul dejun că n-au deloc Frosted Flakes, că tărâțele alea au gust de nutreț pentru cai, după toate astea Janice s-a simțit cam la fel cum se simțise soțul ei după lunga călătorie cu mașina în weekendul de Ziua Muncii, de parcă ar fi bătut-o cineva cu saci de nisip. În antreu, ziarul a fost livrat și azi lângă ușă, ca în toate zilele:

Hugo zdrobește Carolina de Sud

Doctorul Morris, cel bătrân, medicul lui Harry, o fi aflat că a ajuns la spital; intră în sala de așteptare a unității de terapie intensivă de la cardiologie fără să arate nici el prea grozav, pătat pe față și nebărbierit, cu un costum maro mototolit. Îi apucă mâna, o privește drept în ochi prin ochelarii lui fără ramă și-i spune:

— Vine o zi – și-i convine să spună asta, căci are aproape optzeci de ani, pe puțin șaptezeci și cinci. A trecut pe la mine acum câteva zile și nu mi-a plăcut deloc ce-am auzit în pieptul lui. Cu o stare gravă ca a lui, o persoană poate să mai apuce două săptămâni sau douăzeci de ani de viață, nu se știe niciodată. Poate fi o chestiune de atitudine. Părea să fi devenit un pic morbid. Am căzut de acord că trebuie să-și găsească o ocupație, că-i prea tânăr să se pensioneze.

Janice lăcrimează întruna de la apariția girofarului poliției, dar această remarcă, plus înțelepciunea și omenia bătrânului o fac să-i șiroiască lacrimile și mai și. Spre sfârșit, doctorul Morris s-a dovedit mai atent cu Harry decât ea. Într-un fel, de când și l-a reamintit

strălucind pe terenul de baschet, ea a încetat să-l mai vadă, el a devenit invizibil.

— A pomenit de mine? îl descoase ea, întrebându-se dacă Harry i-a dezvăluit că sunt înstrăinați.

Privirea ageră, de scoțian, a doctorului o sfredelește o secundă.

— Cu mult drag, vine răspunsul lui.

La această oră a dimineții, puțin după nouă, când infirmierele încă împing pe coridor tăvile murdare de la micul dejun, nu mai e nimeni în sala de așteptare de la terapie intensivă, iar Nelson, cuprins de agitație, ba se duce s-o sune pe Pru, ba merge la toaletă, ba își cumpără o cafea și niște fulgi Frosted Flakes la un bufet pe care l-a descoperit într-altă aripă. Sala de așteptare e micuță, cu o singură fereastră ce dă spre parcare, reavănă pe margini de la aspersoarele care au stropit iarba peste noapte, și cu o măsuță scundă, acoperită de reviste religioase, și o canapea neagră, tare, cu scaune și lampadare din țevi îndoite, cu abajur de plastic, nu vor să te simți prea confortabil, vor să-și adjudece cu totul pacientul. În timp ce-i singură în acest purgatoriu, Janice se gândește că ar trebui să se roage pentru însănătoșirea lui Harry, pentru o minune, însă când închide ochii să-și înceapă ruga, dă peste un zid impenetrabil, fără nici o scăpare. Din câte i-a spus doctorul Olman, n-ar mai fi ce-a fost și, după cum spunea doctorul Morris, vine o zi. A ajuns la apogeu devreme și, până să ajungă ea să-l cunoască la Kroll's, o luase deja la vale, deși lucrurile păreau să meargă grozav când banii de la salonul auto au devenit ai lor. Dacă se duce el, o să poată vinde casa din Penn Park. *Doamne Dumnezeule, Doamne Dumnezeule*, se roagă ea, *fă cum crezi Tu de cuviință.*

O soră medicală de culoare tânără apare în ușă și-i spune cu glasul coborât, dar cu o umbră de zâmbet frumoasă:

— E conștient acum.

O conduce în secția de reanimare, pe care și-o amintește de anul trecut, din decembrie – cu biroul circular din mijloc ca turnul de control al unui aeroport, plin de monitoare care arată cu linii portocalii bătăile inimii fiecărui pacient, iar pe cele trei laturi, șirurile de rezerve înguste, cu peretele frontal din sticlă. Când îl zărește pe Harry al ei zăcând într-una din ele alb ca un cearșaf, cu o grămadă de fire și tuburi ce intră și ies din el, zăcând în spatele peretelui de sticlă, o năpădește o emoție atât de puternică încât se teme să nu

vomite, un val zdrobitor de durere şi de groază conştientizată, în faţa unei pierderi fără precedent în viaţa ei, în afară de ziua în care, din greşeală, şi-a înecat fetiţa. N-avusese câtuşi de puţin intenţia să nu-l ierte, avusese tot timpul de gând să-l sune într-una din zile, dar zilele parcă zburau; tăcerea prelungită îi devenise un fel de dependenţă. Cum ar fi putut să se poarte câinos cu acest om, care jurase în faţa altarului să-şi unească viaţa cu ea la bine şi la rău? Nu fusese, de fapt, vina lui Harry, ci a lui Pru, ea, Pru şi Nelson întorseseră chestiunea asta pe toate părţile. Era mulţumită să ştie că n-o să se mai întâmple niciodată şi că viaţa trebuie să meargă înainte. Şi-acum, asta. Tocmai când. El o făcea prostovancă, e-adevărat că ea gândea mai lent decât el şi s-a afirmat mai încet decât el, dar el începea s-o respecte, lui îi venea greu să respecte orice femeie, asta de la maică-sa i se trăgea, de la muierea aia afurisită. Deşi părinţii lor erau în viaţă toţi patru la data când el îi făcea curte în timp ce lucrau la Kroll's, ea şi Harry erau ca şi orfani, el chiar în mai mare măsură decât ea. El vedea în ea ceva ce i-ar putea asigura o vreme un reazem în viaţă. Ea şi-l doreşte din nou, vrea să-l vadă ieşind din elementul ăsta în care se scufundă, îşi doreşte asta într-atât de mult încât mai are puţin şi vomită, trădările lui, Pru, Thelma, tot ce-a mai fost e şters cu buretele de grandoarea cu care zace atât de neputincios, de irecuperabil.

Sora deschide uşa glisantă. Deasupra tuburilor de oxigen de-un albastru-pal vârâte în nas, ochii lui albaştri sunt deschişi, dar nu pare să audă nimic. O vede, îşi vede soţia aici, micuţă şi smeadă, cu fruntea şi gura de om încăpăţânat, vărsând un şuvoi de lacrimi şi vorbind despre iertare.

— Te iert, o ţine ea întruna, în timp ce el nu-şi poate aminti ce-o fi având de iertat.

Zace întins şi pluteşte într-un element minunat, pe un polog de amorţire ferice prin care, în răstimpuri, se mai strecoară câte un punctuleţ dureros. O ascultă pe Janice cum plânge în hohote şi se minunează, ce mică s-a făcut şezând în scaunul pe rotile capitonat pe care ţi-l dau cei din spital, e micuţă ca ceva dintr-un bulgăre de cristal, dar mai subţire, subţire ca pânza de păianjen, cu toate ridurile alea aşternute pe chip şi cu costumul ei şifonat de agent imobiliar. Îl iartă şi el îi mulţumeşte sau i se pare că-i mulţumeşte. I se pare că-l ia de mână. Ba îşi pierde, ba îşi recapătă cunoştinţa şi se

minunează că lumea își vede de treabă și între aceste momente, ca în toate secolele de dinainte de nașterea lui. Își simte gâtlejul înfiorător de uscat, dar știe c-o să-i treacă această senzație, o să aibă doctorii grijă de ea. Janice pare una dintre siluetele alea strălucitoare din petrecerea pe care a visat-o. Se gândește să-i povestească despre Tigru și cum *am câștigat*, dar îi trece cheful. Simte o oboseală plăcută. Închide ochii. Constată că peștera roșie despre care credea că are doar o intrare și ieșire frontală are și o ușă din spate.

Figurii atât de familiare și iubite a neveste-sii îi ia locul cea a lui Nelson, care-i la fel de nefericit.

— N-ai stat de vorbă cu ea, tati, se plânge puștiul. Zicea c-ai privit-o lung, dar n-ai vorbit.

Bun, își zice în sinea lui, *ce-am mai greșit?* Îi pare rău de tot ce i-a făcut băiatului, dar în clipa asta îi face o favoare, deși Nelson nu pare să-și dea seama de-acest lucru.

— Nu poți să-mi spui nimic? Tati, vorbește-mi! urlă puștiul sau se sforțează să nu urle, albindu-se până-n vârful urechilor de-atâta efort și o întrebare fără de răspuns și părul de pe o sprânceană i se zbate, zbârlindu-se într-o direcție nefirească.

Vrea să-l scutească pe puști de suferință. *Nelson*, vrea el să-i zică, *ai o soră*. Dar apucă, oare, să-i spună? Expresia de încordare și neliniște de pe chipul lui Nelson rămâne neschimbată. Totuși, replica lui următoare demonstrează că-i posibil să fi-nțeles cuvântul „soră".

— Am sunat-o pe mătușa Mim, tati, și o să vină cât poate de repede. Trebuie să schimbe avionul la Kansas City.

Deduce din expresia de pe chipul băiatului și din tonul lui ridicat că țipă într-un vânt năprasnic ce bate dinspre taică-său.

— Nu *muri*, tati, nu *muri*! strigă el, apoi se așază la loc, cu întrebarea în continuare întipărită pe chip și cu ochii căprui, umezi strălucindu-i ca două stele.

Harry n-ar trebui să lase întrebarea fără răspuns, băiatul contează pe el.

— Ei bine, Nelson, zice el, tot ce-ți pot spune este că nu-i chiar așa de rău.

Rabbit își zice că, poate, ar trebui să mai adauge ceva, puștiul îl privește disperat, plin de speranță, da-i destul. Poate. Destul.

Mulțumiri

Mulțumiri pentru permisiunea de a cita din materiale deja publicate:

Beachaven Music Corp. și Jarest Music CO: Extras din „Vaya con Dios" de Larry Russell, Buddy Pepper și Inez James. Copyright © Beachaven Music Corp. and Jarest Music Co. Reprinted by permission.

CPP/Belwin, Inc și International Music Publications: Extras din „We're Off to See the Wizard" de H. Arlen și E.Y. Harburg. Copyright 1938 (Renewed 1966) by Metro-Goldwyn-Mayer, Inc., Culver City, California. Copyright 1939 (Renewed 1967) by Metro-Goldwyn-Mayer, Inc. Rights assigned to EMI Catalogue Partnership. All rights throughout the world controlled and administered by EMI Feist Catalog, Inc. International copyright secured. All rights reserved. Made in USA. Extras din „All My Love" de P. Durand, M. Parish și H. Contet. Copyright 1948, 1950 by Mills Music, Inc. (Copyright renewed), c/o Filmtrax Copyright Holdings, Inc. Used by permission. Extras din „Splish, Splash" de Murray Kaufman și Bobby Darin. Copyright © 1958 (Renewed 1986) by Unart Music Corp. Rights assigned to EMI Catalogue Partnership. All rights controlled and administered by EMI Unart Catalog, Inc. All rights reserved. International copyright secured. Used by permission. Rights outside U.S. and Canada administered by International Music Publications.

EMI Music Publishing: Extras din „Ramblin' Rose" de Joe Sherman și Noel Sherman. Copyright © 1962 (Renewed 1990) by SWECO Music Corporation. All rights controlled and administered by EMI Blackwood Music Inc. Under license from ATV Music (SWECO). All rights reserved. International copyright secured. Used by permission.

Irving Berlin Music Corporation: Extras din „Say It Isn't So" de Irving Berlin. Copyright © 1932 by Irving Berlin. Copyright renewed. Used by permission. All rights reserved.

Alfred A. Knopf, Inc. și A.M. Heath & Company Limited: Extrase din *The First Salute* de Barbara Tuchman. Copyright © 1988 by Barbara

Tuchman. Rights outside the U.S. and Canada and administered by A.M. Heath & Company Limited. Reprinted by permission of Alfred A. Knopf, Inc. and A.M. Heath & Company Limited on behalf of the Estate of Barbara Tuchman and Michael Joseph Ltd.

McDonald's Corporation: Extras din versurile unui jingle McDonald's. Copyright © by McDonald's Corporation. Used by permission.

Oscar Mayer Foods Corporation: Oscar Mayer © „Jingle". Oscar Mayer is a registered trademark of Oscar Mayer Foods Corporation. Copyright by Oscar Mayer Foods Corporation. Reprinted by permission.

Warock Corp., Sammy Gallop Music Company și Michael H. Goldsen, Inc.: Extras din „Shoo-Fly Pie and Apple Pan Dowdy", versuri de Sammy Gallop și muzică de Guy Wood. Copyright 1945 by Capitol Songs, Inc. Copyright renewed 1973 by Warock Corp. and Sammy Gallop Music Company. Copyright 1946 by Michael H. Goldsen, Inc. (Copyright renewed 1974). Rights outside U.S. administered by Michael H. Goldsen, Inc. International copyright secured. All rights reserved.

Cuprins

I FL / 7
II PA / 179
III MI / 337